

کۆمه ئه روداوێکی واقعی

ئه سرینه گانی

سه گه ی

بیستهم

کۆکردنه وهی : ئاوات ئه بوبه کر ئه حمه د

2007

تصویر ابو عبد الرحمن الکردي

ئەسلىنىڭ ئىسمى بىلەن

كۆمەكچى رۇس تىلىدىكى ۋاقىيى

كۆرۈنۈشى

ئاۋات ئەبۇبەكر ئەخمەد

۲۰۰۷

- ناوی کتیب : ئەسرینەکانی سەدەوی بیستەم .
- کۆکردنەوهی : ئاوات ئەبوبەکر ئەحمەد .
- رشتە : کۆمەڵە رووداوی واقعی .
- پیتچن : سەیران ئەمین ، شنۆ غەنی .
- دیزاینی بەرگ و ناوهوه : عادل شاسواری .
- بەرگی : یەكەم و دووهم و سییەم ..
- چاپی : چوارەم .
- تیراژ : ٣٠٠٠ دانە .
- ژمارەى سپاردن : (٦٠) بۆ بەرگی یەكەم و (٢١٠) بۆ بەرگی دووهم و (٨٢٨) بۆ بەرگی سییەمی
- وهزارەتى رۆشنییری . (٢٠٠٤ - ٢٠٠٧)

پېشەكى

ئاومرۇكى ھۆكەرى دروستبۇونى مەرۇف پەرسىشى خۇاى پەروەردگارە، ئاومرۇكى پەرسىشىش دىئۇزىيە " بەھاي ئەمىش لەۋەۋە دىت ، ئىش لەسەر بەنرخىرەن ئەندامى مەرۇف دىمكەت كە دلە " بۇ ئەمەرۇ دىئۇزى دروستنابى تامرۇ مۇسلمان نەبىت " چۈنكە بەپىي پىۋانەى خۇاى گەۋرە داۋمى ئاينەكانى تر ھەلگىراۋمەۋە تەنھا ئاينىك كارى پىبىكرىت ئىسلامە " ، ئاومرۇكى مۇسلمانبۇنىش ھەلگىرتى ئىسلامە، جەۋھەرى ئىسلامىش ەقىدىيە، جەۋھەرى ەقىدىمىش يەكخۇناسىيە " سەنگىنى تاى تەرازوۋى يەكتاناسىش لەۋەۋىيە گەر مەرۇف لەم كىشانىيەدا بەسەر كەۋتۇۋى دەرچوۋ، بەنىمەتى رەزەمەندى خۇا دىمكەت " نەپىشكەى تەقىكرەندەۋى يەكخۇناسىش مەمەلەكەندە، جەۋھەرى مەمەلەش راستگۇيە، راستگۇيىش يەككە لە پاىە گىرگەكانى رەۋىش، جەۋھەرى خۇرەۋىش رەمەتە، دەرەشەكەۋىت كەسەك بوۋ بىتە رەمەت بۇ دەرۋەرى ھەتا پەيۋەندى دروست نەبىت، جەۋھەرى پەيۋەندىش گۇنجانە، گۇنجان و پىكەۋمەلگەردن شارسەتەنەت بۇنىاد دىنەت، جەۋھەرى شارسەتەنەتەش ھاسەنگە " بەۋ مانەى ماف و ئەرك ۋەك يەك بەسەر تەكەكانى كۆمەلگەدا دابەشەكرىت، تەك نەبىتە قۇربانى گەشت، گەشت نەبىتە كۆپەى تەك، تەۋبى نازادەكان نەبەزىنەت، ھاسەنگە لە كۆى ھەۋكەشەكاندا لەمەرچاۋ بىكرىت " ھاسەنگەش پىۋىستى بە ياساىە، جەھەرى ياساش دادپەرۋەرىيە، دادگەرىش بەكردەۋەنەبى دەرناكەۋىت، جەۋھەرى كەدەۋەش خۇبارىزىيە، مەرۇفەش خۇبارىزنابى ھەتا دىئۇز نەبىت، دىئۇزەش نابى ھەتا ھۆكەرۇكى بەدەستەۋەنەبى، بىرۋابون بە خۇاى گەۋرە مەرۇف بەرەۋ پەرسىشى ھەنەدەت لەپىناۋ بەدەستەنەنى پادەشتى زىاتەدا مەرۇف ھۆكەرى دەستەكەۋىت تا دىئۇزى بىۋىنى، سەرچاۋەى دىئۇزەش لە ناۋەنى پەرسەشەپە، كەپەرسەشەش ھۆكەرى دروستبۇنى مەرۇفە، ..... ھەتد ئەم بازەنەپە لەناۋەۋىدا بەرەۋام خۇى دروست دىمكەتەۋە .

ئەۋ مەرۇفەشى دىمكەۋىتە دەرۋەى ئەم بازەنەپە ، دىمكەۋىتە سەۋرى سەرەۋىيەۋە ، زۇرجار سەرەنجامى سەرەۋىيى و سەرچەلى ئەسەرىن و ئەسەفە .. ئەسرەنەكان چىرۇكى سەرچەلەكانى مەرۇف دىمكەنەۋە ، بەسەرەتە و سەرگۇزەشتەكانى رەبىرەۋىيى پىر لە

پەشىمانى و پېر لە ئەفسوس ياداشت دەكەن .. خەم خۆرى ئەم ئەسرینانەش زۆر بەلام كەمیان وەك كۆكەرمەوى ئەم كىتەبە دىئۆزانە گۆلەوهچنى خەمەكان دەكات و نان و پياز بەبەسەرھاتەكانەوه ناخوات و بۆ وروژاندن بازار گەرم ناكات بەلگو پەيامىكى خاوين و مەبەستىكى پاكى لەگىرپانەوهيان ھەيە .. ئەسرینرېزى لەپىناو پەشىمان بوونەومەدایە .. نیشانەدانى زام بۆ ساپىزكرەنە .. لىرەو لەوئى كرشەيان ئى جەم دەكات و خەرمان لۇغەيان ئى بەرھەم دىئەت .. شەن و كەويان دەكات و چەندىن جار لە بىژنگيان دەكات تا خەرمانىكى بەبەرەكەت و پېر بەرھەمى لىيەتە بەر ، لەبەر ئەووى بىيەتە چىراوگى رونكرەنەوى رىي رىبواران و موسافىرانى رىگای ھەقىقەت .

لەشەوانى قەدر و لە بلىنگۆى مزگەوت و رادىو و لەترىبۆنى يادەكانەوه چەندىن جار ئەم بەسەرھاتانەمان بېستون ، بەلام بۆ مانەومىيان لە درايشى ياد و بۆ ھەمىشە نیشانەدانى سەرمنجامى رىي ھەلدېر گردو كۆكرەنيان كاريكى باش و جىي ستايىشە .. چون بەند و ھىكمەتى زۆر لە نىو بوخچەياندايە .. بۆ دلىك پەند و مەبىرگىت ئەمانە بەندىكن دل ئەگرن .. بۆيە پىرۆزبايى و دەستخۆشى ئەكەم لەنامادەكار و كۆكەرمەوى ئەسرینەكان و وەك پەيۈمست نىيە تەنھا بەئەسرینەوه و ھەندى جار بەل ھاويشتووه بۆ گوزشتەگەلىك كە بەرھەمى ھەرەح و خۆشىن و لەخانەى ھرمىسك رشتن نىن و لەلايەن خوينەرەنیشىوھ لىي وەرگىراوھ ھىوادارم بەھەمان شىۈمەش تەنھا پەيۈمست نەبىت بە سەددەى رابرووھ و ئەسرینەكانى سەددەى بېست و يەكەش كۆبكاتەوھ و ئەم زنجىرمىە درىزە پىبدات .. بەئومىدى خامۆشبونى دەرپايەك لە ئەسرین و گۆرپىنى بە خەرمانىك پېر لە نور .. بە ھىواى ئەووى ئەم كىتەبە بىيەتە ھەتوان بۆ زامى نىسكۆكان ، بۆ رۆشكرەنەوى رىگای لاوان و تازەبىگەپشتوان كەلەھەموان زياتر پىۋىستيان پىيەتى .. خواى گەورمەش پىشتىوانى ھەمو لايەك بىت و سەرگەوتنىش ھەر لەوومىيە .

عادل شاسوارى

۲۰۰۶/۱۱/۱۵

سلىمانى

سەرەتا

لەقۇناغى دواناۋىنىدا بوۋىن مامۇستايەكى دىئۆزۈ بەرپىزىمان وتى " ژيانى ئىمە ھەموۋى چىرۇكە.. رووداۋە.. بەسەرھاتە .. ھەندىكجىر كارەساتە، ئەم رووداۋ و بەسەرھاتانە پىر لەخۇشى و ناخۇشى و وانەى سەرگەوتىن ، ھەۋلدىن ، كورپى چاك ، قوتابى ژىر دىتوانىت بىانخاتە سەر روۋى كاغەزى مېزۋو، لەدوارپۇژدا سوۋدبەخش دەپن ئەم وتەيەى مامۇستا لەۋكاتو ساتانەدا سادىمبوو بەلامانەۋە. بەلام دۋاى تىپەپوۋنى چەند سال و دۋاى بىنىنى چەند دەستە و تاقەم و پۇمىك ، دۋاى چەشتىنى چەندىن تال و سوپىرى كەۋا ئەمپۇر پۇلەكانى كورد بەتايىبەبەتى لەسنورى شارمەماندا چەندىن چىرۇك و بەسەرھات دەماۋدەم دەگىردىرتەۋە لەبەھىزو بېھىز لەدلتەزىن و سادە .. ھەموۋىان سەرچاۋى پاستىيان ھەيە روۋىانداۋە .. گەر روۋىان نەدابىت دروستكردىنى واسادەۋ سانا نىيە پاشان وانەيەكى گرنگ بۇ نەۋمكانيشمان پىشكەشەدەكات بەمشىۋمىيە رووداۋەكە ، بەسەرھاتەكە ، چىرۇكەكە لەفەۋتانو تياچون پزگارى دەبىت . پىنگە ئەمپۇر بىستىتېتمان و سادىمىت زۇر كارى خۇى نەكات ، بەلام پۇژىك دادىت نەۋ كەسانە لەگىرپانەۋمىدا لىيان تىكەل بىي! پان لەبىريان بچىتەۋە پان پىنگە كەسىكى تر بىكاتە مولكى خۇى و بەناۋى ترمەۋە بلاۋى بكاتەۋە ئىمەش تەنيا پەشىمانىمان بۇ بىمىنىتەۋە ، كوردىش دەئىت : " ھەردەم كىردە پەشىمان بىت باشترە لەنەكرە پەشىمان " بەۋ ھىۋايەى ھەرگەسىك لەناستى خۇيەۋە نەۋ رووداۋ و بەسەرھاتانە بختە سەر روۋى كاغەز پان ئەگەر لىرمە لەۋى لەسەر روۋى گۇفارو پۇژنامەكان كۇيان بكاتەۋەۋ بىانخاتە نىۋ بەرگىكى قەشەنگەۋەۋ بىانكاتە مىۋانى كىتېبخانەكان لەكۇتايدا بەھىۋاى پىزامەندى خۋاى گەۋرەۋ پاشان سوۋدەند بوۋنى ھەموۋلايەك . شادىتان ناۋاتە. خەندەتان خەلاتە.

ئاۋات ئەبۇبەكر ئەھمەد

خۇيىندىكارى كۇلىزى پەرومردە / كىركوك

كەنجىك لەبازنەي مردندا

تلياكىيەك راستىيەكان دەدر كىنىت

(لەفايلەكانى دادگاي تاوانەكانى مىسرەوہ)

ئا: ۋەجىيە ئەبو زىكرا

و: يېستون ژالەيى

تلياك ئەم وشەيە لەناخەوہ ئەتلەرزىنىت ، تلياك ئامىرى ترسناكى كوشتنى ھىمانەي كۆمەلە، تلياك و سىرگەرەكان پەلامارى بەنرخترىن توپىزى كۆمەل دەمدن كە گەنجەكانن و دەيانكەن بەزوخال، تلياك ترسناكە تا ئەو پادەيەيى كە ھەر بەخەيال بىر لەنەتەومىيەك بىكەنەوہ كەگەنجەكانى لەدمىراي ئالودەببوندا غەرقىبون، لەو ولاتانەدا كە كىشەي تلياك ھەيە ھەروا گەنجەو لەتەمەنى گوڭدا ھەلەومىرت، لاو بەدواي تلياكدا نەگەپاۋە بەلگو تلياك دەرگاي پىگرتووومو تىكاي كىشان لىدەكات، ھىماي تلياكفرۇشە زالم و درىدەكان ئەومىيە: جارىك تاقىبكەوومو بىكەوہ نىو بۆسەي سىرگەرەوہ، تلياك ھۆي خۇكوشتنى ھىمانەو لەسەر خۆي گەنجىكە كەدمىيەوئت بۆي.

تلياك : ھۆي ئابورى زۆر ولاتى داتەپاندووہ كۆمەللىكى ئالۇشاۋي بىدەربەست و بىدەسەلاتى دروستكردووہ، ماھياكانى مادە سىرگەرەكان لەزۆر شوپنى ئەم دىنپاھەدا بەويستى خۇيان گەمە بە(ناين و پەوش و پامپارى و نادابى گەلان) دەكەن . دىكوژن دىبىن دەسوتىنن.

بەئى.. ئەمانە گشتىيان ۋە ئەوموش كە لىرمدا پىشكەشەدەكرىت بەشيكە لەچىرۇكىكى كىتپىكى نوسەرى مىسرى (ۋەجىيە ئەبو زىكرا) لەوكتىبەدا كەلەفايلەكانى (دادگاي تاوانەكانى قاھىرە) ۋە نامادەگراۋە، زۆربەي تلياك كىشەكان بەدەمىخۇيان بەسەرھاتى پەرلەناسۆرى خۇيان بۆنەو گىراۋەتەوہ، لەناوياندا ئەم گەنجەي كە لەئىستاۋە خۆي

قەسەدەكات و باسى حالى خۇيدەگىرپتەو، نامادەكارى فاپلەكە لەبەرئەوۋى گەنجەو
 رازىنەبووۋە ناۋى بەئىرئىت بەمشىۋىيە باس لەحال و دەردىسەرىيەكانى خۇى دەكات :
 (نازانم لە كۆپۈمۈ دەست بېيكەم، ھەمىشە ھەزدەكەم بگەرپتەوۋە بۇ ئەو ھالەى
 كەملى پتەم بەرمە ھەللىزگرتەبەر، قەت ناتوانم ئەو پۇژەم لەبىرېچىت ھەرچەندە
 رەنگە ھەشت سال زۇربىت كەبەسەرىدا تىپەرىكردوۋە كەوەك دوپنى لەبەرچاوم
 پوونە).

ئەو شەوۋە نەمدەزانى ھىرۋىين جىيە و واتاى جى و چەندە ترسناكەو مەۋف بەرمە
 كۆى دەبات ، ئەو پۇژە ھىچم لەسەر ئەو بۇدرە نەفرەتاۋىيە نەمدەزانى ئەو پۇژەى بۇتان
 باسدەكەم بۇ گەشت و گەپان و چوبوۋمە شارى ئەستەمبۇن ، لەپەككە لەئوتىلە
 كەشخەكانى ئەو شارە بەرپەونەق و جوانە دابووم ، شەۋىكىان دەرەنگ كچىكى توركى دەم
 بەپىكەنەن ھاتەلام ، ئەو تۇزە ھارپاۋمىيە دايە دەستم ، داۋاپلىكردم تۇزەكە بۇنېكەم و
 ھەللىزىم .. ھەربەو پوۋخۇشپىيەۋە پىيوتەم : " نىستا ۋەك پەپولەت لىدەكەم ، پەپولە!!"
 ھەرگىز ھەستەم بەمەترسى ئەو كارە نەكرد كەدەستم دابوۋى تۇزەكەم لىۋەرگرت
 و جى پىوتەم ئاۋامكرد نازانم بووم بە پەپولە يان گوپىرپىژ يا جىتر .. دواتر كىسەپىەكى
 دايە دەستم كەبىرېك لەو تۇزەى تىدابوۋ پىشى وتەم: ھەركاتىك بتەۋىت دەتوانىت
 بەكارىبەئىنىت ئالەۋپەۋە كارەساتەكە دەستى پىكرد پىك نا لەو ساتەۋە مەن كەۋتە
 سەر پىگەى دۇپان و دواترىش تىاچوۋن.. ئەو ھارپاۋە دۇزەخپىيەى تەسلىم كىردم و
 نەمدەتوانى بەربەرەكانىيان بىكەم ؛ بەلام مەن بۇنەۋەى ئىۋە بمانسەن ۋاچاكە كەمىك
 باسى ژيانى راپردوۋى خۇمتان بۇيكەم .

مەن كۆرى خىزانىكى دەستكورتى مىسرىم ، باۋكەم جوتىيارىكى ئاساپى پارىزگەى
 (مەنۇفپىيە) پە ھەۋت خوشكو براين خۋاى گەۋرە باۋكىكى پى كەرمە كىرەۋىن
 كەلەبەخسەندەيدا ۋىنەى كەم بوو .

ھەرومەدا دايكىكىشى دابوۋىنى كەسۇزو رەھمى سەۋورى نەبوو . بەئى سۇزو رەھمى
 بىسەۋر بوو . بۇيە ئىمە ھەۋت ئەندام لەزىر چەترى سۇزو خۇشەۋىستىدا دەزىپان،
 ھىچ گىرمە كىشەپەكەمان نەبوو ، ھەزارى نەبىت ، لەگەل ئەۋەشدا پىككەۋتەۋىن،
 نەۋىش زۇر دىرەق نەبوو لەگەلماندا.. توۋشى ھىچ كارەساتىكى ئاۋمەى نەكردىن
 ئەۋەندەى پارە و پەل بوپت كە پىمان ھەلئەسۋرپت بەرھەمى ئەم چەترى

خۆشەويستىيەي خىزانەكەمان، برا گەورەكەمان كە ئەفسەرى پۇلىسە و من كەپشوازيكارى كۆمپانىيەكى فرۇكەوانى مىسىرىم و پزىشكىك كەبرا بچوكمانەو جوار ئافرىتى پاك و خواناسى تىرىش كەخوشكەمانن ئەو و باقى خىزانەكەمانيان پىكدەهيئا.

براگەورەكەمان كەئەفسەرى پۇلىسە نوپۇزەكانى تەواو بە بەملەكەچىيەو ئەنجام دەدا هەرومهاش قورئانى دەخویند من بەهەموو مانايەكى گەورە ئەوم كىردبوو بەراگەورەو سەرمەشقى خۇم رېزى دەگرم و خۇشە دەوئەت هەيپەتى لەدلەدا هەيە كاتىك ئەو زنى هيئا، حەزم لەخوشكى خىزانى كىردو خوازىيىنەم كىردو خىزانەم كىچى مائىكى چاكبوو، باوكى مەلابوو يەككىك بوو لەزانا ديارەكانى ئاينى نىسلام لە (ئەزھەرى شەرىف) خویندبووى، من زۆر بەهاوسەرە دئدارو خواناس و دىندارەكەم دئخۇش بووم، بەختياربووم.

باوكى خىزانەم مائى هاوسەرى بۇ رازاندینەو، بەلام چ رازاندنەومەكە منىش ئەوپەرى ئارموزم ئەومبوو هەرجى پارەم هەيە بىيەدەمە كەلوپەلى بەنرخى ناومال و هەمووپايتەختەكانى ئەم دىنبايە بگەرپم و ديارى لىوۈ بۇ ئەم هاوسەرە دئپاك و دىندارەم بەيئەمەو، ئىتر بوپنە خاومەنائىكى جوان كەبەكۆشكى فرىشتەكان دەچوو بەختيارىيەكەشمان بەهاتنەدنىيەيەكەم مىندالمان گەورەمتربوو .. بەدواي ئەوودا تەشرىفەيئانىيەكەم كچەم ئەومنىدى تر مائەكەي كىرد بە چىراخان نازانەم بۇ ئەومنىدە ئەو كچەم خۇشەدوئىست بەلام ناخ ئەمەي بوتان باسدەكەم گشتى لەپىش چاوپىكەوتنەكەي ئەستەمبولەو بوو ئىتر ئەو سالانە لەشادمانىيەكى گەورەدا دەزىيەن ئەومشەم بۇ ئەوتن كەلەوسالانەدا تەوانىم كە (هەزارەها جونەيە) پاشەكەوت بكەم و لە بانقەكانى قاھىرەدا دايبىنىم . بىرپكى باش لەو پارەيەم بۇ ئاھەنگى ژنەيئانى كورە بچكۆلەكەم بەخەيال تەرخانكردبوو ، ئاي چ خىزانىكى بۇ هەلدەمبۇزىرم، نىنجا بۇ كچە شىرىنەكەم چ گەنجىكى بە رەوشت و جوان داوايدەكات و منىش دەمەوئەت هەلپىزىرەت ئۆخەي لەخۇشى ئەو خەو بەهەشتىيەنەي كەمن و خىزانەمى تيا دەزىيەن ئەم خەوانەش خۇشەويستى و بەختەومرى خىزانىيان گەورەو فراوان و زىاتر دەكرىن بەلام ئەمەش گشتى پىش شەو رەشەكەي ئەستەمبول بوون .

دواي ئەوئەي بىرپكىم لە ژەھرە هارپاۋە سىيپەكە خوارە هەستەم نەما نەمزانى بەقسەي كچە توركىيەكە پەپولەم يان چىم لەخەو هەستام هەستەم هەستىكى تۆقىنەرم هەبوو

ھەستەم بەتەمبەئى دەكرد. زۆر ھىلاك بووم دەمويست تا مردن بىخەوم بەلام ژوانم ھەبوو دەبوو بەزووى نامادى كاتى ھەلقىرىنى ئەو فرۇكەيەم كەلەپشوازيكاران و كارمەندى بووم نازانم بۇچى لەوېدا دەستەم بىردەو بۇ ھاراپە مەلەونەكەو بېرىكى تېرىش لى ھەلمزى ئىستا تا نوكى پىم ھەست بە پەشىمانى دەكەم بۇ لەپەنجەردى ئوتىلەكەو تادەستەم دەگات فرېم نەدا؟ ناخ ئەگەر ئەو دەم بىكردايە ئەو ھەموو بەدبەختىەم بەسەردانەنەھات ، بەلام شەھىتان ئىجگار مەلەونە واپلىكردم كەھاراپەكەى مابووم خستەم ناو جانناكەمەو و لەگەن خۇمدا بېبەمەو ؛ بۇ رۇزى دووم كەبەناگا ھاتەو بەدبەختى مەتەو نەو ھەبوو ھەستەم زۆر پىويستەم بەبېرىكى تر لە "ھىرۆين" كە ھەيە بۇيە لىم وەرگرت ھەتا ئەو بېرى كچە توركەكە پىيدابووم تەو بوو، لەوكاتانەدا ئەم بېست ئەو ھاراپەيەنى مەنى گىرۇدەكردوو پان (كۆكايىنە) پان (ھىرۆينە).

دەوى رۇزىك دەستەم نەكەوت ، ھەستەم ئىشكى زۆر قورس خەرىكە تىكەم دەشكىنىت، ھەستەم بەدئەنگى و گىرانىش دەكرد ھەستىكى سەپرىشەم بۇ خۇم كوشت، بەپەلەپەل خۇم گەياندە ئەو كۆمپانىا فرۇكەوانىيەى كەكارم تىا دەكرد خۇمگرت و توانىم ناوم لەدەستەى ئەو فرۇكەيەدا بنوسم كەبۇ ئەستەمبۇل دەچوو ، لە ئەستەمبۇل كچەكەم نەدۇزىيەو بەلام پەيداكردى ھاراپەكە لەوى كارىكى گران نەبوو، نەمجارە زۆر زۆرم لىوەرگرت ھەستەم لەشەم زۆر پىويستى پىيەتى لەپىگەى گەپانەو دە فرۇكەكە بەشانى ھەورەكاندا ئاسمانى تەيدەكرد، پەكەك لەسەرنشەنەكانى بانگىدەكردم، دەنگىم دەبىيەست بەلام نەمەدەتوانى رووى تىبەكەم بزانم چى دەئىت لەوكاتەدا بەرىكەوت فەرماندەى فرۇكەكە دای بەلامدا و زۆر سەپرى دەكرد ئىنجا پرسى: تۇ تىياكىت؟

وەلام دايەو تىياكى چى پرسىارى چىم لىدەكەيت.

ئەويش وتى : مادە سېرەرمەكانت بەكارنەھىناو؟

زۆر بەتەندى ئەو دەم رەتكردەو وتەم: كاكى فەرماندە كەمىك نەخۇشە شەوى رابردوو نەخەوتوو چۈنكە گەدەم زۆر ژانىكردوو.

فەرماندەى فرۇكەكە لەوېدا بېرواى پىكردم دواينەو لەخەويكى قوندا رۇچووم كاتىك بەناگا ھاتەو گەشتەبوينە سەر زەوى فرۇكەخانەى قاھىرە.. خۇم گرت و دابەزىم .. بەلام ھىشتا قەسەكانى فەرماندەى فرۇكەكە لە مېشكەدا دەزىنگاپەو،(ئەو

۱ . تۇ تىياكىت، ئەو تۇ تىياكىت) رېك لەو ساتەوختەو كەوتەم ئەو ھەستە ترسانك

و توقىنەرە سەرتاپاى گيانى داگرتەم كەمن لەنىو بازنەى ترسناكى ئالودەبوندام (نىدەم) داواى مۆلەتى (پىنج رۆژ) پشوم لەكۆمپانىياكە كرد و ئەو مۆلەتم وەرگرت و گەرامەو مائەوە.. رۆژى يەكەمم بەخەو تەواوكرد، كە ھەستام سەپىرمكرد كچە بچكۆلانەكەم لە پالدايە لەو كاتەدا ھەستمكرد كەمن بەختەومرى ئەو دەدزم و من جىي شانازى ئەو نىم ئەو ھەستانەم كوشتميان بەتورەى ھەستامەو ھەو باقى (سەمەكە)م كەپىم مابوو لەپەنجەرەكەو ھەپىمدا بپارمدا نىتر ھەرگىز ئەو ژەرە بەكارنەھىنم كچەبچكۆلە جگەرگۆشەكەمم لەباودەشگرتەو ھەو ھەرووى خىزانە بەپىزەكەمدا پىكەنىمەو.. گالتەم لەگەل كورەكەم كرد و بپارمدا بپۆمەو بۆ كۆمپانىياو شوپنى كارمەم .

بەلام ئەمە گشتى چەند ساتىك و ئازار سەرى لىشىواندم وەك شىت چووومە سەر جادەكەو بۆ ئەو ھارپاوە ژەرەويە دەگەرام .. كەپىش كەمىك لەپىناوى بەختيارىدا بۆ خىزانەكەم لەپەنجەرەكەو ھەپىمدا بوو.. من تازە توش بووم ، ھارپاوەكەم نەدۆزىيەو، گەرامەو مال جەلەكانم لەبەركدووو خۆم كرد بەخانكى نىك بىناى تەلەفزیوندا كەلەو پىش بىستبووم لەو خانەدا ھەموو جۆرە ژەرەك ھەبە لە گوزمىكى ئەو خانە چۆلۆ لاپىيەدا گەيشتمە پياويك بىنەو ھەو پىسىارى لىبكەم لىي پىسىم : ھا چىت دەوئەت؟

وتەم: (ھىرۆئىن)، زۆر سادەبوو بلىم ھىرۆئىن زۆر سەپىرىكردم، سەپىرى پرووى كردم سەپىرى چاوى كردم ، بەسەرسوپمانەو ھەو ھەو : (ئۆى ! تۆ تەواو تلىاكىت). بىدەنگ بووم ، ھەرچى پارەم پىبوو دامى، بپىك لە ژەرەكەى بۆ ھىنام و بىدەربەستانە گەپىيەو ھەو منىش گەرامەو مائەوە، لەژەرەكەم بەكارھىناو ئازارەكەم رەويەو.

بۆيەك جار شتىك لەمالدا روويدا زۆر ھىلاكى كردم ئەويش ئەومبوو كەخىزانەم زۆر بەگومانەو تىدەروانىم ، نىنجا ھەو : (ھىچ شتىك لەمالدا نەماو ھەو خەرجىمان دەوئەت) من ھىچ پارەو بولىكم پىنەبوو تەنيا ئەو چەكە نەبىت كەلەبانكدا بۆ كچەكەم دامنابوو، بەپەلە خۆم گەپاندە بانك و چەكەكەم كردە پارە پىداويستىم بۆمال ھىنايەو ھەو تەوانىم ژەمىك لە ھىرۆئىنەكەى خۆشى پىپەيدا بكەم.

رۇڭىك لەگەشتىك دىگەرپامەۋە، خىزانم دىمۇچاۋى دىنپايەك پىرسىيىرى لىدىمۇزاۋ لىتى
پىرسىم: كۈ ئادابەكانى جارانت؟ كۈادىيارىيەكانت؟

پىرسىيىرىمكە زۇر واتاى ھەبۈو ، لەۋكاتەشدا زىنگى دىمۇگاش لىدىرا ، بەلام چىم بىنى:
دىمەنىكى لەۋ ترىسناكترو جەرگىپتر ، براكەم _ كەنەفسەرى پۇلىس بوو _ بەپەلە ھاتە
زورى لەگەل ھاتە زورەمىدا روۋى تىكرىم و پىرسى: سەيىرىمكە داۋمە كەس؟
ۋەم : نا، نەخىر .

ۋى : چاك بىرىكەرمەۋە.

ۋەم: بۇ؟

ۋى : پۇلىسى (لىكۇلىنەۋە) ژمارى سەيىرىمكەتى لەكاتى چاۋدىرىكرىنى بانلىكى
تلىاكىدا گىرتوۋە لە راپۇرتەكەشياندا ھاتوۋە كە: (خاۋمنى سەيىرىمكە ھىرۋىنى كىرپەۋە)،
جا ژان سەرى تىكرىم، ھىچم لەبىر نەما بىرىمكىردەۋە سەيىرىمكەم بە ھاورپىيەكەم داۋە،
بەلام گومانم ھەبۈو لەۋى كەنەۋىش تلىاكى بىت ۋەك خۇم .

خىزانەكەم دۈبارە بەگومانەۋە بۇ رۋانىم ، ۋى : من ۋادىزانم تەمى ھاورپىكەم
بەكىت بۇنەۋى بچىتە نەخۇشخانەيەك بۇچارەسەر .

رۇڭىك ھەروا بىناساى بىرەۋ نەۋ فرۇكەيە دىچوۋم كەلە پىشۋازىكارانى بووم ،
فەرماندە فرۇكەكەم ئى ھاتەپىشەۋە داۋاپلىكرىم كەسۋارى فرۇكەكە نەبم ، نەمەش
تۈشى سەرسورمانلىكى گەۋەرى كىردم ھەملەۋىدا كاپىتان پىتى ۋەم: " گومانى لەۋەھەيە
كە تلىاكى بىم نەمەش مەترسى ھەيە بۇ سەرى ژيانى سەرنشيانى فرۇكەكە، ھەۋلىدا
كەبەرۋى فەرماندەدا ھەلشاخىم و نەۋ بىرپارە ئى قىۋىتەكەم، بەلام نەۋ پىتى ۋەم :
كەنارپىزى دىمىرپىن لە بەرژەۋەندى مىندا نىيەۋ مەسەلە ھەرنەۋىيە كەكاپىتانى
فرۇكەكە فەرمانىداۋە كەلەگەلىدا گەشت نەكەم ئەۋەش كەپۋىداۋەلىم بۇكەسى
ناگىرپىتەۋە".

كانتىك لەۋى فرۇكەكەۋە بۇ فرۇكەخانە گەرپامەۋە زۇر كەس پىرسىيىرى لەۋى
بەشدارىنەكرىم لەگەشتەكەدا لىدىكرىم ، مىنىش بە نەخۇشى پىنەم كىرد .

داۋى نەم رۋداۋە نىتر زۇر كەشتى فرۇكەۋانى تىپىرپىن رى نەمەدا توخنى بىكەۋم تا
رۇڭىكىان لىپىرسراۋى كۇمپانىيى فرۇكەۋانىيەكە داۋاپلىكرىم دىست لەكاربىكىشەۋە.

لەسەرەتادا ويستم نارەزايى بەرامبەر ئەم داوايەش دەرپر، بەلام خۆم لەبەر دەم
 ھەئەزاردىنكى سەختەدا بېنىيەو، ئەويش لىكۆلئىنەو بوو لەسەر تاوانبارکردنم،
 بەھەوى كەبەھالىكى بېھۇش و خراپەو بەھەوى تلىاككىشانەو سواری فرۆكە بووم.
 لەدوايدا بەزۆر دەستم لەكارگىشاھەو لەكۆمپانىيە فرۆكەوانىيەكە ھاتمە دەرى،
 لەگەل ھاتنەدەرەو دەمدا لەدەروازەى فرۆكەخانەكەدا ھەستىكى نامۆى رووى تىكردم ئەوا
 مائەكەم بەتەواوى رووخا، يا خەرىكە دەرۇخى بەسەر خۆم و خىزانەكەمدا، ئەويش
 بەھەوى دەست لەكارگىشانەو لەكۆمپانىيەكەدا، ھەرومەھەوى ئەو نابرووچونە
 لەنگىيە گەورمەو كەلەناو ھاوکارمەكەم و خىزانەكەمدا تووشم بوون ھەستم بە
 بىدەرەستى دەگرد، سەھارمەكەم لىخوړپىيەو بەرەو لای بازارگانە خۆشەويستەكەم
 كەوتمە پى، بړىك ھىرۆينم لىكړى، چوومەو مال، كچە بچكۆلەكەم باومشى پيا كردم
 دەستى بەرزكردمەو بۆئەھەوى كەلە باومشى بگرم.. بەلام ھىشتا من سارد و سړو
 بىدەرەست بووم، جگەرگۆشە شىرىنەكەم بەجىھىشت من شتىكم نەبوو ناوى ھەست
 بىت !! تلىاك ئەويش سړكردبوو چوومە ژوورەكەم .. كچەكەم لەدوامەو دەگريا، ئاخىر
 ئەو كچىكى بچكۆلانەى ناسكى (۵) سالان بوو، من شايانى ئەو نەبووم باوكى ئەویم .
 دەرگای ژوورەكەم لەناومەو بە كليل قفل دا .. لەژمەرە سپىكەم خوارد .. خىزانەكەم
 داى لەدەرگای ژوورەكەم .. ھەرچۆنێك بوو توانیم ھەستم دەرگا بكەمەو .. ھاتە ژوورى
 رووى تىكردم بەدوودلئەھەوى لى پرسیم : بۆ زوو گەراپتەو ؟

وتم : ئىستا نامەوت ھىچ پرسیارىكم لىبكەيت . !

خىزانم بەبەزمىيەكەو پىيوتم : بۆ نامۆزگاریم نابىستى بړو بۆ لای پزىشكىك
 باچارەت بكات، ئەوھش بزەنە من لە شانتا دەووستم تا شىفات بۆ دىت .. بە تووڤمىيەو
 وتم : لەجىچارەم بكات ؟ خىزانم وتى : لەتلىاك كىشان و تلىاكى بوون؟!

ئەم گرنكى پىدانەى خىزانم رقى ھەستاندم، وام ھەست دەگرد جىي بەزمىم ..
 نەمدەويست كەس بەو بەزانىت .. بومە دىندمىك لەنيوان مالا ھەموو شتىك بشكىنم ..
 كۆږو كچەكەم دەگريان چۆن گريانتيك خىزانەكەش بەويپەرى خەم و ئازارەو سەپرى
 دەگردم .. چوومە دەرەو سواری سەھارمەكەم بووم، چوومە چاىخانەيەك، سەپرى
 رىبوارمەكەم دەگرد و ئەم ئەبىنين لەچاىخانەكە .. چاىچىكەچاى بەدواى چادا بۆ بانگ

دەكرەم بەجىزىكى زۆرەم قومە لە چاىيەكە ئەدا و لەحالىتىكى پەرلەرچوون و
بېھۇشى دا بووم !!

بەلەم ئەو كاتەدا هېچ ھەستەم بەپەشىمانى نەدەكرەم (تلياك واتە بېھەستى واتە
بېدەر بەستى). چەند كاتژمىرك سۆرەمەو، نازانەم كەم بوون ئەوكاتانە يان زۆر..
گەرەمەو مائى .. هېچ ھەزەم بەگەرەنەو بۆ مائ نەبوو.. بەلەم زەھرە شىرینەكەى لای
مەن لە مائەو بوو ، منیش ھەستەم دەكرەم زۆرەم بېھەستى پېتەم .. بەئى كەدەرگای
مائەو دەكرەم شىتىكى سەر سۆرەنەرم بېنى ، بېنىم خېزانەكەم و براگەرەكەم ،
كەنەفسەرى پۆلىسە و برا بچوكەكەشم كەپزىشك بوو ھەموو لەھۆلى پېشوازی
مائەكەماندا بوون .. ھەولەم دا بەخېرەتەنى دووبراكەم بكەم .. لەگەلەن دانیشم ،
لەسەرمتادا بېدەنگىەكى قوڵ و بەسام بالى بەسەر ئەوناویدا كېشا .. برا ئەفسەرمكەم ئەم
بېدەنگىەى شەقەند و رووى تېكرەم : "خېزانەت جىابوونەو دەوت" سەپرى خېزانەم
كرد ئەو سەرى داخست .. براگەى ترم كەپزىشكە ھاتە قەسە و داواى لېكرەم لەگەلەن
بېرۆم بۆ ئەونەخۆشخانەى كەكارى تىادەكات تالەوئى بېرەمەزچاودېرەكى تەواو
و دە چارەشم بەبەلاش دەكرەم .. برا پزىشكەكەشم ئەوھشى وت: خېزانەت ئەھىنەم بۆ
نەخۆشخانە بالەگەلەن بېت .. ھەردوو مەندالەكەشم دەنېرېن بۆ مائى براگەرەكەمان ..
دوايش بەساغ و سەلامەتى دەگەرپیتەو بۆ ناو مائو سەرئىشەكەت .. پېشنىارەكەيانەم
رەت كەردەم .. ئەوھشەم رەت كەردەم كەبەتلىاكى بوون تاوانباريان دەكرەم .. خېزانەش
بەدەم گریانەو قەسەى خۆى دەكرەم .. وتى : " مەن نامادەم كەھەموو قوربانىەك بەدەم
لەپىناوای چارەسەر كەردەم .. "

مەن ھەموو يان بەو تاوان باركرەم كەشېتەن داوام لەبراكەم كەم بەجەنە
دەروە .. لەكاتىكدا كەنەوان بەتورەىيەو مائەكەيان بەجېھەشت ، خېزانەم پېتەن : " نا
.. ئەوناگای لەخۆى نىيە .. نازانى جى ئەئى .. مەرۆن ئەو پېتەستى پېتەنە . "
بەلەم مەن ھەر دەرم كەرد ..

ھېچ شىتەك بەدەستەو نەما بۆ مائ سەرفى بكەم .. كار گەپشە ئەو كەلو پەل
نېوماڵ ئەدزى و ئەم فرۆشت و ھارەو زەھاوئىيەكەم پېدەكرى .. رۆژ لەداوای رۆژ لەشەم
پېتەستى بە زەھرى زىاتەر ھەبوو .. تەواو ئالودەى رووى تېكرەدبووم ، جەنەلەن جار
خېزانەم ھەولە دەدا كەكەل و پەل نېوماڵ نەفرۆش بەلەم نەیدەتوانى ، پېش كەل و

بەلى نىۋمان سەيارمەكەم فرۇشت ، پىش ئەۋىش ھەموو پارمەكانم لەبانك كىشاىھەو و تەواوم كردن .. تا دوا ھەول سوودى نەبوو لەگۇتايدا خىزانم بەناچارى دەستى ھەردوو مەنلەكەى گرت و لەمان دەرچوو!!

نەمزانى بۆ گۆئ رۆيشت.. قەت بەلاشمەو گرنگ نەبوو ، ھەروەك ھىچ بىرم لەدوو مەنلەكەشم نەدەكردمەو.. تەنھا و بەدبەخت لەومالە چۆلەدا مامەو، بەدواى دەرچوونى خىزانەكەشم دا ھىچ لەمالدا بۆ فرۇشتن نەمايەو.. من زۆر پىۋىستىم بەپارەھەبوو بۆ ئەۋى ئەو زەھرە بىرم كەكەرم ئاسا لەشى دەخواردم.. دوورپىم لەبەردەما بوو.. يا بازىرگانى كردنى تىلياك يا سۋال كردن .. بەلام لەبەر ئاسانى رىگەى سۋالە ھەلبىزارد .. لەرۆزى يەكەمى سۋالگەردنەكەمدا لەبەردەم دوكانىكى ساردەمەنى فرۇشتندا روومكردە سەيارمەكە ژن و بىاۋىكى تىدا بوو .. دەستم بەرەو ناوسەپارەكەو بۆ لايان درىژ كرد .. زۆر جىبى بەزمىي بووم .. بىاۋەكە سەرنجى دام .. زۆر سەيرى كردم دوايى داۋاى لىكردم دوور كەومەو .. كەوتەو بەرم بىاۋەكە ھاورپىيەكى كۆمپانىيائى فرۆكەوانىم بوو .. ئەۋىش خىزانەكەى بوو .. تەواۋ ھەست و ھۆشم وابوو كەئە ھاورپىيەم ناسىمى گەرپامەو بۆ مائە چۆلەكەم .. بەتەنیا دانىشتەم ئەو رۆژە يەكەم جار بوو لە دواى ئەۋى كەھىرۋىنىم ناسى گريام .. !! بەئى گريام !! گريام و دواى بىرگەردنەۋىيەكى زۆر دەبوو بىرپارىك بەدم .. بەئى دەبوو بىرپارىك بەدم .

وەك وتم ئەو گريانە بەجۆش و خرۆش و بەكۆلەم سەرمەتائى قۇناغىكى نوئ لەژيانەو سەرمەتائى بىرپارىكى نوئ! خۋاى پەرومردگار خستبۋىە دئەۋە كە ئاۋايە: بىرپارمدا واز لە "تلياك" بىنىم، بەئى لەو ساتانەدا بىرپارمدا، بەلام چۇن؟ لەخۆم ئەپرسى چۇن؟! بىئىرادەو بى ئەۋى ئاگام لەخۆم بىت دابەزىم بۆ لاي دەرگاۋانى شوھەكان داۋاى (۱۰) جۈنەيەم لىكرد، ئەۋە يەكەم جار بو لەژيانەدا داۋاى قەرز لەو دەرگاۋانە بىكەم.. ئاى كە جەند پارەم دابوۋئ لەۋمو پىش، ئەۋى داۋام كرد پىي بەخشىم.. چۈمە گەرارجى (گىزە)و پىرسىارى ئەو سەيارانەم كرد كە بۆ (ۋادى جەدەيد) ئەچوون.

شۋىنى خۆم لەسەيارمەكەدا گرتو بەرەو ئەم نادىارە تازىيەى ژيانەم بەپىئ كەۋتم.

ۋادى جەدەيد: ناۋچەيەكى دابراۋە لەمىسر وام بىستبۋو كە بەتەۋاۋەتى لەتلياك و مادە سىرگەرمەكان پاكە.. ئەو ناۋچەيەم لەسەر ئەو قەسەيەى (گارھى كورپى زىاد) ھەلبىزاردبوو كە ئەئى:

(دوژمنتان لەپێشەو دەریاشتان لەدواوە، واتە هیچ رێگەیەکتان بۆ راکردن لەسەرگەوتن نیه)

بەبرسیتی لەسەیارەکە دابەزیم (غەریب.. زۆر تینوی ژەهره سپیەکه بوم، نە هاوڕێم هەیهو نە پارەم بێیهو نەگەسیش ئەناسم نەئەشرانم بۆچی ئەگەرێم؟! یەكراست خوانایە دڵمەوێم چوومە مزگەوت، نوێژ خوێنەکانی ئەوێ زۆر بەوردی سەیریان ئەکردم، من لای ئەوان زۆر نامۆ بوم، گەنجیکم لێهاتە پێشەوێ لێ پرسیم: کە ناوم چیه؟ بۆچی چومەتە لای ئەوان؟ لەوێلامدا پێم وت: لەقەرەمبانی (قاهیرە) بیزاریبوم و هاتوم لێرە نیشیک بکەم.

گەنجەکه: لەقاهیرە چیت ئەکرد؟

وتم: هیچ.. نیشیکی وام نەکرد.. بەلام پێش قاهیرە بە (کشتوکالێ کردنەو) خەریک بووم،

بۆیە ئەوێم وت، چونکە ئەمزانێ خەلکی ئەوێ پێویستیان بەجوتیارو کشتیارە.. من هەر بەراستی سەرم لەکشتوکالێ دەرئەچوو.. ئەویش ئەو کاتەى کە باوکم نەمردبوو بەرەحمەتی خوا نەچوو بوو.. نەشچووبومەو قاهیرە بۆ خوێندن و نیش کردن. لەمائی خوادا لە (وادى جەدید) ئەو گەنجەم بینی! بەلێ دەبێت دوپاتی بکەمەو! لەمائی خوادا لە (وادى جەدید) ئەم گەنجەم بینی، لەمائی خوادا لە (وادى جەدید) گەیشتمە یەگەم هیوام، لەمائی خوادا لە (وادى جەدید) زۆر گریام، بەپەشیمانێو تەوێهەو گریام.. گەنجەکه پێشنیاری بۆ کردم کە لەکیلگەکەى ئەودا کار بکەم.. چونکە ئەو دەرچوێ کۆلیژی (کشتوکالێ زانکۆى ئەصویتە) و نیشی حکومی ناکات تاقەتی لەشاری قەرەمبانی نیه و هاتۆتە (وادى جەدید) پارێزگاری ئەم پارێزگایەش (٢٠) (فەددان) زەوی دابوێ، کە ئەمیش چاکی کردبوو (کشتوکالێ و زەرعاتی) تیا ئەکرد.. ئەمیش پێویستی بەیارمەتیدەر هەبوو، گەنجە پرسیری کرد:

کە بەچەند کار دەکەى؟

وتم: بەکەلامی خوا

گەنجەکه هیچ تێنەگەیش.. بۆیە وتم: هیچم لەتۆ ناوێت.. ئەو نەبێت کە (قورئانیکم بەدیتێ کە تیايدا بخوینم و شوێنیکم بەدیتێ کە تیايدا بەهۆیمەو و تۆزیک

١٦ خواردنیکیش پێی بژیم)، گەنجە کە قەسەکانمى پێ سەیر بوو.. بۆیە یەگەسەر

بەداواكارىيەكانم رازى بوو، لەكىلگەى ئەم گەنجەدا بومە خاومنى ژورېك و قورئانېك و
كۆمەلېك داریش كە پېویستیان بەچاودېر هەپە.. ئەگینا ئەمرن.

بەسەر ئەمەش گشتىيەو: نایا ئەتوانم بېژمەرەمكە بژیم؟

لەرۆزى يەكەمدا دواى ئەووى گەنجەكە روپشت.. دەرگاگەم لەسەر خۆم داخست.

هەر كە دەرگام داخست دەرگای هەموو زیندانەكانى ناوم بەروى ئازارا كراپەو..
ئازارمەكان هەموو لەشمى هینایە لەرزە.. بومە بەندى هاوارەكانم.. لەشى خۆم
بەنینهكەكانم ونچر ونچر ئەكرد.. ئازارمەكان يەكسات وازيان لێنەهینام، تا داواى كۆمەك
يارمەتى لەخوای خۆم بكەم.. چەند ساتېك لەنێوان مەملانىي يەكەمى ئازارمەكانم كە
لاشە لاوازەكەمى ئەگوشى و مەملانىي دووهمدا تېپەرى لەو ساتانەشدا تەوانیم قورئانەكەى
بەردەم بەكەمەو ئەپەتەكانیم ئەخویندەو هەر كە ئیشەكەم زیادى بكردایە دەرگەم
لەقورئان خویندەكەدا بەرزتر ئەكردەو.. بەدڵ داوام لەخوا ئەكرد رزگارم كات..
فرمیسكەكانم بەسەر رومەتدا دانەبارى و ئەكەوتنە سەر قورئانەكە.. وام هەست ئەكرد
لاشەم مەیدانى شەپكێ دڕندانەپە كە هەرگیز دواى نایە.. وام هەست ئەكرد گيانى
بەرگرى كردنم ئەروخى و خۆى لەبەر ئازارمەكانما ناگرێت هەر كە ئەو هەستەم بكردایە
دەرگەم لەخویندنى ئەپەتەكانى خودا بەرز ئەكردەو.. قەت نازانم ئەو شەپە چەندى
خایاند (سەعاتېك.. دوان .. سیان رۆژى چەند رۆژى..) نا لەو حالەدا خەوېكى قوڵ
بەردمەپەو.

لەخەو هەستام! وامزانى لەگەشتىكى دوور گەپاومەتەو.. گەشتىكى ترسناك بەقولاى
زەویدا.. لەو خەوانەدا دېوى نامۆو غەریبم دى!! زۆر گەورە بوون!! چاویان دا دراو
ناشیرین.. هەر يەكەو چەند سەرېكیان هەبوو.. ئەم لەشكرە دېو هەمويان
لەخەونەكەما پەلاماریان ئەدام، كەس لەزورمەكەمدانەبوو پەنجەرەكەم كردهو.. زەویم
بىنى! دارى سەوزم بىنى! تۆزېك لەپەنجەرەكەدا وەستام!

هەولمدا هەواپەكى پاك هەلەزم! سىيەكانم قەت يارمەتیان نەدام.. هەستم
بەتینوپەتتى ئەكرد، بەلام ئەمویست روبراېك بەتەواومتى بخۆمەو.. شوشەپەكم بىنى
ناوى تیدا بوو سەرم پېو نا زۆرم لێخواردەمو!! خۆمدا بەسەر جیگاگەما.. دواى چەند
ساتېك ئارەقېكى زۆرم كرد هەموو ئەو ناووى خواردبومەو لەلەشم دەرچوو.. جارېكى
تر گەپامەو لای ناوكمەو دەرگەم پېومنا.. هەرەك لەپېشپركىدا بىم لەناوو ئارەق كردندا..

دەۋى سەمەتلىك گەنجى خاۋەن كىلگە ھات، سىنىيەكى پېيۋو بەرجايى بەسەرمۇدە بوۋ كە
لەبەرى دارمىكانى كىلگەكە نامادەمگراپو.

(بەرداغلىك شىر، چەند ھىلگەيەك، دوو جۆر پەنەر، تۈزىك ھەنگۈين) گەنجەكە
ئاگادارى كىرمەۋە كە (تا) يەكى زۆرم ھەبوۋە.. ئەمە سى زۆرە لەزۇرەۋەم دىكتۇرىكەم
لەشەنەۋمىيەۋە لەۋ ماۋمىيەۋە ئارمىيەكى زۆرم كىرمەۋە.. ھەتتا دىكتۇر (نوزدار - پىزىشك) كە
ترساۋە كە وشك بىمەۋە بۇيە ئاۋىكى (مەمەندى) داۋمەتتە تا ئاۋ لەشەنەۋمىيەۋە
بەۋ خىرايىيە تۇقۇنەنەرە نەبىتە ئارمىيە، سوپاسى گەنجەكەم كىردە ھەۋلەدا شىتلىك لەۋە
بىخۇم كە ھىناۋى، بەلام نەمەتۋانى! پىرسىارم لىكرد: كەي نىشەكەم دەست پېيكەم؟

ۋتى: تا چاك نەبىتەۋە كارت پىناكەم!

ۋتم: بۇ ئەۋەندە گىرنگىم پىنەدەمىت؟

ۋتى: گەنجىك كە داۋى قورئان ۋ ۋتەي خاۋا بىكات لەپاداشتى نىش كىردىنە ئەۋە ھەمۇۋ
خىزمەتلىكى شاپىستەيە.. ۋتىشى ھەر كات چاكبوۋىتەۋە ئەۋە ئەتۋانى نىش بىكەي
گەنجەكە ماۋمىيەكى تر لام دانىشتەۋ نەيۋىست شەرمەزارم بىكات ھەستەۋ چوۋە دىرمەۋە..
سىنىيەكەي لا جىيەشتەۋ تىكەي لىكردم كە شىتلىك بىخۇم.. چۈنكە كەسەي كە تاى لىتەتتى
پىۋىستى بەخۋاردنە.

دەۋى چەند ساتلىك شەپە سەختەكە لەنىۋان بەرگىر لەشم لەپىۋىستى بۇ ژەھرە
نەفرىنە كەۋ ئەۋ نازارانەي كە ئەۋ ژەھرە دىروستى ئەكرد دەستى پىكردەۋە.
چارم نەبوۋ لەۋە زىاتىر بگەپمەۋە بۇ لاى (ۋتەكانى خاۋا) بەدەنگى بەرز خويىندەم
ھەرچەندە نازارمەكە زىادى ئەكرد، داۋام لەخۋاى بەرمەم ئەكرد كە ئەم نازارە سەختەم
لەكۆلېكاتەۋە.

لەقورئان خويىندەكەمدا گەيشتە ئەم ئايەتەنە زۆرىان لەسەر ۋەستام! ئۇخەي ئەۋە
خاۋىيەۋ نەفرەمۇي (ۋاۋى رىكە الى النحل أن اتغذي من الجبال بيوتاً و من الشجر و مما
يعرشون، ثم كلى من كل الثمرات فاسلكى سبل ريك ذللاً يخرج من بطونها شراب مختلف
الوانه فيه شفاء للناس إن في ذلك لآية لقوم يتفكرون)^(۱) ئەللا زۆر لەسەر ئەم ئايەتە

ۋەستام.. دۋاي خويندەنەۋميان لەگەل نازارەكانەدا پائەھاتە، چۈمە لاي ئەو جامە
 ھەنگوينەي كە لەپەشمابوو زۆرم لەدمروتم كرد لاي بخۆم ھەموو ھەنگوينەكەم خوارد..
 دۋاي ئەو تۆزىك ھەستم بەھەندىك نارامى كرد.. ناويشم خواردەو.. گەپامەو لاي
 قورئانەكە.. چەند سەعاتىك خويندەو! تا گەنجە خاۋم كىلگەكە ھاتەو.. سىنيەكى
 پەر خواردنى بەدەستەو بوو (مەيشكىكى بىرژاو - سەوزەي نامادەكراو - چەند جۆر
 ميوە..) بەئى زۆر تۆرە بوو كە بىنى ھىشتا بەرجايەكەم نەخواردەو.. پىم وت: تكات
 ليدەكەم لەحياتى ئەم ھەموو جامىك ھەنگوينم بۆ بىنە.. جا دۋاي جاكبوونەو
 ھەرچىم بەدەيتى ئەبخۆم)

(والله انزل من السماء ماءً فاحيا به الأرض بعد موتها إن في ذلك لآية لقوم يسمعون، وإن
 لكم في الانعام لعبرة نسيتكم مما في بطونهم من بين فرث ودم لبنأ خالصاً سائغاً للشاربين)^(۱)
 نايەتەكانى خواپەو لەم تەنباي و بەدبەختىەدا.. تارىكارىيەكانى ناخ و دەوروبەر و
 ژوورەكەميان رۆشن كردەمەتەو.. بەئى .. كە داوام لەگەنجەكە كرد: لەحياتى ئەم
 ھەموو خواردنە جامىك ھەنگوينم بۆ بىنە!

گەنجەكە لەبەر رۆشنايى و شيرىنى نايەتەكانى خوادا ئەويش وتى: بەسەرچاو بۆت
 ئەھىنم بىرچىكش لەخواردنى (شاژنەكەشيانەت) بۆ تىنەكەم.. بەلام بىرچىك لەو ميوە
 بخۆ.

بۆ ئەو دى ئەو گەنجە خواناسە مېھرىبانە نەپەشتىم بەزۆر ھەندىك ميوە
 خوارد!

ئەگەر لەبەر ئەو گەنجە بىرۋادارە چاكە نەبوايە.. ئەمويست بىرچىمەو، گەنجە كە
 داۋاي لىكردم لەژوورەكە بچمە دەرى و ھەندىك بەناو باغو دارەكاندا بگەپم.. ئەمە
 گشتى شەپكە لەناخدا بەردەوامە.. ھەناسەكانم كپ ئەكرد، تا كەس ھاۋارى بەپەكدە
 ھەلشاخانى ھىزەكانى ناوھەم نەبىستى. بۆ رازى بون و ھەرگرتنى داخۋازىيەكەي ئەو
 چۈمەدەر، بەلام بەھىلاكى گەپامەو ژوورەكەم.

گەنجە بەبىرچىكى زۆر لە (ھەنگوينە) ۋە گەپامەو بۆي دانام گەپامەو رۆيشت..
 دەستم كردە خواردنى، بەناسانى بۆم ناخورا.. بەلام ئەو دى (شاژنەكە) ھەرچۆنىك بىت

(۱) سورقتى النحل - نايىتى ۶۶.

خواردم دوايى ھەستەم كەرد خەوم دىت.. زۆر بەنوستن ئاسودە بوم! چونكە ئەو لەشەرە سەختەكەى ناخەم داينەبەرىم.. خەوتەم.

نەمجارمىش نازانەم چەندەم كات لەگەل ئەو (كەبوسانە)دا گوزەرانەد.. كە يەك بەدوايەكدا ئەھاتنە سەرم، ھەستەم كەرد ھارپاۋە نەفرەتتاۋيەكەى (تەلياك) ۋەكو شەيتان بەنىۋوخوئىنى مەۋفەدا ئەگەپتە ۋەدەرچونى زەحمەت ۋەگرانە، بەلام راستيەك ئاسۋيەكەى روون زۆر دلتخۇشى كەردم ئەۋەش ئەۋەبوو: كە بېرىارمدا ئەگەر بەشەرم يا خۇشەم بەكوژم جارىكى تەرنەگەپتەمەۋە سەرى! شتىكى تەرىش دلتخۇشى ئەكەردم: كەچە شىرەنەكەم.. نا.. ئەو ھەر ئەمەپتە.. تەنبا ئەمەپتە كەچەكەم كەۋتەۋە بىر لەمەپتە بىرى كەچەكەم ھانى ئەدام كە بەرگەى ھەموو نازارىك بەگرم.. كوپە نازدارمەكەشەم بىرەكەۋتەۋە.. خىزانە بەرپەزو دىندارمەكەشەم.. برا گەۋرەم.. برا بەكۆلەكەم.. ئەو ھەموو ھەۋل ۋەكۆشەم بىرەكەۋتەۋە كە لەۋى كە لەدى كۆنەكەى خۇمانەۋە تا ئەو كاتەى كە فەۋكەۋانەكە دەرى كەردم دابووم.. لەم كاتانەدا سەپىرم كەرد خاۋەن كىلگە جامىكى پەلە (ھەنگۈين) ى بۇ دانام.. ئاۋم خواردەۋەو چوۋمە دەم.

كە چومە دەرى ئەۋگە ئاۋمەكە دەستەنۋىزەم گەرت ۋەگەرامەۋە زوۋرى.. دەستەم كەرد بەنۋىزەكەردن، بەلام نوپۇزى كەى (بەيانى - نىۋەپتە - ەسەر) نەمەزانى چەند ركات نوپۇزى لەدوايەكەم لەسۋەس ۋەسەنەى پەرۋەردەكار كەرد.. نازانەم زەمارەى ركاتەكان چەند بوون، بەلام ئاۋم خواردەۋە، دەستەم كەردە قورئان تا شەۋم بەسەرەھات نوپۇزى (شىۋان ۋەخەۋتەنەم) بەجى ھىنا دانىشتمەۋە بۇ (قورئان خەۋىندەن) لەۋىدا توشى تەقىكارىيە گرانەكە بومەۋەو ئىش ۋەنازار لەشى داتەنەم بەجۇرىك كە قەت لەۋەۋەپىش ئىش ۋەنازارى ۋام بەخۇمەۋە نەبىنى بوو ئارەزوۋيەكى ناگراۋەم ھەبوو بۇ ئەۋەى بەدەنگىكى بەرز بەگىرەم ۋەاۋار بەكەم چوۋمە ناۋ شەپى شاردنەۋەى ھاۋارمەكانەۋە كە شەپىكى زۆر گرانە.. بەلام دەستەم نەھىنايە رېگەى فەرمىسكەكانەم.. لەبەر سەختى ئىشەكەم ۋازەم لەقورئان خەۋىندەن ھىنا.. گىرام ۋەزۆر گىرام.. دەريايەكەم لەفەرمىسكە رشت.. نەفرىنىكى بېشۋەمارم لەشەپتەنەكەى ناخەم كەرد!

داۋام لىتەكەرد لەشەم بەجىبەتتە لەۋىدا ئارامىەك روى تەككەردم ۋەگەرتەم ۋەخەوتەم. ئەم مەملەنىيەى مەن لەگەل خۇمەدا (۱۵) پازدە رۇزى رېكى پىچۋو دواى ئەۋە ئىشەكانەم

کەم نەبۆوەوە کەمتریش نارەقم نەکردەووە فرمیشکەکانیشم وەستان، داوام لەخاوەن کێلگە میهرەبانەکە کرد بمخاتە سەر نیش و ئەویش رازی بوو.

بەیانێ زوو هەڵسام.. نوێژی بەیانیم نەکردو هەنگوینم نەخواردو قورئانم نەخوێند تا خۆر هەلنەهات.. ئیتر نەچوومە ناو کێلگەکە.. ناوم نەداو خاکم نەملیو نەو دیو نەکردو جووگە ناوم هەلنەگرت.. هەر کات هەستم بەهیلایکی بکردایە نەگەرپامەووە ژوورمکەم و نەنووستم.. لەسەرمتاوە زۆر نەخەوتم، بەلām وەرە وەرە خەو کەمی کرد.. دواى چەند مانگێک تەواو هەستم وابو کە شەیتانەکە لەشی جێهێشتووم.. الحمد لله.

چۆن شوکرانەزمیری ئەم هەموو نەعمەتانەى خوا بەم، ئەو کات لەگەڵ خاوەن کێلگەکە دانیشتم تا بەسەرھاتی خۆمى بۆ بگێڕمەو، بەلām تەواو توشى سەرسوپمان هاتم کە خاوەن کارو کێلگەکە پێى وەتم کە لەرێگەى ئەو دکتۆرەووە کە هیناویەتى یەدیارم زانیویەتى من (تلیاکیم) و بۆ نەجات شیفایا هاتومەتە ئێرە، دواى شەش مانگ هاوێرئ خاوەن کێلگەکەم بردمى بۆ لای (پارێزگای وادی جەدید) کە ئەو (۱۰) فەددان زەوى بەشانی کێلگەکەى خۆیەووە بۆ وەرگرتم لەپارێزگارو دایم.

خاوەن کێلگە گەنجەکەش (۱۰۰۰) هەزار جۆنەبەهێ دایم تا پرۆژە تازمکەم دەست پێبکەم و پێى وەتم: ئەمە کرێى ئەو ماومەیه کە لەگەڵ ئەوا نیشم کردووە.

سائیک لەسەر کارکردنم لەکێلگەکەى خۆمدا تێبەرى تەواو چاکبوومەووە بومە خاوەنى مائیکى بێخیزان و زەوى و پارمەیهى زۆریش.

گەرپامەووە بۆ (قاھیرە) بەدوا خیزانەکەما، شەیتانەکەم لێدورکەوتبۆوەو بیرم لەچارەنۆسى خیزانەکەم نەکردووە.. بیرم لەکۆرەکەم، کچەکەم، لەهەموو شتێ نەکردووە.. هەزار خەیمالەم بەمیشکا هات: ئێستا هاوسەرمکەم تەلەقى وەرگرتوووە شوى بەبیاویکی تر کردووە، ئەم خەیمالانە تۆقاندەمیان و زۆر ئەترسام کە ببەنە راستى (واقع) و بمگەرپێنەووە بۆ دنیای (بۆگەن و گەنیو دنیای موخەدمرات و تلیاک).

بەلām دوبارە لەدەلى خۆمدا وەتم: گەر واش بێت دەستى کۆر و کچەکەم نەگرم و ئەیانبەمە ئەم شۆینە پاکە.. ئەى سەرمەتا پێم نەوتن کە خیزانم زۆر بەرپێزو بپروادار بوو.. ئەو بەدرێژایی ئەو ماومەیهى دیار نەمانم لەباوەرى بەهیزو پتەویەووە لەدەسەلاتى خوا دانیابوو کە چاکنەبەمەووە نەگەرپێمەووە.

لەو ماومەیهشدا لەمائی باوکی و لەگەڵ باوکە بپروادارو خواناسەکەیدا ژیاو.

ئاي! ئاي لەشپىرىنى ئەم سەتەنەي كە لەگەل كەس و كارما بەيەكتەر شادبۇومەۋە، لەكاتى گەرەنەۋەي خىزانىماندا بۇ كىلگەكە خىزانەم لىي پىرسىم: چى شىقاي دايت؟!

ۋەم: قورئان.. كەلامى خوا.. كىتەبى خوا!

ۋەم: ماشائەللا لەكىتەبى خوا!

ھەرۋەھا خوارەننى ھەنگۈين ۋە ئاۋى سازگار كە ھەمۋە شەتەكى زىندۇۋ لەئاۋ دروست بوۋە.

بەلئ نازىزان! ئەمانە گشتى روۋداۋ قەسە گەنجىكەن كە لەشەپەكى سەخت ۋە دەستەۋ يەخەدا چۆكى بە (ھىرۋىن - تەلىك) داداۋە كە چەكى ئەم گەنجە لەم شەپەدا (قورئان ۋە خوارەننى ھەنگۈين بوۋ پاشان ھاۋكارى موسۇلمانى دىسۋى خاۋەن كىلگەكە بەلئ پەرۋەردەگار ئەفەرمۇي (فەيە شىفاء للناس).

ھەرۋەھا ەزىمەتەكى بەھىزۋ بىرپارىكەش كە گەرەنەۋەي تەي نەبىت، ئىستاش ئەگەر يەكەك رىگەي بەكەۋىتە پارىزگەي (ۋەدى جەدەد) ۋەلاتى مىسەر كىلگەيەكى گەرە ۋەبەننى كە پەرە لەباغ ۋە باغات ۋە دارى بەردار، لەئاۋىا دوۋ مەندالى كورۇكچ بەۋەپەرى بەختىارپەۋە ھەلئەپەرن ۋەزى ئەكەن، ھەرۋەھا ئافرىتەكى جۋان ۋە بالابۇشى دىندار كە چاۋدەرى ئەم خىزانە ئەگاۋ گەنجىكى ئەسەرى رەشنىش كە بەدەلگەرمى ۋە بەھىزى ۋە تەندروستى ۋە بەختەۋەرىپەۋە كار ئەكا.. دەم ئىۋەش نازىزان ھەرىكە لەلەي خۇتەنەۋە دوعاى خىر بۇ ئەم خىزانە بەكەن ۋە ئاۋاتى بەختەۋەرى ۋە كامەرانى تاسەريان بۇ بخۋازن.

بەپراستى ئەم خىزانە ھەمۋە چاگەيەكەن شاپستەيە.. چۈنكە ھەرىكەكە لەئەندامەكەننى چۈنە شەپەكى سەختەۋە بەسەرگەۋتۋەي لىي ھاتنە دەرى.. ھىۋاش بۇ ئەم خوشك ۋە براپانەي كە بىرۋادارن.. بەدل ۋە بەكۈل بەدەرى ئەم رۋداۋە ۋەقەيە بەكەنە سەرمەشقى ژىيانىان.. چۈنكە ژىيان كەۋتەنە.. ئازا ئەم كەسەيە بەنازىمەتەۋە ھەستەتەۋە.. كۆلئەدەرو چالاك بىت.. ئىرادەم ۋەم بىرۋەي بەھىزەبىت.

مەلدان بۇ گۈناۋە تاۋان زۇر ئاسانە ۋەمبەتە بەندى، بەلام دورگەۋتەۋە لىي، دۋەي ھەستەردن زۇر بەگران دەرباز دەبىت لىي، جا بۇيە داۋاكارم لەھەمۋە بەپەزىكە ناگادارى زەلكاۋى بۇگەناۋى چۋار دەۋرى خۇي بىت، دۋا نامۇزگارەم لەھەمۋەشەن گەنگەرە (پەشت بەستەن بەپەيام ۋە بەرنامەكەي خوا (ۋەاعتصموا بىلەللا جەمەعاً ۋە تفرقوا).

لەکۆتایی داوا لەهەر کەسیکی رۆژی موسوڵمانی ئەم کوردستانە دەکەم کە ئالودە بوو
بەخواردنی هەر شتیکی وەك (مەى، جگەرە، تلیاک یا نەخۆشی لاشەیی) روو بکاتە
قورئان و بەرنامەى ئیسلام و لەباتی خواردنی شتە حەرامەکان هەنگوین و شتە پاکەکان
بخوات تا خواى گەرەو شیقای سەرجەم نەخۆشیەکانی بدات.

ئىمامى مالكو مندالايك

مندال: ئەو بونەومرە ھەستيارە پاك و بېگەرە غەم پەمۆينەمە كە ئاوينەمى ئاسا دەدۆي،
پۆزىك ئىمامى مالىك لە مندالايك نزيك دەمبېتەوۋە كە لەناوخۇلدا يارى بە خۇل دەكات
جارىك دەگرى و جارىك پېدەكەنيت. لەگەل نەفسى خۆى دەدۆيت ئىمام:

- بۆچى سەلامى لىبەكەم؟ .. نا با سەلامى لىبەكەم چۈنكە پېغەمبەر (درودى خواى
لەسەر بېت) سلاوى لە مندالان كىردوۋە. لە مندالەكە نزيك بۆۋەم وتى: (السلام
عليكم)، مندالەكەش وتى: وعليكم السلام ورحمة الله وبركاته، ئىمامى مالىك.

ئىمام سەرى سورما وتى: چۆن دەزانيت من ئىمامى مالىكەم؟ مندال وتى: دەزانم.

ئىمام وتى: ديارە تۆ زۆر زىتەل و زىرمكىت! پىرسارىكت ئاراستە دەكەم، مندال وتى:
بفەرموو: ئىمام وتى: ئايا جياوازى نەفس و عەقل چىيە؟

مندال وتى: نەفس نەپھىشت سەلام بىكەيت، بەلام عەقل قەناعەتى پىكردى و زانيت
سوننەتە سەلام كىردن، كەواتە ھەرچى بەگوپى نەفس بىكات خەسارەومەند دەمبېت.

ئىمام وتى: ئەى بۆ يارى بەخۇل دەكەيت؟

مندالەكە وتى: چۈنكە لەم خۇلە بوين و بۆ ئەم خۇلەش دەگەرپنەوۋە!...

ئىمام وتى: بۆچى دەگرىت و بۆچى پېدەكەنيت؟

مندال وتى: دەترسم خواى گەورە بمانخاتە ئاگرى جەھەنەم لەبەر گوناھەكانمان كە بىر

لە دل و دەرونى بەپېزو خۇش بەختى خواى گەورە دەكەمەوۋە شاددەم.

ئىمام وتى: خۇ تۆ منداليت و پاك و بېگەردى بۆچى دەترسى؟

مندال وتى: چاوم لىيە داىكەم ئاگر دەكاتەوۋە بەدارى گەورەم پاشان بە چىلكەو دارى

بچووك ئاگرەكە خۇش دەكات و بەتەواوى دەگرىت. منيش دەترسم بە ئىمە ئاگرى

دۆزەخ گەرم بىكرىت و بىچوى ۋەك ئىمەمانانى پېبسونتېن.

رۆھى ئاسودە

لە خەزمەت مامۇستايەكى بەرپۇزدا بووم (....) چەند رۆژىك بوو بە سەفەر
چووبووه سەردانى دېيەك لە دېھاتەكانى شاربازپرى سەخت، گوندى (دېرى) نزيك
مەروئ.

كورتەى سەردانەكەى بە مشۇمەىە دواو.. بەيانى پىكەوتىن بەرمو دىى ((....))
كاكى برا چوار دانە سەعات بەسەيارەى خوشەرەو پۇشتىن گۆچ و ئىفلىج بووين لەو
سەيارمەدا.. كاتىك گەپشتىنە ناو دى لەسەيارمەكە دابەزىن و ھەوايەكى پاكمان
ھەئەمى.. دوور لە دوكلە و ھەرا ھەراى پاس و سەيارەو شتى تر لەدلى خۆمدا وتم :
((بۆيە خەلكى لادى لەھەموو پرويەكەوہ لە خەلكى شار ئاسودەترن)) نوپۇزى نيوەرپۇ
خوینرا... باش نوپۇز لەگەل پىش سەپەكدا كە بە تەمەنتىن پىاوى ئەو گوندە بوو
كەوتىنە گفتوگۆ كردن، نارەحەتى پىگام بۆ باسكرد، كەچى مامە حاجى پىش سەپى
زەردە خەنەيەكى نەرمى كردو وتى : ((ئەى مامۇستا گيان جا ئەوہ چىيە بەرپۇزت باسى
دەكەيت.. رۆژانىك بوو لەم دېيەى خۆمانەوہ تا شارى سەلىمانى بەكاروانى و بەكۆمەلە و
بار پۇشتوين بەپى.. بە ھاوين و بە زستان.. ھىچ ھەستمان بە ماندويى نەدەكرد.. زۆر
بەكامەرانى دەگەرپاينەوہ، سوپىنت لەسەرم نىە سائىكىان بەفەرىكى زۆر بارى بوو،
لەگەل كاروانى كوتىنە پى بەرمو شار، لە پىگە لەكاروانى دابىرام.. بەفەرە بەسەرە
ھەلىگەرتە^(۱) يا الله يا الله بەھەر شىئومەك بوو خۆم گرتەوہ.. كاتىك خۆمبىنيەوہ و
چەند ھەنگاويك پۇشتىم زۆرم ھەست بە سەرم دەكرد خەرىك بوو رەق دەبوومەوہ..
بەلام بە ھەلەداوان و پاكردن بەرمو شار مى پىگەم گرتەبەر بەو رچەى كە ھاوپىكانەم
شكاندبوويان كاتى سەير دەكەم چ ببىنم تاكىك لە پىلاومكانەم لە پىما نەماوہ.. نەتوانام
ھەبوو بگەرپىم بۆى.. نەشم ئەزانى لە كوينا لەپىم دامائراوہ خۆم پىئوہ ماندوو نەكرد

^(۱) بەفەرە بەسەرە: بەفەر زۆر دەبارىت لىيەدەكات بە سايەقە —ئاسمانى بىئەوہر- دەپەستەيت چوپتە
سەرى دەخلىسكىنى بەو بەفەرە خەزە لوسە بەستراوہ دەللىن (بەفەرە بەسەرە).

بەسەر سەھۇل ۋە بەفرۇ زوقمادا كەۋتمە پاكردن، تا كاروانەكەم دۆزىيەۋە، كاتىك چاۋك
 كردن پېر بەزارم ھاۋارم لىكردن.. ۋەستان تا گەيشتەۋە پېيان.. ئەۋانېش نەپانزانى بوو
 كە دابراۋم.. چونكە مەن پاشكۆى كارۋانىيەكە بووم. دەستمان كرده پۇشتەن بەناۋ ئەۋ
 بەفرمدا ناۋ بەناۋ دەبوۋە ھەۋرىكى تەماۋى (مژە كۆپرە) بەتەۋزاۋى پەكترمان نابېنى..
 بەۋ شېۋمىيە گەپشتىنە ناۋشار. مەنىش ۋەتم: مامە حاجى گيان سوپاس بۇ خوا ئىستا
 زانست ۋە زانىارى گەشەى كردوۋەدە پەرمە سەندوۋە مەۋفەكان كەۋتۈنەتە ئاسودمىي).

مامە حاجى ۋەتى: راستە مامۇستا گيان زانست ۋە زانىارى بۇ خەزمەتى
 مەۋفەكانە بەلام جارى ۋەھا ھەمىيە ئەۋ زانست ۋە زانىارىيە مەۋفەكان بەرمە داپزان ۋە
 تەمبەللى نارەھەتى دەپنە تاۋاى لىھاتوۋە مەۋفەكان قەدەكەن بەۋ زانستە.. لە ئەنجامى
 خراب بەكارھىنانىدا..

ۋەتم بەشى ئەۋمەش زانست بەخۇشى دەگوزمەيت.

مامە حاجى ۋەتى: مامۇستا گيان سالانى زوۋ ھەموۋ لاشەمان لە ھىلاكىۋە ماندوۋىەتىۋە
 چەرمەسەرىۋە تىكۆشاندا بوۋ بەلام زەمىرو ۋەيزدان ۋە رۇخ ۋە ئىمانمان لە ئىسراھەتدا
 بوۋ، لەھەموۋ پەۋىيەكەۋە.. بەلام ئەمەپۇۋ داهاتوش لاشەمان لە ئىسراھەتداپە.. ساردوۋ
 گەرمى ناچىزىۋە ئاسودمىيە بەلام لە ناخەۋە.. لەمىرو باۋمرو دىۋ رۇخى ئىمانىيەۋە لە
 گەۋرەترىن ماندوۋىوۋن ۋە ھىلاكىدا دەۋزىن ئەمە بىجگە لە چەندىن سوكاپەتىۋە دزىۋە
 درۋزنى كە بەرامبەر خاك ۋە ناۋو گەنجەكانمان دەكرىت.. لەۋەلامىدا ۋەتم: زۇر راستە
 خاۋەن ھەست ۋە زىرەكان گەر خۇپىندەۋارىش نەبەن بەنورى ئىمانەكەيان تاركىيەكان
 دەمىنن

دەرگای رەحمەتى خوا والایە

مالئىكى ھەزار دراوسىمان بوون ھەزارى خوشە بەلام بتوانىت بەرگەى
تاقىکردنە وەكانى بگريت.. نەدۆپت.. كۆلنە و دەمىت.. لە سۆزو چاودېرى خوا بېبەش
نەبىت.. ئەم مائە ھەزارە زۆر شوگرو سايرو خۇپراگريوون.. ئەوا ئەمپۇ جەزنى
قوربانە.. ھەندىك لە پياوانى گەرەك كۆبونەو.. مال بەمال دىگەرەن.. لەدايدا وتیان:
ناچىنە مالى كاك (...) گوناھن.. دەستكورتىن.. ئىستا نقوليان نەكرپوھ.. بەبىنىنى ئىمە
رەنگە شەرم بىيانگريت خۇيان بەروو زەردبزانن...

بەئى لەو كۆمەلە پياوھ كەس لە دەرگای نەدان.. لە كۆتايدا يەك دوو حاجى
پىيان نا بەجەرگى خۇيانداو لە دەرگايان دا بەلام ھەر لە دەرگاوه جەژنە پىرۆزىمان
لىكردن و نەچوونە ژوورى.. ئەگەر چى كاك (...) زۆر بەگەرمى بەخىرھاتنى كردن،
بەلام پاش قسەو باس گەرەنە دوواوھ.

دوا نىومپۇى يەكەم پۇزى جەزنى قورباندا لەو گەرەكەدا گۆشتىكى زۆر
بەخشاپەوھ.. مال بەمال دىگەرەن.. مالەكان بەشە گۆشتى خۇيان بۇ چووھ مال، باجى
(....) كە كابانى مائە ھەزارى كاك (...) بوو ئاگادارى ئەم قوربانى و گۆشت
دابەشكردنە بوو، چاومپوانى گۆشت بوو ئىستا.. نا.. ئىستا لە دەرگا دەرىت
بەخۇشھالىيەوھ دەرگا دىكرىتەوھ و گۆشت دىتە ژوورى كەس بە ئەندازەى ئەوان
پىويستيان بە گۆشت نەبوو.. چونكە بۇنى لە مالىياندا دەمىك پۇز بوو تەرە بووبوو..
بەلام مەخابن ئەو مائە لە ياد كران.. چۆن كەس نەچوو بۇ مالىيان، پىيان ناخۇش بوو..
بەمەش ئەومندەى تر دلىان ناخۇش بوو.. باجى (...) كە چووھ ژوورى بەدلئەنگى و
بىزارىيەوھ بەدەم بۆلە بۆلەوھ چەند قسەيەكى كرد.

كاك (....) وتى: ئافرىت ئەۋەچىيە ئەۋ بۆلە بۆلە.. بۇچى بېتاقەتى.. ھىچ پۈيىداۋە.. باجى (....) وتى: پياۋەكە ئەۋەندى مىن ئاگادارم ھەرجى دەۋلەمەندو ناسياۋ ھەبۈۋ گۆشتى قوربانى بۇچۈۋ.. بەلام ئىمەى ھەزار كەس لامان لىئانكاتەۋە.

كاك (....) وتى: ئافرىت تۆۋادەزانىت ھەر دەۋلەمەند خاۋەن گۆشتى ئاردەن و سەغاۋەتن كۈا ئىمە ھەزارىن.. سوپاس بۇ خۈا لە چىمان كەمە؟.. لەقاپى خۈاۋ پەخمەتى خۈا ئاۋمىدەمەبە!.. باجى (....) وتى: پياۋەكە ئىشاۋاللە ئاۋمىد ناپم بەلام ھۆش پۇلى خۇى دەبىنى.. ئەۋمەتا ھىچمان بۇ نەھاتۈۋە.. تەنھا لە دەرگای ئىمە نەدراۋە.. دە سەبركە بزانە ۋايە.. كاك (....) ئافرىت گەر نىسبى ئىمە لەۋ گۆشتە قوربانىدە ھەبىت ھەر بۇمان دەنپىرن گەرواش نەبۈۋ ئەۋا بە نەخۈاردنى ھىچ تەمەن كورت ناپىن.. گۈئ مەدەرى دەرگای رەخمى خۈا زۆر ۋالايە!..

چەند خۈلەككى باش تىپەرى كاتىكىان زانى لەسەر دىۋارى مالى دراۋسىيەكيانەۋە پىشلىيەكى گەۋرە بازى دايە سەر دىۋارى ئەۋان ھات ھات غەلاگەيەكى پەشى بەدەمەۋە بۈۋ خىستىيە ھەۋشەكەى مالى كاك (....) و باجى (....) و لىيدا پۇشت.

كاك (....): ئافرىت لە رەخمى سۆزى خۈارى گەۋرە ئاۋمىد مەبە، دلىام خۈاى گەۋرە بەۋ پىشلى ھەزارمە بەشى خۇمانى بۇ ئاردۈين.. كە گەرەك بىريان چۈۋبۈۋبىتەۋە. بزانە ۋايە يان نا..

باجى (....) بە خىرايى چۈۋ غەلاگەكەى ھانى كە سەپريان كەرد قسەى مىردەكەى دەرچۈۋ كە بەشىك گۆشتى نەرمەى جوان بۈۋ. لە ئەنجامدا كاك (....) وتى: گەر مەۋفەكان ھەزارو بىنەۋا و كەم تۈۋانكانيان بىر بچىتەۋە ئەۋا خۈاى گەۋرە لەبەندەكانى ئاگادارم ھاۋكارىيان دىمكات.

بەخشىن

كاك (....) پىياۋىكى زۆر گرفتارو نارەھەت بوو بە نەخۆشى.. تابلىي پاردەدارىش بوو. چارى نەمايوو بە دەست نەخۆشىيەو.. پۇژىكىيان لەسەر داۋاي پزىشكەكانى شار خۇي گەياندە پايتەختى ولات (بەغداد) بۇ چارەسەر.

دكتۇرەكان داۋاي پىشكىنىيى و تافىكىردنەو بۇيان دەرگەوت كاك (....) تەمەن ۴۵ سال بۇرىيەك و زمانەيەكى (صمامە) دلى سست بون و بەرەو وەستان دەچىت.. دەبىت (نەشتەر گەرى) گەورەى بۇ نەنجام بدىت نەم نەشتەر گەرىيەش دوو بەختى دەبىت. بۇيە دكتۇرەكان بېرىياندا، داۋاي ھەفتەيەك بگەرپتەو و پارەو پىداۋىستى خۇي بەيىت و بەلكو ئەمە خوايە سەرىگىرت. كاك (....) زۆر بەدلەنگى و پەژارەو بەرەو مان گەراپەو.. بەدەم و چاۋىكى ترش و تال و پروپەكى گىزەو..

ئەندامانى خىزان گەورەو بچوك بەخىرەتەنەو ميان كىرد، بە ھەۋالى نەخۆشەيەكەى بىتاقەت بوون، بەلام زىاد لە پىۋىست دىلخۇشيان داپەو و كارەكەيان لەلا ئاسان كىرد..

ئەمىش لەناخەو لەمال و مىندال زۆر ئانومىد بوو.. نەيدەزنى چۆن ئەم دىنيا پروناكەى لىتارىك بوو.. چۆن دەستى بچىتە خۇي كارىك بكات..

داپكى مىندالەكانى وتى : ((..پىاۋەكە غىرەتت بى دىنيا واگران نىيە.. غەموو پەژارەى كەست نەبىت.. خوا گەورەيە.. كى دەلىت دكتۇرەكان راست دەكەن.. ئەۋەى باسى دەكەيت زۆر ئاسانە و لەتۇيان گران كىردو، پىاۋەكە غىرەت بەرە بەر خۇت خۋاي گەورە دەرگايەك دادەخاۋ ھەزار دەرگاي پەھمەت دەكاتەو.. خەفەتى ناۋىت!))

نانى نىۋەرۇ خورا.. ھەرگەسەو ھەستان بەلەى كارى خۇيانەو.. كاك (....) لەگەل (....) ھاۋسەرى چۈنە ژوورىكى تاپەت و ھەموو كاروبارەكانى ژيانى تەمەنى بۇ خىزانە خۆشەۋىستەكەى باس كىرد و بەجۋانى ۋەسىيەتى بۇ نوۋسى.. خىزانەكەشى —

ئافرىتەكە - كارمەكانى زۆر بەسادىيى دەدى. نەزىك ئەسەر بوو ئافرىتە ووتى : پىياۋەكە دەمانەۋىت بۇ ئىۋارنى ((شەفەتى گۆشت)) بىخۇن ھەستە لە بازار تۆزىك پىۋىستى ((شەفەتى)) مان لەگەل سەۋزە پىۋىستى بۇ بەينەرەۋە.. كاك ((....)) زۆر ھەستى بەماندەۋى دەكرد.. بەلام زۆرى لەخۇى گرد بەرەۋە بازار كەۋتەپى.. لەپىگە ئەۋ جىرۋەكى بىر كەۋتەۋە كە ئەمە كۆرتەكەپەتتى :

دوۋ پەسەۋان بەفرمانى ھۆكەرمانى شار كەبىرايەكەيان لەمالەۋە دەرھانى كەپپەن بۇ لەسىدارە دان.. كاتىك دوۋرىان خەستەۋە لەمال ژنەكەى راپىكردو بە ھەلە داۋان خۇى كەپاندە مىردەكەى بەپەسەۋانەكانى ووت :

((توخو كاكى براينە پەلە مەكەن با قەسەپەك ھەپە بەمىردەكەمى بلىم)) دوۋ پەسەۋانەكەش بەزمىيان پىياھاتەۋە وتيان؛ ((بەفرەۋە)) بوۋرىان دان..

ژنەكەش وتى : پىياۋەكە دىنىام تۆ بۇ شار دىبەن بەلام بەقورىانت بىم لەۋلاۋە كەھاتىتەۋە ((كل و كلتور)) ت بىر نەچىت بۇ چاۋم.. بۆم بەينەرەۋە)) پىياۋەكەش وتى : ۋەى ۋەى مەن بۇ لەسىدارەدان دىبەن خاتۋونىش لە سەر بەزمى خۇپەتتى. ناۋ بەناۋ لەم جۆرە خەمىالانە بە بىرەدا گۆزەرىان دەكرد.. كەپشەمە بازار. دەمىك سال بوو لەلاى كۆپىكى برادەرم كە (قەساب) بوو گۆشتەم دەكرى بوو بوۋمە ((مەمىل))ى كام گۆشتە باشبو ئەۋەى دەدامى.. چوۋمە دۇكانەكەى قەدەرى دانىشتم.. داۋى چەند كىلۇ گۆشتىكەم كەرد كاك ((....))ى برادەرم بە سىنگىكى فراۋانەۋە وتى : بەسەر چاۋ... - سەفەرەكەى بەغدادم بۇ گىرپەپەۋە، لەۋ كاتەدا برادەرمەكەم گۆشتى دەكىشا چاۋم لىۋو ئافرىتىكى پىرى بەسال چوۋ لەۋناۋە دەسۋاپەۋە لەم بەردۇكانى تەماتە فرۇش بىرىك تەماتەى رىزىۋو لەۋ بەردۇكانەى پىازو سەۋزە فرۇشەش بىرىك شتە ترشاۋ گەنىۋو رىزىۋو كۆدەكردەۋە لەۋلاۋە بىرىك قەراغە كۆلىرەۋە لەتە سەمۋنى دەكردە ناۋ تۈرەكە گۆپنىيەكى بىچۈكەۋە ناۋ بەناۋ غەبا رەشە كالەۋە بوۋمەكەشى رادەكىشاپەۋە بەسەر سەرىدا نەبا بادابكەۋىتە خۋارى.. گەپشەلاى ((ھاۋى))پەك كەدانرا بوو بۇ خۇلۋو خاشاك پاشماۋەى دۇكانەكان.. خۇى كەرد بەناۋىدا.. مەنىش ھەر سەپىرى دەكەم.. دىمەنەكە زۆر كارى تىكرد بوۋم.. پاش كەمىك ھاتە دەرى لە ((ھاۋىكە)) تۈرەكە گۆپنىيەكەى نىۋە كەرد بوو.. ھاتە بەر دەم دۇكانى قەسابەكە ھەندىك پەراسوۋ ئىسقان و

ورده چەۋرى و چەق و لوو شتى فېرېندراۋى كۆكردهۋە خەستىيە ناو تورەكەكەۋە. وېستى
بېروات بەناستەم بانگم كرد :

خوشكى باش بەيارمەتتە مەرۋ، - ئافرىتەكە ھەلۋىستەپەكى كرد - ومەرە
پېشەۋە بزانم چەند كارىكەم پېتە.. ئافرىتەكەش زۆر بەگىزى و لاۋازى ھاتە پېش ووتى :
فەرموو كاكى برا.. بزانم فەرمانت بە چىيە؟

وتەم : دەمىكە تەماشائى تۆ دەكەم.. ئەو شتە پىزىۋو پىسانەت بۆ چىيە؟
تا ئەو كاتە وامدەزانى بۆ ((بەر خۆلەۋ مانگاۋ شتى تىرى كۆ دەكاتەۋە)) بەلام
كەھاتە لاى قەسابكە بۆچۈنەكەم گۆرا..

كاكى قەساب وتى : ئەم ئافرىتە ئەۋە كارىتى بۆ كەسىش قەسە ناكات... زۆر
ھەزار ديارە.. ئافرىتەكە وتى : ۋاز بېنە با ھەر خۇم بزانم دەرمانى دىردى مەن بەتۆ
ناكرىت وېستى بېروات.. بەلام مەن مەنك دىردە دار... دىلم نەرم بۆتەۋەۋە پەنگە چەند
پۇژىكى تر زياتر نەزىم لەم دونىيادە... با ئەم غەمەش بزانم... خۋايە گيان ھەر
مەن گرىفتار نىم... ئافرىتەكەم بەزۆر لەسەر كورسىيەك دانىشانند.. زۆرم بۆ ھانى
كەلە زىيانى خۆى بدوۋ لە نازارەكەى ئاشناپىم. ئافرىتەكەش كەزانى زۆر تامەزىۋم بۆ
بېستىنى راستىيەكە، كەۋتە بىر كىرنەۋەۋە پاشان چاۋەكانى بېپىيە سوچىكى بەرزى بن
مىچى دوكانەكە.. بەدەنگىكى نەرم و نەۋى كەۋتە قەسەكەردن ((بىراكەم.. زۆر دەمىكە
باۋكى مەندالەكانەم بەر پەحمەتى خوا چۈەۋە نەماۋە.. دەست كورتم يەك دوو مەندالى
بچۈكەم كەۋتەۋە بەسەردا سەرباقى نەۋەش دانەپەكەيان نەخۋىشى ناۋ جىگەپە.. كارو
كاسپى نازانم.. ماۋمەكەكە باش بوۋىن.. بەلام ئىستا بارى گوزەرانمان زۆر خراب بوۋە
پۇژانە دېمە بازار بۆ كۆكرەنەۋەى ئەم شتانە - دەمى تورەكەكەى كىردەۋەۋە سەپىرى كرد
- دەرۋە مائەۋە بۆ مەندالەكانەم دەكەمە شۆربا ئەۋ لەتە كولىرەۋ قەراغە سەمۋانەى
تېلىۋولۋىۋ دىمخۋىن، لەخوا بەزىاد بىتت توا خوا بەس نىيە مەنىش ھەم بۆ ئەم
مەندالەنە...))

لەۋ كاتەدا ئەۋ فەرموۋدە شىرىنەى پېغەمبەر (درودى خۋاى لەسەر بىت)م بىر
كەۋتەۋە كە دەفەرموۋىت : ئەۋ كەسەى يارمەتى و كۆمەكى يا ئەركى بەخىۋ كىردى
مەندالى بېباۋك (ھەتىۋ) دەخاتە ئەستۋى خۆى مەن ئەۋ لەقىيامەتدا ۋەك ئەم دوو
پەنجەپە بەپەكەۋەمىن بە پەنجەى گەۋرەۋ شاپەتۋەمان نامازەى كرد..))

مىنىش لەدلى خۇمدا وتم : فرسەتە با ئەم كىردەۋىيە بىكەم پىش ئەۋى بەرم...

... خوشكى بەرپىزم من دەناسىت؟ كەمىك لىم ورد بۆۋەۋە وتى نەخىر...

نەۋەللە قەت نەمدىۋى وتم : ئەى ئەم دوكانى قەسابە دەزانىت؟ دەناسىت؟ پاش كەمىك سەرنج دان وتى : نەۋەللە بۆچى كاكى برا.. ئەم پىرسىارانە دەكەيت؟ وىستى بىروات... نەمەشت، دام نىشانىدەۋە وتم : لەم رۆۋە تا لەژياندا دەمىنىت لە مانگىكدا چەندەتان پىۋىستە لە گوشت ئالەم دوۋكانە دەمىبەيت بۆ خۆت و مىندالت، چۆنت حەزلىيە بەۋ شىۋەلەسەر حسابى من كەۋام وت جاۋە پىر غەمەكانى تىپىم وتى جا بەراستە؟

وتم حەمد نىيە گالتە بەكەس بىكەم نەخۋازەللە بەرپىزت ،

لەخۇشياندا جاۋەكانى پىر بوون لە ئاۋو فرمىسك لەچاۋەكانىدا قەتىسم ما.. پاشان درپىزم بەقسەكانم دا.. دەست بىنە ئەمەش بىرى ((۱۰۰۰)) ھەزار دىنار سۈپىسى- ھەرنىستا بىرۇ بۆ خۆت و مال و مىندالت ھەر جىتان پىۋىستە بىكپە.. تاماۋىت لەم دوكانەش بىرېك يارمەتت بۆ دادمىم مانگانە ۋەمىبىگىرە.. ھەر جىيەكت وىست لەم پىاۋە ۋەمىبىگىرە.. من حسابى لەگەلدا دەكەم بۆى دەگىرپەمەو..))

كاك (....) خىرا ((۲)) كىلۇ گوشتى جوانى بۆ بىكىشە با لەگەل خۆى بىبات..

كاك (....) ئەمەش ناۋ نىشانى ئىستامە گەرچى نەناس نىم ئەگەر نەمام .. لەمالەۋە پارەۋ پىۋىستى ئەم ژنە ھەزارە ۋەمىبىگىرە ۋەك مانگانەمەك بۆى.. كاكى قەساب سەمىرىكى كىردم و زىردە خەنەمەكى كامەرانى كىردو وتى : كاك(....) كەى نىمە نەۋەمان لەنىۋانماندايە. ئافىرتە ھەزارمەكە دۋاى ۋەمىگىرتىنى گوشتەكەۋە پارەكەى رۆپىشتە دەرەۋە لە دوكانەكە، چاۋم لىۋو ھەردو دەستى بۆ ئاسمان بەرز كىردەۋە چەند قەمەمەكى كىرد كەلە ھىچيان نەگەمىشتەم و پىشتى تىكىردىن و رۆپىشت.. لەگەل دور كەۋتەنەۋەى ئافىرتە ھەزارمەكە.. يەك مۇچىرەكە لەبەرى پىمى دا لەتەۋقى سەرم دەرچوۋ ھەستەم بە ئارمەنىكى سارد كىرد پاش كەمىك بارى لەشم سوك بوو.. ھەناسەم گىرايەۋە.. تەنگەشەم نەما.. لىدانى دلم زىادى كىرد.. ۋەك دوو كەس قۆلم بىگىر زۆرىە ئاسانى ھەستامە سەمىرى لەسەر كورسىيەكە.. ئەۋ خۇشەم كاكى قەسابىش ھەستى پىكىرد لەپروخسارمدا دەرەۋەشايەۋە.. وتى :

وتم نازانم.. خوشم نازانم.. باری لەشم زۆر سوک بوو.. لەو کەسە یەکەمجار ناچم
لەناخەوه. پارە یەکەمەکانم هەمووی داوە دەستی ویستم بەرمو ماڵ هەنگاو بنیم
بگەرێمەوه بەیەک دوو عەلاگەوه. بەلام کاک(....)ی قەساب وتی: کاک(....)دەنیابە
دوعاو نزی ئەو ژنە هەزاره گیرا بوو خۆی گەوره شیفای دايت.
لە پوشتنی پێگادا وام هەست دەکرد باریکی قورسم لەسەر شان لاجوووه.. زۆر گورج و
گۆل گوزەرم دەکرد.

گەشتە بەر دەرگا.. لەدەرگام دا.. کاتیکی کچە گەورەکم دەرگای لێکردمەوه
بەسەر سوڕمانەوه وتی: ئای باوکە ئەوه چیه کەرێنگو پوختسارت گەشو
جوانە کەرپوشتی بۆ بازار وانە بویت چی رویداوه. زۆر جار دکتۆرەکان بۆ وورە بەرزى
نەخۆشەکان ئەم پرستەپە بە کاردەهێنن تانەخۆشەگە لەناخەوه هەست بەشیفا بکات.
بەلام ئەمەى من خۆم جوان هەستم بەشیفا دەکرد راستی دەکرد.

((کچی شیرینم نازانم ئەمە تەنها خوا خۆی دەزانیت)). نانیان ئامادەکرد زۆر
زیاد لە جاران نارەزووی خواردنم دەکرد.. چیژێکی تاییبەتی هەبوو لەلام ئەو شەوه
بەناسودەى نووستم.. زۆر جیاواز لەشەومکانی پابردوو جار جاروش ئەهات بەدەلدا:
ئەمە کۆتایی ژيانمە.. بۆیە بەو شیوەیەم بەسەر هاتوو. پاش تەواو بوونی ئەو
ماوەیە کاکى دکتۆر بۆیان دانابوو چەند پۆزێکی بوو، بەرمو پایتەخت —بەغداد—
گەرمانەوه.

((چوویم ژووری سلاوم لەکاکى دکتۆر کرد.. پاش پشکنینی و لیۆرد بونەوه
بەسەر سامییەوه وتی: کاکى بەرپۆز تۆ ئەو کەسەى لای من پوشتی وانەبویت.. تۆ
چویتە لای چ دکتۆرێک کى کارى بۆ کردووی؟؟ تۆ تەندروستیت زۆر باش بووه .

بە زەردە خەنەپەکی پر برپاو هیمەتێکی بەرزەوه وتم: ((کاکى دکتۆر (....)
برپا بفرموو نەچوویمەتە لای هیچ دکتۆرێک بۆ چارەسەر بەدەر لەبەرپۆزت.. دەتوانیت
جوان ورد ببیتەوه.. بەلام من ئەم ماوەى چەند پۆزە هەست بەباشی و بەرمو
تەندروستی باش دەکم. هۆکەشى وەک بۆی دەچم لەبەر خاتری خوا بەزەیم هاتەوه
بەکەسانى کەم دەست و بیتواناو لانه‌وازا، خۆی گەورەش بەزەى هاتەوه بەمندا (من
لایرحم الناس لایرحم الله) کاکى دکتۆر وتی: بەسە.. بەسە.. لە خوا بەزیاد بیت

چارمەكت كراوه هيج دكتورىك لەجىهاندا ناتوانىت چارى وەھات بكت.. ديارە كارمەكت
زۆر گەورە بووہ بۆيە بەم شۆمەشفات بۆ ھاتووہ.
بەپۆزان لەم چىرۆكەدا :

۱-پەندى زۆر جوانى تىدايە لە ھەموشى گەورەتر چاوەپوانى پەحمەتى خوا
بين.

۲-بەزەى ھاتنەوہ بەكەم تواناو ھەزاراندا.

۳-ئائومىد نەبوون لەپەحمەت و بەرمەكتى خواى بەمەزەى.

تەيىنى: لەسائە گرانيەكانى دواى راپەرپىن و لەئەنجامى (گەمارۆى نابورى) لەسەر
عىراق و (گەمارۆى عىراق)يش لەسەر كوردستان ھەزارى زۆر بلاوبووہ سوپاس بۆ
خوا (بعد عسرىسى).

دایه گیان ده پیللی!

چهندسانئیک بهر له نیستا، سالهکانی گرانى بوو له سلیمانی، له عیراق دا له ههمووناوچهیهك، سالی ۱۹۹۴ بوو خهلكی بیزار بوو له ژیان، نهو پارهیهی دمستی دهكوت له كاسبیدا بهشی بزپوی ژپانی خوی و مال و مندالی ناگرد.. ناپهحمتی بوو خهلكی بهدمست گرانى/ بیکارى/ ههزاری/ بیینهوایی و چهندين شتی ترموه ده پنالاند. نهوکهسهی پارهدارپش بوو کهوتبوو.. من بهشبهحالی خوّم ناپهحمت دهزیام له شاروچکهی (سهیدسادق) که سهریبهشاری سلیمانی بوو.. پر بوو له مائی ناواره و کهم دمست و لانهواز ... رۆژی لهگهڵ خیزانهکهم کهوتینه گفت و گو که نانی بهیانی خورابوو.. دایکی مندالان وتی: پیاوکه چى بخوین بۆ نیومرۆ .. هیچ شك نابهم له مالد.. مندالهکانیش که برسیان بوو وهك خویمان نارام گرنین.. بهپێزان کابانی مال نهو پیشهپانه که سفرهی نهو ژهمه کوکرایهوه غهمی ژهمی داهاتوپهتی.. وتم ئافرمت خهمت نهبیّت خواگه ورمیه ((۲)) دیناری تاسن شك دهبهم دهچمه بازار پزانم چى دهكات بۆ پێخۆز.. خهرجی دهکهم بۆتان .. پاشان خوا دمرگای والا تری له لایه . بهلکو کارپیکیشم دهستگر بیّت !

دایکی منداڼه‌ګانه وتی: جا سئ دینار بهشی چی دهکات به ته‌مای چیپټېکړیت سکمان
تټرېکات؟

پاستی دمکرد .. بەلām گویم لە قسەى نەگرت.. نەزانی بۆ؟ چونکە چار نەبوو نەى چیدەکەیت؟ لەدەرگای مائەتەمە دەرەوێ وەرە کەوتەمە پێگەى بازار.. ئەو سائەش پەیکەریکیان لە گەج بۆ ئەو دوو خوشک و برا قوتابىیە دروستکرد بوو کە لە پێگەى چوونیان بۆ قوتابخانە رەق بوو بونەووە بەهۆى سەرماو سۆلەووە). لەبەر دەم ئەو پەیکەرەووە تیپەرییم.. مەوچور کە یەکم پیا هات ئەو ساتە ناخۆشەم بیر کەوتەووە کەنەم دوو دلبەر لە هیواىیە چۆن گیانیان سپاردووە.

پووم لەبازار كىرد تا بەو ھىوايەى كارىكەم دەستگىر بېيىت.. كە چوومە بازار
ھىچى ومھا نەبوو پارەى تيا بېيىت. سى دىنارمكەم دايە دەسكىك سلقو بەردو مال
گەرپامەو.. بەرپزان ئەم گرانىيە تافىكىردنەومىيەك بوو، زۆر لە خەلگى مائۇپران بوو بە
پارەو سەرەوتو سامانەكەى جەھەنەمى بۇ خۇى كېرى، زۆر لەخەلگىش لەم بارە
گرانەدا ئاسودىيىو خوشيان دەست كەوت، بەھەشتى سەرتاسەرييان بۇ خۇيان مەسۇگەر
كىرد. چەندە لەم سائە گرانىيانە بدويىن كەمەو تەواو نابېيت.

لەپىگەى گەرپانەومەدا بەقەرەغ جادەكەدا گوزەرم دەكرىد ژنىك و مىنداللىك لەدوامەو
دەنگيان دەھات گۆيم لىبوو مىندالەكە دەپوت : دايە گيان دەپىيى بلى.. دەتوخوا پىيى
بلى.. ئەگىنا دەگىرم.. دەگىرم..

دايەكىشى دەپوت : پۆلە گيان.. نايناسم.. چى پىيىلم.. چۆن شتى وادەپىت..

مىندالەكە دەستى بەگىيان كىرد.. گىيا.. زۆر گىيا.. ھەردەھاتن بەدوامدا.. ھەراسان
بووم.. بىتاقەت بووم ئاوپم دايەو بەلەى ژنەكەدا وتەم : خوشكى باش ئەو مىندالە بۇ
دەگرى.. گوناھى چىيە؟ بۇ لىيەدەمىت؟ ژنەكەش وتى :

((من لىيەدەم.. من دەيگىرنەم.. گوناھى منە يا گوناھى تۆ.. تۆ دەيگىرنى؟))

دەنگى بەرز كىردەو كەواى وت وەستام جىوان سەرنەم دا.. لىيى ورد بومەو نەدەپناسم
نەدەمىناسن.. باشە خۇ لىم نەداو. لەناخەو مىندالەم زۆر خوشدەپوست.. ئەپىۇ دەگرىت
پۆلە.. چى پويىداو؟!

پوم كىردە ژنەكە، وتەم : خوشكى باش بۇ گوناھى منە.. ئايا ھىچ ئازارىكە پىگەيانەدو
تا بەھۇى مەو دەگرى و فرمىسكى چاوى دەبارتە خوارى؟.

ژنەكە وتى : بەلى! واچەند پۆزىكە نەنانمان خواردوو نەچاى.. ئىستا ھاتە
ناو بازار ھىچ شتىكە دەست نەكەوت بۇ مىندالەكانەم.. مىندالەكەشم بىرسىيەتى چاوى بەو
سلىقى دەستى تۆ كەوتوو دەگرى بۆى جەزى لىيەتى.. ھەرچىش دەكەم نىمە بۆى
بىكېم!!

مىنىش وتەم : جا خوشكى باش ئەو كىشەى خۆتانە.. من تەنھا (۲) سى دىنارم
شك دەبىرلە مالى دىيادا.. كارىشم دەستەكەوت.. ناچار دام بەو دەسكە سلىقە بۇ
مىندالەكانەم.. ئىستا ئەوانىش چاوپروانى دەستى منن.. ئەى بىيەم بەتۆ.. چى بۇ مالو
مىندالەكانەم بەرمەو!! ئەوانىش بىرسىيانە.. مىنىش زۆر ھەزارم.. بلىم چى لەگەلت..

خو ھاوکارىت بکات!! تا ئەو کاتە منداڵەكە ھەر دەگىيا، ژنەكە وتى: كاكە گيان.. بەس نىيە مال و منداڭ، تۆيان ھەيت كارو كاسپيان بۇ دەكەيت من كەسو كارىشم نىيە سەر وەستىتى منداڵەكانم بکات.. لە ھەموو لايەكەوہ لانەوازم. گەر يارمەتيمان بدمەيت خىرت دەگا..)) لەناخەوہ ھەزم دەکرد بيان دەمى بەلام لەلايەكى ترەوہ غەمى منداڵەكانى خۆشم بوو بۆيە وتم : خوشكى بەرپۆز ئەمە بۆمالى تۆ بىت ئەى مالى خۆمان.. لىمدا رۆيشم بەجىم ھىشتن چەند ھەنگاويك.. منداڵەكە زۆر گىيا..ھاوارى كرد دايكى ئامۇزگارى دەکرد: رۆلە گيان بلىم جى ئەويش بۇ مالى خۆى دەويت.. ئەوانىش برسيانە لەناخەوہ بىرم گۆر.. لە دايكى پاكەوہ بەزمىم زۆر بەو منداڵە برسى و ھەزاري و بىباوكەدا ھاتەوہ.. خوايەگيان لەبەر خاترى تۆ دميان دەمى.. ھەر ئەومنىيە لەبرساندا دەمرىن.. خوايەگيانە ئەمەش لەرنگەى تۆدا بەزايە ناچىت..

خىرا وەستام.. لەنگەرم گرت.. ژ ئەو منداڵە كەش لەجىگەى خۆيان وەستان.. بەلام ھەزم بەدەستپىشخەرى كرد.. گەرپامەوہ بۆلاى ژنەكە وتم:

"خوشكى نازىزم ئەم دەسكە سلقە بۇخۆت و منداڵەكانت.. لەپراھى خوادا.. منىش منداڵەكانم خواپەحميان پىبكات" دەستم درپۆز كردو دامەدەست منداڵەكە.. منداڵەكە توند گوشى بەسنگىيەوہ.. ھەردوو پروومەتە تەرەكانى سړى.. لەخۆشياندا دەستى كردە پىكەنىنى.. دايكىشى پروى گەشاپەوہ.. ووتى: كاكەگيان مادام تۆ وات كرد.. منىش نيوەى دەبەخشمە منداڵەكانى تۆ بەلام قبوڤم نەكرد.. دامە دەستيان و رۆيشتم ژنەكەش بەدەنگىكى شەرمەن و نزم وتى: "كاكە گيان نىمە ناتوانىن پاداشتت بدمىنەوہ، خواى گەورە پاداشتت بداتەوہ، بۆتبكاتە توپشوو قىامەتت.. گەردىنمان نازاكە.. سەرفرازبىت خوات لەگەڭ.."

لەم جۆرە قسانە بەردەوام بوو.. من دووركەوتمەوہ.. راستەقەسەكان سادەبوون بەلام لەناخەوہ ھەستم بەخۆشىيەك دەكرد تا ئەوساتە جىژى لەو جۆرە خۆشىيەم نەكردبوو.. زۆر ئاسودەبووم.. گەيشتمەومال.. دەستەكانم بەتال بوو.. ھەر دواى سلاو لىكردنىان كەوتمە، يارى و قەسەى خۆش.. كارىكى وام كرد.. كەس بىرى نەبوو بلى: نەرى بابە جىت بۇ ھانى وىنەتەوہ! با بىخۆين؟

دایکی منداڵەکان بەخێرھاتنەوی کردم، بەلام لەپروو خساریداو لەقسەکانیدا چەندین پرسیار دەخوێنرایەو.. گوێم پێنەدا.. باش بوو شتیکی نامادەکردبوو خواردمان.. سوپاس بۆ خوا دواى نوێژو حەسانەو خێزانەکەم وتی:

"باشە (....) ئێوارە جی بخوین؟!"

وتم: خوا گەورمێه دەرگای رزقی خوا والاڤه.. خەمت نەبێت!

وتی: راست دممکەیت بەلام.. نەم هێشت تەواوی بکات.

وتم: نان و چایی بۆ خراپە، بانازاری مەعیدەمان نەگات زۆرباشە خواردنی..

وتی: ناخر نەگەت.. شەکر نییە لەکوئ چایی دەخوێتەو.. پاشان سوتەمەنیشمان والە کزی دایە!

وتم: ئافەرت جاکەى ئەو کێشەیه.. بەخورماو دەمخوین..

وتی: (....) زۆرجار لەشۆرشى فەرمنسادا بەرگویم کەوتوو کە خەلکی شار

نارد نەبوو بیکەن بەنان.. دەچوونە بەردەمی کۆشکی پاشای فەرمنساو داواى نانیان کرد،

پاشاش بەفیزیکەو وتی: باشە گەرنان نییە بێخۆن ئەى بۆ کێک ناخۆن!

بەلام من شەکرو خورما نەبێت چیبکەم بەپێخۆرى چایی..!

نیتەر لەو پۆژەو چالە بەرنامەدا کوزایەو.. ئەمەش لەبەر هەزاری کات تێپەری

بەهەرچی رەزالتیک بوو شتیکیان دەرخواردی منداڵەکانمان دا... لەگەڵ خێزانم پێمان

وابوو: گەرنان هەبوو دەخوین.. گەرنەشبوو ئارام دەگیرن.. بەپۆژو دەبین. دواى ئەو

چوینە ناو پێخەفەو بۆ خەو و حەسانە بە دایکی منداڵەکانم وت: ئافەرت جوان گویم

بۆشل بکە، ئەو ٢ سەدینارەى بەیانی لەگیرفاندا زرنگەى دەهات دامە دەسکێک سلق..

هەر هەموو پوداوەکەم بۆ گیراڤەو بەجوانی..

ئەویش وتی: خۆزگەم بەخۆت کەتوانیوتە ئەو خێرە گەورمێه دەستخۆت

بخەیت.. سوپاس بۆ خوا هیوادارم خواى گەورە لێتى قبوڵ کردبێت!..

سەرم کردە سەر سەری بەهێمنی چاوم چوو خەو.. لەقولاڤى خەودا بووم

خەوێکی زۆر سەر سورھێنەرم دى رەنگە بروانەکەن؟!بەلام حەز ئەکەم ئێوش بزانن..

لەگەلمان بن! دەشتیکی چۆل کاتیکی زانی پر بوو لەخەلک پۆژ بەرزبوو و هەلات..

خەلکی هاواریان لێبەرزبوو.. دەرگیان هەریەکەو بەلایەکا رایان دەکرد.. پرسیم ئەو

٤ چیکە؟ وتیان نەتزانىو چىبوو.. ئەى بۆ هاتووى؟؟ وتم بۆ؟! وتیان قیامەت

ههستاوه.. نیستا تەرازوو دادمەنرێت حەق و حسابی دنیامان لەگەڵ دەگەن. هەرکەسێکم سەیر دەکرد دەموچاوی چەرچ و لۆچ بوو رەش داگەراو. هەناسە بێرکییان بێکەوتبوو.. هەر زەلام بوو بانگ دەگرایە پێش زۆر دیمەنیکی ترسناک بوو.. کاتیەکم زانی گوێم لەناوی خۆم بوو.. بانگراوە پێش!.. ناوی خۆم وتەوه.. وتەوه.. کاتیەکم زانی تەرازوو پێکی گەوره هاتەبەردەمم وتیان سەیرکە، ئەم لایەیان چاکەو باشە دنیای تیاپە، ئەو لایە تریان کردەوهی خرابو دوور لەخوای تێداپە.. چاوه پوانکە بزانه چی دەبینی!.

ورده ورده لای چاکەو باشەم بەرزبۆوه خرابەکان زۆر بوون تەرازوو مەکە لاسەنگ بوو وتیان: تا نیستا نەنجامت خرابە.. دوای خێرکە.. بەلام لەوکاتەداو لەتاو نارەحەتی بیری هیچ نەمابوو تەنها خەفەت و گریان نەبێت.. بەلام نازیزان بیری ئەوکاتە زێڕنەم کەوتبۆوه کە بەمفرۆم داوون کە دەمتوانی کاری چاکە بکەم بەلام نەمکردبوون،.. نەمتوانی بوو خوا لەخۆم رازی بکەم.. خێرو چاکە ی زۆر ئەنجامبەدم.. خۆشەویستان و بیستم هەنگاو بەرهو رێگەی دۆزەخ بنێم بانگیان کردم: جاری ماوتە وەرە سەیرکە..

کاتیەکم زانی لەناسمانی عەرشەوه بەک بەک نەرم نەرم ورده ورده گەلا سلق دابارینەو ناو تەرازوو مەکە لای خێرو چاکەم قورسو بوو تادەهات زۆر دەبوو وایلیهات پەکسان بوو خەریک بوو بۆلێم بەسە.. بەسە.. بەسە، عەر هاتە خوار.. بەرهاتە خوار سوپاس بۆ تۆ خواپە ئەو مەندە هاتە ناو تەرازوو چاکەمەوه کێشەکە قورسو بوو.. لەخۆشیاندا وتم: ئەوە چییە؟ دەنگێک لە نزیکمەوه وتی: ئەوە ئەو خێرە بوو کە نەنجامت دا.. سەیری پاداشتی کە خوا چەند بەرەحمە.. بە دەنگی بەرز وتم: سبحان الله.. الله اکبر راجەلە کیم لەخەو خەبەرەم بۆوه مەکە سەیرم کرد نیوشەوه.. مەل و مندال.. تەنانەت خەلکی هەموو لەگەڵ درەختی ماله کانیش نوقمی خەون سەیری کاتژمێرم کرد.. "هەستم بە لەرزینی خۆم دەکرد.. سەرسام بووم.. هەرچی لاشەمە شەلائی نارەق بوو. وتم: (سوپاس بۆ تۆ خواپەگیان.. خۆت خاومنی بەزمیت..) راستیان ووتوووە مەروفی و ما هەمە هەموو قورئانی بۆ بخوینە لەگەڵ ژيان نامە ی پێفەمبەر (دروودی خوای لەسەر بێت) و بپاوا چاکاندا کاری لێناکات بەلام تەنها خەوێک دەمخاتە دنیای

فراوانی پەحمەتی خواوە و بۆ خوا کاردەمکات.. کاری لێدەمکات.. بەئێ سەرم نایەووە سەر
سەرینی و نەم زانی کە ی چاوم چوووەووە خەو.. إن الله لا یضیع اجرا الحسنین.

كوا ويژدان؟!

لەرۇژگارى ئەمرۇزدا خەلك ھەندىك كەرسەو پىويستى بەپارەو نرخى خۇى
ناكرى! كەدمپرسىن بۇچى؟ دەلئىن: ئەو پارمىە - بۇ نمونە (۱۰۰) سەد دىنارە پارچەمىەك
قوماش دەكات. چەند پۇژىكى تر بەو پارمىە دووپارچەى تر دەكرپت. راستىش دەكەن
چونكە "دراوى ولات" خەرىكە نرح پەيدا دەكات. وا نازەھەتى و ناخۇشى لەولاتدا
كۆچ دەكاتو سالى ۲۰۰۲ يەو دەگەپنەوہ بۇ سالەكانى ۱۹۱۴ - ۱۹۱۸ كە گرانىو
ناھەموارىو بىئومىدى بالى بەسەر كوردستانماندا كىشابوو.

لە كەشكۆلە پر بابەتەكەى باپىرم. مەلا ئەھمەدى مەلا محمدى صد بارى..
دەكەپنەوہو يەككە لەبابەتەكانى دەكەپنە ميوانى ئەم چەند چىرۆكە:

لەدپىەك ميوانى مائىك بووم. سال گرانى بوو. زۇر لەخەلگى لەبرسانا
مردبوون. مال نەبوو(۲-۴) كەسى نەمردىپت. دپھاتىواھەمبوو كەسى نەمابوو. سوپاى
عوسمانلى ھەموو پياوانى گەنجى بەتواناى بردبوو بۇ "عەسكەرى".

عەمارو خەزىنەو پشتىر گەرابوون. گەنم جوو پىويستىان بردبوو نەخۇشى
دەردەگا بلاويۇوہ لەلادىكاندا. رەشەولاخو ھەيواناتى گۇشتى لەناوبردبوو ئارد. ئاگر..
خوئ بوبونە دەرمانى كەس دەستى ناكەوت.

خەلگى زۇر بەسەختى دەزىان. بەچاوى خۇم ئافەرتى منالە بەرم دەپووہ
لاشەى مندالە جگەر گۆشەكەى باوہشى كە مردووہ لەبرسانا خواردووہىتى. گۇشتى
مردارەوہ بوو دەخورا... كەئەمەش ئەوئەندەى تر مەرگى زىندوانى نزيك دەكردەوہ..
نارەھە تى بالى رەشى بەسەرخەلگىدا بتەواوى والا كەردبوو. كەس تەرمى كەس بۇ
ناشاردراپەوہ. فرىئاناكەوتى. ھىزو توانا نەمابووا ھەر كۆلان و كوچەو سەر تەنورىكت
دەدى "تەرم، كەوتبوو - لەرووداوى ھەئەبجەى ۱۹۸۸ دەچوو _ ئىوارە كەى لەمالى
پياويكى ناسياوم ميوان بوو. دانىشتبوپن ھەروا باسى دنياكەمان دەكرد، ئەو سالانە
ھۆى راگەياندن كەمبوو دەتوانم بلىم ھەرنەش بوو. دوو ئافەرتى تازە پىگەيشتوو لە

تەمەنى ((۱۷ - ۲۲)) سال دىيۈن ھاتن لەدەرگەي مائەكەيان دابەزىمانىكى پىشەرمو ترسەوۈ وتيان: "كەسمان نەماو، خاۋەن مائ، تەنھا ئەم دوۋانەمان دەرچوۋىن خىرتان دىگات پىر ئەو "مەنچە ئەمە" خوارىنمان بىدەنىۋ، مەنچە ئەمەكەش" بۇخۇتان ھەلگىرن.."

لەو سالانەدا مەنچە ئى مىسى بچووك كە ((۲)) لىتر ئاۋى دىگىرت - بىنرخو بەقىيەمەت بوو.. ئەم دوۋىكچەش ھەرنەۋمىيان شىك بىردىبوو لەشتى باشو ئەنتىكە لە مائەكە داھانى بويان و پرويان كىرىبوۈە ئەو دىھاتانە، بەمەبەستى سەعاتىك دىرنگىر بىمرن.. يان ھىچ نەبىت كەسىكى بەتوانا بىيان گىرئەخۇ.. سائەمە خاۋىيە لەمەرگىر پىزگارىام بىيىت، بەلام بىسۈود بوو چۈنكە ئەو خوارىنەكەم بوو كەس بەشى كەس نادا "نەفسى .. نەفسى" بوو.. پىنگە بىروانەكەن سالىش زۇر سەخت بوو سەرماۋ سۇلە بىرستى لەخەلگە كە بىرپىبوو، بوو بوۈە ھۇى لاۋازۋى رەق بوۈنەۋى خەلگى..

بەپىزان كەنەم بابەتە دىتەۋە بەبىرەمدا سالى ئاۋارەبوۈنى ۱۹۹۱ و گرانىيەكەي ((۱۹۹۲ - ۱۹۹۶))م دىتەۋە ياد ئەمەش لەپىشكەۋەتنى زانستو تەكنەلۇزىادا گرانىيەكەي بىۋىنە بوو يەك كىلۇ ئاردى ئاسايى (۲۵) دىنار بوو جگە لە شتىر كەدەست ھەموو كەس ناكەۋت... خاۋەن مائ وتى: خوشكان ئىمە ئەۋەندە خوارىنمان نىيە كەبەشى ئىۋەى لىدەين.. رەنگە ئىمەش ۋەك ئىۋە لەتاۋ بىرسىتى سەرگەردان بىيىن كەس خۇمان ناگرىت.. لەبەر ئەۋە بىرۇن بەلگە مائىكى تىرتان گىرنەخۇ.. يان بەشتان بىدەن)..

دوۋىكچەكە زۇر پارانەۋە زۇر لالانەۋە ناۋجەمىگى مىيان دەچوزانەۋە.. بەلام بىسۈود بوو.. ناچار رۇيشتن پىم نەبەجەرگى خۇمداۋ وتە: باشە كاك (...). بۇ خوارىنمان نادەنى.. گوناحن.. پاشان خوارىنىش ھەيە؟ كاك (...). وتى: جا بۇ بىياندىن.. ئەم شەۋ لەبىرساناۋ لەبىيەزىۋ لەسەرماندا رەق دىبەنەۋە.. گەرمەين و نەمردىن بەيانى دەچىن مەنچەلەكەش دىھىنن بۇخۇمان.. لەم قسانە زۇر نىگەرەن بوو وىستەم ئەو مائە بەجى بەيەلم.. بەلام روۋلەكۇئى بىكەم مەنىش لەسەرماندا رەق دىبەنەۋە.. ((لەو پۇزگارەنەدا پاروۋىيەك نان گىرنگىر بوو لەنرخى مۇۋفەك، وىزدانىش نەمابوۋ لەسەرمانا ئەۋىش رەقبو بۇۋە..)) ئەو شەۋە تىپەپى.. بەيانى زوۋبوۋ چوۋمە دەرەۋە.. دوۋرىكەۋەتەۋە لەمەلەكە بۇ كارى سەرناۋ سەپىرەم كىرد لەسەر تەنورىكى بچووك لەنرىك ۋ مائەكەبوۋ ھەردوۋ كىچەكە باۋەشىيان كىردوۋە بەيەكدا.. وام زانى لەخەۋىكى

قوڵدان.. بانگم کردن. بەلام وەلام نەبوو دووبارەم کردەوہ.. بەلام بۆم دەرکەوت کە
 لەبرسانداو لەسەرماندا هەردووکیان گیانیان سپاردوو.. ((مەنچەئە مسەکە))ش لەولاوہ
 کەوتبوو ((مال و سەر وەست و سامان دادی نەدان)) هەناسەپەکی قوڵی ساردم هەلکێشا..
 بەلام چی دەرکەوی لەدەست نەبووونی.. لەدەست هەژاری و پوتی زەبونی.. بێویژدانی...
 بەکۆمەئێ خەفەتەوہ چوومە ژورەوہ، بۆ خاوەن مائەکە (خانەخوێکەم) باس
 کرد.. ئەویش خێرا وتی: نادە (....) کە خێزانی بوو بچۆ ئەو مەنچەئە بەینە
 کەپێیان بووہ بایەکیکی تر هەئێنە گرێتەوہ.. دادە (....) وتی: مامۆستا نەمان ووت
 بەیانی دەبینە خاوەنی مەنچەئەکە)) لەداخانا نانی بەیانم نەخوارد.. ئەو مائەم
 بەجێهێشت و دوورکەوتەوہ لەو دێیە... بەلام خوێنەرانی بەرپێز، مەرفەکان زۆر
 بوون.. بەکارساتیک یان بەرووداوێکی کەم وێنە کەم دەبنەوہ.. بەلام خۆشە نەتوانای
 خۆتا هەر چی دمتوانی بیکەمیت کردەوہی باش.. لەکۆتایدا دەئێم: تەنگانە بەری
 کورتە.. لەدوای هەموو سەرکەوتنێ دابەزینی هەمە.. چاکێ بۆ ئەو مەرفانەیی کردەوہی
 خێر و چاکە نەنجام دەدات.

حەيا و شەرم

سەردەم سەردەمى عوسمانىيەكان بوو.. لە ناو شاردادا وەك بىنكەى ئاسايشى ئىستا شەوانە (جەندىرمە) كەوەك پۇلىسى ئىستا وابوون دەردەچوون بۇ پاراستنى ھىمنى و ئاسايشى ناو شار.. سال ۱۹۱۳ بوو، شەو شەوى زستان بوو..

سەرۆكى جەندىرمەكان لەگەل چەند جەندىرمەكەى تر بەناو شاردادا دەگەرەن تالە نزىكەو سەردانىبنكە ئاسايشىيەكان بىكەن.. كات نىو شەو بوو بەلای مائىكىدا تىپەرەن گوپيان لە دەنگى ئافرىتىك دەبىت كەلاپلە بۇ مىندالەكەى دەكات.. قەدەرەك گوپىدەگرن زۆر دەنگەكەيان بەلاو غەرىب دەبىت بۆيە سەرۆكى جەندىرمەكان دەلى :

((بەيانى ئەم ئافرىتەم بۇ بەينەنە بارەگا))

بۇ بەيانى ئافرىتەكە دەبىنن لە بەردەم سەرۆكى جەندىرمەكاندا رادەمستىت دەپرسىت لە ئافرىتەكە :

مىردەكەت چ كارمە؟

ئافرىت : نەماو.

- چەند مىندالەت ھەيە؟

- تەنھا يەك مىندالە و زۆرىشم خۆش دەوئەت.

سەرۆك : گوپمان لە دەنگەت بوو دوئشەو.. لايلەكەى زۆر خۆشەت دەوت -بەزمەدە خەنەيەكەو- ئافرىتەكە سەرى داخست.. بىدەنگ بوو.

سەرۆك : دەزانىت بۇجى بانگمان كەردوئەت؟

ئافرىت : نەخىر..

سەرۆك : ئەمانەوئەت گوپمان لەو دەنگە خۆشەت بىت بۇ جارىكى تر.

ئافرىت : ناتوانم!

سەرۆك : ناتوانىت بىفەرمانى من بىكەيت!

ئافرىت : ناتوانم!

سەرۆك : پارمەكەى باشت دەدەمى دوو (۲) لىرە.

ئافرىت : ناتوانم.

سەرۆك : بۆت دەكمە سى (۲) لىرە.

ئافرىت : ناتوانم.

سەرۆك : كەللە رەقىم لەگەل مەكە بۆت دەكمە شەش (۶) لىرە. نىزىكە شەش ھەزارى ئىستا دىبوو.

ئافرىت : قوربان رووم ناپەت.. شەرم لە بەرپىزىتو كەسانى تر دەكمە.. خەيا دەكمە لەخزەمت بەرپىزىتان دەنگ ھەلپم.

سەرۆك : قەيناكە دەتوانىت بېجىتە ئەودىو ئەو پەردەپەو كە دەپىنىت.. لەوئى ئىمەت لىوۋە ديار نىيە بۆمان بلى،..باشە.

ئافرىت : ئاخىر ھەر شەرم دەكمە.

سەرۆك : ئادەى كوربان ئەو پەردەپەى بۆ بگىرن.. بھەرموو بچۆرە ئەودىو ئەو پەردەپەو. ئافرىت لە ديار نەبوونى ئەوانو پارمەشى لەلا كەم نەبوو! بە شەرمىكەو چوۋە ئەو دىو پەردەكەو.. پەردەكە ھەلۋاسرا بوو بەتەواۋى نەگەپشتىبوۋە زەوى، ھەردوو قاجى ئافرىتەكە تانزىك ئەمۇنۇكانى ديار بوون. دەستى پىكرىد.. يەك دوو بەندى زۆر خۇشى بۆ ھەموويان وت.. لەم كاتەدا سەرۆك نامازى بەپىاۋەكانى داو، وتى: " سەپرى قاجەكانى بىكەن" كە ھەموو سەرنجىياندا ((تەك تەك.. زەنگۆل زەنگۆل)) ئارەق دەچۆراپە ناو پاتەكانى كەلە پىدا بوو.. ئافرىتەكە ھاتەو ئەم دىو پەردەكە بۆلەى سەرۆك ھاۋپىكانى بەدەسە سەپكەى كە ھەموو دەم چاۋى زەنگۆلە ئارەق بوو بە جۋانى سەپرى لاشەى تائەو كاتەش دەلەرزى.. پاش كەمىك ھەسانەو.. پارمەكى ۋەرگرتو گەراپەو مال....

برادەركەكانى سەرۆك لەم كىدارە زۆر سەرسام بوون.. دەيان ۋىست بېرسن.. بەلام زاتيان ئاكرىد. بۆ پۇزى دۋاى، بەپانىيەكەى لە ھەمان كاتدا لەدەرگا درا.. سەرۆك ھەرمانى كىرد بىكەنەو، كە دەروازەيان كىردەو.. تەماشاپان كىرد ئافرىتەكەى دۋىنىيە.. ھاتۋەو.

سەرۆك : ھەرموو بزانم بۇچى ھاتۋى؟

ئافرىت : ۋەك دۋىنى تۈزىك لايلايەى تىرتان بۆ دەللىم.

سەرۆك : ھەرموو..

ئافرىت : چەندەم بۆ حساب دەكەپت؟

سەرۆك : چەندەت دەۋىت؟

سەرۋەك : زۆرە ئافرىتى : (۳) سى ئىرى

سەرۋەك : زۆرە ئافرىتى : (۲) دوو ئىرى

سەرۋەك : زۆرە ئافرىتى : بەخۇراپى

سەرۋەك : نامانەۋىت گۈلۈمەن لەدەنگىت بېت!

ئافرىتى : بەسەر سوپمانەۋە، بۇچى.. خۇ دەنگىم زۆر خۇشە..

سەرۋەك : وتە نامانەۋىت! بەرھەق و نېمچە تۈرە بوۋنەۋە.

ئافرىتى : ھەر ھەز دەگەم بۇتان بلىم!

سەرۋەك : بۇھەرمو

پاش تەۋاۋ بوۋنى ئافرىتەگە رۇپىشت، ئەمىرۇ بەپىچەۋانەى دۈپنىۋە بوۋ.. نە
ھەۋالى پەردەى پەرسى و نە ئارەق زەنگۇل زەنگۇل پۈۋى گەرت.. نە لاشەى لەرزى و
نە ھەپاشى لەپاۋەگەن كەرد.

بەم شىۋەپە جەند رۇژىك ئەھات و بەدەستى بەتال ئەگەرەپەۋە. پاش سى جار
سەرۋەك وتى : ((ئىتر بېتەۋە بەم ناۋەدا قاجەگەن دەشكىنەم.. بىرۇ نەپەتەۋە)). توۋرە
بوۋ.. ئافرىتى لەۋ ناۋە نەما ھاپىتەگەن زۆر ئەم رۈدەۋمەن بەلاۋە سەپەر بوۋ لىيان پەرسى :
قۇربان تۇ يەگەم جار پارەپەكى يەگەر زۆرت داپە ئەم ئافرىتە كەچى ئىستا بەخۇراپىش
لاپلاپە دەلىت تۇ ناتەۋىت.. پاشان دەرىشى دەگەپت.

سەرۋەك : بە پىكەنەنەۋە ((مەن دەنگى ئەم ئافرىتەم بەلاۋە خۇش نەبوۋ.. تەنەا وپىستەم
جەپاكەى شەرمەكەى بزانەم.. دىئابىن جەپاۋ شەرم و شىۋى نەما!))

وتيان : جۇن؟! سەرۋەك : يەگەم رۇژ سەرنجەتەنە ئارەقى جەپاۋ شەرم زەنگۇل زەنگۇل جۇن
نەتەكەپە ناۋ پىلاۋەگەن.. بەلام رۇژمەگەن تەرانەما.. سەرنجەتەنە؟! وانەما؟! وتيان :
بەئى بىنەمان.. ۋابو؟! سەرۋەك : بەپىكەنەنەۋە مەۋفەگەن ئەۋەندەپەن زەمەتە تا جەپاۋ
شەرم و شىۋى ئەتەكتىت.. جەۋتان لىپە ئىستا جەند بەناسانى دېتە ژوۋرى.. جەپا
قەترەپەك ناۋە كەتكا.. ئەتەكتىت تەۋاۋ.

بەپىزان : زۆر وراپا خۇشەك داپەگەن.. خۇمان.. كەس و ناسىۋامەن بېپىن. گۈرگە بىرسىپەگەن
جەپاۋ ناموۋس ئەتەكتىن، بەناۋى گەۋرەم باق و بىرەۋە بەناۋى نان پەپەدا كەرنەۋە..
وراپا جەپاۋ ناموۋس بېپىن.

برايان ھەياو شىكۆى كەس مەبەن.. تاكەسىش ھەياو شەرم و شىكۆى نىۋە نەبات..
دەغىلە ئامان ھەياو ناموس و شەرمف و شىكۆى خۇتان خوش بویت.. لە ھەر جىگەپەكن.
گەر شتى وھا، ھاتە پىش بەرگىر لىبكەو ھاوكارى نەكەپت.
((كەشكۆلى مەلا نەحمەد))

لەسايە و سېبەرى باوەردا...

تاقىکردنە و مەيهكى گەورە بوو لە بەردەم دوو ئافەرت و پياوێكدادا.

دواى تېپەر بوونى چەند سائىك بەسەر ئەو روداوە لە سالى ۱۹۹۵ روويدا بوو هاتەو
يادم بىكەمە ياد نامەيهك بۆ ئەو خوێنەرە بەرپزانه.

سالى ۱۹۹۲ تا ئەمڕۆ كە سالى ۱۹۹۶ گرانی و نارهەمتى باالى كيشاوە بەسەر هەموو
شارو ولاتدا خاومنى قەمەرمەيهكى لادا بووم، لەناو شاردا كاسپى ((كرى))م پێدەكرد..
زۆر داغان و شپۆلە بوو هەرچيم هەبوو تيام خەرج كرديبوو، ئەوى پيم پەيدا دەكرد
بەشى ئەومندەى دەكرد كەتيايدا خەرج بكەم، سەرى ئەرپۆى و لاشەى ئەلەرزى، كار هاتە
ئەوى تايەشى پيوە نەمايهو، چەند تايەيهكەم لەيهكتر هەلکيشا بوو.. رۆژيكيان
بەخيزانهكەم وت : ئافەرت ناچارم كاروكاسپى بەو لادا شپە نەكەم.. بزائەم كاريكى تر
نادۆزمەو؟! ئەويش لەسەر خۆ وتى : بۆچى بېزار بوويت لىي؟!

وتم : ئەگەر بېزار بيم ناحەقمە تا ئەملاى چاك دەكەم ئەولاى تا ئەولاى چاك دەكەم
لايهكى تری خراپ دەبیت خەريكه شيت دەيم وا (تايە)شى پيوە نەماو.. بەبى
(تايە))ش خستنه سەر چوار بلۆك و وستانى باشتري چارە سەرە.

خيزانهكەم خوا سەر بەرزى دنياو قيامەتى بكات زۆر دلسۆزى نواند وتى : پياوكمە
سەرى بېرزقو رۆزى لە ژيەر خاكدايه.. خواى گەورە دەرگايهك دادەخات و هەزار دەرگاى
خيرو بەرمەكت دەكاتەو.. ئازامت ببیت!!

وتم : جا مەبەستت چييه ئافەرت؟

وتى : بووستە!، رۆيشت بۆ ژوورتيكى تر تۆزتيكى بېچوو پاش چەند خولەكيك هاتەو..
وتى : بگرە ئەمەم شك دەبرد لەدارەى دنيادا.. ئالتوونەكانمە.. جوانترين يادگارى من و
تۆيە بببە بيفرۆشە.. بەپارمەگەى چەندەى كرد لە (تايە) پيېكەرەو تا ئەومش تەواو
دەبیت خوا دەروازمەيهكى تر دەكاتەو!

بەپراستى سەلماندى ھاوسەرمە.. خەمخۆرمە.. لە يەكەم پۇژمە بەلئىنى
ھاوسەرىمان دابوو بەلام بەكردەو سەلماندى.. بۇيە منىش لەيەكەم پۇژمە خۆم بۇ
خۇشى و مال و منداڭ يەكلايى كرىبۇو.

بەو بەرى خۇشخالىيەو ئالتۇنەكانى دامى.. بىردم بۇ بازار چومە لای زەرمگەر،
فرۇشتەم تەنھا ((٤)) ھەزارى گرتەو.. خوانەمپىرى.

پارەم خستە ناو (داشبلى) سەيارمگەو بەسەرو دلى خۇشەو بەرەو بازارى تايە
فرۇشەكان پۇيشتەم.. لەپەر نەفەرىكى ((عەبا)) بەسەر دەستى لىپراگرتەم.. ھات بەبىرەدا
ئەو ((داخلى)) يە بەرم ئەوسا بچەم تايەكان بىكەرم.. وىستام ئافەرمەك بىو بەدەنگىكى
نەرم و شەرمەن وتى : برا داخلى دىكەيت؟

منىش لەو بەرى دلخۇشىدا وتم : بەلى فەرموو سەركەو، ئافەرمەكە سەركەوت
پۇيشتەن پۇيشتەن.. چەند كۆلەنكىمان بىرى.. تا گەيشتىنە دەرگای مال ھىچ قەسە
نەكرد.. كاتىك وىستى دابەزى خۆم ئامادە كرىبۇ پارە.. كەچى وتى :

((كاكە فەرموو بەپۇت دابەزە تۆزى كارم پىتە؟)) سەيارمكەم كۆزاندەو
بەردىكەم بۇ تايە شەركەكانى دانا.. ئى نەوگەو تەلۇر بىيىتەو.. مەم گرت بە لارەو وتى :
وەرە ژوورى.. باشە ناچار ھەر مەم نا.. لەگەل ھەر ھەنگاويكە چەندىن خەپال و پروداو
بە مەشكەدا تىپەرى.. لەوانە وتم : ((پەنگە فەردە ئارد يا جىل و شتى ھەبى بەمەن بارى
بكات يان.. يان..)) بەلام كاتى دەرگای ھەوشەى كرىدەو چوپنە ھەوشەكەو دەرگای
ژورى كرىدەو.. تەنھا دوو منداڭى پرووتى دامام لەژىر بەتانیەكى بۆرى^(١) تەنگەدا
بىنى... ژوورەكە نەت گوت سەلاجەيە.. مال پروت و قوت.. بەبىنىنى ئەم دىمەنە..
چەندىن خەپالەتى تر بەمەشكەدا گوزمى كرىد، ئافەرمەكە وتى:

كاكە تا ئەم ھالەم ھانىيە ھەر كارم بۇ كرىدون بەھەزار كۆپەرەومرى و دەردى
سەرى و ناخۇشى ژياندومەن ئەم مالانەى بەرو دراوسى مالىيان ئاودەن بىت ھاوکاریان
كردووم.. ئەم دوو منداڭە باوكیان نەماو.. تا ھىزەم تىابوو ھەولەم داو كەپاروو نانى

^(١) بەتانى بۆر: ئەو بەتانىبەو كە (تەھالوف) دەپەخشیە دانىشتوانى ئاوارە لە كوردستاندا سالانى

حەلال ۋ زولالىم دەرخوارد داۋن.. زۆر غەمىيانم خواردوۋە.. بەلام.. بەلام ئەمىرۇ پوم
 لەتۇناۋە بۇ پاروۋە ناننىك.. چونكى ماۋەى ((۴)) رۇز دەبىت بەبرسىتى رامكىشاۋە
 لەگەتئاندا.. دىنگى گۇراۋ پىچر پىچر بوۋ، گىران قورگى گىرت بەلام بەردەوام بوۋ
 لەقسەكردندا.. لەم پۇۋە بېرىم داۋە پاروۋە ناننى حەرامىيان دەرخوارد بىدەم تا بىتوانىن
 بىزىن.. چىبىكەم ناچارم.. يا ئەۋمەتا لەناۋىيان بەرم بە ھەرچى پىگەيەك بوۋە.. دىغىرمتى
 پىاۋمىت بىجۈتت. كەۋاى وت موچىر كەيەك بە شىۋەى تەزوۋىيەك لە نوكى پەنجەى
 ھاجمەۋە تىبەرى لە تەۋقى سەرمەۋە دەرچوۋ.. ھەموو گىيانم سەر ئارمقى شەرمەزى
 گەپرا.. "خاۋىيە گىيان مەن بۇچى ھاتم.. ئىستە توشى چى بوۋم.. پەنگ لەسەر پەنگ
 دىگۇرا.. پەلى گەرمى دەم چاۋم بەرز بۇۋە.. گەر ئاۋىنەيەك بەرامبەرم بىۋايە لە
 چەۋمىندەرى سوۋر دەرچوۋم.. ئاھو ئالەى ئەۋ ۋنەۋ ئالەبارى بارى ئابورى خۇمۋ جۈلەى
 بىراۋ پىشت بەستەن بە خۋاى گەۋرە ھەموۋى ۋەك ھەرمىس دەھاتەن بەسەرمدا كاسبوم..
 گۈپىكان كپ بوۋن.. گەر مەن كارتىكى ئاشەرىۋى ۋوۋر لەخۋاۋ بەرنامەكەى ئەنجام بىدەم
 جىگەكەم كۈى دەبىت؟

ئەى ئەم ئافىرتە بەۋە كۇتايى بە ئەندىشەۋ زامەكانى دىت.. ئەى ئەۋ مىندالانە
 لە باشەرۇۋىدا ئومىدى جىيان لىدەكرىت.. كەى مەن مۇفەم ئەتۋانم ھاۋكارىيان بىكەم.. بەلام
 بەجى.. خاۋىيە گىيان ھاۋكارىيە بىكە.. لەبەردەم تافىكىردنەۋمىيەكى گەۋرەمدا تۇ بلىتى ئەمە
 خەۋ نەبىت؟! .. "ئەۋ بىناۋ ئافىرتەكەش دەپوت : بۋارى دەرچوۋنت نىيە بىر لە چى
 ئەكەپتەۋە دەى بۇ ئاجولتتت.. بۇ چەقىۋىت.. خىراگە..

((ئاخىر بەرپىزان لەۋ كاتانەى كارتىك پان ھەر شىتىكى حەرام روت تىدەكات لەۋ كاتەدا
 پەلى باۋمىت دەپىۋىرتت.. ئەك لەكاتى ئاسودمىدا))

بۇيە كەمىك بىرم كىردەۋە لەۋ كاتەشدا تا دەھات ھەستەم بىتەرىپەى دىلەم دىكرىد
 لەزىياد بوندا بوۋ.. ۋەخت بوۋ دىلە لە لىدان بىكەۋىت.. مىشكەم بىتەقەت.. خاۋىيە گىيان
 خاۋانە خواست گەر مەن كارى ئابەجىم كىرد، لەدۋاى مەن ئەم ئافىرتە زىاتىر بىر دەۋام
 دەبىت لەۋ بەردەۋامىيەدا مىنىش بەشدارم ھەمان گوناھم بۇ دەنوسرىت.. خۋاى گەۋرە
 زۆر شەم لەبەر خاتىرى تۇ كىردوۋە دەرۋازى دەرپاز بوۋنم بۇ ۋلاگەپت.. توشى خراپە
 نەبىم.. نامزانى چىبىكەم باشە.. چ پىگەيەك ھەللىزىم..

وہك بروسكەپەك.. يەك خەيالى خوش بەيرىمدا گوزمىرى كرد، پروم گەشاپەوہ.. زمرە كەوتە سمر لىوانم ئافرمەكەش وتى : ئافەرم.. خەرىكە خۆت پەكلاپى دىمكەپتەوہ.. فەرموو . وتم : خوشكى باش.. تۆ وتت ئەمە پەكەم كارە كە بەھەرامى دىمىگىرتە بەر؟! وتى : خوشكو براو ھەرامو ھەللا بۆ من مەھىنەرمەوہ كات درىنگە.. ژيان.. نان گرتگن. وتم : ئەى خوشكى بەرپىزم راستە.. نان .. ژيان.. زۆر گرتگن بەلام ژيانى كۆتايى ومستانی بەردەم خوای گەورە.. ئەى ئەو كاتانەى كە بۆ خوا خۆت مانىوو كىردووہ.. ئەمانە وەلاميان چىيە؟ ئەى ئيمان.. لىپرسىنەوہ.. ئەى ئىمە خۆمان تەسلىم خوای گەورە نەكردووہ.. ئەى ئىمەخۆمان بە شوپىنكەوتەى قورئان نازانين.. ئەو ئايەتە پىرۈزە لەمىشكەدا گوزمىرى دىكردو دىنگى دىداپەوہ ((لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ...)).

چارى نەبوو.. بواری هیچی نەدام.. بارى قسەكانم بۆ گۆرى وتم :

خوشكى برىوادار ئارام بگرە.. خوا كۆمەكت دىكات.. دىنباپە من خاومن ژنو مالم ناتوانم خىانەت لە خىزانەكەم بكەم.. خوا پروو پەشم دىكات.. ئەگەر پىگە چارمەكت بۆ بدۆزمەوہ بە قسەى برا بچوكت ئەكەيت.. خەندىمەكەم بەزۆر ھانى بەسەر لىومكانم.. دوور كەوتەوہ دىنگەم بەرز كىردەوہ.. "بەقسەم دىمەكت.. توخوا بەلەيم بۆ بكە."

ئەویش وتى : فەرموو بزانم! وردە وردە بەدەم قسەكردنەوہ ھاتە دىرەوہ لە ژوورمەكو لە ھەوشەكەدا بە دىلىكى سافو بەرپۆخىكى پاكو ئاسودەوہ وتم :

"خاومنى ئەو لادا شەرم كەسواری بویت لەپىگە.. وېستە تايەى بۆ بىكەم بەلام پارەم نەبوو ناچار ئالتونى ژنەكەم فرۆشت پىش ئەوہى تۆ سواركەم لە بازار دام بە((؟)) ھەزار دىنار.. لىم خۆش دىبىت گەر بىيەخشمە تۆو تۆش بىكەپتە ((مەسەرف)) خەرجى بۆ مىندالەكانت بۆ خۆشت.. تا ئەمەش تەواو دىبىت خوا گەورمە."

ئافرمەكە وتى : ئاى كە بەخەشندىت.. خۆزگەم بەو پۆجەپاكەت جا

بەراستىتە..

وتم : خوشكى ئازىزم تۆ گولتىكى مىندالەكانت خونچەن بۆ گەشەى ئىوہ نامادەم بەراستىمە.. لەبەر خوا ئىستا دەچم بۆت دىمەيم لەناو سەپارمەكەداپە.. لەماومىەكى زۆر كەمدا خۆم گەياندە سەپارمەكەم بە پەلە دىستەم كىرد بەناو داشبىلى لادا كەداو لەناو

ع ۵ ەلاگەپەكەدا بوو دىرم ھانىو چوومە ئەو دىوودىرگای ھەوشەكە وتم : خوشكى

نازىز.. ئەمە بىرى ((۴)) ھەزار دىنار ۋەك بۇم باسكردىت پارەى ئالتونى خىزانەكەمەو بۇ (تايەم) دانا بوو بەلام ۋا بەنسىبى تۇ بوو توخوا بەحەللى بۇ تۆۋ گەردنىشم نازاكە.. تۇش گەردىنت خۇش ۋا نازا بىت.. لىم بگرە.. دەستەم دەلەرزى بە عەلاگە پارەكەوۋو خۋاى گەرە لىمان قبول بىفرموۋىت.. خەرجى بگە بۇ ئەو بىباۋكانەو بۇ خۇت.. ئافرىتەكە چاۋمەكانى فرمىسكى تيا قەتەيسەم مابوو.. ئىتر نازانم لە خۇشيا بوو يا لەشەرما يان لە پرووزەردىدا.. دامە دەستى تا ئەو كاتەش زۇر ئاسوودە بووم.. لەناخەوۋە زۇر كامەران بووم.. بەخىراى خوا حافىزەم لە ئافرىتەكە كىردوۋ پۇشتم.. گوۋىم لەدەنگى پىۋەدانى دەرگەى مائەكە بوو.. بەرەو مائەوۋە.. بەگىرەفانى بەتالەوۋە.. بەپازى بوونو ئاسوودىمى.. دىروونەوۋە كەۋتەمەوۋە پىگا.. ناۋبەناۋ شەپتان بەمىشكەدا گوزەرى دەكرە.. دىپوت :

- چۋار ھەزار دىنار پارەى ھەموو ئالتون!
- چۋار ھەزار دىنار بەدەم خۇشە.. بەجى پەيدا دەكرىت؟
- چۋار ھەزار دىنار چۆن ۋەلامى خىزانىت دەدەپتەوۋە؟
- چۋار ھەزار دىنار ئەى بۇ نىۋىت نەداپە.. نىۋەكەى تىرى بۇ خۇت؟
- با ھەر قەسەى بگرەپە.. بەجىت بەپىشتاپەۋ ۋەرامۇشت بگرەپە.
- بۇ ھاۋكارىت نەكرە لە كارمەدا..

بەلام ئەۋەى ناخى ئاسودەو شادمان كىردبووم.. پازى بوۋنى وىزدان ۋ خۋاى گەرەو پاكىتىم بۇ ئەو بەرنامەپەى كە خۇم بە شوۋن كەۋتەى دىزانى.. سوپاس بۇ خوا.. بەس نىيە ئەو پارەپەش ھەبوۋشەپتان نەفرەت لىبىت.. سوپاس بۇ تۇ خواپە كە توۋشى مەن بوو ئەو ئافرىتە دامەوۋە.. بەس نىيە توۋشى كەسكى نالەبار نەبوو.. گەپشەمەۋە مائەوۋە.. لە دەرگام دا پاش كەمىك خىزانەكەم دەرگەى كىردەۋە بەگەرمى بەخىر ھاتنەۋەى كىردم.. خوا پروۋى سېى بكات.. بەو بەخىر ھاتنەۋەپە مەندوۋىتىم دەرچووم، وىستى پىرسىار بكات.. بەلام چووم دەست ۋ دەم چاۋم شت ۋ دەستۋىزىكى پاكە ھەلگىرت.. پەرداخىك ئاۋى بۇ ھىنام.. پاش ھەسانەۋە ((۲)) پكات نوۋىزم خۇپند.. پاش كەمىك خىزانەكەم وتى :

((....)) ئالتونەكەت فرۇشت؟ بەدوۋ دلىپەۋە وتم : بەلە..

: چەندەى كىرد؟

: چوار ھەزار دىنار

: ئەى تايەو پىۋېستىست لىكېرى؟ ((ئىتەر قەسەكانەم پىچر پىچر بوو))

نەمزانى چى وەلام بىدەمەو.. خاۋايە گيان ھەريان بىكەۋىت چى وەلام بىدەمەو..

وەلامىك ھات بىزارمدا ھەركىز شتى وام نەۋتوبو:

ئافرىت برا دىمىك ناموشۇ سەردانى شارى بەغداد دىكات، پارمەكەم دابەو.. كە
لەگەل رۇشتىنى ۋ ھاتنەۋەيدا جوتىكى باش تايەم بۇ بىنىت ((سوپاس بۇ خوا، چونكە
جىگەى مەمانە بوۋىن لەلەى يەكتەر ((قەناعەت))ى كىرد بەۋتەكەم ۋ وتى:

((زۇر باشە خىرى پىۋەبىت.. رەنگە لەۋى ھەرزان تىرىش بىت؟

بەلئ بە دىلتايەۋە... ئىتەر نەمە چەسپا لەلەى.. چەند رۇژىك تىپەرى سەپارە
بەرەو خراپى دىمىۋىشت وام لىھات بەتەۋاۋى بىزار بووم لىى.. كەنەھاتەۋە مائەۋە
خىزانەكەم دىۋوت : چى بوو تايەكان نەگەشتن..

مىنىش بەمەلۋى دەم وت :

ئافرىت خۇ چۈنى بەغداد ھەروا گالئە نىيە ھەر كاتى ھانى يەكسەر دىخەمە ژىرى ۋ
دەبىستەم..

لەخوا بەزىاد بىت بناغەيەكى بەھىز ئىمەى لەسەر پىك ھاتبۋىن لە ئاستى يەكتەر بۇ
يەكتەر دىتۋاينەۋە بەم چەشەنە كارم دىكرد.. لە بەر بارى خاۋادا ئارام گرت.. گەرچى ناو
بەناو لە ناخەۋە بىزار دىبووم.. بەلام بىپارم دا بە ھەر شىۋەك بىت نەبەزم بۇيە ھات
بەبىرەمدا كەبچەمە لى تايە فرۇشك بەقەرز دوو جووت بىكروم لەبەرەۋە بەشىۋەى بەش
بەش قىسە پارەكەى بىدەمەۋە.. نەمەيان باش بوو چونكە چەندە لەبەر
سەپارەكەم نەۋەندەش لەبەر مەمانەى خىزانەكەم.. چونكە زۇر يەكتەرمان خۇش
دەۋىستو يەكتەرمان لامەبەست بوو.

نىۋەرۋىەكىيان گەپارەۋە مائ خىزانەكەم دىرگای لىكردەمەۋە وتى : (....) مژدە

مژدە ((بەرۋىەكى خۇشەۋە دەمى پىرلە پىكەنىن بوو))

((ئەۋ پىاۋەى برادىرت تايەكانى بۇ ھانىۋىت.. ۋەرە بزانە باشن؟))

ۋەك لەبانىكى بەرز بىكەۋەمە خاۋاى سەرسام بووم بۇيە بەدەست خۇم نەبوو وتم :

كچى ئافرىت تايەى چى و شتى چى؟! پىاۋى چى تۇ تەۋاۋىت.. تىكەنەچۋىت؟!

بەلەم وازى نەھانى و راپىكىشام بۆلەي تاپەكان.. كە چوومە پېشەوہ بۆلەي تاپەكان قەسكەي راستو دروست بوو.. جوان سەيرم كردو واقم وړما خواپە گيان.. ئەمە خەوہ.. يا راستىيە.. پاش كەمىك خېزانەكەم وتى : ئەوہ چىيە (.....) بۆ وا واقت وړما بۆ رمنگت تىكچوو چى رويداوہ.. قەسە بكە.. بۆ ناشكرائى ناكەيت (....) دەقەسە بكە.. لە يەكەم جار زياتر سەرسام بووم.. چەندىن بىرو بۆچوون گوزەريان كرد بە بىرمداء.. لە ناخوہ بەخۆم وت :

-تۆ بلىيت ئەو ژنەي كەمن پارەم داوەتئ بەزمىي بەمندا ھاتبىتەوہو چووبىت تاپەكانى بۆ كرېبم؟!.. نەو بېروا ناكەم!

يان خوای گەورە لىقبول نەكردوم وەك ((مەجىزمەك)) دابىتەوہ بەروومدا خواپە گيان ئەمە خەوہ.. خەيالە.. راستىيە.. ئەمە چىيە؟!

لە راتەكانىنى چاكەتەكەم بەناگا ھاتەوہ.. خېزانەكەم كە تانەو كاتە ناگادارى ھىچ نەبوو وتى : پياوہكە بۆ وات بەسەر ھات.. ئەي خۆت نەتگوت بىرادرەيكەم تاپەم لەشارى بەغدادموہ بۆ دىئى.. ئەي ئەوھتا نايبىنى بۆي ھانىوپت.. دەقەسە بكە دئەم تەقى! نەمەيشت ھەنگاو بنئ كەمەنيازي ئاو ھىنان بوو وتم : دانىشە باراستى رووداوہكەت بۆ بگىرەموہ..

خېزانى بىناگا لە بەسەر ھاتەكە وتى : دىبا بچىنە ژوورئ و كەمىك ئاو بخۆرموہ ھالەت باش نىيە.. خواپە گيان رەحم بەمن بكەيت.. چىي بەسەر نەھاتبى..

وتم : نەو ھىچەم بەسەر نەھاتوہ.. ئاويش ناخۆمەوہ.. دانىشە.. راستە قەسەم بۆ ئەو دىكرد بەلەم ھەردوو چاوم لە تاپەكان بېرىبوو.. تاتەواو بونىش ھەر بە خەوم دەزانئ..

لە نوكەوہ تا گەپشتەم بەمالەوہو ئەمەرپۇش ھەر ھەموويم بۆ گىرپاىەوہ.. وەك دەلئىن : لەسیرموہ تا پيازئ.. پاش تەواو بوونى رووداوہكە ئىنجا خېزانەكەم حەپەساو سەرسام بوو.. بەزۆر زەردە خەنەيەكەم خستە سەر لىوم ووتم : ((ئاو دەخۆيتەوہ بۆت بىنەم ئافرەت؟))

وتى : ئاوى چى و شتى چى.. پياوہكە خىرىكى زۆر چاكت كردوہ.. ئەي باشە ئەم تاپانە لەكوئوہ پەيدا بوون، تۆ بلىيت مەجىزە نەبىت؟! بەلەم.. ئا بىرم نەبوو پياوہكەي ئەم تاپانەي ھانى پارچەيەك كاغەزى داومەتئ، وتى : لە دواي خویندەنەوہي بىت بۆلەم — ئەدرەس- ناوئىشانى تيا نووسىوہ.

كاغەزەكەم وەرگرت و دەستەم كەرد بەخوئىندەۋەى.. ئاى خوئىندەۋارى چەند نىعمەتلىكى خۇش و گەورمەت.. ئىستا تامو چىزى خوئىندەۋارىم زانى.. كە خۇم دەتۋانەم بە چاۋو بىرو ھۆشەم بىروا بە كاغەزەك بەكەم.. گەر يەككىلى تر بۆى بخوئىندەۋارمەتەۋە بىروام ناكەرد..

ۋەت : (...) خۇشەۋىستەم ئەمە ناۋ نىشانى ئەم پىاۋەى تىايە كەتايەكانى بۆ ھانىۋوم دەلى : پەيۋەندىم پىۋە بەكو كارىكى گىرگەم پىتە..... خۋايە گىان خىربىت.

پىشۋوم نەدا خىرا تايەكانەم خىستە سەندۋوقى لاداۋە بەرمە دوۋكانى كاپرا بەھەتەك ھەتەك كەۋتەمە پىگا.. دەستەم كەردەۋە بەبىر كەرنەۋە :

- باشە ئەم پىاۋە مالى ئىمەى چۆن دۆزىيەۋە؟
- ئەى پەيۋەندى بۆ پىۋە بەكەم؟
- خۋايە گىان خىر بىت و چاكەۋ باشەى لە دۋابىت، خۋايە گىان كەپى خۋتە.. پارىزراۋ بىرو ھەۋل و مەندۋو بوۋنەم بەخۇراپى نەۋرات..

گەشتەم بازار لە گەراجىك ((لادا)) كەم دانا.. بەو ناۋنىشانەى لامبو دوكانەم دۆزىيەۋە، كەسەپىم كەرد جى بىيىنەم!!

ئەمە نوسىنگەپەكى گەورمەت.. لە دەرگەى نوسىنگە كەم دا.. پىاۋىكى قەتەۋى بە ھەببەت دەم و چاۋ پون و پاك فەرمۋى لىكەردم كە لەو دىۋو مىزىكى گەورەۋە دانىشتىۋو لەگەل يەكەم ھەنگاۋم بۆ ژوۋرەۋە خىرا لەبەرم ھەستا بەخىراپى و بەگەرمى ھات بەپىرمەۋە.. بەخىر ھاتنى كەردم.. زۆر زۆرى پىز لىگرتەم.. نەمەزانى دامۋىكى ۋەكو مەن لەبەردەم ئەم كەسە خاۋەن دەسەلاتە (مادى) يەدا بۆ ئەۋەندە بەھەببەت و شىۋم.. بەلام لە ئەنجامدا بۆم دەرگەۋت.. كە (بىرو باۋەرو كەردەۋى پاك و بۆ خوا زىان و ھەۋلەدان بۆ ناسۋەمى مەۋف گەياندۋمەتتەيە ئەۋ پەلەيە))

دۋاى چاك و چۆنى ۋە ھەۋالپەرسى سەرى بىردە دەرەۋە لە جامخانەى نوسىنگەكەپەۋە بانگى (ساردى و چاۋ ئاۋى) كەرد.. ئىستا دانەنىشتىۋەۋە بابەتەكانى داۋاكار گەپتە جىگە..

ۋەتى : كاكە گىان پوداۋى ئەۋ پۇزەتم بۆ ۋەگىپە.. پاشان مەنىش پوداۋى خۇمەت بۆ دىگىپمەۋە، كەچۆن خۋاى گەۋرە لەسەر دەستى تۇدا پارمەتى ئەۋ خىزانە ھەزەرى داۋە

۵۸ ئەمەش بە ھۆى خۇپراگىرى و دەست و داۋىن پاكى تۆۋە ھاتە بەر.. ئەۋسا باسى

ئاسودەى خۆشت بۇ دىكەم.. بەس توخوا دەست نەنىيت بەرپومەو. نامزانى مەسەلە
چىيە وتم : كاكە گيان من بۇ خوا كىدومە لەبەرئەو لەلەى كەس باسە نەكردووە تا
نەمپۆش.. خىزانەكەم —خاوەن ئالتون- نەيزانى بوو كەپارەم داوتە ئەو خىزانە
هەزارە.. كەخىزانەكەم نەزىكترىن و خۆشەويستىن كەسمە لەسەر زەوى..

ناچارى كردم.. پروداوەكان زۆر بە وردى و لەسەر خۆ، يەكە يەكە و هەنگاو بە هەنگاو
بگىرپەو چاوەكانى فرمىسكى شادى قەتەيسم مابوو تياياندا دەبرىسكاپەو. منىش
بەدەم چاى خواردنەو. هەناسەپەكم هەلگىشاو وتم : خۆزگە تۆ نەترانىايە با ئەو
خىرەم بەر دەوامبواپە..

ئەويش لەسەر مەزەكەى دەستە سەپكى كاغەزى دەرهىناو چاوەكانى سەرى و وتى :
كاكە گيان.. خەوى گەورە لە قورئانى پەرۋىزدا دەفەرموو پەت : ((لما المؤمنون إخوة))
وتم : باشە چۆن ئەم تايانەت گەيانە مالى من و چۆن بەم پروداوت زانى ئەمە تەنھا
خەوى گەورە ئەو ئافەرتە و خۆشەم دەزانىن.. كەسى تر نەيزانىت و ئاگادار نەبوو، بەلام
پىاوى باش وتى : بەرپۆز ئەو كاتەى تۆ گەپتەو بۆ ((پارەكە لەناو سەپارەكە)) من لەو
دەو دەركاى مالى خۆمانەو خۆم داشاردبوو ئاگادارى هەموو قەسە باسەك بووم..
وكانەيكەش دەرجووت زۆر سەرسام بووم بەو هەلۆستە ئيمانى و مەرفايتەت.. زۆرم
حەز كرد بئەتەسەم.. بۆيە بەسەپارەكەى خۆم دوورو نەزىك دوات كەوتم.. تاگەشتەتە
مالەو.. دلتيا بووم ئەو مەلەكەتەنە گەپامەو.

وتم : ئەى بۇ ھاوکارى ئەو ئافەرتە هەزارەتان ناكرد بەسەفەتى دراوسەيتەتى و هەزارى..
پىاوەكەش (...). وتى : زۆرمان ھاوکارى كرد.. هەموو جارى دەبوو دلتوپەك ئاو..
تاخەوى پۆزەيكەيان وتى : خوا دەروى لىكردومەتەو نەتر پارمەتەم مەدەن.. بەلام پاستى
نەكرد هەر نەفسى بەرز بوو.

قەمەكەم لە چاى بەردەم داو بە هەمنى دامناپەو.. پىاوە وتى : پاش چەند
پۆزى سەفەرم كرد بۇ شارى بەغداد.. لە دوكانى پىاوەكى زۆر پەكەپەك كەنەويش
خاوەن نوسىنگەپەو بازەرگانىكى بەتواناپە دانىشتبووم. پىاوەكى بە تەمەن ھاتە ژورەو
داواى ((پارمەتى)) كرد.. ئەويش —بەردەركەى بەغداد- دەستى نەنا بەرپەو و وتى
((وێرەم پەنە)) كەپراى بەتەمەنىش وتى : هەرچەت پەنەت بۆت ورد دىكەمەو.. ئەو
سالەنە پارەى تەبەع (تەزوىر) لە ئارادا بوو ((دەپار بوو كەپرا سەلەكەر بوو)) كەپراش (٢٥٠)

يادگارى لاوتى

دەمىك سال بوو باوكم ئالۆدەى ((شەراب و مەى)) خواردەنەو بوو وەك خويەك
هەردوو براكانىشىمى فېركرد بوون كە لە تەمەندا لەمن گەورە تر بوون.
دايكم مېزى زۆر بەجوانى بۇ دەپرازانلەنەو.. خزمەتى باشى دەكردن.. گەر
شەوېك وەك پېويست كارىان بۇ نەكات ئەوا دايكم پوو بەپرووى هەپەشەو قسەى ناخۆشى
باوكم دەبۆو يان بەكارتى ((تەلاق دان)) ئاگادار دەكراپەو..
لەگەرەكدا زۆر جار سەر زەنشە دەكراين.. دەنگمان دەپۆيشە دەرى ئەمال.. منىش بەو
كردارى مائەومەمان زۆر دلگران دەبووم.. چەنلەين جار هەولمدا بوو.. بېخود بوو.. دايكم
زۆر منى خۆشەدموېست بە پېچەوانەى باوكمەو.. براكانىشەم خۆشيان دەويستەم بەلام
كەباسى ھەرام و ھەلالى پزق و پۆزىم لەلا دەكردن تۆرە دەبوون.. زۆر جار باوكم بە خوا
پەرسىتى من سەرسام دەبوو كە گەنجەم و بۇ خوا دەرىم و بە فرمانى كار دەكەم و وەك
ئەوان نېم لەكارو كەردەمدا جوان لە يادەمە شەوېك زۆرم بۇ براگەورەكەم ھانى كەواز
بەينى و تەم :

((كاكە (...)) دەزانىت ئەم ئارەق خواردەنەومە چەند خراپە لەپروى مادى..
مەعنەو.. مەرفاىەتى.. ئىسلامەتى بەو خېرت دەكات دوور كەومەروە لىنى ئەمە
پاكردنە لەواقع.. ئەمە چارە سازى زامەكانتان نىيە..)) بەلام و تەكەم كارتىكەر نەبوو لە
ناخيان.. سادە بوو.. بۆيە دەيان و تە : دىنى خۆت بۇ خۆت دىنى خۆمان بۇ خۆمان
بېسود بوو زۆر نامۆزگاپم دەكردن..

لەيامد نەجىت من بچوكتەين ئەندام بووم لەبەر ئەو ھەندىك نەرميان
دەنواند بەرامبەرم.. قوتابى قۇناغى دواناومەندى بوم جار جارمەش چاوم لە دەستى
باوكمەو بوو بۇ خەرجى قوتابخانەو پېداوېستى و شتى تر.. خوا دايكم پوو سېى بكانت..
زۆر جار بەنھىنى باوكمەو دەست گىرۋى دەكردم. شەوېكى زستان زۆر سارد بوو
بەفرىكى باش شەوى پابردو بارىبوو ئەمەشەوېش ساردىيەكەى بېئەندازە بوو.. لە
پەنجەرەكەو سەپرى دەروەم ئەكرد.. بەفر و ردە و ردە.. كەلو كەلو سېى و بېگەرد

دهبونه میوانی سهر زموی.. نای.. نای که جوانن! له دهمه دهمی خهوتندا بوو چوومه ژوورمه‌کی باوکم و براکانم.. نه‌وان سهر گهرمی نارمق و دور له‌خوا زیان بوون.. ته‌سجیلیان کردبؤوه.. (نه‌محمد شه‌مال) نه‌ومندی تر دووری خستبونه‌وه. به‌دمنگیکی نه‌رمو نه‌وی بانگی باوکم کرد : بابیه.. بابیه گیان.. حمز نه‌که‌م ناگات لیم بیت! باوکم که بتله نارمقه‌که له‌سهر میژمه‌که دانا بوو ناوړتیکی به‌لای مندا دایه‌وه و تی : ها.. شه‌و شیت.. چیه.. خه‌وت دیوه؟ یان ئیمه دمخوینه‌وه و توی گرتوه.. بیزارمان مه‌که.. ده‌ئیی چی؟

وتم : بابیه گیان ببوره وا له‌م کاته ناشایسته‌یه‌دا هاتمه ژوورئ.. حمزم نه‌کرد کاتیکی تر بووايه به‌لام که‌ی تو کاتت بؤ پیاچوونه‌وه و گرته‌کانی ئیمه ته‌رخان کردوه.. ناچارم کاتت لیږگرم بلیم : نه‌گهر ماله‌که‌مان ناگری تی‌بهر بیت بسوتیت تو چی ده‌که‌یت.. هاوارو ږاکه ږاک بؤ به‌رو دراوسی..

* که‌چی براکه‌وره‌که‌م دمنگی به‌رز کردوه و تی : نا بابیه.. وازی لیږینه که‌ماله‌که سووتا.. نه‌میشی تیده‌خه‌ین و نه‌جاتمان ده‌بیت..

باوکم و تی : ږوله لاچؤ.. وازمان لیږینه.. ناگری چی و شتی چی، هه‌ستم به‌شعق پارچه پارچمت ده‌که‌م.. خوتم پییه کوشت مه‌ده؟!

براکه‌ی ترم تانه‌و کاته به‌رداخه‌که‌ی هیچی تیا نه‌ما‌بوو و تی : ئیمه سهر گهرم ده‌که‌ین یان شهر ده‌که‌ین.. ده‌با همر بلئ.. کاکم ده‌یه‌ویت ئیمه دوور خاته‌وه له‌شهراب.. به‌لام ناتوانیت.. ناشیه‌ویت هاومیزو هاودهرمان بیت. دماو‌زی لیږینن.. وتم : راست ده‌که‌ن.. به‌لام ده‌بیت یا من به‌م نه‌مشه‌و یا ئیوه..

باوکم هه‌ئیدایه : نه‌ی له‌کوړی باش هه‌ر‌شه‌مان ئیدمکات.. هه‌تیو هه‌ستم پارچه پارچمت ده‌که‌م.. تاتوانی پر به‌ده‌می یه‌ک تفی لی‌کردم.. نه‌وه یه‌که‌م جار بوو له‌زیانیدا باوکم کاری وا بکات..

براکانی‌شم واقیان وړما.. به‌لام به‌ومشه‌وه نه‌ومستا دهری‌کردمه دهری دهرئ..

وتم : بابیه.. پیم ناخو‌شه به‌لام با قسه‌کانم یادگاری بیت له‌لات.. به‌لام بی‌سود بوو همر پالینا.. پالینا تا دمرگای دهرئ کاتیکم زانی به‌ر چاوم لی‌ل بوو.. به‌ر چاوم زیاتر لی‌ل بوو.. تاریک تاریک بوو.. ناو دهمم تامی سو‌پری پی‌گه‌م‌شت.. به‌ده‌ما که‌وتم.. به‌ناستم ٦٤ گویم لی‌بوو له‌دمنگی دمرگاکه. که به‌تون‌دی له‌سهری داخستم و چووه ژوورئ. له

هۆش خۆم چووم.. به‌لام پاش ماومیهك له‌سهرماندا هۆش خۆم هاته‌وه.. كه‌سه‌میرم كرد
 خۆینێكی باش له‌ده‌م و ده‌ستم پۆشتبوو چه‌ند میلمه‌ترێك به‌مفریش له‌سهر پشتم باری
 بوو.. له‌ ئاكامدا بۆم دهركه‌وت.. ده‌ستم به‌ده‌رگاكه‌وه بوووو شه‌قیكیش له‌ لاشه‌ویلگه‌م
 هه‌لداوه.. ئیتر له‌ هۆش خۆم چوو بووم.. به‌و حاله‌وه‌ پازی نه‌بووم.. بۆیه‌ وتم: خوايه
 گيان نه‌مه‌ تاكه‌ی واده‌ژین خوايه‌ گيان دلیان نهرم ببیت ده‌ستم بۆ ئاسمان بلند كرد تا
 له‌ تواناما بوو پارمه‌وه‌نهرم نهرم به‌مفر دمباری.. زۆرم سه‌رما بوو له‌سه‌رماندا
 هه‌لده‌له‌رزیم.. له‌پێ ده‌سته‌كانم به‌مفراوی ده‌بوون. بۆم دهركه‌وت شه‌و نیومیی بووه
 به‌رده‌می خۆم پاكرده‌وه‌ له‌به‌مفر رووه‌ قیبله‌ به‌و سه‌رمایه‌.. كه‌له‌ناخمدا زۆر بایه‌خی
 نه‌بوو دوو ركات نوێژم خۆیند.. دواي نوێژه‌كه‌ وته‌ی نه‌و پیاو چاكه‌م بیر كه‌وته‌وه
 كه‌ده‌میه‌رموو ((زستان به‌هاری خواناسانه)) چونكه‌ له‌شه‌وگاری درێژدا شه‌و نوێژ ده‌كهن،
 وه‌ (هاوین؛ به‌هاری خواناسانه) چونكه‌ رۆژگارم‌كانی گه‌رمه‌و خوا ناسی تیا‌ده‌كات كه‌
 رۆژووی سونه‌ته‌. خۆینه‌كه‌ی لاشه‌م به‌ پاك و نوێژ دهمزانی چونكه‌ نیامی‌ (عمر(د.خ)
 نوێژه‌كه‌ی نه‌بیری كه‌خه‌نجه‌ری لی‌داو چاری نه‌بوو، نیامی‌ نه‌حمه‌د ره‌زاو په‌حمه‌تی
 خواي لی‌بیت به‌به‌رگی خۆیناویه‌وه‌ نوێژو خوا په‌رستی نه‌نجام دما ناچار بوون منیش
 ناچارم، له‌گه‌ڵ ته‌واو بووندا.. هه‌رچیم له‌دوعا و پارانه‌وه‌و نزا زانی ده‌ستم كرد
 خۆیندنی نازانم فرمی‌سکی خوشی بوو یان ناخوشی له‌زۆربه‌ی دوعاكاندا نه‌و ئایه‌ته
 بیرۆزه‌م دوباره‌ ده‌كردوه‌ ((رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِإِلْدِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ)) گریام
 زۆر گریام زۆر دوعای چاكه‌و چاكسازیم بۆ باوكه‌م و براكانم كرد.. هیلاك ده‌بووم به‌لام
 له‌ناخه‌وه‌ له‌سه‌رم‌تای خوش گوزم‌رانیدا بووم.. له‌یاد نه‌چیت قسه‌یه‌کی پیاو چاكێكم بیر
 كه‌وته‌وه‌ كه‌ ده‌میه‌رموو ((خواي گه‌وره‌ له‌نیوان بانگی مغرب و عیشادا كارم‌كان ناسان
 ده‌كات و ده‌میه‌رنی‌ته‌ نامانجی خوی به‌لام من داوای چاكسازي زۆر خیرام ده‌كرد
 كه‌ده‌میه‌رموویت ((كُن فَيَكُون)) له‌نیوان بی‌تی ((ك)) و بی‌تی ((ن)) دا ماومیه‌کی زۆر كه‌م
 هه‌یه‌ ده‌مویست له‌و ماوه‌كه‌مه‌دا خواي گه‌وره‌ بۆم بكات.. نازیزان دهمزانن چی پویدا..
 كاتیكم زانی دهنگی دهرگاكه‌ هاته‌ به‌ر گویم، كرایه‌وه‌، پاش چه‌ند هه‌نسكێك له‌قوڵی
 گریان هه‌ستم به‌ بیستنی گریان كرد به‌لام له‌ ناخودلما هه‌ر دوعام ده‌كرد.. به‌رده‌وام
 بووم.. به‌رده‌وام بووم هه‌ستم كرد ده‌ستی‌کی گه‌رم روویه‌کی گه‌رم و ته‌م له‌په‌نا گوێچكه‌م
 كه‌وت.. جوان هه‌ستم كرد كه‌نه‌مه‌ یه‌كێكه‌ به‌لام وام هه‌ست نه‌كردو بۆی ناچووم كه‌

باوكەم بىت.. وتەم پەنگە داىكەم بىت.. چونكە ئەومىندى داىك بەسۆزە.. باوك وانىيە.. بەبىرمدا ھات كە باوكەم و براكانەم نوستوون داىكىشەم ئاگرى جگەر ھەئى گرتووە و دەپھەوت بەم باتە ژوورئ.. بەلام بېيارم دا بوو كەئىتەر نەگەرپەمەو ھەو مائە.. تا بېيارى چاك و گەرپانەو ھەندەن بۆلەى خەو گەورە و بەرنامەكەى. دەپۆم كارىك دەكەم.. زەوى خەو ھەوانە.. كەس پەكى ناكەوت بەلام مەن پزگار بوونى خەزانەكەم مەبەست بوو نەك مان و ژيانى خۆم..

بەپزەن ئەوھى بۆى دەچووم وانە بووھەستەم بە زېراىى كەلە رومەتەم خەشا.. كەرىش بوو ئىتەر بۆم دەركەوت كەئەمە باوكەم.. دەگرى.. ئاگرى جگەر ھەو ھەلگرتووە دوەكانەم خەو گەورە قېولى كەردووە.. سوپاس بۆ خەو سەركەوتووم..

بە دەنگىكى نەرم و پەلە گرپانەو ھەو : ھەستە.. ھەستە پۆلە گيان.. ئىمە كەردەم خەپە دەرهەق بەتۆ.. بەلام تۆنەو خەپەى لىيەمپارپىتەو ھەو دلى مەنى گۆرى.. لىمان بېوورە.. لىمان بېوورە.. كەوای ھەو نەمزانى چۆن باوھەشەم كەرد بەملىداو مەنىش دامە گرپانىكى قەل.. وتەم : بابە گيانەم.. بۆ ھەتتە دەم.. بۆ ھەتتە دەم..

باوكەم كەتەنەو كاتە نەمدىبوو بگەرى بەدەم گرپانەو ھەو : پۆلە گيان خۆشەم نازانەم.. بېروابكە نازانەم.. ھەزىك ناخى ھەزانەم.. پالپىيەمنام.. پاشان نەمزانى تۆ لىرە ماوئە ئەگىنا زووتر دەھاتەم بە دواتا بابېرپەنە ژوورئ..

بەلام مەن وتەم : نە بابە گيان تازە مەن بېيارى كۆتەپى خۆم داوھ.. و دەوھاشەم بۆ كەردوون كە خەو گەورە قەللى دەكانتەن بە كىلى ھەدەپەت بىكاتەو ھەو، ئىسلامتەن بىكات.. مەن دەپۆم تا ئىو ھەو ھەن.. مەن نەپەمەو ھەو مائە..

ھەزەم داپە بەر خۆم كەھەستەم بەلام لاقەكانەم سەپو بوون لە دوام نەھاتەن بەرز بوومەو ھەو كەوتەم، بەلام باوكەم كە ھەو خەپەنى بىنى لەمەن ھەو : بەئىن بىت تۆ جى دەئىتە ئىمە ھەدەكەمەن.. بەئىن بىت بۆ خەو بىزەن.. چونكە خەو گەورە تۆ سەرخەستە ئىمەش.. ئىمەش دەمانەوتە لەگەل تۆبەن.. وتەم : (بابە گيان ھەر قەسەم ناوئەت.. كەردەوھ.. كەردەوھ بەئىنەم پەندەمەت)، باوكەشەم ھەو : لەجىياتى جارىك سەد جار بەئىن بىت بەئىن بىت.. خەپە گيان تۆبە بىت لە ھەموو تەوانەكانەم (فەرمەسكى پەشىمانى و خۆشەو خەشە لە چەوانى بارىن) ھەوسا بېروام كەرد، سەجەمەكى شوكرەم بىر دە ھەو ھەوئەدا بېيارمەدا بگەرپەمەو مەل بەھەزى باوكەم.. بائى گرتەم چەپەنە

حەوشەكە، لەپەر دايكەم ھات بەرمو پىرم باومشى پىا كردم گوشىمى بە خۆپەوہ..تا
نەوكتەش نەوندە ھەستم بە خۆشەويستى دايكەم و گەرمى باومشى و غەمپرەوینى
ھەناسەى نەگرد بوو.. باوكىشم ھاوارى كردو وتى : لەم ساتەوہ يەك كەس بۆى نىيە لە
مالى مندا بيشەرعى بكات.. دەبىت ھەمووتان بۆ خوا بژين..

خۆشەويستان ئىتر لەو شەوموہ مالى ئىمە بووہ مالىكى زۆر جىاواز لەشەوہكانى
تر.. ئاى تامو چىژى ئەم ئاينە چەند شىرىنە.. خواپە گيان چەند شىرىنە.. بىرپارم دا
نەو ئايەتە پىرۆزە لەلای خۆشەنوسىك بنوسم و لە چوار چىوہى شوشەى بگرم كەخوای
گەورە دەفەرمویت : ((إن الدين عند الله الاسلام)).

لە قولای شەودا دلە تاريكه كان رۆشن دەبنەوہ!

چەند سائىكى زۆر بوو برايەكى خۆشەويستەم لە حيزبىكى عيلمانيدا كارى دەکرد.. بەلام واماومپەكى زۆرە ھەستى پيڤدەگەم وازى لىھيئاون و زۆر بەگەرمى ناموشوى مرگەوت دەكات.. لە وتارە گشتىيەكانى مرگەوتدا نامادىيى ھەيە.. لە ناخەوہ شەيتان پيڤدەوتەم : ڤەنگە نىيەتى باش نەبيت!

بۆيە بەباشم زانى بەھيمنى و لەسەر خۆ ھۆى ئەو گەرم و گورپيەم بۆ باس بکات.. چەند جارێک وەك خوازبىنى كەريک بەرويمدا دا بەلام دەيوت : دەترسم بەباس کردنى ساردى ڤووم تيبکات بەلام وازم لىنەھانى.. بەلئىنى دامى گەبۆم باسبکات بەمەرجیک نەيدىرکينم!. چونکە شاعيرێک دەلئ : ((ھەموو دۆستیکت دۆستى ھەيە)) بەلام دلئيام کرد گەر سوودى ھەبوو بۆ کۆمەلگە باسکردنى ئاسايە.. گەر سوودى نەبوو تەنھا نەيئى نىوانمان دەبيت.

بەلئ ڤۆزیک دانرا بۆ درکانىنى ئەو نەيئىيە لە مالى خويان .. ھەموو سەعاتەکان بەسالى دىگوزەران.. ڤەنگە چەند موويەكى سەرو ڤيشم سېى بووين تا بۆى باسکردم : جا بەڤيزان ئەو کەسانەى کەتازەو بەگەرم و گورپى کار بۆ خوا دەکەن.. دەترسن لە بەباجوونى خيراتەکانيان. کە کات ھات بەھيواشى لە دەرگای مالەگەم دا.. زۆر بە جوانى بەگەرمى پيشوازی لیکردم.. چويە زوورمەو.. دەرگای ژوورمەكى پيئومداو بەخيزانەگەى وت : گەس نەيەتە ژوورئ و لەم ناوہ مەميئن.. دانيشتم من تامەزرۆو ئەويش لە نوکەوہ بۆى گيرامەوہ : شەويک لە خەومدا قىامەت ھەستا بوو.. دنيا تەپو تۆزاوى قەرمبائى بيتاھەتى.. ناوى مرۆفەکان دەخوينرايەوہ.. نامەيەكى مۆر کراويان دەدايە دەستى – چاومکانى نوقاندبوو – ھەبوو سەرو دل خۆش بوو مرۆفى وھا ھەبوو دىگريا لە بيڤدەستەلاتيدا دەستى دەکردە ئالە ئال.. زۆر ناپەحەت بووم پياويكى دراوسيمان کەلە پيشمەوہ بوو نامەکەيان دايە دەستى و مۆريكى ليدرا بوو بەلام کە سەرە

گەيشتە سەر مەن نامەيەكيشيان دايە دەستەم مۆرىكى پىۋە بوو بە ئەندازەى دىنارىكى ئاسن، پاش تەۋاۋ بوۋنى كە دەميان دايە دەستەم دەميان وت : بېرۇ بۇ ئەۋ دەرگاىە.. پۇشتەم پۇشتەم بۇ دەرگاىەكەى كە دراوسىكەمان بۇى چوو.. نامەكەميان لىۋەرگرتو سەپريان كىردو بەخىرەتنيان لىكردو بەخۇشىەۋە چووۋ زورى ئىستاش دەنگى ئەۋ سەلامو كەلامە لە گوپەدا دەزىنگىتەۋە، دەنگە دەنگىكى زۇر خۇش دەھات ھەستى بۇن كىردەم تا ئەۋ كاتەش بۇنى واخۇشيان نەكردىۋو. بەيخ فەرمانى ئەۋان خۇم گەپاندە ئەۋ دەرگاىە.. نامەكەميان لىگرتەم خۇپىندىانەۋە.. سەپرى مۆرمەكەميان كىرد وتيان : تۇ بۇ ئەم دەرگاىە شۇپنە نەھاتویت بېرۇ، دەرگاىەكى تریان پىشاندام كەلەسەرى نوسراىوو.. ئەۋەى لەسەرى نوسراىوو لە نوسىنى مۆرمەكەى مەن دەچوو بۇيە زۇر گىرام.. پارامەۋە.. تو خوا.. تو پىغەمبەر.. نەپھاۋار.. چار نەبوو پالايان پىۋەنام تا گەيشتەم ئەۋ دەرگاىە گوپەم لىۋو ھاۋار ھاۋار گىريان دەنگى بەرزو نەزم بۇنىكى زۇر ناخۇش دەھاتە دەر كاسى كىردم.. دەستەم لە قەراغى دەرگاىە گىر كىردم.. وتەم : توخوا با بېچەم بۇ ئەۋ دەرگاىەى تر، وتيان : نابىت مۆرى ئەم دەرگاىە زوۋرى لەسەرمە نامەكەش بەدەستى چەپتە سەپىرەم كىرد راست دەكەن لە نوسراۋەكە نوسرا بوو ((أشهد أن لا إله إلا الله و أشهد أن (...)) رسول الله)) ناۋى ئەۋ حەزبە نوسراىوو كە مەن دۋاى كەۋتەۋومو شەۋو پۇز بە دلو گىيان كارم بۇ ئەكرد. بەلام دراوسىكەمان زۇر دىنارىكى باش بوو لە زوۋرمەكەى نوسرا بوو ((أشهد أن لا إله إلا الله و أشهد أن محمد رسول الله)).. دىلم داۋاى ئەۋى دەكرد بەلام دەستەلات نەبوو، كىردەۋەكەم دورى دەخستەۋە.. وىستم نامەكە فرى بىدەمبۇ دۋاۋە بگەپىمەۋە.. بەلام ئاخ.. چەند دەستەم دەكردنەۋە بۇنەۋەى بگەۋىتە خۋارەۋە.. ناكەۋتە خۋارەۋە.. پام ئەۋەشانەم بىسۋەد بوو.. نەزم دەمبۋەۋە بگاتە زەۋى كەچى كاتىكەم دەزانى بەدەستەمدا دەنوساپەۋە. خۋاپە گىيان بە قوربانتەم بىر فەريام بگەۋە.. پۇل پۇل خەلىكى خۇيان دەكرد بەۋ زوۋرانەدا تەنھا مەن سەرىپچىم دەكردم.. وتىشم كاكە گىيان بە قوربانتەم بىر خۇ مەنىش ناموشۋى ئەۋانەم ئەكردم.. دەميان بىردەم بۇ مەزگەۋت.. خۋاپە بەفەريام بگەۋە.. خۇم زۇر پاكىشا.. زۇر مانەدو بووم.. ناچار بەرەۋ ئەۋ زوۋرى كە لىيەدەترام بىردىانەم يەك پالايان پىۋەنام كەۋتەم ناخۇشتەن شۇپنەۋە.. گىر.. ئاگر.. دۋەكەل.. بەتەۋاۋى كاسيان كىردم زۇر پەشىمان بووم كەنەۋە جىگەم بوو لە شېرەۋى و بىتاقەتى خۇم سوپاس بۇ خۋاى گەۋرە

لە خەو راپەرپىم.. بېدار بوومەھ.. چاۋەكانم گەلۇقت.. خەو بوو.. بەلام چۇن خەۋىك تا
من ھەم شتى واناخۇشەم نەدىبوو؟!

ئاي ئەۋەدى من دېم خۇزگە ھەموو ئەۋانەش دىيەندى كە دور لەپەيامو بىرو بىرواى
ئىسلام دىزىن.. چەند خولەكىك سەرم خستە نىۋان ھەردوو دەستەم بەقنچى دانىشتەم
ھەر بىرەم دىمەردەھ.. خۇم پەكلاى كەردەھ خۇم گۇرې بەخىراى.. سەمات ((۲))ى شەو
بوو ھەۋىيەكەم چەكەكەم ھەلگەرت رۇوم لەو بارەگايە كەلەنەزىك مائەمانەھ بوو..
لەپىكا بەخۇم وت : پەنچەكانم نىۋە بەرگىر گەرمى لولەى تەھنگ ناگرن لەم دىنا ئەى
چۇن لەو دىنا بەرگەى ئاگرى بلىسەدارى دۇزەخ دىگرن... لەدەرگام دا، نىكا بان
كەردىھە، وتى كاك (...). خىرە بەم نىۋە شەۋە بەم شىۋىيە.. ھىچ رۇيداۋە.. وتەم : كى
لە ژورەۋىيە؟ وتى : كاك (...). بەلام رەنگە سەپرى تەلەفەزىۋىن (CD) بىكات.
چوۋە ژورەھ.. راستى كەرد.. نەنۇستىبو، چوۋە پىشەۋە لىۋى وتەم : كاك (...). ئەمە
چەكەكەم.. ئەمە ھەۋىيەكەم.. نىتر من لەگەل نىۋە نابەم كارو كەردەۋەتان باش نىيە..
نىيەتان لەگەل من ناگۇنجىت.. كاك (...). بە سەرسامىيەھ دىپروانىيە من.. واى
ئەزەنى شىت بووم.. تەلەفەزىۋەكەى كۇزانەھەھ.. وتى كاك (...). تىكەنەچوۋىت..
خەيال نىت ... تەۋاۋ لەسەر خۇتى..

وتەم : بەلى.. بەلام تۇبە خاۋىيە لەو كاروبارانەھ لە ھەموو شتىكى ئەمانە- وىستەم
بىرۇم.. كاك (...). توند بالى گرتەم : كاكە عەبە.. كاكە بىۋىستەمان بە تۇيە، كاكە بىرۇو
بەيانى ۋەردەھ قسەى لىدەكەين!!

بەلام ھاتە دەرەھ بەبى چەك ھەۋىيە ۋەگەپامەھ مائەھە خىرا دەستەۋىزىكى
پاك ۋاۋىنەم ھەلگەرت دوو رىكات نۇزۇم كەرد.. زۇر خۇش بوو بەلامەھ.. دوو رىكاتى
تەرىش دوو رىكاتى تەرىش لەو كاتەھ بەلنىم بەخۋاى گەۋرە داۋە كە داۋى ((قورئان..
پىغەمبەر.. پەيامى بىرۇز.. پاك ۋىگەردى ئىسلام بىكەوم.. تەنھا خۇم لەۋدا دىۋەتەھ..
ھەرچى خۋا بىنى خۇشەۋ بەختىارى مۇۋافىيەتى تىايە كارى بۇ دەكەم.. نىتر بەسە
خراپە دور لە خۋا ژيان.. سلاۋ لە بىرۇزى ئىسلام.. كەتەۋاۋ بوو لەگىرپانەھەى رۇداۋەكە
وتەم : ئەى لەو رۇزەھە كەس نەھاتەۋە بۇلات؟

وتى : باھاتون.. بەلام بىسۇدو بەدەستى بەتال گەپرانەتەھ.. سوپاس بۇ خۋاى
بەخشنەد. ((واعتصموا بحبل الله جميعاً ولا تفرقوا...))

منیش مالەگەم بەجیھیشت و سۆمای چاومكانم گەشانەوہ.. سودمەننبووم
لەھەمورویەكەوہ دلم پاكبۆوہ لەناستیدا.

شىنى گوناھبارىك

و:م/ جەمال

داشنىنە: م. فاتح مەھمەد سەمىي

ئەدەبىي ئەم چىرۋەكەمان بۇ دىگىرىتەۋە گەنجىكى (كومىتى) يەكە خۇي و
بىنەمالەكەي دووچارى كارەساتىكى زۇر پەر مەترسى كىرۋە.. ئەمەش لە ئەنجامى دوور
كەوتنەۋە لە بىھە بەرزو پىرۋەكەمانى ئىسلام و خۇسپاردىن بە ئارەزوۋە شەھۋانى و
شەپتانىيەكان كە بەدرىزىيى ژيانى مەۋقەكان جگە لەسەر شۇرى و پەشىمانى ھىچى تىرى
بەرھەم نەھىناۋە، بە ئومىدى سوود گەپاندن بەھەموو لايەك بەگشتى و خوشك و برا
لاۋەكانمان خىزانەكەمان كە پىك ھاتىبو بە تاپىبەتى لە دايك و باۋىك لەگەل سى براى
تر كە ھەموويان لە خۇم بچوكتىر بوون و خوشكەكەم كە ناۋى "س" بوو، "س"ى
خوشك سالىك لە خۇم گەۋرەتر بوو، ژيانىكى زۇر خۇشمان بەسەر دىبىرد بارى
ئابورىمان زۇر باش بوو خاۋىنى (فەيلايەك)ى خۇشى خۇمان بووين، ھىچ كىشەيەكمان
نەبوو.. لەچۈرى ئامادىيى دەمخوئىند، "س"ى خوشكىشم لە پۇلى پىنجەمى ئامادىيى
بوو، من و "س"ى خوشك زىاد لە خوشك و برايمى ۋەك دوو ھاپۇرى خۇشەۋىست
پىكەۋە دەچۈۋىنە قوتابخانە زۇر ھاپۇدىمى يەكتىر بوين.. مائەۋەمان مالىكى كراۋە
تىگەپشتو بوون مەمانەيان پىدەكردىن زۇر يەكتىرمان خۇش دەۋىست —خۇزگاپە من
نەھاتەيەتە بوون- چونكە ئارامى و شىرازى خىزانىكىم شىۋاند.. كارەساتەكەش بەم
شىۋەپە پوۋىدا..

لەسەرمەتاي خوئىندى سالىدا بوو (قۇناغى چۈرى ئامادىيى)، قۇناغىكى نوپىيە —

ھەننىك ھاپۇرىم پەيداكرد، زۇر ھاپۇرىيەتىمان پتەو و بەھىز بوو.

پۇزانە دەچۈۋىنە دەرۋە پىاسەو يارىمان دىكردو چار چارمىش دەچۈپنە قەراغ

دەريا بۇ مەلەكردن.. بەلام ھەۋىم دەدا كە ھاسەنگى لە نىۋان يارى و چۈۋنە دەرۋە
لەگەل خوئىندى و كۆشش كىرىم بۇ قوتابخانە بپارىزم.

رۆژىكىيان باوكەم پرسى: "كۆرۈپ ماۋمىيەكە دەمىنىم گۆرانت بەسەردا ھاتوۋە و چوۋنە دەرەمەت زۆر بوۋە"، مەنىش وتەم: "ئەگەل ھاۋرپىكانەم پىياسە و يارى دىمەين و بىخەمبەلە خەۋىندەكەم، چۈنكە ھاۋسەنگى تەۋاۋ رادەگرم و ھەرامۇشى ناكەم"، دىئام كەردمە و نەۋىش مەنەنەي بە وتەكانەم كەرد. بەم جۆرە زۆر بەي شەۋان ھەتا نەزىكەي يانزەم دۈۋەنەي شەۋ دەمەينەۋە پاشان دەگەپەنەۋە بۇ مائەۋە.. شەۋىكىيان لە يانزەي شەۋ بەدۋاۋە وىستەم بگەپەنەۋە بۇ مائەۋە بەلام يەكەك لە ھاۋرپىكانەم وتى: ھىشتا زوۋە جارى بانەپۇنەۋە)، مەنىش وتەم: "نەخىر دەرەنگى كەردمە دەمىت بىرۋىنەۋە. بەلام ھاۋرپىكەم پازى كەردم وتى: "چاپەك لىدەنپىن و دىخۇين و دەرۋىنەۋە.."

مەنىش پازى بوۋە، كاتى چاپەكە نامادەبوۋە پەلەم بوۋ خىرا خواردەمەۋە.. بەلام دەسبەجى بەرچاۋم رەش بوۋ چاۋەكانەم لىل بوۋ خەۋم لىكەوت، لە ھۇشى خۇم چوۋم كاتىك ھۇشم ھاتەۋە و چاۋم ھەلپىنا سەير دەكەم كاتىزىمىر ۲۴۵ خولەكى شەۋە، گىزو و رېۋوم سەرم زۆر قورس بوۋ، ھەر كەسەپىرى كاتىزىمىر كەرد دەست بەجى بە پەلە گەپەمەۋە بۇ مائەۋە، لە زەنگە نەدا بەسەر دىۋارەكەدا سەرگەۋتەم ھەتا باۋكەم دايكەم بە خەبەر نەيەن، بەھىۋاشى چوۋمە مائەۋە دەرگاكەم بە نەسپايى كەردمەۋە. چوۋمە ژوۋرەكەي خۇم بەمى نەۋەي ھىچ كەس پىم بزانىت بەلام كاتىك چوۋمە ژوۋرەۋە "س"ى خوشكەم دانىشتىبوۋە ئەۋنۇكانى لە باۋمەش گرتىبو.. لەچاۋمەۋانى مەندابوۋە وتى: لەكۆى بوۋىت؟

وتەم: ئەگەل ھاۋرپىكانەم مەينەۋە و نەمان زانىۋە ئەۋمەندە دەرەنگەۋە ھەرچۇنىك بوۋ پازى بوۋ قەنەۋەتى كەرد. ئەۋ چوۋە ژوۋرى خۇي و مەنىش لەشۋىنى خۇم تەخت پاكشام پۇشنايم ون كەردمەۋە.

بۇ بەيانى كە خەبەرم بوۋەۋە ھەستەم بە گەرمەيەكى زۆر دىمەكە لە جەستەۋە لەشەمدا، ھەستەم دىمەكە لەناۋ كرۇكى جەستەمدا خرۇۋ ئالۋە بوۋنىك دىۋست بوۋە، شىتىكى گەۋرەم لىۋون بوۋە.. بەلام نازانەم چىيە؟ زۆر نامۇيە، خۇشم نەمەدەزەنى چىيە، بەلام يەكسەر بىرى تامى چاپەكەي دۋىنى شەۋم كەۋتەۋمە بىۋەستەن چوۋمەۋەلەي بىرادەرەكانەم و پىسىارم لىكەردن ووتيان:

((بەلى زۆر مەشلەزى ئەو تەنھا (كەپسول - گولاج) ئىك بوو دۇشەو كەردمانە چاكەتەو ھەتا مەست بېت ئاسۆى خەيالت فراوان بېيت))، ئىنجا زانىم (تلىك)يان دەرخوارد داوم.. پەلەم لىكردن كە ھەرچۇنىك ھەپە چاپەكى لەو جۆردەم بۇ پەيدا بىكەن، وتیان: بەسەر چاۋ پەلەمەكە تۇ بلى ئىمە پەيدای دىكەين.. ئىمە ھاورپۇتتىن ھاورپۇ.. يەككىيان ووتى: بەشەرەفم لەبنى نەرز بېت پەيدای دىكەم.. خىرا بۇيان نامادەكردم و دايان نا خىرا خواردەمەو، ئەم دىيائەم لەلابوو بە چەرەمە جۆلەكە بەلام كاتىك بە كەپسولەو خواردەمەو يەكسەر ھەسامەو دىسانەو خەونىكى قوول يەخە پىگرتەم..

دوايى زانىم كە ئەو ((گولاجە)) ماددى ھىرۋىنى تىكرابوو، بە تەواۋى وابەستە (مەدىن)ى ماددە سىركەمەكان بووم لە سەرەتادا خۇم لە ھاورپۇكانەم توورە كرد بۇچى مەنتان تووشى ئەم پەتا كوشندەو گاعونە نەفرىن لىكراوە كرد.

ئەوانىش لىم بوون بە فرىاد رەس وتیان: سەغەت مەبە ھەج كاتىك وىستە وەرە بەبىرئ پارەى كەم بۆت پەيدا دىكەين، ئەمە زۆر ئاساپىەو بۇچى لەخۇتى ئەكەيتە كىشە، بابە زۆر كەسى گەورە و دەرەمەندو سىياسەت مەدار تلىك كىشە خەفەت مەخۇا..

مەنىش قەناعەتەم كەردو رازى بوومو بىرپارم دا بەردەوام بىم، بەم جۆرە بە تەواۋى ((ئالودە - مەدىن)) بووم. پاش ئەوۋى زانىان بە تەواۋى چوۋمە خوينەمەو، ناتوانەم دەست بەردارى بىم بە بىيانۋى جۇراۋ جۇر ئەو كەپسولەيان لەسەر گران دىكەردم بەرپادىيەك نەتوانەم بىكەرمو بەشەم نەكات ناچار كەۋتەم دىزى كەردن لە باۋكەم، كە ئەوسا زۆر ئەستەم بوو بەلامەو كارى وابكەم، بەلام ئىستا سانابوو لەلام پاشان دىزى لە داپكەم تەنەنت لە "س"ى خوشكىشەم، پارەكەم دەبىرد بۇ كابرەى تلىك فرۇش و قاچاغچى، جەستەو لارم زۆر لاۋازبوو بەرپادىيەك ئەلاگەيەكى چەند كىلۋىيىم بۇ ھەلنەدەگىرا. بەتەواۋى لە خوينەند دوا كەۋتەم لە پۇلى چوار دووسال مامەو "س" چوۋە شەش و پاشان لەيەكى پەيمانگا بە دلىكى پىر لە ھىواۋە دىۋامى دىكەرد. ئەۋەندەم دىرۇ لەگەل دىكە باۋكەم كەردو ھەتا مەنەم لەدەستدا بەتەواۋى ھەرامۇش ئىھمال-يان كەردم بەلام بەھىچ جۇرئىك بە تلىك كىشى مەيان نەدەزانى.

زۆرىيە شەۋەكان بەدىزى باۋكەمەۋە درىنگ دەھاتەۋە تا شەۋەكىيان كە گەپامەۋە
 "س" دىسان چاۋمېروانى دىكردىم كاتىك چوۋمە زوۋرەۋە ئەۋىش ھاتە زوۋرەۋە و باسى
 ژيانى منو خۇي بۇ كىردىم كە لە مندايەۋە چەند پىكەۋە بوۋىن چەندىن گەشت و
 سەردانمان بەيەكەۋە كىردوۋە. چۇن ھەلگىرى رازو نىيازى يەكترىۋىن.. چۇن ومكو دوو
 ھاۋرئى وابوۋىن.

خوشكەكەم وتى: ئىستا پىم بلى كىشەت چىيە؟ بۇ وات بەسەر ھاتوۋە،
 كىشەت بە تەۋاۋى دابەزىۋە، رىنگەت زەرد بوۋە، بۇچى ھەمىشە كەنار گىرىت؟! كىۋاۋى
 لىكردىت، كىشەت چىيە؟ من ھاۋكارىت دەكەم و كارت بۇ ئاسان دەكەم! لاي ھىچ
 كەس باسى ناكەم.. منىش بەر پەرچەم دابەۋە كە ھىچ گىرىتەك نىيە بەلام سوۋدى
 نەبوۋ پاشان قەناعەتم كىشە ((موشكە)) كەمى بۇ باس بىكەم، بەتايىبەتى پاش
 ئەۋەى كەھەرپەشەى ئەۋەى لىكردىم كە ھەموو شەك بەباۋكەم دەلىت لەدرىنگ ھاتەۋەى
 شەۋو ھەموۋى باس دىكات بۇ باۋكەم.

ناچار بوۋم باسىبىكەم بەلام داپىك خۇي كىرد بەزۇرداۋ "س" لى لەگەل خۇي بىرد،
 وتى: درىنگە پۇلە بىخەن، ((خۇزگە داپىك لەۋكاتەدا نەھاتايە زوۋرەۋە))، بەلام
 "س" لى خوشكەم بە ئامازە بۇ كىردىك تىگەياندەم كە سوۋرە ئەسەر قەسەكانى و دەپىت
 سەيىن بۇ بگىرپەۋە، منىش پەيمانەم داپە كە بۇ باس بىكەم. بۇ بەيەنى زوۋ لەمان
 دەرچوۋم و خۇم گەياندەم بىرەدەمەكانەم بۇ ۋەرگىرتى بىرەكى تر لە زەمە تىياكى پۇزانەم..
 بەلى پۇزانەم، لەۋى لەناۋ ھاۋرئى ناپاكەكانەدا پوۋداۋمەكى "س" لى خوشكەم گىرپەۋە..
 بەلام ئەۋان خىرا رەنگىيان گۇراۋ توپمېۋون و ھەرپەشەيان لىكردىم كە ناپىت ئەۋ رازە
 بىرەكىنەم، منىش رازى بوۋم بەلام تازە شەكەم لەلى "س" لى خوشكەم دىكانەۋە
 چىبىكەم!؟

۷۶ وتيان زۇر ئاسانە، ئەۋىش بىنە ناۋ كۆمەلەكەمانەۋە خۇ لەئىمە زىاتەر نىيە..
 ئىمەش خوشكەمان ھەيە تىياك كىشە.. ھەر كەۋايان وت زۇر توپمېۋوم گىانەم كەۋتە
 لەرزىن ۋەخت بوۋ بەزەۋىدا بىكەۋم، كەۋتە شەپ لەگەلىيان، بەلام ئەۋان وتيان: ئىمە
 لەبەر تۇ دەلىين، پەيمانىشەت دەمىنە بە خۇراپى تىياك دەمىنە تۇش و "س" لى
 خوشكىشەت ھەر كاتىكىش وىستمان پىگە زۇرە بۇ ۋازەيەن لە تىياك پىۋىست ناكات

خۆت تۈرە بىكەيت، بەم قەسە و تانە جارىكى تر فریوم خوارد، نازانم تلیاک و مادە سىرکەرەمکان بۆجى ۋاۋ قەناعەت و بىرو باۋمىر دىشۋاتەۋەو دىمىتە نىچىرى ھەموو ۋاۋچىەك؟! ((كەپسول)) ئىكەم بۇ "س" ى خوشکەم ھىنايەۋە.

كە گەپمەۋە سەمىر دىكەم "س" چاۋمىرپمە زۆر پەلەيمەتى بزانى ئەو مەسەلەمە چىيە كە لە منى ھەشارداۋە؟!، خوشكەكەم دەستى خستە سەرشانم و بەيەكەۋە دانىشتىن، بەرۋوۋە خۆشەكەى وتى: " دەى بۇم باس بىكە بزانم كىشەكەت چىيە؟"

وتەم: " تۆ برۆ چايەك نامادەكەو وىرەۋە باسى دىكەمىن."

وتى: بەسەر چاۋ برا نازىزمكەم، مەن ئارامم لىپراۋە تۆ گىرقتىكت ھەيىت و لەمنى بشارىتەۋە!! " ئەو چۈۋ بەلەى نامادەكرىنى چاكەۋە مەنىش لەۋكاتەدا بىرم دىكرەۋە لە كارەكەم لەدىلى خۇما وتەم: ((ئاخر ئەم خوشكە دىسۆزۋ بەرپەھمەم بۆجى توشى ئەم نەخۆشەيە مەن بىيىت.. گوناھى چىيە، مەن پىاۋم باشترە بەلام ئەو... ئەو ئافىرەتە كارەساتى لەدۋايە، ئاخىر بۆجى ناساتۋەم بىپارىكى نازايانە، پىاۋانە، مۇسلمانانە.. مۇۋفانە بىدەم بلىم نەخىر خوشكەكەم توشىت ناكەم، بەلام دىاربۈۋە مادە سىرکەرەمکان بىپارى ھەرزۈۋ لە دەستى مەن نەھىلاۋە.. لە دىلى خۇمدا وتەم: يەك جارە دايى بەيەكەۋە بىپارى ۋاز لىيىنانى دىھىنەن. با جارى ئەم مەسەلەى لەبىر بىيەمەۋە تالاي باۋكەم دايكەم ئاشكرام نەكات ئىتر دۋايى ھەموو شتىك ئاسانە.. بىپارم دا كە دىمىت تىياكى بىدەمى لە ھەمان كاتىشدا خەمىكى قوۋل سەرى كىردو چاۋەكەم بۇ خوشكەكەم پىرۋو لە فرمىسك، "س" چاكەنى ھىناۋ دايىنا سەمىرى كىردم خىرا نىزىك بۈۋىيەۋە لىم و وتى: " بىرام ھەموو كەس توشى گىرقت و نەھامەتى دىمىت لە ژيان دا نابىت بەو جۆرە ۋرە بەرىدەمىت و ئەزىۋەت بىشكىت)).

فرمىسكەكانى بۇ سىرپەم، ئەو دۈۋ دەستە زۆر جىاۋاز بۈۋ، دەستى ئەو فرمىسكى مەنى دىسپى، دەستى مەنىش ژيانى ئەۋى سىرى..

بەزۆر زەردەخەنەيەكەم بۇ كىردو وتەم: ھىچ نىيە.. بەمىن زەھمەت كەمىك ئاۋ بەيىنە، وتى: بەسەر چاۋ. خىرا چۈۋ ئاۋ بەيىنەت، ھەتا ھاتەۋە ((كەپسولەكەم)) بۇ كىردە چاييەكەيەۋە، كە ھاتەۋە سۈپاسەم كىرد، بەچاۋى بەزمىيەۋە سەمىرى ئەو

سەربىنەم دەگەن مەن ئاۋەكەم خواردەمەن ئەۋەش دەستى بىر بۇ پىئالەكەي خۇي كە
لەبەردەمى بوو خواردەمەن، زۆر كەمى پىچوۋ ھىچ خۇي بۇ پانەگىرا خىرا ھات بەلادەن
لەۋشخۇي چوۋ، پىئالەكەي دەستى كەۋتە شىكا، زۆر شەۋام ھەرچۇنىك بوو پامكىشا
بۇ ژورەكەي خۇي، دامبۇشى بەخىرايى پىئالە شىكاۋەكەم كۆكردەمەن بەندىيەمەن بەن
دەنگە بۇي دەرجوۋم، ۋە: ((ئەگەر بەن شىۋەيە دايەم باۋەكەم پىيىزانن ئەۋە مەنىش
دەگۈزۈن تەسلىم بە بۇلىسەم دەكەن بەلەي كەمەۋە))، لەبەر ئەۋە سەبەي شەۋەش
نەگەرەمەۋە، پاش تىپەرپوۋنى دوۋ شەۋ بەسەر پوۋدەۋەكەدا گەرەمەۋە كە چوۋە
ژورەۋە سەپەر دەكەم دىسان "س"ى خوشكەم بە چاۋىكى كزۈ گىرگرتوۋ بۇ تىلىك
چاۋەپىيە يەكسەر ۋە: لەۋ شەۋ بۇ پەيدا بىكە كە كىرەپوۋە ناۋ چاكەمەۋە.. ئەگىنا
باۋەكەم دايەم ئاگادار دەكەم)).

وتم: باشه.. باشه.. به‌لām قسه‌مه‌که هەر ئیستا ددچم بۆت په‌یدا دمکەم به‌لām قسه‌ له‌لای کەس نه‌که‌میت! وتی: باشه به‌مه‌رحێک هەر ئیستا بۆم په‌یدا بکه‌یت.

خېرا بۆي دمرچووم خۆشم سەرم دميەشاو وړبوويووم پڼويستم پڼي بوو،
گه‌يشتمه لاي هاوړپکانه.. ړووداو مکەم بۆ هاوړي..چۆن هاوړپيەك گيړاپه‌وه.. يەگسەر
بۆي هي‌نام و گه‌رامه‌وه دام به "س". حال بەمەشەوه نەو‌ستا تا نەو‌ندە لەسەريان
گران کړدين به‌هيچ جوړيک له تواناماندا نەما که بيکړپن پۆژپکيان پۆشته‌وه بۆ
ماله‌وه.. دمبينم "س"ي خوشکم حالي زۆر شپه زۆر بي‌تاقەتە کرژ بووه.. نارامي لي‌پراوه،
وتي: چيت کرد بۆت هي‌نام (لەم کاتەدا لەسەر چرپاکەي هەستاو کەوت بە زموي‌دا)
هەستايە‌وه‌ز في‌زاندي دمستی کردە گريان.. چۆن گريانپک خۆم بېرچۆوه، هەرچۆنپک
بي‌ت له ترسي دايکم و باوکم بي‌دمنگم کرد، باشه چي بکەم؟! وتم بەخوا پارەم هيچ
پي‌نه‌ماوهو ئەو نەفرمت لي‌کراوانەش بەي‌ي بەرامبەر نايدەن هەر ئەو‌ندميە هەتا توشت
دەکەن ئيتر نرخەکەي دميەنه ئاسمان!!

س" وتی: من ئەمانە نازانم ((دەستی لە یەخەم گیرکردو خۆی ھەستانەوه))
وتی: ئەگەر نەپهینی خۆم دەکوژم.. تێگەهشتی.

زور زور شله ژام وتم: به خوا بوټ پهيدا دمکه م به لام با باو کم و داي کم نه زانن،

ئىتر نازانم چەند وشەيەكى وت حالى نەبووم نازانم ئەو دەنگى نزم بوويان شېرزمى
 حالى من خراپتر بوو بۇيە حالى نەبووم بە شېرزمى پاكردنىكى لاوازنەم كرد خۆم
 كىشا بەو ئىنجانە جوانەى كە كاتى خۆى پوورم بەديارى بۇ "س"ى خوشمى ھىنابوو بە
 بۆنەى بەيەكەم دەرچوونى لە قوتابخانە، بەلام ئىستا "س"ى خوشكم قۇناغى يەكەمى
 پەيمانگای بۇ نەبرا ئەويش وەك من بەر زىيان و شەپۇلى تاوان كەوت و ھەرسى ھىناو
 كەوت. ھەرچۇن بىت گەيشتمە تلياك فرۇش، تكام لىكرد بۇ خۆم نا بۇ "س"ى خوشكم
 ھەتا كار لەكار نەترازاو، بەلام ئەو تاوانبارە خۆى بۇ ئەو پۇژە مەلاس دابوو، وتى:
 گوئ بگرە بەقەرزو و بەخىرو ئەم جۇرە شتانە لەلای من نىيە، بەيەك مەرج
 دەتمەمى.. تۇزىك وەستا وتى: بە مەرجىك يەكجار "س"م بۇ بىنىت تەنھا يەك جارو
 تەواو.. تەنھا جارىك لەگەلى رابوېرم، ئىتر وەكو جاران بە خۇپايى بۇ خۆت و بۇ
 خوشكەكەت كەى بتانەوېت دەتوانن بىيەن(().

كەواى وت بەلاوازيەكەى خۆمەو كەوتەم لىدان و پىداكىشانى بەلام زۇر زوو
 ھىلاك بووم و كەوتەم سەرم ھەلپىر جويىنى زۇرم پى.. سەرزەنشتەم زۇر كرد، ئەو لە
 شوپىنى خۆى نەجولا. وتى: "بابە تۇ بەخۇپايى خۆت ماندوو تورە دىكەى بەخۆى بلى
 ئەگەر رازى بوو ئىتر تۇ تاوانبار نىت؟".

بەسەر شۆرپىيەو گەپامەو خىرا "س" ھات و چاومپوانى دىكردم وتى: كوا
 ھىنات؟ منىش نەمرانى چى پىللىم چۇن شتىكى پىللىم كە بست سالى تەمەنم نەھاتەو
 بەزمانەدا، بە ناچارى بەبىنەوى سەر ھەلپىر و تەم: كابراى تلياك فرۇش داواى پابوارن
 لەگەل تۇ دىكات! نازانم تۇ خۆت دەللى چى؟.

ئەووى كە نەمدەخواست وابىت و نەدەبوو بىت پرويدا "س" يەكسەر وتى: بۇ
 ھەموو شتىك نامادەم، ئىتر پۇشتىن من لەپىشەومو "س" بەدووراو دوور ھات بەدوامدا
 تا گەيشتىنە بەردەم شوقەى كابرا.. چويەن ژوورەو، بەلام دوو مرقۇ دىلو لەقەفەس
 نراو بەخىراتنىكى گەرمى لىكردىن، بەمنى وت، بېرۇ يەك سەعاتى تر بىرەو، پاش
 سەعاتەكە چوومەو، لەحالىكى زۇر خراپدا داوام لە "س" كرد كە بېرۇنەو، ئەويش
 لەگەل ھاتەو، ھەر دووكە بىدەنگ دەتوت فىرى قسە نەبووين.. ھەنگا بەھەنگا
 شەقام.. كۆشكەكان.. تاۋرى كارمبا نەفرىنيان لىدەكردم. تومەس كابرا، ھەموو ئەدرەس

(ناونىشان) ۋە ژمارى تەلەفونى خۇي داۋە بە "س"، نىتر "س" تەنھا ئەۋ جارى لەگەل
 مەن چوۋ لەۋەدودا خۇي دەچوۋ بۇ لاي كاپارو بەتەۋاۋى دەستى لەخۇي شۆرد... بەلام تا
 ئىستاش نە دايكەم ۋە نەباۋكەم ناگايان لەھىچ نەئىنيەكەم نىيە، بەزمىيەم بەۋاندا دەھاتەۋە
 كە مەن "س" تەنھا بەرۋالەت لەۋ دىنپايەي ئەۋاندا مابوئەنەۋە ئەگىنا لەراستىدا لەناۋ
 تاۋان ۋە سەرپىچى ۋە خراپەكارىدا نوقم بوۋىۋىن.

پۇژىكىيان لەمالەۋە بوۋىن... ناگانامەيەكى پۇلىسمان بۇ ھات كە (كچەكەتان
 لەگەل پىاۋىكەدا لە ئۆتومبىيلىكدا ۋەمرگەرپاۋن ۋەمردون لەكاتىكدا كە ھەردوۋوكيان
 سەرخۇش مادە سىرپكەرمكان بوۋن) لەگەل بېستى ھەۋالەكە مەن ۋەباۋكەم ۋە خىزانەكەمان
 خۇمان گەياندە سەر جەنەزەمكانيان، كابىراي تىلياك فرۇش ۋە "س"ى خوشكەم بوۋ،
 ھەۋالىكى ۋە جەرگ بىرۋە ئابروۋ تەكىن بۇ باۋكەم ھەرگىز نەدەھات بەخمىيالىدا، دەست
 بەجى لەۋىدا كەۋت ۋەگىيانى سىپارد، باۋكەم مەرد، كارمەتەكە لىرمەدەيە كە دايكەم ۋە
 بىراكانم نازانن كە مەن ھۆكەرى سەرمەكى ئەم پەۋۋادەم ھەر لەمەر ئەۋەشە ناۋىرم ھەۋالى
 ئەۋ تۆرە تىلياك فرۇشە بە پۇلىس ۋە دەسكا بەرپەرسەن بىگەيەنم، چۈنكە يەكسەر مەنىش
 توۋش دەكەن ۋە ھەمۋە كارمەتەكە بۇ دايكەم ۋە كەسۋكارم پەۋۋن دەبىتەۋە، ئەۋ كاتە
 مالەكەمان بەگەشتى دەبىتە دۆزەخىكى راستەقىنە. ئىستا دۋاي ئەۋەي بە جەند
 قۇناغىكى چارەسەرىدا تىپەپىۋوم پۇشتەم زۆر گران بوۋ بەلام چاك بومەتەۋە ۋەۋەم ۋەۋەم
 زارە كوشندەمەيە ھىناۋە بەلام پاش چى مەن خۇم فەۋتان خىزانەكەم ھەلەۋەشاند...
 ئابروۋپانم بىر... ھەمپام تەكاند. "س"ى خوشكەم ۋە باۋكەم كوشەت، دايكىشەم پاش ئەم
 پەۋۋادە (فېلاكە) فرۇشت ۋە شوقەيەكى كۇنى ناخۇشى پېكىرى.

ئىستاش مەن بېيەزۋ بېتۋانام ۋە ناتۋانم كارىك بىكەم چۈنكە ئىستا مەن گەۋرەي
 ئەۋ خىزانەم، مەن دەزانم ئىستا نەفرەت لىكراۋم نامەۋىت دۇعاي خىر بۇ مەن بىكەن...
 بەلكو دۇعاۋ نەزاي خىر بۇ "س"ى خوشكەم بىكەن ئەۋ بېتۋان بوۋ مەن توۋشەم كەرد،
 دۇعاۋ نەزاي بۇ بىكەن كە خۋاي گەۋرە لىيخۇش بېيەت ۋە شەھىد قىۋىلى بىكات لەمەر
 ئەۋە زۆر پاك ۋە دىلۋىز بوۋ بەلام دەستى تاۋان ۋە خراپەي مەن ئەۋى لەۋ ھەلەپىرنا تەنھا
 دەۋۋەزەي باسكەردى مەن بۇ ئەم كارمەتەي خىزانەكەم (نەمەرنىيە) تۇ بلىي باسكەردى
 لەم پىگەيەۋە سارپىزى كەمەك لە زامەكانم بىكات. بەلام ھەرگىز بىرۋا ناكەم،

چاومرپی نهو رۆژه ده‌که‌م که یان خۆم یان به‌رێگه‌یه‌ك له رێگه‌كان پێم دزانرێت.. نهو کاته بی‌به‌ش ده‌بم له په‌حمی هه‌موو دنیا.. داوا ده‌که‌م خوای گه‌وره‌ پووی په‌حمم تێبکات.. به‌لام دلتیام له قیامه‌تدا "س"ی خوشکم پێش هه‌موو که‌س په‌خه‌م ده‌گرێت.. په‌خه‌م ده‌گرێت. نیستا پێش نه‌وه‌ی له‌سه‌ر نه‌نته‌رنی‌ت هه‌ستم به‌ چاوی پر له فرمیسکاویه‌وه‌ ناوتمه‌ به‌رم و هه‌لنه‌ستمه‌وه‌.. به‌لام نازانم مردن به‌ده‌ستی ئێمه‌ نییه‌و .. رووم له‌ لیخۆشبوونی خوایه‌..

به‌پێزان: دایکان باوکان.. لاوان چ خوشك چ برا.. زۆر وریایی ژه‌هری ماده‌ سه‌ره‌كان و شه‌وه‌زنگی ده‌ستی بی‌پروناکیان بن.. ده‌غیله‌ ئامان.. وریا بن وریا.

٢٨/ته‌مموز/٢٠٠٢

كۆرپەيەكى گەرميان

رۆلەكانى گەلى كورد وەك ھەموو رۆلەكانى گەلى ەمرەب و فارس و تورك توشى
نانارامى و دلەپاوكى و سەرگەردانى و كوشت كوشتار بۆتەو ە بە دەستى ئەندامانى (حزبى
بەعسى ەمرەبى ئىشتراكى) يەو ە.

كەم تا زۆر تا گيان بەخشىن و نقوم بوون لە گىزاوى ئەو حزبەدا ھاتوو ە.
چەند روداوىك دەخەينە بەر سۆماى چاوە گەشە پەر ھىواكانتان بەو ھىوايەى تاوانى ئەو
كەسەو ئەو حزبە دژ بە مەرفاھەتتەيەمان بىر نەچىتەو، گەرچى ئىمە سروشتى ژيانمان
و ھايە.. كە گەشتىنە خوشتى و ئارامى ئىتر ھەموو ناخوشتى و نااسودەيەكانمان
لەيزردەيىت و بەشوین ئارامى و خوشتى دنيادا زياتر دەگەرپەين، خوتمان و ساتە پەر
ئەندىشەو ھەسرەتەكانمان ياد دەچىتەو ە.

بەرپەزان بەخىرايى ناوړىك لەناو شار دەدەينەو ە.. ئەو ە مالى باوكى شەھىدكە
كە لەناو ەختدا گورگەكانى بەعس ھەلىان كوتاو ەتە سەريان و كورە لاومكەيان بەردوو ە..
پاش ھەفتەيەك ەخانەكەيان رۆخاندوون و پارەى فېشەكەكانىشيان لە باوكى جەرگ
سوتاوى سەندۆتەو ە.. لاشەكەشى تا ئەم ساتە ونە.. بەلى ونە.

ئەو ە ئەو دوو نەوجەوانەن كە لەسەر كلكۆى دايكيان فرمىسك دادەپەژن چونكە
دايكيان نامادە نەبوون نەئىيەكانى مېردەكەى بەركىنن بۆيە گيانى پاكى سباردو رۆحى
پەپولە ئاساى لە بەرزەخدا و نەوز دەدات. ئەو ە ئاھى دايكىكى پەرچ سېيە بە
فرىنەكانە نەمەو پەرۆزبايى لە دايكى ھەموو شەھىدەكانى نەتەو دەكات كە جەرگى
(ساجىدە) بوو ە جەرگى ئەوان..

ئەو ھەنىسكە ھەسرەتتى خوشكەكانى (تەھايە)، ئەمىرۇ نارام دىگىرىت لەگەن خوشكى شەھىدەكانى تردا، چونكە (ھەلە) ھەنىسك دەمدات و برارۇ دىمكات، ئەم زامانەو چەندىنى تر تا ئىستاش سارپۇز نەبوو.. پىئاجىت سارپۇز بىت. ئەو ھەم گوندەكانى گەرميانە وەك ھەموو گوندەكانى تىرى كوردستانى باشوور تووشى كۆچ و كىميا باران و رامالين بوو..

ھەر گوندەو بەشىۋەيەك.. دىيەك بە خوشى، دىيەك بە ناخۇشى، دىيەك بەگىرتنى ئەندامانى.. دىيەك بەكىمىاباران كە لە دەرەوى ولات ئەو ژمەرە بەخىشرايوو رۇيمى وەخت لە پىناو چۆرە نەوتىكىدا -پىرۇل- ورن لەگەنم ئەو سەرۋىكى وەخت (سەدام حسين)ە لە كۆشكى كۆمارىدا بە ھەموو سەربازو خاۋەن پلەو پاىەكانى كۆكردۆتەو بەمەبەستى خەلات كوردنيان و بەخشىنى ((نوط الشجاعة ووسامى رافيدەين...)) كەنالەكەى بەغداد و كەركوك وپنە دەرگن خەلگى لە مائەكانى خۇيانەو سەرنج دەمدن.. ئاى لەو شەوگارانە.. ئاى لەو سالانە.. پاش بەخشىنى، سەرۋك گەراپەو سەركورسىيەكەى خۇى و دانىشت، ھەرموى لىكردن بۇ دانىشتن ھەموو دانىشتن، پرووى تىكردن ووتى:

((ھا بزائەم ھەريەكەو پروداۋىكى ئەو رۇزانەم بۇ وىگىرپىت كە دىۋىەتى.. پاشان يەكە يەكە ھەلەدەستان لەبەردەم (لاقتىيەكى) بەرزدا دەستيان دىمكردە گىرپانەوى پروداۋەكان - ئەمەش پاش پۇزو سوپاس و خۇشەۋىستى دەرپىن بۇ سەرۋك و حزمبە پاىەدارەكەى و سوپا بەھىزەكەى..

يەكەك لە خاۋەن (مەدالىا)كە سەربازىكى پلەدارى لاشە بارىك بوو ھەستاو دەستى كىردە گىرپانەوى ئەو پالەۋانىتىيەكى كە لەو ناۋەدا -گەرميان- ئەنجامى دابوو، كە بەناو (ئەمزال) بوو -بەپۇزان بۇ ناشرىن كىردنى رابونى ئىسلامى كارو كىردەموكانيان ناۋى شەپەكانى بەناۋى سەحابە، سورەتتى قورشان، كەساپەتتى ئىسلامى، ناۋدەناۋ شانازى پىۋە دىمكرد، وادەى نىۋەپۇ بوو بە ناۋ دىيەكى جۇلدا تىدەپەپىم ھەرجى ناۋى (بەنى نادەم) بىت تىاي نەمايوو.. رۇزانى رابىردوو ناۋ بەناۋ دىنگى گيان لەبەران دەھات بەلام ئەمەش يەك ماۋەى كورتى خاىاند.. سەربازەكانەمان لەناۋيان بىردن..

بە كۆلانىكى بارىكدا گوزەرم كرد.. بەنچەم لەسەر بەلەپىتكەى تەنەنگەم بوو
 دلم بەهەمنى لىدەدا لەهەچ شەك سامە نەدەمەرد تەنەى خۆم لەناخەو دەترسام ..
 گىانى خۆم خەستەبوو سەر بەرى دەستەم لەناكاو دەنگى مەندالەك ھاتە بەر گویم ..
 دەگىرە .. سەرما وتەم: ھەچ نەىە گویم زەنگاوتەو . بەلام گىرەنەكە ناوبەناو ھەر
 دەھات ؛ ژىر دەبوو مەنىش بەترسەو لەسەرچاوى دەنگەكە نەك بوومەو بە ناستەم
 ھەنگاوم دەنا.. تەنەا دەنگى چەپەى نەو وشكە گەلاو چەكەنە دەھات كە لەژىر پۇستالە
 پەشەگانەدا دەشكان.

زۆر ترسام.. چەند خەيالەكەم بۆ ھات.. بەلام ترسم نەو مەندە نەبوو كەچى
 رۆدەدا.. چونكە سەرەزەكە چەكى پەپو خۆى زۆر بەگەورەو خاومەن ھەز دەزانەت..
 نەك بوومەو.. تەواو نەك بوومەو دەنگى گىرەنى مەندالەك ساوا بوو.. بە ناستەم
 گەشتە ناستى ژوورەكە، خانوومەكە ھەوشەو دەركاى دەروەى نەبوو بەھەمنى مەكەم
 دەركەد لە پەنجەرەكەو.. ھەچى وام نەبەنى شایانى گوللە ناراستەكەردن بێت. چەند
 ھەنگاوىكى تر پۇشتم گەشتە دەركاى ژوورەكە سەرم كرد مال كەش و مات.. ھەنگاوم
 نا گەشتە ناوەرەستى ژوورەكە چاوم گىرە.. تەواو.. ئەمە مەندالەكە و لەناو لەنەكەدا
 بێشكە جوان دابەستەو.. نەو كاتانەى دەگىرە.. نازانەم بۆچى بەلام نەو كاتانەى ژىر
 دەبوو مەچەكە نەرمەكانى كە زەنگیانەى شەنى تەپو دەركەد بۆ نەو
 گەلازەمەى بە بێشكەكەو ھەلەسەراو.. نەخەش و نەگەركەى جوان و دەسەزەو
 سەرسەنگ و قەراغ بێشكەكەى بۆ رەزەنەراو.. چاوم زۆر گىرە بەمالەكەدا لە سەچەكى
 نەو مالەدا وەنەى زەنگەى جوان لەگەل پەپو خۆم گەرمى جامانە بەسەرى لاودا
 ھەلەسەراو.. دەر بوو ئەمە نۆمەلەو.. چونكە مال سادەبوو.. ئەو مەلە نۆمەلە
 دەچوو.. بەلام نازانەم چۆن لەيان بەجەمەبوو.. ئەى چۆن لە بىرساندا نەمەردبوو.. لە
 تەفەكە پەنجەرەكەدا.. قوتو شەرم بىنى لەگەل مەكە وشكەو بابەتى شەرى مەندال..
 زەتەر چاوم گىرە.. مەندال بە بىنەنى مەن زۆر كەپە خۆش بوو كە سەرم دەركەد
 دەمەپانەكەى بۆم پەدەمەنى كە رۆم لۆمەدەگىرە لچى دەركەد چاوم پەشەكانى بۆم
 دەگىرەن و پەدەبوون لە فرەسەك -ئەى ئەمە چەكە.. ئەمە كەسانەى ناوا لەك
 ھەلەسەندەو.

ترسام لە دلى خۇمدا وتم: ئىستا لەم كاتەدا سەرۇك بىت من بىيىنى كارى خراب
 پوودەدات. بىپارم دا بچە دەرمو لە ژوورەكەو لە مائەكە دوور بکەومەو. بەلام ئەى
 ئەم منداڵە.. بەدواما دەگرى بەدەستە نەرمۇلەكانى داواى دەرھىنانى دەکرد.. حەزم کرد
 بزانم برسیمتى يان نا بە ئاستەم لولەى تەفەنگەكەم خستە ناو دەمى منداڵەكەو.. منداڵ
 مژى.. زۆر مژى دەمى لىبەرەنەدابەھىواى تەپراپى بوو بچیتە گەروى وشکیەو.. ديار بوو
 زۆر برسى بوو.. ئای كە بىرم کردەو برسیتى چەند ناخۆشە..

منداڵ دەمى لە لولەى تەفەنگەكە بەرنەداو منیش پەلەم بوو بگەرپمەو خۇم
 لەم تەنگەژمى پزگار بکەم لولەى تەفەنگەكەم دەرھانى لەدەمى، منداڵ دەستى کردە
 گروگان.. تۆزىك سەپرم کرد ئەویش لە بىدەستەلاتیدا دابەو گریان.. خەپالتىكى تر هات
 بە مېشكەدا حیاواز لە خەپالەكانى تر، لولەى تەفەنگەكەم خستەو دەمى، لەگریان
 وەستا ژىر بۆو چاوەكانى گەشەو فرمىسكەكان قەتیسەم مابوون دەبرىسكەو.. بەلام
 پەنجەى راستى پەر ھىزم لە پەلەپىتكەى تەفەنگ توند کرد. زرمە لە تەوقى سەرى
 منداڵە كۆرپەكەو ھەستا بەدەستى كى بە دەستى من.. گریان نەما پىرە خوین و
 تەپوتۆزى ژوورەكە ئاوتە بوون مېشك و گوشت و خوین لەو ناو پىزان پىزان بوو..
 منیش بە ئاسودەى ھاتە دەرمەو.

بەپىزان دوا ھەناسە.. دوا ھەنىسك، دوا ئاواتى ئەو منداڵە وەك مەلىكى سېى
 لە ئاسمانى گەرمياندا بەرزبۆو لە ھەورەكانەو بۆ زەمى دەنىشتەو پاش گەپان بۆ
 قولایى ئاسمان لە شەقەى بالى دەداپەو، لەدوا و تەكانیدا وتى: ئای سەرۇك زۆر ئاسودە
 بووم.. چونكە ئەمە گەورەبووایە (موخەرىب — پىشمەرگە) دەردەچوو، ئەمە گەورە
 بووایە دزى حزب و دزى تۆ دەبوو.

سەرۇك (سەدام)ى گۆر بەگۆر چەپلەپەكى بۆ لیدا بانگى کردە پىش دەستى
 كىشا بەشانیداو دەست خۆشى لىکرد.. بەلام چاوى كامپىرا ھەنلىك لەسەربازە
 دانىشتەكانى ناو ھۆلەكەى پىشاندا كە بە دەستەسەرەكانىيان چاوەكانىيان دەسپى.. تۆ
 بلى فرمىسكى تەساحى نەبوپىت.

مۇندەئىيەت پەيغەمبەر يونس

چەند مانگىك دىمىوۋ لە بەندىخانەى حكومتى بەعسى ئەفەلىكىدا گىرابووم لە رووناكى خۇر بەندىو بىيەش بووم بەتاوانى كە خۇشم نامزانى چىيە؟!

ئەو چەند شەۋىكە لىدان و كوشتن و بىرىن بەشى ھەمووانە (تەزىب) ئەو لىدانەى كە كەس بەخەيالىدا نەدەھات.. رۇژنا رۇژى نەرمىيان لەگەل دىنوانىن.. دىزانى بۇ ئەوۋى لەپىگەى وتوۋىژو خۇشىيەو نەينى بىدركىيىن.. ئەو نەرمىەش نەوئەمىيان رىز لىدەگرتى پىاو تەرىق دىمىوۋ.. ھەرنات وت ئەو پىاو كۇژانەن.. كە بىيەو دىمىوۋ دىيان بىردىن بۇ لىدان.. پاش تەوايوۋنى لىدان فرىدەمىرانەو ناو ژوورى بىشوۋ بىروا بىكەن كۇنىيەكى بىكەلگى پەرىپوت چەندە رىزى ھەيە ئىمەش بەو شىۋىيە.

زۇر لە ھارپىيانى زىندان دىلخۇشى يەكترمان دىدايەوۋ.. خەومان بەزىيانى دىمەۋى زىندانەو دىيىنى دىمىكە وتوۋانە ھارپىيەتى (نەخۇشخانە، بەندىخانە، سەرفەرى غەرىبى) زۇر خۇشەۋىستىن، چۈنكە لەو تەنگانەو تەنگەژانەدا بە دەۋرتەۋەن و ھاۋغەم و سكالان.

ئەو رۇژە زۇر نازاردىرام بۇ دوۋەم چار نىنۇكەكانم دىرھاتنەوۋ.. كارمىا لاشەمىيان بەسەر كىرىدۇۋە.. بەلام ھەر سوپاسى خوام دىكرد كە بە ناپەھەت تر نەگەم بەو ئاپەتە بىرۇزە سەبورى خۇم دىدا (لا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ) بۇ شەۋەكى بەھەچ ھىلاكىيەك بىت نوستىم و خۇشم نەمزانى لەتاۋ نازار چۇن خەۋم لىكەوت لە قۇلايى خەۋدا بووم ... لە خەۋمدا پاكشاپووم پىاۋىكى بالابەرزى سەرتاپا سىپى و روۋىەكى گەشاۋە و نورانى ھاتە لامەۋە و وتى: تۇ (...)? وتم: بەلئى قورىان ئەى تۇ كىيىت... ئەى ئەم گىيان لەبەرانە چىن لەگەلئىدا؟ لە خەۋمەكىدا كۆمەلئى ((نەھەنگى گەۋرە گەۋرە (خوت) لە دىۋىۋو ھەرموۋى: كاكە.. باۋمىر پتەو بىت.. نەينى نەدركىيىن.. ھىچ

خەمیشت نەبیت پەشت بەخو! لەم نزیکانە تۆ پزگارت دەبیت بەلام تا دەتوانیت لەگەڵما
ئەمە بۆیەوه منیش (نبی یونس)م: (لا إله إلا أنت سبحنك إني كنت من الظالمين)..

منیش چەند جارێکم لە دواپەوه دوبارەم کردەوه وتم.. وتم ئەویش لەبەر چاوم
ون بوو لەگەڵ نەهەنگەکان دیار نەما، منیش چەند جارێ بە بەردەوام دەم وتو دەم
وتەوه هەستم دەرکرد بە دەنگی بەرز دەپێتمەوه، لە پڕ راپەریم کە سەیر دەکەم ئەمە
خەوه هەموو برادەرەکانم بە ژوور سەرمەوه ئەبەلق بوون.

منیش وتم: ئەوه چێه هیچ روویداوه؟

وتیان: شتیکی وا وات ئەوت.

ئەوهی دیبوم بەخەو بەوردی بۆم گیرانەوه.. هەموو لاشەم سەرناو گەرابوو..
هەستم بە نەرمە تاپەک دەرکرد، یەکی لە برادەرەکانم وتی: هیچ نییه هەرچی ماومەیک
لێره مایەوه ئەو جۆره خەوانە دەبینی. بڕایەکی تر زۆر سەرسام بوو بوو وتی:
کاک(.....) ئەگەر دەرچویت لەزیندان إنشالله مائی ئیسمەت لەیاد نەچیت
لەگەرەکی(....) دەرگایەکی قاومییەپێیان بۆی هیچ خەمی منیان نەبیت دیار بوو ئەم
برادەرەم شتیکی لە پوختسارمدا دەخوێندەوه... یان ئەویش دۆی خەبەری داوو
کە پزگارم دەبیت ئەو داماوێش ناوەخت بەجلی شەوهوهو لەناو مالاو مندالیدا دەرمان
هانی بوو.. تکای دایک و باوک و ژن و مندالەکانی دۆی ئەو نامرۆفانەیان نەرم نەکرد
بوو.. بەتەمەن ترین گیراوی ئەو زیندانە بوو بەلێ بەرپێزان نازانم لەگەڵمان یان نا.. بۆ
بەیانێ یەک بەیەک بانگکرانە ژووری لێدان و داپۆسین بەلام بانگ کردنی من جۆریک
سۆزو نەرمی تیا بوو بەدەر لەپۆژانی تر.

بردیانە ژووریکی خۆش و دوا کەمی رەمان و قەسە کردن پەرداخێک ناوو
شەربەتیان خەستە بەردەستم فەرموو یان لێکردم کە دەست بکەم بە خواردنەوه یان..
باشان داوای لێبوردنی زۆریان لێکردم وتیان((شەتەکە بەو شیۆمە نەبوو کە ئیسمە لێی
تیگەپشتبۆین)) دوعا خوازیان لێکردم و نامۆزگاریشیان کردم کەبۆ کەس باسی هیچ
نەکەم، لەخۆشیاندا وام دەزانی ئەو ساتە لەدایک بوومەتەوه خۆشیەکی زۆر خۆش
سەرو دۆی گرتەم.. بیرم لەلای شەربەت و ناوێکە نەما.. دوا جار فەرموو یەکی تر یان

لەیکردم.. بەلام ھەرچەندم کرد دلم نەپەرد.. وتم : ((ئىوھ مەزەمەكى واخۇشتان دامى
ئىشتىھای خوارنەوھى ھىچەم نەما)) کاتیکەم زانى ھەردوو چاویان بەستم و ھەردوو
دەستم لەدوواوھ سواری سەپارمەھەکی تیز ڕەویان کردم.. پاش ماومەھەك ھەستم کرد
سەپارمەھەك وەستاو دایان گرتەم.

پەھکەك لەچەگدارمەكان ((بەدەنگیکى پەر لەسۆزو چاکەو خۆشى وتى: برا.. تۆ
لەئىستاوھ نازادى پەرۆ بەلام ھەركاتى گۆیت لىبوو سەپارمەھەمان رۆشت تۆ دەتوانیت
چاوى خۆت بگەیتەوھ، دەستیان کردمەوھ تائەو کاتەش دەرستم گەنەمەش پەھکەكە
لەفیلەکانیان.. نەمتوانى پەرۆ تەواو بکەم لەدلى خۆمدا دەموت : ((ئىستانا ئىستا
گوللەھەك کاسەى سەرم دەسمەت، بەلام لەقولاى ناخەدا ئەو خەوھ پەرۆزە زۆر دلخۆشى
دەکردم..))

بەئى سەپارە دەنگى ھاتو دنیا گپو مات نەمزانی شەوھ رۆزە دنیا لەکویدایە..
ئەى نەم لاشە بىسەر و شوپنەم لەکویدایە بەھەر حال يەك کەنەم زەرد کرد.. وردە وردە
چۆکەم دادا لە سەر زەوى دانىشتەم دەزانن بۆ؟

بەخەپال وتم گەر لەوى ماين ئەو نالەبارانە دەنگیان لىوھ دیت.. بەم گارەم
زۆر قەئس دەین. بەلام ھىچ دەنگ و سەنگ نەبوو بۆیە زۆر لەسەر خۆ پەرۆکەى چاوم
کردمەوھ.. نای کەدنیا جوانە شایەتومانیکى بەرچەمەتەم ھانى.. ھەردوو دەستم بەرز
کردمەوھ بۆ ناسمان تیز تیز سوپاسى خواى گەورەم کرد کەزۆر بەسەلامەتى پزگارىم بوو
بەلام ھەر دلنیا نەبووم ناو بەناو بەچوار دەورى خۆمدا دەمپروانى.

بەتەواوى بۆم دەمکەوت ئەمە راستىیەو ھىچ خەو نییە. پاشان ھەولم دا
بگەمەوھ مائەوھ.. ئەگەر چى لاشەم کەفتى لىدان بوو سوپاس بۆ خوا پزگارىم بوو.. ئەى
ئەبیت ھاوڕێکانم کەى لە زیندانە تارىکەکان و نازارو لىدان و ناخۆشى پزگارىان بىیت..

- لەکۆتایدا بەرپازان : ئەو مائەم دۆزییەوھ کەناونیشانى ھاوڕێکەم بوو.. بەلام
بەداخەوھ بەعس پوخانەبویان بەسەر مالى و مندالىدا.. تائەم نوسینەش ھەوائى ھەر
نەھات، باوکیشى تا کۆچى دواىکرد چاومپروانى دیدارى بوو

- ئەو دوو پەرداغەى دانرا بوون بۇم گەر بىمخواردایمەتەو بۇم دەرکەوت لەم دوا
سالانەدا، ھەفتەيەك زیاتر لەدنیادا ناژیام توشى مەرگى دەکردیت.. خوايە گیان سوپاس
بۇ پەحم و سۆزت سوپاس بۇ ھىدايەتت.
سوپاس لەسەر ھەموو شتێك.

كۆچ

ياخو ھېچ شەيخ نەبى بەجاو لىكەرى.. بەتايبەتى خراپەكان و ئەوانەى سودى زۆر بەكەمى تيا بەدى دىگەرت.. بەمەبەستى كۆچ بەرمو ھەندىران.. ئەو بەھەشتەى لای لاوان وینەى نىيە.. خۇ پزگار كردن لە جەھەنەمى ولات.. يان بلىين پاكردن لە واقى ولاتەكەمان و. ھەندى بابەتى تىرىش، لاويك دواى ھەموو خەرجى و ناپەھەتى تا گەشتوتە پلەيەك خزمەت بەگەلەكەى بىكەتەو كۆچ دەكات خزمەت بە ولاتى دەكات كەتيا غەوارىە.. كەتواناى خۇى دەخاتە كار بۇ بېرىكى كەم لەو دۆلارى خەوى پىوھدى. بەپىزان گەر خاومەن بېروانامەى بەرزبىت جىگەت تا رادىيەك باشە.. بەلام پىچەوانەكەى خزمەتى ئەو شتانە دەكات كە لە كۆمەلگەى خۆماندا گىزەون بوو لەلای.

دلىاش بن رۆزى دادى لاوان كەم دەبن.. ولات زۆر پىويستى دەبىت.. ئەوانىش لەدمروە قەسى كال بۇ كۆمەلگە دەكەن.. ناتوان بەردى بخەنە سەر بەردى.. دىزان بۇ چونكە "بەرد لە جىگەى خۇى سەنگىنە.." دەبنە قەلەپشەكەى كە رۆشتن و فرىنىشى لىتىكەل دەبىت. جا با ئەم لاوہى ھاتوتە گوشتار بۆمان بدوى تەنھا كە (كۆچى رىگای) مشىكە لە ئەندىشەو.. وىستەم بەرمو ھەندىران كۆچ بەكەم.. بۇ ئەو كۆچە بېرىكى باش پارمە بولم بە قەرزو قۆلەو باشەكەوتى رۆزانەم خەردەموە.. نىتى باشم لىھانى و دواى دۇعاخوازى لە دايك و باوك و خەزم و كەس و كارانم ئىوارمەكەشم دانا بۇ زووان.. پاش چەند خولەكەك بەيەك گەشتىن لە يەكەك لە دوكانە قەشەنگەكانى ناو شار.. دواى خواردنەوہى شەربەت، لەگەل (كە....) خۆشەويست كەوتىنە قەسو گەتوگۆكردن يادەم نەچىت (سى) سال تىپەرى بوو، دووچار خوازىنىم كەردىبوو لە باوكى (كە....) خۆشەويست بەلام باوكى نەگەشتىبوو ئەو قەناعەتەى كچەكەى بىكەتە گولنى گولدانى دلم.

بەدوورو درېزى مەبەستى گەشتەم بۇ ھەندىران و تاللاوى كۆچ بۇ (كە..ى
خۇشەويستەم باسكرد. ھەناسە لە دواى ھەناسەى ھەندەكشا.. لەدوا قسەيدا وتى: (ھەر
كۆچ دەكەيت.. ناخ كۆچ.. بەلام خۆزگە دەتوانى بەلئىنەم بىدەيتى كە خۆت بە مەروفى
بەلئىتەو.. نەجىتە قەوارەى ئازەلى كىوىيەو دەرنەكەو پتەو لە بىروباومرو پەوشت و
كەسايەتتە.. نەكەى بۇ ساتىك خۆشى يان جەند دۆلارېك ئەم مەروفايەتتەى و ئەم
خۇشەويستەى لەدەست بىدەيت.. ئىمە كوردىن.. بىروادارىن ھىچ نەبىت لەبەر سۆزو
خۇشەويستەى مەك مەروفايەتى ئازاد، ئازا بۇى).

قەسەكانى زۆر جىگەى بايەخ بوو.. چونكە ھەوالى زۆر برا كورد دەھاتەو كە بۇ
فرانك.. يۇرۇ.. دۆلار ھەموو خاسىيەت و خەسەلتەى كوردايەتى و مۇسلماننىتى و بىاومەتتەى
لە خۇيان دا مالىو.

بەلى.. قاچاغچىم پەيدا كەرد.. لىرە پىاوى تەواو خاومەن بىروا و مەمانەى بەھىز..
بەلام بزانىن رېگا چۆنە چونكە دەمىكە كورد وتو پەتى (سەفەر و مەمەلە سەنگى
مەھەكن)، بەلى كەوتىنە رېگە ماوەى يەك دوو جار لەدەست قاچاغچى بىزار بووم..
بەھەر شۆمە و ئەحوالىك بوو شاردەكانى توركىمان بىرى، دەزانن بەجى بەسەپارە، بەپى..
لەناو سەلاجەدا (شاحىنە).. بەلەم.. بەكولەمەرگى و بىرسىتى و ساردو گەرمى. زۆر جار
مەرگ بە دۆلار بوايە دەمكەرى.. بەلام كە دەگەپشتمە خۆشى و دور لە جەندەرمە ھەمويم
لەپاد دەجۆو.. ئەمە رېگە و چارمەنوسى ھەموو لاوېكى كۆچ لەبەر بوو.. گەپشتمە
ئەسىنا.. گىرام.. نەمزانى چۆن گىرام رەوانەى توركىا كرامەو.. ئەوئەندە ئەمبەر و ئەو
بەرم كەرد بەتەواو شەرمەزى ھەموو رېگە و جىگە و شۆپنەكان بووم. لە ئەسىنا كورېك
بوو بەرادرەم وتى: كاك (...). بۇ نايەى خۇمان بەكەپنە قاچاغچى.. وەجىبە بەرىن لە
غىراقەو بۇ ئەوروپا.. دىئىياش بە پارە و پولىكى يەكجەر زۆرمان دەست دەكەوئەت. كە
بىرم لىكردەو زۆر راستى دەكرد.. بەلام خۇ ھەروا ئاسان نىيە كارى قاچاغچى بۆيە وتم:
باشە بەم دووگەسە جىمان پىدەمكەرت؟

وتى: كورې باش دووگەسى چى شەبەكەپن.. شەبەكە!

ئازانم بۇجى و زوو بىرپارم دا.. وتم: زۆر باشە لە بەپانىيەو ئەندامم.. جەندە

دەستەلاویکمان گەیانده هەندەران زۆر ئاسان و خۆش بوو بەتایبەتی ئەو کارەمی من و ئەو نێوانەمی بۆم دانرابوو.

بەسەیارە بەپێ بە ولاغ.. شەو بەشەو رینگامان دەمبڕی ئەومەش بزانن دەرمانی رینگە هەر رۆشتن بوو. ئەماوەیەکی زەمەنی کەمدا ناوبانگی باشم لەو دەستەیدا پەیدا کرد. ئەمەش دواى گەیانەننى (٦٥) وەجیبه که بەسەلامەتی و بیخەش و لە هەندەران پشووێان دابوو.

لەم ماوەیدا چەندین یادگاری خۆش و ناخۆش پروویدا ئەومە زۆر ویزدانی هەژاندم.. ئازاری دام کاریتی کردم.. هاوڕێم بن تا بزانن جی پروویدا.

نیومرۆپەکیان لە گوندی (....) بووم لە خاکی تورکیادا.. سەردەستەکەمان کاک (....) دوو پیاوو یەک ئافرەتی دایە دەستم کە بەسواری ولاغ بیانگەیمەنە گوندی (...). ئەمە کاریکی ئاسان نەبوو ناخۆشی زۆر بوو. کەوتینە رێ بەلام هەمووی چەند کیلۆمەترێک دورنەکەوتینەو هەوالم بەدەست گەیشت کە رینگا زۆر ناخۆشە (جەندرمە) وەك خۆل داباریون زۆر ئاستەمە دەرچوون.. بەلام لەو نێوانەدا یەک دوو بۆسەم دەناسی و بوبوینە (هاوێل).. لەیادم نەچیت فێری تورکییەکی باشیش بوو بووم. بە باس کردنی هەوالمە دوو پیاووەکە رایان گۆری لە دێیەکە مانەو.. تەنها من و ئافرەتەکە کەوتینە رینگە.. رۆحما لە کونە لوتماندا بوو.. نیومشەویشە و تاریکە شەو.. زۆر بەناستەم بەرپێی خۆمان دەدی، ناشکرا بگەرپینەو، چونکە چەند رۆژێک بوو لەو ماله تورکەدا خزمەت دەکراین. چەند کیلۆمەترێکی تر رۆشتین لە مەترسی رزگارمان بوو تێپەرین. بەلام لە جەندرمە خراپتر ھاتەلام. شەپتان بۆ نامریت.. کەمی لەناو دەچیت خوا مالهکەت کوێر کاتەو.. چەند سەرنج و قسەو گفتوگۆیەکی خەندە نامیزمان کرد.. لەناکاو نەمزانی چۆن ئەم وشەییەم بەدەمداهات و داواى دەست تێکەلیم لە ئافرەتەکە کرد.. ئافرەت لە بریسکەى مرواری و تریضەى مانگەشەو زۆر جوانتر بوو، مێردو پارەى زۆر ناگیران تێبەردابوو. بەلام ئافرەت زۆر سەربەرزانە داواکەمى پەت کردەو و پارەى نەبوو.. منیش پەلەم نەبوو چونکە ئەم گەشتە کاتی ماوە.. پاش جاریکی تر.. پارەى نەبوو.. کردمە نامەردى خۆم لیتۆرەکرد، ئافرەت بەگاڵتەى ئەزانی، پاش کەمێک ئەو شەپتانەى لەلای من میوان بوو بوو میوانى ئەو. چوو بە کلێشەى، بەلام دیاربوو زۆر

بۇرئانە دەجولايەۋە.. چەند كىلۇمەترىكى تر پۇشتىن ورتە لەزارم نەھاتەدەر. نىزىك دېيەك بويىنەۋە، لە پشت دېكەۋە كانى و ئاۋىكى لېۋو.. لامان دايە سەرگانىيەكەۋ لە ولاغەكان دابەزىن.. چومە سەرگانىيەكە دەستەم كىردە ئاۋ خواردنەۋە كاتىكەم زانى دوو دەستى نەرم بەسەر شاندا شۇربونەۋە لەگەردەم توند بوون.. لە پەر پاجلەكىم لەناخى خۇمدا وتم: جەنەرمەيە.. يان ئافرەتەكەيە نىازىيەتى بىخىكىنى. ئاۋرەم دايەۋە بەلام ھىزى ئافرەت تەلىسماۋى و ئەفسوناۋىيە.. كە سەيرەم كىرد، بەزمەردەخەنەيەكەۋە وتى: (خۇشەۋىستى سنورى نىيە.. وانىيە، ئارموزو بازى و شەيتانىش سنورىان نىيە... وانىيە؟) وتم: وايە، زۆر تەۋاۋە.. جا مەبەستەت جىيە؟

وتى: تۇ كوپىكى زۆر پىكوپىكى زۆر تەلىسماۋى و سەرنج پاكىشى.. ومە پىشەۋە.. ئەۋەى داۋات كىرد لە خىزمەتتەدايە.. بەمەرحىك نەيىنى نىۋانمان بىت. زۆر بە ھىمىنى لەئافرەت چومەپىش.. دەستەم خىستە سەرشانى لوتەم لە لوتى نىزىك كىردەۋە بە دەنگىكى نەۋى و نەزم وتم: زۆر باشە ئامادەى.

وتى: ئامادەم .. فەرموو.. چونكە خۇشەۋىستى سنورى نىيە.

تم: دىنىيەم.. تۇ بلىتى كەس ئاگى لىمان نەبىت؟ وتى: بىخەمبە.

لەۋكاتەدا ھەستىك ناخى ھەزاندەم لە دلى خۇمدا وتم: خوايەگىان ھەدەم نىيە تۇ بەشايدەم بىگرم بەلام ئاگاداربە لەبەر تۇ ئەم كارە ناكەم.. ئەمە ئامانەتەۋ مالى يەكىكى ترە لەلى من.

دەنگەم بەرزكىردەۋە وتم: (...) خان تۇ ئامانەتى لەلى من منىش خىانەت لە ئەمانەت ناكەم.. تۇ ملكى كەسىكى ترى، وتەكانى (كە)ى خۇشەۋىستەم بىرگەۋتەۋە. بۇيە دەستىم لەسەرشانەم لابرەدو بەھىمىنى ھەنگاۋىك گەرامە دواۋە.. ئەمە چەند خولەكىكى خاينەد.. جاۋى لە چاۋم بىرى.. گىانەم لەرزى ئەزىزىكەم لاشەمىان پانەگىرت.. بۇيە لە ئاستى خۇم دانىشتم، ئافرەت وتى: ئاخ پىۋو.. بارتان نىيە.. چاگتان نىيە.. بۇ داۋات لىكىردەم بۇ نەھاتىتە پىش بۇچى ناخە ھەزاندەم.

تم: ئاخىر پەيمانەم بە خواۋ خۇشەۋىستەكەم پاشان خاك و دايكەم داۋە.. دەبىت

بەپاكى كارىكەم. تا نەجمە بازىنى ئازەلى ھەردىيەو.. تىگمىشتى، زۆر ساردبومەو
لە كەسەكەى پابردوو ناچووم.. ئىستان سەرسامم بەو ھەلۆستەم!.

پاش پشودان كەوتىنەو رېگە دەبو پىش ھەتاو كەوتن خۇمان بگمەنە ناو
ئەو دىيەى لەسەر رېگاماندايە، لە بەرزايەكى كۆرەو ھاتىنە خوار لەولاغەكان
دەبەزبويىن.. ئافرىتەكە وتى: كاك (...) زۆر خۇراگى زۆر كەستىت بەھىزە.

وتى: لە تافىكىرنەو كەتدا سەركەوتىت.. بېروام ناكرد.. چونكە كەم لاو
ئەومندە بەھىز بىت. وتم: بەھەر حال پەشىمانم.. داواى لىيورنىت لىدەكەم. وتى:
بوراويت بەلام تەنھا مەبەستەم تافىكىرنەو تۆ بوو.. دەنا لەو ئافرىتانە نىم. ئەو
رۆژە تا نىومرۆ لەو دىيە ماينەو.. پشويەكى باشمان دا، دوانىومرۆ سەردەستەكەمان
وہلامى نارد بوو كە بىاندەمە دەست كاك (...) ى قاچاغچىو منىش بە ولاغەكانەو
بگەرپمەو.

بەئى تەسلىم برادەرىكى ترم كەردن، ئەويش لەگەل چەند خىزانىكى تردا
بەسەيارە دەيگواستەو خاھافىزەم كەرد.. بەشەرمەو، گەرپامەو لە رېگە چەند
برادەرىكى تىرى قاچاغچىم تووش بوو كەوتىنە رېگە بەرەو بىكەى يەكەمجارمان.
ئەوانىش ولاغدار بوون.. ھاوكاربويىن! داواى عەسرىكى دەرەنگ بە بىناگاي دەپۇشتىن ..
كاتىكەمان زانى كەوتىنە بۆسە (كەمىن) ى چەندىرە دەرەقەكانەو.. زۆر پىس بوون.. ئەو
كۆمەلە زۆر بىشەرمانە لەگەل خەلكدا دەجولانەو خەلكيان زۆر تەسلىم كەردبوو،
سەنداشكەرايونەو ھەندىكىشىيان لەناو بەردبوو.

بىوارى پاكەردن و دەربازبۇنمان ئەما تەوقيان داين لولەى تەفەنگيان تىكىردىن تەنھا
سە رېگەمان لەبەر دەمدا ماينەو:

۱- پارانەو لەخواى گەورە.

۲- پارەدان (بەرتىل).

۳- بەخشىنى گيانمان.

بە توركى زۆر پارانەو لىيان بىسود بوو دايان بەزاندىن بۆ بىكەى خۇيان ئەو
شەو لەلايان مىوان بويىن. خوا ھەلئەگىر خىزمەتتىكى زۇرپان كەردىن، بەشەق و جويىن و

سوكايەتى تەنەنەت بە پەنجە فەحسىيان دەكرەپن دەپان وت: ئىۋە تىياكتان بېپە... ئىۋە
ھەرچى خوا بېيىناخۇشە دەپكەن...

ئەو شەو تېپەرى پاخوا نەگەرپتەو، بۇ بەپانى كە تىشكى كازىۋە دای لە دارو
درەختو سەوزمگىلای لا پالى ئەو دەفەرە جوان دەستىمان لە دواۋە بەستىن، گاپەل ئاسا
لىيان خورپن بۇ ژېر دارىكى گەورە، راپانگرتىن... ئەمەى بۇتان باسدەكەم تەنھا پېنوس
دەتوانى بېنوسى ئەگىنا وەسەف ناك ئىت. چەند بالئەدەپەكى دەنگ خۇش و رەنگىن
دەپانخۇپنەد...

لەبەرزايى ئاسماندا چەند بالئەدەپەكى گۆشت خۇر دەسورپانەو. لەشەنى ئەو
بەپانىەو لەسەماى ئەو درەختانە دىمەنىكى زۇر ناۋازەم دەدى وپنەى (كەى)
خۇشەۋىستەم ھاتە بەرچاۋ، زەردەخەنەى داپك و باۋكەم ھاتەپادەم.. لەگەل برادەركەنمان
ھەرچىمان لەدۇغا زانى خۇپنەدەمان. سەرۋك دەستەى چەندەرمەكان وتى: گوللەبارانىيان
كەن.. بۇ ۋەستان.. ئەمانە قاچاغچى و درۇزن و دزن، ئەمانە خىانەت لە ھەموو شتەى
دەكەن..

قەسەكانى سەرۋك دەستە زۇر كارى لەناخەم كەرد، بەتاپەبەتى وشەى (خىانەت)،
بېرى ئافرەتەكەى دۇپنەى شەوم كەوتەو لە پازى نىۋان خۇم و خوادا وتە: (خوابەگىيان
فرىام كەۋىت.. لەقەرەغ مەرگەدام.. خوابەگىيان لەبەر خاترى تۇ شەرمەى ئەو ئافرەتەم
پاراست و نەم رەشانەد، خوابەگىيان پارىزگارەم لە ئەمانەت كەرد..)

تەقە لە تەنەنگى دەستى ژەندەرمە ھەستا، برادەركەى تەنەىشتەم ھاۋارى
لېھەستاۋ كەۋت بەلادا، خۇپن لەجىگەى فېشەكەكەۋە ھەۋارەى كەرد... ھاتە بېرم كە
ھەلەبىم و پاكەم.. بەلام چۇن؟! ۋەك پەككە دەستەم بكاتەۋە بە تەۋاۋى دەستەم شەل بوو
ھىزىكەم بۇھات كە لە تۋانای خۇم زۇر بەدەر بوو.. ئەۋەندەى چاۋ بىرۋەكەنى بەپاكەردن
ھەلەتەم خۇم گەپانەد ئەسپەكەم خۇم ھەلەدەپە سەرپشتى و لە ئاۋوزمگىم دا، ئەسپ ۋەك
بالگرتن بائى گرت، ئەو غارەى ئەو دەپكەرد بېۋىنەبوو.. تەقەى دەمانجەو سىلاخى
چەندەرمە رەۋەۋەم دەستى پېكەرد.. زۇر بېپاكەنە گىزەم وىزەى گوللە دەھات.. ھاۋارى
خۋاى گەۋرەم زۇر كەرد.. "خوابەگىيان ھاۋار.. فرىام كەۋىت رەزگارەم بېت.. لەمانە

دەرچم.."

بەرپێزان .. ئەو غارە ئەسپ دەیکرد زۆر شارمزی تیا بەدی دەکرا.. لە ناخمدا دەمگوت ئیستا نا ئیستا دەپیکرێم لەتاو پوچی خۆم خۆم بەسەر ئەسپەکەو مەڵاس دابوو، ئای پوچ چەند شیرینی!.. نەدیوی و گردویائی بوو چووم بەودیوا.. هەر زرمەو تەقە دەهات بەلام گەشتبومە ئامانی و ئاسایشی سوپاس بۆخوا لەنارمەحتی پزگاری بوو.. هەناسەیهکی خوشم پێ بە سیهکانم هەلمزی.. دواي چەند کیلۆمەتری غاردان دابەزیم لە ئەسپەکە.. سەپریکی خۆم کرد جینگە فیشەک هیچ نەبوو سەپری ئەسپەکەم کرد هیچ نەبوو نازانم چ هەستیەک بوو وایلیکردم تیرتیر سەپری چاوی ئەسپەکەم کرد تا ئەو گاتەش چاوی واجوانم نەدیوو. نەوچەوانیم ماچ کرد.. باومشم بەسەر و ملیاکرد.. سواریوومەووە کەوتەوهری بەرەو خاڵێکی عێراق لە ئاومدانیهک نزیک بوومەو کارپزێکی پێ ئاوی سازگاری بەرەو دیکە دەرۆی لامداو لەسەر کارپزەکە پشویهکم دا.. سێبەر و شەبای ئەو ساتە زۆر جەویکی رۆحی لەلا دروست کردم.. خۆم فێنک کردەووە دەستنوێژێکم گرت چەند پکات نوێژێکم خویند.. زۆر خوش بوو بەلامەووە.. تانیستاش بەدواي ئەو تام و جێزەدا وێلم.. لەو ساتەوختەدا کە خۆی گەورە لەو نەهامەتییە پزگاری کردم. بێپاری تەواومتیم دا کە بگەرێمەووە و واز لەو کارە بهێنم، بۆ هەتا هەتای بەو پێگەیەدا گوزەر نەکەم، لەشارمەکی خۆمدا بزێم.. بمرم، زۆر خوشترە لەزینی غەریبی و غوربەت و دەردی سەری نیومرۆ بوو خۆم کردەووە بەمالدا.. ئای لەو خوشییهی کەوتە ناو خێزانەکەووە.. ئای لەو شادمانییه.. ئای لەو هەستە پاکەي بەیهکی گەیانندینەووە.. بەلام بەرپێزان گۆچ کردیمە دەرچوی ژبانیکی تر.. ناخ خ هەندەران.

خوێنەری بەرپێز ڕووداوو بابەت زۆر هەیه لەسەر گۆچ.. هەندەران.. لەتائی و سوپیری بەشی خوش، بەشی ناخوش بونە خۆراکی ماسی.. بونە گرێکاری کەم مۆچە یان گەپانەووی بیناکام و نەجام. هەشە لە گەپاومەکانی هەندەران لەگەڵ یەکەم هەنگاویان بۆ شار بونەتە خۆراکی خاک بە خۆیان و سەرەت و سامانیانەووە لەسەپاری ناخەر مۆنێلدا گیانیان لەدەست داو. چاویان بەشار نەکەوتۆتەووە. هەشیانە بۆتە کوپەي زێر بۆ مائی باوانیان لە گوردستان و خانوو مال و بازاری پیکەووە ناو. شازی ئافرەتیش دیمات،

ئەمەش ئەو لاوھ خۇيىن گەرمە ھەناسە ساردىيە كە چەند سالتىكە لە ھەندىران شەوى داوتە دەم پۇژ بى پشوو كاردەكات بەمەبەستى شادبۇنەو بەدىدارى دايك و باوكى و كەس و كار گەپراوتەو.. شەوگار نىومشەو دەبىت لە دەرگای خۇيان دادمبەزىتجانناكەى لەمبەر دەرگا دادمى.. دلى نايەت لە زەنگى دەرگابات نەبادا دايك و باوكى لەخەو راجلەكن دەلى: بەھىواشى سەردەكەومە سەر دىوارەكەو دەرگا دەكەمەو و دەجمە ژوورى، ئەو كاتە بەناگايان دەھىنەو.. بەسەر دىوارەكە سەركەوت و خۇى ھەلداپە ناو ھەوشەكە.. بەلام بۇ بەيانى دايك بەمەبەستى پاكرەنەوى ھەوشەو بەردەرگا دەست دەكاتە شتى ناومان و بەردەرگا، كە دەرگا دەكاتەو جانتايەكى گەورە لەمبەردەرگايە، كەسەش ديارنىيە! بۇيە نەمەش دەبىتە ژوورەو و خىزان ناگادار دەكاتەو، ئەوانىش جانتا دەكەنەو سەپرمەكن ئەمە جانتاي كۆرە ھەندىرانىيەكەيانە.. ئەى خۇى لە كوئيە، بۇ ديار نىيە؟!.. مال زۆر خۇشحال دەبن، ئەگەرچى چاومروان نەبادا لەمالى برادەرى بىت.. ھاكا ھاتەو. دراوسى و خزم و كەس ھەوائيان پىدەكات كاك (...) لە ھەندىران ھاتوتەو. بەلام پاش چەند سەعاتىك پياوئىكى بەرگ تۇزاوى دىتە مائيان، ئەمەش بە دەستورى كوردەوارى چاودەل پۇشنیان لىدەكات دەپەوت دابەزىت بۇ تەواوكرەنى كاركە، ئەزانن كارى چىيە لەو ھەوشەپەدا؟ كارى ھەلگەندىنى بىرە، زۆر بە بىناگايى دادمبەزىتە ناو بىرەكەو، ھاوار دەكات و بەھەناسە بركى دىتە دەرەو.. باوكى كۆرەش دەلى: وەستا (...) ئەو چىبوو مارپىئەىدايت.. چىبوو؟ وەستاش دەلى: مارى چى وشتى چى تەرمىك لە بىرەكەداپە؟! باوكى كۆرەكەش: تەرمى چى بۇخاترى خوا وەستا (...) گيان، بەلام قەدەر جىھانى گەرانەوى نىيە! وەستا ھەبلىكى باش دەباتە خوارەو بۇ ناو بىرەكە.. لەلاشەى دەبەستى كاتى دەرىدەھىنن كاكى ھەندىرانىيە، مال شىنى و گريانى تىدەكەوت.. شايى دەبىت بەشىن، ئەمە چۆن پويدا؟ كاكى ھەندىرانى كە چۆتە سەر دىوارەكە خۇى ھەلداو بۇ ناو ھەوشەكە نەيزانىو ئەمە لەو ناستە چالى بىرى ناومو سەرى بەتالە.. ھەوشەكە وەك جاران نەماو.. كەوتوتە خوارەو بۇ ناو بىرەكە دەبىتتەرىي ھاوار ھاوار كەوتى، خوا دەيزانىت گيانى سپاردبوو.

إنا لله و إنا اليه راجعون.

پەرورەدەى دروست

كاك (...) خاومنى دوكانىكى جوان و پازاۋە بوو لە ناوجەرگەى بازاردا، كورپكى بچوكى ھەبوو بەناۋى (...) تەمەنى نىزىكەى پىنج ساڻ دەبوو زۆرى خوش دەۋىست، زۆر بەكەمى دەستى لىبەردەدا، بەكەمى دەپھانىيە دەرەۋە لە مائەۋە، بە پەرورەدەمەكى باش كۆشى كوردبوو. قەدەرى خواى گەۋرە وابوو پۇژىكىيان بە مەبەستى كرىنى جل و بەرگ بۆى ھانىبوپە دوكان، لەدەۋى كەرنەۋەى بازارو گەرم بوونى ھاتوچۇ.. بەنەياز بوو لە بوارىكدا بچىت پىۋىستى بۆ بىكرىت، كرىارى يەك يەك و دوو دوو دەھاتن بۆ شت كرىن دەۋرى قەرمبالغ دەبىت ناگەى لە منداڭكەى نامىنى، منداڭ دەچىتە دەر لە دوكان و ديارنامىنى، كاتىك كاك (...) دەۋرى جۆڭ دەبىت سەرنج دەدات (...) كورى ديار نىيە.. ناو دوكانەكەى بۆ دىگەرپىت ديارنىيە.

پرسىار لە دراوسى دوكانەكانى دەكات ئەۋانىش نازانن.. سەرسام دەبىت لە ديارنەمانى. زۆر بىتاقەت دەبىت دوكانەكەى دادەخات و بەو گوزمەدا بانگەۋازى بۆ دەكات.. بەلام ديار نابىت پاش ھەۋالپرسىنى تر بانگەۋازىكى ترى بۆ دەكات تا لەزوترىن كاتدا بگاتەۋە دەستى دەلىت: خەلكى بازار.. خەلكى بازار منداڭكى تەمەن "پىنج" سالان ونبووو جل و بەرگى (لەم ھالەو لەو رەنگەى) لەبەردايە.. ھەركەسى دۇزىيەۋە خەلاتى "يەك لىرە"ى دىكەم —نرخى لىرمەك لەم پۇژمدا چەندە) ئەۋەندە، پىاۋىك لەو ناۋەدا گوڭى لىدەبىت.. منداڭكەشى لەلا دەبىت.. تەماع دىگەرپىت و دەلىت: كاك (...) ناگرى جگەر ھەئى گرتوو.. لىرمەك دەدات، كەم نىيە! بەلام بەيانى دىكاتە دوو لىرە ئەۋسا دەيدەمەۋە. ئەۋ شەۋە منداڭكە بىبەش دەبىت لەناو پەرورەدى خىزانەكەى خۆى.. بەنامۆى نانى ئىۋارە دەخوات و لەگەڭ منداڭەكانى ئەۋ مائەدا ئەكەۋىتە پارى كەرن و كات بەسەر بىردن تا كەت دەبىت.. دەخەۋىت.

بۆ بەیانی ئەو پیاوێی منداڵەکی لەلایە دەچیتە بازار.. هەست پادەگرێت.. بۆ
هەوالی نوێ تا بزانی کاک (...). ئەمەڕۆ خەلاتەکی بۆ کۆرەمەکی زیاد دەکات.. بەلام هیچ
دەنگو بانگەواز نابێت.

ناچار دەچیتە دوکانی کاک (...), دواى چاک و چۆنى هەوالپرسینى دەلیت: ئایا
راستە منداڵەکمەت ونبوو؟! باوک: هەناسەپەکی قوڵی هەلمزى و وتى: بەئى خەلاتى
لیرمەکیشم دانا بوو بۆ هەرکەسیک بیدۆزێتەوهو بۆ بهینیتەوه! بەلام نەمدۆزییەوه.
پیاو: ئەى ئەمەڕۆ؟!.

باوک: ئەمەڕۆ ئەمەڕۆ خەلات نادمە کەس.. هەرکەسیکیش منداڵەکی لەلایەو
گوێی لەو بانگەوازە بوو بە تاوانبارى دەزانم!. پیاو: بۆچی! ئەى دوینى لیرمەکت
نەکردە خەلات، کەواتە ئەمەڕۆ دەیکەیتە دوو لیرە. باوک: راست دەفەرمویت بەلام من
مەبەستم منداڵەکم بوو (هیچ کاتیک لەمائی کەس نەمینیتەوه، ئەو پەروردمەى کە
خۆم کردوومە نەشیوئ.. کەوچکی مالانیشی بەدەما نەچیت. پەروردمەى من و خیزانم
زۆر جیاوازترە لە پەروردمەى کەسانى تر. ئیستاش گەر لەلای تۆیە برۆ بیهینەرەوه،
دانیاشم پێسەگەم بۆتەوه بە خورى).

ماوەتەوه بۆئین زۆر ناگامان لە پەروردمەى دروست و گەشەدارى منداڵ و
نەوگانمان ببیت کاروبارى پۆزانەمان لە پەروردمەى منداڵەکانمان دورمان نەخاتەوه.
زۆر غەمخۆرى پەیداکردنى پول و پارەو پارو نەمان بۆیان با ئەوئەندەش خەمخۆرى
پێگەیانندن و تیگەیانندن باین، تا لەدوا پۆژدا ئەندامیكى کاراو بەکەلکى بەهێز بۆ
کۆمەلگەکەمان بۆینە بوون.. ئەگەر نەشتوانین با بەوشەپەکیش بێت کەم نییە.

ياد

پۇزى شەھىد سەرمەنى بەھارى ھەموو سالىكە ئەو سائە وختەمان دېنىتەوہ
ياد كە گازى كىمىياوى بەھەموو جۆرمەكانىەوہ (سىانىد، خەردەل...) كرا بەسەر مندال،
لاو، ئافەرت، پىياو، پىر، پەككەوتەدا شارىكى وەك ھەئبجە خنكىنرا كە ۱۹۸۸/۲/۱۶ بوو.
ئەم كارساتە (جىنۇسايد) ھەاوسۇزمەكانى ئىستى كوردىيان نەھىناپە ھەزان و
پاچەكاندن.. چونكە دۇستى سەرسىنى پىياوانى بەمس بوون.

بەمسىيەكان وەك كەردەوہ پىشىنەكانىان كە لە كۇتاپى سائەكانى ھەفتاوہ
چەندىن گوندى ناوچە سەر سنورىيەكانى كوردستانى باشورىان پاگواستبوو بۇ
(كۆمەلگە) زۆرە مليكان، ھەندىك گوندو شارۇچكەو ناوچەيان كەردە تاقىگەى غازى
كىمىياويش.

كەلەو سائە وختانەوہ تا ئىستاوا داھاتوش كارگىمى لەسەر (لاشە، ناخ، ولات،
مىرۇفابەتى) دروستكردوہ بەئى دواى (۸) سال شەر لەگەل ئىرانى دراوسى لەپىناوى
چىدابوو؟ گەرمەرامى دۇستى دۇست نەبىت. ھەشت سال گرىان و قوربەسەرى و
دەربەدەرى و كۆچ و ھەناسەساردى لەبەرچى..بۇچى؟ تەنھا بەشىمانى نواندن بوو كە لە
۱۹۸۸/۸/۸ درا بەگوپى خەلكى عىراقدا لە ئاكامدا چەندىن پارچە زەوى لە گوندو ناوچە
سنورىيەكان بونە جىگەى (سەربازى بىچەك و بىخۇراك و بىموجە) كە پۇژانە لاوان..
كاسبكارا.. جووتىاران كەمەندەم نەكەن.. پان مەرگى لە ناكاويان دىكەنە ھەورپىيان.
نەوش چەندىن گۆرى منالى شىرە خۆرەى لاوازە لە بەدخۇراكىدا توشى چەندىن
نەخۇشى (شىرپەنجە - سرطان) بوون كە ھۆكەى غازى (پۇرانيۇم و كىمىياوہ)؟؟

نەوش خاكىكى پىرۇزە كەبووتەجىگەى دەيان و سەدان كەسى نىشتەمان پەرور ،
ناومان ناوہ (گۆرى بەكۆمەل) نەوش چەند خىزانىكى لەبەر يەك ھەلومشاوہ كە باوك

ئاڭگادارى رۆلەي نەبوۋە .. رۆلە توشى لادانى رەموشى كۆمەلەيتى بوۋە بەناۋى خىزمەتى سەربازىيەۋە .

خوپنەرى بەرپىز جەنگ زىيانى زۆرى بە خاك و ۋلات و گەل و داھاتوش دەگەپەنەيت لە چەندەھا ھەنگاۋى پېشكەوتودا دۈدەكەۋېت.. ئەو جەنگانەش ھەر كەسك بىگىت دەپان رۈوداۋو بەسەرھاتى جەنگ لە فەرھەنگى ژيانىا تۆماركراۋە.. چەند باسبەكەين.. چەند بنووسىن مەشتىكە و ھىچى تر.

با نىزىك بېيەنەۋە لە مامۇستا (...). لەدايك بوۋى ۱۹۴۹يە لە قوتابخانەى (زاناي) سەرمەتايى سەرگەرمى ۋانە وتنەۋوۋىبوو سالى ۱۹۸۹ دۋاي ۋانە وتنەۋوش لە قوتابخانەۋ دەھاتەۋە و بەنەيش و كارى دارتاشىيەۋە خەرىك دەبوو. ماۋمەك بوۋ ناگرى جەنگى نىۋان ئىران و عىراق كپ بوۋوۋە.. بەلام سوپاي عىراق ھەر داۋاي ئەو كەسانەى دەمكرد كە سەربازى ھەلەتايۋىون لەگەل سەربازى تازەدا.. مەبەستى بوۋانەۋى سەربازگەكان بوۋ بەو مەبەستەش مامۇستا داۋاكرايەۋە.. داپان بەگۈپياندا كە گۈايە (تەسرىج) دەمكىن مامۇستاش بە ناچارى رۈي لە سەربازگە كۆنەكەى جارانى كىردەۋە (ۋەدەكەى خۈي) پاش دەۋام كىردى بۇ ماۋەى چەند ھەفتەيەك مامۇستا زۆر بەۋرپايى ھەستى بەچەند شتى كىردىبوۋ بۆيە نىتى (فىرارى) لېھنىئا، لەبەختى ئەو تەنھا دېيەكى قەراغ شارپىش جىڭگەى تەمانەۋ خۇشاردەنەۋە نەبوۋ بۆيە زۆر بوۋرانە نەچۈۋ رېزەمكەنى (افواج دىفاع ۋىطنى) جاشەۋە، لەۋىر زەمىنەكەى مالى خۇپان دەستى كىردە دارتاشى. لەكارو پېشەى دارتاشىدا كەم وپنەۋىبوۋ نەخش و نىگار تۆرنەى بەجۋانى دەمكرد، ھەموو پېۋىستىيەكانى ناۋمالى لەدارو تەختە دروست دەمكردو دەپنەخشانەد.

پۇژگار تېپەرى ھەفتەكان گوزەرىان كىرد لە نىۋمۇپەكەدا مامۇستا بە ھەناسەبىركى خۈي گەپانەدە مالىەۋە تەندىروستى زۆر تىك چوبوۋ ناچار بوۋ بە ھەر شىۋمەكە بىت لەگەل خىزانەكەى (ژنەكەى) خۈي گەپانەدە خەستەخانە.. لە پەپتا ئەكۈكى ئەپزىمى جۋان ھەناسەى بۇ نادرا تەنگە نەفەس بوۋو. خىزانەكەى تادەھات غەمبار دەبوۋ چاۋەمكەنى بونە دەريايەك لە فرمىسك، چۈنە ژوۋرەۋە بۇ خەستەخانە كاتىكىيانزانى پىزىشكى ئەو خەستەخانەيە داپارىن بەسەرىپاندا، لەسەر قەرەۋىلەيەك ۲ . ۱ راپان كىشا ھەرچى پىشكىن ھەبوۋ بۇيان ئەنجامدا. دەريزەكەيان داپە دەستى كە بۇي

بکەن.. چەند پرسیارێکیان لێکرد بەلام مامۆستا دەرزییەکی لە دەست کەوتە خوارمەوە شکا.

خێزانی کەیان بانگ کردە ژوورمەوە.. کە سەیری کرد مامۆستا بۆدواجار چاوە پەر
هیاوکانی ناوتە سەر یەک و خەوێکی قوڵی مەرگی لێکەوتوووە.. گیانی چوووە پال گیانی
شەهیدانی هەڵمبجەووە لە بەرواری ۱۹۸۹/۵/۱۵، پزیشکەکان وتیان: ئەم بیاووە داری
برپوتمەووە.. لەو دارانەی کە غازێ کیمیای لەسەر نیشتوووە، دارمکان لەو ناوچانەووە
هاتوون، لەکاتی برپنەویدا کاری لێکردوووە.

بۆ سەلماندن و دروستی و تەکەیان لێزەنمێکی پزیشکی شوێن کارمەکی بەشکی
راستی پوداوەکی سەلماند. ماوتەووە بلتین مامۆستا چەند ناوی هاتبێتەووە بۆ سەربازی
تا توانیبێتی بەشداری کردبوو لە هەمویاندا بەسەلامەتی گەراپۆوە بەلام کە (ئەجەل)
هات لە هەمرکۆی بویت.. ناگەرێتەووە.. لە مردن پزگاران نابێت.. جا بۆیە مەرگ
لەمالەووە یەخە گرت.. نەک لە بەرمەکانی جەنگدا..

قُلْ إِنْ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مَلَأَكُمْ ثُمَّ تَرُدُّونَ إِلَىٰ عَالَمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ . هەر لەو پوانگەییەووە دواي راپەرینە شکۆدارە سەرتاسەرییەکی
بەهاری ۱۹۹۱ی کوردستانی باشور، کوردستان هەنگاوی بەرمو ئاوەدانی ناو گەشەدانەووە
بە لادئو شارۆچکەکان درا، لە شارۆچکەکی هەڵمبجە شەهید دوو کرێکار ژێر زەمینی
خانویەکیان پاکدەکردوووە.. ئەو گۆ و خۆلەي تێیدا بوو دەریان دماو پاکیان دەکردوووە.
پاش تەواو بوونی لە پاککردنەووە دەرانی گۆ و خۆلەکە هەردوکیان گیانیان سپارد — لە
نەخۆشخانە پشکینینیان بۆکرا، دەرکەوت کە ئەو ژێر زەمینە غازێ کیمیای تیانیشتوووە
ئەمانیش کە پاکیان کردۆتەووە بە بیئاگای تۆزو خۆلەکە جاریکی تر بوو میوانی ئەوان و
ئەوانیشی خنکاند. چوونە پال شەهیدانی هەڵمبجە.

• سالی ۱۹۹۴ ئەو سالی سوتەمەنی زۆر کزبوو لە کوردستان بەرمیئ نەوت لەسنوری
(۲,۵۰۰ — ۲,۰۰۰) دیناردا بوو خەلکی دەستیان دابوو یە دار برین و دارسوتان..
ئەو سالانەش زۆر سارد بوو ئابڵوقەي سەر عێراق و گەمارۆي سەر کوردستان
لەسەر گەلی کوردستان بوو.. خەلکی زۆر بەهیلاکەت دەژیا.. سێ پیاو

لەناوچەى دۆلى جافەتى دار كۆنەكەنەو.. ھەرسىكىيان ئەو غازە خنكىنەرە
كوشندىيە لە ناويان دەبات.. تومەزكۆتەرە دارىكىيان سووتاندوو كەنەو غازەى
لەسەر نىشتوو بەكلۆرى دارەكەدا پۇ چوو بوو.. ھەرسىكىيان لەدەورى ناگرەكە
گيانيان سپاردبوو.

بەرپزان ئەمانە چەند نوختەيەك بوو لەتاوانەكانى ولاتە بەرھەم ھينەرەكانى
غازى كوشندەو پۇژمى بەعس، بېرێك بوو لەتواناى لەبن نەھاتوو بەعسو ھاوکارانى..
كەخوای گەورە بەدوعاو پارانەوہى زۆرى زۆر لىكراوان سەرى لوتى خوۋى ھەلگرتووہو
باجەكەى دەمات... .

بەزەيى و سۆز

گيانلەبەرە بېزىمانەكان بەچكەكانى خۇيان زۆر خۇشەدەۋىت ئەو پەرحەم و سۆزەي
لەلەي مەرۇفەكان ھەيە لەلەي گيانلەبەرە زۆر زىاتەرە، ئەو ياسا جۈانانەي ھەندىك
لەمەرۇفەكان پېشىلى دىمكەن و پېزى لېناگرەن كە لە بەرۇمەندى و خەزمەتى خۇشياندايە،
لەلەي گيان لەبەرە زۆر پېزدار تەرە. ئەو خۇشەۋىستىيەي لەلەي مەرۇفەكان دىمكەنە
لەلەي گيانلەبەرەنى ھەردى بەتەن و بەھىزەرە. مەرۇفەكان زۆر جار دىمەنە چىگەي
مەترسى بۇ گيانلەبەرەنى دەۋر و پىشتىان بەشىۋىمەك ھېرشىيان بۇ دىمكەن ھەۋلىانە
قەلەچۇيان بىكەن.

ھەندىك جار مەرۇف ھېرش دىمكەنە سەر گيانلەبەرە بەلام بەخىرايى ھۇش و
ھەستى دەھىنەتەۋە بە بەرخۇيداۋ سۆز و خۇشەۋىستى بۇيان دىمچولەيت و ئازادىان دىمكەن
تا ئەو گيانلەبەرە بىكەپتەۋە ناۋ ناۋو ھەۋاۋ خاكەكەي خۇيان.

ئاپا قەت بالىندىمەكى كېۋىت نەدىۋە لەو مالانەي كە سەردانت كىردوون؟ ئاپا
ئەو بالىندىمە ۋەك مەن و تۇ ئارەزوۋى ئازادى و گەپان ناكات؟! دە ئازادى كە خوا
سەرفرازى دىن و دىنات كات.. زۆر ئاسايىيە خۇت بەشتىكى بەسۋەدەۋە خەرىك بىكەپت
بەختىارى زىاترى تىبابەت.. ديارە مەبەستەت خۇش گوزەرانى خۇتە.. بىرىكىش لەو
بىكەرمەۋە تا لە چۈرچىۋەي مەرۇفەكى سەركەۋى سەربەرزدا بۇت، دىتوانىت بۇ چەن
ساتىك لەگەلما بىت بەھەستەۋە بىچىنە خەزمەت (نەنە ئاپىش))^(۱) كە لە ژيانىدا
گيانلەبەرەكى كېۋى زۆر كارى تىكردوۋە لەۋساتەۋە تا كۇ چى دوايى كىرد ھەموو
گيانلەبەرەكى خۇش دەۋىست بەزەيى پىپاياندا دەھاتەۋە بەرگى لىدەكردن وتى:

(۱) نەنە ئاپىش، ئافرىقىكى بەتەمەنى خۇناس بوو، لە شارۇچكەي جۈورتا دەريا تا راگوستىنەكە، پاشان لە سەلمانى
كۇچى دوايى كىرد، خۋالىپخۇشەيت، خېزىنى (قەلى عىدالەي جۈورتا) بوو خاۋەنى پېنج كۈرۈ شەش كچ بوو.

دوو كۆرۈم بەناۋى (....) ۋە (...) تەمەن ھەرزىمكار بوون بۇ كارى كىشتوكالى چۈبۈنە (سەرسى) لە گەپانە ۋە مياندا بۇ مائەۋە (ئېشك)^(۱) ئىكى گەورمىيان گرتىبوو لەگەل خۇيان ھانىيويانەۋە، كە گەپىشتە مائەۋە چىشتەنگاۋ بوو بەخۇش ۋە بەزمۇ شادىيەۋە ئېشكەكەيان پېشاندام وتيان: (دايەگيان ۋاز لە كاربېنەۋە ۋە مەرى سەپرى ئەم ئېشكەكە چەند گەورمىيە! ئىستا سەرى ئەپرىن ئەلەين گۈشتى ئېشك زۇر خۇشە؟! بۇ نىومۇرۇ بە ساۋەرىكەۋە بۇمان لېيىنى.. ئېشكەكەيان دانائو بە ديارىيەۋە دانىشتن تا سەرى دەرپەيىنىۋە سەرى بېرىن، ئەۋىش خۇي گەرمۇلە كەردىبوو، مەنىش سەرنەچم ئەدان. ناچار ئەم دىو ئەۋىيويان كەرد بېسۈود بوو، بۇيە يەككىيان وتى: با بېخەينە ناۋ تەشتى ئاۋەۋە! كۆرەكە تىرم وتى: بۇچى؟!

وتى: لەترسى ئەۋەى كە نەخنى سەرى دەرەھەيىنىۋە ئەۋسا ئېمەش سوزنىكى تىز دەكەين بە لوتياۋ ھانەلەين سەرى بىكەتەۋە بە ناۋخۇيدا ئەۋىش لەتاۋ نازارى لوتى بەتەۋاۋى خۇي خاۋ ئەكەتەۋە يەكسەر سەرى ئەپرىن.. بەلام ئەم ئېشكە ھەرچەند خەرىكى بوون ۋە ھانىيان ۋە بىردىيان ۋە لەئاۋدا نوقمىيان كەرد خۇي خاۋنەۋە كەردمەۋە سەرى دەرەھەنى.. ئاۋەكەيان بۇ زىاد كەرد ھەر سودى نەبوو.

مەنىش كە ئەم خۇپراگىرىيەۋ ئەم دېمەنەم دى وتى: پۇلەگيان گوناھتان ئەگا لەۋ ئاۋەى دەرپەيىن ۋە بەرەلەي كەن بەخاۋ ئەمە لە دايكە ئەچىت بۇيە ئەۋەندە داکۇكى لەخۇي دەكات، پېنەچىت بېچىۋى بەجىيەشتى.. جا گوناھە پۇلەكانم ۋازى لېيىن سەرى مەپرىن.

كۆرەكانىش زۇر لەسەر خۇۋ بەھىمىنى ئېشكەكەيان لە تەشتە ئاۋەكە دەرەھانى قەدەمى چاۋەروانىيان كەرد بە ديارىيەۋە كە خۇي بخاۋ بىكەتەۋە بەلام سودى نەبوو.

(۱) ئېشك: گيانلەبەرىكى كىۋىيە ۋەك گيانلەبەرىكانى تر لەشى بە خورى يا توك يا پەپ يا پۇلەكە دانەپۇشراۋە، بەلكو ئىستەكەي يەكپارچە دەرەزى بارىك ۋە دىزى ۋە تىزە، زۇر بەناسانى خۇي دوزمەكانى دىپارەزى كە ھەستى بە دوزمەنىش كەرد سەرى دەكاتەۋە بىناۋ خۇيدا ۋەك تۇپىكى ۱۰۶ خەپ لىدەكات، رەنگىشى خۇلە پۇشتىنەيە.

وتەكەم دوبارە كەردەو: رۆلەگيان دەگوناهتان ئەگا وازى لىيىنن بەخوا رەنگە
بىچووەكانى ئىستا چاومرپىين ئەمە لە داپكە ئەجىت!..

كاتىكەمان زانى ژىشك خۆى خاوكردەوو خۆى خست بە پشتا، گوانە
بچوكەكانى دمرخست، پىر بوون لە شىر، بەچاوىكى پىر بەزمىيەو سەپىرى دەكردين..
هەموو سەرسام بووين بەم قسەيەو بەم تىگەيشتنەى ژىشكەكە، چۆن لە زمانى ئىمە
تىگەيشت! چۆن رەحمى بۆ بىچووەكانى جولا چۆن و چەندىن چۆنى تر..

باشان وتم: رۆلەگيان گوناھتان ئەگات ئەم ژىشكە ئەومندەى تر ئازار مەدمن،
هەر ئىستا بىخەنە ناو گوئىنىيەكەوو لە كوئى گرتوتانە بىيەنەو لەو جىگەيە بەرەلەى
بەكەن ئەم داماوە بىچوى بەجىيەشتووە بۆيە ئەومندە داکوئى لە خۆى دەكات و خۆى
نادات بەدەستەو دەى خىرا رامەووستن پىرۆن.

هەردوو كۆرەكەشم خستيانە گوئىنىيەكەوو زۆر گوپراپەلانە و بەدەست و بەرد
ژىشكەكەيان بەردەو ئەو جىگەيەى كە لىيان گرتبوو.

بەپىزان خوای گەوروو بەخشنە و مېهرەبان دەپخاتە دلى مەرفەكانەو كە رەحم و سۆز
بەرامبەر گيانلەبەران بەكار بەيىنن، هەندى جارىش گيانلەبەران رەحم و سۆزىيان بۆ
مەرفەكان بەكار دەهيىن لە چىرۆكەكانى مامۇستا (حەسەن پىنجوئىنى) زۆر بە جوانى
پونى كەردۆتەو كە خوای گەوروو گيانلەبەرانى فەراھەم كەرد بوو بۆ منداڵە ساواكە تا لە
پىگەى ئەو بزنەو لە مردن رەزگارىبوو يان كاك (عەزىز) لەپىگەى رۆيەيەكەو بوو
ئەندامى كۆمەلگەكەكان و چەندانى تر لەو هاوشىویمە. هيوامان وايە بەزمى زۆرمان
بەگيانلەبەراند! بىتەو.

چاۋەرۋانېن

لە يەككەك لەمالەكانى شارۋچكەي (....) دا بوۋە ھەلپەرگى و خوشى و شادى، كوپرو كال و نەوجەوانان لەواناۋە ھەرايان بوو قىيودەيان نەھات. تومەس ئەمە كاك (....) بەيانى ژنى بۇ ئەگۈزىنەۋە، ئەمانەش كەلىرە كۆبۈۋنەتەۋە بىرازو ھاپرئو خىزم و خوشەۋىستى زاۋان وا خوشى خۇيان دەرئەپىر،

زاۋاش بەسەرۋ دلى خوشەۋە لەۋ ناۋەدا ھەلئە سوپاۋ بەخىر ھاتنى بىرادىرانى ئەمكرد. يەككەك لە زاۋى پىرسى: ئىي كاك (....) زۆر دلخۇش دىيارىت، پىنگە ئىۋارەش لەخۇشياندا نانت بۇنەخورا بىت، انشا الله بەيانى بوكت بۇ دائەبەزىت: ئىمەش دىسۆزى خۇمانت بۇدەرئەپىر و بەشدار ئەبىيىن لەشايى و ھالپەرگى و نان خوارىندا.

كاكى زاۋاش زۆر بەلوت بەرزى و يىباكىمەۋە وتى : كاك (....) ئى جا ئەمە (إنشاء الله و ماشاء الله) ى بۆجىيە، وا ژن و ژال پۇشتون بۇ مالى بوكت و ئىستا خەرىكى بوك گۆپىر و خەنەبەندىن، بەيانىش زوو دىيەننە مالىمەۋە ئىۋەش بىكەۋە خوشى خۇتانەۋە.. ئىتر ئەمە (إنشاء الله و ماشاء الله) ى بۆجىيە؟

كاك (....) كە ئەم پىرسىارەي لىكرد بەھىمنى وتىمەۋە : كاكە گىان مەن دىنيا دىدەم كارى خىرو چاكە ئەبىت ئىنشا الله ى بۇ بىكەيت،

زاۋاش بە پىكەنىنەۋە وتىمەۋە انشا الله ى ناۋىت، كاك (....) بىلەنگ بوو.. خەمالىك بىردىيە ئەندىشەۋە لە ئىمە دوور كەۋتەۋە، چەند ساتىك لە ھەۋشەكەدا تىپەرى بە شايى و ھەلپەرگى و گۆرانى وتەۋە، كىفت و مانىدوۋ بويىن.. چوپىنە ژوورەۋە دىستىكرا بە (دۆمىنەۋە تاۋەۋە نوكتە) كىردن، كەۋتىنە دىنباي خۇلەبىر چۈنەۋەۋە گائەۋە گەپ كىرنەۋە.

لە سوچىكى ژوورەكەدا ((چەكىكى كىلاشىنكۇف)) ھەلپە سىردىرا بوو نازانىن چۈن مىندالىك پەنجەي دا لە پەلەپىتكەمە.. تىمەنگ زامەن نەكرابوۋ لەسەر سەئىيە ھاپرى كىرد. فىشەكى تىيا نەما، ژوور بوۋە تەپ و تۆزۈ يەك پارچە بىندەنگى و كىپى و سەرسامى و ھەپەسان، زۆرى نەخايند شەلەزىن.

- ئەوۋە جى بوو؟

- جى پرويدا؟

- كەس بەر نەكەوت؟

- سوپاس بۇ خوا سەلامەتىن؟!

بەلام كەسەيرمان كرد، براى زاوا - كەمندالتيكى دەسالان بوو. دەستكارى تەنەنگەكەى گردووه... بەنەشارمزاىى پەنجەى پياناوه... سەيرى خۇمان كرد... سەلامەتىن... بەلام نايا وابوو؟! نەخىرا.

لەسوچىكى ژوورمەكەدا ھاوارى ھات كەسەيرمان كرد كاكى زاوا خەلتانى خويئە، ئەتلىتەوۋە ھەموو چويئە سەيرى سەيرمانكرد... لىتى ورد بوينەوۋە.. بەلام نازىزان.. ئەوخىر لە خۇ نەديوە لوت بەرزە تەنھا يەك سەيرى كردىن، وشەى ((إنشاء الله)) ى لەزار ھاتە دەر پىلوى چاۋەكانى نىشتە سەر يەك ئىمەش بەپەلە ئەم دىوو ئەودىومان كرد فېشەكەكان ھەندىكىيان لاشەى كاك (....) يان سى بوو ھەندىكىشان بەر دىوارى ژوورمەكە كەوتىبون، دراو سىكانى ئەو ناوہ دابارىن بەسەرماندا.. بەو شەوۋە بەخىراىى گەياندمانە خەستەخانە، خراپە ژېر نەشتەر گەرىو چارمەرموۋە.. شاىى بوو بەشلەژان و غەمگىنى.. ھىندەى نەبرد ھەواليان گەياندە مالى ((بوكى))، دەستە خوشكانو ئافرىتو پىخەسوو ئاگادار كرانهوۋە... ((بوك نەجولتىنن چونكە زاوا بە سىلاح برىندار بوو، بارى تەندروستى خراپە... بىتىنى باشە ژيانى لە مەترسىداپە! لەبەر ئەوۋە چاۋەروان بن!.

ھەر ئافرىت بوو ئەى وت :

- كى تەقەى لىكردوۋە؟

- لەبەر جى تەقەى لىكراۋە؟

- كى ناخەزىەتى؟

- ھەندىكتان پاكەن... بزانن چۆن بوو؟

- ئەى نەمردوۋە؟

- باشە چۆن ئەمە پرويدا؟....

نان و كەرمسەى شاىى خراپە لاوۋە.. تەنھا رىستەپەك لە ھزرى چەند كەسىكدا

((لە كۇتايدا بەپۇزان، لوت بەرزى و لە خۇبايى بوون و غەرايى، دەرديكى
كوشندەو گرانه ياخوا پووتان تىنەكات تا لە يادوو زكرى پەرومردگار دوورنەكە ونەوہ..
زۆر يادى كەن.. چونكە خوا ((عليم و خبيره)) لەسەر و ھەموو دەستەلاتىكە و مەيە
وناگادارە بەھەموو كارو گفتارىكمان (إن رَبِّكَ بِالرَّصَادِ).

بەرھەمى رۆژو

پەرۋەزى دروستكردى تونىللىك لە نىوان (شارى سلىمانى و شارۋچكەى دىربەندىخان) دا ھاتە ئاراۋە كەلەلايەن كۆمپانىيە (بەرىتانيا) ۋە ئەنجام دەدرا، ئەم پەرۋەزىيە چەند گىرگىيەكى ھەبوو بەلاى بەرىتانيەكانەۋە، يەككىك لەو گىرگىيانە يەكەم تونىل بوو كەلە كوردستانى باشوردا ئەنجام بىرئىت، بۇ ئەو مەبەستەش.. ئەندازىارو كەسانى بەتوانا لەبەرىتانياۋە ھاتن و شوپنەكەيان ديارى كىرد، ھەندى كارى سوكەلەش كەپتويستى بە شارمزاىى نەبوو بەخەلكى ئەو ناۋە ئەنجاميان دەدا بەموچەى (كرىكار)، بۇ ئەم مەبەستەش لەشارو دېھاتەكانى ئەو نىزىكانەۋە خەلكيان ناو نوس كىرد.

ئىمەش چەند كەسىك بووين لەو كرىكارنەى كەرۋزانە بە موچەى كرىكار كارمان دىمكىرد، ماۋىيەك تىپەرى ھەموو كرىكارمەكانى ئەم پەرۋەزىيە بوينە ناسياۋو خۆشەويستى يەكتر، پارەى كارمەكە باش بوو.. كارمەكەشمان زۆر گرانيش نەبوو.. بۆيە بەناسانى دەستبەردارى نابووين ھەر ھەموان بەردەوام بووين بە دلخۆشەيەۋە. لەناو ئىمەدا كورپىكى گەنج ھەبوو خاۋمنى دوو مىندال و مائىكى خنجىلە بوو ناۋى (سۆفى ....) بوو زۆر خوا ناس و پەنگ نورانى و چالاک و گورج و گۆل بوو لە ھەموو پويەكەۋە. مانگ تىپەرى و مرز گۆرپانكارى تىكەوت سال خاپاندى پەرۋەز ھەر بەردەوام بوو، ئىمەش ھەر كارمان دىمكىرد، مانگى پەمەزانى پىرۋزى ئەو سالە كەۋتە ھاۋىنەۋە، زۆر گەرم و وشك بوو، زۆر ناپەھەت بوين پەرۋزانە بىتاقەت و بى نارام دىبووين زۆر جار بىرسىتى و تىنويەمتى زۆرى بۇ دەھانىن و رۆژوۋەكەمان دىشكاند.. يان ئەو پەرۋەز ھەر لەسەرمەتاۋە بەرۋزۇ نابووين.. بەلام (سۆفى ....) ۋەك ئىمە نەبوو زۆر بە نارام بوو، زۆر ھانى خواناسى و ئىماندارى دەداين.. زۆر نامۇزگارى و باسى پاداشتى پەمەزانى بۇ دىمكىردىن.. ھەندىكەمان بەغىرمتى ئەۋەۋە بەرۋزۇ دىبووين و رۆژوۋەكەمان ناشكاند.. تا پەرۋەزىيان جىشت تەنگاۋىكى درمگ بوو گەرما تاۋى سەند بوو كارمەكەمان زۆر گران بوو ئارمەقە

بەزىلەر دەھاتە خورۇق. كاتتىكىمان زانى ((ئەندازىلار))ى كارمەكە لەگەل ((ۋەزگىپ))ە
كەيدە ھاتنە لامان..

بەزىلەر خۇيان مانىدۇ نەبۇنىيان لىكىرىدىن.. كابراي ۋەزگىپ بۇيى كىرىپنە كوردى..
ئىمەش ۋەلامان دانەۋە. تۈزۈك لەلامان ۋەستان ۋە سەپىرى كارمەكەيان كىرىپنە.. كەچى
نەپۇشتىن ھەر لە كارمەكەمان ورد دەپۈۋە سەرنىجى دەداين-((جا بەپۇزان كىركار
رەۋىشتى ۋاپە كە خاۋەن كار لەلەي بۈەستى خۇي دەكۇزى ئەۋەندە بەگەرمى ۋە گورج ۋە
گۇلى كار دەكەت ۋە ھەمۇ تۈۋان خۇي دەخاتە كار بەلام خاۋەن كار كەدىار نەما خاۋ
دەپىتەۋە، خۇي دەخافىتىن))..

دۈي تۈزۈك بە ۋەزگىپەكەي ۋە : بزائە نانى چىشتەنگاۋيان^(۱) خواردوۋە!
كەۋەزگىپەكە لە قەسەكەي بۇۋە، ئىمەش ۋەتمان : بەلى نەمان خواردوۋە ھەندىك
پەشۈشمان داۋە. بەلام سۇفى (...). ۋەتى بەداخەۋە مەن نەشۈي چىشتەنگاۋم داۋە
نەنانىشەم خواردوۋە!

ئىمەش بەم قەسەي (سۇفى ...) زۇر نەپەھەت بۈۋەن ۋە تۈرە بۈۋەن ۋەتمان : خوا
مالەكەت كۈپىركەتەۋە بۇ ۋەتەن!

ۋەتى : ئاخىر بەپۇزۇۋم.. ئەي دەرۋەتەن بۇ بەكەم.. شتى ۋە چۈن ئەپى!
ئىمەش ۋەتمان : ئى باشە خۇ ئىمەش بەپۇزۇۋەن بەلام نەپەت قەسە بەكەن، ئەمانە غەپىرە
دەپنە پەقەن لە رەمەزان ۋە مۇسلىمانە.. ئەۋەنە بزائەن بەپۇزۇۋەن لەكارمەكە دەرمان ئەكەن..
دەۋس بە.

كەچى سۇفى (...). ۋەتى : كاكە گەيەن بەر چاۋ تەنگە مەپنە خوا پارەقى پەزە،
دەلىش بىن دەزانە كە مۇسلىمانىن. ئىتەر بۇ دەترەن!

كاكى ئەندازىلار زۇر گۈپى بەم ۋە تۈۋىزە ئىمە نەدا.. ۋەتەنگەشەت كەقەسەي
نەۋان خۇمانە.. پاش تۈزۈك لەكەت دۈرگەۋەنەۋە چۈنە سەپىرى چەند كىركارىكى تەر

^(۱) نانى چىشتەنگاۋ: كىركار ۋە تۈۋىزە بەپەنەن زۈۋ دەچەن سەركار ۋە نانىش كەم دەخۇن ۋە
زۇرەش دەچۈلەن لە دەۋرەپەرى كاتىزىر (۹-۱۰) (قەۋەتلى - چىشتەنگاۋ) پەشۈپەكى نەۋ سەمەتەي
دەمەن نەۋ ۋەپەكى خەپرا دەخۇن بۇ ئەۋەي ۋەزەپەكى باشىيان بۇ دەرەست بىپە چالاكىيان بۇ
بەگەپتەۋە. ۱۱ ۴

لەولا ئىمەۋە.. پاشان ھاتنەۋە لای ئىمە، دووبارە ئەندازىار وتى : ئايا ئىۋە لەم مانگى
 رەمەزانەدا.. لەم گەرمایەدا.. لەم ھىلاكى و ماندو بوونەدا بەرپۇزۇ دەبن؟!
 وتمان : بەئى قوربان... بەترسىكەۋە.. كاكى وەرگىپر بۇى باسكرد،

كاكى ئەندازىار بە تورمىيەۋە وتى : ياشە ئەمپۇ ئىۋە ھەمووتان بەرپۇزۇن..
 ئىمەش گەزانىمان تورە بوۋە ئەنجام باش نابىت ھەموو وتمان : نەخىر كەسمان
 بەرپۇزۇن چۈنكە زۆر گەرمایە.. كارمان گرانە بەرگەى ئەم ھەموو ھىلاكىيە ناگرىن
 چەند قسەيەكى تىرىشمان كرد كە جىگەى رەزامەندى كاكى ئەندازىار بوو.. ئەندازىار
 زەردەخەنەيەكى كرد.

بەلام لەولادە سۇفى (....) كەپاچىكى بەدەستى راستىيەۋە بوو بەدەستەكەى تىرى
 ئارمى ناۋچەۋان و روى سىرى.. لەكاكى ئەندازىار چوۋە پېشى و وتى : .. كاكى ئەندازىار
 ئەو گەرمایەى تۆى بىزار كىرۋە زۆر خۇشە بۇ كەسى باۋەرى بەخواۋ بەرنامەكەى
 پتەۋو بەھىز بىت، ئەو كارەش زۆر ئاسانە گەر لەيادى خوادا بەردەموام بىت ئەو
 مەشەقەت و پۇزۇش خۇشى لەدۋايە،

ئەندازىار وتى : ئەۋە ئەئى جى؟

ۋەرگىپر بۇى كىرە ئىنگلىزى.

ئەۋىش بىكەنى و وتى : كەۋاتە تۇ پېئەچىت بەرپۇزۇ بىت.. ھا.. وانىيە؟
 سۇفى (....)، زۆر بەسەر بەرزى و بویرانەۋە وتى : بەئى من بۇ خوا نىيەتم ھانىۋە و
 بەرپۇزۇش ھىچ پەشىمانىش نىم تۇش كەپى خۇتە.. كاكى ئەندازىار!
 ئەندازىار : لە بالاي پوانى وتى : ئاخىر ناترسى ئەو پۇزۇۋەى مانگى رەمەزان لەكارەكە و
 دوور خاتەۋە تەنھا ئەمپۇ بەردەموام بىت لەگەل برا دەرانت؟!

سۇفى (....) : مستەر تۇ مەبەستت دەرگىنە لە كارەكەم و منىش مەبەستم خوا
 لەخۇم رازى كردن و دىۋىزىمە بۇ كارەكەش چاكىش بزانە گەر نازانى، نان و كارو كاسى
 بە دەست پەروەردگارى خاۋە رەمەزانە، يەك پۇزۇى مانگى رەمەزان نادەم بەھەزار پۇز
 كارى تۇ.. پاشان بزانە كەمن پشتم دانا بۇ كۆلى خەلكى لە پېناۋ پاروۋە نانكى خەللا
 ئىتر بۇ مەمنونى تۆبم يا بۇ بترسم؟

ئەندازىارى بەرىتانىا ناۋچەۋانى جۆرىك پىرسىارى لىدەخوینرايەۋە، تۆزىك سەپىرى كرد
 وتى : ۋەرە ئىرە..

سۆڧى (....) پاچەكەى دانا كەتا ئەو كاتە بەدەستىەوۈ بوو چوۈە پېشەوۈە كەمىك
لەپەكتەر ورد بوۈنەوۈە..

ئەندازىار : كاكە گەر بەرۈژوۈ بىت وەك پېۈيىست كارت بۇ ناكرىت.. ماندو دەبىت.

سۆڧى (....) : گەربە ئىخلاصەوۈ دەستەم داپە كارو خوام كرده چاۈدېر بەسەر خۇمەوۈ
زۇر لەكەسەى باشتەر كار دەكەم كەلەترسى تۇ كار دەكات.

ئەندازىار : بە زەردە خەنەپەكەوۈە وتى : زۇر راستە بەلام چۈن دىنبايم كەتۇ
بەرۈژوۈويت.. سۆڧى (....) : بە كەمىك تورمىيەوۈە وتى : دىنباپە كەبەزمانى
بەرۈژوۈوۈە درۇ بۇ باۈكموۈ بۇ تۇ ناكەم سور بزانم دورېشم ئەخەپتەوۈە لەم كارە،
ئەشزانم ژيان بەبى نازار هېچ خۇشپەكەى تىنپىيە نازارېش ئەو ئاگرەپە كە ژيان
ئەسۈتېنى..

ئەندازىار بەجۈانى تېگەپىشت چۈنكە كاكى وەرگېر ھەموۈى بەباشى بۇ وەرگېر.. ئەو
كات ئەندازىار سەرىكى لە قاندىو زەردە خەنەپەكەى بۇ كەرد، بانگى ((چاۈدېرى))ى
كارمەكەى كەرد، وتى :

((لەم ساتەوۈە ئەم كۈرە گەنجە لەگەل ئەم كرېكارانەدا كار ناكات)).. لەۈلاۈە
كاكى وەرگېر كەرىپە كۈردى، سۆڧى زەردە خەنەپەكەى كەرد، ئېمەش لەناۈ خۇمانداۈ لەبەر
خۇمانەوۈە وتەم : ئەرى ۈەللە سۆڧى (....) خۇى نان بېراۈ كەرد.. خوا مالت ئاۈاكە بۇ
ئەۈمىندە دەم دېراۈى.

پاشان ئەندازىار روۈى كەردە سۆڧى (....) و وەرگېرۈ چاۈدېرى كارەكە، وتى : ئىتر ئەم
گەنجە خۇراگرە كار ناكات.. ((دەستى بۇ دارېكى قەد پالى گەردەكە درېز كەرد.. ئەم
پۇژۈانە لەبىن ئەو دارە جېگەپەكەى بۇ چاك دەكەن و نۈپچزۈ پۇژۈى خۇى بەچاكى
ئەنجام دەداتو دەبىت (كەرى)شى بۇ حساب بکەن تا (مانگى رەمەزان) تەۋاۈ دەبىت..
تېگەپىشتن!.

كاكى وەرگېر وتى : كاكى ئەندازىار ۈانەلئ.. ((بېرومان بە گۈپكانى خۇمان
نەكەرد بۇپە سەپىرى يەكتەمان دەكەرد..))

سۆڧى (....) وتى : كاكى ئەندازىار سوپاس بۇ خوا پېۈيىستەم بەو جۇرە پارمەتپانە
نىپە.. مالت ناۈەدان بېت كارى خۇم بۇ خۇم و پۇژۈو ھىلاكېشم بۇ ئەو كەسەپە كەھەر

۱ ۱ ۶ خۇى دەتۈۈانېت پاداشتى بداتەوۈە.. زۇر ئارموزۈۈمە بەنارمقى ناۈچەۋانى خۇم نان بۇ

خۇم و مال و مندالم پەيدا بکەم. خىرىشت ئەگا گالتەمان پى مەگە وازبىننە بابەردەوام
بين لەکارمکەمان.

بەلام ئەندازيار وتى : ئەمە فەرمانىکە و ڤەت کردنە وەى نىيە!! دلتىاش بە
کەمن کەسى خۇڤاگرو خاومەن هەلۆيستم زۇر خۇش دەویت و زۇر مەبەستمە گەرچى
موسلمانىش نىم. دەفەرموو وەرە لەگەلمان بابرۆين..

سۆفى زۇر داکۆكى کرد کەهەر کار بکات و وازى لىبەينن بەلام بىسوود بوو بەنا بەدلى
سۆفى (...)) و ئەندازيار و مرگىڤو چاودىڤرى کارمکە پۇشتن تاجوونە بن ئەو دارو
سىبەرى کەدباريان کردبوو، تا ئەو کاتەش ئىمە هەر بەفلىتکمان دەزانى گەرچى
لەراستىکە وە نزيکىش بوو. بەلام وابوو بەراستى، دانىشتن دەم و چاويان بەناوى
مەتارمەك فینک کردەم و لەبەر چاوى سۆفى (...)) تىڤر ئاوى فینکيان خوار دەمە،
مەتارە ناومکەشيان بۇ (سۆفى ....)) ڤاگرت کە بخواتە وە... بەلام ڤەتى کردەم. هیندەى
دوو جگەرە بکىشى پشويان دا.. ئىمەش لە دورەم سەپرمان ئەکرد لەئەنجامدا وتمان :
ئای لەوە ئىمە خەيالى چيمان ئەکرد و چى ڤوويەدا.. زۇر راستە کە پىغەمبەر (محمەد)
درودى خواى لەسەر بىت فەرمویمەتى :
(الصبر فى الصدمة الاولى...)

پاش کەمىک تىڤرمان خەيالىک هات بەبیرماندا.. لەناو خۆماندا وتمان : باشە
خۇ ئىمەش بەرۆزوين، کەئەندازيار هاتە وە لامان پىي دەلتيين و تىي دەگەيمەين کە ئىمە
بەرۆزوين هىچ نەبىت بەنىوەى (سۆفى ....)) پشومان بەدرى.

بەلخ خۆنەرانى خۆشەوېستم پاش کەمىک چاومان لىبوو سۆفى لەبن دارمکەدا
نوڤزى ((چىشتەنگا _ ضحى)) ىکرد.. ئەندازيار و مرگىڤو چاودىڤرى کارمکەمان هاتنە وە
شوينى کارمکە. لىمان نزيک بوونە وە.. سەپرىکيان کردین و بەلاماندا تىبەپەين بەلام هىچ
قەسەپەکیان نەکرد، تەنە زمرە خەنەپەکی گالتە نامىز نەبىت. ئىمەش هەموو سەپرى
بەکترمان دەکرد، تا کاک (...)) هاتە قەسو چوو بەرى ڤىگاگەى لە کاکى ئەندازيار گرت و
وتى : کاکى ئەندازيار.. گيانەگەم ئىمەش هەموو وەک ئەو پىاوە بەرۆزوين.. دلتىابە
دەپشوپەکمان بەدرى.

کاکى ئەندازيار ((مەندس)) سەپرىکى کردین و داواى لە و مرگىڤ کرد : ئەمانە

چيان دەوى؟

كاكى وەرگىز بۆي كرده ئىنگلىزى.

خوئا ھەئناگرېت باوان ئاومدان بېت ئەوېش زمرده خەنەكەي دووبارە كىردومو و تى : راستە ئىوھ موسلمانن، بەرپۇزون، كارېش ئەكەن، بەلام (غېرەت و دىسۆزى و ئاسودەيى و نازايى) لەگەندا نىيەو نەبوو،

كارو كاسېي دىياتان زۆر لەلا باشتر بوو لە ھەئوئىستى موسلمانانەي خۆتان، تەنھا ئەو گەنجە خاومەن ئىمانى راستەقېنەي خۆي بو لە ھىچ سلى نەكردو دوو دىل نەبوو.. چەندە بەقسە نازارمان دا بە دەروونىش دوو ئەومەندە بەلام خاومەن ھەئوئىستى چەسپاوى بىرو باومرەكەي بوو.

ئىتر نەووستا، ئىمەش ھىچ قسەبەكەمان بۆ نەمايەو تەنھا بەشىمانى و ئاخو چەسەرت نەبېت. سوڤى (....) ئەو پىزەي كەپەيداي كىرد لەبەرھەمى باومرەكەي راستەقېنەي پاگەوھ سەرچاومى گرتىبوو.. ھەر كاتىكېش كاكى ئەندازيار لەوئى نەبوايە داواي لە جاودېرى كارەكە دەكرد كە پارمەتى بدات تا كارى خۆي بىكات نەك دانىشتن، ئەوېش بەدلى دەكرد.

تەلىسىمى ئافرەتلىك

و: ئامانچ مەھمەد ئەمىن

خۇشەويستانمەنى تاوانبارو بېئانگا لە ولاتىكىدا ژيان بەسەرمەم كە لە ھىچ شىئىكى كەمىيەو خىواي گەورە ھەموو نىعمەتلىكى بەسەردا پڑاندوود، ئەمەو جگە لەمەي پېرۇزترىن مالى خىواي لىيەنەو مالى كەبۇتەقىبەلى موسلمانان و پۇژانە پىنج جار لەكاتە جياوازەكاندا بەو پەمپى خىشوعەو پەرووى تىدەكەن پاشان مالى خۇشەويستىرەن بەندەي خوا دىسانەو ھەر لەم ولاتەدايە. كە پىغەمبەرى نازىز (د.خ) لەمالىكىدا ئەزىيام زۇر بى كىشەو دەردى سەرى بوو مالىكەمان بىرىتى بوو لەدايكمەو باوكمەو دووبىرا خوشكىك ھەرىكەمان سەرقالى كارى بووین و باوكىشەم ھەرچەندە پىر بوو، بەلام ئارمىزى لەمال دانىشتى نەبوو، لەبەر ئەو رۇژانە لەبەيانىيەو دەچوودە كۇمپانىيا تاتەواو ماندوو نەبوايە نەدەگەپايەو مالىكەو تەنانت زۇرجار بەپى ئەپۇشت بۇ شوئىنى كار؛ پىمان دەوت: بە پى مەپۇ باماندوو نەبىت" دەپوت: گەر وانەكەم لاشەم سىست دەبىت و زوو پەكەم دەگەوئ). دايكىشەم تابلىي دايكىكى مىھەربان و دەم و زمان شىرەن و رۇح سوك بوو لەپىتاوى خۇش گوزەرانى ئىمەدا نامادە بوو تەنانت گىانى خۇيشى بىبەخىش.. براكەم لەبەشى ژمىرىارى ھەمان كۇمپانىياى باوكمەو كارى دەگرد ئەویش تا بلىي برايەكى بەرمۇشت و دىپاك و دىسۇز بوو، مەنى زۇر خۇشەويست.. بەلام خوشكەكەم چونكە تاقانە بوو لە پادە بەدەر خۇشمان دەويست نازمان ئەدايە لەناو ھاپۇئ و برادەرمەكانيا تا بلىي سەلارو بەپىز بوو. بەشىومەك لەھەر شوئىنىكىدا بوايە كۇمەلىكى لىكۇدەبۇو و زۇر ئارمىزوى ھاپۇپىەتەيان دەگرد.

بەلى خۇپنەرى بەپىز، ژيانمان زۇر بەخۇشى و شادىيەو دەبىردەسەر.. پۇژانە دەچوودە شوئىنى كارەكەم زۇر دىم پىي خۇش بوو بەلام ئەوەي جار جار بىزارى دەگرد

((دایکەم و باوکەم)) بوو زۆر سەریان نەخستە سەرم و پێیان ئەوتەم : تەمەنت لە ٢٨ ساڵ تێپەڕیوە تاکە ی ژیان ناهێنی دایکەم نەگەریا نەهێووت : کوڕم بە خوا من و باوکەت بەبەرمانەوه نەماوه پۆلە توخوا تا نەمردوین با لە ژبانی هاوسەری و کۆشکی خێزاندەر تیا بێتێنین، باوکیشم بۆی سەندەوه و تی : ((ئێ پۆلە خۆت ئەزانی دایکیشتان لاواز بووه و ناتوانیت ئەوەندە خەرمەتی ئێوه بکات ئێر ژن بێنن با ئێمەش بەسێنەوه..!!))

بەراستی لێتان ناشارمەوه ئەم قەسەنی دایە و بابەم زۆر ئازاریان ئەدام لەلایەکمەوه بەزمییم پێیان دەهاتەوه لەلایەکی تریشەوه گاتەم بەم قەسەنە ئەهات و بەکۆن و بەسەر چووم دەزانی، زۆر جار لەدەلی خۆمدا ئەدوام : ناش لەخەمبالی و ناشەوان لەخەمبالی ئەمانە زۆر سەیرن هەموو خەمبالیکیان لای ئەوێهە لەباخچە ی مائەوهدا دانیشن و کۆڕمزاکانیان لەباوێش بگرن بابە کە ی باوی ئەوه ماوه خواتەکات تەرفیعاتەکەم بۆ دەرئەجێت یەکسەر ئەچمە ئەمەریکا ژبان لەوێ بەسەر ئەجێت ئێر دۆزەخە.. پیاو گەر هاوسەری گرت لەو چاوشین و قەز زەردانە بێنیت. نیومەپۆلەک لەمەرمانگە دەرمانەوه زۆر ماندوو بووم کە چوومە مائەوه سەیرم کرد مائەوهمان هەلس و کەوتیان لەوه ئەچوو نیازی سەفەرێکیان هەبیت، لەوانەیه بێن بەجیا زانیت.. چونکە جارێک لە دەوام دەهاتەوه هەمووشتێک نامادبوو هەر لەمان خواردن و چا خواردنەوه بێگەرە تا فەراهم هێنای کەش و هەوای ئارام خەوی نیومەپروان نامادە بوو تەنانت نەمەلەکانیش لە بەردەرگای حەوشەدا نامادە بوو، تا لەگەڵ گەڕانەوهماندا بە نەمەلەوه بێنە ژوورو ناو مائەکە پێس نەبیت بۆیه بەسەر سوپەمانەوه پرسیم : چیه ئەمەپۆ مائ ناسای نییه هیچ بووه!!؟

دایکەم : کوڕم ئەوهی راستی بێت بەهێوان بڕۆین بۆ سوریا بۆمائی مامەت لەبەیانیهوه خۆمان نامادە ئەکەین بۆ سەفەر.

منیش هەرچەندە زۆر برسی و ماندوو بووم وتم : باشە خێری پێوه بێت و خواحافیزتان بێت. ئێر ئەو پۆلە بۆ بەیانی زوو بەسەیارمەکم کەل و پەل سەفرمان کۆکردەوه مائی باوکەم برد بۆ فەرۆکەخانە کاتیکی مائی باوکەم پۆیشتن، هەستم کرد زۆر ئاسودەم و ئارموزوودەکم ماومەیک بەتەنیا بەمێنەوه. بۆیه ئەو پۆلەم زۆر بە ئارامی گوزەراندم و سەردانی چەند هاوڕێیهکی خۆم کردو پیاوه سەیرانیکی خوشمان ئەنجامدا.. ئەو ١٢

شەۋە ھەتتا درەنگ لەگەڭ ھاۋرىكانەم دا سەرھاللى خوارنەھەو قومار بوۋىن تا ئەۋەندە درەنگ ماينەھە ناگام لەخۆم نەمايوو چۆن ميوانەكانەم رۆيشتىۋونەھە. ھەر بەجلو تەنانەت پىلارەكانىشەھە لەسەر سىسەمەگەم خەۋتېۋوم.

بەيانى لەدەنگىا ھاتو چۆى رېبواران و ھارو ھورەى سەيارەى سەر شەقامى مائەكەمان خەبەرم بۆۋە بۆيە ھەر لەگەڭ ھەلسانەم خىرا بە پەلە سوراي سەيارەكەم بووم تا بېرۇم بۇ (دەوام) ئىتر بېنەھەى دەم و چاۋم بشۆم و ناننى بەيانى بخۆم تەنانەت دەستىكىش بېنەم بەخۆما ھەرچۆنىك بېت گەيشتە شوېنى كارەكەم و سەرم زۆر قورس بوو بېزار بووم ئەمەست كەس لەگەڭم نەدوېت.

جا نازىزان گەر سەرتان نەپەشىنەم ھەز ئەكەم ئەۋە بۆنەم ئەو خەلكانەى كە بېشەيان ((عارەق خوارنەھەو قومار كەردن و مانەھەى دوورو درىزى شەۋان)) ھىچ كاتىك لەگەڭ تەۋاۋ بوۋنى ئەو مەجلىسەياندا ئاسودە نىن و لەدەۋايدا چۆرىك لە پەشىمانى دايان دەگرېت.. مەن تىناگەم كەى رەۋايە مەۋقەىك خەۋى گەۋرە ئاسمانەكان و زەۋى بۇ فەرھەم ھىنابىت و رامى كەردى بۆى لەبەردەم كەسەك عارەق و چوار پارچە ۋەرھەى قوماردا زەلەل دەبن و دەبنە بەندەى و خۆيان بچوك دەكەنەھەو كات كوشتن دەبىتە ھاۋدەمى ژيانىان بۆيە مەن داۋا لە ئىۋە دەكەم تا نەكەۋتەنەتە ئەو گىزاۋەى كە ئىستە مەنى تىام..

بەلئ نازىزان كاتزىمىر ۱۰۲۰ ى بەيانى بوو سەرم بەسەر مېزى كارەكەم دا شۆر كەردىۋەو خەرىكى (زىمىرىارى فەرمانگە) بووم، ئەۋەندەم زانى يەكەك لەبەردەم مېزەكەمدا ۋەستەۋ بە دەنگىكى زۆر ناسكى سەرنج پاكىش ۋەتى: ئەتەۋىت ئەم ئىمزاىەم بۇ بگەى؟! كە سەرم ھەلپى ئافەرتىكى لەرادە بەدەر جەۋان لەبەردەم مېزەكەمدا ۋەستەۋو بۆيە ھەر كە ئەم ئافەرتەم بىنى ئىتر ھىچ ئاگەكەم لەخۆم نەماۋ لەشۋىنى خۆمدا ۋەك بووم، جارىكى بەدەنگىكى سەرنج پاكىشەۋە دوۋبارەى كەردەۋە: ئەتەۋىت ئەم ئىمزاىەم بۇ بگەىت.

لېتەن ناسارمەۋە ھەر لەگەڭ دووم جار گۆيم لەدەنگى بوو تەۋاۋ بوومە دىلو بەندەى ھەستەم ئەكەرد ئەۋىش ھەمان شىۋە ۋەكو مەن ۋايە و زۆر بەۋەردى سەيرم

دەكەت، پاشان بەھۆش خۇمدا ھاتمەۋە و لەبەرى ھەلسامەۋە و ھەرمووم لىكرد و لەسەر كورسىيەكەى بەرامبەرم دامنیشاند و خىرا و زۆر بەپەلە شەربەتتىكم بۇ بانگكرد... بەدەم خواردنەۋەى شەربەتەكەۋە لەگەل يەكدا كەوتىنە قەسە ... ئىدى لەمساتەۋە بويىنە دۆست و ھاۋەلى يەكتر دواى ماۋمىيەك پىكەۋە دانىشتن و قەسەكردن داۋاى كرد مائاۋاىى بىكات.. ئەم قەسەيى دلى بەتەۋاىى داخوړپاندم بۆيە بەناچارى پازى بووم. بەنيازى دىدار، رۆيشت.

خۆشەويستان پىش بەرەو پىش چوونى بەسەرھاتەكە پىۋىستە ھەلۋىستەيەك بىكەين تا ھەموومان تىبگەين كە چەننىك "نافرمت" كارپگەرى ھەيە لەسەر پياۋان گەر سەر كردن و پەيوەندىيەكانيان ناسروشتى بوون وەك ئەم لاۋە كە سەر و سىماۋ نازو مەكرى ئەم نافرمتە كارى كرده سەر ھەيران بوون و سەرسام بونى و لە خشتەى برد.

كەۋاتە پەرورەدگار زۆر لەۋە بەناگاترە لە نەفسى خۇمان كە ئىمە بۆى دەچىن، دەفەرەمۆيت: (لا تفضعن في القول فيقطع الذي في قلبه مرض).

ۋاتە كاتىك قەسە لەگەل پياۋاندا دەكەن بە نازو مەكرو لارو لەنجەۋە قەسە مەكەن لەگەلئان چونكە ئەمبەنە جى تەماعى ئەۋەى دەرونى بەرامبەرتان لاۋازە.

يان دەفەرەمۆيت: (لا تترجن تخرج الجاهلية الأولى) مەگەر كورتى و تەسكى و تەنگى جلى ئەو نافرمتە كارى لەۋلاۋە نەكردبىت كەشيت و شەيدا بىت و ناۋمەھا توشى كارمەسات بى. كەۋاتە ئەمبى ھەموومان بلىين (سبحانك ربنا فقنا عذاب النار انت ولينا في الدنيا و الآخرة فلا تكلنا إلى أنفسنا طرفة عين) بەلئ ئازىزان كورەى سەر لىشىۋاۋ بەردەۋامە لەسەر گىرپانەۋەى كارمەساتەكەى و دەئىت: ئىتەر لەۋ ساتەۋەى ئەو نافرمتەم بىنى ئاگام نە لە ھەرمەنگە ماۋ نە لە مائەۋە نە لە ھاۋەى و برادەر. ھارپىيانى شوپنى كارم تەۋاۋ ھەستىان پىكردبووم بەلام نەيانئەزانى بۇ ۋام بەسەر ھاتوۋە بۆيە زوو زوو ئەھاتن بۇلام ئەمیانۋىست تىبگەن من ھەلس و كەۋتم بۇ ۋا گۆزاۋە ئەم ماتى و بىزارىيەم لە دەروەى شوپنى كارو لە مائەۋمىش بەھەمان شىۋە بوو، لىتان ناسارمەۋە سەرم كرده (مەى) خواردنەۋەو بىئاگايى بە جۆرئەك نەمەزانى شەۋە يان رۆژە.. ھەمىشە سەرخۆش بووم ئەم بىزارىيە زۆرى نەخايند شەۋىك لە مائەۋە بووم تەۋاۋ سەرخۆش بووم

ئەمەندەم زانى زىنگى تەلەفۇن لىيدا بە ھەر حال بوو خۇم گەياندە تەلەفۇنەكە لەگەن
 يەكەم ووشەي (ھەلەو) تەلەفۇنەكە بە دىنگىكى تەلىسماوى نازدارىيەوۈ يەكەك پىي
 وتم: من (ئەھلام) دىنگو باست باشى، ھەر لەگەن يىستىنى يەكەم ووشەدا وەك
 سەتلىك ئاوم پىياكەن سەرخۇشەكەم بەرى دامو بە ئاگا ھاتمەوۈ و بەزەوقو شەوقىكى
 زۆرمۇ كەوتەم قەسەكردن لەگەنلىا ئىتر وام ئەزانى لەم دىنبايەدا كەسىكى تيا نازى تەنھا
 من و ئەو نەبىت، ئەوېش دىاربوو ھەمان ھەستى ھەبوو، بەو شىۋە پەقتارەى خۇى
 بۆى دەرەمبىرەم پاش يەك كاتزمىر لە قەسو پىكەننىن و راگۇرپىنەوۈ، پەيمانى ئەووم
 لىۋەرگرت كە چەند جارىكى تر يەك بىيىنەوۈ.. بەلام ناخۇشتىن ساتەكانى ژيانم ئەو
 كاتەبوو كە خواخافىزەى كرد. ئىتر ئەو شەووم لىبوو بەدپۇە زمەيەكى ترسانكو لە
 ترسى ئەم شەوۈ چاۋەكانم خەويان نەبىنى و دائەيەك لە دوى يەكەكانم جارىك بەرەو
 ئاسمانى دىمىردم و جارىكىش بەناخى زەويىدا، بەلئى، خۇشەويستان ژيانى من ئەو
 ئافەتە لە تەلەفۇنى ئەو شەوۈمە گۇراو بوۋىنە دوو ھاورپۇ خۇشەويستى يەك بە
 جۇرپىك سىنەماو باخچەو بازارو كوچەو چىشتخانە نەما لەم شارەماندا ئىمە نەبىنە
 مىوانى و كاتى تيا نەكوژىن، لە ھەمووى سەپىرتر ئەوۈ بوو ھەزم ناكرد مالى باۋكەم بەم
 پەيۋەندىيە نوپىيەم بزانن و ئەوېش ھەمان راي ھەبوو، ئەمەش خالى ھەموو ئەو
 كەسانەن كە نىمەتيان لەگەن ئەو جۇرە پەيۋەندىيەنە خاۋىن نىيەو لەزىر پەردەيا كارى
 نادروست مەبەستىيەنە. ھەرچەندە دايكەم وەك سىروشتى دايكايەتى خۇى ھەستى
 پىكرىبووم و زوو زوو پىيىدەوتەم: كوپى خۇم زۆر ناسىروشتى ئەتەينم بۇ وادەكەى
 لەخۇت و چىت بەسەر ھاتوۈۈ بەلام من ھەر سوور بووم لەسەر ئەوۈ لىي بشارمەوۈ.

بەلام ئەوۈ بىزارى كردبووم ھاورپىيەكى شۇنى كارەكەم بوو، پىمەوۈ لكابوو
 بىكۇلدان لە نامۇزگارى كردن بىزار نابوو زوو زوو پىي دەوتەم: "براى ئازىزم بەراستى تۇ
 لە مەترسىداى كەى رەوايە ئادەمىزاد دوور لە ھەموو شەرمىك لەخۋاى پەرەردگار
 ژيانى خۇى بگوزەرنىن ھەرومما پىي دەوتەم: بىرام من و تۇ لە ولاتىكداين بە مليۋنەھا
 مۇسلمان لەسەر گۇى زەوى بەھىواو ناۋاتى ئەم شۇنەى ئىمەوۈ ئەزىن و چاۋەروانى ئەو
 رۇژەن بىيىنە سەردانى كردنى. بىرام ئىرە ئەو كەعبەيەى لىيە كە مليارو نىۋىك
 مۇسلمان لە ھەموو پەرسەشەكانىاندا رۋوى تىدەكەن ئىرە پىقەمبەرلىكى لىيە كە نەك

تەنھا سەرورى مۇقايەتى و سەرچەم بېغەمبەرەنە بەلگە كۆي فرىشتەكانىش.. خىۋاي گەرە لەبەر خاترى بوۋى ئەو ئەم گەردوۋىنى دىروستىردوۋە، ئىترى من و تۇ وپنەي ئىمە، چۇن بوپرىن گوناھى لەسەر ئەنجام بەين. بەلام لە ھەموۋى سەپىرتر لەۋى لە سىفەتى ئەم ھاورپىيەم دابوو.. ئەۋىبوۋ نەيزانى من پەيۋەندىم لەگەل ئەو ئافرىتەيا ھەيەو پەيۋەندىيەكەشىمان تىكەلە بە گوناھى و سەپىچى و تاۋان، بەلام ھەرگىز بەرپەقى نەپتەدا بەرپوۋىدا، ھەر بەرپوۋى خۇش ئامۇزگارى ئەكردىم بىرپەندارى ئاكرىم ئىستا ھەستەمكەم چەندىك ئەو ھاورپىيەم دىسۇز بوۋ بەمن، بەلام ئازىزان كاتىك ئادەمىزاد خەسارمى ئەۋى كرىد بېشەرمانە لە حىزورى پەرومردگارىا كارى دىزىۋو نادىروست ئەنجام بىدات، ئەۋا زۇر ئاسايە شەرم لە ھاورپەگەزەكانى نەكات بۇيە مەنىش ۋەك يەكەل لەو جۇرە كەسانە زۇر بىباكانە لەگەل ئەم ھاورپىيەم دا ھەئىسەكەۋەم دىكرىد تەننەت تەننەت ۋاملىيات زۇر بىزار دىبوۋم لەقسەكانى، بەئى خۇپنەرى خۇشەۋىست ئەزانم ئىستا تامەزىۋى ئاكىمى بەسەرھات ئەو كارمەساتەكەي چۈنكە ئەۋى لەمن روۋىدا بەسەر ھىچ كەسىكىدا نەھاتوۋە چۈنكە گوناھو تاۋانەكەي من لەسەر رۇخى دىرىكان و لەگەل ئافرىتە بىئابروۋەكانى رۇزئاۋا نەبوۋ تاۋانى من لەشارىتىكى دوۋر لە دىندارى و خواناسى نەبوۋ، تاۋانى من لە ناۋ يەكەمىن مالى پەرومردگارا بوۋ لەسەر زەۋى. تاۋانى من لەپال ئەو كەبەيەدا بوۋ كە سىماي يەكتا پەرسىتى پەرومردگارە ئاسالانە لەناۋ ئاپۇراي خەلگىدا تاۋانباران بەھۇيەۋە دىچەنەۋە قۇزاغەي ئىمان و لە نامىزى فرىشتەكانداۋ ئاۋىتە بە دىستى بەرزەۋە بۇي بەدۇعايان خۇيان دېننەۋە پىزى صالحان. بەلام مىنى تاۋانبار لە نامىزى ھەموۋ ئەم دىنيا پاكىزىيەدا تاۋانىكەم ئەنجام داۋە زەۋى بەھەموۋ بۈنەۋەمەكانى نىۋى ئاسمان بەھەموۋ كەش كەشان و جىلەۋى ئەستىرەكانىيەۋە فرىشتەكان بە كۆرۈ كۆمەلىانەۋە نەفرىن لەم كارە قىزەۋەنى من دىكەن.

ھەرچەندە بەزمىي و سۆزى پەرومردگار بىسۋرە بەلام تروسكەي ئومىدو ھىۋا لە مەنەۋە دوۋر، بەئى خۇشەۋىستان رۇزىك لەگەل ھاورپىيەكەدا لە ژوۋرى كارمەمان دانىشتبۈيىن سەرئالى كارىبوۋىن، زىنگى تەلەفۇن لىيىداۋ ھاورپىكەم ھەلىگىرت و جۇرىك لەسەر سورماۋىم بەدەم و چاۋىيەۋە بىيىنى بۇيە يەكسەر دىسكى تەلەفۇنەكەي داۋە دىستىم وتى: ئافرىتىكە تۇي دەۋىتا ھەر لەگەل گۈيىم لەم قىسەيە بوۋ يەكسەر

بەوپەرى خۇشەيەو تەلەفۇنەكەم لىيۇمگرت زۆر بەنازەو سلاۋى لىيۇگىردىم دواى چۇننى و چاكي پىيى وىم: ئەمەۋىتەتتەيىنەم، جىگە ژوۋانمان (فەلەنە شوپنە) بەنىيازى دىدار، زۆر بە دىلخۇشەيەو تەلەفۇنەكەم داخستەوۋو لە خۇشەيە نەمەزانى چىيەكەم و لەدلى خۇما وىم: تا ئەۋكاتە لەۋانەيە شىت بىم، وا ئەزانى يەكەم جارمە ئەيىيىنەم، بۇيە ئىتەر لەۋ ساتەوۋو چاۋمپروانى بىيىنى بووم، ساتى بەيەك گەيشتەنمان تەنھا نىو كاتىزىمىرى مابوو، بۇيە بەيەلە خۇم كۆكردەوۋو بەرمە ئەۋ باخچەيە پۇيشتەم، كاتى گەيشتەم سەيىرم كىرد (ئەھلام) لەسەر كورسەيەك دانىشتەوۋو پەرداخىك شەرىبەتى لە بەردەما بوو بەنازەكەوۋو بە (قامىش) قەسب دىيخواردەوۋو.

كاتىك گەيشتەم لاي ھەندى قەسە رۇمانسىمان لەگەل يەكدا ئالو گۆر كىرد، پاشان بە ھەندىك جىدىياتەوۋو ھاتە قەسە لەگەلما وى: مەن و تۇ ماۋمەكە بەيەكەمەيىن و خۇشترىن كاتمان بىردۆتە سەر مەن لەم ماۋمەكە بەتەۋاۋى تۇم بۇ تاقى بۆتەوۋو كە كەسكى زۆر چاكي و بويەتە جىگەي مەمانەي مەن.. مەنىش لەم قەسەي سەرم سۇر مابوو چۈنكە ئەۋ ماۋمەيە مەن و ئەۋ تىياپا يەكمان ناسىبوو قەسە لەم شىۋمەيە نەكردىبوو بۇيە زۆر بە مەمانەوۋو گۆم بۇ گىرتىبوو. پىم وى: ھەرچەك بە مەن بىكىت و ئامادەم بەسەر و گىان ئەۋىش دواى نواندىنى رەزامەندى پىيى وىم مەن ئافرىتىكى زۆر دىۋەلەمەندەم، چەندىن كۆمپانىيام ھەيە، خۇت ئەزانى بەرپۇمبىردىنى ئەم ھەموو كارە ئالۆزە بۇ ئافرىتىكى ۋەك مەن قورس و گرانە بۇيە بىپارم داۋە ئەگەر رەزامەندى بىقەرمەۋىتە بىتئىرم بۇ (شەرم شىخ) لە (مىيىر) بۇ ھەندى كارى بازىرگانى.

لەپاستىدا ئەم قەسەيە تەۋاۋ مەنى توشى سەراسىما و جۆرىك لە شىپىزەيى كىرد بۇيە ھىچەم بۇ نەمەيەوۋو تەنھا قىۋول كىردىنى نەبىت، پاشان راستەۋخۇ لە جانناكەي (قىزەۋ ئىقامەي مىيىرى) دامى و زۆر بە خىرايى وادەي دەرچوۋنى دامى تەنەنەت ئوتىلەكەيىش بۇ دىيارى كىردىم پىيى وىم: كاتىك گەيشتىتە ئوتىلەكە بە مۇبايەلەكەت پەيۋەندى بەك بەم ژمارەيەوۋو ئەۋان سەرم مەرى كارمەكانت بۇ دىيارى دىكەن.. مەنىش لە ھالەتتىكى وادابووم ھەرچەكە پىيۇتەيە بى سىۋو دوو رەزامەندىم دەرەمبىرى.. ئىتەر دواى بەسەربىردىنى كاتىكى خۇش لەيەك جىابوۋىنەوۋو. چوۋمەۋو مەلەۋو خۇم ئامادەكەرد بۇ گەشت، يەكەم كەس دايەك دەرگى پىيۇگىردىم بۇيە بە تەرسىكەۋە لىم نەزىك بۆۋەم پىيى

ۋەتەن: (كۆپ خۇم ئابى بزانم بۇ كۆي گەشت دەكەيت؟ منىش ئاخ زۇر بە توندىيەۋە ۋەلەم داپەۋە ۋەتەن: كەس جەق بېسەر مەۋە نىيە.

ئىت ئەۋ دامەۋە نەپۇرا ھىچ بلى، سەرتان نەپەشەنم بەدلىكى خۇشەۋە بەيەنى كات (۹) لە فرۇگەخانەۋە بەرەۋە ۋەلەت مىسەر فرېن داۋى جەند كاتزمىرېك گەپشەمە مىسەر لەۋ ئوتىلە داپەزىم كە (ئەحلام) بۇ دىارى كرىبووم. پاش پشوپەكى تەۋاۋ مۇبەيلىكەم گرت بەدەستەۋە، بەۋ زمارە تەلەفۇنەى پىم بوۋ پەپەندىيەكەم نەنجامدا.. پىاۋىك ۋەلەمى دامەۋە پىم ۋەتەن: مەن ئەحلام ئاردومى بۇ ئىرە ئەمەۋىت چاۋم بە بەرپەرتان بىكەۋىت بۇ ھەندى كارى پىۋىست)، نەۋىش بەگەرمى ۋە خۇشىيەۋە ۋەلەمى دامەۋە ئامادىي خۇى دەرپى، ۋەتەن: دۋاى پشودان ۋەرە بۇ لام.

منىش ۋەتەن: شۇنەكەت كۆپە تا پىم بۇلات؟

نەۋىش ۋەتەن: ھەر لەۋ ئوتىلەدام كە تۇى تىاى!

ئەم قەسەپە زۇر سەرى سورمانم، لەدلى خۇما ۋەتەن: ئەۋ چوزانى مەن لەم ئوتىلەۋە تەلەفۇنى بۇ دەكەم، ئەى ئەحلام بۇ ئەمەى بۇ باس نەكردم بەلام ھەرچۇنىك بىت كۆپم پىنەداۋ خىرا خۇم كۆپى ۋە چووم بۇ لى، بەلام ئازىزان ھەر جەند مەنى تاۋانبار ئەۋەندە ناھىنم ئىۋەى بەرپەز بە بەسەرھاتە قىزەۋەنەكانم مەندوۋ بەكەم بەلام ھەزەكەم بەردەۋام بىن لەگەلما، بەلگو بىمە پەندو نامۇزگارەكى باش بۇ سەرچەم لاۋان تا نەكەۋە ئەۋ بارەى كەمەن تىى كەۋەتەم تىا نەروۋ بووم. بەلى: ئەۋەى مەن بۇى ناچوم ۋە بەيىرمان ناھات لەكاتى كرىنەۋەى دەرگاى ژوۋرى كاپرا پوۋىداۋ بىنىم كاتى لە دەرگاكەم دا بەنىازى خۇم بەھىۋا بووم ئەۋ پىاۋە دەرگاكە بىكەتەۋە كە قەسەم لەگەلدا كرىد، بەلام كاتىك دەرگا كرايەۋە (ئەحلام) م لەبەردەمدا بوۋ بەلام (ئەحلام) ى چىۋ چۇن كە ئادەمىزاد شەرم دەكات لە گىرپانەۋەى زۇر سەرنج پاكىشانە خۇى كۆرپىۋ بە بىنىنى (ئەحلام) ھەست ۋەشەم لائەما لەلەك لەبەر ئەۋەى ئاىا (ئەحلام) چىدەكات لە مىسەر بەتەبەت لەم ئوتىلەدا لە كاتىكدا خۇى ئاردومى بۇ مىسەر، لەلەكەى تەرەۋە شىۋەۋ جۇرى ئەۋ جىل ۋە بەرگەى لەبەرىدا بوۋ.

ھەر چۈننىك بوو (ئەھلام) زۆر سروشتيانە ھەرمووى لىكىردىم و چوومە زوورمۇ. لەم ساتەمە بوو كە ژيانم نەرقى تاوان و گوناھى گەورە بوو لەم ساتەمە بوو خەرمانى تەمەن و پېزە كەسايەتم ناگرى بېنابرووى كرديانە خەلوزو بوو قوربانى پېنى ئارموزو ناشەرىيەكان. كەواتە خۆشەويستيان كاتىك پېنەمبەرى ئازىز دەھەرمووت: (با ھىچ كەس لەئىو نەچىتە خەلومتەمە لەگەل ئافرمىكى نامەھرمە دا ياخود دەھەرمووت: ھىچ كات دوو كەس كۆنابنەمە ئىلا شەيتان سىيەميانە).

بەللى خويىنەرى بەپېز گەر بىت و گرۆى مرقاھىتى ژيانان تەرىب بىكەن بەپېنەمىيە قورئانىيەكانى پەرموردگار و ھەرمودە شىرىنەكانى پېنەمبەرى ئازىز ھەرگىز توشى تاوان و سەرىپچى لەو شىومەيى (ھەمماد) نابىت. بابزانين (ھەمماد) چۆن پاشماوى بەسەرھاتەكەيمان بۆ دەگىرپتەمە و دەللى: خۆشترين ساتەكانى پېر لە رابواردن و ئارموزو پەرسىتەم لەگەل (ئەھلام) لە (شەرم شىخ) بوو، بەلام جار جار ھىگرە تەم پېنى دەوتەم: ھەمماد لەگەل ئەم ئافرمەدا چىئەكەيت؟! چ شەرع و ياسايەك تۆى لەگەل ئەم ئافرمە گرىداو!! بۆ بىر ناكەيتەمە!

ئەھلام پېنى و تەم بېرۆ بۆ مىسر لەوئ ھەندى كارى بازىرگانىم بۆ ئەنجام بە كەجى ئىستا ھاتووە بۆ ئىرە بۆ لام.. ئايا ئەمە جىي گومان نىيە؟!.. بەلام بەداخەمە بەندى داوى ئارموزوى بېسنورم نەيان ھىشت گوپراپەللى دەنگە ھىمەكەي ھىگرە بىكەم و بەو شىومەيە ھەك گيانىكى بېنابروو لەناو زەلکاوى سىكس و ئارموزوى بېسنوردا دەتلامەمە ھەرچۈننىك بىت چەند پۇزىكەم پىكەمە گوزمراند، لەپاشاندا ئەھلام وتى: مەن ئەچم بۆ قاھىرە، مەنىش و تەم: ئەپۆمەمە بۆ سەودىيە چۈنكە تەنھا (۷) پۇز مۇلەتم لە كۆمپانىيەكەم ھەرگرتووە، پاش دو پۇز لە گەپانەمە لەسەر كورسى زوورەكەم دانىشتبووم و سەرقالى كارى خۆم بووم.. زەنگى تەلەفۇن لىيدا كاتىك ھەلەم گرت لە پەرسەگى نەخۇشخانەي گەورەي (جەدە) ۋە پېيان و تەم: "براگەت سەيارە لىيداو ۋە پىويستى بە دوو بوتل خويىنە، مەنىش بە بىستى ئەم ھەواتە زۆر شىرە بووم بۆيە بېنەمەي پەرس بىكەم بەكەس خىرا لە شوپىنى كارم بەپىكەمەم خۆم گەيانە نەخۇشخانە و بىنىم بارى زۆر خراپە بۆيە بە پەلە چوومە لاي پىزىشكەكان و پىمەم وتەن: مەن براى ئەم و ھاتووم خويىنى بەمەم."

ئەوانىش زۆر بە خىراپى و دلسۇزانە ھەلسان بە تاقىکردنەۋى خويئەكەم،
بۆيە پىيان وتەم: (بىرۈ لە دەرۋە چاۋمروان بىكەو ئىمە شىكارى بۇ دىكەين)..

منىش جوۋمە دەرۋە نەشىم دەرۋە پەيۋەندى بىكەم بەمالى باۋكەۋە لەبەر
ئەۋەى داپىكەم بەرگەى ئەۋ ھەۋالەى ناگرت.. بەئى خۆشەۋىستانم ئەۋەى كە ھەرگىز بە
خەيالدا نەھاتوۋە بىر لىئەكردۋە ھەۋالەىكەم بۇ ھات كە سەرپاى تەمەنى نەۋرى
ئازارو ئانومىدى كىرد ھەۋالەىكەم .. تەۋسكە ئاسا ئاگرى بەرداپە خەرمەنى تەمەنم..
ھەۋالەىكەم مىنى كىردە لاشەپەكى زەبۋون و لاۋاز.. لاشەپەكى نامۇ بە كۆمەلگا.. بەئى
ئازىزان پاش چەند ساتىك دىكتۇرەكە ھات بۇ لام كۆمەلەى پىرسىارى زۆر گوماناۋى
لىكردم لەدۋايدا پىي وتەم: ئايا خىزاندارىت يان نا؟!

لەرستىدا ئەم پىرسىارانە تەۋاۋ مىنى ماندوۋ كىردىۋو بۆيە بە بىزارىيەۋە وتەم:
دىكتۇر ئەمە دادگا نىە پىرسىارم لىبىكەيت مىن ھاتوۋم خويئە بە براكەم بدەم؟!

دىكتۇر (بە تۈرپىيەۋە) تۆ بەكەلگى ئەۋە ناپەيت خويئە بەى) مىنىش بە ھەموۋ
ھىزىم ھاۋارم كىرد: تۆ دەلىتى چى دىكتۇر.. دىكتۇر: خويئەكەى تۆ ھەلگىر فاپرۇسى
(ئاپدزە) بەكەلگى كەس ناپەيت.

بەئى لەگەل دەرچوۋنى ئەم وتەپە لە دەمى دىكتۇر بىئەۋەى ئاگام لەخۇم بى
بەرچاۋم پەش بوۋ دۋاى دوۋ سەمەت لەسەر قەرەۋىلە ((چىرا))ى نەخۇشخانە خۇم
دىۋەۋە.. داپىكەم و باۋكەم و خوشكەكەم بەسەر سەرۋە وەستابوۋن و بەچاۋى پىر
فرمىسك و داغ و ھەسەرمەۋە بۇ مىن و براكەم ئەگرىان ئىتر دۋاى سى پۇز مىن و براكەم
لەنەخۇشخانە كراپنە دەرۋە چۈپنەۋەمال، ئىش و ئازارەكانى ((مەمەد))ى بىرام
تادەھات سوكت دىۋوۋن بەلام ئىشى مىن تا دەھات قورستىر دىۋوۋ، زىيان لای مىن ھىچ
ۋاتاپەكى تىا نەما تازە مىن بوۋمە لاشەپەكى لاۋازو جىيى تەمەنى فاپرۇسى ئاپدزى
بىبەزەمى، مىن بوۋمەكەسىكى بىزاراۋى لای داپىكەم، باۋكەم، ھەموۋ كۆمەلگا، تەنەنەت
لەمالى باۋكەم جىگەم نەبۋەۋە دۋاى چەند پۇزىك پەۋانەى نەخۇشخانەپەكى تاپەت
بەتۈشبوۋانى ئاپدزى گرام و ەك و شىرتىكى تەپىۋوگەپىزىيان لىدەگىرتەم، زۆر بەخىراپى
كىشىم دادمەبەزى و پەنگەم لەپروۋ بىرا بوۋ ھىۋاش پەنگى سىپىنەى چاۋم زەرد ھەلگەپان،

ئازىزان ھەروەسفىكتان بۇ بىكەم ناتوانم ھالەتەكەى لەبەر گوڭى ئىۋەى ئازىزدا بەرجەستە بىكەم.. چونكە سوپاس بۇ خوا ئىۋە تىاى ئازىن، خۇشەم نەمئەزانى لەكوۋە مەن دۇچارى ئەم نەخۇشى يە كوشندەى بووم دائقەو بىركىرنەۋەى زۇر شەوو رۇز يان لەمەن تىكىدابوو. بوو بوونە ئاوو خۇراك بۇم، رۇزىكىان زەنگى تەلەفون لىى داو لەبەدالەى نەخۇشخانەۋە پىيان وىم : ئافرىتىك بەناۋى (ئەھلام) لەسەر خەتەۋ قەسى لەگەلدا بىكەم)) ھەر لەگەل گوڭىم لەدەنگى (ئەھلام) بوو دامە پىمەى گىرانو وامزانى ئەھلام ئەبىتە ھاۋبەشى غەم و پەزارەم و دىبىتە سەرچاۋەى دىئىايىم بەلام بەداخەۋە خۇشەۋىستانم زۇر پىچەۋانەى گومانەكەم دەرچوو بۇيە (ئەھلام) بەققاقى پىكەنىنەۋە يەكەم قەسى لەگەلدا كىرەمەۋە .. بەلاقىرتىۋە و بەنازو نوكەكەى جارانىۋە وى: "چىيە ؟ دەلىتى توشى (ئالدىن) بوۋى؟! مەنىش بەقورگى پىر لەگىرانەۋە وىم: بەلى مەن وامزانى تۇ دىبىتە ماىەى دىنەۋاپىكىرنەم .. ئەۋىش بەدەم جىۋوو سوگاپەتى پىكىرنەۋە پىى وىم : ئەۋە بە تۇۋە ۶۷ كەسەم توشى ئالدىن كىرەۋەۋ گەشەم بەدوا ئامانجى خۇم ھىۋادارم لەۋە زىاتىر رىسۋابىت و تەرمەكەت بىسۋىتىرەت چۈنكە تۇ شاپىستەى ئاو گىل نىت، بەققاقى پىكەنىنەۋە وى: " لە خاكى ئورشەلىمەۋە باى باى.. " بەرپىزان ئەم ئافرىتە جۈلەكە مەزھەب بوو، دىستەگانم لەۋە زىاتىر نەپان تۋانى تەلەفونەكە ھەلگىرە بۇيە لە دىستەم كەۋتە خۋاروو ئەۋەندەى تىر وورەم تىكەل بوو بە بەستەلەكى تاۋان و بەشىمانى.

ئازىزان ئىستا مەن (ھەممەد) لەسەر پىخەفى مەرگەم و تەنانەت رۈوم نىە داۋاى لىخۇشبوۋن و تەۋبە لە پەرۋەردىگارم بىكەم مەن لىرەۋەۋ لە ژۋورى نەخۇشەكەمدا چاۋەرۋانى مەرگەم بەلام ۋەك مەرگى ئادەمىزاد نا بەلگو مەردنى لاشەپەكى بۇگەن كىرەۋو رىسۋاۋ بىزراۋى مالى باۋكەم كۆمەلگاكەم خۇشەۋىستان رۈوم نىە داۋا لە ئىۋەش بىكەم.. ھەموۋتان نىزى خىرم بۇ بىكەن چۈنكە تاۋانەكەم زۇرگەرۋەىۋ لەسەر پىخەفى مەرگەم مەردەم بۇتە راسىتەكى پىخەۋش سەرە مەرگىكەش ئەۋەندە نىزىك بىت ئىتر چۈن تەۋبە دىبىتە مەرگەم بۇ داۋا رۇزى بەلام ئازىزان تەنھا يەك داۋام ھەپە لەئىۋەى بەرپىز نەكەن ۋەك مەن پىناگابن نەكەن ۋەك مەن ھەۋاۋ ئارمىزو پەرسىتى بىتتە خولىياى سەرتان، لەبەرنامەى خوا، نەكەن بىنە خۇرەۋو خۇراكى دىستى ئافرىتانىك كە ئەبەنە ماىەى

دۇپانى ئيمان و باومپتان و پەش كەردنى چارمنوستان لەدوا پۇژدا، نەكەن وەك مەن
بەرپوى دايكتان ئەلشاخىن و بىفەرمانى بکەن.....

ئىرەو پىتەن دەلىم خواتان لەگەل مەن بەناچارى و بى دەستەلاتى خۇم چاومپى
مەرگى خۇم و پۇژى نا پۇژىكى تر ئەجمەو دىوانى پەرورەدگار و ئەگەر پەلى ئەو
كەسەم دەست بکەمپىت كە دوا بەندەى ئوممەتى (محمەد) درودى خواى لەسەر بىت و
لەدۆزەخداپەو خواى گەرە بەفرىشتەكان دەفەر مویىت : بپۇن دواكەسى ئوممەتى محمد
لەدۆزەخ دەرپىن چونكە بە ئەندازەى تۇزقالتىك باومپ لەدلىا بوو مەن زۇر سوپاسى خوا
دەكەم .. خواتان لەگەل.

بەرگی دووەم

دەستیکی نەرم فرمیسکەکانی سەرم

كاك (ش) ھەرچەندە لەناو شارێكى گەورەدا دەژیا، سوپاس بۆ خوا لەھەر كۆپوھە سەپرت بگردایە (منارەى مزگەوت) ت لێوھە دیاربوو، بەلام (ش) ھاتوچۆى ناكردن، بۆ پرسەو سەرەخۆشیش گەر بچواپەتە مزگەوت ئەوا خێرا دەھاتە دەروو، قەت ھەزى ناكرد لەناو ئەو باغە رۆحیەدا گەشەبكات و بمینیتەوھ.

ئەوھە چەند سالیكە تەنھا سوجدەمەكى بۆ خوا نەبردووھ، بەلام قەدەرى خۆى گەورە بەو شیومە بو كە ئەم بەندە دور لەخوای پەیمانى خواپە لەسەر دەستی كچە پێنج سالانەكەیدا ھیدایەت و مەبەغەت، بەئێ تەنھا تەمەنى (5) سال بوو، با لێگەرپێن بزانین خۆى چۆن باس لەتەو بەكردن و گەڕانەوێى خۆى بۆ پەیمانى پیرۆزى ئیسلام دەكات.

شەوانم لەگەڵ ھاوڕێى خراپدا رۆژ دەكردەوھ، بەشتى خراپ و گوناھو تاوان خۆمان خەریك دەكرد، ئەو ھاوسەرە بەوفاو دڵسۆزەم بەتەنھا جێدەھێشت، بەتەنھا لەگۆشەى مائىدا بەبێكەسى شەوى بەسەر دەبەرد، خۆشم لەگەڵ ھاوڕێى خراپ و نادروست بەقافای پێكەنینەوھ تاوانمان ئەنجامدەدا، یەك تۆز ھەستمان بەنازارى و پێژدانى مردومان نەدەكرد.. ئاخەر ئەگەر ئاین و خاوەنى ئاینى ئاسمانى نەبێت و پێژدان لەكوێدا بێت.. خێزانم زۆر بەنەرمى و بەگەرمى و روخۆشى ئامۆزگارى دەكردم كە واز لەو ھاوڕێ خراپانە بھێنم.. بەلام من نامیبیست.

كاك (ش) بەردەوام دەبێت و دەئێ:

لەپەكێك لەشەوانى پێ تاوان و گوناھ گەڕامەوھ.. كاتژمێر (سێ)ى شەو بوو خۆمكرد بەژوردا مائ كەشومات، دەبینم خێزانەكەم و كچە بچكۆلانەكەم لەخەوێكى قوڵدان. لەلایان نەمامەوھ چوم بۆ ژورەكەى خۆم بۆ ئەوھى بەفیدىۆ سەپى چەند كاسیتىكى ئابروكتێن و پێ لەشەرمەزارى بكەم.

ماومبەكى پىن چوو لەپەر دەرگای ژورەكەم كراپەو.. دەبینم كچە پىنج سالانەكەمە
بەچاویكى رەخنەنامیزو پىناخۆش بوونەو وتى:
بابە.. عەببە ئەم كارە شەرمەزارىيە.. لەخوا بترسە!

سئ جار لەسەر يەك ئەمەى پىن وتم، پاشان دەرگاگەى داخستو رۆشت، زۆر سەرم
سورما، فیدىيۆكەم كوژانەو.. دانىشتەم دەستەم كردە بىركردنەوو دالغە لىدان، قەسەكانى
كچە بچوكەكەم لەگویدا دەرنگاپەو، بۆيە خیرا رامكرد بۆ لای تا تىر تىر لەنامیزی
بگرم دەستى باوكاپەتى بەسەریا بەینم.. پاداشتى بكەم، بەلام كە بىنیم لەگەل داپكيا
خەوتووو لەخەویكى زۆر خۆشدا پرخەى دیت، دلم نەهات هەلى بستیتم لەخەو، بۆيە
نەمدەزانى چى بكەم، كەوتەمە دالغەى نامۆزگارى نامیز.. هەر دەهاتەم و دەچوم،
لەگەرمەى هاتوچۆى من لەناو مالدە بانگى بەیانى مژگەوتەكەى نزیكمان شەوموزەنگى
پاشاوانگى خۆای گەورە درا بەگویمدا.. ئەمجارە زۆر جیاواز بوو نەمتوانى ئارامبگرم
خیرا خۆم پاكردەوو دەستىنۆیزم گرت، چوم بۆ مژگەوت.. دانىشتوانى چاومروانى نوێزى
بەیانى زۆر بەنامۆبى سەرنجیان دەدام بەلایانەو سەپەر بوو.. كئى هاتۆتە مالى خوا؟!

چەند ركات نوێزىكەم خویند، قامەتكرا لەدواى (نیمام)ى مژگەوتەوو نوێزم دابەست،
سورمتى (فاتىحە)ى خویند.. ئای لەو راجلەكینە!! لەو دەنگە خۆشە؟! ئای لەو ئاورپشینى
دلە لاوازو بودەلەبە.. گەشاپەو.. پاشان چەند ئایەتیکى تری خویند زیاتر دلای پاراو
کردم:

(ألم يعلموا أن الله هو يقبل التوبة عن عباده ويأخذ الصدقات وأن الله هو التواب
الرحيم).

ناوچەوانم بۆ خوا خستە سەر زەوى و سجدەم برد، خۆم پىنەگىرا زۆر بەكۆل گریان،
ئەمویست نەگىرم نوێزەكەم بەناسایى بكەم.. بەلام خۆم پىنەگىرا.. ئەمە يەكەمین
كړنوش بوو لەدواى حەوت سال بۆ پەرورەدگار.

ئەم گریانە بوو مایەى خیر، چونكە هەرچى دورى و ساردوسپرى و تەمبەلەك
هەستەم پىنەكرد لەوو پىش لەلام نەما.. بارى شانم سووك بوو.. هەستەم كرد
خۆشەویستى خوا دل و دەرونى داگرتەم.. حەزم نەكرد برۆمەو بۆ مالدەو.. نیمامى
مژگەوتەكە لەدواى تەواوبونى (تەزبىحاتەكان) سەپىركى كردم، هاتە لامەو بەگەرمى
بەخیرهاىتى كردم.. دەستى خستە سەرشانم بەدەستى نەرمى فرمىسەكانى سەپىرم..

زۆر سەھرى كىردىم.. لەگەل وردىبونەمدا وام ئەزىنى مەندالىكى بچوكم و كەسىكى بەرورمىكار رېنمونىم دىمكات. بەلئىنم بەخوادا كە تا لەدنيدا بچولئىم نوپۇزەكانم بەجەمەت بكم و ھەرگىز بۇ لای تاوانبارى و ھاوئى خراب نەگەرئەمە!

ورە و رە گەرەمە و ما، بەلام ھەرچەندىم كەرد خەم نەچووە چاوەكانم.. بۇيە خۆم پىچاپەووە چوم بۇ (فەرمانگە)، ھاوپىكانم زۆرىان پى سەھىر بوو، چونكە مەن زۆرىيە كات دوا دىمكەوتەم بەھۆى ئەمەى شەوان دەرەنگ دىمكەوتەن بەدىار سەتەلاپتەووە و مەوزم دەدا.

ھاوپىيەكم زۆر پىاو چاك بوو.. ھەوالەكم بۇ گىرپاھەووە.. چاوەكانى گەشانەووە.. زۆر سوپاسى خەوى كەرد.. پىشى و تەم: سوپاسى خەوى گەورە بكە كە ئەو كچە بچكۆلەمەى پىيەخشیوى بوووە ھۆى ھىدايەت دانت، سوپاسى خەوا بكە.

كاتىك كە نىومۇرۇ ھات بەھۆى ئەمەى نەمۇستىووم ھىلاك بوم كارەكانم بەھاوپىيەكم سىپارد.. زۆر بەخىرايى بەرمە ما، گەرەمە تا پشویەك بىدەم كىزە بچوكمەكم ماچ بكەم و شتى بۇ بكەم.. چونكە ئەو بوووە ماھەى گەرەنەووەم بۇ لای خەوا دوكان و شەھام و كۆلەنەكان خانو و خەلك و سەھارەكان زۆر جىاوازىوون لەجاران!

لەغەرىپىك دەچوم.. ئای نەقامى و گوناھبارى.. ئەم دىنا جەوانە چۆن لىل دىمكەیت. گەپشە ما، لەدەرگا چوومە زوورەووە.. ھاوسەرەكم بەگەرەنەووە پىشەوازی لىكەردم.. مەنىش تاسام پەرسىم: چى بوووە؟ بۇ پەشەكاوى و بۇ ئەگەرىت؟

وہ لەمەكەى وەك ھەورە بروسكە وابوو كاتىك پى و تەم: كچەكەمان مرد!! مردو گىيانى سىپارد (انا لله وانا اليه راجعون) كاس بووم.. خەرىك بوو بىم بەلادا.. ئای خەواپە گىيان زۆر سوپاس، تەفكەردنەووەمەكى چ قورسە، خۆم پىنەگىرا زۆر گىيام.. پاش ماویمەك ھىواش بومەووە.. چومە سەر لاشەى بىگىيانى.. ئەتوت ساتەكانى شەوپیە، گەرم و نەرم چاوەكانى لە خەوپیكى قولدايون. خىرا تەلەفۇنم بۇ ھاوپىكەم كەرد.. ئەویش ھات بۇ لام خىرا شەمان و كەفەمان كەرد نوپۇزەمان لەسەر كەرد، دایكى بۇى بىتاقەت بو، گەرەك زانىان.. لەگەل چەند پىاوپىكدا بىردەمان بۇ گۆرستان.. ھاوپىكەم و تى: ئەبىت تۇ بىخەیتە گۆرەكەووە.. بۇ دواجار دواىدار خەوا خەفیزەى لىبەكەیت.. بەلئ بەدەستى خۆم تەسلىم بەخەكم كەرد.. ئەم مەندالە.. ئەم كۆرپە ئازىزە ماھەى ھىدايەت دان و رېنىشانەدرى

ئىسلام بو بۇ من، ئەو برادىرە دىئۆزۇ خواناسەم ئەم ئايەتەى لەكۆتايىدا خوئىندەمە كە
تا ئىستاش و داهاتوش چىزى تايەتەى ھەيە لەلام كە خۆى گەورە دەفەرموئەت:

(التائبون العابدون الحامدون السائحون الراكعون الساجدون الامرون بالمعروف والنهيون
عن المنكر والحافضون لحُدود الله ويشر المؤمنون..^(۱))

لەكۆتايىدا داواكارم لەخوا پاداشتى خىرتان بداتەمەو پاداشتى ئەو ھاسەرە
بەھەفەشەم بداتەمەو كە بەرگەى ئەو نازارو ماندوبون و دابراڭەى گرت.

داواكارم لەخۆى گەورە تەوبە لەو كەسانەش قىوئ بىكات كە ھەك من وابون و ھەز
دەكەن بگەپنەمە بۇ لاى خوا.. خۆى بالا دەستىش سەرچەم خوشكان و برايانمان بختە
زەر بارانى رەھمەتى خۆيەمە لەچىزۇ خۆشى (بەھەشت) بىيەشمان نەكات، ئىوھش
پايەدارو سەربەرەزى قىامەت بن انشاواللە.. بەرپەزەكەم مامۇستەى خواناس بەرپەز
"مامۇستا حسن موھتى" لەچىرۆكىكى كورتدا كە پەپ لەنامۆزگارى دەئەت:

رۆزىكىان (۱۶)ى شەعبان بوو سوار قەمەرمەھەكى (تەكسى) بوم بۇ گەپەكى (شىخ محى
الدین) كاكى شوڧىر وتى: مامۇستا گيان زۆرى ماوہ بۇ رەمەزان؟

وتەم: بۇ؟

وتى: ھەر ھەز ئەكەم بزانم

وتەم: انشااللە بەرۆزۇ ئەبىت؟

وتى: بەئە

وتەم: پار چۆن بویت لەگەل رەمەزان؟

وتى: مامۇستا گيان پار زۆر خراپ بوم.. بەلام ئەمسال ھىوادارم زۆر زۆر چاكەم!

وتەم: چۆن؟

وتى: پار جەزنى رەمەزان خۆم ئەگۆرى، كورپىكى بچوكىشەم ھەبوو ئەوېش خۆى

ئەگۆرى.. وتى: بابە ئەوہ بۇ خۆت ئەگۆرى؟

وتەم: رۆلە گيان جەزئەو ئەچم بۇ جەزئە پىرۆزە!

وتى: جا بابە گيان ئەمە جەزنى تۆ نىيە خۆ تۆ بەرۋۇزۇ نەبۇيتا جەزنى ئەوانەيە
كە رەمەزان بەرۋۇزۇ بون.

پشتىنەكەم بەدەستەوہ بوو بۆم نەبەسترا، چۆكەم داداۋ دانىشتەم قەسكەى لەتاسىيەوہ
برەم، بېرەم كەردەوہ.. زۆر قەسكەى كارىگەرى بوو.. ئەو مەندالە ھەست دەكات، بەلام مەن
ھەست ناكەم.. ئىتر بېپارم دا لەدوۋەم رۆزى جەزەوہ بەرۋۇزۇ بېمە رۆزى رەمەزانەم
قەزا كەردەوہ سوپاس بۇ خوا چى پىخۇشە ئەوہ بكەم.. ئەو مەندالەم بووہ ھۆى
ھىدايەتم.. بۆيە چاۋمەروانى رەمەزانەم.

بەقەسكەانى دىم زۆر گەشايەوہو دوعاى خىرم بۇ كەرد.. ئىۋەش دوعاى خىر بۇ ھەموو
ئەو بەرپەزانە بكەم كە پويان لەپەيامى خواى گەورەيە.. ئامىن.

ئاكامى ھەرام و پاكى ھاوسەرم

- چەند مانگىك بوو كۆشكى خېزاندارىم لەگەل (ح) بېكەينابوو، ئەنقى ھاوسەرىمان گۆرېبۆۋە..

كۆرپىكى زۆر لەسەر خۆۋ رېكويىك و گونجاو لەخواتىرس بوو.. رۇزگارەكانى ئەو ماۋىيە لەلامان زۆر بەخىرايى تېنەپەرىن..

ھەر لەدوۋ مانگى يەكەمدا بۆم دەرگەوت كە پابەندە بەنۆپزە ھەرمەكانىيەمۇ زۆر خۆى مانىدو دىكات بۇ قىيامەت، مەنىش ئەۋەندى ئىستى شەرمىزى نەبووم، بەلام ئەو كارى لەسەر مەنىش دىكرد.. زۆر جار بەھەرمۇۋەدى خۋاى گەۋرەمۇ پېغەمبەر (درودى خۋاى لەسەر بىت) نامۇزگارى دىكردم بەتايىبەتى بۇ بالاپۇش - مەخاىبە - لەناخەۋە زۆر پىم خۇش نەبوو.. دىزانن بۇچى؟ چونكە زۆر بەسادىمى لەماتى باۋىكا نۆپزۇ خۋاپەرستىم دىكرد.. ھىچى ۋا لەناينى پىرۋزى ئىسلام فېرنەكرابووم، گەر بىرادىرىكىم قەسەيەكى لاپەلاۋ پىرۋوچى دى بەپەيامى خۋاى گەۋرەى بۇ بىكرەمايە زۆر بەناسانى ۋ ساۋىلكەيى دۋاى دىكەۋەتمۇ ناغا بەئىم بۇ دىكرد..

چەند لەبارى ئەو (۲۵) سالى ئەمەتمەۋە بىۋىم ھىشتا كەمە.. سالىك زىاد گوزەرى كىرد.. رۇزىك لە (سەيرانگى سەرىچىنار) گەراپنەۋە دىرەنگان بوو سۋار پاسىكى (مەسلەھە) بۋىن، زۆر قەرمەباغ بوو زىاد لە (۵۷) نەمەرى تىابوو.

كەبرى (جەبى) نەگەشە لىمان بۇ پارە ۋەرگرتىن، ھاۋىيەمەكشەم دۋو نىۋ دىنارى ئاسنى لەدەستى بوو، ۋەك دۋو پىشكۇ - سىك - ى ئاگر ئەم دەستو ئەم دەستى پىدەكرد، مەنىش بەستەۋ بەھىۋاشى پىم ۋت: (دەبىخە گىرەنت لاپە.. ھەلىگەرەۋە.. بۇ ئەۋەندە خەمتە).

بەروپەكى گىزەۋە ۋتى: سەرباقى پىۋەنتى ئەتەۋى خىانەتو دى لىكەبرا بىكەم بە (يەك دىنارى ھەرام قورگەى بەسەر مەن ۋ خۇشتا).

گەڕا.. گەڕا.. خۆی کرد بەنیو خەلگە کەدا تا پارە کە ی تەسلیمی جابیه کە کرد.. باش چەند خولەکیک گەڕایەوه.

زۆر ئەم ھەلۆیستەم بەلاو ھەسەر بوو.. زۆرجار لەنەشارەزاییەوه قسەم ئاراستە دەکرد، بەلام زۆر بەھێمنی و لەسەر خۆی و بە جوانی تێیدەگەیاندم و رەزامەندیەم دەنواند.. بەلێ ئەم ھاوسەرگێرییەمان ناوبەناو لەلا ناخۆش دەبوو.. زۆرجاریش ھەستم بەپەربوونەوهی گەلێنەکانی تەمەنم دەکردو سودمەند دەبووم.

بەپێزان با زۆر لەرووداو کە دوور نەکەومەوه کە بۆ دواچار پاکی ھاوسەرە کەم و راستیم لەلا رووشن بۆوه. ھەستم بەعیشقێکی ئیلاھی کرد لەناخیدا.

روژێک بەمەبەستی کڕینی پێداویستی مाल چوینە بازار ھەندیک شتمان کڕی، ھەندیک پێویستی ترمان مابوو.. بەردەمی مزگەوتی گەورە وەکو ئیستا پاک و خاوێن و چۆلی و باخچە نەبوو، ھەموو عەرمبەنە ی ئاسنی سێ تاپەیی بوو، کەرمەسی و شکە ی خواردنیان ئەفرۆشت زیاد لە (٢٠٠) عەرمبەنە ی لێدەموستا. ئەو شەقامە جەمی ئەمەات لەرێبارو فرۆشیارو کڕیارو دەستگیر، ھات بەخەڵمادا بەھاوسەرە کەم و ت:

(ح) خۆ ئێمە ھەر شت دەکڕین پارەمان پێیە خۆ پارە وردەکەش خەرج دەبێت بۆ ١٢ بە (دە) نەکەین.

بەسەر سوڕمانەوه وتی: ئەلێی چی!.. چی بکەین؟

منیش وام زانی لەقسە کەم تێنەگەشتوو و بۆم روونکردمەوه: بۆ (١٠) دیناری کاغەز نەدەین بەو کۆرە وردە فرۆشە و ئەویش ١٢ دیناری ئاسنمان بدات^(١) (ح) رووی تێکردم و وتی:

ئافەرت من ھەرامم پێو نایەت لەم بازاردا با سەیارمەیک لێمان نەیات.. وازی نە کە ناقل ئەبیت. تۆزێک تۆرە بو، بەلام من ھەر سوڕبوم لەسەر قسە کەم. و تەم: خۆ خەلکی ھەموو ئەمە کاریانە.. دەبا تاقیبکەینەوه.. دەیتوخوا.. وتی: بەو خواپە ی تۆ سوێندی پێدەخۆیت سەرکەوتو نابیت..

^(١) لەدوای راپەرینەوه جیاوازی نیوان پارە ی وردەو کاغەز پەیدا بوو واتە دیناری نیو دیناری ئاسنی سوپەری کەمتری دەکرد لەپارە ی (١٠ و ٥) کاغەز، ھەر بۆیە چەند کەسیک بۆئۆی ژانیان لەسەر

گەر ھەزىشت لەپارە وردەمكەيە سەرىبەسەر وەرىبگرە..

وتم: من لەبەر ئەو دوو دینارە ئەم ئاسنە توشى خۆم دەكەم؟!

وتى ئاخىرى خېر بېت ھەرموو.. دئىيام ئاكامەكەى باش نابىت، بەلام تۆ كەللە رەقىم

لەگەل ئەكەى.. ھەزىش ئەكەم ئاكامەكەى بەچاوى خۆت بېينىت.

رۆشتەم دوو پىچ دینارى كاغەزم داپە دەست كورپكى نەوجەوان و ۱۲ دینارى ئاسنەم

وەرگرت.. بەشانازیپەو ھەپرامەو وەم:

(ح) بۆ ئەو ھەندە رەشبینى و بەرچا و تەنگى.. بابېرېن.. پارەكە لەلای مەن بوو..

بەچەند ھەنگاویكى لەسەر خۆ لەو ناو ھەندە دوو دەوتینەو ھەچوینە ژەر پەردەكەى خوار

مەزگەوتى گەورەو.. لەچەند دوكانىك پەرسىارى نەرخى خوار دەمەنیمان كەرد ئەمەى

بۆتان دەگېرەو ھە سالى ۱۹۹۲ بوو.

خەلكى ھەموو بەكىلۆ و بەرھەزىلى پەيداوېستى و كەرمەسى خۆراكى دەگېرى و دەپخوارد.

ئېمەش بۆ پىكەو ھەنەنى (نۆمالى) خۆمان ھەولمان دەدا، زۆر جار كەمخۆراكىشمان دەكەرد تا

بەگەينە جىگەو رىگەو مالى خۆمان، ئەمە خەوى ھەموو تازە بوک و زاوايەكى دىنایە.

خۆشەوېستان لەلای ھەربانەيەك لەنگەرمەن گەرت و (سە) كىلۆ بىرنەمان كەرى بە (۲۱)

دینار، كەردمانە ناو (ەلەگە) يەكى گەورەى پتەوى ئەستورەو كە ھەموو كات بۆ بىرنەج

كەرىن بەكارمان ئەھانى ھىچ تەرسى دېان و تەقینى نەبوو.

بەبازاردا تىبەپەرىن پەرسىارى چەند كەل و پەلەيكى تەرمەن كەرد، ھەندىكى تەرىش

رۆپىشتىن گەشتىنە بەر (بەلەدە) كەى ناو بازار، چەند دەسكە سەوزەو تەپەو تۆلەو شتى

تەرمەن كەرى، كاتىك ھەستەم كەرد دەستى ەلەگە بىرنەجە و شەكەم سووك بوو لەپەر دىلەم

داخوړپا و سەپەرم كەرد.. ئەو ەلەگەيەى سە كىلۆ بىرنەجى تيا بوو وەك ئەو ەى چەقۇيەكى

تەيزى لىدەيت لەم سەر بۆ ئەو سەر دېراو ھەلەھەى بەيئ ئەو ەى يەك ەرمەبانە پان يەك

كەس لىمان نەزىك بوو بېت تا بەكارى ئەوانى بزانين.. بەلئ بەپەزەن بىرنەج رەزايە ناو ئەو

ئاوو قوړو لىتە پەشەى بەردەم (بەلەدە) كەو تەنھا سەرسامى نەبېت ھىچى تەرم بۆ

نەمايەو..

خېرا ەلەگە ھەروشەك وتى: دادە بۆ كۆى ناكەيتەو.. يارمەتەيت بەدەم؟

وتم: جا چى كۆبەكەو.. ھەيام بېت بەسەم..

ھاوسەرمەكەم وتى: باشە (كچى باش) بۇ دوو دېنارى ئاسن زەرەرى ۲۱ دېنارت لەخۆت دا.. ئاقل بويت.. يا ماوتە ئاقل و بەۋىزدان بېيت.. نەموت خۆت لەھەرام و مالى ھەرام بېارېزە.

بەتەۋاۋى چوومە سەر بۇچون و قەسكەى، بۆم دەرگەوت ھەرچى بەماندوبون و ئارەقى نەۋچەۋان و ھىزى بازو دەست نەكەۋىت جىگە ناگرېت.. با كەمىش بېت. زانىم مالى ھەرام گەر بەقەد كىۋى پىرەمەگرونىش بېت ھەرس دەھىنېت.. ئىستا نا رۇزېكى تر.. سالىكى تر.. نابېتە سوودمەندى بۇ خاۋەنى.

بەدەم گەرەنەۋەمان (ح) وتى:

ھاوسەرى بەرېزم تا دەتوانىت لەكارو كىرمەۋە پارەى ھەرام دوورىكەۋەرمەۋە زۆر كەس بەپارەى بەلاش پىگەشىتن، بەلام تىرنەبوون تا گل چاۋى تىرگىردن.
زۆر كەس ناھو ھەسرەت بۇ مالى خەلك ھەلەمكىشن، بەلام با خۇشى قىامەت نەدەينە خۇشى دىناۋ كۆشك و تەلارو باغى ئەم دىنايەمان بەلاۋە گىرنگ نەبېت. خۋاى گەۋرەش لەپەيامە پىرۈزەكەيدا بۇ مەۋفائەتى دەفەرموېت:

"والاخرة خیر وابقى"

تەوبەکردنی ئافەرەتییکی مەسیحی موسوڵمانبوونی*

و/ عبدالقادر علی

(ئێسا) ئافەرەتییکی (نە مەسحی) بوو، دواى هەموو کۆششێکی بەردەوام توانی بە پشتیوانی خۆی گەوره موسوڵمان ببیت، رۆشنایی ئایینی خوا پەردە رەشەکانی بپری، (ئێسا) بەم شیوێهە لەزمانی خۆیەوه باس لەچەرۆکی موسوڵمان بونی دەگات و دەلێت:

منذالیم وەك هەر منداڵێکی مەسیحی میسری لەناو خێزانیكدا بەسەر برد كە ئەندامەكانی خۆی فێری دیمارگیری دەکردو داواى لێدەكرد كە ئەوێندە پرسیار نەكات، بەلكو هەر خەریکی جێبەجێ كردنی فەرمانەكان بێت.

هەموو رۆژانیكی یەكشەممە لەگەڵ خێزانەكەماندا دەچوم بۆ (كەنێسە) و دەستی قەشەم ماچ دەكرد، پاشان گۆنێبێستی دەبوم كە دەپوت:

غەیری ئێوه هەرچی چاكەو چاكەسازییە مادام بپروای وەك بپروای ئێوه نێیه ئەوا هیچی قبوڵ نێیه.

من هیچ تێنەدەگەیشتم حاتم وەك حاتم سەرچەم منداڵەكانی هاوتەمەنى خۆم بوو، هەر كە لەكەنێسە دەهاتمە دەرەوه خێرا رام دەكرد بۆ لای كچە هاوڕێكەم بۆ یاری كردن كە ئەم موسوڵمان بو منداڵی زۆر پاكە ئەو هەموو رەقەى لەدەلما دەیانچاند درا بەموسوڵمانان بەرى نەگرت.

پاشان گەورەتر بوم و چومە قوتابخانە، لەوێش كۆمەڵێك هاوڕێم بۆ دروست بوو، واتە شاری (السويس) لەقوتابخانە چاوم بەرموشت بەرزى هاوڕێ موسوڵمانەكانم پشكوت، وەك خوشكى خۆيان مامە ئەهيان لەگەڵ دەكردم، سەپى ئەو ميان نەكرد كەوا ئایینی من لەئایینی ئەوان جیاوازه، دواى تێگەیشتم كە قورئان هانى موسوڵمانان دەدات كە لەگەڵ

ئەو كەسانەى موسلمان نىن زۆر رىزيان بگريئت و نازاريان نەدرئت ھەروەك خواى گەورە دەفەر مويت (لاينھاكم الله عن الذين لم يقتلوكم في الدين ولم يخرجوكم من دياركم ان تبروهم وتقسطوا اليهم ان الله يحب المقسطين).

يەكئىك لەھاوړيكانم زياد لەوانى تر يەكترمان خوښ دەويست بەردەوام بەيەكەوہ بوين تەنھا لەكاتى خوښىندى وانەى (بەرومردەى ئىسلامى) دەبوايە من بەاتمايە دمر و بچم لەسەر دەستى مامۇستا (مەسيحىيەكە) وانەى مەسيحى تايبەت بەخۇيان بخوښم لەگەل ھوتابىيە مەسيحىيەكانى تر.

ھەزم دەکرد لەم وانە تايبەتەيى خۇمان ئەوہ لەمامۇستاكەم بېرسەم: ئايا ھەر وەك ئىمە دەلێن موسولمانەكان بېباومړن، چونكە بېروايان بەخوايەتى ھەزرىتى (عيسى) نىيە، ئەمە تا چەند راستە، چونكە موسولمانەكان كەسانى بەرپەشت و دەست و زمانپاك و بەبەزمىين لەگەل غەيرى خۇشيان چەندە ھەولم دا نەمدەوړا، چونكە دھترسام لىم تورمبىيت و لەپيش چاوى باقى ھوتابىيەكان بەمشكىنييت، بەلام خۆم پېنەگرا رۆژتيان لەپۇلدا پېم وت:

موسولمانەكان كەسانى رەوشت بەرز، بەسۆزن، خۆشەويستى و ھاوگارى بەسەرياندا زالە كەواتە بۆ دەبىت بېباومړېن؟ لەبەزمىي بەدورېن؟

مامۇستاكەم كە ئەمەى لىبيستم ھەستم كەرد زۆرى پېناخۆش بوو، بەلام تورمبىي خوى ھوتداو بەزۆر زەردەخەنەيەكى دروستكراوى ھىنايە سەر لىوھەكانى و وتى:

تۆ ھىشتا منداليت و لەدنيا تىنەگەپشتويت، كەواتە ئەو شتانەى كە بينيوتن ھەلت نەفرىوېنئ.. چونكە ئىمە زۆر شت دەزانين، بەلام وەك وتم: تۆ منداليت و ھەستيان پېناكەيت.

من بىدەنگ بوم ھەر چەندە يەك تۆز باومړم بە ئەو وەلامە لاوازە نامەوزوغيە نەكرد دواى ئەوہ ئەو ھاوړى خۆشەويستەم كە باسەم لىوھەكرد، مالىان گوڤزايەوہ بۆ (قاھيرە) لەيەك دابراپين، ئاى كە لەيەك دابراپيئكى ناخۆش بوا

ئەو رۆژە ھەردوگمان زۆر بۆ يەكترى گريابين.. ھەردوگمان وەك پيش لەيەك دابراپ دياريمان پيشكەش بەويترمان كەرد.

ئەو ھاوړى موسولمانە باشترين ديارى يەك كە ھەلى بژاردبىت بۆ من باس

لە ھاوڕێیەتیمان بکات برینی بوو لە (قورئان) ڤک، لەناو کیفیکی قاپ قورئانی دا بوو، زۆر جوان و سەرنج راگیرش بو دواى ئەوەى پێشکەشی کردم پێى وتم:

زۆرم بیرکردمەوە لەوەى کە یداریەکی زۆر بەنرخت پێشکەش بکەم لەرەمزی وهفاداری چەند سالەى من بێت بۆ بەرپزرت، بەلام لەم دیارییە زیاتر هیچم بەشایستە نەزانی کە نەمەش پەیام و گوشتاری خواپە بۆ بەندەکان.

منیش زۆر بەخۆشحالییەوه دیارییەکەم لیومرگرت، دەم شارەدومە لەئەندامانى خێزانەکەم، چونکە ئەوان قبوڵیان ناکرد کە یەکیک لەئەندامەکانى خێزانەکیان کە من بوم قورئان بەدەستەوه بگرێت.

دواى ئەوه کە ھاوڕێ موسوڵمانەکەم لێم داپرا، هەر کات گویم لەبانگ بواپە ئەوا خێرا قورئانەکەم دەردەهێناو بەدزییەوه ماچم دەکرد، چونکە ئەگەر پێیان بزانیمایە ئەوا توشی گرفتێکی گەوره دەبوم.

رۆژگار تێپەری بەم شیومییەى کە بۆم باسکردن من هەر بیر لەموسوڵمان بون...خۆداپۆشین.. نوێژکردن دەکەمەوه، لاشەم لەناومەسیحیەکاندا بوو، بەلام بەروحو گیان خۆم لەناو موسوڵمانەکاندا دەبینیەوه.

دواى چەند سالیك شومکرد بە (یەکیک لەپیاوانى ئاپنى کەنیسە) لەگەڵ گۆیزانەوهى کەلوپەلى تایبەتى خۆم بۆ مالى تازەم، دیاری خوشکە موسوڵمانەکەم گۆیزایەوه کە بریتی بوو لەقورئانەکە نەمدەهیشت ھاوسەرەکەم ببینییت، ئەم ماچ کردن و بەسەنگەوه گرتنەم کال نابۆوه رۆژ بەرۆژ لەزیادبووندا بوو، زۆر بەوهفا دئسۆزی بەردەوام ژيانم لەگەڵ ھاوسەرەکەم بەسەربرد، دواى ئەوه خواى گەوره (۲) منداڵى پێبەخشین.

دواى ماومیەك لەدیوانى پارێزگادا بوم بەفەرمانبەر، لێرە لەگەڵ چەند دەستەخوشكى موسوڵمان کە بەرگی شەریان پۆشیبوو بۆینە ھاوکاری یەکترو بۆینە ھاوڕێی یەکتەر، زۆرباش بون لەگەڵم، رەوشتى جوان و ھاوڕێیەتى گەرمیان لەگەڵ مندا بیری ئەو ھاوڕێیەیان دەهێتایەوه کە پێشتر باسم لیومکرد.

کاتیک لێیان داپرایمە بێتاقەت دەبوم، لەو کاتانەش هەر کات بانگ بەدراپە لەمژگەوتەکان ئەوا هەستم دەکرد شتیک خورپەى دلى دەدام.

دلە تەپەى پێدەکردم، هەرچەندە من موسوڵمان نەبو بوم و خێزانی کابرایەك بوم کە بژێوی خێزانی لەکەنیسەوه بۆ دابین دەکرا.

بەبەردەوامى ژيانى رۆزانەو ھاوپۇتەتى ئەو خوشكانەى كە لىيان دوام بىرم لەئىسلامو مەسىحىيەت دەكردەو، ھەلەدەستام بەھەئسەنگاننى ئەو قسانەى كە لەكەنىسە دەيانگوت بەئىسلامو موسولمانو لەگەل ئەو واقعەى كە دەمبىنى بەراوردەم دەكرد، كە زۆر زۆر پىچەوانەى قسەى پىاوانى ئاپنى بوو.

خوای گەورە ھەل بۆ رەخساندەم مێردەكەم سەفەرێكى ھاتە رێگا ھەر خۆم بەتەنھا لەمالەو لەگەل منداڵەكانم مامەو.

ئەمەش بواریكى واى بۆ رەخساندەم كە بە (رادىۆ - تەلەفزیۆن) گوئ لەوتارى زۆرێك لەزانایان بگرم، لەمیانەى وتارەكانیاندا وەلامى پرسىارەكانى ناو ناخى منیان دەداپەو، وە خویننى قورئان بەدەنگى (شیخ محمد رفعت) زۆر كاریگەرى بوو لەسەرم، وە كاتێك گوئ بىستى دەنگە ئىمانیەكەى (شیخ عبدالباسط) دەبوم دەموت ئەم گوفتارە بەرزە وتەى ئادەمیزاد نییە!

رۆژێكىيان كە مێردەكەم لەكەنىسە بوو خۆم بەتەنھا لەمال بوم چوم بۆ لاى دۆلابەكەم دیارییە بەنرخەكەم دەرھێناو خستەم بەردەستەم زۆر بەپەرۆشییەو كەردمەو یەكسەرى چاوم كەوت بەو ئایەتە پیرۆزە كە دەفەرمویت:

(إن مثل عيسى عند الله كمثل آدم خلقه من تراب ثم قال له كن فيكون) دەستم كەوتە لەرزە، ەمرەكردنەو موچرەكەبەك گشت گیانمى داگرت، ھەرچەندە من پێشتر زۆر گویم لەقورئان بو، وە چ لەلایەن ھاوپۇتەكانمەو یان لەرادىۆو تەلەفزیۆنەو، بەلام ھىچیان ھىندەى ئەو خویندەنەومىیەى خۆم كە خویندەمەو كاری تێنەكردم، ھەزم دەكرد ھەر ئاوا بەردەوام بىم، بەلام دەنگى كەردنەو دەرگای مالاو لەلایەن ھاوسەرەكەمەو نەبەشت كە بەردەوام بىم لەخویندەنەو.. ناچار قورئانەكەم شاردمەو، چوم بەپیشواى ھاوسەرەكەمەو، بۆ رۆژى دواى چووم بۆ سەر فەرمانى رۆزانەم لەفەرمانگە، بەلام دەیان و سەدان پرسىارى سەیر بەمیشكەدا دەھات و دەچوو، چونكە ئەو ئایەتە قورئانییەى كە خویندەبوومەو ئەو راستیەى بەتەواوى بۆ رونكردمەو كە (ھەزرتى عىسى.. سەلامى خوای لىبىت) بەندەو پتەمبەرى رەوانە كراو لەلایەن پەروەردگارەو بۆ سەرچەم ئادەمیزاد، ئەو ئایەتە گومان و دوودلى لەلا نەھىشتەم بۆم رونبۆو كە قورئانى پیرۆز وتەى (محمد) نیە و فەرموودەى خوای گەورە، چونكە بە جوانى (سورمتى

مەریەم) باسی ھەزرەتی عیسیای کردوو، زیاتر لام رۆنبۆو ھە ھەمانی عیسا
مەجیزەکانی ئەما، بەلام (مەھمەد) پەیمامەکی ھەر ماو.

زۆر پرسیاری تەرم لەخۆم دەکرد، دەبێت چارەسەری ئەم ھالەتە چی بێت، بەلام
سوپاس بۆ خوا تەوانیم کلیلی چارەسەری ئەم گەشتە بدۆزمەو ھەویش (أشهد أن لا إله إلا
الله وأشهد أن محمد رسول الله).

بەلام بیرم دەکردمەو (ھەلۆیستی مێردو منداڵ و کەسوکارو ناسیامو چی دەبێت
بەرامبەرم) ئایا تەوانم موسوڵمان بێم یان نا؟

چەندان ھەفتە بەدوای یەکدا تێپەڕین زۆر بیرم دەکردمەو.. ئەو ھەندە دەتوانی
ھەوێ شەڕەزاییونی ئیسلامو کەسایەتییەکانیم دەدا.

لەلای کەسبێش رازی خۆم نەدەمەکاند، ھەرچەندە من زۆر بە (بەتواناو چالاک)
ناسرابوم لەئەنجامدانی کاری رۆژانەدا، کەچی زۆر بێتاقەت بووبوم کاری رۆژانەم بەگرانی
بۆ بەئەنجام دەگەیەنرا.

بەڕێزان ھەروا نەمامەو ھەوێکیان لەفەرمانگە لەسەر کورسیەك دانیشتبوم
کەوتبومە قوڵایی بیرکردنەو.. لەبەر گوێم لەدەنگی مزگەوت بوو کە بانگی دەفەرموو..
دەمی فەرموو (الله أكبر .. الله أكبر ..) (أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمد رسول الله)
بانگەوازی گشت ئەندامانی دەکرد بۆ نوێژکردن و خواپەرستی.. بەدەنگێکی نەرم و خۆش
بەدەر لەو تەقوھورو زەنگە ژەنگ گرتووی خۆمان.

ھەستەم کرد و ڕەو ڕەو و شەکانی دەچونە ناو ناخەمەو ھێنامیە لەرزمو لەبەر پەردە
بێباومەری و دور لەخوا زیان یەك بەیەك فەوتان، خۆم پێنەگیرا لەناو ھاورپێکاندا پەر
بەدەم ھاورم کرد (أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمد رسول الله) زۆر کەو بێدەنگ
ھاورپێکانم سەپریان نەکرد، وایان ئەزانی کەسێکی نامۆم لەئەستێرمیەکی تەرمەو ھاتوم..
نامۆو نامۆ.. بەلام پاش کەمێک سەپرم کرد ھاورپێکانم سەپریان سوپما بوو ھەندێکیان
پێدەمەنین بڕێکی تریان دەگیران، گریان و پێکەنین و خۆشی تێکەلاو یەك بون، منیش
چێژ خۆم پێنەگیرا و دامە گریان و ھەنسەك دان گریانێکی بەکوڵ، بۆ تەمەنی رابردوم بۆ
ژیانی دور لەخواو پەیمانی ئیسلام، بۆ تەمەنی خۆم کە کەنوشیکی بۆ خوا ی پەرەمەردگا

تیانەبوو، داوام لەخوا کرد کە لەگوناھەم خۆش بێت و ژیانی تازەو نوێم پێ بەرەکەت بکات.

چونکە تەمەنی بێبەرەکەت و دور لەخوا ژیا، مەزۆفەکان بەرمو دەریای قوئی نامەزۆفانە دەبەن.

نەم موسوڵمان بونەم خێرا بەناو فەرمانبەرازی فەرمانگەدا وەك ناگری دارستان خێرا بەگشت لایەکدا بلاوبۆووه.. هەندێک لەھاوڕێکانی پێشوم کە ئەوان موسوڵمان نەبون، نەمەیان بەھەلزانێ خێرا چونە ماڵ و بەمالەو میان راگەیاندا، خۆشیان درێغیان نەکردبو لەوێ کە خراپەو کەس پێیقبوڵ ناکرێت، بۆیان هەلبەستەم وە هەمویان گومانیان پێنەبرد کە لەدوای نەم موسوڵمان بونەو شتیکم لەژێر سەردایە، نیازی شتیکم هەیە! بەلام من گوێم نەدانی هەرچی باسیان دەکردو بەخۆپای بەدەمیانەو هەلبەستەم کاری لێنەکردم سوربوو لەسەر رموتی موسوڵمان بون و بەرمو لای خوداچون.

جا بۆ ئەوێ موسوڵمان بونەکەم ناشرکاو رون بێت، لەڕوی یاساییەو هەرچی پێویستیان کە هەبوو جێبەجێم کرد، بەشیومیەکی رسمی و یاسایی موسوڵمان بوم، کاتێک گەڕامەو بۆ ماڵ چی ببینم سەرم سوڕما هاوسەرەکەم کە هەوائی موسوڵمان بونی بیستبوو، هاتبو هەرچی جلویەرگم هەیە لەحەوشە ماڵدا ناگری تێبەردابو سوتاندبوی هەرچی ئالتون و زێڕێک کە هەبوو، دەستی بەسەردا گرت، بەلام من هەر خەفەتی منداڵەکانم بوو کە بیبات بۆ لای خۆی نەمداتی تا ئەمە بکات بەھۆکاری جەخت کردن لەسەرم تا لەموسوڵمان بونەکەم پاشگەزبیمەو، زۆر بەزمیم بەمنداڵەکاندا دەهات، چونکە ئەگەر لای من نەبوانایە ئەوا ئەوانم موسوڵمانانە بۆ پەرورەدە نەدەکا.

زۆر پارامەو لەخوا کە منداڵەکانم لێدانەبێژن.. تا بتوانم موسوڵمانانە پەرورەدەیان بکەم، خواى گەورە نزای قبوڵ کردم.. هەندێک خوشک و برا ئەو میان پێراگەیاندم، یاسایەک هەیە لەدادگا کە لەوێو دەتوانی داوای منداڵەکانت بکەیت و منداڵەکانت دەستبکەوێتەو.

رێگای دادگام گرتەبەر و بڕوانامەى موسوڵمانبونم پێبوو، سوپاس بۆ خوا دادگا فەرمانی بەقازانجی من دەکرد.. (داوای لەھاوسەرەکەم کرد کە یان موسوڵمان بێت و بەشیومیەکی ئاسایی لەگەڵماندا بژی و لەیەك دانەبێژین یان لەیەك جیا بونەومان و

بەخشینی منالەکان بە من، چونکە هیشتا منداڵ بون، نەگەیشتبونە تەمەنى یاسایی)،
بەلام ھاوسەرمەکەم لوت بەرزى گرتى و پشنى لەپاستى کردو موسولمان نەبوو.
بەم شیوەیە منداڵەکان لای من مانەم و لەگەڵ باوکیان لەمەك جیا بوینەو.
هەرچەندە لەمەك دابراین و پەیمۆننەیمان بەیەكەو نەما، بەلام زۆر بیشرمانە
(خۆی و کەس و کاری و کەس و کاری خۆم) پروپاگەندە و قسەى ناراستیان بۆ هەڵدەبەستم
هیچ کاری لەمن نەکرد.

چونکە کە سەیری میژووی نیسلام دیمکەیت باشتەین کەس و خواناستەین زاناو کەسانى
بۆ خوا پەخساو درۆو بانگەشەى درۆیان بە دەمەو هەلبەستراو.. تەنانەت شایعە و قسەى
ناراست بە (پێغەمبەر و خێزان) مەکشى و تراو سەلامى خوايان لەسەر بێت.
ئەى کەواتە دیمبیت حالى من چیبیت کە ١٤٢٠ سال دواى پێغەمبەر و ھاوڕێیانى
دەزیم.. بەردەوام سەرەپای خراپەى کەس و کارم من هەر نزاى هیدایەت دانیاں بۆ دیمکەم
تا موسولمان ببن چیتەر دواى رێچکە و رێبازى دەستکردى مەرۆف و وتە بریقەدارە
بێبناغەکانى کۆمەلگە نەگەون.
نیوش نزاى خێر بۆ من و سەرچەم ئەو کەسانە بکەن کە حمز دیمکەن موسولمان ببن،
بەلام (کارو پلە و کورسى و مۆدیل) جاوى گرتون و ئەمەقلى لەحیم کردوون.

هيوای ئازادی لەچاوی لاوکدا

کۆرە گەورەمەم لەخۆشەویستیدا پێمان ئەوت (لاوک)، تەمەنى گەشتە (۸) ساڵ و تاقەتى قوتابخانەى نەما.. چەند هاوڕێیەکی ئەملاولایان لێگرت.. دەستی کردە کوردایەتى، ئەو سالانەى (پێشمەرگە) ناویان زۆر بەرزو پەرۆز بوو، خاك و ئاوو گەل ھەمويان قەرزاربارى ئەوان بوو، دەسلاتی رژیم لەکوردستانی عێراقدا بالā دەست بوو، لەو سالانەشدا هیچ لاویك خۆش گوزمەران نەبوو لەژین.. ئەو سالانەدا دیوارو کوچەو کۆلانەکان بەدروشمی کوردانە لەشەوگاڕە تاریکە قۆلەکاندا دهنوسرانەو.. راستی قسەگەم ئەو دیوارانەن کە ئیستاش ماون، ئەو دروشمانە دواى چەند جار بۆیەکردن ھەر ئاسەواریان دیارەو براى شەھیدەکان کە بەلایدا گوزمەرمەم دەلێن: ئەمە کاکەمان سالى ھەشتاکان بەبۆیەى پەمپ نوسیویەتى..

بەھەر لایەکی ئەم شارەدا دەرۆشتین دەرگای داپلۆسینی (حزبى بەعسى عەرەبى ئیشتراکى) دیاربوو، پاساوئەکانى لەکونە دیوارمکانەو سەپریان ئەکردین.. چەند لاویك لەبەندىخانەکانى ناو شارو دەرەوى شارى سلیمانى توندکراوون، رۆژانە جۆرەھا سزای جەستەیی و دەرۆنى دەرمان.. رۆژانە سوکایەتى بەکەس وکارو مال و مندالیان ئەکرا.. لەگەڵ ئەمەشدا چەندین کەسیش لەم شارە خۆشەویستەماندا ھەبون کە رێوى ئاسا خۆشەویستى (بەعس)یان بۆ کەسان باسدەکردو ھەوالیان دەرماند. بۆ سلاوى عەرەبىکى ئالەببارى ھىچ نەدیو ئەجوونە ئاسمان.. خۆیان پێو ھش ئەکردنەو: (فلانە رەفیق حزبى برادەرمە.. ھەرجیت ئەوئ بۆت ئەکەم!!)

خۆشەویستەم ئەو رۆژانە لەگەڵ ھەورى بەھاردا رەوینەو، بەرى خۆر رۆشن بۆو، بەلام ئاسەوارى نەھامەتیان لە (زەوى و دل و دەرۆنى) کەسانى خۆشەویست بەخاک و ئاو ھەر ماوہو.. بەم زوانەش ساپنژ نابیت.. ئەگەرچى گەمەلە دیکتاتۆر (دیل ئاسا) دایان

بەدەستەمۇ (مۇعەزەز مۇكەرەم) خەزەتە ئەكەن، ئەمەلى مەبەستەمۇ ھەمۇ دەمانەۋىت
 بىزانىن سىخۇرى ھەندىك كەس بو گە بۇ رۇنە دىكتاتۇرى دۇ بەمۇفایەتەن ئەكەرد.
 لاوك: ھەستە چوۋە دەمەۋە.. كۆپىكى زۇر چالاك و بەتوانابوۋ داۋاى يەك دوو چالاكى
 ناۋشارىيان لىكەرد... ھاتەۋە پىم وت: رۇلە دانىشە قور مەكە بەسەرماندا... رۇلە دانىشە،
 سودى نەبوۋ، رۇزىكىان بو بەتەقەۋ ھەراۋ قلىشانەۋە جى بو جى رویدا... پاش يەك دوو
 سەمات وتیان: محافى سلىمانى (شىخ جەغفەر بەرزنجى) بەدەستى خۇى ھەيكەلەكەى
 كاۋەى لەجەدى توى مەلىك روخاندوۋمۇ چەند قەسەپەكى ناشرىنىشى بە (پىشمەرگەۋ
 كورد) داۋە ۋەك خۇى كورد نەبوۋى. لەۋ ناۋمدا چەندىن كۆرۈ كچو خەلكى ئامادە بون،
 بوۋە بەھەرەۋ تەقە زۇرىيان بۇ (محافظ) ھىناۋە خەرىك بوۋە پەلامارى بىدن و حسابى بۇ
 بىكەن، بەلام (محافظ) خىرا سۋارى سەپارمەك بوۋە بۇى دەرچوۋە.. چۇن ئىستا
 (مۇعەزەز مۇكەرەم) لەلايەن دەسلەتدارانەۋە بەرمۇ (نەروىچ) رەۋانە كرا، بۇى دەرچوۋ
 گەشەتەۋە شوۋىنى ئامانىۋ داۋاشى لەجەكدارمەكان كەرد دەستىكەن بەتەقە كەردن لەۋ
 لاۋانە.. چەند كەسەك (كوزرا - بىرىندار بو - گىرا... راپكەرد..)

كاگە لاوك بەبىرىندارى خۇى خەستەۋە مائىكەۋە لەۋ ناۋە شەۋگارەكى دەرەنگ
 ھانىيانەۋە بۇ مالى خۇمان و ئەۋ مائە بىرىنەكەپان جوان بۇ تىماركەردىۋ... چەند رۇزىك
 خەزمەتەن كەرد... قەسەمان بۇ كەرد... پاش چاكبۇنەۋە چالاكىەكى تىرى ئەنجامداۋ ئىتر
 نەمان دىيەۋە.. پاش ماۋمەك بەزىنكى نەناسدا نامەپەك و چەندىن وىنەۋ قەسەى
 خۇشى بۇ ناردىۋىن^(۱)، بەئى لاوك چوۋە رىزەكانى پىشمەرگەۋە لەدۋاى چەند مانگىك
 بەكەسەكى دىلۋوز بەرپىزو ئازا ناسرا، ئىتر خەمەكان لەسەر شانى ئىمە گران دەبوۋ،
 ئىۋاران كە لەدەرگا دەمرا رۇخ ئەچوۋە كۈنەلۇتمان، كە دەرگامان ئەكەردەۋە مالى كاك
 (رەھىم)ى دراۋسىمانە ھاتوۋن بۇ (شەۋنشىنىۋ سەردان)، ئەۋ مالاۋنەى كۆرپان دۇى
 (بەس) لەدەرەۋە بوۋ زۇر دىيان بەپەكتر ئەكرامەۋە.. سەردانى يەكتەپان ئەكەرد
 لەھەۋال و بارودۇخ ئەپانكۆللىيەۋە.

^(۱) نامەى پىشمەرگەكان بۇ كەس و كارپان بەمەندالاندا دىگەشە شار، بەلام لەلايەن رۇنەۋە ئەۋە

بەرپىزەكەم:

ئەو كاتانە وابو ھەر مائىك (كوپ) يا (برا) يەكيان لەدمرەو (پېشمەرگە) بوايە نانئىكى ئىسراھىمتيان ناخوارد، كەس وکار لەھەموو لایەكەووە لىيان لا لوت ئەبون، ئەزانى بۆجى؟ ئەوێك شەوێك لەمالى ئەو كەسە بىمىنیتەو: تۆ جىگەى ترسىت.

رۆژە خۆشەكان زۆر كەمبون، چەند رۆژىكى لىلا و تارىك ئاسۆى ژىنيان گرتەم، رۆژىكيان گەرەمەووە بۆ مال يەكێك لەمنداڵەكان وتى: باوہ.. كاك (جەلال) ى موختار ھاتبو ئەبوت: باوكت كە ھاتەووە سەرێكم لىبدات.

بەبىستنى ئەم ھەوالە جەرگو دڵم بەربۆوہ.. لەناخى خۆمدا ھەستەم بەترسىك ئەكردا وتم:

- تۆ بلىيى لاوكى كورم گىرايىت؟

- ئەبىت لاوك شەھىد نەكرايىت و ئەم زانىارى پىگەھشتبىت؟

- ئەبىت موختار منى بۆجى بىت؟

ئەمانەو چەندىنى تىرىش بەھزرو بىرەدا تىبەرپىن.. نانم بۆ نەخورا، بەرچاوم تارىك بو، خىرا خۆم گەياندە مالى موختار، كاك جەلالى موختار: كاكە برا، گيانەكەم لە (دائىرەى ئەمنى سلىمانى) يەوہ بانگيان كردوم و توپانە: كورپى كاك (فەرىق) پېشمەرگەيە.. ئەبىت بىئەزىمەتى نەزانىت بەيانى سەردانىكى (دائىرەى ئەمن) بكمىت، خۆشم لەگەڵتا دىم مەترسە.

تەفېكم قوتداو بەزۆر زەردەخەنەيەكى ساردەم خستە سەر لىوہكانم وتم: جا كاكە جەلال گيان من چىم دەسلەتە.. كورپى ئەمەروژە جى بەھسەى باوكيان ئەكەن؟ وتى، من ئەمانە نازانم وا بىم راگەياندى.. ئەبىت ھەر بچىت، ئەو شەوہ نازانم چۆن رۆژ بۆوہ.. بۆ بەيانى بەرەو (دائىرەى ئەمنى سلىمانى) بەخوێندى ھەزار دوعاو ئايەتەلكورسى لەگەل (موختار) رۆشتەم.. رۆح لەجىگەيەكى سەختەو دەرناچىت؟ سى كەنم زەردكرد.. ئەزىنۆو قاچەكانم ھىزى جۆئەو ھەلگرتىيان نەما..

گەشتىنە دائىرەى ئەمنەكە، زۆر (بەرپىزو ئىحترام) دوە بەخىرھاتىيان كردىن، پاشان چوینە زورىكى تر، ئىتر موختار نەھات، تەنھا مامەوہ لەناخەوہ دەترسام.. بەلام وام دەرناپرى كابرايەكى قەلەو رەشتالەى چوارشانە لەسەر مېزو كورسىەك دانىشتبو بياوئىكى وەرگىرى بانگ كردو لەلامەوہ دانىشت، زورەكە بۆنىكى خوشى لىنەھات، تاقمە

قەنەقەنى تازە، دىۋارەكان بەجەند تابلۇيەك رازىنرابونەۋە لەسۇچى ھەر تابلۇيەكەۋە
ناۋى كوردىكى لەسەر بو كە ھەدىيەى مىدىر ئەمنى كىرىبوو، ۋەنەيەكى گەۋرەى (صدام
حسین)ى گەمالە دىكتاتور ھەئەسرايو، نازانم بۇ ئەبىت ھەمو دىكتاتورىك ۋەنەى
لەھەمو شوئىنىك ھەبىت، ئەمە ياساى دەۋلىيە پان بەزۇر پان خۇشەۋىستى..

بەيەكەم وشەى عەرمى بەخىرھاتنى كىردم و گۇمى بىيەنگى شەقاند، خۇم عەربىم
باش دەزانى بەلام وا خۇم نىشاندا كە عەرمى نازانم و پىۋىستە ۋەركىر بۇم ۋەركىرەيت.
پاشان بەيەكەننىكەۋە ۋتى: بەرپىزت باۋكى (لاوك)پت كە پىشمەرگەيە؟
ۋتم: بەئى

ۋتى: لەكۇيە؟ ۋتم: نازانم! ۋتى: چۇن نازانىت.. باۋكىكى بىرەحمىت.. سەردانت
نەكردوۋە؟!

ۋتم: نەخىر.. ۋتى: باش گۇبىگرو سەربىچى مەكە! ۋتم فەرموا!
ۋتى: كۆرەكەت پىشمەرگەيە لەنزىك گوندى (...) لەناۋچەى گەرميان بەيانى بچۇ
سەردانىكى بكو بىيەنەرەۋە با ئىمە ھىلاك نەبىن و ئىۋوش توشى نازارو زىندان نەبىن،
كۆرەكەشت ھەرچى بوپت بۇى جىبەجى دىكەپن، بەدئىايەۋە.
ۋتم: قورىبان لەراستى قەسەكانتان ئەترسم، (تۇزىك ھىۋور بومەۋە كە قەسەكانى
لەۋنەچون كۆرەكەم نەكۇزراپىت).

ۋتى: ئەو ئاۋىنەيە ئەبىنى؟ (بەيەكەننىەۋە)

بەبىزارىيەكەۋە ۋتم: بەئى!

ۋتى: چۇن خۇت دى لەو ئاۋىنەيەدا ئاۋا كۆرەكەت ئەبىنن!
ۋتم: چۇن؟

ۋتى: رۇزانە ئىمە ئەزانىن لەدەرەۋەى سلىمانى چى ئەگوزەرەيت.. بەيانى بچۇ
بىيەنەرەۋە ھىچ لەسەر مەپۇ.. ئەمەش ناۋىشانى كۆرەكەتە: دەستىك جلى رەش و
كراستىكى بۇرى لەبەردايە.. دو برادەرى خۇشەۋىستى لەگەلەدان سەعات (۱۰) ى بەيانى
دېنە سەر كانيەك لەخوار گوندى (...) يەكەم كەس نا دوۋەم كەس كۆرەكەى تۇيەو
سىيەمىش كۆرپكى ترە.

چەك و تەقەمەنى ئەۋەندەو ئەۋەندەپان پىيە، بەكورتى ھەمو ناۋىشانەكەى دامى.

باش چەند وتووڭزىكى تر لەدوا قەسەيدا وتى: ئەبىت ھەر بىجىت بىھىنيتەوھ.. ئەگىنا زۆر خراب خۆت ئەبىنيتەوھ؟! قەسەكانى بەرمو پەقى و زىرى ئەچون ناچار بەئىيەكم بۆ كرد.

بەدلىكى شكاو بەناپەھەتى ھاتمەدمرو گەيشتمە زورى (ئىستقبال) گە سەير ئەكەم چى بىينم، ئەو ھەمو زىن و پياوھ ھەمو بە (تەقير) ھوھ دانىشتون و چاوەپرى چوھە زورمەو دەكەن (ھەمويان سىخوڤ) بوون، ھاتمە پرسگەو لەوڭوھ بۆ دەرگای دەرموھ، لەپىگای گەپانەوھمدا ھەر كەسەك چاك و چۆنى لەگەل ئەكردم وامنەزانى ھەر لەگەل منيان نىھ؟! تاگەيشتمەوھ مالى.

مال و مندال بەگەرمى بەخىر ھاتنىيان كردم، ھەر ھەمو قەسەكانم بۆ گىپانەوھ، داپكى لاوك وتى: (ئۆھ خوا دەرمايان نەيات، كوڭرو لالەن بۆ ئەوھندە رەقيان لەكوڤى خەلگە، خوا ھەوت و ھەنايان كات مالىان بىيئە جىگەپيان).

ئەو شەوھ بەسائىك لى رۆيشت، وھى لەدلى خۆم وھى لەترسى گرتنى كۆپەكەم، وھى لەزالى ئەو كاپراى ئەمنە.

بەيانى ھەستام لەخەو، دو دلبوم بچەم.. نەچم؟!

ناچار خۆم كۆكردنەوھو بەھەر ئەحوالى بو سەيارەم نامادمكردو بەرمو ئەو ناوچەيەى ناوئىشانىيان دابومى كەوتمە پى، لەزالگەكان (سىطۇرە) رىگريان ئەكردم، بەلام نوسراوڭى (مەير ئەمنم) پىيو.. لەكاتى پىويستيدا دەرە ئەھانى و كارناسانى بۆ ئەكردم.

نەچومە قولاى ناوچەى پىشمەرگەوھ بەرمو ئەو جىگەيە رۆشتم كە ناوئىشانى (لاوك)م لىوھر گرتبو.. كاكى ئەمن چى وت ھەر ھەموى راست بوو، بەچرگە لادانى نەبوو، جل و بەرگ و قىافە خىلافى نەبو، باش پشودانىكى كەم لەبن دارىكدا لىيان چومە پىشمەوھ. لاوك بەبىينىنى من سەرسام بو، دەستم كرده مىلى و تىر ئەملاولايم ماچ كرد.. دلم بۆى پىر بو لەگريان.. بەلام خۆم گرتو قەسەم نەكرد، يەكە يەكە برادەرمكانى پىناساندم.. لەگەل قەسەى ئەودا ھەمو ناوئىشان و ناوى ئەوانم بىر ئەكەوتەوھ كە (مەيرى ئەمن) باسى كرىبوو دابىومى.

لاوك: باوھ گيان خىرە واھاتوى چىت ئەوئ.. ھەمو ساغو سەلامەتن؟!

ۋەتەن: بەئى كۆرى شىرىنەم ھىچ غەمى ئىمەت نەبىت.. ئىمە تەنھا غەم ۋە پەژارە
تۆمانە ۋە ھىچى تر.. ئەى بارودۇخت لەگەل ھاۋەلانتا.. لەگەل شۆرشدا.. لەگەل ئەم
دەقەرەدا.. چۆنە چۆن؟!؟

ۋەتەن: زۆر باشىن.. لەھىچمان كەم نىيە.

ۋەتەن: رۆلە گىيان بۇ شىئى ھاتوم.. ناۋىرم بىلەيم..؟ يان نەبىلەيم!

لاوك: باۋە گىيان مەترسە ئەم دو برادەرم زۆر خۆشەۋىستىن.. ھەمومان يەكگىيانىن..
بەيەك كەۋچك نان ئەخۇپىن.. ھەرچى نەبىنى ۋە بابەتى خۇمان ھەيە لەلەي كەسمان نامۇ
نىيە! ئەۋانېش ۋەك لاوك وان بۇ تۆ.. فەرمو بزانم چىت ئەۋى؟

ۋەتەن: بەخۇا رۆلە گىيان ئەمەيان پەيۋەندى بەۋانەۋە نىيە، بابچىنە پەنەيەك با تەنھا
خۇم ۋە خۇت بىن!

رازى بوۋ، چەكەكەى ھەلگرت ۋەردە ۋەردە بەدەم گىپرانەۋى چەند يادگار يەكەۋە
لەۋان زۆر باش دوركەۋتەنەۋە.. چۈپنە ژىر دار بەرۋار يەكى گەۋرە كە بەگەل سەۋەمەكانى
سېبەرى بۇ زەۋى كرىبو، بەھەمەۋ لاپەكدا ناۋىرم داپەۋە دەستەم كرىدە ملە قوتى..

لاوك: ئەۋە چىتە بابە گىيان.. بۇ ۋا ئەترسى؟ ھىچ رويداۋە؟

ۋەتەن: سەگى سەگاب ئەۋەندە شت رويداۋە تۆ بەخۇت نەزانىۋە.. ھەستە بابىرۋىنەۋە،
ۋاز لەكورداپەتى بېنە.

لاوك: بۇ باۋە.. بۇ ۋات لېھاتەۋە.. خۇ كەس ۋەكارمان نەگىراۋن؟!؟

ۋەتەن: جا ئەمىرۇنا سېمىنى.. تۆ لېرە بىت ۋە خەلگى جاسوسى بىكەن ھەر نەگىرېن!
لاوك گالتەى بەقسەكانەم ئەھات.. (ھەتەۋە كەرە جوان گۈيەم بۇ شەكە ئەۋسا بەلېنى
خۇت بەدە، دىئىام كە لەگەلما زۆر بەناسانى دېتەۋە).

لاوك: باۋە گىيان قەت ۋام لەتۇ رانابىنى بەم شېۋىيە بېۋا بىكەى، فەرمو.

ھەمە كەسەك دىزانن تۆ پېشمەرگەى، دۈننى (مىدىرى ئەمەنى سەلېمانى) بەمۇختارى
گەمەكەكەى ۋەتەن كە باۋكى لاوك دىبىت بىت بۇ لام.. ھەتا چۈمە لى سى كەنم زەرد
كرىد.. رۆلە گىيان ئەۋ خەلگە ھەمەۋى بۈنەتە پىۋاۋى ھۆكۈمەت، مىدىر كە مىنى بىنى
لەبەرم ھەستەۋ رېزى تاپەتەى لېگرتەۋ زۆر قەسەى نەرم ۋە گەرم ۋە خۇشى بۇ كرىد.
لاوك: جا ئەۋە سۈرۈشتى ئەۋانە، تا بىكەۋىتە ئەم ۋاقەۋە.. ئەگىنا درۇ ئەكەن.. پىۋا

باوک: دە کەرە کەر بزانە چی ئەئێم.. ناخر سەری خۆت و ئێمەش مەکە بەقور..
رۆڵە گیان کابرای ئەمن هەموو شتێکی بۆ باسکردم.. ئەم جل و بەرگانی تۆ.. ئەم چەك و
تەقەمەنی و ئەم هاوڕێ و جینگەمەش.. هیچی نامۆ نین.. ئەگینا منی سەرگەردان چۆزانم
ئێستا و بەم شێوەیە تۆ لێرە ئەبیت.. وەرەو وەك پیاوی مەرد واز لەو نامەردانە بێنە،
وەرەو کاسبی خۆت بکە.. چیت داوە لەم کرێکارییە بەلاشە.. دڵنیا بە هیچت لێناکەن..
گرێنتی تۆیان پێداوم.

رۆڵە گیان لاوک.. دایکت و کەس و کارت کۆلیت بۆ ئەکەن، ناخر لەسەرچی و لەبەرچی
ئەم تەمەنە جوانەت وەك نازەلی کۆی بەم شاخ و داخاڵەو بەسەر ئەبەیت و قورە
بەسەر لاوێتی و تەمەنی ئێمەشدا ئەکە.. تاکە بەدیار چلکاو پیرۆزنیکیوە
دانەنیشی.. وەرەو ناوماڵ و کام جینگەو کام خواردنە خۆشە بێخۆ.. کورم دنیا و نییە
وەك تۆ لێیحالی بووی.

باوە گیان دنیاو کوردایەتیش زۆر لەو گەورەترە کە تۆو کەسانی تریش
لێیتیکەشتون، گوێی مەدمرئ.

لاوک گیان رەحم بەم لەش و لار و جەستەو تەمەنە ی باوکت بکە.. با لەبەر تۆ
لەروناکی خۆر بێبەش نەبین.. با لاشەو ئەندامی خوشک و براکانت نەکەو نە بەر چەزی
شەلاقی ئەو بەعسییە بپۆزدا نە.. رۆڵە لاوک (کوردایەتی.. پێشمەرگایەتی) هەموو
قشەمە.. هەموو درۆیە.. ئەوانە لەگەڵتن هەمویان خیاڵەتکارو سیخوڕو ناپیاون.. تۆ
لەگەڵ ئەوان مەزی.. دەستی کردە گریان.

باوە گیان هەزار ئەومندە بگری و بلائێتەووە قسە ی رەق و نابەجئ بۆ من بکەیت و
ئەزام مێشیکەو بەلای لوتما ئەپوات.. پاشان تۆ منت بۆ کوردستان گەورەکردوو
کوردستانیش تۆی لەسەر لاشە خۆی گەورە کردوو.. ئەو رێگەیی من هەلمبژاردوو
رێگە (شەرف و وێژدان و سەربەرزی و کوردانە و مەردانە و هەموو سیمای پاکەکانی پیاوی
چاکە) من پەشیمان نابەووە.. پەیمانم بە کوردو کوردستان و بەخاک و خوێنی شەهیدان
داوە یا من یا نازادی کوردستان.. یا ئەمانی دۆژمنان.. چونکە کەم ژیاو کەڵ ژیاو
دروشمی هەموو لاویکە خۆی بکاتە گۆڵلە سورە ی ئەم باغە جوانە ی کوردستان.. دۆژمنوا
لەمەل شکان و لەناوچوندا بە.

رۆڵە گیان ئەوان هەر لەنەستوریدان.. ئەمانی چی؟

نا بابەگيان غەدر لەنەستورى ئەچرپت.. بابە گيان دۇنيابە سەركەوتو ئەبەم.. يا بەرگى من ئالای سەركەوتن ئەبیت.

رۆلە گيان شتم زۆر بېستووو ھەمووشى راست بوون يەك قسەى تەرت بۆ ئەكەمو خوات لەگەل..

فەرموو بەلام دۇنيابە كە نايەمەو.

باوك سەپرىكى ئەملاولای كەردو تۆزىكى تەر چوو بەشەو لەلاوك بەچرە وتى: كابراى مەبرى ئەمەن لەكوئ ئەزانىت تۆ ناوت (لاوك)؟ لەكوئ ئەزانىت تۆ ئەم دوو ھاوپىيەت ھەبەو بەم ھەموو ناوئىشانە راستەو كە بەمنى دابو؟

لەكوئ ئەزانىت كە تۆ لەم ناوچەى گەرميانەدايت؟ چۆن ئەزانىت لەچ كاتو ساتىكدا يەيتە سەم ئەم كانىيە؟ بەچى ئەزانىت لەماوئى ئەم ھەفتەيەدا چەند چالاكيتان كەردووو ناوو كاتو جىگەو ژمارەى پىشمەرگەو ھەموو ئەو وردەكارىيانە دىزانىتو بۆى باس كەردوو؟

چۆن زانى چەند چالاكيتان سەركەوتو بوو دەستكەوتتان چى بوو چەندى تەرتان تىكشكاون؟ رۆلەگيان بىر كەرمەو.. ئەم كەرى تۆ ئەيكەيت تەنھا خۆ تەراننەو ھىچى تەر.. رۆلە بەدەنگە زولائەكەى (فەرھاد⁽¹⁾) تىمەكەو.. رۆلە رۆزى دىت ئەوان ئەگەنە جىگەيەكى گەرمو پە لەھەموو نازو نىعمەتەك تۆش دەيتە خۆراكى خاكو بىرادمەكانىشت رەنگە لاشەكەشت ھەنەگەرنەو. لاوك نامان بەقسەم كە ئەم شۆرە ئەو ئاسۆ رەو گەشەى نىيە كە تۆ بۆى ئەروانى، لاوك ئەى ھاوار.. كەى لەقسەكانم تەنەگەى؟

لاوك سەپرىكى باوكى كەرد.. رەنگى روخسارى باوكى شىوابوو ھەناسە لەقەفەزەى سىيەكانىيەو بەپەلە ئەھاتنە دەر.. بەپشتىنەكەى دەمو چاوو روخسارى سەرى..

(1) بىزمىكى ئەم كاتەى رادىو بوو كە زۆر بەجۆش و خەشەو ھالاكى و رووداومكانى باس ئەكەردو ھەر كەسەك يەكجار گوئى لەو بوايە بۆ رۆزى دواى رادىو ئەكەرى و تەمەرزى ھەوالەكان دەبوو ئىستان ناوبەناو لەئەرشىدا ئەم دەنگە لىدەرت، بەلام كوردستان لەدەنگە رەنگى بىيەشە، چونكە لەھەندەرانە ھىياتەكە ژيان بەسەر ئەبات.

لاوك بەسەرسامىيەۋە وتى: باۋە گيان.. بەم نارەھەتتە تۇ ھىچ نىگەرەن نىم.. ئەمە جۇرئەككە لەفئەل تەئەككەكانى رۇنەم ۋە ھەزبە دەسەلاتدارانەى كە دىكتاتۇرپانە ھوكمى گەل ئەكەن. بەلام ئەۋەى جىگەى پىرسىارە لای مەن يەك شتە! چۇن ئەم زانىارىپانەى نىمە كە زۇر نەينىن.. بەتايىبەتى جىگەۋ رىگەمان دەگاتە دەستيان؟!

باوك ۋەك ئەۋەى نىۋە ھەنەھەتتىكى لەكۈرەكەيدا دىيىت وتى: جا رۇئە لەھەمۋى سەپىرتر ئەيزانى رۇزانە چى ئەخۇن، كى سەردانتان ئەكات؟ ناۋى نەينىتان.. ھەنەك ناۋى وت.. لاوك زۇر سەرسام بوو رەنگى تىكچوۋ بەھىمنى وتى: بابە گيان چىترى باسكرد بۇم بلى!

رۇئە گيان كاك (سەئىد) كىيە؟ لەم ماۋىيەدا ئافىرتىكى گۈندى (..) ھانىۋە زىاد لە (۵) مەرى بۇ كراۋە بەنان ۋە چىشت ۋەنەيەك لەم زەماۋىدە لەلەى كاپراى ئەمەن ھەبوو. چەند نەينىيەكى تىرىشەم بۇ باسكرد ئەم ھەر تامەزۇرى بىستىنى بو پاشان وتى: بابەگيان ئەم سەردانەى تۇ زۇر نەينى زىانى فىرەكردم.. فىرى كىردم نىتر چۇن كوردايەتى بىكەم فىرى چاۋكراۋىيە مەمانە تەنھا بەخۇبۈنى كىردم، راستيان وتوۋە (دەپك ۋە باوك بۇ رۇئە ۋەك ئاۋو خاكىن بۇ روۋەك) بابە يەك پىرسىارى تىرت لىدەكەم بەس بەو شىۋەيە دەپزانىت لەسەر زارى مەپرى ئەمەنەۋە ئاۋا ۋەلامە بىمەرەۋە؟

لاوك ۋىستى پىرسىارەكە بىكات، بەلام دەنگى يەكەك لەھاۋەلەكانى ھات.. كاك لاوك.. كاك لاوك.. كات دەنگە بابگەپىنەۋە.. باۋكىشت با لەگەلمان بىت بۇ سەرمەۋە.

خىرا لاوك بەرمەۋ سەرجاۋى دەنگەكە تاۋى داپە خۇۋى رۇشت لەمەن ۋەبوو.. پاش چارەكە سەعاتىك ھەردوۋ بىرەدەرەكە لەگەللى ھاتن ۋەكەۋتن بەسەر دەست ۋەپىمدا.. بەلامەۋە سەپىر بو.. ئەۋە چىيە كاكە.. بۇ ۋائەكەن؟!

يەكەككىيان وتى: كاك لاوك ئەللى باۋكەم ھاتوۋە بەدوامداۋ ھشارىكى زۇرمان لەسەرە لەلەيەن دائىرەى ئەمەنەۋە جا لەگەللى باۋكەم ئەرۋەمەۋە.. توخۋا كاكە گيان ئەم كۈرە گەنجە مەبەرمەۋە.. زۇرمان لەلا گرانە.. شۇرپ تىنۋى ئەم لاۋانەيە.. تو كوردستان.. تو خۇۋىنى شەھىدان.. تو مەبەھەت.. كارى ۋە نەكەى، بەرۋىشتىنى ئەم كەلنىكى گەۋرە ئەبىتە كارەكەمانەۋە.. كاكە لەجىياتى لاوك يەكەكى تىرمان بەرە.. بەھەردۈكەمان بەھىندەى كاك لاوك چالاك نىن.

بەم قەسەمەيان پېكەننەم ھات.. زۆر داڭۇكيان كرد من باكم نەبوو. وتم: زۆر ئاستەمە گەرئانەووم بەبئ ئەو.. زۆر خۆم لەشۆرش و ئیوش خۆشتر دەوئت.. ھەر دەمبەمەوہ.. كورەكەم دوو گەنجەكەى بردە پەنایەكەوہ پئیوتن:

ئىوہ چەكەكانتەن فرئ دەن و بەپىخاوسى و بەگريانەوہ دوا باوكم بكەون و بلئىن ئىمە لەگەلت تا شار دئینەوہ.. ئىمە ھەموو شتەك ئەكەين بەو مەرجەى لاوك نەگەرئتەوہ.. بەئى بەقەسەيان كرد.. چەند مەترەك لىم نزیكبوونەوہ تا ھاتنە بەردەستم.. لاوك ھاوارى كرد نەجولئىن ھەر ئىستا ھەردوكتان ئەكوژم وەك پیاوئىكى جەربەزە لئیان ھاتە دەست.. خۆى لئ تورەگردن..

مىلى كلاًشەنكۆفى لئپراكئشان.. ھاوارى كردە من.. بابەگيان وەرە ئەملاوہ ئىستا وەك سەگ ئەيان تۆپىنم.. خۆت لایە دەست ھەلپن دوو ھاوړپكەى زۆر بەسەرسامیەوہ ھەردوو دەستیان ھەلپرى و جولەيان نەكرد..

باوہ گيان وەرە ئەم دووتفەنگە بگرە.. ئەو دەمانچەمەش فرئدە.. كاكى خۆشەوېستم.. دەمانچەمەك بەقەدى يەكئىكيانەوہ بوو فرئیدا.. ئەومیش ھەلگرە بابەگيان.. وەرە پئشەوہ ئەو دوگەرپیاومش بېشكەنە.. ئەمانەى تۆ باسيان ئەكەيت تەنھا ئەم سئ كەسە ئەيزانىن يا منم يا ئەم دووانەمە.. دئىابە من شىرى پاك و پارمى پاكى تۆ پەروەردەى كردووم شتى وا لەچارەم نەنوسراوہ.. ئەم دوانە ناپاك و سىخوړن.

دوو برا پئشەمەرگەكە زۆر تىكچوون ھاواريان لەلاوك كرد.. چىيە لاوك سىحرت لئكرا.. تىكچوو.. كاك لاوك ئىمە ھاوړپى سەنگەرین ئىمە ھاوړپى گيانى بەگيانين.. ئىمە ھاوړپى و ھاوړازو ھاوگارى يەكترين.. ناپاكيمان دەرھەق نەكەيت نامان بەقەسەى باوكت نەكەيت.. كاك لاوك ھاوار.. بۆ واتلئھات.

كورەكەم وتى:

ھەر ئىستا ئەتانكوژم.. باوكە ئەولايان لئبگرە من ئەزانم مەسەلە چىيە! بەم قسانە بئت ھاوړپكانى لاوك چەندە دئرىنن ئەومندەش جاسوس بون.. ئىوہ كوردایەتى ناگەن ئىوہ ناپاك و سەرشۆپن.. خئرا راستى بلئىن، يەكئىكيان وتى: كاگە لاوك ھەردەم تۆ برا گەورمبويت.. ھەموو كات تۆ دلت زياتر بۆ كارەكەت سوتاوہ.. تۆ يەكەك بوى لەو شۆرشگيرپانەى ئىمەشت فئرى كوردایەتى كرد.. تۆ ئاسۆيەكى گەشت لەپشە لەم

ئەۋەدى تىرىان كە زانى ۋەزەيان لەباشى نايىت وتى: كاكە لاوك خۇمان چاك ئەكەين
ئەم جارە لىمان بېۋرە!

لاوك: يەنى ئەۋەدى باۋكەم ئەيلىت راستن.. ئىۋە ناپاكى؟

يەككىيان وتى: نەخىر.. بەلام.. بەلام.. نەپۇرا قىسەكە تەۋاۋ بىكات!

لاوك وتى: ھەر ئىستا خۇتان روتو ھوت بىكەنەۋە.. باۋكە چاۋدىرىيان بىكە.. پارچە
پارچە جل ۋەبەرگەكانتەنم پىشان بىدن (كۇرپانى تەنگەنە.. ئەم كوردستانە چاۋمۇرپتەنە!)
يەككىيان ھىچ چارىكى نەماۋ سەپىرى برادەرە پىشمەرگەكە تىرى كىردو ناچار پارچە
پارچە جل ۋەبەرگەكە دانا.

باۋكە گىيان جوان دەست لەجل ۋەبەرگەكانيان بىدە.. بزانە ھىچيان پىيە؟

دەستەم لەشۋالەكە دا سەپىرەكەم گىرھانىكى بىچۇكى نەپنى زۇر باشى بۇ
دروستىكراۋە جىھازىكى بىچۇكى تىيە.. ۋەك (موبايلى) ئىستا، ئەى خانىنانە ئەمە
چىيە؟

لاوك: مەرحەبا.. ھارپى سەنگەر.. ئەمە كارى كىيە؟ باۋكە زۇر راست ئەكەى ئەمە
جاسوسە.. جاسوس.. ئەۋەدى تىرىان خۇى روتكىردەۋە.. ئەمىيان لەچىرى شىۋالەكەيدا
چەند نامەيەكى نەپنى تىيەۋو كە فرىي گەپىشتىنە نەكەۋتەۋو.. ئەمەيان جىھازى
پىنەۋو، بەلام كۆرەكەم وتى: كۆرى باش ئەۋ پىشتىنەت بەرە دەست باۋكەم.. پىشتىنە جىلى
كوردى چەند مەترى ئەۋو.. لىم ۋەرگىرت لەگەل ۋەرگىرتەنە ھەستەم بەقورسىيەك كىرد..
لەپىشتىنەكەدا قەف قەف دەستەم لىدا تا گەپىشتە بەردەستەم.. سەپىرە ئەمە چىيە؟

بابە دوژمان ھەموو كات راست ئەكەن، بەلام خۇمان فىرى خۇمانىيان ئەكەين گەر
ئىمە خۇمان خەفە نەكەين كابىرايەكى ئەمەن جىۋانىت ئىۋە ئەمە كارتانە.. توخاۋا عەيىب
نىيە بۇ ئىۋە.. روو رەشپىن.. ھەياۋ ناموسى ئەۋ كەسانەشتان بىردوۋە كە بەپاكى
كاردەكەن كۆرۈكەس ۋىكارى ئىمەتان شەرمەزار كىردوۋە.. بابە ئەمانە خۇردى شۆرپىن..
ئىستا بەسزى گەل ۋە شۆرپىيان ئەگەپەنم.. ھارپىيان كىرد.. كاكە لاوك.. ئامان.. ئىمە
كىردەمان بىگانەپەرسىتى تۇ بىراى چاكە لەگەنمان.. دىنبايە ئىتر سىخۇرى ناكەين.. روىان
كىردە يەكتر ھەتىۋ چەندەم وت با كارى وانەكەين.. تۇ وتت كىيىپەن ئەزانىت.. ئەۋەدى
تىرىان وتى چاۋت لىيە كاكى ئەمەن كارى پىمان نەماۋ، بۇيە ئاۋا ھەپاي بىردىن.. زۇر
لۆمەى خۇيان كىرد، بەلام لاوك ھەنگاۋى نا بەسەر لاشەى شەلالى خۇيىيانداۋ دوۋ تىقى

لەكردن.. ئارمقى نەوجەوانى سېرى و وتى: بابە گيان نەو دەمانجەيمە بەرئ قزى درېزىانى خەلتانى خوین کرد.. گەرسەكانى كۆكردنەو دە ئاوپىكى لیدامەو.. بابە گيان زۆر سوپاس بۆ ھەولەكەت.. كە گەپايتەو زۆر سوپاسى (مىبرى ئەمەن) بکەو چاوى خوشك و براكانم ماچ ئەكەم دەستى داپكەم ماچ ئەكەم خوات لەگەل.

سەبرى بالاپىم کرد تا لەچاوم ون بوو.. ئاھىكەم ھەلکەشا.. بەلامەو سەبر بوو كوپىكەم پەرور دەكردىت لەبەرچاوى خۆم دوو مروڤ بىگيان بکات.. بەلام حەقى بوو ھەر كەسەك لەبجوكترىن خیانەتەو تا گەورەترىن خیانەت ئەمە ئاكامى ئەبىت.. بەدەستى بەتال گەرامەو شار.

لەدەرگای مائەداو چوومە ژوورەو ئەندامانى خیزان بۆ كەسەكى تریان ئەپروانى، بەلام دانیام کردن كە (لاوك)م دیوو بەقسەى نەكردووم گەپاومەتەو.. ئەبىت خۆمان بۆ ھەموو شتەك ئامادەبکەم ئەلەین نەو درندانەو.. ئیوارمەكى نان خورا.. پەك بەمەك مندالەكان دەستونۆزم پېشتن و قورئانىكەم ھانى ھەمویانم سوپند دا كە باسى ھىچ نەكەن ئەگەر لەسەرىشیان بدن.. پاش دانیابوون رووداوەكەم بۆ گێرانەو.. ھۆى ئەم ھەوال و پشوییم گێراپەو بۆ ئەو دوو جاسوسەى كە لاوك كوشتنى.

چەند رۆژىك تىپەرى.. شەوئىكەن لەنانخواردن بومەو.. لەدەرگا درا.. كچە گەورەكەم دەرگای كەردەو ھات بەرمەنگىكى ھەلبزپكاو دەو: بابە گيان سەپارمەكى چەكدار لەدەرەو داواى تۆ دەكەن، خیرا خۆم كۆكردەو چووم بەدەنگیانەو: ھەرمون منتان ئەوئەت، پەكەكەن وتى: باوكى لاوك تۆئەت؟

بەپچى پچى وتە: بەئى.. بەئى.

دە ھەرمو سەرگەو لەگەلماندا، فریای خواخافىزە نەكەوتەم ئاوپىكەم داپەو كە سەبر ئەكەم سەربان و سەردیوار ھەموى چەكدارە.. خەوشەكە پىر بو لە (ئەمەن و ئىستىخبارات و قوت خاسەو قو تەواری)..

كچەكەم بەدەنگى بەرز ھاواری کرد: (بابە گيان خوا خافىزە بىت، توخوا... فریا نەكەوت قەسەكى تەواو بکات بەقۇناغە تەنگەك بىدەنگیان کرد، لەگەل سواربونی سەپارمەدا چاومەكانم تارىك داھات دەستەكانم لەمەك تونجیون ھەزارەھا بىر و بۆچوون و ھەوالى سەپرو سەمەرە بەمیشكەدا گوزەریان دەكرد.. ھەستەم كەرد لەسەپارە تىزپەرومەكە ١٦٢ دابەزیم و دەستیان گرتەم چەند ھەنگاوىك رۆشتىن ھەستەم بە (قادرەو لوسى

زەمبەكەى ژېر پېم) ئەكرد... لەدلى خۇمدا وتم: (ئىلى كاگە لاوك ئەمپۇ من و سبەمىنى داپكت و دوو سبەى براو خوشكە جوانەكانت.. ئەم كافرانەش وەك درىندى برسى.. خواپە بەگەورمىي خۆت رحمان پېكەيت.. كاتىكەم زانى و مستىنرام.. چاوم كراپەو.. دەستەم شل بو خۆم لەبەردەم كاكى (ملىرى ئەمنى گشتى)دا بېنپەو.

سلاو ئەبو لاوك ئىستا چۆنى.. سەفەرمەكت كرد؟

زۆر بەبۇئرانەوو بەزەردەخەنەپەكەو: سلاو رمىيس.. لەخەمەتدام

بەردمیانە ژوورمەكى خۆى و بەپەكەو دانىشتىن.. بانگى چاو ساردەمەنى كرد.. چەند ساتىك بېدەنگى ژوورمەكە گۆپچەكانى دەزنگاندمەو.. لەپەر مىلىر وتى: ھا باوكى لاوك سەردانەكت چۆن بو.. بۆمان باس بكە! بەراستى و بېپىچوپەنا.. چونكە هېچ لەنپە شاراوە نىپە! خەرىك بو بلىم نەچوم.. بەلام من كەستىكى راستگۆم.. ھەرجى ئەبى بابىت! لەنوگەو بۆم باسكرد.. تەم قوت دەداو ھەستەم بەگۆرپىنى رەنگى دەموچاوم ئەكرد.. كاكى مىلىرىش ھەردو دەستى خەستبوو ژېر چەناگەى و چاوە زەفەكانى تىپىپوم.. كاكى وەرگىرىش دەپكردە ھەرمىي بۆى پەكەكەش لەولاو ئەپنوسى.. چەند لاپەرمەك رەش كراپەو.. لەشوپنىكدا قەسكەم گۆرى مىلىر بەنوسەرمەكى وت: خەتەيكى سور بەژېر ئەم قەسەدا بېنە!.. بۆچى گەورەم باوكى لاوك قەسە مەكەو بەردەوام بە.

گەشتەمە باسى كوشتنى دوو پېشمەرگەكەو گەپانەوو بەدەستى بەتال مىلىر ناھىكى ھەلگەشا:

بەم كارەمان زەرمەرىكى زۆرمان لىكەوت، بەلام گرنگ نىپە گرنگ ئەومپە كوردىك كەم بېتەو، ساتىك تۆرەپوونى خۆمەم خوارەوو مىلىر روى تىكردم: ئەى بۆ زوو سەردانت نەكردىن.. ھەر ئەبى بېين بەدواتا.

بەھەر جۆك بو ھېزەم داپە بەر خۆم: روم نەھات بەدەستى خالى.. پاشان ئەوئە ئۆو داواتان كرد من نەمتوانى جىبەجىبى بكەم!

مىلىر زەردەخەنەپەكى ئاگراوى كرد، لەسەر كورسىيەكەى ھەستاو ھاتە تەنەشتەوو دانىشت: ئەمانەى باست كرد ھەموى راست بون تەنھا ئەو رەستەپە نەبەت..

چۆن ئەزانى؟

روى كردە وەرگىر: لەوساتەموى تۆ گەپاوتەو شار بچوكترىن ھەوال تا گەورەترىن چالاكى بەدەستەمان نەگەشتوو لەو ناوچەپەو، ئەتوانم بلىم لەروى ئەزەت و

ماندوبونەۋە ئىمە كەۋىتىنە ئىسراحتەۋە، چونكى (جىھاز لەسەر جىھاز ئەگرا: ژمارمان ئەۋەندە كەسە.. مەبەستمانە لەفلان جىگە چالاكى ئەنجامبەدەن.. كەسەكان بەرگيان لەو جۆرىيە.. شىۋەيان ئاۋايە).

يان ئەمىرۇ لەفلان جىگەۋە چالاكى ئەكەين و دەگەينە شارۋچكەي (چەمچەمال) لەپىگەي گەۋە لەدورى رى (۵) كىلۇمەتر ھىزتان ئامادەكەن.. يەكەم و چوارەم كەس مەكوژن ئەۋانى تر قەلاچۇكەن.. ھەندىكىيان راست ئەبۇن.. ھەندىكىيان تەنھا ھىلاكى و سەرىيەشەمان بۇ ئەمايەۋە لەو كاتەۋە ھەمومان كەۋىتىنە ئىسراحتەۋە.. زۆر سەيرم بەقسەكانى ئەھات.. جاسوس دروستكردن ھەروا ئاسانە.. ئەي بۇ ئەم كارمىيان ئەنجامدا؟! پاش قەدىرىك لەتپىرامان وتى: ھەزىت لەئازادىيە وتم: ئەۋەي ئازادى بىت و بۇ كەس پىۋىست بىت ھەيە.. مەگەر كەسىك عىراقى نەبىت.

سەيرىكى ۋەرگىپىرى كىرد: باۋكى لاۋك ئەتۋانىت بىرۋىت، بەلام خۇزگە كۆرۈمەت بەقسەي ئەكرىپىت.. پاش چەند چىركەيەك بەسەيەرىيەكى خۇيان ھاتەمدەر لەدائىرى ئەمەن و لەنزىك مالى خۇمان دايان بەزاندىم.. لەمالدا كىشوماتى مىۋان بوو ھەناسەكان بۇنى بىنۇمىدىيان لىدەھات.. چاۋەكان چاۋەپروانىيان لىتەكتا.. رۇزگارمەكان تىپەپىن.. لاۋكى بالابەرز بەھىزىكى زۆرمەۋە سالى ۱۹۹۱ ھاتەۋە ناۋ شار.. لاۋك پاكى خۇي سەلماندى.. لەھەمەۋ رۇبەروبوۋنەۋەكانى دوزمنى بەمسەدا بەشدارى كىرد، بەچاۋى پىر ھىۋاۋە ئازادى دى، بەلام مەخابىن گۈللەي براكوژى سىنەي لاۋكىيان پىكاۋ لەئارامگاي سەيۋان ئارامى كىرت.

خوشكەكانى، مىندالىكى چاۋگەشى دىلپىر ھىۋاي، ھاسەرىكى گەنجى شەرمەن، لەبەرگى رەشدا رۇزگارە تارىكەكان بەسەر ئەبەن.. بەئى بەرپىزەكەم.. بەم كارانەي داگىركەران زۆر وانەي رابردوۋمان بۇ رون ئەبىتەۋە.. بەم كارانەي ئىستاشمان زۆر رۇزگارمان دەبىتە شىۋان ئاسا.. جاسوس لەھەمەۋ ناۋچەۋ دانىشتن و كۆرۈ كۆمەلىكىدا ھەيە!! لەسەرمەۋ لەتۇ دىسۆزتر، لەژىرەۋەش لەمەن و تۇ جاسوسەۋ خىانەتكارە..

شاراۋە نەبىت لات زۆر رۇلەي بەنەمەكى ئەم شارە تا ئىستاش باۋك و دايكىيان چاۋەپروانى دىداريانن.. دلىان بىروايى ناھىنى دىنارىكى شەھىدانەيان ۋەرگىرن! زۆرىان تەمەنى لاۋيان بۇ كورد خەرج كىرد، كەمەندامبوۋن.. كوردىش لەبازاردا تەنھا (يەك

لەكۆتايیدا.. سلاو لەو داپكەى رۆلەى بەهەزاری و نەداری بەرومردە کرد.. بەهەزار كزە
كز خوینلنى سەرمەتایى پیتەواوکردو کردیە قوربانى بۆ كوردو كوردستانى ئیستاش
شۆپش و كوردی تازەمپیاكەوتوو بەرى رەنجى ئەخۆن و ناتوانن تەنها خانوێك بكەنە
دیارى دەستیان بۆ ئەو داپكە پرچ سپیە.

سلاوى و مەقەدارى لەو نافرەتە خاومەن هاوسەرە شەهیدى كە لەبەر ناشرینى روخسارى
دەرگای دەرگاكانى بەسەردا دادەخەرت لەزوورەمەش گوێى لەمەقەقەى ئەو نافرەتە خاومەن
مۆدیەلە كە لەگەڵ هاوڕێى هاوسەرمەكەیدا زۆر بەكەیف سازییەو لەتاسەو لەئەجەن،
بەپارەى مۆل ئەوروپا ئاسا مێز ئەپازیننەو بەخۆشیەو رانەبوێرن.

سلاو لەو مەندالە بێباكەى باوكى بوو شەهیدى رێگای شۆپشى كوردو كوردستان
ئیستاش چاوە چاویەتى بۆیاغى پۆستالى پاسەوانەكانى دەرگای ئەو فەرمانگەى بكات كە
سەرۆكى فەرمانگەكە لەشۆپشى شاخدا هاوڕێى باوكى بوو.

سلاو لەو شۆپشەى گەل كەردى و زۆر بەكەمى گەل بەرەمەكەى ئەخوا.. سلاوى
خۆشەویستى لەو كەسانەى بەچاكى و بەپاكى پەيامى كورد ئەگەپەننە دۆستى كورد..
هاوڕێى كورد.. دور لەرو پامایى.. دوبارە سلاو لەو پێنوسە پاكانەى بەپاكى كارو پرۆژەو
دوارۆزى گەل ئەنەخشینن.

بەپێزمەكەم هیوادارم كەم تا زۆر لەجێزو ئاكامى ئەم جێرۆكە واقعیە تیگەیشتبى و
هەناسەكانت ئاسودەمى لەناسۆپەكى رۆن لەچای خاومەن بەفرو هەلۆى سپیەو ببینن.

بەندىخانە لەمالى باوكم خۇشترە

و/ عبدالقادر على

داپشتەنەۋەي/ م. ئاۋات

يەككە لەمالىستانى خانە تايىبەت بە (نەۋجەۋانان - مىردىندانان) لەبەندىخانە
كە كارى ئەم دىمگايە بىرىتە لەراستىردىنەۋەي ھەلۋىستى (نەۋجەۋانان) لەۋ تاۋان
خراپەكارىنەي دۇچارى دىمىن، بۇمان دىگىرپىتەۋەي دەلىت:

يەككە لەسەپىرتىن ھالەت كە لەبۋارى كارىردىندا رۈبەپۋى بۈيەۋە، بىرىتى بۈۋ
لەكۈرپىكى نەۋجەۋان تەمەن ۱۳ سالە كە بەتۈمەتى بەدەپۋىستى گىرابۋو، دۋى ئەۋەي كە
ماۋەي بەندىكەي تەۋاۋىردى، چۈم بۇ لاي پىموت: تۇ ھەفتەي داھاتۋو بەر دىبىت بۇيە
پىۋىستە كەسۋىكارت نامادىمىن بۇ ئەۋەي (كەفالىت) يان لىۋەربىگىرپىت.

كەچى ئەۋ لەۋەلامدا دىستى كىرد بەگىران.. مەنىش يەكەمجار ۋامزانى لەخۇشيا
دەگىرى بەۋەي دۋى ھەفتەيەكى تىر نازاد دىبىتۋ بەكەسۋىكارتى شاد دىبىتەۋە، بەلام
گىرانىكى زۇر گىرا، رەنگى تىك چۈۋ، زانىم كە كارەكە بەم چۆرە نىيە بۇيە بەردەلاۋە،
پىرسىارم لىكردە: بۇچى ھىندە دەگىرپىت؟

ۋتى: نامەۋىت بەندىخانە بەجىيەلەم ھەز دىكەم بەمىنەۋەي بەر نەدەرىم.

ھەرچەندە نىرە بەندىخانەيە كەس تىايا نازاد نىيە، بەلام بىرۋا بىكە زۇر لەمالى باوكم
خۇشترە.

ۋتم: بىگومان تۇ ھەلەپىت، چۈنكە ھىچ مالىك ھىندەي مالى خۇت خۇش نىيە
كەسىش ھىندەي كەسى خۇت دىسۆرت نىيە!!

ۋتى: ئاخىر بەرپىرتان ئاگاتان لەمالى مەن نىيە، ئەگەر ئاگاتان لىبىت ھەرگىز ۋانالىن
گۈبىگرە بزانە چىت بۇ باس دىكەم ئەۋسا خۇت ھەكەم بە!
دىستى كىردە گىرپانەۋەي بەسەرھاتى خۇي ۋتى:

پېش ھەشت ساڭ لەمەوبەر دايكەم وەفاتی کرد، من و خوشكىكى بەجیھىشت كە ئەو دوو ساڭ لەمن بچوكتەر، چەند مانگىكى كەم بەسەر وەفاتی دايكەمدا تینەپەرى كە باوكەم پېیوتەم:

(نیازی ژن ھینانی ھەيە، باجیم جیگای دايكەم دەگريته وەو خزمەتی منیش و خوشكە بچوكتەكەم دەكات) چونكە منداڭ بوم لەم باسە ناگەيشتم.. نەمدەزانی (باومژن) چيیەو ھەلوپەشتی بەرامبەرمان چۆن دەبیت، ھەفتەيەك بەسەر نەم قەسەيەى باوكەمدا تېپەپرى و شايى گىپرا، باومژنى تازە بەمائی ئیمە ناشنابوو، سەرمتا زۆر لەگەلمان باش بوو! رۆزى دەگرتین، بەلام وردە وردە بەرەو گۆزان چوو، لەگەپى و گازندەو بەرەو ھەپەشەو چاويلیسورکردنەو لیدان و تەمبى کردن، ئەو دايكە نوپيەمان بۆ تیرگردنى نارمزوو گەمەو خۆشى شەوانەى باوكەمان بوو، ھەر كات باوكەم بگەپراپەتەو خیرا بەرەو پیری دەچوو دمیگوت: ئەزانی كۆپەكەت ناوای وتو كچەكەت ناوای كەردا

باوكەم بەھيلاكى دەگەپراپەو مالا تاقەتی ئەوێ نەبوو گوێ بیستی سكاڤا بیت، ئیمەش بەھۆى ئەوێ كە منداڭ بوین نەماندەزانی بەرگری لەخۆمان بكەین، یان ھەر نەیان دەھيشت قەسە بكەین، ئیتەر باومژنم خۆى و ویزدانى، چى بۆ ھەلدەبەستین، لەسەرمتاوە باوكەم ئامۆزگارى دەكردین، پاشان ھەپەشەى لیدەكردین چاوى سوردمكردەو، بەلام دواى ئەوێ سكاڤاكانى باومژنم زۆر بون لەسەرمان، باوكیشم رەفتارى گۆرا، فەلاقەو داركارى كارى رۆژانەى بو لەگەلمان.

دواى ئەوێ باومژنەكەم (سێ) منداڤى بوو زۆر خراپتر بوو لەگەلمان، وردە وردە من بومە خزمەتكارو خوشكەكەشم كارەكەرى و مالى باوكەم.

دەبواپە لەگەڤ خوشكە داماوە منداڤەكەم كارى رۆژانەى ناو مالا رابپەپنن.. من كەلوپەلى بازارم دەكړى و خوشكەكەشم مالى دەسپرى و قاپەكانى دەشتن و كارى چيشت لاینانى بەپړیو دەبرد، من و خوشكەكەم حەسودیمان بەخوشك براگانمان دەبرد كە منداڤى باجیپەكەمان بوون، بەوێ قەسەى خۆشیان لەگەڤ دەكرا.. یاریان لەگەڤ دەكرا، جیگای سۆزى باوكەم و باجیم بون.

رۆژانە ھەندىك شیرینی و گولە بەرۆژمو شتم دەفروشت، بۆم نەبو وەك منداڤىك تەنھا يەك (لوقمە قازى) بخرمە دەممەو.. خوشكە داماوەكەشم دەستەكانى دەتەزین و سڤ

ئەكرەمۇ بەپەنجە مەندۇۋەكەنم فرمىسكەكانىم ئەسرى مەندالەكانى باجىم بەپەلە ئەم
ھەۋالەيان ئەگەيەند... ئىتر ئاسمان بەسەر ھەردوگمان ئەپروخا بەلى ئەپروخا!!

باۋىكەم ۋاي ھەست دەكرد مەن و خوشكەكەم بويىن بەبار بەسەرپەۋە دەمبىنە ماپەي
تېكەكانى كەش و ھەۋاي خۇشەۋىستى مال، بەۋەي باجىگەكەم شىكەت زۆر لىدەكردىن،
باۋىكەم بەۋە تاۋانبارى دەكردىن كە كۆپراپەلى ناكەين، لىمان ناپازى بو باۋىكەم دەسەلاتى
بەسەر خۇيدا نەمايو بۆيە ئازارى ئىمەي ئەدا.

تا باۋەزىنم لىمان رازى نەبۋاپە ئەم روۋى تېنەنەكردىن، يادگارى رۇزە خۇشەكانى
داپىكەكانى لەبىرچوبۇۋە.. داپىكە ئىمەي زۆر خۇش ئەۋىست باۋىكىش ھەروەھا..
(بەلام خۇزگە كە داپىكە مرد... مەندالەكانىشى لەگەل بىخەنە قەبرەكەۋە.. چۈنكە
باۋىكىش دەمبىتە باۋەپيارە).

بەلى كاكى چاۋدېر لەگەلماي.. ھەز ئەگەي بۇت تەۋاو كەم..
ۋەم بەلى بەردەۋامبە..

ۋەت: بەپېزەكەم زۆر ناۋو ناتۇرەي ئاشرىنيان بۇ ھەلەدەستىن ۋامان لىھاتىبو ناۋى
خۇمان لەبىرچوبۇۋە.. ھەر بەناۋو ناتۇرە خۇمان دەناسىۋە!

ھەرچى جلوبەرگى كۆن و دېراۋ فرېداۋى خەلەك ھەبىو لەبەرى ئىمەدەۋو.. ھەرچى
جلوبەرگى تازە چاك و گەرمى بازارپو لەبەرى مەنەلەكانى تردا بوۋ لەھەموو خواردىنىكى
خۇش و لەھەموو سەردان و سەيرانىك بېشەش بويىن، بەلام نەۋەي ھەرگىز لەبىر
ناچىتەۋە روداۋىك بوۋ پار زىستان رويدا.

بەيانىيەكەن سەك ئىشەمەكى توندىم گەرت.. ئازارم زۆر بوۋ، كەچى باجىم سەرمەرى
ھەموو بەدەمەۋە چۈنىك ۋەت: بېرۇ نان بېكرە بۇ ئىۋارە.

دەنياش زۆر ساردىۋو تەنھا پالتۇيەكەم نەبو لەبەرى بىكەم بۆيە پېم ۋەت: ناتۋانم ئازارم
زۆر زۆرە، كەچى ئەو خۋانەناسە چو بەباۋىكىم ۋەت خۇي نەخۇش خىستۋە بۇ ئەۋە
نەچىتە دەر نان بېكرەيت.

باۋىكەم يەكسەر پەناي بىردە بەر لىدانم زۆرى لىدام.. خوشكەكەم ھاۋارى ئەكرەد، بەلام
دەستەلاتى نەبوۋ مەندالەكانى باجىم بەپيارى خۇشيان ئەزانى ھەلەپەپەرىن و پېنەكەنەين و
چەپلەيان بۇ باۋىكەن لىدەدا، داپىكىشيان زەردەخەنە لەسەر لىۋەكەكانى بوۋ.. ئاي خۋاپە
گەن ناھەقى قىۋول نەكەيت.. ئاي..

واملیهات بریدیانه نهخوشخانه (پینج) رۆژ لهوێ لهژیر چاودێری پزیشك دا مامهوه، دلخۆشبووم بهم لێدان و گهوتنهم لهنهخوشخانه وتم: بهئكو باوكم حالم ببینی و بهزمی پیمدا بیتهوه بگۆڕیت، بهلام بهداخهوه ههر بهردوام بوو لهلێدانم.

دوای هاتنه دهر و بهجیهیشتنی نهخوشخانه كه بینیم مائی باوكم ئاوايه، حمزم نهكرد بچمهوه بۆ مأل، دوای ئهوهی لهمال خۆم دزییهوه خوشكه دامامهكه بهجیهیشت، لهگهڵ كۆمهڵێك كهس ناشنایهتیم پهیدا كرد، كه (بیسهرپهرشت) بون منیش لهگهڵ ئهوانه دا خرامه زهلكاوی خراپهكاری، دهییت بلام ئهوان باومشی سۆزبان بۆ كردمهوه ئهو سۆزه لهدوای مردنی دایكهوه، لیم رهنجاو نهیبینییهوه.

دوای ئهوهی توشی چهند جۆره تاوانیكی جۆراوجۆر هاتم، لهلایه دهمسته لاتدارانهوه گیرام، خرامه بهندیخانه.. كه خرامه بهندیخانه ههستم كرد كه چهند خراپه كردوو! ئه مهش لهڕێگه ئهوه چهند نامۆزگاری و وانه پر سودانهوه بوو كه مامۆستای بهندیخانه كه بۆی دهوتین.

داوام كرد لهخوا

لهتاوانهكانم خۆش بی. ههرچی كردومه نهزان بوم.. كهواته من لهسهر ههله نیم كاتیك كه ئهلام ناچمهوه بۆ مأل ههر لهبهنديخانه دهمینمهوه.. بهلام دهمینمهوه كاتیك ئه مهه لیبیست زۆر بییافتهت بووم، چونكه گرفتی ئهه، پیاوی گهوره ناتوانیت ههلی بگری. جای منداڵیكی سیازده سال، نه مەدزانی چۆنی وهلام بدهمهوه نایا خوی تاوانبار، یان باوكی كه بۆنی باوكایهتی لێنایهت؟ یان باجیهكهی كه تۆزقالتیك ترسی خوا له دڵدا نهبووه سهبارت به منداڵهكان؟

لهبهر خۆمهوه دهموت: ئهگهر ئهه منداڵه بیتوانیایه بهئارمزوی خوی باوك ههلبژیریت ئهوا ههموو سهرومت و سامانی دنیا ی بۆ دهرقوشت.

وه ئهه كاته باوك و باجی ئهه میردمندا له بچوكتین نرخیان نهدهبوو.

دستم خسته سهرشانی.. زۆر هاندا كه ئیتر لهدمرهوه وهك پیاوکار بکات، بهو پارهی کاره خوی بژینیت. بهلام سهری خسته سههر ههردوو ئهژنوی ئهژنۆکانی لهنامیز گرت وتی: نا.. ناگه پیمهوه.. كۆمهلگامان نرخ ی من نازان.

لهكو تایدا خوی گهوره هیدایهتی باوكان و دایكان بدات ئهوانه ی كه بهیهكسانی تا

بەپپى ھەرمودى خواو پېغەمبەر مەندالەكانيان پەرۋەردە بىكەن تا بېنە كەسانى سودبەخش بۇ خۇيان و كۆمەلئان، گەردنى باوك و دايكيان لەناگرى دۆزەخ رزگار بىكەن.

ئازىزم دىئىابە تۆ باوكى يان دايكى مەندالئىكى.. يان چەند مەندالئىك زۆر وريابە لەپەرۋەردەگردنياندا.. لىپرسىنەومت بابەردەوام ھەپپت.. لەكىشەكانياندا ھاوگارى بىكە.. ھاوپپى چاك و رىكوپپىكيان بۇ ديارى بىكەن.. لەمۆزگارى گردنيان كۆل مەدە.. چەندەت پىخۇش بوو ئەو كۆرپانەت ھاتونەتەبوون.. ئەومندەشت پىخۇشبېت مەندالەكانت چنار ناسا بالا بىكەن، دار گوپز ناسا بەرى بەنرخ بىدەن.

تۆ بە دوعا و نزاى ئەوان لەبەرزەخ و بەھەشتدا پايەت بلىند دەپپتەو.. گەر پەرۋەردە كارىكى كارا بويىت، چونكە پېغەمبەر محمد (درودى خواى لىپپت) ئەفەرموئت:

سى شت دەبنە خىرى بەردەوام و نەبراوہ بۇ خاومەكانيان (قورئانىك.. يا نوسراوئىك كۆمەلگە سود بەخش بن لىۋى، مزگەوتىك يان پردىك يان نەخۇشخانەپەك.. يا قوتابخانەپەك كە چەندىن كەس سودى لىۋەربىگرن، مەندالئىكى سالىج و رىكوپپىك بۇ كۆمەلگەو ئاين).

لەپرسەى مەرگى عىشقى "ھەنسك" دا

چىرۆكىكى واقىى لەھەرمى زانكۆى سەلىمانىەو

دارشتەنەو: بېستون ژالەى

بەيانەك لەبەيانە زستانىيە خۆرھەتاوېيەكانى زانكۆ ھەموو شتەك ھالۆى گەرم بوونەو دواى شەوئىكى ساردو زوقماوى ئىھەئەسا، گروپىك لەخوئىندكاران لەمۆلەتى پشويەكى كورتدا لەكەشى قالىگرتووى محازمەيەكەو بۆ دىناى ئازادترى ئەوئ بەھەماس و دلخۆشتر بوون.

ھەنسك: كچە خوئىندكارىكى ئەم زانكۆيەيەو ئەمسال لەقۇناغى سەيەو لەيەكەك لە كۆلەزەكانى زانكۆدايە، ئەم كچەكە ھىوادار، خۆش كەيفو بەزەوقو سەلىقەو بەردەوام بەدەم خۆرى ژيانەو پەنەكەنى، ھەنسك دىپاكەو ھەموو شتەك لەدەوربەريا سادەو جوان ئەبىنئ تا ئىستا زللەى زېرىو سەختىەكانى ژيان گۇناى ناسكى زىندەكى ئەمىيان نەتەزاندوود، يەك وئەو يەك پوو، يەك تىگەيشتىنى بۆ ژيان كردن ھەيە، ھەموو وتەيەكى جوان، ھەموو وئەيەكى لەروالەتدا جوانو ھەموو فرمىسكىك ئەگەر بۆ نواندن تەمسىلىش بېت لەناخەو ھەنسك ئەھەژىنىت.

ھەموو شتەك لەزىنگەى ژيانى ئەم كچە زانكۆيەدا چىرۆكى عەشقو ئەفەين ئەگىرئەتەو، گۇرانيەكان پەر لەعشق، فەلمەكان ھەروەھا رۇژنامەو گۇفارو كىتەبەكانىش چىرپەو رازى ھاورىكانىش، نامەى نەئىنى نۆو جانئاي كچە خوئىندكارەكانى ھاوپرەشى، بەلام نايا ئەم شەپۇلانى عىشقە ھەر ھەمان عىشقى حەقىقىو بالاو گەرمو نەمرەيان جى تر؟ ئەمە پەرسىارە گەورەو گەنگەكەيە كە تا ئىستا نەبەخەيالى ھەنسكدا ھاتوودو نە لەگۇرانىو فەلمو چىرۆكو شەيرو رۇمانو دەمەتەقەيەكى مەھرمانەشدا وروژىنراو، بۆيە ھەنسك بەجدى وا بىرئەكاتەو لەدىناى عىشقدا نابېت كەس درۆ

لەگەل كەسدا بكات.. ھەنسك ئىتر ھەموو كاتەكانى بۇ عىشقو جوانى، بەلام كام عىشق كام جوانى ئەو ھەموو دەمىت بەپتومرەكانى ھەنسك ھاوپىكانى ھەلىان سەنگىنىن.

بەيانىيەو چەند ساتىكى گەنجانەى لەگەل خۇدا خەرىك بوون، ھەنسك دايك ۋاوكىك ۋ دو خوشك ۋ براپەكى لەخۇ بچوكتى ھەپە، ھىچ كام لەدايك ۋاوكى تەنھا جارېك نەكۇشاۋن لەدنیا تايبەتەكەى ئەم نرىك بنەو ئەو ھەى لەھەنسك بۇ ئەوان گرنگ بوو، ئەم خوئىندكارى زانكۇپە ۋ لەلاى خزم ۋ ناسىاۋان ۋ دەرودراوسىكان كە باس كرا ئەلئىن كچەكەيان لەجامىيەپەو ئەمەش ھەموو مەسەلەكەپە.

دايك ۋاوكى ھەنسك ھەرگىز ئەومندە نازا نەبوون ۋ جورئەتەيان نەكردوۋە كە لەخەون ۋ ئارمەزوۋە زاتىيەكانى كچەكەيان بېرسن ۋ رېگای چوونە نىودلى بدۆزنەو ۋ ئارمەزوۋ ئومىدەكانى بېينىن ۋ خەون ختورەكانى ھەست پېيكەن، بۇپە ئەوان لەدورى كچەكەيانەو ۋ ئاراميان گرتوۋە شانازيان بەمرؤفېكەو كەردوۋە كە لەناخ ۋ قولايپەكانىيەو ۋ دورو دورتر بوون، دىۋارىكىيان لەترس ۋ نەكرانەو ۋ نەناسىن ۋ بىتمەنەمىي ۋ لىك نەگەشىتنى لەنىۋاندا بوو، ھەنسك لەگەل دوو خوشكە لەخۇ بچوكتەكەشىدا لەروالەدا لەپەك نرىك بوون لەجەۋەھەردا دورو داپراۋ لەپەكتە، ھەر كەسە بۇ خۇي ۋ خەم ۋ خۇزگەكانى دەپا، براپەكىشى مندالېكە كە خەلگى گەورەتر لەخوشكەكانى ئەم ناۋى ئەمەن ۋ ئەلئىن:

"تاقە براكەى ھەنسك"

ھەنسك ئىرەو ھاتوۋە لەم مائە تىكپزاۋ پې لەنىگەرانى ۋ پىرسىارو جوانىيەشەو كوپىكى ئىرە ئەناسى، ھاوپى: كوپىكى خىزانىكى شارو رېك لەژىنگەپەكى كۆمەلەپەتى نرىك لەھى ژيانى ھەنسكەو ھاتوۋە.

ھاوپى، لەگەل ھەمواندا ھاوپىيەو تېكەلى ئەكاۋ لەگەل مائەو ۋ دايك ۋاوكى نەپ كە قسە ۋ باسەكانيان لەچەند رستەپەكى كورتى سەر سفرى نان خواردن، وە دەنگو باسى خزمە پلە پەكەكانى ۋ ناسىاۋان تىناپەپى، ھاوپى بەردەوام نىگەرانەو ھەلئەچى لەناۋ خوئىندا گيانى تۆلەكردنەو ۋاوخى بوون بەگەرمى ئەگپى، بەلام پاخى بوون چۆن ۋ تۆلەكردنەوش لەكى؟

ئەمانەش وەلاميان بەپتومرى ھاوپى ئەپى!

هاوڕێ باوکی مەشروب ئەخواتەوه، مێژ رازاندنەوهی باوکی لەلایەن دایکییەوه بەمنداڵی ئەمەوه نوساوه، دایکیشی ساردو مردو تەمەلانی ئەو نوێژانە ئەنجام ئەدا کە فریایان ئەکەوێ، ئەوانی تریش سڤو هیلاکانە لەگەڵ ژياندا خەریک و سەرھالێ، بۆیە هەموو رەنگدانەوهی ئاین لەژیانی هاوڕێ هەر ئەو بەرمال راخستە پەر لەبیزاری بیتاقەتیانە جارجارە دایکیت.

هەنسک پێش ئەوهی هاوڕێ بناسیت، لەگەڵ (بەسۆز) ی هاوڕێیدا بەقوڵی قەسە لە (عیشق و پێوندیش بۆ ئاین و عیشقی قوڵ و نەمر) ئەکرد.

هەنسک تیگەپشتنی قوڵی بەسۆزی بۆ دین و دنیاو دەورووبەر زۆر بێ جوان بوو.

بۆیە هەمیشە ئەپۆت: " لەچکەم لەژیاندا یەگجار بەجوانی دیوه ئەویش بەسەری تۆوه" بەلام هەنسک هەر چەندە هاوڕێ (بەسۆز) بوو، بەلام لەمەلانی ئەنیوان هێزی رۆشتنی ناوی و دینە گەرم و گەش و زیندو پەر ئومێدەکی بەسۆز باسی ئەکرد لەبەرەکی و گەش ساردو بێدەربەستانە خێزانەکی و دەورووبەرە دابراوەکەش لەبەرەکی ترمە بەردەوام بوو، هەر لەم بەرمەدا حەزە تایبەتەکانی هەنسک ئەویان بەلکێشی دنیاوەکی تر ئەکرد، دنیاوەکی هەنسک تیایدا ئەپۆست کە قەناعەت بەخۆی بێنیت کە ئەو ئەبێ لەدنیایەکی بزی کە خاڵی بێ کەمەنزۆمە (ئەمرو نەهێ)، ئەومبکەو ئەوی تر ناو نازادی تەواوی هەبێ، نازادی بەپێژمەرەکانی هەنسک لە (جلیا لەرواڵت و رومەتیا) تەنانت لەو بۆن و جۆری ئارایشانەشدا کە هەردەم بیری بەدەوریا ئەسوراپەوه، خەمەکانی هەنسک هەر خەمە بچکۆلەکانی دەورو بەرمەکی بوون، جوانی و شیک دەرکەوتن، خۆشەویستی (ساختەو ئالۆشین) خۆیندن بووه خۆیندنی ناوینشانی سارد، خەمی تاقیکارییەکان و وزیضە، خەمی کێشەکانی خێزان، خەمی سەرسام بوون بەکچەکانی تری، کە بەپێژمەری ئەم لەجوانی و زیرەکی و باری خێزانییەوه لەسەرۆی ئەمەومن، ئەمەش خەمی هەست کردن بەناتەواوی لەگەڵ خۆیدا هەردەم بۆ (هەنسک) ئەهینا.

هەنسک لەو دوورپانی مەلەلانییەدا لەگەڵ بەسۆزدا لەچەند وانەییەکی بانگخوێزێکی ناسراودا نامادەبوو، ئەو نەرمو نیانی و مەنتقی و ئەقلانیەتە قەناعەت پێنەرمی مامۆستا، هەنسکیان رادەچلەکاند، بەلام لەو واقعەدا ئیرادەیی خۆگۆڕینی ئەم کچە هێشتا بچکۆلەو لاواز بوو، بۆیە جارێکی تر ژيانی خۆی دایەوه دەستی دلی و گەراپەوه لای

(ھاوپى)، ھەنسك زۆرى لەچىرۈكەكانى فرېودان و مەرگى خۇشەويستى لەزانكۇ بېستېبوو، ھاوپى ھەبوو بەرپىگەى ئەم پەيوەندىيە ھەرمەكى و سەرزارمكى و بېبناغانەدا برژابوو ھەرمى ھىنابوو، بەتەنيا جىيان ھېشتېبو، ھەنسك لەزانكۇ چەندىن كچى بەناگرى كۆرە ساختەچى كۆرە سوتىنراومكانى ئەناسى كە بەتەنيا مابونەھومو بائى ئومىدو ئارەزوويان شكاپوو، ھەروەك كۆرۈ خىانەت لىكراو بەو جۆرە سەربراپوشى ئەناسى، ھەنسك ئەمىزانى ئەھمى ناۋى ھەرمى زانكۇيە پىر لەچىرۈكى دۇپان و خىانەت و ھەزى رەشى ھەرزەكارانەو گومان و بېمەنەھىيى و روالەتباى و خالى بوونەھومو لەمەبەستى قولى ئىنسانى و واتاى جوان، ھەنسك لىرە ئەزىيا، بەلام ئىرادەى لەھە بچوك و لاوازترېبوو بەپىچەوانەى شەپۇلەھومە مەلەى پىبكرىت، بۇيە ھىزىك لەناخىدا بەتوندى بەرەھومە لاي (ھاوپى) پەلگىشى ئەكرد.

ھاوپى ئەھمى تا ئەم ساتە لەقۇناغى پىش كۇتايى ژيانى زانكۇيىدا بىرى لىنەكردۇتەھە (ژنەئانە- زواج)، ھاوپى لەزانكۇيە، تا لەناو ئەھەھومو چىرۈكى پەيوەندى (علاقە)يەدا بىت تا بەرۋالەت شىك و كۆرۈ ئەمپۇى زانكۇ بىت، ھاوپى لەۋىيە تا لەچىز بگەرى، چىزى گەنجانەھومەرزەكارانە، ئىتر ئەم چىرە لەھەر كۆى بى مەبەست نىيە، بەھەر رىگايەك بەدەست بىت گىرنگ نىيە چىزى گىرپانەھومى كىرنە داۋمەى كچىك بۇ ھاوپىكان چىزى ھەيران بونى كچىك بەنەم، چىزى دەستەمۇكىرنى كچى.

ھەنسك ھەستى كىرد لەرادەبەدەر پىۋىستى بە (ھاوپى)يەھومو ھەھومو نىشانەكانى لەشى داۋاى دىكا، سەرمەتا ئەپىۋىست لاي ھاوپىكانى وا نىشان بىدات كە پەيوەندىيەكى ئاساى لەگەل ئەم كۆرەدا ھەيە، بەلام ئەھمى بۇ نەچۋە سەر، ئىتر ھاوپى چۈۋە خولگەى خەيال و بىر كىرنەھومو گىنگەل خواردنى ئەم كچە، كە (بەسۇز)پىش بەھمى زانى زۇر دەكۇشا ھالى بىكات كە لەۋابەستەبۈونى بەو جۆرە بەكۆرپەكەھومە كە نىياز و مەرامى ئاشكرانىيە ديارنىيە بەرۋنى و بە چ مەبەستىك ئەھمى ئەۋى ترسناكە بەتاپەت كە ھەنسك ئەھمى لاي (بەسۇز) دىرگانلىبوو كە (ھاوپى) جارجارە بى بۇنە خۇى لەنەم ئەتۇرپنى و لەبەرامبەر (تەنازول) ئىكى رۇخى و جەستەپى ترسناكدا كە بەھەنسكى ئەكا لەگەلى ئاشت ئەبىتەھومو لەگەلى پىك دېتەھومە.

بەسۈزىش نەيتوانى ھەنسك لەئالودمىبوون و تۈنەۋە لەناو ھاۋرپدا راگرئ، ھاۋرپكانى (بەسۈز) يىش خراب مامەلەمەن لەگەل ھەنسك ئەكرد وەك سۆزانى و خراپەكارىك رەفتارىان لەگەل ئەنواند، بەسۈز ھەستى ئەكرد لەپرووى روحى و فەكرىيەۋە تۈنەنەكى زۆرترو قوئىرى ئەۋى تا خۆى گەۋرەتر بى و ھەنسكەكانىش گەۋرەتر بكات، بەلام بەسۈز لەھاۋرپ و پاۋمرانىشىيەۋە كۆسپى زۆرى لەبەردەمدا بوو، بۆيە لەۋە زىاتىرى پېناكرا. (ھەنسك) ئىتر ھەموو كاتى بۇ ھەموو شتىك ھاۋرپى ئەۋىست و ئىتر تەۋاۋ تەسلىم و مەفتوۋنى نەۋبوو.

پەپومندى (علاقە)ى ئەم لەگەل ئەو كۆرە لەسنورى زانكۆ چوۋە دەرىۋ لەدەرمەۋى زانكۆ پېكەۋمەش دەمانەۋە، ئەو كاتانەش كە ئەھاتەۋە مالى (تەلەفۇن)ە نۆرمالەكەى بۇ پەپومندى بەردەمۋام لەگەل ھاۋرپدا بەكاردەھىناۋ كەسىش نەپدەپرسى كۆيە؟! چۈنكە بەسانايى دەپوت: ھاۋرپىيەكى زانكۆيە!

ھەنسك زۆرجار لەھاۋرپ ئەترسا كە ھەمىشەش ئەپوت: دۋاى خويۇندى زانكۆ پېك دەگەين، ھىلانەۋ مالىكى پې بەختەۋەرى پېكەۋە دروست دەگەين، ترسەكەى ھەنسك لەۋپە سەرچاۋەى ئەگرت كە ھەرچەندەى ئەكرد نەپتەتۈانى قەناعەت بەھاۋرپ بكات سەردانى مائەۋەمەن بكات، ھەرچەندە ھەنسك ئەپوت: ھاۋرپ زۆر پېۋىستە بېتە مائەمان، بۇ ئەۋەى داپك و باۋكەم بىتەنس.

بەلام ھاۋرپ ھەرگىز ئەمەى نەكرد و ھەر جارمى بەمىيانوۋىيەك خۆى ئەدزىيەۋە بۇ ھەر (مەۋەيد)پكىش تەلەفۇنى بۇ ھەنسك ئەكرد و شوپىنىكى لەگەل دىارى ئەكرد، كە شوپىنى بەپەكگەپشتن بوو.

ھاۋرپ و ھەنسك تا دەھات لەخويۇندى زانكۆ مائەۋەمەن نامۇ دەبوۋنەۋە كەسىش نەپدەپرسى چ يارىيەكى ترسناك بەناگر ئەكەن.. ئىستا تۆرانەكانى ھاۋرپ چۈنەتە قۇناغىكى ترسناكتر كە ئەۋان ئەچنە (سەيرانگاۋ شوپىنەكانى قەراغ شارو شوپىنى تىرشىيان ھەپە).

ھاۋرپ! كە تۈرە بەھەموو چىرپەۋ بەچاۋ پارانەۋە بەدەمۋر داھاتنەكانى ھەنسك ئاشت نەپىتەۋە، ھاۋرپ كە دىتۆرى بەھەموو چىرپەۋ بەچاۋ پارانەۋە بەدەمۋر داھاتنەكانى ھەنسك ئاشنا ئەپىتەۋە.. ھاۋرپ قەسە ناكاو گرژەۋ مۇن. تا ھەنسك وتى: "تەنھا داۋا بكە بزانم بەجى ئاشت نەپىتەۋە"؟

هاورې ۈك لەم ھەل ۈ فرستە گەرابىت بەچرپە وتى: (تەنھا بەۋەى نىۋەى جەستەى پەرىيەكەم بىتەرگ بىيىنم، ۈك ئەو رۇزەى لەدايك بوۈە).

ۈك ئەۋەى وتمان ھەنسك بەرگرى (مەناعە) يەك لەبونىدا بۇ بەرگرى كەرنى داخۋازىيەكانى ھاورې نەماۋە، بەلام شەرم ۈ پاكىيەك كە لە (فىترەت)ى داپە رايان گەرت ۈ لەرزاندىان: ھاورې ئەمە چىيە داۋى ئەكەى! نەمان وت ئىستا بۇ ئەمانە زوۋە بۇ داۋى زەواج؟!

ھاورې بەتۈرۈپىيەۋە وتى: ئەمانە قەسەى داۋاكەۋتوۋ بىۋاتاو دەشتەكەكانن، ئىمە بىرپارمانداۋە بۇ يەكەين.. ئىستا داۋى زەواجى چى؟

لەو پىكەۋمىۋونەدا ھاورې ئەۋەى ھەنسك دا ۋىستى بەسانايى كەردى. داۋى ئەو جەرە ھىشتا لەگەل تەرس ۈ شەرم ۈ نىگەرەنى يەكدا كە ھەستى پىنەكەرد، بەلام ئەۋىۋىست تاقى نەكرامكان تاقىبىكەتەۋە لەگەل ھاورې زۇرترو زىاتەر بىروا بۇ ئەمەش كەشى گشتى زانكۇ (تەلەفەزىۋن - گۇفەر - رۇزنامە - شىعرو رۇمانەكان) ھانىيان ئەدا.. ھانىيان دەدا ياخى بىت بەچ ۋاتاپەكى ياخى بوۈن بەداۋى ھەرامەكانى عىشقىدا بچىت، ھەنسك ھىشتا ۋا ئەكا.

ئەم دەمەۋ ئىۋارە خۇرنشەينىيە لەگەل خەمناكى خۇرناۋابوندا لەناۋ سەۋزەلانىكى گەنىۋى چەپ ۈ لاجادىيەكى سەلمانىداۋ لەگەل چەند چىركە لەزەتى ھەرامدا تارىكايى بۇ ھەمىشە تارىك داھاتنى ھەنسكى لەگەل خۇى ھىنا.. ھەنسك ۈ ھاورې لىرەن، ھاورې پىرى دەمىيەتى لەلىكى ھەرامى لەزەتتىكى نامەشروع، چاۋى سۈرە بەخۇپنى تاۋانىك كە كچىكى بىدەرمتان ۈ فرىوخۋاردۋى لەبەھارى تەمەنىدا پىنەخەلەتتىن.. ئىرە سەۋزەلانىكەۋ ھاورېش گورگىكى برسى، ھەنسكىش رىك ۈك بەرخىكى ھەلقۋنى بى ئەزمون.

ئىرە كۇتايى ئەم مەنساتەيە، داۋى دابەزىن ۈ رۇشىتنە شۋىنى دەست نىشان كراۋو دىنباۋون لەۋەى كەس رىگى ناكەۋىتە ئىرە، ھاورې گەللى گەپشتە لوتكەى لەگەل ھەزەكانىدا دەست پىكەرد.. بەقولى لەنىۋ چاۋى ھەنسكى پوانى.. ئەو ھەرام زامەيە ئەپزانى ھەنسك چەندە ئەسىرى ئەۋەو چۇن بەو تىروانىنە ئەروخى!! بەشۋىن ئەۋەشدا جۈلەۋ ماجەراكانى دى، ھەنسك لەناۋ چەند جۈلەى شەپتانىانەى ھاورېدا غەرق بوۈ..

لەپرىڭدا ھەنسك لەگەل تىلەى ئازارىكى بارىڭدا بەناگا ھات.. ۈك لەخەۋىكى قول راجەننىي، خۇى زۇر بەناشېرىنى بىنى.. قورگى پېر بو لەگىرىان.. ۋاپەست دەكرد گزۈگىاو دارو بەردەكانى ئەو دەقەرە نەفرەتى لىدەكەن، ھاۋرئ چەند ھەنگاۋىك دوورتر ساردو بىدەربەست بەچىلكەيەك يارى بەگىا كە ئەكردا سەپرىكى (ھەنسك)ى كرد، بەچاۋتېيگەياند ۋادى گەرەنەۋىيە بۇ شار ھاۋرئ لەدۋاى ئەو (مەغرىبە)ۋە لەزانكۇ نەبىنرايەۋە.. ھەنسك بۇ بەسۋزى گىپرايەۋە.. كە نامەيەكى چەند دېرى بۇ نووسىۋوۋە تيايدا نووسىۋوۋە: مەن پېش ئەو مەغرىبە لەگەل ۋەجىبەكەدا پەيمانى دەرچوۋنەم كرىبوو.. رەنگە زۇرم پېچىچو چاۋمروانى كرىنەم لەلا يەن تۆۋە بېھودەو بىئاكام بىت، لەقەدەرما نوسرابوۋ عىشقەكەمان ناكام بىت.. ھاۋرپت.. ھاۋرپت..

- ھەنسك ئىستا ئەزانى چى گوزمراۋە.. ئىستا كە ھەموو شتېك تەۋاۋ بوۋەو بېراۋتەۋە.. ئەو رۇزە كە ۈك گولائەى ژاكاۋ رەنگى پەرى بوۋ ھاتە (داخلى) بۇ لاي بەسۋزۈ لىي پەرسى: گوناھە مەندالەكەى سكى لەھاۋرئ لەبار ببات.. ئەگەر ھەبىتۈ بوۋىت؟

بەسۋز خۇى نەگرت بەتوندى ھەلچوۋ، ۋتى: لەكام گوناھ ئەپەرسى؟ گوناھ نەبوۋ كە لەگوناھا لەگەل ئەو كورمەتا غەرق بوۋن رۇشتى.. گوناھ نەبوۋ تا لىۋارى سەرگەردانى نەگەرپايتەۋە.. گوناھ نەبوۋ خۇت تەسلىمى ئەو گورگە ھارە كرىد دۋاى تېرىبوۋن فېرى داپەتە ئەم تەنەكەى خۇلى تەنپاىيۋ تياچوۋنەۋە.. گوناھ نەبوۋ.. گوناھ نەبوۋ..

ھەر باست لەنپازپاكىۋ عىشقۋ ئومىدو خۇشەۋىستىۋ جۋانىۋ ھاۋرپىمەتىۋ ۋەفا كرىد ھىچ كامىشيان لە ۋشەى بېناۋەرۋك زىاتەر نەبوۋن.. گوناھ نەبوۋ سەرمەدۋاى ھەزىكى ھەزمەكارانەۋ گرتوۋ كۆپرانە بۇ ئەم سىياچالە شۆرپوۋىتەۋە.. ئەمانە ھىچيان گوناھ نەبوۋن.

ھەنسك لەناخەۋە ئەجۇشاۋ گەرم بوۋ. لەپەرمەى گىرىانى داۋ ۋتى: بەسۋز.. بەسۋز توخۋا بەسە.. مەن دەزانم ئىستا بەم دەرەنگ ۋەختە ھەموو شتېك دەزانم.. (ھاۋرئ) گەنجىتىۋ كچىنىۋ پاكىتى بىردم.. نازانم خۇم يان ھاۋرئ ئومىدو ئامانجە گەشۋ گەرمەكانى خۇمانم دزى. ھاۋرئ يان خۇم مەمانەۋ ۋەفاۋ ژيانى مەيان بەساغى سەربىرى مەن دەزانم ئىدى ھىچ ناكىرئ! مەن دەزانم لەژياندا بۇ مەن ۋاتاپەك نىيەۋ نەماۋتەۋە.

راستیہ ک لہجہستہمدایہ لیّرد (بہکوشتنو لہویش بہناگر) مواجہہ نہکری، من
دھزانم.. تہواو.. من دھزانم تہواو.. من نازانم.. من دھزانم.. من نازانم.. من دھزانم لہچی
نہپرسم!

ئازىزان ئەم چىرۆكە خەمبارىيە تەنيا دىمەنىكە لەوى ھەموو سائىك.. ھەموو مانگى.. ھەموو ھەفتەىەك.. ھەموو سائىك لەزانكۆ پەيمانگاۋ خوينىنگاكانى ئىمەدا ئەگوزەرى.. كى ئەم ھەموو گەنجە فىرى عىشقى ساختەو پەيۋىندى ھەلەى مەۋقايەتى ئىستىغلال كەردنى نىگەرەن و يارى بەھەستەو نەستەو روخ و ۋىزدانىان ئەكا.. بۆ ئەم ھەموو چىرۆكى ھەرسەو بىنومىلىدەو دابىرانە سوتانە بازار چەشتەنە بى لەسەر ۋەستانە رەگە چارە نەروۇن.

نایا نھودی نھگوزھری گیشہ نیہ؟

کۆی میدیای نئیمه، کۆی سیستهمی پهر و مردمی و رهوشتی ئیمه گوناهاپارو بهشدار نین لهقولهوونهوی کیشه گهناپهکاندا ئایا کێ لهخهمی بنیاتاناهومی پهپوهندییه مروفاپهتیهکان و گهرانهومی بڕوادرایه بۆ عیشق؟

نہی نہی جی بکہین؟.. نایا کہسیک ہمہہ پرسہی مہرگی عیشق لہزانکۆو پہیمانگاو
دواناوندہکانی و خویندنگاکانی نیمہ بگیری؟! نایا کہسیک ہمہہ؟؟

تېيىنى^(۱) ئەگەر ھەزەت كەرد زىاتەر لەم ئازارو نەخۇشيانە بگەيت روو لەنەخۇشخانەى فيركارى بەشى سوتاوى ژنان بگە.. چەندىن ئافەرتى (بېئىرادەو بېقەناعەت و ترسكۆك لە ژيانا دەبىنت ھەناسەى دواستانەكانى مەرگ دەمدەن).

به‌پێزان: ئەمە تەنھا چیرۆکیکی واقعی نەبوو.. ئەمە تەنھا رووداو نەبوو.. ئەمە وانەیکە بۆ هەموو گەنجێک لە هەر جێگەیەکێ ئەم ژێانەدا گوزەر دەکات.. بەتایبەتی کەش و هەوای پێکە و مەوێن لە ناوێندەکانی فەرمانگە و خوێندنگا و زانکۆ و پەیمانگا و ناوێندەکانی تری ژێاندا.

بهرېزم نهی لاو.. تو ئالتونی.. له ئالتون بهنرخ تر.. له مهر جیگهو له مهر شوینیک
بیت نه بیت ئالتونی خوټ بهاریزیت.. گهر پاراستت نه م لاو گمنجه نا په کیکی تر.. گهر

نەتپارست نەمۇ لاوۋ گەنجەش ئەدوا وتەيدا دەلئ: ئەمە بۇ مەن ئاۋاي ئەي دەپت بۇ كەسانى تر چۇن بووبىت.. دۇنيابە ئازىزەكەم بەقسەي بىرقەدارى كەس فرىو مەخۇ.. گەر ئەو كەسە راست دەكات بانامادەيى دەرپرئ خوشك و ناموسى لەگەل كەسانى تردا لەمەرچاۋى بىرپىزى ئەتك بىرپىن دۇنيابە رىگە نادات، بەلام بۇ مەن و تۆى سادەمۇ ساۋىلكە دەمى پر ھاۋارى (مافى ژن و مروفۇ منداڭ) ئەكاتەۋە.. ەك بىنەمالەكەي (ژن و منداڭ و مروفۇ)نەين.

بەرپىزەكەم.. مەن دۇى زانكۆۋ خوينىنى بالا نادوپم دۇى ئەو كەشە نەدوپم كە بەين ئىپرسىنەۋە كارى بۇ ئەكرى.. ئەپىت ناگاداربىن.. ئەپىت خوشك و براكانمان لەو ناومندانەدا بەناگا بەينىنەۋە.. بەينىنى ئالوۋ والى كچانى زانكۆۋ پەيمانگانگانمان دلمان.. چاۋمان نەگەشيتەۋە.. بەلكو بەھەۋل و ماندوبون و بەرھەمى زانكۆۋ دىگەشاۋمىين.. بەخزمەتى ئەو لاۋانەي دەبنە بەرپىۋمبەرى رۆژگارى ژيانى ئەمپۆى كۆمەلگە دىلشادو كامەران بىن.. ياساگان بۇ ناومندەكان دەرەمكرىن، بەلام خوينىنى بالا دوور لەياساگانى خوينىنگە ژيان دەگوزمىنن.. ئەمە زمىنگىكەو ترساناكە.. دەبا دەنگى ئەو زمىنگە بمانكاتە (مروفۇيىكى) بەسودو بەرپىز بۇ كۆمەلگەي كوردىمان.

لەكۆتايىدا گەر ئەتەۋىت شادمان بىت بگەرپىرەۋە بۇ لاي دەرمانخانەي (قورئانى پىرۆز كە خۋاي گەۋرە دەفەرمۇپىت "فیه شفاء للناس" بگەرپىرەۋە بۇ سەرچاۋەي پاكى بىگەردى ئىسلام.. پىشكەۋىتى تىيا بەدى ئەكەي سەربەرزى و ئازادى و پىشكەۋىتىن و ھەمۇو بەھاكانى مروفۇپىمەتى تىيا ئەبىنيتەۋە.. دۇنيابە.. لەو چارەسازترت نىە.. بەۋەتى رۆژگارى كەسە فانۇس بەدەستەكان بىروامەكە.. تەنھاۋ تەنھا قورئانە شىفاتان.. بەپاكي روى تىكەن. كۆمەلگەي پىناگادار بگەنەۋەمۇ سودەكانى بگەپەنن.

مىرولەيەكى راستگوۋ شوانىكى دلەرق

لەگوندى (چەوتان و دەرمانە)، فېرگارى چەند قوتابىيەكى دلېر ھىواو ئاۋاتەخۋازى خويۇندەنەۋە نوسىن بوم، رۇژانە وانەوتنەۋە شەۋانەش لەيەكى لەمالەكان كۆدەمبوينەۋە بۇ شەۋنىشىنى. ئەۋ سالانە ۋەك ئىستا نەبو خەلگى سەرقال بېت بەگارى دىيائى و روانىن و باۋىشكانەۋە بەلەي (تەلەفزيۇن و سەتەلايت) ۋە، كارمباو مەۋەلەدە كەم بو ئەۋ مەۋفانە لەبەر چەرايەكى دېۋارگۇ بەدلەيى زۇر سادەۋە، غەم و پەژارەۋ خۇشى و ناخۇشەيەكانى رۇژگاربان باسدەكردو بەرۋەچىكى ئاسودەۋە پىدەكەنن.

يەكەك يادگارەيە تالەكانى روخاندنى گوندەكەيانى دەگىرپايەۋە.. يەكەكى تر باسى پەرسەۋ شاى پېش دى داگىرانى دەكرد.. لاۋىك باسى زىيانى (موجەمەع - كۆمەلگەي زۆرەملى) و يادگارەيەكانى دەگىرپايەۋە.. يەكەك باسى ئەۋ (جەۋكانە) دى دەكرد كە ھاۋكارى مەۋۇ بون، كاتەك سەپىرمان دەكرد كاتزەمىر (۱۲) يەۋ نەزىكى نىۋەشەۋ بۇتەۋە.. خاۋەن مال دەستى دەكردەۋە بەلئىنانى چا، يا ھىنانى شەۋچەرە.. پاشان دەستەكرايە يارەيە خۇشە كوردەۋارەيەكان.

شەۋەك يارى (گۆرەۋى بازى - پەشكىلان)، شەۋەك بەشەۋارە پەۋە كۆترەۋ چۆلەكە، شەۋەك مەتەل ۋە قەسە نەستەق، زامەيەكى زۆر مەتەل خۇشكۆكردەۋە.. چەندىن چىرۋى رابردەۋە بېست.. چەندىن كەسايەتەيمان ناسى و بىرمان لىدەكردەۋە.. لايەنى ئايىنى گەر باسبەكرايە ئەۋەندەى تر دانىشتەكەى چىژدارتر دەكرد.

شەۋەكەيان ھەر كەسەۋ باسى كارۋەپىشەى ئەۋ رۇژەى دەكردەۋە نەۋەى تىرى بەۋادادەھات. كاك (R) ۋە: مامۇستا گيان رۇژەكەيان رۋادەيى زۇر سەپىرمان بىنى ئەگەر ئىجازەم بەدى بۇت باسدەكەم.

فەرمو.. بۇم باسبەكە.. ھەمەۋ دانىشتەۋى مەلەكە كە چەند پىۋەك دەمبەۋ بەدەم چاى خاۋەندەۋە گۈپپان بۇ شەل كەرد. "ئەمەۋ لەۋ كەۋە شۋان بوم كاتى نىۋەۋەۋ دانىشتەم لەبن دار بەرۋارەكەدا نانە بەرمەكەى پەشتەم كەردەۋەۋ دامنا ئاگەرم كەردەۋە، دەستەم كەردە نان خاۋەردن چاى لىتان بەدۋايدا. ئازەلەكان مۇلى بون.. لەدۋاى نان خاۋەردن چاىيەكەم

دەمىكىشا، يەك دوو چايم تىكردو خواردمەو.. كلۆ شەكرىكم لەدەست كەوتە خواریو.. گویم پێنەدا كلۆيەكى ترم هەلگرت لەناو شەكردانەكەدا پاش تەواوبوو نەو پیاڵە چایە حەزم كرد پشویەك بەدەم شانم داداو چاوم بپرە زەویەكەى كە شانم لەسەردادابوو.. سەرنجەم دا "مىرولەيەك" لەكلۆشەكرەكە ئالامو دمیەوئیت بییات، بەلام هیزی نەبو بەسەریا.. رۆشت.. پاش چەند خولەكێك مىرولەيەكى ترى لەگەل خۆی هینا.. كەلیمەو دەركەوتن بۆ كات بەسەربردن و تیروانیینیان "كلۆشەكر" مەكەم لابرد، ھاتنە نەو ناو "قەدەمى" سوپانەو هیج دیار نەبو.. مىرولەكەى یەكەم جار ماپەو.. مىرولەكەى ھاوڕێى گەپاوە.. كاتێك ھەر لەو ناو دەسوپاوە "كلۆشەكر" مەكەم بۆ دانایەو.. زۆر بەدەمورىا سوپاوە ھەرچەندى كرد بۆی نەبرا.. هیزو قومتى لیبرا.. رۆشت.. كە زانییم دور دوركەوتەو "كلۆشەكر" مەكەم لابرد.. ئەم جارە سەرنجەم دا دو مىرولەى هینا، بەلام دانەپەکیان لەپێشەو دوانەكەى تر بەدویدا گەپشتنە شوپنەكەى، بەلام زۆر سوپانەو هیج نەبوو، چونكە شەكرەكەم لابردبو.. مىرولەكەش وەك "رۆزنى" لەلای ھاوڕێكانى ناسرا من ھەر سەپرم دەكرد.. مامۆستا گیان شتیكى زۆر عەجایبەم لێبینین!!

ھەردوو مىرولەكەتۆزێك وەستان و مىرولە دامامەكەى یەكەم جار سەپى دەكردن.. لێھاتنە پێشەو، ئەم لاوایان لێگرت.. پەكێکیان سەرى گرتو نەو پتریشیان دواوئى گرتو لێى نەوین و رایان كێشا.. مىرولەى دامایان كرد بەدو كەرتەو روشتن تا دوركەوتنەو مىرولەكە بەدو كەرتى دەجولایەوئا گیانى دەرچو.. منیش وێستم "كلۆشەكر" مەكەم بخۆم، بەلام بۆنى مىروى لێدەھات.. تۆ بۆنى تاوانىكى گەورەم ئەنجامدا بێت؟! خۆپنەرى ھەست ناسك و دڵپەر لەھىوا بۆ ژيان و ئاسودەى ئەم گەل و ھۆزو خاكە ھەر كەسێك بوو سەركردەمان یا رابەرى وڵاتمان.. تاراستگۆ بوو ھاوکاری دەكەین.. تا خۆشەوێست بوو خۆشەوێستى بۆ دەرئەبەرىن چارنوسى خۆمان، دەنگى خۆمان.. گیانى خۆمانى دەدەینى، بەلام ھەر لەگەل لەپەربازى گەل و نەتەو دەرچوو دەبێت بەھەمو لایەك رابەكێشین فشار بخەینە سەرى یا چاك دەبێتەو لەگەلمان پان بەچارنوسى ئەو مىرولەى شاد دەبێت و ئەنجام و ئاكامى درۆكانى لێدەردەكەوێت.. گەر باشیش بو خۆمان دەكەینە پەروانە، بۆ شادى گەل و خاك و ناين و گەشەى نەو مەكانمان لەداهاتوودا كار

دوو دلۆپ ئه سرین

بۆ دنیای ئهمرۆی موسوڵمانان^(۱)

نازیزمهکم.. بستی خاک له سه رانسهری زه ویدا یا ولاتی که ئیسلام حوکمی بکات یان به یاسای خواو قورئانه که ی حوکم بکه و یاسای ژیان بێت نییه که رۆژگارێک بووه ئیسلام حوکمی چه ندهها شوینی کردووه.. موسوڵمانان له هه مو شوینیکیدا زه لیلن.. له هه مو لایه کدا (کافر و سته مکار) سته میان لێدمکه ن.

له ده وله تیکی وه ک یوغسلافیادا هه تا (شوعیه ت) تیا رخوا هه تا سالی ۱۹۹۰ هه ر که سیێک قورئانیکی به ده ده سته وه بگرایه (۴) سال زیندانیان ده کرد.

ماوسیتۆن له (سین) هاته سه ر کورسی حوکم (چه وسه د) هه زار موسوڵمانی له تورکمانستانی سین زیده به چاێکردو گوشتنی.

- له ولاتیکی وه ک (هه ندههار) که رۆس په لاماری دا له (نه فغانستان) دا له ماوه ی شه ورۆژیکیدا "۲۰" هه زار موسوڵمانی لیکوشتن.

- له شارێکی وه ک "حه ما" دا سالی ۱۹۸۲ "حافظ نه سه د" به رۆژی روناک له ماوه ی سێ شه و سێ رۆژدا "۲۸" هه زار موسوڵمانی له به رجاوی جیهاندا گوشت.

ئه و هه لاجۆو گوشتو به رپه نه ی ئهمرۆش له سه رانسهری جیهاندا بۆ موسوڵمانان دانراوه به ده ده ستی (کافر و زالم" مو به به رپه ستی گریانێ ئه ویت.. به رپه ستی ئه وه ی (ئیمان و بیروباوه ی) له دلیا مابیت و غیره تی ئیسلامه تی به دلیه وه لکابیت.. ئه بێت بیرێ له حالی

(۱) بۆ ئهم بابمه ته سود و مرگه راوه له:

۱- کاسیتی مامۆستا هاوړی ۲- هه ره منگی بانگه وازان ۲- چه ند زانیاریه مگی "ئاوات"

۴- مکه یه یه ویه

موسولمانان بىكاتهومو بزانىت ئەمپۇ ئەم موسولمانانە بۇ وا زەلىل بون و بۇ رۇزىيان
گەشتووه بەم رۇزە؟!

ئەودى لىرەدا دەپھىنەمە خىزمەت بەرپىز راستىيەكەو حاشا ھەئەگرە.. ئەودى باومپ
ناكات و دوو دلە يا خۇى بچىت چاودپىرى ووردىنى بىكات بزانى واپەو كەمى ھەمە..
زىادى نىيە.. سايتەكانى ئەنتەرنىت بگەپىت.. بەوردى بەدواداچونى سەتەلايت بىكەيت
دلتيا دەمى كە ھەموى راستىيەو واقىيە.. ئەو كات روبەروى تاوان و نەخشەكانى
(جولەكە) دەپتەو دەزانىت جولەكە خەرىكى چ بەزمىكە چۆن نەخشە دانەنن كە
(ئاين و بەرنامەى خوا) لەسەر زەويدا زىندە بەچال بىكەن و نىمەش ئاوا دلپاك و ھەزارو
بىناگا لەم ھەمو بەزمو راو پىگاپەدا كە لەندىادا پروو دەمات.. نىووى زىادى (قورئان)ى
پىرۇز باس لە (جولەكە) دەكات باسى بپورمىي و بىئارامى و تەلەكەبازىيان دەكات.

لەسالى ۱۹۰۲ ئافرىتىكى (سۇزانى) لەفەرەنسا لەمەلھاپەكدا شەوئىكان جانتاپەك
لەكابراپەك دەدزىت وا ئەزانىت پارەى تىايە، بەلام دواتر كە دەپتەو شوقەكەى خۇى
كە ئەپكەتەو سەپىر ئەكات پىرە لە (ئەوراق) - لاپەرە - ئەمىش تىي ھەئەپات و فرپى
ئەداتە ئەو لاوہ تورە ئەپىت.. دەستەكات بە (جۆپندان) كە ئەرك و ئەزىمەتەكەى بەفپۇ
چوو..

بەلام دواى دوو سى رۇز كە لاپەرەكان لەویدا كەوتون.. ھەلىان ئەگرىتەو دەلى:
بابزانم ئەمانە چىيان تىا نوسراوہ.. سەپىرىكى ئەكات ئافرىت توكى سەرى دەپتە
نەشتەرو سەرسام ئەپىت.. لەترسو لەتاوانا سەپىر ئەكات ئەو لاپەرەنە ھەموى
(پلان-خەطە) و نەخشەپەكە كۆمەلئ كەس كۆيونەتەو كىشاوپانە بۇ ئەودى چۆن ھەمو
خەلگى دنيا بىدەن بەپەكداو ھەمو پەكتىر بخۆن.. شەپىر وادا بنىن كە جىھان ھەمو پەكتىر
قەلاجۇ بىكەن و چۆن وا بىكەن كە ھەمو جىھان وشەى (اللە) پان بىرچىتەو (ئاين) لەسەر
زەويدا نەمىنى (ھەمو ئاپنەكان)، ئىنجا چۆن جولەكە بىت حوكمى ھەمو سەر زەوى
بىكات.

لە (قودسا) ئەوئ بکەن بەپایتەختى ھەمو دەولەتە عالەمىھەکان کە ھوکمی ھەمو دنیای لیوہ بکەن.. وە چۆن پادشاھى خۆیان بێنن کە پێغەمبەر (درودى خۆای لەسەر بێت) لەھەندىسا بە (دەجال) ناوی ئەبات کە چۆن ھوکمی ھەمو دنیا بکات.. بریتىھ لەنەخشەھەیک بۆ ئەم کارە ھەتا ئافرىتەگە وا ئەزانئ چىرۆک و خەيالەتە.. وا ھەست ناکات مەروۇف ھەبىت ئەومەندە درىندەو خراب بىت دژ بەمەروۇفایەتیب.. ھەئەسىت جاننا ئەورافەھەکان دەبات بۆ (ئوستازىكى زانکۆ) کە ئاشناى خۆى لەزانکۆى (فۆربۆ) لەفەرھەنسا ئەئى: (ئەم وەرمەقەنە رەنگە تۆ سودیان لیوہرېگرىت، دۆزیوئەتەوہ) ئالیت دزیومن.. ئوستازى زانکۆش کاتىک ئەیانکاتەوومو چاوى پێئەکەون ئەیانخوئىتەوہ.. ئەزانیت ئەمە چ فېلئىکن دژ بەمەروۇفایەتى، چ شەھىتانىک ئەمانەى داناوہ.. ئەمىش بېياکانە دەیدات بەھومزىرىک (سەرجى ئىلوس) سالى ۱۹۰۳ ز لەدەولەتى (روسىای قەیسەرى)، ئەمىش ئەپبات پىشانى (قەیسە) دەدات دەئى: قوربان جولەگە بەتەماى ئەم کارانەن.

ئەومبو لەسالى (۱۹۰۵) دا لەروسىا قەساىخانەھەیکى گەورەیان بۆ جولەگە دانا، بەکورتى کورتەى ئەو لاپەرانیەى لەو جانتایەدا ھەبو بریتىیە لە (مەحزەرى چەند جەلسەھەیک)، کە لەسالى ۱۸۹۷ ز لەشارى (بازل) لەسوئىسرا ھەرجى (گەورە پیاوانى ئاپنى جولەگە) ھەیە بەسەرکەردایەتى (ھەرتزل) کە پێى دەئىن (باوکى جولەگە) ی ئەم سەردەمە کۆنفرانسیکیان بەستبو (۲۰۰) سئ سەد سەرکەردەى جولەگە کە نوپنەرى (۵۰) رېکخراو بون (پلانى) خۆیان داناوہ.. کە چۆن ھوکمی ھەمو دنیا بگرە دەست و جولەگە بىت بەھاکم رانى ھەمو دونیا، ئەئىن: ئیمە بەخەلکى سەر زەوى ناویرىن ھەتا لەناو خەلکى سەرزەویدا وشەى (الله) و (ئاپنى ئىسلام) ھەبىت و کارى پېبکەن ئەو خەلکە ئەومەندە چاوپان کراومە ئیمە ناتوانىن ھەئیان خەلەمتىنن، کاتىک ئیمە دەتوانىن ئەو مىللەتانەو خەلکى دونیا ھەئەئەمتىنن کە (ئاپن - دین)، لەناو (وجودیان - دل و عەقلیان) دانەمىنئ وەکو (ئازەل) پان لیبىت، بەدروشت و پەریوت بىن ئەو کاتە ھەرجیمان بوئت ئەتوانىن پېیان بکەین لەبەر ئەوہ دەبىت ئیمە پېش ھەمو شتىک پلانىک دابنئىن و کارى جدى بۆ بکەین بەھەمو شىومەیک کە (دین) و ماناھولەکانى (الله) نەھئىلن.. نە

پاشان شەرىكانىش دروستبكمين بەچەندمھا چەك و شيوى قەلاچۇكردن تەفرو توانايان

دەكمين و خوشمان دېينه سەر (حوکم - دەسلالت) .. جۈن ١٩

بەرزەگەم، جەنگى يەكەمى جىھانىيان دروستکرد لەسالى ۱۹۱۴ بۆ ۱۹۱۸، ۱۹۲۰/۹/۱
 كۆنگرەى ناشتەواى مۆركرا بوو رۆزى ناشتى جىهانى. (شەش) سالى خايناند "سى و پىنج
 ۳۵" مليون كەسى تيا كوژرا.

[illegible]

- چەنلەن دابو نەرىتى جۋانى مۇقايەتى و ئاينى سىپەو و بەدى مامۇستاكانى
لەجىگە دانا، تا سالى ۱۹۹۶ "۵۹" جابگيان لەسوپادا دىرکرد لەبەر ئەو وى كە نوڭز خويىن
يەن.

دملین: نابیت لهناو سوپای تورگدا نویژ خوینی تیا بیت!

(گه مال باوکی تورک) لهکاتی سهرمه مرگدا چهندين گهس بهدمورييه وه بون د
تخوشيان دمدايه وه لهپر گوپی لهدمنگی بانگ بو لهبلندگوی مرگه وتيکه وه.. نه ميش وتی:
سهرم بهر زکمنه وه قسميه کم ههيه.. سهریان بهر زکردموه وتیان فهرمو: وتی: به هه مو

تەمەنەم تووانام كارم كرد بۇ نەمان و لەناوبردنى ئەو دىنگە.. بەلام وا من نەمام و ئەو دىنگە ھەر ماوەو دىشمىنىت^(۱).

روسىاش كە بىنكەى (مەسىحى) يەكان بو ئەو كاتە ھىزى مەسىحىەكان بەدەستىيان بو ئەوانىشىيان روخاند لەسالى ۱۹۱۷ شۆرشى (ئۆكتۇبەر) كرا (لېنىن و ترۇتسكى) شۆرشى (شىوعىيەت) يان كردو شىوعىيەت يان ھىنايە سەر دەستەلات بۇ ماوەى (۷۰-۸۰) سالى لاپەكى زەمىنىيان كرده (كافىرسانى)، (۸-۲۰) ھەزار مەزگەوت يان روخاند، زۆرىشىيان ئەكرە (مەلھا) و (مۆتىل) و (جىگەى بەدەرەوشى) نانەو ھەر بۇ بىتەدەبى كەردن بەرامبەر بە (ئىسلام) و سوگايەتى پىكرىنى بو، چەندىن وىلايەتى ئىسلاميان بەزۆر لكاند بەخاگى خۆيەو (۵۵) مىيۇن مۇسلمان يان لەو شۆرشەدا كوشت.. بەلام دواى ھەلەشاندەو ھى (يەكەىتى سۆفىيەت) جەنگى دۇ بەناپىن و مەرفاىەتى ھەلگىرسا وەك (جىچان) و شەھىد كەردى (جەو ھەر دۇداپى) سالى ۱۹۹۵ و بىدەنگ بونى مىدىاكانى جىھان و مافى مەرفو مىندال بەسەرسامىيەو سەپىر دىكەن. تا ئىستاش بەردەوامە..

جەنگى سىيەمىش بەرپۆمىيە بەچەندەھا شۆو ھەمو رۇدەوكان بە (ئايەت و ھەدىس) باسكراو، چۈنكە فەتەنەكەيان زۆرە، نەتەو ھى جەلەكە نىو ھى قورئان باسى (بىئىرادەبىي و خراپى و پلانگىرى و ناپاكى) يان دىكەت دەرەق بەگەلان و بەپىفەمبەران و پەيامى خۇدايى.

بەگەپىنەو ھى لاي (ئالتون و راگەيانەكەيان) كە بەدەستىانەو ھى بىت چەند زانىارىيەكى كورت دەلىلەن:

ھەرچى بابەتى زانىستى نوئ ھەيە لەلای ئەوانەو بەنەپىنى دىكەرن و دىشارنەو ھى. ھەمو (يانكە) گەورەكانى جىھان ھەيە ئەمەرى (۹۰%) بۇ (۹۵%) بەدەستى جەلەكەو ھى.

گەورەترىن بانك پېيىدموترىت (صندوق نقد الدولى) گە قەرز دىمات بەدموئەتەكان..
ھەمىي بەدەست جۈلەكەومىيە، ھەر دموئەتەك بىيەنەمۇت ئەيىبۇزىننەو! ئەو پارمەش
زىادەي (سودى) دەخەنە سەر تا سالى زىاترى پى بىچى قەرزەكە زىاتر دەيىت.
واتا بوزانەو تەپاندىنى دموئەتەكان لەپروى ئابورى و پارمە پولەو بەدەست
جۈلەكەومىيە!

بەچاوى خۇشمان ئابورى عىراقمان بىنى لەسالى ھەشتاكاندا (۱۰۰ دۆلار بە ۲۰ دىنار)
بو، بەلام لە (۱۹۹۲ - ۱۹۹۷) \$ ۱۰۰ لەنىوان ۱۰۰۵ ھەزاري سويسرى يارى دەکرد^(۱)، سەرنج
بە تا چەندە راستە!

- گەورەترىن لۆرتو دموئەمەندى دىيەي ئەمىرۆ دموئەمەنى ژمارمەكەيان ئەتوانىت
(۱۲) جار ھەمو دەورى گۆي زەوى بەدىنار داپۇشيت!!

- ژمارەي دموئەمەندە پەلە يەكەكان دە دموئەمەندى، يەكەمەيان، دوومەيان، سىيەمەيان،
چوارمەيان، پىنجەمەيان، شەشەمەيان جۈلەكەن، ھەتەمەيان يەھودى نىيە، ھەشتەمە
نۆيەمە دەيەم جۈلەكەن.

بەپىزەكەم بزانە: پارەي دىيەي ئەمىرۆ بەدەست كىومە!؟
نىوەي زۆرى ھەمو كۆمبانيا گەورەكانى (ئەمىرىكا) بەدەست جۈلەكەومىيە. واپلىيەتوۋە
ھەرجى زەپرو زەنگى پارەي جۈلەكە ھەيە لەولەتلىكى وەكو ئەمىرىكا بەزمىكى وای
ناوئەو (سەرۆك كۆمارەكان) بەپارەي جۈلەكە نەبىت ناتوانن بىن بە (سەرۆك).
- پەرلەمانى ئەمىرىكى (كۆنگرس) لەسەد كەس سى و پىنجى جۈلەكەيە (۳۵٪).
- سەرۆكى ئەمىرىكى پىنج راۋىژكار (مستشار) ھەيە ھەرجى كارى سىياسەت ھەيە
ئەبى پىرس بەوانە بىكرىت ئەو كاتە دەچىتە قۇناغى كارەو.
- ۋەزىرى بەرگى ئەمىرىكا سالى ۱۹۹۷ جۈلەكە بو.

^(۱) رېكخراۋى ICMC پى (۷) دۆلارى دىمە بەمامۇستاي قوتاغانە دورەكانى سنورى كوردستانى باشور
لەسالى ۹۵-۹۶ كە دەيىرە (۲۲۰ - ۲۲۷) دىنار، بەلام سالى ۲۰۰۵ ئەو (۷) دۆلارە (۷۰) دىنارە.

- سەرۆكەكانى ئەم دوايەش بەكەم (گرېبەستيان - عقد) بۇ سەرەك كۆمارى ئەمرىكى دەپت بەھەمو شىۋەپەك كار بۇ جۈلەكەو خاكيان بىكات. گەر وای كرد زۆر بەئاسانى دەپتە سەرۆك كۆمارى ئەمرىكا بۇ ماۋى (۴) سال گەر بەدلىيان بو بانگەشەى باشى بۇ دەگەن و دەپكەن بە (۸) سال بۇى، پاشان بەپژەوۋە خواحافىزەى سەرۆكى لیدەگەن بۇ كەسپكى تر.

- دواى جەنگ كە شىۋەپەت ھاتە سەر حوكمى روسيا، كى دروستى كرد؟

بىروبۇچون (فكرى شىۋەپەت كى داپنا؟

دو كەس داپاننا (كارل ماركس) - (ئەنجەل)، ھەردوكيان جۈلەكە بون، ماسۇنى.

- كى كودەتاي شىۋەپەتەكەى كردو كردى بەشۇرش سالى ۱۹۱۷؟

(لېنىن و ترۇتسكى)، ھەردوكيان جۈلەكەن.

- ئەم شۇرشە "۷" ئەندامى سەرکرداپەتيان ھەمو شەشيان جۈلەكە بون.

ھەوتەميان ژنەكەى جۈلەكە بول

- ستالين دەسەلاتى شىۋەپەتەى گرتە دەست، بەقسەى كەسپى ناگرد نەپاندەزانى چۆن

بگەنە لاي، بۇ ئەۋەى بەرنامەكانى خۇيانى تېبگەمەنن و جېبەجېى بىكات، ھاتن ژنى

دوۋەميان پېھانى كە (جۈلەكە - يەھود) بو، كچەكەشى دا بەپياۋىك كە جۈلەكە بول

خۇيان گەپاندە ئەۋىش كە كەس ناگەپشتە لاي، ستالين دۇى مروفاپەتەى و ئىسلام چەند

رەفتارىكى نواند:

- ۱۸۰۰۰ ھەژدە ھەزار مەزگەۋتى ژېر سنورى دەسەلاتى خۇى روخاند.

- ۲۶ مىليۇن موسولمانى لەماۋى ۲۵ سالدا زېندە بەچال كردو كوشتنى.

- ۵ مىليۇن موسولمانى لە (جىزىرى قورپ) دا زېندە بەچالكرد.

ئەمانە سەركرەدى بانگەشەكاران بون بۇچى؟!

- لەسەرەتاي سەدى بېستەمدا لەو سەرى دونيا لە (ئەمرىكا) كەسپك پەيدا بو ناوى

(سىگۇند فرۇيد) بو گەۋرەترين زاناي دەروناسى بو، لە (زانكۆۋ پەيمانكاگان و

ئامادەمىيەكان) دا كە باسى (علم النفس) دەكرىت (بىردۆز - نقرىيات) مەكانى دەخوئىنرىئو
كتىبەكانى بالان.

ئەم كەسە دەموىست لەپىگەى (ساىكۆلۇزىيە) وە بانگەشە بۆ (نەبۇنى خوا - ئىلحاد)
بكات، بلى (خوا) نىيەو لەم رىگەمىيەو وە بانگەشە بۆ (بەدرەوشتى - فەساد) دەكات.
فرۆيد دەئى: كاتىك مندال مەمكى دايكى دەمژىت چىژىكى جىسى وەردەگرىت ئەم
زانايە چ رەگەزىكە؟ جۆلەكەمىيە.

- لەبەرىتانيا (چارلس داروین)، كە مەرۇف دەگىرپىتەو وە بۆ (قەوزەى ناو دەرياو ورده
ورده گەشەى كردو وە تا گەپشتۆتە (مەمىون)، پاش چەند سالىك بوو بە (مرۇف)، دەئىت
مرۇف لە (ئادەم وە خوا) نەبۇن و ئەم لاشەمىيە لەخۆل نەبوو.. كەواتە ئەمە دژ بە (خوا
پەيامى ناسمان) بىيەكە قورئانە، گرنگىشى پىتراو وە دەخوئىنرىت، بەلام لەلاى ئىمە لەلاى
خۆيان بەرمە كال بونەو وە دەجىت.. چونكە (زانستى سەردەم) زۆر شتى رونكردۆتەو وە
زۆركارو كردەموى دورن لەراستى (واقع)دو.

كەواتە داروین كى بو؟ جۆلەكە بو.

- داھىنەرانى (بىردۆز - نقرىيە) (وجودىيەت) ھەمويان جۆلەكە بون.

- لەسەرەتكانى سەدى بېستەمدا لەھەر ناوچەو لایەكى ئەم دىنایەدا كەسىكىان
دروستكرد كە خزمەت بەخۆيان بكات لەژىر چەندىن ناووبۆچونى جىياجىادا..
ھەموشىيان جۆلەكە بون.

- مىشىل ئەفەلق دامەزىنەرى (حزبى بەمەسى عەرمبى ئىشتراكى عەلمانى) توانى
لەچەند ولاتىكى وەك (سورىا - عىراق - ئوردن..) تۆوى خۆى دابىنى و تا ئەمەرۇش
مرۇفایەتى گىرۆدى نالەبارىيەكانىان، لەسەر ئەم رەفتارو كارەى خەلات كرا.. كە توانى
لەناو جەرگەى ولاتى ئىسلامىدا كارى وا چاك بۆ جۆلەكەو دۆستانى ئەنجامبەدات.

- لەئەوروپا و ئەمەرىكا دا دەزگا راگەيانەنەكان ۹۵% بەدەست جۆلەكەو وەمىيە، رۆژنامەى
(تايمس) جۆلەكە لەسالى (۱۷۸۸) لەبەرىتانيا دایانەززانەد تا ئىستاش بەردەوامە،
لەئەمەرىكا دا زیاتر لە ۲۲۰ گۆفارو رۆژنامەيان بەدەستەو وەمىيە.

لەۋلاتىكى ۋەك (ئەلمانىيا) تا نىزىك سالى ۲۰۰۰ زىاد لە ۲۵ قەناتى تەلەفزيۇن ھەبو كە ھەمويان خاۋىنەكەيان جولەكە بون.. ئەبىت جى بىلاۋىكەنەۋە؟

لەفەرپىنسا زىاتر لە ۲۶ رۇژنامە دىردەكەن، جولەكە زىاتر لە ۸۱۹ گۇفارو رۇژنامە بەچەندەھا زمان لەجىھاندا دىردەكەن، ئامانجىيان (كەنال) زىادكردنە بۇكارى بەدپەشتى ۋەك قلىمى نىۋە روتو گۇرانى (سەماى) ئافرىت بەنىۋمپوتى يان بىبەرگ.

لەفەرپىنسا پىاۋىك بەناۋى (گارودى) يەۋە "۴۰" سال شىۋى بوو، پاشان بوۋە (سىكرىتىرى حىزى شىۋى فەرپىنسى) ۋە بانگەشەى بۇ لاى شىۋىيەت دىكرىد.. پاش ماۋىيەك خۋاى گەۋرە (ھىدايەت) دابوۋە (ئىسلام) سالى ۱۹۸۶ پىپارى دا ژيانى تەرخانىكات بۇ ئىسلامەتى بوۋە زانايەكى گەۋرە لەكۇتايى سالەكانى ۱۹۹۰ دا كىتەبىكى نوسى، لەلاپەرپەكىدا لەبارەى جولەكەۋە وتبۇى: جولەكە پىروپاگەندە بۇ خۇيان دىكەن دەلئىن لەجەنگى جىھانى دوۋەمدا (ھىتلەر) شەش مىليۇن جولەكەى لىكۋشتوپىن.. گەۋرەى ئەكەن ئەۋمەندە نەبون.. كەمتر بوۋە.

لەناكامدا داپانە دادگاۋ وتيان: ئەبىت سالىك زىندانى بىكرىت ۋە (۲۰) ھەزار دۇلارىش غەرامە بىكرىت، لەبەر ئەۋەى لەكىتەبىكىدا نەم قەسەمەى كىردوۋە.

بەلام بىنۇرە خۇيان چ بىئەدەبى بەرامبەر بەئىسلام ۋە كەسايەتى ۋلاتە ئىسلامىيەكان دىكەن لەفەلەستىن لەۋلاتەكانى تر.. كەس بۇى نىيە ھەئىداتى بۇ؟

چونكە ھەمو دىزگا راگەيانەندەكان بەدەستخۇيانەۋىيە چۇنيان بوئىت ئاۋا ئەكەن.. ئەۋ خەلگە چەۋاشە دىكەن.. تاى تەرازو بەلاى خۇياندا ئەشكىنەۋەۋە خەلگى رسوا دىكەن.

- كۋىستارەكەى جەزائىر گۋايە (ئىسلامىيە تۈنلەپمۈكان) كىردويانە كە (ژن ۋە مىندال ۋە پىاۋى پىر) يان سەربىرپوۋە ۋە زىندە بەجائىيان كىردوۋن، بەلام خۋاى گەۋرە ئابىروى بىردن دىركەۋت كە دىستەلاتدارانى جەزائىر خۇيان بون ۋە ئىسلامىيەكان بىئىناگابون لەۋ كارە!! نەمەش كەنالە ئاسمانىيەكانى (خلىجە) ۋە دىركەۋت ۋە ئابىرويان چوۋ،

- چەندىن (ضابط) راپانكىردو لەدورمۈ ھەۋالىياندا كە سوپاى جەزائىرى ۋە بىفەرمانى سەركە كۇمار كىردويانە.

ئايا راستە حزبىك ۸۰٪ى جەماۋەرمەكى خۇي دىنگى بۇ بدات و سەرگەوئىت ئىستا نەو سەرگەوتووو لەناويان بەرئەت.. راستىنىيە.. ناپكات.. ئاپنى پىرۋزى ئىسلام كەى وا ھاتووو! چۇن ناھرمەت و منداڭ زىندەبەچال دىكات.. تا ئەمانىش بىكەن.. ئەمە تەنھا بۇ شىۋاندەن و چەۋاشەكرەننى خەلكە بەرامبەر بەئاپنى ئىسلام ئەمانەش كە دەمانىيەست لەرادىۋى و ئىزاعەكانى (مۇرتىكارلۇ — لەندەن — ئەمىرىكا — ئەلمانىا) ھەۋالەكان و بلاۋكردنە ھەيان ھەمە يەكسانە! بۇجى؟

چونکه و مرگرتنى نهم جۇره ھەوالانە لەچەند (ومكاله تيكي گشتي) يەمويە وەك (ومكاله تي رۆيتەر، نەشۆسپرئس...) ھەمويان بەدەست جولهگەمەن.. جۆنى برازنييتەوہ ناوا بلاوى دىمکەنەوہ.. مەن و تۆش و خەلگى ساويلکەش وا دىزانين ئەمە راستى و واقعى روداومکەن و ھىچى تر.

تۆپرى تەلەفزيۇنى ئەمىرىكى (C.B.S, A.B.C, N.B.C) كە خاۋمنى ئەو تۆپرانە بەرپۆمبەرمەكانى جۈلەكەن^(۵) كارپكى تريان.. سەرۆكى عىراق دۋاى پادشايى بەدلىان نەبو بەدلى (سۇڧىيەت) بو دۋاى چەند تافىكرەننەۋمىيەك سەرمەكەۋتو نەبو لەناۋايانېرد.. ئەندامانى حىزبى بەعس ھاتنەسەر كورى دەسلەلات.. ھەمومان درېندىمى ئەو ستەمكارانەمان بىنى.. بېچۇ بەوردى ژيانى (صدام) و جىگەو رېگەى (مەشقو راھىنانى) بېخۆنەرەۋە (شەبىيەى صدام) پاشان بىر لەنىستاي بىكەرمەۋە كە زېندانەۋ بە (ئەسىرى جەنگ) مامەئەى لەگەل دىكەن.. خۇ لەيادتان نەچۆتەۋە ھەمو كارە چاك و جىگە سودبەخشەكانى بەناۋى خۆيەۋە ناۋ دىنا ۋەك (بەندىۋى صدام، مطار صدام الدولى، مستشفى صدام، نەر صدام..) بەپېچەۋانەشەۋە ئەۋانەى دژ بەمرۆڧايەتى ۋە قىزەۋنە بەناۋى (ئىسلام ۋە كەسايەتى ئىسلامىيەۋە ناۋى دىنا) ۋەك (سوپاى بەدر، جەنگى قادىسيە، شالاۋى ئەنقال، ھىزى خالىدى كورى ۋەلىد، ساروخى حىسېن..).

(٥) مكابدية هودية.

ھەر لەسەردەمى (صدام) دا لەزىندانى (ئەبوغرىپ)، زىندانە (سياسىيەكان) پىستىر
جىگەو رىگەيان ھەبو، بەلام زىندانى (بىرەوشتەكان) پاكوخاوين، مۆلەتى مائەوەشىيان
ھەبو.. تەنانت جىگەيان ھەبو بۇ ھاتنى خىزانەكانيان و جوت بونيان.. تەنھا بۇ دوا
رۆزى ئازادى و لاتو بىروباومېرى پاك كار نەكەيت ئازادبوى.. دۇنيابە قوتابى دەستى
جولەكەيە.

- ئەففانستان ھەمو ھىزە جەگدارەكان.. ئازاوەجىيەكان.. كىشەكانى ناوخۆو دەرەو
بەدەسەلاتى (ئەمىرىكا) كۆتايى ھات لەماوى يەك سالد و لات بوو ماستى مەپىو
(سەرۆك)ى بۇ ديارى كرا.. قەرزەكانى كۆتايى ھات.. قوتابىيەكى خۆيان دانا.. بوو ژىر
دەستە.. بەلام ئەى عىراق.. بۇ ئەم و لاتە رۆز بەرۆز دىندى لىدروست دەپىت؟ بۇچى؟
ئەپكىشەكان بۇ كۆتايى نەھاتن؟

خىرى و لاتە.. ئاواتيان نەوت بو ئايا دەستيان كەوت؟ و لاتىش بىيە و ھەرانە گرنگ نىە
دۇنيابن لەداهاتودا رۆزگارى دەيسەلەينى.. ئازاوەجىيەو چۆن دروست بوو و كى
ئازاوەجىيە، ئىمەش خۆرى ئازادى و شادىمان بۇ جىيە؟! تەنھا بەناواتى گەشەو ئەزىن،
بەلام كەى دىتە رىمان، بەلام ئىرادى نىودمۆلەتى و ئىرادى گەلى گەرەكە.. سىياسەت
مەدارىك دەلەيت: گەلى عىراق ھەرگىز توشى ھەناسەى شادى نابىت.. خۆشگوزەرانى
نابىنى، چونكە دەولەمەندە بەھەمو كانزاو داھاتو سامانىك.

- لەتەقىنەومىي ۱۱ سىپتەمبەرى ۲۰۰۱ ئەو تەلارەنە زۆرىيە كەسەكان جولەكە بون،
بەلام بەجەند رۆزىك ئاگادارگراونەتەومو (مۆلەت) دراون ئەو ناو بەجى بەيلىن.
نەزىك بىيەنەو لەكارىكى تىر جولەكە بەرامبەر بەئىسلام.. لەبەرەيتانىدا (كۆمپانىيەى
جلى ئافرىتان) ھەبە كە خۆيان - جولەكە - سەرپەرشتى ئەكەن لە (ئىياسى) ئافرىتان
وشەى (لا إله إلا الله) ئەنوسى.

لەبنى پىلاو لەناو پىلاو يا زمانى پىلاو وشەى (خوا) و (پىقەمبەر محمد) دەنوسى
ئەمە سوكايمەتى نىيە بەئايىنى پىرۆزى ئىسلام.. ئەى كوا مافەكان..

بەرزەكەم بە (سەتەلايت و تۆرى ئەنتەرنېت)ى كارىكى واپان كىردۆتە سەر ناخ و
وېزدانى ئەو خەلكە لەچەندەها رېگەى (راگەپاندنە)وہ كە چەند نوسەرىكەمان پەيدابووہ
لەكوردستان بەلاپانەوہ زۆر ئاسايە نەمانى (ئەخلاق و ئەدەب و شەرەف و خىزاندارى)
نايا ئەمە پېشكەوتنە.. يا ھاو بارگاوىيە بەتەوژمى جولەكە.

جولەكە تا ئەم ساتانەش لەخۆ نامادەكردندايە بۆ جەنگى جىھانى سىيەم.. كارى بۆ
دەكات.

كابىرەك بەناوى (ولەيم تار) كاتى خۆى (ضابط) بو (مخابەرەت - ھەوالگىرى)
بەرىتانىا.. دواتر بو بە (بەرپۆمبەرى مخابەرەتى دەريايى ئەمىرىكى) ئەم كەسە بەھوكمى
پلەووپاھەكەى (تەقزىرى) زۆر ئەھاتە بەردەست .. بۆى دەركەوت كە جولەكە خەرىكى چ
بەزمىكە، پلان چۆن دادەپژژن..

بەوردى و درىژ خايەن و روپامايى لەسەرموہ لەژىرموش كاردەكەن و روخىنەرن،
كتىبىكى بۆلەكردموہ لەژىر ناوئىشانى (احجار على راقعة شطرنج)، لەسەر ئەو كىتبە
جولەكە كوشتيان بۆ؟ چونكە ئابرو ھەپاي جولەكەى برد كە نيازى جىيان ھەپە.

چەند دېڭىك باس دەكەم كە لەسالىەكانى (١٩٦٠)، نوسىويەتى دەلى: جولەكە بەپىي
ئەو پلان و زانىيارانەى بەدەستمان گەشتون، بەتەمان جەنگى جىھانى سىيەم لەنىوان
(جىھانى ئىسلامى و جىھانى مەسىحى)دا دروستبەكەن واتە ئىسلام و مەسىحىيەت بەدەن
بەپەكدا و ھەردوكيان يەكتر تەفرو تونا بەكەن.

ئەوان ھەردولا تەپيون ئەمىش (ئاشتەوا) دەپىت لەنىوانياندا ئەوانىش (ئىسلام و
مەسىحى) مەمنون بەوازەيتان و گىرۆدەبون لەو شەپە.. ئاكام جولەكە كارىان بۆ بەكات،
بەشەپان دەدات و خۆشيان سولخيان دەكەن خۆمان (دەولەتتىكى جىھانى) دروست
دەكەپن و ھوكمى ھەمو دونىاي پىندەكەپن.

ئىمامى عەلى دەفەرموئەت: لەو شەپەدا خەلكى دنيا بەكەپت بەسى بەشەوہ دو بەشى
تيا ئەگوزرئو لەناو ئەچن.

پېغەمبەر (درودى خۇاى لىيىت) لەچەندىن جېڭەدا باسى ئەو شەپرى كىردووه كە روودەدات و دەكرىت. لەپاشان گرانىەك دروست دەيىت كە سى سالى دەخايەنىت لەسەر زەويدا.. ھەر گيانلەبەرىك خاومەن نىنۆك و كەلەبەيىت تيا ئەجىت لەپاش ئەو ھەمو ئەھامەتى و نازەھەتتەيە نىنجا (دەجال) دىت و ھوكم دەكات.

ناپليۇن دەلى: جولىكە مىكرۇبى مەرفايەتىن.

خۇاى بالا دەست لەفيل و تەلەكەى جولىكەو شىرەمەفرىنەكان و داھۆلەكان بمانپارىزى.. ئەوانىش پلانەكانيان لەناو بچىت و رسوا بىن.

بەپىزى خويىنەر ئەمەش بزانە سەركرەدى دەولەتەكان و بەشى زۇريان ھەلپزاردى دەستى جولىكەن.

جولىكە - يەھود - زىاد لە (۷۵) سالى بەھساب چووه بەگىز ھەربىدا روبەرووى بۆتەھوو (فەلەستىن) داگىر كىردووه، ئەو فەلەستىنەى كاتىك بەشىك بو لەدەولەتى عوسمانى، دوا خەلىفەى عوسمانى كە (سولتان عبدالحمىدى دووھ) بو كە نىتر بەھساب خراپىرىن و لاوازىرىن و بىدەسەلاتىرىن خەلىفەى عوسمانى بو (ھەرتزل) و خاخام (موسالىفى) جولىكە ھەستان چۆنە لای سالى ۱۸۹۷، پىيان وت: جەنابى خەلىفە رابەرى ھەمو موسلمانانى جىھان.. ئىمە پەرت و بلاوين لەجىھاندا.. ستەمىكى زۇرمان لىكراوه، وەكو جولىكە ھاتوپنەتە خزمەت جەنابت بۆ داوايەك كە ئەو زەويەى ناوى (فەلەستىنە) ھاتوپن كە بەدادگای خۆت بۆمان بگىرپتەوه، وتیان خاكى فەلەستىن چەند بەردى تيا.. ئەمەندە لىرەى ئالتون دەدەپنى تەمنا ئەو فەلەستىنەمان بەدەرەوه، يان بەو مەرجەى جولىكە:

۱- كەشتى گەلىكى دەريايى بۆ عوسمانىەكان دروست بكەن^(۱).

۲- پشتگىرى سىياسەتى عوسمانى بكەن لەولاتانى دەرەھدا.

۳- پارمەتى سولتان بىدەن بۆ چارەسەر كىردنى بارى ئابورى.

۴- دروست كردنى زانكۆپەكى عوسمانى لەقودسدا، تا قوتابى نەچنە ئەوروپا.

سوئتان عبدالحمید لەوەلامدا پێى وتن: ئەگەر مالى خۆمبوايە یا بەمیراتی

لەباوباپیرانمەو بەم بایاتەو وەلاهی پێم ئەفرۆشتن ئێو ئەو نرخەى پێدەن!

بەس ئەو ئەمانەتى خواپەو کردویمتیه گەردنى من.. من گەورەى موسوئمانەم و من

حامى و پارێزەرى خاكى موسوئمانانم ئەگەر بێتو بەئێوى جولهكەى بفرۆشم سبەینى

لەبەردەم خۆى گەورەدا چى بێم.. چى وەلامى پێغەمبەر (درودى خۆى لەسەر بێت)

بەدەمەو.. چۆن سەر هەلپم لەقیامتدا..

ئەو بو رازى نەبو بەنابەدلى و لارەملى گەرانەو.

سوئتان عبدالحمید كە كاپرايەكى تورك بو خاكى موسوئمان كە خاكى عەرەب بو

عەرەبى لەسەر ئەژيا نەيفرۆشت بەدوژمنى ئىسلام، بەجولهكە.. بەلام بەداخەو

عەرەبەكان خۆيان فرۆشتیان.. عەرەبەكان خۆيان لەسەر مێزىكى زىوى رازاوى جوان

پێشكەش بە (جولهكە)يان كرد، جولهكە هاتن پۆل پۆل كۆچيان كرد.. مال بەمال

ئەگەرەن بەفەلەستیندا ئەمانوت: ئەم خانووە نرخى چەندمیه؟

خاوەن مال ئەپوت: (۱۰ هەزار دینارە)!

كاپراى جولهكە ئەپوت: (ئەو بەنجا هەزار) و چۆلى كە، كاپرا تەماع ئەیگرت و چۆلى

ئەكرد، نا بەم شیومیە خاكى فەلەستینی داگیرکرد، جیگەى خۆیانیان تیاكردەو ماوەى

(۵۰) سال، تا سالى ۱۹۴۸ بەم شیومیە خاكى فەلەستینیان كړى.. بەلام كاتيك ناوړیان

دایەو دانیشتوانى فەلەستین هەرچى ناوچە چاكەكانە بووە مولكى جولهكە. جولهكەكان

كارناسانى باشیان بۆ دەكرا.. پارەدار بون.

لەم سەردەمى نوێەدا.. كە ئەپیاوى عەرەب بەحسابى خۆيان (قائدى ئومەى

عەرەبى)- پێشەواى نەتەوى عەرەب كە هەمو عەرەب شانازی پێو دەكەن تا ئەمڕۆش،

ئەو لەسالى ۱۹۷۰ مردوو هەر ئەپێنەو كە ئەو پێشەواى نەتەوى عەرەب بوو..

توانى هەمو ولانە عەرەبەكان كۆكاتەوو لەدواى خۆى بیانكات بەگژ جولهكەدا (جمال

عبدالناصر) بو!

ئەم (جەمال عبدالناصر) كە بو بو بەپىياۋى مەيدان و شىر بەھىز، دايك كۆرپەى واى نەخستۆتەو، لەسالى ۱۹۶۷ لەڭزى جولەكە راپەرپىن و لەھەمو لايەكەو ھىرشىيان كىرد تەنانت لەكوردستانەو (كەتپىيە) ى عەسكەرى چۈنە فەلەستىن (بۇ جىھادو غەزا) واى لەو خەلگە گەياند كە بۇ رزگارارى فەلەستىن و سەرىبەرزى عەرب كاردەمكات، واپانزانى پىياو چاكە وەك لەراگەياننەكانەو بانگەشەى بۇ دەرگا - جەمال - نەپانزانى ئەمە سىنارىيۆيەكەو جولەكە پىشانى ھەمويان دەدات (۲۰۰) مىليۇن موسولمانى كۆكردنەموو كىردى بەگىز (دوو) مىليۇندا، بەلام لەماوۋى (۶) شەش رۆژدا ھەر (۲۰۰ مىليۇن) موسولمانەكەى شكاند لەبەردەم ئەو (۲) مىليۇنەدا.

ئابروى ھەمو عەرب و ئىسلامىشى بىرد.

جەمال عبدالناصر لەگەرەكى جولەكە لەقاھىرە لەدايك بوو^(۱).

لەگەل لەدايك بوونىدا دايكى مردوۋو لەباۋەشى ئافرىتىكى جولەكەدا پەرومردە بوو، ھەرچى سۆزو خۆشەويستى جەمال ھەبو، لەتەمەنيا بۇ ئەم ئافرىتە بوو، باومر بىكە كاتىك بو بەسەرەك كۆمارى دوو جاسوسى (ئىسرائىل) يان گىرت ھەمودەولتەكان (تەكلىفى) يان كىرد بەرى نەدات، بەلام ئەم ئافرىتە چو لەبەندىخانە ھىنانىيە دەرەو. لەقاھىرە سوار (فېرۇكە) ى كىردن و ناردنىيەو بۇ (ئىسرائىل) كەس نەپوئرا قسە بكات.

لەسالى ۱۹۵۲ كودەتاي كىردو ھاتە سەر حوكم شۆرشى (ضباط الأحرار) ى پىدەموتريت.

بەبەلگەى برۋاپىكرائوۋە زانراۋە لەسالى ۱۹۵۰ تا ۱۹۵۲ (۶) جار لەگەل (ئىسرائىل) دا كۆبونەمۋى كىردوۋە (جوار) جارىيان لەكەشتىدا لەدەرياي سىپى ناۋمپرستدا باشە پىشەواى موسولمانان و نەتەوۋى عەرب.. رزگارەكەرى فەلەستىن لەدەست جولەكە ئەگەر پىياۋى (جولەكەو ئەمەرىكا) نەبۋى بۇ دو سال پىش ھاتنە سەر تەخت بۇ (۶) جار كۆبونەومت كىردوۋە تا ئەم (تەمسىليەت) پىدەمەكەن؟!

سونەتتىكى گەورە داھىنا كە (لەقساىخانە)كاندا (دە ھەزارو بىست ھەزار) موسولمانى سەر ئەمىرى و ئەمىردىن بەزىر خۆلى بىابانەوہ.. ئەمە بو (سەرۆكى نەتمەوى عەرمب) (سەيد قەلبو ھاورپكانى) لەزىندا نەكانى ئەودا سزادەردان و شەھىدبون.

- ئەم جمال عبدالناصر لەمپىگە (مخابەرەتەكە)ى خۆيەو تەوانىبويان بەھەر حالىك بىت (سىخوپىك) لەناو دەزگای (ئىستخباراتى ئىسرائىل)ى دا دروستبەكن و بچىنن.. بىاوپىكى (مىصر)يان ناردبو بۆ ئەوئ لەوئ ناويان نابو (دېفد لىقى) لەناو ئىسرائىلدا، كە ناوى خۆى (راند) بو، ئەم كەسە تەوانى مىسر ئاگادار بكا تەوہ كە بلىخ لەمپۇزى ۵/ نۆكتۇبەر / ۱۹۶۷ كاتىزىمىر (۵) بەيانى ھەمو فرۆكەكانى جولەكە ھەلەستەن لەمپۇكەخانەكانى (مىسر و سوريا) ئەمدات، سوپاى (ھەردو ولات) لەناو دەبات تەكايە ئاگادارىن، جولەكە پەلامارتان دەمدات، ئىوہ خۆتان ئامادەكردوہ پەلارى بىدن و دەستپىشخەمىر بىكەن، بەلام ئىسرائىل پەلامارتان دەمدات).

كاتەكەو رۆژەكەو مانگەكەى ئىئاگاداركردن.. بروسكەكەيان گەيانەدە دەست (جەمال) ھەوالگران ھەمو ئاگاداركران سوپا ئاگاداركر فرۆكەوان و سوپاى و لاتە عەرمبىەكان ئاگاداربون كەوا ھىرش دىكرىت.

ھەمويان زۆر بەجوانى زۆر بابەشى ئاگاداربوون.. ژمارەيان زىاتەر، قەت ناشى پىنى نەوئىرى، بەلام ئەوہى رويدا دەزانى چى بوو؟!

(كات پىنجى بەيانى بەبى ئەوہى تەقە لەمەك جەكەوہ بىت^(۱))، يا بەرگرى بىكرىت، بەنارەزى خۆيان و بەھىمنى ھاتن چى فرۆكەى مىسرى ھەبو نىشىنئىراپۆوہ جوان بۆردومانىان كرىن.. سوتانىان ھەمو سوپاى عەرمبىان لەمپىن خەست.. بو بەسوپاھەكى بىبىال و بىتوانا.. باشە فرۆكەوانەكان لەنامادەباشىدا نەبون ئەى لەكوئ بون؟ ديارنىن.. ئەملا.. ئەولا فرۆكەوانەكان لەكوئىن؟

(۱) تحطمت الطائرات عند الفجر - مذكرات .

كە سەھىر ئەكەن ئەو شەۋە ھەرخىيان ھەيە لەنئوتىلى (سەھىر ئەمىپ) لەقاهىرە ھەر ھەمىيان كۆكرانەتەۋە ھەتا (۴)ى بەيىنى (ئارەقىيان) دەرخوارد دراۋە، پاشان ئافرىقى سۆزىيان كىرۈنەتە لايان و رايان بواردوۋە.. دىھىرمو ھەمىيان بە (سەتلى)، ئاۋ ئەكرە بەسەرىيانا بۇ بەيىنى لەزىمەى ناپالەمەكان ھەر ھۇش خۇيان ناھاتتەۋە.. ئەى (جەمال)ى (سەركە كۆمار) ئەو لەكۆپىيە.. خۇى ئاگادارە..خۇشى سەعات ۱۰ ى بەيىنى كە ھەمۇ شت تەۋاۋ بو ئاۋيان ئەكرە بەسەرىيا ئىستا ئارەقەكە بەرى نەپابو سەرخۇش بو، ئەۋە پىشەۋى نەتەۋى ەمرىبو رزگارەرى خاكى داگىركراۋ پىشەۋى ئەو ھەمۇ موسولمانانە بوو كە كۆيان كىرۈنەۋە غەزى جۈلەكەيان پىدەكرەن.. ئەگىنا موسولمان ئەۋە نىيە لەبەردەم ئەو جۈلەكە ترسۇكانەدا بشكىن، بەلام ئەۋانەيان دانائە بەپىشەۋاۋ (قاند).. ئاۋا جۈلەكە لەھەمۇ لايەكدا پىۋاۋى خۇى ئەچىنئەۋ دايىقنى (۲۵) سال زۇر زىاتەرگەل فەلەستىنى كى (سەركە رزگار)كەريان بوو؟!

كى خەقى بۇ ۋەردىگرتن.. كى جۈلەكەى تەفرۇ تونا ئەكرە.. كى دېنى خۇى سەھىر ئەخست؟ (ياسەر ەمرەفات)

ياسەر ەمرەفات كى بو؟ دروستكراۋى خۇيان بو.. كاتىك تەپارمەكى كەۋتە خوارمەۋ لەبىيانى (جەزائىر)، چۇن (ئىسرائىل و بەرىتانىياۋ ئەمىركا) ھەمۇ فېرۇكەى خۇيان نارد.. بەپەلە بۇ دۆزىنەۋى.. ئەمە لاي خۇى گەۋرەترىن (تېرۋلىستە) خۇن رېزە، تىكەمرە لەمەرىبدا.. دۆزىيانەۋە چۈنكە خوا نەخواست گەر نەمىنئە ئەى كى ئەو گەل و خەلگە ھەلخەلەتتىن.. كەس ەك ئەو ناپتۋانى (۴۰) سال زىاتەر گەل فەلەستىنى ھەلخەلەتتىن.. ئىستاش مردوۋە خاۋەنى (۲۰) مىليار دۇلارى بلۇك كراۋ بوو.. خەرىك بو لەسەر مال و جىگەكەى بېتە شەپ، بەلام يارىيەكەى ئەو تەۋاۋ بو لەخەستەخانەكانى خۇيانا لەپارىس كۆچى دۋابى كىرد.. ئەمە ھەمۇى ۋازى سەھىر سەھىرە.

- مەلىك حسين پادشاى (ئوردن) نەخۇشكەۋت بەپەلە لەنەخۇشخانەكانى ئەۋروپا - ئەمىركا باۋەشيان بۇ كىردەۋە نىزىك بۆۋە لەمەردن.. بەپاساى پادشاى برا گەۋرەكەى دەسەلاتى ئوردن دىگىرئە دەست بۆيە لەجىگەى خۇى داپنا.. بەلام لەۋەلامى

مامۇستاكانيدا راستىيەكەي وت.. ئەوان رازى نەبون.. بۇيە خىرا ناردىانەو ئوردن و بېيان وت دەبىت (عبدالله) بکەيتە پادشاو لەژنە نەوروپيەگەتە، بەئى کارمەي ئەنجامداو خەلگى ئوردنى قەناعت پىکرد.. پاشان گەراپەو نەخۇشخانەو گيانى سپارد سەرۆكى ئەمريکا (کلىنتۆن) ئامادەي ئەسپەردەگەردن بو لەئوردن.. بۇ؟

لەسەرەتاي دەسەلاتىشيا گەورەميان کرد لەبەرچاوى خەلگى کرديانە يەگەم فرۆگەوانى عەرمبى.

- حافظ ئەسەد سەرۆكى سوريا خۇپادشايبى نەبو حوکمەكەي ئەي بۇ (بەشار ئەسەد)يان دانا، چونكە بەئىنى دا لەباوگى دئسۆزترىت بۇ جەلەگەو.. دژ بەگوردىش وەك ناگرىت.

- ئەمانەو جەند كەسايەتەي گەورەو ديارى عەرمبو غەيرى عەرمب چۆنەتە رىكخراوى (مارسۇنى)^(۷)

- كارىكى ترى جەلەگەو كۆمپانيياكان ھەرزان، نرخى ئەو كەرسەو بابەتانەيە كە كۆمەلگەي ساغى مەرفايەتى لەخستە دەبات و گەنج ھەلەدەوشىنى.. بەيچەوانەو گرانترىن كەرسەيە لەلای خۇيان وەك (جگەرەو ماددە كەولىيەكان)

بەپىزەگەم بەرچاو رونبەو سەرنج بەدەو دئياش بە ئەوانەي كە حوكمى دەولەتە ئىسلاميەكان دەگەن پياوى خۇيانن، پەروەردەگراوى دەستى خۇيانن، لەبەر ئەمەشە ئەم دەولەتە ئىسلاميانە ھىچيان پىناكرىت و ناتوانن كارى جدى بگەن. تەنھا بۇ ئەو

---

^(۷) ماسۇنىيەت: كۆمەلگەي سەر بەجەلەگەن لەپىئاوى ئامانجەكانى جەلەگەدا ھەلەدەدەن، سەرەتاي دروستبونيان بەتەواوى نەزانراو، سالى ۱۷۱۷ ز بىنكەمەكان لە (بەريتانىا) كەردەو نووى خۇياننا (البنايين الاحرار) كە دزايەتى ھەمو ئاينەكانيان دەگرد (بىچگە لەناينى جەلەگە)، ھەولى بىلاوگەندەوى ھەسادو خراپەيان دەدا، پاشان جەندەھا بىنكەمان لە (پارىس، ئەلمانىا، سويسرا، ھۆلەندا، روسيا، سوېد.. ھتد) دا كەردەو، سالى ۱۹۰۷ ز ژمارەي بىنكەكانيان بەئەمريكا كەپشە (۵۰) بىنكە، نەزىكەي (يەك مىليۇن ئەمريكى) ئەندام بون تياياندا، زۆر لەسەرگەردەكانى ولاتان سەر بەماسۇنىيە بون وەك (جيسكار دىستان و مىتران و ھانزە سەرۆكى ئەمريكى) دۆلارى ئەمريكى لەسەر دىيوىكى (الختەم الأعظم)ى ماسۇنىيەتى پىوۋيە كە (قوجەگىگەو چاۋىكى لەسەرە) — مكايد پەودىيە، قەرمەنگى بانگخوزان، ل ۱۷۰.

دانراون (ئىسلام رۇلەكەنى) لاواز كەن. سەرى موسولمانان پانېكەنەۋە تا نەتوانن سەرى بەرزكەنەۋە بېچن بەگزىياندا.

ھەمويان دىئاو كورسىيان لەلاخۇشەۋىست كراۋە.. قىيامەت و ۋىزدانىيان لەبىرېردونەتەۋە، دەستيان گرتوۋە بەسەر ئابورى ۋلا تداۋ لەژېرەۋەش بەشى جۈلەكە دەمدەن.

- (ھەسەن بەننا) رەھمەتى خۇاى لىبىت لەگۇمەلى (بىرايىنى موسولمان) (كەتتەبەك) مەھەيدى نارد بۇ ھەلەستىن لەگەل كەسانى تر سالى ۱۹۴۸ بۇ نەۋەى لەجۈلەكە بدات رۇحيان چوۋ سەرى دىنپان لىھاتەۋە يەك وتيان: خۇ ەرمەبەكانمان بەفېل ھىناۋە، ئەمانە فېلىيان لىئاكرىت.. ئەمانە بۇ ھاتون.. ھەرجىيەكەيان كىرد ئەپانۋىست ئەۋ كۇمەلە موسولمانە لەناۋبەرن. چۈنكە ئەپانزانى ئەمانە پىاۋى ئەۋ ئەۋ نىن.. ئەمانە راستن لەخۇبوردون بۇ خۇا ھاتون لەۋىدا (جىھاد) يان لەگەل بىكەن رۇحيان لەكەس نەچو بو لەۋان نەبىت، قەسە سەركردەكانيان دەلى: تا شەرى ئىمە لەگەل ەرمەبا، شەرى جۈلەكەۋ ەرمەب بىت ئىمە بىرودمانەتەۋە.. بەلام لەگەل بوۋ بەشەرى (جۈلەكەۋ موسولمان) ئەۋە ئىمەتياچۋىن، چۈنكە ئەزانن بە (ئىسلام) ناۋېرن.. بەلام كارىكى ۋاپان كىردوۋە زۇر بەناسانى بەرمەب ئەۋېرن.

بەرزكەم زانىمان نىازى چىانە (جۈلەكە)، چۈنكە ھەمو شى.. ھەمو سەركردەمەك دروستكراۋ پەرومەدەكراۋ خۇيانە.. بابزانن نىازى چىترپان ھەپە جۈلەكە لەمەۋدوا.. بەچاۋى خۇشمان ئەپىبىنن ئەگەر تەمەن باقى بىت.. بەبۇچون ۋ حسابى خۇيان نەخشەكەيان لەسالى ۲۰۰۰ دو ھەزارمەكاندا دەستپىدەكات و كارمەكانيان بەروبوۋمەكانيان ئەدرونەۋە.. (نىكسۇن و رۇنال رىگان) كە يەكى ھەشت سال سەروكى ئەمىرىكا بون ئەپان وت لەسەددى (۲۱) دا پلانەكان دەرئەكەۋن ئەۋ ھەراۋ بەزمەى ئەمانەۋىت دەپنىيەنەۋە.

چۈنكە قەناعەتەكەيان ۋاپەۋ لەناۋ (تەۋرات) ەكەى خۇيان ئەلى: لەدەشتى ھەلەستىن لەزمەى (ماجۇلىنا) شەرى جىھانىيە گەۋرەكە ئەبىت كە دىنپان پىلەناۋ ئەپەن كە (۴۰۰) مىليۇن سەرىيازى تيا كۇنەبىتەۋە لەھەمو مەملەكەتى جىھانەۋە شەرى دروست دەپىت..

جىيەنى تيا لەناو ئەچىت.. لەدېر زەمانەو ئەمەيان داناو.. قەناعەتى خۇيانە.. لەسەر زەمى (بېرەشتى) دروست دەگەن پەردەسىنى.. بەلام لەگۇتايدا (موسولمانان) لەناويان دەبەن.. ئەزانن ئەمە تەقدىرى خوايە.

- دەولەتى روسيايان روخاند (شيوعىيەت) ئەما بەدەمى خۇى (گوربارشۇف) وتى: ئەوا (پەكىتى سۆفىيەت) ھەلەشاو (شيوعىيەت) ئەما يەكسەر ئەمريكا لەبەرنامەى (مايەبر عن الوجه النظر الحكومة الامريكية) لەدەنگى ئەمريكا وتى: ئىستا دوزمنى ژمارمىەكى ئەمريكاو غەرب لەدواى ئەمانى (شيوعىيەت).. ئىسلامە.. بەلئ ئىسلامە، بەناشكرا لەرادىۆكەياندا وتى: زۆبەى زانستو زانىارپىەگان لەلاى جولەكەيە.. كارى بۇ دەگەن، دەمىكەن نامانجىيانە كەس ھىچ ئەزانى خۇيان ئەبىت، خۇيان ھەمو شتى بن لەجىيەناندا بەھەر شىوئەك بو كەشتىەكى ئاسمانى ئەمريكى ھەلەراپە ئاسمانو بۇ گەشتى مانگ كارى كرد، يەكەك لەسەرنشېنەكانى پىياوتكى جولەكە بو. جولەكە زۆر شانازى پىو دەگرد. كەشتىەكە كارەكانى ئەنجاما وىستى بگەرپتەو سەر زەمى ھەمو كەسە گەورەو بەتواناكانى جولەكە لەگەل ھەمو دانىشتوانى شارەكانى ئىسرائىل لەفەلەستىن بەمەلاين چاو چاومى بوون جىگەو رىگەو خواردن نامادى ئەو ناھەنگە كرا بو كە بەنيازبون بۇ ئەو كەشتىەوانەى بگەن، بەلام لەنزىك بونەوئى لەسەر زەمى لەبەرچاوى ئەو ھەمو كامىراو كەنالا ئەداو مەلۇمەتەىدا.. ئىسرائىل ئەم خەوئى نەھاتەدىو (ھەركەكە) بەناسمانەو سوتاو كەوتەخوارى ھەمو سەرنشېنەكانى گىيانيان لەدەستدا.. چاوى رەشى جولەكە كال بۆومو خواردن و جىگەى ناھەنگ كراپە جىگەى پەرسە، سالى ۲۰۰۲.. بەلام بەرپىزم لەناسمان رويداو خواى گەورە پىشتى شكاندن.. گەر لەسەر زەمى رووپىدايە زۆر بەراشكاوى دەيان وت: (دەستى ئىسلامىەگان بوو ئەم تىرۆرىستىيەيان ئەنجامداو)، بەلام سوپاس بۇ خوا.

- بۇ زياتر رون بون لەو كارو كەردەوانە لەچەندىن جىگەدا خواى گەورە لەقورئانى پىرۆزدا باسيان دەكات، ھەزرىتى (موسا) عليە السلام يەكەم پىغەمبەر كە لەھەمو پىغەمبەرەكان زياتر ناوى لەقورئاندا ھاتوو.. كە ھۆزەكەى چەند نالەبارو سەرسەختو

دور لەخوا بون، بەههيج شتێك باومرپان نەكردوو. داواكارپيان زۆر بوو، زۆر دنيا خۆشەويست بون.. نازارى پێغهەمبەرانپان زۆرداوه لەرابردودا.

پێشەواى مرقايسەتى محمد (درودى خواى لەسەر بێت) لەجەندىن (جەدىسى سەحیحدا) باسى ناپاکی و ستمى جولەكە ئەكات و پاشان لەناوچونپان بەدەستى (مەهدى مەهدى) (ستكون بعدى خلفاء، وبعد خلفاء امراء وبعد الامراء ملوك، وبعد الملوك جبابرة وبعد الجبابرة المهدي).

(لەدواى من خەلیفە حوکم ئەكات پاشان کۆمەڵێ دێن (ئەمیرایەتى) ئەکەن دواى ئەو دەسەلاتى نیسلام بو بەئەمیرایەتى و ئەمیرایەتیش ئەما، دەسەلاتى (مەلیکایەتى) پەیدا دەبێت کە ئەویش ئەما ئەمجارە (دیكتاتۆر ستمکار) پەیدا دەبن (جبابیرە - ئەوانەى ستم و ناحەقى لەخەڵک ئەکەن و ئەیانچەوسێننەو، لەپاش ئەوانە ئینجا (مەهدى) دێت خۆینەرى خۆشەويست.. ئەى دێراکا و بەتاوانى کەسانى سەردەم.. ئەى دێر هیاو ناواتى کپ کراو بەش بزانە ئیستا سەردەمى (زالمەکانە) خەلیفەکان رۆشتن و ئەمیرەکان وەك (صلاح الدین و..) کە دواى روخانى (عەباسى) یەکان هاتن، پاشان مەلیکایەتیشمان بىنى رۆشتن ئیستا حوکم و دەسەلاتى (ستەمکار - جبابیرە) یە کە حوکم بەئاینى خوا ناکەن و دزایەتى دەکەن.. پاشان (مەهدى) یە، دواى ئەویش شارى مەدینەى پێغهەمبەر (درودى خواى لێبێت) کاول ئەبێت دەلى: وایلدی (جەقەل و گورگ) ^(۸) دێتە لای (گۆرمەکەى پێغهەمبەر) وە کەس نییە دەرپانکات، کاروانى بەو ناویدا دەرپۆن دەلێن: بىستومانە لەزەمانى پێش ئێمەدا ئەم ناوە چەندەها کەس تیايدا کۆبونەتەو لەدواى ئەمانەش، جەنگى جیهانى سێیەم دروست دەبێت لەجەدىسدا بە (مەلحەمەى عوچما) ناوى هاتوو، پاشان شارى قودس لەدەست جولەكە رزگار ئەکرێت، لەپاشاندا (دەجال)، دێت وەك کەسێكى ناساپى وایە (۷۰,۰۰۰) جولەكەى ناوچەى خۆراسانى ئەگەڵایە

له‌دايك و باوكيك دهبیت كه (٣٠) سال منداليان نه‌بووه، پاشان هه‌مو دمه‌سته‌لات و توانايه‌كى هه‌يه خاومنى پارهى زۆرو نانى زۆره.

خه‌لكيكي زۆر دواى نه‌كه‌ون ئىلپه‌ياى (خوايه‌تى) نه‌كات.. خه‌لكه سادو ساويلكه
برواى پي‌دمكه‌ن و نيمانى پي‌دينن بۆ هه‌مو لايه‌ك ده‌جيت ته‌نها روو مه‌دينه و كه‌عبه
نه‌بيت. پاشان هه‌زرتى (عيسى) ديته سهر زه‌وى و (ده‌جال)، نه‌كوژى به‌چه‌كيك كه
ته‌نها نه‌و له‌و چه‌كه‌ى پييه و زۆر به‌هيز دهبيت له‌دمرگاي (قودس) دا مرو‌فاهيتى له‌م
(ده‌جاله) رزگار دمكات، نه‌مانه نيشانه‌ى گه‌وره‌ى دنيا كو‌تايى هاتنه كه به‌گورتى: (هاتنى
مه‌هدى - كاوليونى شارى مه‌دينه - رودانى جه‌نگى جيهانى سييه - گرانيه‌كى گه‌وره‌ى
سئ سائه - دوكه‌ليكي گه‌وره (الدخان) كه هه‌مو سهر زه‌وى دمگريته‌وه‌و ماوه‌ى ٤٠ چل
شه‌و زه‌وى دادمه‌پوشى، پاشان رزگاركردى قودس، پاشان هاتنى ده‌جال پاشان دابه‌زىنى
هه‌زرتى مه‌سيح - عيسا - "عليه السلام" هه‌موشى له‌ماوه‌ى "٧" هه‌وت سائدا رودمات،
پيغه‌مبه‌ر (درودى خواى له‌سهر بيت) باس دمكات كه خه‌لكى زۆر به‌ناپه‌حه‌ت فرياي
به‌دواداچوون و گو‌يگرتنى (متابعه) دمكه‌ون له‌كو‌تايدا خوا گه‌وره لامانبادات له‌و
ناپه‌حه‌تى و سه‌غه‌تيانه‌و مرو‌فه‌كاني نه‌و سه‌رده‌مه‌ش به‌نييماندارى به‌ياليته‌وه‌و ناگامان
له‌چه‌ركه‌كاني رۆزگارو هه‌ناسه‌كاني مي‌زو بيت.. نه‌م بابته زۆر له‌مه زياترو باشترى
ده‌ويت، به‌لام هينده به‌سه.

نویژى بەيانی

خوینەرى ئازیز/ دىزانىت كەسانى سالانى رابردوو بۇجى دور لەنەخۆشى و دىردو بەلابوون؟ دىزانىت بۇ ھىندە بەكارو تواناو لەش ساغ و ھىممەت بەرزو مۆتەقى بوون؟ بگەرپەرموو بەكردارەكانى خۆتاو بزانە لەج لایەنىكەو كەم تەرخەمىت ھەيە؟ بەئىن بەد.. عەزىمى خۆت جەزم بکە.. گەر نەشت بو ئەوا زەنگى مۆبایلەكەت ئامادە بکە بۇ ئەم كارە خێرە.

پیاوی ئاشتى، سەرۆك و مەزىرانى ئىسرائىل (ئىرۇن شارۆن) گەورە پیاوی جوولەكە لەچاوپىكەوتنىكدا دەلىت، ئىمە لەعەرەب ناترسىن!

- ئەى لەموسوئامانان؟

- لەوانىش ناترسىن و تازە رەگمان داکوتاو.

- ھىج كاتىك لىيان ناترسن؟

دوا وەلام/ لەپەككاتىدا لەموسوئامانان دىترسىن ئەویش ئەو كاتەيە كە ژمارەى نوێژخوینانى بەيانیان گەشتە ھىندەى ژمارەى نوێژ خوینانى نوێژى (ھەينى ، جومە) ئەو ساتە دەبنە مەترسى بۇ (دونىای جولەكەو دۆستەكانى) بەرپەزمەكەم.. مەزگەوتەكان لەتۆى گەنج خالىيە..

شەو زوبنو و زەنگى مۆبایلەكەت ئامادە كە پىش بانگى بەيانی بەئاگابىتەو. دەستنوێژىكى خاوين (أحسن الوضع) بگەرەو چەند ركاتىك شەونوێژ بخوینە.. لەدواساتەكانى شەو زەنگدا پەردەى گوێكانت بەدەنگى بانگى بلىندى مەزگەوتەكان دىزىنگىتەو.. لارەمل و بى ئىرادە نوێژى تەنھای بەيانی بەئەنجام مەگەنەو بنویتەو.. بەلگو وەرە دىرمال، بەدەم وەلامدانەو بەبانگەكەو بەرەو مەزگەوت ھەنگاوى ھىندى بنى.. ئاى! لەو كاتو ساتە كپو خامۆش و خۆشانە.

ھەوا خاوين ئاسمان بىرسكە دەدات لەئەستىرە بىدارەكان.. كەشيكى رۆحىت لەلادروست دەبىت ھەمو سونەتەكان دىتوانىت بلىيت، گەر مائەكەتان تۆزى دورە مەزگەوت بىت. چەند ركاتىك نوێژى سونەت لەمالى پەروەردەگادا بەجى بگەيەنەو

لەپىزى نوپۇز خويناندا رابوستە.. لەدواى مامۇستاۋە نوپۇزى بەيانىت بە (جەماعەت) بخوینە.. بەناخى ئايەت و وشەكاندا شۆرپبەرەۋە.. لەكۇتايىدا دىزانىت ھەست بەج ئاسودىيەك دىمكەيت رۇخى پاكى ئيمانەت گەشە دىمكات.. (وېردو و ئەۋرادەكان) بەجۋانى و بەدلى ئامادىبونەۋە بخوینە، بەۋ ھەۋا پاك و نەسىە خۇشەى بەرمبەياندا بەرمو مال بگەرپەرەۋە، پېغەمبەر (درودى خۋاى لەسەربىت) لەم بارمىەۋە دەلىت: بەجىھىنانى نوپۇزى (خەۋتتەن و بەيانى) بەجەماعەت خىرى (شەۋنوپۇزى ئەۋ شەۋمى ھەيە) و لەبەرکردنى چەندەھا لاپەرەى كارى قوتابخانەۋە كارى ترە، مەنورەۋە.

ساتە نامۇيەكان ناگەرپنەۋە.. قورنەن بخوینە.. ئەۋ ساتە ھەست بە (تەدەبۇر) دىمكەيت.. (خىر العمل فى بگورپەھا) دىزانىت ھەست ناسكى چىيە ئەزانى ھەۋل و ماندوۋبون چىيە؟ بەئى. دىزانىت بۇ رۇزەكەى چەندە چالاك دىبىت، گەر بەردەۋام بىت چەندە رۇزگارمەكانت بەش دىمكات.

نەخشەى جۋان جۋان بۇ كارى ئەۋ رۇزەت دىمكىشەيت.. ھىۋادارم بىتوانىت كارى بۇ بىكەيت پەيمانەم بىدەرئ كە تاقي بىكەيتەۋە!! بەئاسودىيەى چىزى ئەۋ چركە ساتانە لەبنى دانى گەنجىتا دىرناچىت و دىبىتە مايەى خىروخۇشى و تويشۋويەكى قىيامەتى.. دىئىابە ئەۋ كارانەى ئەمىرۇ لەكەنالە تەلەفزىۋىنەكاندا ماندوت دىمكات و لەكات خەۋت دىگرئ (تارمايى - سەرابىكە) و پاش ھەلەتەتنى خۇرى رۇزىكى نوئ شىرە بەفرىنە ئاسا دىموتتەۋە.

لەدوا پەيغى ئەم ساتە پەر خۇشى و شادىيەدا ھىۋاى بەردەۋامى و گامەرانى و دىسۋزى دەخۋازم لەپەرەۋەردىگارى گەرە داۋاكار شادىن.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

ئەوينى دايكم

دواى گەرانهوم لەدەرەوى ولات

ن/ عبدالعزدين حمدان

و/ م. عبدالقادر على

ح.ح.م كه لاويكى هەستيارەو لەزەلكاوى نەقاميدا درێزەى بەژيان نەداوە خۆى دەلێت:
كاتىك باوكم لەژيان دەرچوو.. چوووەو بەوشى خاك و ئارامى گرت، من منداڵىك بووم
وەك خەو ئەو سات و رۆژگارنەم دێتەووە ياد، دايكم بەختى كۆردم.. پەرورمەدى كردم
بەو بېرە پارە كەمەى كە لەمالان بەرپەنجى شان و بال و شەونخونى دەستى دەكەوت كە
(جەل شۆرى مالان - نانكەرى - كارمەكرى) بۆ ئەووى من بەعەزى ژيان ئالودەكات و بېمە
دارو لەسايەو بەرى بەهۆيتەووە.. زۆر بەنازدارى و تاقانەبى ناردەمى بەر خویندن.. بۆ
ئەووى خویندن تەواو بكەم و لەدوارۆژدا دايكى پىرى لێقەوماو پشويەكى خوش بدات و
بەسیتەووە.

قۇناغى (سەرمتايى - ناومەندى - دواناومەندى - زانكۆم) تەواوكرد، زۆرم خوش ئەويست
زۆر بەهۆفابووم لەگەڵیدا، بێقەرمانىم ناكرد، بەبەلای بەرزما هەلى ئەپوانى و
ئەلەمەدولەيللاى دەكرد. بەباشم زانى بۆ تەواو كەملى بوونى بېروانەكەم بەرەو دەرەوى
ولات بارگەى غەربىيى هەلگرم!

دايكم لەگەڵما هات و بەرپى كردم لەپىنگا ئەتوت يەكەم جارە نامۆزگاريم دەكات زۆر
بەقوربان و بەساقەم دەبوو، ئەبوت: كۆرم من هەر تۆم ھەيت.. نازىزەكەم ئاگات لەخۆت
بێت، كارىك نەكەيت خوا پيىناخۆش بێت، رۆلە شىرینەكەم ژيان ئەم چەند سالتەى

تەمەن نىيە، زۆر وريابە كۆرى خۆشەويستەم تەكايە تا دەتوانىت لەنامەو ھەواڤ پەرسىنەت بېيەشم نەگەيت.

منىش بەزەردەخەنەيەكى بېرۇخانەو دەموت: جا كى بۆت دەخوئىنەتەو.. خوا گەورمە.. با بگەم.

باش چەند سالىك پاش چەندىن بەسەربردنى كات لەبى كاتىدا.. خوئىندىم تەواو كەردو بەپەلو پايەى بەرزەو بۆ لاى دايكەم و شارەكەم گەرامەو! بەلام لەگەل گەرانەو مەدا كۆمەل: (دابو دەستورى رۇزناوا) م لەگەل خۆم بەخەلاتى جەستەمى ھانى بوو، مەناو لەخەلگى جىيا دەكرامەو.. زۆر گۆرپاوم.. ھاوړى و دراوسى بەباشى ھەستىان نەكەرد.. تا رۇزىكيان گويم لىبوو باوكى (خ) قەسەى بۆ مەندالەكانى دەكەرد:

رۆلەكانەم ئەگەر پەلوپايەو بېروانامەى بەرز.. ھەندەران.. ناوا مەرفەكان بگۆرن! ئەم بېروانامەيە بەتورىكى قوړاوى، زانست و زانىارى ئەگەر (نەخلاق و نەدەبى) لەگەل نەبوو بىخەنە تەنەكە خۆلى بەر دەرگاوه بابروات بۆ شوئىنەتەى پىستەر.

بەل: مەن گاتەم بەھەموو شتەك لەژيان دەكەرد.. تەمەن و ژيانەم تەنەا پارە كۆكەردنەو چۆزى ھەرام بوو، بەل چۆزى ھەرام و ھىچى تر.

بەھوى بلىدى بېروانامەكەمەو كارىكى زۆر باش و بەرزەم دەستكەوت، پاشان خولىاى نافرەت و ژنەينان داي لەكەللەم.. دايكەم زۆرى پىخۆش بوو، خىرا نافرەتەىكى زۆر رىك و پىكى بۆ دۆزىمەو، بەلام ناخ.. ناخ بەدەلەم نەبوو، دەزان بۆ؟ چونكە سەرەوت و سامانى زۆرى نەبوو! دواى ئەو ئەو نافرەتەى كە خۆم دەمويست دايكەم ھەزى ناكەرد بېيەتە ھاوسەرم، بەلام ھەر كەردەم ھاوسەرى ژيانەم.

شەش مانگ بەسەر خىزاندارەماندا تىنەپەرى بوو ھەستەم دەكەرد خىزانەم دايكەمى خۆش ناوئەت، وايلەكەردم كە وا منىش دايكەم لەبەرچا و بگەوئەت و لىم بېيىزئەت، تا ئەوھى رۇزىكيان گەرامەو مەل دەبينەم خىزانەكەم دەگرى.. كە لىم پەرسى: ھا.. ھوى چىيە

نەگەيت؟ جى قەوماو؟

وتی: لەو مەزگەر ئارام ناگرم یا من یا دایکت دانیابە ئەبێت یەکیکمان هەبێت...
 ژیان وا ناچیتە سەر... ئیتر ئارمەزووی خۆتە! خۆی راوشاندو بەتۆرمییەوه چوو
 ژووڕمەکی خۆی، منیش... منیکی دامانراو لەئاداب و نەریتی ئابنی و کۆمەڵایەتی... بەجگە
 رۆژناوایی... زۆر تۆرمبووم هەر خێرا دەستی... دەستی دایکم گرتو و رامکێشا تا دەرگای
 دەرەوه... بەپالێک فرێمدا یە دەرەوه، بەلام لەدوا سەرمەنجیا نەزای خێرو چاکە ی بۆ
 ئەکردم... هاتە ژووڕ کەمێک حەسامەوه... خێزانە کەم وەک سەرمەگەوتی پالەوان لێوانی
 ئاوی بۆ هانیم... بەنەرمیکەوه وتی: بزی پیاو... دەستخۆش، بەلام دوا کپ بوونەوه ی
 تۆرمبوونە کەم بەشیمان بومەوه چومەوه دەرئ تا دایکم بدۆزمەوه... بیهێنمەوه بۆ مائ...
 بەلام ناخ نەمدۆزییەوه... سەری خۆی هەلگرتبوو، لەو نەزیکانەش نەمابوو!

گەر پامەوه ژووڕی باری غەم و هەناسە ی ساردم لەبیرچۆوه خێرا خێزانە کەم بەسەگە ی
 لەگەڵدا گۆڕیم، دایکم لەیادچۆوه... ئیتر هەوالی دایکم نەما... مائ سەرانسەر گۆڕا... گۆڕا
 پاش چەند مانگێک لەکارێکدا دوچار ی نەخۆشییەکی سەخت هاتم... کحول... مائ...
 دارایی... گەنجی... بڕوانامە، هەموویان لەدورەوه سەپریان ئەکردم... لەنەخۆشخانە
 کەوتم... خێزانم کەم کەم سەردانی ئەکردم... دایکم زانیبوو ی نەخۆشە هاتیبوو سەردانم،
 بەلام پێش گەشتنە لام خێزانە کەم دەر ی کردبوو نەیهێشتبوو بێ بینیت.

پاش چەند هەفتەیەکی تر لەنەخۆشخانە هاتمە دەر... باری دەرونی و تەندروستیم
 هەتا ئەهات روو لەخراپی بوو... واملێهات نەتوانم لەکارمەدا بەردەوام بێم... قەرزیکی
 زۆر کەوتە سەرم کار بەمەش نەچوو پێش، تا رۆژیکیان خێزانە کەم زۆر بەپراشکاوی و
 راستەوخۆو بێهیج شەرمێک وتی: تۆ نەخۆشیت... من بۆ لەشسەغی و رابواردن و
 بڕوانامە و سەروەت و سامانە کەم شووم پێکردووی، بەلام بەداخەوه تۆ ئێستا و داهاتوش
 نەخۆش ئەبیت... ئیفلەست کردووه، هیچ نەماوه دانیابە ناتوانم لەگەڵ تۆ بژیم،
 دەبیت تەڵەم بەدی!

بەراستی هەوالێکی ناخۆش یان داواکارییەکی زۆر قورس بوو... ناچار پاش چەند
 قەسەوباس و نامۆژگاری سودی نەبوو تەڵەم دا... بەتەنهای ی مامەوه.

رۆژێکیان لەسەر قەرەوێڵەگەم لەبیری تەمەنی رابردوو کارە دزیوەکانما بووم یەكسەر راپەرپیم.. وەك بلیتی تا نیستا خەوتبیتەم.. زۆر بەشیمان بوومەووە.. بەلام دواى چى؟! هاتمە دەر وەك كەسێكى نەشارمزاو نامۆ كۆلان بەكۆلان و كوچەو گەرەك دەرگەراوە بەدوا ئەو كەسەدا كە نۆمانگ بوبومە جیگە ئازار و خۆشى.. ئەویش دایكە بەوفاكەم بوو.. دواى ماندوبوونیكى زۆر زۆر دۆزیمەووە.. بەلام لەكوێ و لەج حالەتێكدا.. لەج گوزمەرانىكى ژياندا. ئای غیرەت..

دەبینم لە كەلامیەكدا كەوتوووە خێرخوازان ژەمە خواردنى دەمەنى و شەڕەوشیتالى لەخۆوە ئالاندوووە.. چوومە لای دەبینم گریان سیمای تێكداووە.. روخسارى شیواووە.. بۆیە خۆم خستە سەر قاچەكانى و گریام.. بەئێ گریام.. ئەویش وەك من گریا، بەم شیومیە هەردووكمان بۆ ماوەى یەك كاتزەمێر زیاتر گریان. لەو رۆژە بەدواوە هێنامەووە مائەووە، پەیمانم بەخوێن دا تا ماوم بەندەى خۆى گەورەو خزمەتكارى دایكەم بەم.. پەرورەدار چى پێخۆش بێت ئەو بەكەم.. گوێراپەتێ دایكەم بەم.. دڵم ئەلاواند.. دەموجاویم دەشت، دەستتۆزیم پێهەڵەگرت.. خواردنى چاكەم ئەنایە زارى.. شەوانە تا چاوى نەجوابەتە خەو.. نەنەخەوتەم.. لەگەرپانەووەمدا تا دەستیم ماچ نەكردایە دانەنەنیشتم، ماومیەكى زۆرە هەر ئاوابین.. ئینشائەللا هەروا دەبین. هەموو خۆرەمۆشتى ئەوروپام لەخۆما دورخستەووە. ئەى خۆشەویستانى خاوەن دایك و باوك، خۆى گەورە خەلاتى كردوم كە لەگەڵ دایكەمدا خۆشترین ساتەكانى تەمەنمان بەسەر دەبەین.

خۆى گەورە لەهەموو لایەك خۆشبینت و بىكاته توپشوى ئەو دنیاىمان. بەفەرمودەییەكى پێشەواى مەروفايەتى (مەحمەد) درودى خۆى لەسەر بێت كۆتایى ئەم رووداوە دەهینین؟
 الجنة تحت اقدام الامهات (بەهەشت لەزیز پێى دایكانەومیە) بەپەرازی كردنى دایان بەهەشت مسۆگەر دەكەین، ئینشائەللا.

زىلەى مىهرەبانى^(۱)

لەدوای راپەرپنە شىكۆدارەكەى بەھارى ۱۹۹۱ و پەيداىونى گرانى و كەمدەستى، كوردستان بوو جىگەى چەندىن (رېكخراوى بيانى) بۆ ھاوکارى و يارمەتى دانى خەلگى ھەزارو نەدارى كوردستان و ئاومەندەرنەھەى (گوندو شارۆچكەكان) بەچەندىن كارى مەرفانە وەك (دروستەكرەنى مەزگەوت، قوتابخانە، پەرد، نەخۇشخانە، سەرجاوەى ئا و ئاودېرى، راکىشانى جادە، قەلاجۆكرەنى نەخۇشپەكانى كشتوكاڭ و مەرو مالات، ئەلھام ھەلگرتەھە، بەخىشىنى خۆراك و پارە بەدانىشتوانى شارو گوندەكان و قوتابخانەكان، ھەرىكە و لەولاتىكەھە و ھەرىكە و بەشىوازىكى جىاواز كەوتنە خەمەتى (قوتابيان، دانىشتوان، نەخۇشخانە..). دامەزراندەنى چەندىن كەسى بەتوانا لەلەى خۆيان بۆ بەرپومەردەنى كارەكانيان بەپارمەكى باش لەو رۆزگارو سالانەدا.

برايەك دەگىرپتەھە: دوای كارمەساتە جەرگپەكەى ھەلەبجە ئاوارمەوین و لەدوای راپەرپەن لەسالى ۱۹۹۴ دا ئەنئىران گەراپنەھە، وتیان: فلان رېكخراوە (سۆ بزن دەدات بەھەر مائىك كە ئەنئىران گەراپتەھە، منىش چوم ئاوم نوسى و پەسولەى ھاتنەھەم تەسلىم كەرد، پاش ماومەكى زۆر دەسى دەسى و ئەمەرو بەسبەى نىتر لەو باومەردە نەبوم بەماندەنى، ھەتا ماوەى سۆ سال پاشان وتیان و مەرن بزنەكەتان و مەگەرن - منىش و تەم: شەرت بىت گەر راست بىت سۆ بزنەمان بەدەنى، پەكەكەيان دەكەم بەخىرو بەسەر دەرو دراوسىدا بەشى دەكەم.

^(۱) بەدەستكارىمەھە لەھەفتەنامەى (پەكەرتو ژمارە ۱۹۲) سالى ۱۹۹۸/۶/۲۶ و مەگەراوە.

لەگەڭ چوار مالى تردا چوين بۇ شوپنى رىكخراوەكەو ھەيوانەگانم بىنى كە زانىم راستە ئەماندەنى، شەيتان چووە ناو دڵم و نىمەتى خىرمكەى پى گۆرپىم لەدلى خۆمدا وتم: ھەرسىڭيان دەفرۆشم و گىسكىكى بچوك دەكرم و دەيكەم بەخىر خۇ خىر ھەر خىرە، ئىتر بىئاگابوم لەوى كە خواى كاربەجى ناگادارە بەم كەين و بەينەو، بەپىي نىمەت گۆرپنەكەم پاداشتم ئەداتەو. بەئى لەگەڭ چوار مالىكەى تر بزنەكانمان و مرگرت و بەھەمومان گەلابەيەكەمان گرت و بارمان كردن، خۆمان لەپىشەو سواربوين، لەنىوہى رىدا دابەزين، كە سەپرى ھەيوانەكانمان كرد پەكئ لە سى بزنەكەى من كە بەساغى بارمان كرديون مرداربووبۆو. زمنگى پەشىمانى لىيداو پەكسەر بەخۆمدا چومەوہو لەدلى خۆمدا وتم:

ئەمە زللەى مېھربانى خوابو.. تا تەسلىمى نەفسى سەرکەشم نەبم، چونكە بەراستى وەكو خواى گەورە دەفرموى (.. إن النفس لأماراة بالسوء إلا ما رحم ربي) (۵۲-يوسف).

شەيداي گۇرانىم

فرىشتە: كچە خوڭىندىكارى بۇلى بېنجەمى قۇناغى دواناۋەندى بوو لەو كەشە ئالۋەزى
گوزەرى كرىبوو بەسەريا بۇمان دەدوڭت:

زۇر ھەزم لەگۇرانى و دەنگى گۇرانى بېژان و مۇسىقا دەگرد، بەردەوام رادىيۇكەم لەسەر
گۇرانى دادەنا.. ئەگەر رادىيۇ نەبوايە ئەوا كاسىتى ناو تەسجىلەكە.. ئەمدىۋادىو دەگرا..
يان شىرىتى CD و كلىپە سەمابازىيەكان.. گوڭم لەھەموو گۇرانىيەك دەگرت..
نەمدەزنى گۇرانى چاك و خىراپ ھەيە.. بۇيە ھەۋال پىرسىنى ھونەرماندان..
خوڭىندەۋى كاروبارى رۇژانەيان، چاۋەندىرى كىردى ھاتنە بازىرى بەرھەمى نوڭيان
كارى بەردەوامم بوو، ۋاملىھاتىبوو كە بلىم دەتۈنم ۋاز لەھەموو شىتەك بەيىنم تەنھاۋ
تەنھا گۇرانى بېستىن نەبىت.. بەرھەمى خۇمالى و بېگانەم دەگىرى و بەتاسەۋە گوڭم بۇ
رادەگىرت لەگەنلە ئەموتەۋە.. ئەۋەى كە تىيىنەدەگەپشتم ھىندەى ئەۋەى كە تىيى
دەگەپشتم ھەزم بەمىستىن دەگرد، بەشىۋمىيەك نارەزە، گۇرانى بېستىن بوم كە ئەگەر
سۇزو بەزمىيى خوانەبوايە ئەۋا سەرگەردان دەمام خەرىكە يادم ئەچىت بەرگى كىتىب و
دەفتەرە گەۋرەكانم ۋەنەى گۇرانى بېژەكان بوو بەرھەمگى روخسارى جىياچىۋە.. لەگەل
ھاۋەلەكانما، باس باسى گۇرانى و كاسىت گۇرپنەۋە بوۋا بەلام قەدەرى خوا ۋابوو نەزىك
بەنىۋەى سالى خوڭىندىن مامۇستايەك نەقل بوو بۇمان تا بلىتى رىك ۋەپىك، ھىمى..
زىرەك.. روخۇش.. گراۋە بوو لەگەل ھوتابىەكان زۇر بەنەرمى و بەخۇشى مامەلەى
لەگەل دەگردىن.. لەھەۋال و بارودۇخى ھەمومانى دەكۇلىيەۋە بەھەموو شىۋمىيەك
يارمەتى دەداين.

دەپىيىنم كە بەردەوام خەرىكى گۇرانى وتىم لەبەرخۇمەۋە، رۇژىكىيان بەتەنھا پىيى
ۋەتم: باشە دادە فرىشتە گىيان گۇرانى وتىن بۇ پشودانە ئەگەر تۇ ھىندە خۇت بەگۇرانى

ۋەتەن سەرقاڭ بىكەيت بەجى پىشۋىك بەخۇت دەمىت؟ دۋاى ئەۋە گۇرانى ۋەك ھەشتىكى تر دوسەرە (بنیات نەر) (روخىنەر) تۇ جىاۋازى ناخەيتە نىۋانىان، ۋە تۇ ئىستا قوتابىت پىۋىستە خۇيىندىن ۋە كۇشش باش بىكەيت داھاتۋىيەكى گەش ۋە رۈن لەپىش بىگىت.. نەك ئاۋا كاتى خۇت بەخۇراپى بەسەر بەرەت! ئايا ۋايە خوشكى شىرىنە پان نا؟ مەنىش زۇر بەسادىمى ۋە خۇيىن ساردىيە ۋە ۋە: بەت! بەلام بۇ خۇشى ۋە كات بەسەر بەردنە، بۇيە بەردەۋام لەداخى ئەۋ بەدەنگى بەرز گۇرانىم دەۋت، نەمەدەزانى ئەم مامۇستايە ۋەك خوشكىكى بەۋەفاۋ دىسۇزم ۋايە، لەدلىسۇزىيەۋە قىسە نامۇزگارىم دەكات، بەلام ئەۋ بەۋ ھەلۋىستە خۋارانەى مەن تىكەنەچۈۋ، بەردەۋام بوۋ لەنامۇزگارى كەردەم.

رۇزىكىان ۋە: باشە ناتىرسىت تۇ بەم شىۋىيە سەرزەۋى بەجىبەيتلىت ۋە ھۈرپىكانت ئەسرىنەت بۇ بىرپۇن.. پاشان دور لەخۋاۋ ياساى خۋا بۇيت.

ۋە: خۋا بەرەحمە تۇ بۇ ئەۋەندە رەش بىنى ئەى خۋا (غفور ۋە رحىم) نىيە؟! مامۇستا ۋە: ئەى نازانىت لەگەل ئەۋەشدا خۋاى پەرومردگار (شەيدو العقابە) دۋاى ۋە: باشە ئەگەر خۇم بەم گۇرانىنەۋە خەرىك نەكەم چىبەكەم؟ بەجى بىتاقەتى خۇم بەسەر بەرم؟!

مامۇستا ۋە: كاتى خۇت بەبىستىنى كاسىتى سودبەخش بەسەر بەرە (كاسىتى زانىستى ۋە كۆمەلەيەتى ۋە رامىيارى ۋە ئىسلامى) چەندىنى تر بىنەۋ بىيىستە!

ۋە: ئەمانەى تۇ باسىان ئەكەى لەكۈى دەستەم دەكەۋن.. شتى ۋا كۋا ھەيە؟! ۋە: ديارە تۇ تەنھا ئەۋ تۇمارگايانە دەزانىت كە لەۋ جۇرە بەرەھەمەى پىشتر باسماى لىۋەكرد دەفرۇش.. مەن ئىستا ناۋىشانى چەند تۇمارگايەكت دەدەمەى بچۇ بۇ لايان دەتۋانىت سودى تەۋاۋ ۋە بىگىت، پاشان پىۋىستە خۇت بەزانىست ۋە زانىيارى پى چەك بىكەيت نەك بەبابەتلى كە سەبەپنى بەسەر بەجى.

مامۇستاكەم زانى مەن بەراستى گۈيى لىدەگرم ۋە بەپەرۋەش بۇ رۇزى دۋاى كاسىتىكى بۇ ھىنام، پى بو لەنامۇزگارى بەرزو جۋان سەرنجى راكىشام، بەلام تۇزىك گۈيە لەگۇرانى دەگىرت ۋە تۇزىكى تر لەنامۇزگارىيەكان، تا ئەۋەبوۋ بىتاقەت بوم نەمزانى گۈي

لەكاميان بگرم. پاش ماومىەك كەوتەمە بىر كرنەوھ.. ناخۇ كاميان سودم پىدەگەپەنىت!
گۆرانى خراپ پان نامۆزگارى بەرز بۇ كىژىكى وەك من لەم بەھارى تەمەنەدا؟!
زۆر بەقەناعەتەوھ كە شارەزابووم ژيان ئەوھ نەبوو منى ھەرزەگار تىگەپىشتبووم
بەزوى پام گۆپى، بېپارى پەكجاركىم دەر كەرد كە كاتى خۆم بەشتى خراپ و بىكەلگەوھ
بەسەرنەبەم.

ئەو كاسىتانەم ھەموى سىپىيەوھ بەرھەمى (سرودو گۆرانى گونجاوو بابەنتى
جۆراو جۆر)م لەسەر تۆمار كەردن.. ئەوھى سودبەخش دىبوو چىژم لىومردەگرت دەمدابە
دەستە خوشكەكانەم.

لەسەرمتاوە ھەزم لەھەندىك ياساوپابەندى ناكەرد.. بەلام سوپاس بۇ خوا پاشان
مامۇستاكەم وردە وردە گۆپام.. گەپىشتە ئەو قەناعەتە كە پۆشىنى بەرگى شەرى
بەجىھەتەننى فەرمانى خواپە چۆن گۆپراپەلئى دىكەم بۇ نوپۇز و رۆز و ناواش گۆپراپەلئى
دىكەم بۇ خۆداپۆشىن.. تا رۆژىكىان مامۇستاكەم خەلاتىكى جوانى كەردم و پىشى و تەم:
لەلای مامۇستا پان زۆر خۆشەو پىست بوپت.. چۆنكە نەركەكانت سەرسامانە زىادىان
كەردووە لەشانى قوتابىيە زىرەكەكانداپت، الحمد لله.. منىش دىم پىپو قورگم گىرا..
ھەرچۇنىك بىت و تەم:

مامۇستا گىيان ئەمە پارمەنتى و ھىداپەنتى خواپە سوپاست دىكەن.. پاشان ئەمە خەلاتى
نىوہ بىت.. ئەى ئەبىت خەلاتى خواپى چەندە گەورە و فراوان بىت.. ئەى ئەبىت
پەرومردگار چەندە پىخۆش بىت، نىتر رۆژ بەرۆژ روو لەزىرەكى و گەشەى روحى بوو،
الحمد لله.

لەكۆتاپىدا بۆم دەر كەوت كەنالەكان و دەرگای لاوان گىرنگى بەگۆرانى دەمدن تا گەنجان
لە (قورئان و نادابى جوان و رموشتى بەرز دور بىكەونەوھ) وە سوپاسى ئەو مامۇستا
بەپىژمىش دىكەم كە لەراستىدا تەنھا مامۇستای وانە نەبوو بەلكو مامۇستای
پەرومردگار و رموشت و ئاپىندارى بوو بۇ ھەموو خۆپىندكاران.

هيوادارم مامۇستايان بەو گيانە بەرزەوۋە لاوان گۆشېكەن و بېكەنە ئەندامىكى
سودبەخش بۇ كۆمەلگا.. بېپارمدا لەداھاتودا بېمە مامۇستاو رېگەو رېبازى ئەو بەرپەزە
بەر نەدەم.. بېپارمدا

تېيىنى: مامۇستا (نەورەسى) رەحمەتى خۋاى لىيىت لەبارەى مامۇستاو دەلى: يەك و
يەك نابىت قەت بكاۋە دوو دەبىت بكاۋە (۱۱) يازدە.. واتە دو مامۇستا بەرامبەر يازدە
مامۇستابن لەھەمو رويەكەوۋە ئەگەر سىان بون ئەوۋە دەبىت بكەنە (۱۱۱) سەدويازدە..
دەبا ئىمەش مامۇستايان خۇمان پېر چەك بكەين بەزانست و زانىارى سەردەم و نوپگەرى و
گەشاوۋە ھەلھىنجراو لە "كەتاب و سۈنەوۋە" سەرگەوتوبىن..

مامۇستا گيان تۆ پېشەنگى جوانانى

چەراى روناكى خاكى كوردستانى

"بەختيار زۆمەر"

سۆزى شىرە بەفرىنەكان

و/ عبدالقادر على

(ياسەمىن خىيام) كچى مامۇستاي قورنان خويۇن (مەحمود خەلىل الحەصرى) يە ناوى تەواوى خۇي (إخراج الغضري) لەمنداىيەو لەناو خىزانىكى موسولمان و دىنداردا چاوى ھەلھىناو پەروەردىيەكى باشى وەرگرت لەسەر دەستى باوك و داپكى.. خۇي دەگىرپتەو ھە لەمنداىدا باوكى كۆرۈ كچەكانى كۆدەگىرنەو ھە قورنانى بەسەردا دەخويۇندىن جا ھەر كات يەككىيان رۇژانە (يەك پەرە لە قورنانى) لەبەر بىكردايە ئەوا - قرشىكى - دەدانى كە پارمىيەكى باش بوو، ئەم ھاندانەى باوكى واپىكرد كە چەند سورمىتىكى زۇر لەبەر بىكات.. دىنگە خۇشەكەى باوكىشى بەمىرات بۇ مابۇو.

باوكى زۇرى دلىپىخۇش بوو كە كچەكەى ناوا رىگاي باوكى گرتوو ھە خىزمەت قورناندايە.. گەورەبوو شوى كىرد، بەم شىومىيە ئافرىمىتىكى ملتزم (پابەند) بوو، بەلام كە شوى كىرد ھاوسەرمەكەى ھىچ خەمى لىنەدەخوارد، بۇيە ياسەمىن كەوتە داوۋىكى بچوك بەمەبەستى خىستەناو تۇرپىكى گەورەتر، ئەويش ئەو ھە بوو چەند كەسىك لەناوازدا ھەران ھاتن بۇ لاي وتيان: تۇ ئەم دىنگە خۇشەت ھەيە كە بەھرىيەكى خوايىيە ھەيە بەندەكانى خوا لىبىبىيەش بىن، نىمە نالىين گۇرانى خراپ بلى، بەلام - تواسىي - ى ناينى ھەموى - مناجاتە - ە لەگەل خواداو باس لەخۇشەويستى پىغەمبەر دىكات (درودى خواى لەسەر بىت)، بۇيە ھەز دىكەين تۇش لەو خىرە بىيەش نەبىت.

دواى ئەو ھە (ياسەمىن) ھەسەكانى بىست كەوتە گومان، بەلام ھەلقىريوانىنى بەمەبەستى خىزمەتى بە (ناين) واپىكرد بىكەوۋتە داويانەو، ئەوانىش خىرا بەدەمىيەو ھاتن ناواى جۇراو جۇريان بۇ دانا، ناوى كەوتە سەر روبەرى رۇژنامەو گۇفارىكان، واپلىھات بو بەنامىرى دەستى ئەم كۆمەلەى كە باسما كىرد، كار لەمە ترازى بەناوى ئەموى (كى)

بەگۈرانى وتەن كاھىر دەپت، ھونەر بۇ خىزمەتى جەماۋەرە، بەيەكجارى ھەتلىسكا،
باۋكى رەھمەتى زۆرى پىناخۇش بوو، لەملاو لا گەپى و گازىدە روى لەباۋكى پىرى
ئەكرد.. باۋكىشى دەپت:

- (من چى لېكەم تا لەملى مندا بوو زۆر بابەند بوو، ئىستا كە شوى كىردوۋە
لەسنورى دەستەلاتم چۆتە دەرۋە).

كارى ئەو دەستەپەي پىشوو ھەر بەمەۋە نەۋەستا، باس ھاتە سەرباسى جوانىكەي
(كە چەندە ئافرىتىكى جوانە، رېكوبېكە، بەس گىرىتى ئەۋمىيە بە - مۇدىل - جىلۋبەرگ
ناپۇشيت)، دۋاى ماۋمىيەك ھۇش خۇي ھاتەۋە وپىستى رىزگارى بېت لەداۋى خراپەكارى،
بەلام ئىرادەۋ وپىستى لاۋازى خۇي ۋاىكرد كە رىزگارى نەپىت، باۋكى خواناسى بەۋ داخەۋە
سەرى ناپەۋەۋە كۆچى دۋاىي كىرد.

تا ئەۋە بوو لەسالى ۱۹۹۲ سەردانىكى (فەرنىسا) ي كىرد كە گەپىشتە ئەۋى سەپىرى كىرد
ھىكۈمەتى (فەرنىسى) بە (ۋەزىرو گەۋرە كاربەدەستانەۋە) خەرىكى چارەسەركىردى
كىشەي (دو كىزى) تازە لاۋن، يەكەمىيان (عائىشە ۲۰ سال) و دوۋە (ھاتمە ۱۸ سال) كە
لەبەر ئەۋەي خۇيان داپۇشى بوو رىگاي خۇيىندىيان پىنەدەدرا، بەلام خۇگىرى ئەمان بو
بە ماپەي ئەۋەي ھىكۈمەتى (فەرنىسا) لەگەۋرەترىن دەستەلاتەۋە (پۇزىش) بۇ ئەم دو
كچە خواناس و بالاپۇشە بھىننەۋە ئەمانىش بەسەربەرزىيەۋە روىان كىردەۋە
خۇيىندەكەيان و بەرگى شەرىيان نەگۇرى.

ئەم روداۋە زۆر بەتۈندى - ياسەمىنى - راجلەكاند، كەۋا ئەم چەندە بىرۋاى لاۋازەۋە دلى
خۇشە موسولمانە، كەچى بەپىۋىستى خەلىكى بەرگ دەپۇشيت، نەك بەۋ شىۋمىيەي خوا
لەقورئاندا باسى لىۋە كىردوۋە.

كە گەپەپەۋە دەستىك جلى دىۋىزى پۇشى، بەلام ھىشتا مەرجە شەرىيەكانى تىادا
نەبوو، پاش ماۋمىيەك روى كىردە مەزگەۋتى (الھىندىن) كە (مەصفى مىھمۇد) وتارى تىا
دەخۇيىندەۋە، لەۋى لەگەل (زەھىرە العبد) ئاشناپەتى پەيدا كىرد، كە لىپىرسراۋى چالاكى
مەزگەۋتەكە بوو، كە ئەمىش ۋەختى خۇي بەرگى بالاپۇشى (شەرىي) نەپۇشىبو،

بەلام دوايى تەوبەى كردو گەرايەو - ياسەمىن داواى كرد لە (زەھىر العبد) نزاى خيىرى
بۆ بىكات ئەمىش بىتە رىزى ئەمانەو.

بەمەش دلى ئارام نەبۆمو ئاوى نەخواردموو چوو بۆ لاى زاناى پايمەرزو ھاوچەرخ
خوالىخۆشبوو (محمد الغزالي) ئەویش ئامۇزگارىيەكى باشى كرد.

دواى ئەو (ياسەمىن) بەجاريك گۆراو وازى لەو (بەناو ھونەرمەندانە) ھىناو ژيانىكى
نوڤى دەستپيكر.

يەكسەر (مەتبەندىكى قورئان لەبەرگردنى ئافرىتان) ى لەتمنىشت مزگوتەكەى باوكى
كردموو.

گەورە زانايانى بۆ بانگ دەكردن تا (وتار) يان بۆ بخوڤننەموو ئەوانىش وەك پياوان
لەناينى ئىسلام شارەزا ببن، پاشان چەندان (پيشپرکى) لەبوارەكانى (زانستى ئىسلامى،
زانستى ھاوچەرخ) دا سازدا.

بەم شىومىيە - ياسەمىن الخيام - بوو مەشخەلى بانگەواز بۆ خوشكانى لەسەر سفرەى
ئىسلام .. بۆ ئەوئى ئافرىتانىش ئەرك و مافى خۇيان بزائن لەپروانگەى شەرەو.. خواى
گەورە تەوبەى قبول بىكات، ھىدايەتى گشت ئەوانەش بدات بۆ تەوبەكردن كە تاوان
ئەنجام دەمدن. (ياسەمىن) لەدواى ئەو ھەموو گىزاو زانى نرخی ئىسلام چەندە بالايە.
بەپىزمەكەم پەندو ئامۇزگارى زۆر بەدى دىمكەين لەم رووداوو واقەيانەدا بەگشتى و
ئەم رووداوش بەتايبەتى: ^(۱)

۱- نەشارمزاى (باوك) بۆ دۆزىنەموو ھەلبىزاردنى ھاوسەر بۆ رۆلەكانى.

۲- باوك چەندە شارمزاى دىن بوو، بەلام لەكۆمەلناسيدا كەم ئەزمون بوو.

۳- ساويلكەيى و سەرچەنجاى ھاوسەرگەى و لىنەپرسىنەوئى لە (ياسەمىن) كە چى

دەكات.

۴- زۆرزانى و زالىمى دىموروبەر كە گورگ ناسا پەلامار دەمدن.

^(۱) ئامادەكردنى: ئاوات ابوبكر

۵- ئېلېرانى (دوۋىن بەدىن) بۇ لەخىشە بىردىن خوشكان و بىراپانى خاۋەن كەسايەتى بەھىز.. بەجەندىن ھۆكۈرى دىنبايى.

۶- لەكۆمەلگە كۆرىدىشماندا جەندىن (نوسەرو شاعىرو ئەدىب و رۇشنىبىرو خواناس) بەرجاۋ دىمەكەن كە ئەۋەندى گىرنگىيان بەكۆمەلگا داۋە نىو ئەۋەندە گىرنگىيان بەمال و مىندالىيان ئەداۋە تا بە (بەرومىدەمەكى گەش و جوان) جىگەرگۆشەكانىيان گۆشەبەكەن، بۇيە خۇيان جىگەمەيان كۆپىر بۆتەۋە.

۷- ترسانى ۋەلاتانى زەلەيزو خاۋەن دىمەلەت و دىمەپىر لەھاۋارى دىمەكراسى لە لەناۋچوۋنى (دىمەلەت و كورسى) رىگە بەمىرۋى پاك و چالاك نادەن.. چۈنكە دىزانى خۇيان جەندە لاۋازن و ھەگبەكانىيان پۈچە، ئەندامەكانىيان لەدەست دىمەپىت بەروناكى مەشخەلى بالاپۇشان.

۸- خۇيىن ساردى و تەرىك ۋەستانى (خوشكان) لەبۋارى زانىست و زانىيارى و زانىستە (ئىسلامىيەكاندا)، ئەگەر سەرنىجىت دابىت (ئافرىقىتان) بۇ ھەمۋە جىگە و رىگەمەك دىمەگەيان بەرۋەدە ۋەلايە، بەلام بۇ (مىزگەۋەت) ۋە فېرىۋونى پەيامى خۋاى گەۋرە (قەدىمىيە).

۹- كۆلەندەن و گەپەنەۋە بەھىز، ئاكامى بەھىزە، بەلام كەۋەن و ھەلەستانەۋە زۇر ئابرو بەرانەمە.. خۋاى گەۋرەش (تەۋبە) ۋە تاۋانباران بەپاكى قىۋەل دىمەكەت.

۱۰- سەپىرەنەكەردن و بەزۇرنەزەنىنى تاۋانى بىچۈك بەتاۋان، بىيەۋاش نەبۈن لەرەھىمى خۋاى گەۋرە.

۱۱- يەمەككە لەگەۋرە جۈلەكەكان دەلەت: ئەۋە بەگۆرەنىيەك و بادەمەك شەراب دىمەكەپەن لەۋانەمە بەجەندەن تۆپە چەكى قورس و سۈپا بۇمان نەگىرەت.

۱۲- با خوشك و خىزان و كەسمەن رو لەو جىگە خىرانە بىكەن كە پادى خۋاۋ پەيامى خۋاى تىا فېر دىمەن، ئەگەر چۈنە جىگەمەك فېرى زانىست و پېشكەۋەتنى نۆۋ بون با ئەۋ جىگەمە لەرۋى شەرىيەۋە باۋمىپىكرەۋ بىتە ۋە ئافرىقى ۋە نىرخى خۋى لەدەست نەدەت.

۱۳- داکه‌نلنی بهرگی شهرعی ئافرمتان له‌فهره‌هنگی هه‌ندێك كه‌سدا پێشكه‌وتنه، به‌ئێ پێشكه‌وتنه به‌رمو دۆزه‌خ.

۱۴- نه‌گهر مۆدیلات و فرێدانی به‌رگی شهرعی ئافرمتان پێشكه‌وتن بوايه، ده‌بوايه ئیستا (سلیمانی) خاوه‌نی چه‌ندان (كه‌شتی ئاسمانی و بنكه‌ی ئینته‌رنیټ و بابته‌ی پێشكه‌وتن بوايه) به‌لام ئایا وایه؟

۱۵- وانه‌ومرگرتنه و گه‌رانه‌وه له‌ولاتانی غه‌ریبی و غوربه‌تداو هه‌ستکردن به‌چیژی برپاداری و په‌یامی مرۆفایه‌تی به‌دمر له‌و چیژو هه‌سته‌ی كه‌ له‌ناویان ده‌ژین یان بلیین كاتیك (ماسی نرخ‌ی ئاو ده‌زانیت كه‌ دپته‌ وشكانی و تاسه‌ی چونه‌وه ئاو ئاو دمكات)، یان (مرۆف كاتیك هه‌ست به‌ناسانی و نیعمه‌تی هه‌وا) دمكات كه‌ ده‌چیته‌ نه‌خۆشخانه‌ی (بوژاندنه‌وه‌ی دڵ و هه‌ناو) "ئینه‌اش"

سهرچاوه:

(۱) اسرار وراء حجاب الفئانات ل ۹۲-۹۵.

(۲) كاسیتێکی وتاری شیخ احمد القطان كه‌ وتاری پێژیکی ناسراوی كوێتیه.

لاويكى زانكو و

گەرانهوه بۇ جىھانى رۇھى پاك^(۱)

بەرزەمكەم سۇماي چاۋە گەشەكانت شاد و مەرو لەم دەفەرى بەھارە و مەرزىيەتا بۇ
ساتىك گوى لەزايلى زەنگى ئەو لاوانە راگرە كە ئەكاروانىكى دورى بېخۇرمەو بۇ
رونكى و ئاسۋى گەشى ئەم ھەوارە نوپىيە سەرتاسەرى بەبەختيارىيەو گەرانهوئەو..

ئەزەنەت لاوان كۆلەكەي كۆمەل و ھىواي دوارۋۇزى گەلان؟!.. بەئى!

ئەزەنەت نەپارانى پەرۋىرامەكەي خوا بۇ گەشتەن بەئامانجى تەلخىيان بەربەرمەكانى ئەم

بەپامە خواپىيە دەكەن؟

ئەمەش بزانە ھەول و توانايان بەھەموو نەرخىك لەكاردايە بۇ لادانى لاوان و توپۇزى
رۇشنىيران بۇ گوناھو تاوانكارى كە لەفەرھەنگى بېگولياندا ئەمە ھەموو بەھا بەرزەكانى
مەرۋفەيتىيە!

دەئىيام گەنج و لاوى زۇرت دىوۋە تەنھا لەزماندا نەبىت ئىتر لەھىچ روالەتتىكى تردا
لەكوردو رۆلەكانى ئەم شارە خۇشەويستەمان ناچىت! زۆر نامۇن.. بەنامۇي گەشە دەكەن
بەنامۇي گوزەر دەكەن.. تا لەتارواگەو لانەوازى و غوربەتدا بۇ دواجار چاۋى گەشى
بېھىوايان تارىك دادى.

يەكەك لەرۋۇزە لاتناسەكان دەئىت:

- گەر دەتەنەوئەت و لاتانى (ئىسلامى) بىخەنە ژېر رەكئى خۇتان و ئىسلام قەلاجۇ بىكەن
ئەوا خەرىكەن ھەرجى بۇتان ئەكرەت لاۋەكانيان توشى لادان بىكەن، با لەبەرنامەو

^(۱) مەرۋفە پەيگەتوۋە لەسى كەرسەي گەنگ (لاشە، رۇخ، نىمان) بەنەبەنى يەكەتيان مەرۋفەكە
ھاۋەلەكانى پەلەي شارەنەموو كەردن بەزىر گەلي دەكەن.

بانگەوازى ئىسلام دورىكەنەۋە، تا واپان لىدىت ھەر يەناۋ موسولمان بن.. واپان لىكەن شانازى بەربردوۋ گەلەپورى خۇيانەۋە نەكەن، بۇ ئەۋى كە پەۋشتو دەستورى خۇتان بلاۋىكەنەۋە ھەۋل بىدىن لاپان دەن، ئەمەش تەنھا بەۋە دەكرىت فىرى بەرەلەپى و بېرەۋشتىيان بىكەن! بەھەرچى ھۇكارىك و شىۋازو كەرسەپەك بوۋە.. تا واپان لىدىت شانازى بەزىيان و دەستورو بىرو ئاپىدېۋلۇزىي ئىمەۋە بىكەن.. با خۇيان بە كەم بزانن..

- قەشە زوبمەر:

يەككىكە لەگەۋرە موبەشىرو خۇرەلاتناسەكانى خۇرناۋا لەكۇنگرىمەكى تەبشىرى لەشارى (قىس) دا لەنىۋەي يەكەمى سەدى بېستەمدا دەلئ:

(ئىمە پىۋىستە موسولمان بىكەن بەمەخلوقى پەيۋەندى بەخواۋ بەسەرمەتا ئەخلافيەكانەۋەش نەمىنى كە ژيانى ئاساپى ھەموو گەلىكى لەسەر بەندە.

موسولمانان بىكەن بەمەخلوقىك تاكە (ئامانچ) و كۇتا (مەبەستىيان تىركردنى گەدە -

سك - و جنسيان - شەھۋەت - بېت)!!

دئىيام كارىان بۇ كردوۋە رەنگىشى داۋمەۋەو جىگەدەستىيان لەجىھانى ئىسلامىدا دىيارە، بەلام ئەۋان بەنھىنى و ژېر بەژىر كاردەكەن و خەنجەر ئاسا كۆمەلگە دەپىرن.. بەلام ئىمەى جىھانى ئىسلامى دەمى ھاۋارو قسەى زلو دەرختىنى بەرنامەۋ كارى نەپنىمان لەچاۋتروكانىكا پەخش ئەكەپن و كردەموكانمان زۇر لاۋازە، كەمىان نىيە.. بەپىزم با لە (لاۋ) دورنەكەۋىنەۋە سەرنجىبە بابزانىن ئەم گەنجە لەمىجرابى ئەسرىندا چ بەشىمانىيەك ھەلەمپىژىت.. چۇن باس لەخۇى دەكات.. چۇن و چۇن.

ھەمو زەمەنەكانى ژيانم بەبەردەۋامى خەرىكى كارى بېھودەۋ خراپەكارى بوم، ھەرچەندە لەمەندالىيەۋە (باۋك و دايك)م بەزۇر نەك بەقەناعەت نوپىزىيان پىدەكرەم، بۇيە دەلئىم نوپىزمكانم رىاكارى بوۋ.. مەبەستەم ئەۋەبىوۋ باۋكەم دايكەم ئەۋەندە لەگەلەم نەلئىن.. ھەر لەمەندالىيەۋە بەھۋى ھاۋپى خراپەۋە فىرى (جگەرمەكشان) بوۋم.. قەت ناگام لەموسولمانان نەبوۋ.. نەمزانى بارودۇخى موسولمانان چۇنە!؟

لەزانكۆ لاوتكى سې دەم بەيىكەننەن و ھېمەن قەسە لەگەل دەكرەم.. تا بلىيى ھېمەن و زېرەك و لەسەرخۇو دلسۆز بوو، بەلام من رەقەم لىيىبوو.. چونكە نامۇزگارى خىرى ئەكرەم كە باشبەم و جگەرە نەكىشەم.

رۇزىكىان لەزانكۆ بېرىك گۇفارو بابەتى جۇراوجۇرى پېشان دام سەبارەت بە (كوشتارو لەناوبرەنى موسولمانانى چىچان) لەسەر دەستى كۇمۇنىستەكان) دا ھەروەھا موسولمانانى (بۇسەنەو كۇسۇفۇ و زۇر ولاتى ئىسلامى تر).

كە بىنەم زۇرم پېناخۇش بوو. بەلام ئەوېش ماومىيەك بوو.. لەبىرەم نەماو چووە گۇشەى بىر چوئەووە.

كاتىك كە بانگ لەبلەنگۇى مزگەوتەكانەو دەمرا، دلى من و دىوارەكەى تەنىشتەم تەرىب بون زۇر لەمەكەچوون لەوەلام دانەووە بەرەوېر چوئەدا.

چەند جارېك لەمەوالەكاندا گوېيىستى (كوشتارى بەكۇمەلى موسولمانانى چىچان و بۇسەنە ئەتەك كەردنى پىاوانى كەشمى) دەبوم لەلايەن كۇمۇنىستەكانەو كە خۇيان بەمەلگىرې ئالدى سورى شۇرېش دەزانى و پەيامى پەكسانى و رزگارېان لەدەستابووا پەيامى مرۇف بەرەستى، بەلام تەمنا بەدەم.

بەلام وەك بۇم باسكەردن ھەر ئەو كاتە بوو دوايى لەيام دەكرەم بىرەم نەدەما. ھەر لەزانكۇدا كۇمەلى ھاورپەم ھەبوو كە (كاسىتى فىدېئۇ CD) ى وئەنى ناپرەوتكىن و پېر لەبى شەرمىمان دەگۇرپىيەووە.. ھەرچى تازە بەكەوتايە دەست پەككىمان ئەوا ئەوى تەرىش بەشدارى بېنىنى دەكرەم.. بەلى ئەمە گوزمەران و ھالى لاوى گەلىكە كە شانازى دەكات كە رۇشنىرەو مۇدىرنەو موسولمانە.

رۇزىكىان ئەو ھاورپەمى كە باسەم كەرد ھات بۇ لام، بەلام رەنگە روخسارى گۇرەبوو كەش و روخۇش و بەنەدەم و پەقارەو لەقەسەكەردندا وتى:

- كاسىتېكى باشەم بۇ ھىناوى ھىوادارەم ئەمەشەو بىتوانىت سەپرى كەپتە منىش كاسىتەكەم لىومرگەرت.. بىرەمەو بۇ مال زۇر بەتامەزروو بەدىارپىيەو دەنىشتەم ھەر كە پەنجەم خستە سەر فىدېئۇكە بەم شىومىيە كاسىتەكەى پېشكەش كەردا

تۆمارگاي - قىرتە - ئىسلامى كاسىتى (خاچپەرستى سەر لەنۆى) پېشكەش دىمكەت، جىم بىنى خوايە؟! كۆشتى موسولمان و ئاوارەكردن و ئەتك كىردى ئافرىت و لىدان و گۆرى بەكۆمەل و گىران و ھاوارى مىندال و كاول و روخاندنى مىنارە و مىزگەوت و مەزرا و بازار و دوكان. خۆم بۇ نەگىرا نەخىر خۆم بۇ نەگىرا گىرام!! گىرام!! زۆر گىرام، ھەستەم كىرد توشى لەرزوتا ھاتەم!! وام ھەستەم دىمكەت يەككىم لەو قوربانىانە كە لاشەم سەربىردارەو و پىنەى خاچ لەسەر لاشەم ھەلگەننارەو.

زۆر جوان بۆم دىمكەوت ئەم ھەمەو كۆشتارە تەنھا لەبەر ئەومىيە (ئەمانە موسولمانن) گەر بىت و ئەمانىش بەندەى خوا نەبۇنايە.. مىلان بۇ ئارەزو بازى بىكرەپەو بىتەكان و بىروباومرە ھەلبەستراومەكانى پاپا و خراپەكارمەكانى ئەمانىيان بەپىرۆز بىزانىيە ھالىيان بەم شىۋەمىيە لىناھات.

ئەو شەوگەرە خەو لەجاۋاتم تۆرا.. ئەمىلىۋا دىۋم زۆر كىرد.. نەمزانى چى بىكەم.. سەمىرم كىرد وا مانگەشەۋەو تىشىكى زىۋىنى ھاتۆتە سەر مىزەكەم و كىتەپخانەكەم.. لەو گۆشەنىگاپەۋە چاۋمەكەوت بەو قورئانەى چەندىن سائە بەس بۇ بەرەكەت بەبىناز دانراۋەو ووشەپەكى لىنەخوئىنارەو.. تۆزى لەسەر نىشتوۋە، بۆيە بەۋپەرى تامەزىرۋىيەۋە لەنامىزم گىرت و ماچەم كىرد، كە ئەلەيەكى نوسرابو (لايىمەسە إلا المظھرون) ۷۹ ۋاقىقە.

بۆيە خىرا چوۋم خاۋىن كىردەۋەو دەستىۋىزىكى جۋاتم گىرت و خىرا قورئانەكەم كىردەۋە دەستەم كىرد بەخوئىندىن و گىران.. لەو دىنيا كىش و ماتەدا تەنھا ھەنسك و قولپى گىران و دىنگى مىن دەبىسترا.. بەردەۋام قورئانەم خوئىند، شەپتان ھاتە خەپالەم و پىتى و تەم: ھەستە بىرۋ بىنوۋ.. خوا چۆن لىت خۇش ئەبىت.. تەۋبە ئەكەى زالىم.. بىرادەركەنت بەيانى چاۋمىروانتەن بەۋشكى و دور لەم دىنيا ئالو ۋالايە زىيان بىتەمە.. ۋازىبىنە) تۆزىك ۋەستام.. پاش چەند ئايەتەك گەيشتەم ئەو ئايەتەى كە خۋاى پەرومىدگار دىفەرمۇپت:

(و إذا سالك عبادي عنى فأنى قريب أجيب دعوة الداع إذا دعان فليستجيبوا لى وليؤمنوا
لعلهم يرشدون) ^(۱)

بەردىموام بوو.. تا كاتىكەم زانى دىنگى (الله اكبر.. الله اكبر)ى مزگەوت ھاتە گويم..
خۇم بۇ نەگىرا يەكسەر بەرمە پىرى بانگى خوا لەبەندىمەكانى روومە مزگەوت چوم بۇ
نويژكردن. بەلام بپروا بکەن لەبىرم چوبۇو چۆن دەستنويز بگرم.. پياويكى نورانى ريش
قەلەمى سېى پىرم بىنى پىم وت: ئەگەر زەحمەت نەبىت دەستنويز بشۆو بايىرم
بکەوئتەو؟ ئەويش زۆر بەگەرمى وتى: بەسەرچاوا

فرىاى جەماعت كەوتم لەوساتەو زىانم گۇرا.. تەواو گۇرا.. ئىتر لەو بەمیانەو زىانم
گۇراو.. خەرىكى كارى چاكەو وتەى چاكەم.. سوپاس بۇ خوا دوركەوتمەو لەخراپەو
خراپەكارى و خراپە وتن.. داواكارم لەخوای گەورە پشت و پەناى ئەو كەسانەبىت بۇ
گەپانەو بۇ لاى بەرنامەكەى خوۋى، كە تا ئىستا نەمیانتوانىو بەرمە دنىاى پاكبوونەو
خۇ رزگارکردن لەتاوان و گوناھ بچن.

خوای گەورە تەوبەى ئەم لاوومە تەوبەى گشت لایەك قبول بفرموىت كە تەنھا
بەندەى خوای بالا دەست بىن لەزىاندا لەزىر سايەى دەستورى ئىسلامدا بژىن و
سەرفرازى قىامت بىن ئىنشائەللاو باق برىقەكان و كورسى و پلەو پایەو نان و كارى
كەس كارمان تىنەكات.. چونكە خوای گەورە چى لەچارەت نوسىبىت ئىنشائەللا ھەر
دەبىت.. ئەمرو ناسبەپنى.

(۱) نایەتى ۱۸۶ البقرە.

بہرِ یوہ بہرِ یکی خیانہ تکار^(۱۱)

زۆربەباشى دەمانناسى ھاوپپى ئېرىنى باۋكى رەخمەتلىمان بوو لەرۇۋانى
پېشمەرگەيتىدا كاك (س) ھاوسەنگىرو ھاوپپى و خوشەويستى شەھىدى سەرگەردى
باۋكىمان بوو.

بەجايى رەزى خۇشەۋىستىمۇ سەيرمان دەگىرد.. لەخۇشەۋىستىدا پېمان دەۋت
 "مامە" باۋگم شەھىدى سەنگەرى كوردستان بو لەمەك شەردا "مامە"ى تازەو باۋگم
 بەشداريان كىردىو زۆر نەبەردىبوو، بەلام باۋگم كە ئەو سالانە ئېمەو دايكىشىمى بىرد بۇ
 (گوندىكى) نازادكاراۋى ژېنەر دەستەلاتى پېشەمەرگەى كوردستان دايكەم بەرگى ماتەمەو
 رەشى پۇشىو ئىتەر باۋگمان نەگەرپامەۋە لامان شەۋانە بەفرمىسكى دايكەمان دلتەنگ
 دەبوين، رۇزانەش بەسۇزو خۇشەۋىستى خەلگى گوندو ھاۋرې خۇشەۋىستەكانى باۋگمان
 گۆش دەكرابىن، حكومەتى عىراقى بەزمەرى سوپاى زۆرو چەكى تازە ئەو گوندەيان كاۋل
 كىردو ھىزى پېشەمەرگە "مقەر"يان گواستەمەۋە ئېمەش لارەملو سەرگەردان ماين ناچار
 رومان كىردەۋە شارو زۆر بەكەساسىو كىرچىتتى دىزىيان مەن كچە گەۋرەى دايكەم بوم
 تەمەنم زۆر نەبو دو خوشكى بچوكتەر لەخۇمەو براپەكى چەند مانگەش كە دايكەم ناۋى نا
 "غەمگىن" بەھۋى ماتەمى باۋگمەۋە ئەگەرچى ئەو ناۋە كچانە بو، بەلام دايكەم گۈڭى
 بېنەدا.. دايكەم لەشار دو ژورى پەيداكىردو بەھەزارى دىزىيان.

جارجاره يارمىتى شۇرپىشان بۇ دىھات.. جارجارىش بىلەن شىۋ سىرمان دىنالىھو..
زۇر ھىزارو گوناح بويىن.. دايىم زۇركارى تاقىكرىدەمە سىرگەمەتو نەبو.. ناچار بىلارمىتى
بىرە دراۋسە ھەندى ئەخزمان دەچويىن بىرئەھ.. بەئى بە كەۋچكى مالان دىنلەين.

(۱) لمترسی روهی روخاوم نالتوانم ناوی بهینما (کجه شهید).

رۇزگار روى لەگەرپان كىردو سوپاى عىراق نشوستى ھوردو ئىمەش بەھاورى و
خۇشەويستانى باوكم شادبوينەو كاڭ (س) زۇر سەردانى دىكرىدىن ھەمو كاتىك بەبى
دىبارى ناھاتەلامان چاوى سۆزو خۇشەويستى بۇ دىگىراپىن.. ھەمو كات دايكەم دىپوت..
رۆلە گىيان راكەن دەستى مامتان ماچ كەن.. ماممان بوو كاربەدەستى حزبى لە
(فەرمانگە) يەكدا.. منىش بالام پەيدا كىردىو.. رۇزىك مامم وتى:

كچى خۇم وا دايكت دانىشتوو تۆش گەورە بوى بۇ ناپەيت لە (فەرمانگەكەى خۇم)
بەكارىكى باش داتمەزىنم.. دايكەم زۇر خۇشحال بو بەو ھەلۋىستەى مامم.. منىش رازى
بوم شەئلا مەم بىشكاپەو ئەو كاردەم نەكرداپە.. ئاخ..

رۇزگار تىپەرى ساتەخۇشەكان گەشەپان دىكرىد.. پارەو پولى باشم بۇ دايكەم
ئەھانىيەو دايكەم زۇر دىشاد بو.. برا بچوكەكەم دو خوشكەكەم پۇشتە كىردەو.. پاش
ماومەك كرامە (سىكرىتەر) مامم و مامم بەرزىبۆو كورسىيەكەى جوانترو باشتر كىرد..
رۇزانە چەندىن مىوان و كەسايەتى گەورە سەردانىان دىكرىد، يەكەك بۇ كارى حزبى
يەكەك بۇ كارى شەخسى يەكەك بۇ پەلەوپايەى پىشمەرگايەتى.. مامم زۇر گۇراپو،
بەلام مەن زۇر بەباشى گۆنم بەو گۇرانەنادا.. رۇزى وا ھەبوو دىرەنگ دەھاتە فەرمانگە..
دەمپىرسى: مامە گىيان خۇ ناساغ نەبوى بۇ دواكەوتى؟!

بەرقى و زىرى دىپوت: ئەو كارى تۆ نىيە دانىشە.. پۇرتەم ئەشكاو دادەنىشتەو
ئەسەر كورسىيە شىكۆدارەكەم..

شەك زۇر نارەھەتى كىردم.. چەند ئاھرىمتىكى داماوى رەشپۇشى دايكەم ناسايى ھاتتە
لاى و چەند داواكارىيەكەيان لىكىرد، بەلام مامم زۇر بەدلىرقى وەلامى دانەو دەرى
كىردن.. پاش ھىمەن بونەو چومە لاى و بەباشى تىمگەپاند كە: ئەوانەو كەسانى ئەوان
بون ئەم رۇزە گەشەپان بۇ تۆ دروستكىردو، لەكورسى و مېزەكەى ھەستاو ھاتە لامەو..
زۇر بەسەپىر سەپىرى كىردم وتى: راست دىكەى، بەلام ناكىرەت ھەچى داواكارا خىرا
جىبەجى بىكرەت.. دىبىت بەبەرنامە بىت و كارى بەوردى بۇ بىكرەت وانىە كچە جوانە
خوئىن شىرنەكە.. بىكەنىنىكى زۇر جىياوازى كىرد.. ھەستام ھاتمە دەر لەلاى پاش

چەند رۇژنىك چەند كەسىكى پۇشتەو رىك و پىك ھاتنەلاى.. بانگى كىرمە ژوور
بەزىنگەكەى.. ھەموويانى پىئاساندىم.. زۆر كەيف خۇش بو لەگەئياندا..

پاشان وتى: ئەو (كارگوزارە-فەراش) ھەم بۇ بىئىرە.. چومە دىمىز و فەراشەكەم بۇ نارد،
ئەوېش بەبۇلە بۇل ھاتەو ھەرو سىنىيەك "قاوۋە" ى بۇ بىردىن پاش ھاتنەو ى وتى: ھا كاك
(ع) ئەو ە چىيە؟ بۇ شىواو ى و بۇلە بۇل دىمىت؟

وتى: ئەمانە ھەندىكىان كاسەلىس بون بەھو ى ماستا و چىتيانەو ھاتون و داو ى
پلەو پايەو زىو ى و مال دىمەن.. دىارى باشىشيان ھىناو، بەلام دايكى شەھىدو كوردى
ساغو پاك بەتورمبون و قسەى رەق دىمەك رىن.. راستى دىمەك.. بەلام لەبەر نان نەبىرەن
مىش قسەم نەكرد.

چەند ئافرىتىكى كەشخەو شۇخ ھاتنە لاى بەپىزەو ى راى كىردى و گو ى بۇ
داواكارىيەكانىان شل كىردو كارى بۇ كىردى.. مىن زۆر بىتاقەت بوم..

بەلام ھىچەم بۇ نەكراو نەوترا.. كە دىمەك پامەو ھەمو گۇرانكارىيەكانىم بۇ دايكىم
دىمەك پامەو.. جار جارمىش دىرۇشەم دىمەك دىمەت: دايە گىيان مامى زۆر سەلامى
لەدەكردى و ھەوالى ساغو سەلامەتتى دىمەك.. ئەوېش دىمەت: خوا پايەدارى كات و بۇ
ئىمەى بەئىلى.

رۇژنىكىان مامى بانگى كىرمە ژورمەكى زۆر لىم و رىبۇو ھاتە لامەو ى وتى: سوپاس
زۆر مەندوم كىردى چىت ئەو ى بۇت بىكەم؟! تەنھا خۇشەت.. سوپاس، بەلام چەند
قسەيەكى بۇ كىردىم بۇن و شىو ەپان زۆر لەمامىيەو جىاواز بوو بەجىم ھىشت.. پاش
چەند سەعاتىك ھاتەدەر لەزۇرمەكى وتى: كچى جوان مىن دىمەك چەم گەر ھەوالىيان پىرسى
تازە نايەمەو ە بۇ رۇژى داو ى، پاش تەواو بونى دىوام مىش گەپامەو.. ھەستەم بەدئە
خورپەو خۇشەو ىستى دىمەك دىمەزنى مامى نىازى چى ھەيەو بەنىيازى چىيە..
رۇژگارمەكان تىپەرەن ھەناسەو سۆز گۇرا.. خۇم دايە دىست مامى ھەوا بازىم.. بەسۇزى
رازى بوم.. خۇشەم نامزانى بۇچى!! مەيلى بىئىرادەم پا سۇزى خۇشەو ىستىيان بەئىنى
پوچ و بىفەر پان و چەندىن پانى تر..

بەلئى رۇزنىڭ مامىم وتى: ئەمىرۇ جەند مىوانىڭ دىت ئاگاداربەو دەست بەخۇتا
 بەينە.. سكرتېرە دەپىت زۇر جوان بىت وەك تۇو جوانترىش.. ھەر چاومىروان بوم كەس
 نەبو.. كات درەنگ بو كەس نەبو.. فەرمانگە چۆل بو ھەمو كارمەندەكان (واژو - ئىمزا)
 يان كىردو رۇشتىن.. چومە زور بۇلاى.. بەچاوپكى پىر خۇشەوېستىيەو بۇى پوانىم..
 مامە گىيان كەس دىار نەبو بىرۇمەو. زۇر لىم نىزىك بۇو دەستى خىستە سەرشانم
 ھەناسەى تىكەل ھەناسەم كىرد.. چاوى بىرپە چاومەكانم ھەستىم بەترس كىرد.. وتى: مامە
 بەقورىانى جوانىو شۇخو شەنگىت بى رۇشتەموى چى.. جەند رۇزە لەم فەرمانگەپەدا
 كار دەگەپت.. بۇ ئەم ساتە بوو.. تۇ شو ئەكەى منىش پارەدارم ۇن ئەھىتم وەرە
 پىشەو.. بەو قەسەپەو جەند قەسەپەكى تر روخامو خۇم تەسلىم كىرد.. جەند
 كاتزىمىرېك پىكەو بوىن.. نىزىك ەسرىكى درەنگ بەخۇشەئەو گەپمەو.. دايەم
 وتى: كچم بۇ درەنگ گەپمەو؟

وتم: دايە گىيان مىوانى (فەرمانگە = دائىرە) زۇربون منىش ناچارمامەو.. ئىت لەو
 رۇزەو خۇم بەھاسەرى مامىم حساب دىكردو زۇر لەجاران زىاتر خۇم رىك و پىك
 دىكرد.. خۇشەكان سنورىان نەما.. لەگەل ھەر چۈنە زورەمەكەدا بەلىوى سوراوۋە
 گۇناى مامىم بەجى دەپىشت.. زۇر بەباشى ئالودى بوم.. جەند مانگىك تىپەپى بەمامىم
 وت: كەى بچىنە دادگاوارى ھاسەرىمان ئاشكراكەپن و زەماۋەند سازكەپن. ئەوېش
 دەپوت: پەلەت نەپىت با ۇنەكانى ترم رازى بىكەم.. ئەوسا كارى (دادگا) ئاسان دەپىت.

سەپارەكەى پارەو سەرۋەتەكەى لەخزەمتەبون.. زۇر خۇشەل بوىن.

رۇزىكىيان باسى باۋكىمى كىردو وتى: ھىوادارم توانىپىتەم دل و رۇخى باۋكت رازى بىكەم
 كە ئىوۋەم خۇشەل كىردو.. پاشان مەۋفەكانىش خۇ گانين لەمەك پىستەد بىننەو..
 رۇزى شاخ گۇرا ئىستا رۇزى شارەو پىشكەوتن رۇلى خۇى دەپىنى.. جەند قەسەپەكى
 ئارەزوبازى كىردو ھەستى جىسىم سات بەسات زىادى دىكردو خۇم بۇ شل دىكرد..
 ئەگەرچى من لەتەمەنى (كچو كوپە)كانىدا بوم، بەلام زۇر خۇم لىگۇرا بوو.. زۇر
 بەكەمى حسابم بۇ پىرچى سېى دايەم دىكرد.. بەفەزەو مالم گۇپى بوىنە خاۋنى

خانويەكى تازە.. بەنمەتەو دەموت: لەسايەى منەو ئەمەتان دەستگريو. بەلام دايكەم دەموت: هيچت نەكردوو ئەم خانوش بەناوى مامتەومىيە.. راستى دەكرد مامم وتى: تا دەمرن تيايدا بن، ئەومش لەبەر تۆ كچى جوان.

رۆژگارەكان دەبونە سەعات.. بەلام چەند كەسيكى فەرمانگە ھەستيان كەردبو منيش بۆ ساغ بونەووى "زەواج" رەتم دەكردمەو دەم وت: ئيمە لەفەرمانگەدا وەك خيزان كار دەكەين.

چەند مانگىك تىپەرى ھەستەم كەرد (سك - حمل) ھەيەو بە (بەرپۆمبەر) م وت ئەويش وتى: زۆر ئاسانە پارەت دەدمەى بچۆ لەلاى يەككە لەبارى خۆتى بەرە، منيش بۆ ئاشكرانەبون و نەروخانى كەسايەتيم و شەرم لە دايكەم ھەستام ئەو كارەم ئەنجامداو رزگارم بو. زۆر ھىلاك بوم زۆر گران بو نيوە مردو بوم.. كاتىك چومەوە مالى دايكەم لەمال نەبو بەسەردان رۆشتبو، ئەو شەو نەگەرپايەو.. بۆ بەيانى بەلاوازى چومە سەركارو بۆ (بەرپۆمبەر) م باسكەرد، ھاتە لامەوە شلپەى لەلا رومەتم ھەستان بەسەمىلە زىرەكانى و وتى:

بەرپۆرەو مالى بۆ ماوەى (يەك ھەفتە) نىجازە بە.

بەئى گەرپامەوە مالى دايكەم ھاتبۆو، بەنەخۆشى سەرماو سۆنە خۆم رزگار كەرد.. دو دەستە خوشكى فەرمانگە لەسييم رۆژدا ھاتنە لام و ھەواليان پەرسيم.. وتيان "بەرپۆمبەر" ئەم نامەيەى بۆ نادروى.. نەمكردمەو تا رۆشتن.. پاش ماومەيەكى كەم، نامەكەم كەردمەو.. بېرى (۲۰۰) دىنارى سوپىسى تيابوو لەگەل (نامەيەك و فەرمانىكى كارگىرپيدا) كە نوسرابو لەھەفتەى داھاتوو دەبىت پەيوەندى بەكەيت بەفەرمانگەيەى (..) بۆ كاروبارى خۆت و كارت لەلاى م تەواو بوو "ئىنفاكەم"، بۆ نوسىوېت و خوات لەگەل برازى خۆشەويستەم.

زۆر تاسام.. زۆر پەشىمان بومەو.. ئەو كاتە ھەستەم كەچە شەھيدم.. زۆر تۆرە بوم زۆر نارەحەت بوم.. بەلام پاش چى تەنھايى دوعا و نزاكانم بۆ (تياچون و سەرشۆرى مامم بو) منيش غەمبارو ھەناسە سارد منيش لەھەمو كارىك دۆراو.. ھىوادارم ژيانىكى

رەش يا سېى چاۋەرۋانەم بېت ئەگەرچى بېئىرادەبوم.. ئەگەرچى سادەو ساكارو لارە مل
بوم.

لەكۆتايىدا

- ئامۇزگارى بۇ ھەمو گەنجىك ئاگادارى كەسايەتايان بن لەكەسانى نەفس نزم نزيك
نەبىنەۋەو نەكەۋنە داۋيانەۋە.

- ئامۇزگارى ئەو خوشكە نازىزانەم دەكەم كە پلەو پاىەى دنيا فرىۋيان نەدات تا
نەبىنە قىزمونترىن مرۇقى ئەم سەردەمە.

- ئامۇزگارى كاربەدەستان دەكەم بەچاۋى ئەمانەتەۋە سەپرى خوشك و خىزانى
بەردەستەكانيان بىكەن و گورگ ئاسا تىيان نەروان.

- ئامۇزگارى بېت بۇ دايك و باۋكان لەكچەكانيان لەكۈرەكانيان بېرسنەۋە تا لەساتە
ناخۇشەكاندا ئەسرېن و جەسەرت و پەشىمانى نەپىژن.

- خۇزگە لافو گەزافى ھەلپەرستان نابونە روخانى كۆشكى خىزانىدارى نوئ بۇ لاۋئ
كە تازە بناغەى ژيان دادەمەزرىئە.

- داۋاكارم ھىندە لاۋازو بېئىرادەو خۇش باۋەرۋ ترسنۆك نەبن ھەردەم بوئرو خاۋەن
عەزىمى بەھىزو سىروشتى پاك و چاۋى پىر تىن بن.

- ھىوادارم كەم تا زۇر سودمەند بوبى لەم چىرۆكە ۋاقەىيەو گەر جەزت كرد زىاتر
لەئازارى كچان و ئافرىتان شارمزاىت بجۇ رۇژنامەى (رېۋان) بخوئنەرمەۋە لەۋئش
(رۇژنامەكەيان) وئىنەى ئەم كچە شەھىدە دەبىنىت.

دلتەنگ مەبە نازانى خىر لەچىدايە؟

زۆر جار ھەول بۆ کارىك دەدمىت نابىتە نىسبىت بىتاقەت و دلتەنگ دەمىت، بەلام ئاكامەكەى خوا بە باش دەمىگىرپى وەك ئەم روداو و واقەىيە، كاك كەرىم خامنى سەپارەكەى قەمەرە بوو ھاتوچۆى (بەغداد - سەلىمانى) دەکرد، سايەھىكى كارامە و لىھاتوبو، لەشارى بەغداد گىرا.. بەھۆى ھەلەپەكەى بچوگەو، بەلام سزايەكى قورس، بەگرتنى سەپارەكەى بۆ ماووى ھەفتەپەك و زىندانى كردنى خۆشى، زۆر دلتەنگ و نارەحەت بوو شاپستەى ئەو سزايە نەبو، بەلام كە زانىان كوردە پاش بەربونى (غەرامە) پەكەى قورسىشان كرد، زۆر بىتاقەت بوو، بەلام چارى نەبو لەنزىك زالگەى دەرچون لەبەغداد گرتیانەو..

پاش لىكۆلىنەو و قسەو باس خستیانەو زىندانىكى ترو دەستبەسەر كردنى سەپارەكەى دو رۆژ تىپەرى بەسەر زىندانى كردنەكەيدا.. بۆى دەرکەوت ئەم سەپارەى ئەم سەرنشینیەتى خۆى لەمندانىك داوو مندانەكەش مردوو.. خزم و كەسوگارى مندانەكە ژمارەى قەمەرەكەيان گرتوو و داویانە بەزالگەو مەفرەزەكانى پۆلىسى ھاتوچۆى ناو بەغداد كاك كەرىم زۆر نارەحەت بو ناپزانى چى بكتات.. بەلام وەك بروسكەيە بەمیشكيا مژدەپەكەى خۆشى بۆ ھات كە (ئەم مندانە ٤) رۆژ لەمەوبەر بەكارساتى سەپارەكەى ئەم گيانى لەدەستداوو سەپارەكەش بەجىنى ھىشتوو، بۆیە داواى لەبەرپۆمبەرى زىندانەكە كردو چوو لای، زۆر بەھىمنى روداوەكەى بۆ گىراپەو كە (سەپارەكەى ئەم پەك ھەفتەپە گىراوو لەفلان جىگەو رىگە.. جا بۆیە ئەم نەبوو، بەدواداچونى بۆ بكنە)، بەئى گوپیان لىگرتو بەدواداچونيان بۆ كرد.. پاش چەند

سەعاتێک بەربو لەزیندان و قسەگەڕی راست بو، بۆیە کاک کەریم وتی: پیاو نازانی خێر
لەجیدایە.. گەر نەگیرامایە.. دەبومە قاتل، پو زەردو شەرمەزاری ئەم کەسانە دەبوم.

لەکو تاپیدا دەئێین:

شَبَّاهُكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْعَكِيمُ

ئایەتی (۲۲) البقرە

خزمى ناپاك

ئەشۇقئىرىدا كارامە بووم، بەلام تا ئەو ساتانەش ھەر سەيارەى خەلگم بەكرى ئەگىرا
تواناى كرىنى سەيارەم نەبوو.. رۇژىكىيان كاك (س)ى خزممان گە ئەو كاتە پارەى
(تەعويزى)* وەرگرتبو ھاتە لام ووتى:

كاك (ن) تۆ ساپەقى باش دىزانىت و منىش پارەم ھەيە ھەز ئەكەم سەيارمىيەك بىكرىم
تۆش بېگىرپىت جەندەى پەيدات كىرد وەك برا ئەيكەين بەدوو بەشەو.. منىش زۆر
بەلامەوە باش بوو وتم:

زۆر چاكە ھەر ئەمىرۇ پارە بېنەو ئەچىنە (مەعرەزى سەيارەكان)، قەمەرمىيەكى كىرى
دەكرىن.. و بەباشى دەيگىرپم.. بەئى (قەمەرمىيەكى تەكسى) باشم بەدلى خۆم كىرى
ئەویش پارەكەى دا.. مانگى يەكەم و دووم كارم پىكىرد زۆر باش بوو لەساپەقىي زىاتىرم
بۇ ئەمايەو، سەيارەكەش (خەرجى - مەسرف)كەم ئەويست، بەلام رۇژىكىيان ھات
بەخەيالىمدا: باشە بۇ مەھولنى كرىنى ئەم سەيارمىيە نەدەم بۇ خۆم.. بۇ لەژىر چىنگى
ئەو دەرى نەكەم.. بۇ ئەو ھەموو ھىلاكىيە بۇ خۆم نەبىت؟

شەپتان كەوتە بىنكىلەشم.. مانگى سىيەم پارەيەكى كەمەم بۇ بىردو ئەوى تىرم لادا..
مانگى چوارەم لەو كەمىزم پارە بۇ بىرد، ئەوئى تىرم لادا، خاومەن قەمەرە ووتى: كاك (ن)
ئەو بۇ پارەكە كەمىكىرد؟

---

* تەعويز: ئەو پارە مۆلە بوو كە حكومەتى عىراقى سالى ۱۹۷۸ دەستىكىردە راگواستنى گوندە
سنورىيەكانى نىوان عىراق و ئىران لەپاداشتى (مال و ملكيان) دا لىژنەيەك پارەى بۇ دەنوسىن و وەريان
ئەگرت ئەو مۆلكەيان دەبوو ئەرزى موحەرمە، خەلگەكەشى پارەيان دەدايە خانوو لەشار يان سەيارەو
شتيان پىندەكرى، يان دەجۈنە (كۆمەلگاكەن - مەجمە)مەو.

ۋەتەن: كاكە ئىش ۋەكو جاران نەماۋە.. پاشان خەرجىيەكى زۆر تىيا كىردۈۋە ھەر ئەۋەندە ماۋەتەۋە.. ئەگەر بېرواش ناكەيت لەبەيانى زوۋتر نىيە ۋەرە لەگەلەم بزانە كەس لەقەمەردى تەكسى ئەپرسىت، داماو بېرواى كىردو بۇ بەيانى چوۋم بەدۋايدا لەپىشى قەمەرمەكە لەلەي خۇمەۋە دامنیشاند، تەجىلەم بۇ كىردەۋە.. زۆر كەيىمى پېنەھات.. بەلەي ھەر كەسىكىدا ئەۋرۇشتىن ئەپوت: تۆ بىلئىي ئەۋ پىاۋانە قەمەرمەيان نەۋىت؟

مىنىش ئەموت: ئەگەر بىيانەۋىت خۇيان دەست رائەگرن.

بەم شىۋىيە ئەۋ رۇۋە تا نىزىكى عەسر خۇلەم كىرد لەقەمەرمەداۋ چۈپنەۋە مال ۋتى: ۋەلا كاكە راست نەكەيت ھەر باشىشە ئەۋ پارمىيەشت دەستتەكەۋىت.. ئەۋ داماو نەشارمەزىبوۋ لەبارودۇخى ناۋ شار تازە ھاتبۇنە شار.. نەپزانى كە نەفەر ھەبۋو لەپىشەۋە كەسىتر دەست لەقەمەردە راناگىرېت.. بەۋ شىۋىيە ماۋى چەند مانگىك كارم پىكرىدو ھەر پارمى كەمەم بۇ ئەبىرد.. رۇۋىكىيان چوۋمە لای ۋەتەن: كاك (س) مەن زۆر مەمنونى تۆم ئەگەر بۋارم بىدەي مەن ئەچم بەلەي كارىكى تىرەۋە سەپارەكەت بۇ دادمىنىم.. پان ئەۋمەتا بەكەلگى دوو كەس نايەت لىت ئەكەرمەۋە پارمىيەكى لەسەر دابىنى.. كاك (س) داماو ئاگادارى ساختەچىتى مەن نەبۋو دىلپاك ۋتى: باشە خۇت ئەزانىت چەندەمان پىداۋە بەشتىك دابىنىۋ پارمەكەم بىدەي.. با لەمە زىاتەر خەفەت بارتەر نەبەم. ۋەتەن: ئاخىر كاك (س) گىيان ئىستا ئەۋ پارمىيە ناكات، پاشان ئەۋە چەند مانگىكە پارمى پەيدا كىردۈۋە.. بەكەمەتر داپدەمىنىن.

ۋتى: خۇت ۋەكىل بەۋ مەن ۋ خۇشت مەغدور مەكە.

ئەۋ زۆر بەساۋىلەكىمى دىدۋاۋ نەپنەۋەت: باشە كە كارو كاسىبى نىيە چۇن تۆ سودى لىئەبىنى، بەنىۋە قىمەت ۋ بەقەرز لىم كىرپىيەۋە.. بىرېك لەۋپارمىيە كە دەستەم كەۋتېۋو پىشەكى دامىۋ ئەۋەي ماپەۋە كىردمانە قەرزى مانگانە.. بەدىلى خۇش ۋ بەگىلى ئەۋ پىكەمىنىم ئەھات.. ۋردە ۋردە قەرز تەۋاۋ بوۋ، بۈمە خاۋەنى سەپارمى خۇم، بەلام بەداخەۋە.. زۆرۈش بەداخەۋە ھىچ بىر مەدادگاى خۋاى گەۋرەۋە خىانەت لەۋ پىاۋە

نەكەردەۋە.

تا رۇزىكىيان لەگوزمىڭدا بەيەكەۋە بوين و باسى ئەو كارەم بۇ كىرد.. لەم سالانەى
دوايدا.. داۋاى گەردن ئازايم لىكىرد..

ئەۋىش وتى: مەن بەساختەچىتى ئەو پارمىەم دەستكەوت.

وتم چۆن؟

وتى: لەلەى لىژنەكە زەۋى و زارو شتى زۆرم نووسى.. ئەۋانىش پارەى زۆرىيان بۇ
نوسىم، پاشان تۇ سۈدەت لەو پارمىە ۋەرگىرت.. بەلام خۇت ئامادە كە بۇ پاداشتى
خىانەت ۋە ھەللىر.. چۈنكە دىنبايە (ئەو كەرمەى بەپارەى بەفر بىرپىرەت ئاۋ دەمىبات).
وتم: تۇ گەردنم ئازا كە.. خوا گەۋرمىە.

وتى: گەردنەت ئازا بىت، بەلام بەمەرجىك دووبارەى نەكەمىتەۋە لەزىانتدا.

بەللىنم پىدا.. و لەو كارەش پەشىمان بووم.. بەلام داۋاى چى؟!

25 سال خيانت

بارودۇخ لە (فەلەستىن) تا بېت ھەر لەھزىيەك رو لەھەئناوسان و پېش ھاتى ترسناكە، ئەومى ئىستا لەوى ئەگوزمىت سەرمەتاي مەترسىيەكى گەورمىيە لەموسولمانان فەلەستىن، رۇژانە گەلىكى مەزلوم و بەشخورا و سوگايەتى بەناين و موقەدەسات و بونيان نەكرىت.. ئەگوزى و ئەبەردى ناموسى ھەتك نەكرى، ئىمە ناكرى وەك گەلىكى موسولمان و مەزلوم تەنيا و خوین سارد و بىدەربەستانە لەسوگايەتى جووھكان بەھاوانايەكانمان بېوانىن و ھەندىك جارىش بىكەوينە ژېر كارىگەرى ئاوا قەناعەتیکەوھ كە ئىمە چەوساوى زولمى عەرمەيانىن، ئەمە (لوزىك و مەنتىق) نىە.

خۆشەويستان ئەو شەرى ئىستا لەوى ئەگوزمىت بمانەوى و نەمانەوىت ئاشكرای بکەين يا نا، شەرى ئاپنە و قىنى جولەكە لەھەموو موسولمانىكە، بۆيە دەبىت حسابى بىن، ئەگەرچى زۇ لەسەركردى ولاتە عەرمىيە بەتواناكان ژېرەمژېر لەبەر بەرژەومندى كورسيان ھاوکارىان.

ئەم چىرۆكە واقىيە كە بۇتان دىگىر مەوھ:

بەسەرھاتى گەنجىكى عەرمىيە موسولمانە كە ۲۵ سال ئەلقە لەگوى و چلكا و خۇرى جولەكە بوو و دواى ئەوان تورپان داو، خۇشى پەشىمان بۇتەو و تۆبەى لەبەكرى گىراوى كردووھ.

گۇفارى العالم لەژمارە — ۵۸۴ — ى دا ئەم چىرۆكەى بلاوكردۆتەوھ، سەرنەنجام خيانتە و ئاپاكى لىوھ ئاشكرا بوو و ئەمەش لىرەدا دەرئەكەوى سەرنەنجامى پوچ دەرچوونى خيانتە و ترسناكى فروفىلى جووھكانىش دەرئەخات.

ئەمە تەنيا چىرۆكىك نىيە لەسەر كارى سىخورى، ئەمە راستىكە دەربارەى ئەو ھەموو تاوان و پىلانانەى بەرامبەر ئىسلام و موسولمانان نەكرى ئەمە وانەيكە بۇ وریابوو و تىگەيشتنى لەسروشتى كارى دەرگا سىخوپەكان و ئامانجەكانیان.

بەئى لەسەر زەمىنە داگیر كراوەكانى فەلەستىن دۆسيەكە (فەحایدە) فەلەستىنىيەكان پېمەتى لەچەندەها چىرۆكى بەكرى گىراوان، مېزووى مەرقاھەتەش لەھەموو جۆرەكانى روبەرپووبوونەودا چەندەها چىرۆكى تىايە، ئەوھى شىاوى وتە جۆرى روبەرپووبوونەوھە لەگەل جۆلەكەكاندا زۆر جىاوازە.. داگیركەر چەندىن شىاوازى ناشىرىن و نامۇ بەكار ئەھىتى بۇ خستە داوى نىچىرەكانى و جىبەجى كەردى بەرنامەكانى، ئەم روداوە چەند ناوچەمەكى (فەلەستىن و ئوردون و سەودىيە و لوبنان و توركىيا) ئەگىرپتەو، دواتر لەبەندىخانەى (مەجىق)، بەدەستى دەزگای ئاسایشى سەر بە (حەماس) كۆتایى پىدیت.

كاتىك كە وىستراوە ئەم بەكرى گىراوە گەورمە ریزەكانى بزوتنەوھى حەماس بېرى و بچىتە ناوھە بەتایبەت دەزگای سەربازى بزوتنەوھە، ئەمەش بەشوین گارە تۆلەسىنەرەوھەكانى (حەماس) كە بەشوین شەھىدبوونى ئەندازىار (پەحیا عەياش) دا ھات.

گۆھارى العالم بۇ ناوى بەكرى گىراوەكە كە لەئىستا بەدواوە خۆى قسە ئەكا، خۆى بەسەرھاتى خۆى ئەگىرپتەو، پىتى (خ) بەكارھىناوھە ئىمەش ھەروا ئەكەين.

(خ) سەبارەت بەژيانى خۆى ئەئى:

لەناو خىزانىكدا گەورە بووم جگە لەناو و ھەندى عادات و تەقالىد ھىچى تەرم لەئىسلام نازانى، لەگەل باوك و دايكىكى نەخوینەوار لەكۆى (۱۰) دە منداڵ مەن سىيەم منداڵى خىزانەكەم بووم مالمەن لە (قودس)، بوو بارى قورس بژئوى وايلىكەردم زوو واز لەخویندن بەئىنم لەپۆلى سىيەمى ناوھندىدا رووم كەردە بارى گرانى ژيان ئەو بارە دلتەزىنەى كە داگیركەر خولقاندبووى، ئا لەم (گۆمە بۆگەنە)دا دارى نەھامەتى سەوز بوو لقوېۇپى كەردو منى گەيانە ئەم ئاستە، ئەمە پەرورمەدى مەن بوو لەتەمەنى پازدە سالىدا بەھۆى تۆرە ئىستخباراتىيەكانى (سەھوینىيە)كانەوھە چىرۆكى ونبوون و رووخانم دەستى پىكەرد.

لەسائە رەشەكانى عومرى مەن گەل فەلەستىن لەسالى ۱۹۷۱ بوو كاتىك كە گىيانى گەنجىكى وئىل بەدەمارەكانى گىيانا ھاتوچۆى ئەكەرد، وەك ھەموو گەنجىكى پەرورمەدە نەكراو بەپەرورمەدىكى پاك و چاك دەستەم كەرد بەنەتەك كەردنى ناموسى خەلكى و شوین

٦ ٤ ٢ كچ و ئاھەتەكانىيان ئەكەوتەم.

ھاتوجۇي گەپمكە جۈلەكەكانەم ئەكرد، بوونى ئەو گەپمكەكانە مەترسى زۆرى لەسەر گەنجى تازە پېگەشتوى فەلەسىنى ھەبوو.

رۇزنىك چاوم كەوت بەكچە ھاوسىكەمان بەجلو بەرگىكى تەسك و دانەپرشراو ماگياجەوہ.. خۆم پېنەگىراو لىي نىك بوومەوہ.. دەستە بەقسەكردن كەد لەگەلېدا كە ھەستەم كەد دەوروبەرمان چۆلە پەلامارم دا، بەلام سەرگەوتوو نەبووم و رايكردو خىزانەكەى ناگادار كەردموو ئەوانىش باوكەميان ناگادار كەردموو، لەوۆو دىنيا رووخا.. باوكەم بىردىمىە ژورىكى چۆلەو كە بۆ كۆكردنەوہى كەلوپەلو خوار دەمەنى نامادە كرابوو، بىنجى ژورەكە پارچە ئاسنىكى شۆرى پېوہ بوو قاچو دەستى بەستەم ھەلىواسىم وەك جەلادىك تىم بەربوو بەلېدان و قسە پېوتن، بەدەنگى بەرز ھاوارى ئەكرد: (ھەر ئەو كۆژم) ئاوازی ھەر (ئەو كۆژم) ئەو ژوورەى ھەزانىدبوو.. بىر مەرابر دوو ئەكەردموو.. بېنەوہى پەرومردەم بكاو پېداوېستىيەكانەم بۆ دابىن بكات ئېستا وەك (حاكمىك) وەكو (جەلادىك) ھاتۆتە وېزەم لەسەر گوناھىك كە ئەو خاومنىەتى بۆ لەخۇى نادات، بۆ سزا بۆ ئەو نەبىت؟!

لەژىر چەزى شەلاھدا بېناگا وتم: خۆشەم ئەو؟!

باوكەم تورمتر بوو وتى: خۆشەوېستى راستەقىنەت فېر ئەكەم ئەو وتەيمەم لەخۇيەوہ بوو، چ خۆشەوېستىيەك كە من ھىچى لېنازانەم لەسەرى پەرومردە نەكراوم.

چاوم لەژىر چەترى ترسو لەرزا ھەلېنا.. جگە لەھەزارى و نەدارى چىترم شك نەبرد، بەردەوام بېبەزمىيانە لېدەدام.. پې بەگەروم ھاوارم ئەكرد.. دايكى بەسۆزىشەم لەپشت دەرگای داخراوموہ ھەر داواى بەزمىي لەپياوېكى بېبەزمىي ئەكرد بۆ گەنجىكى بېئىرادە لەژياندا.. تا خالەم دەرگای شكاندو بەھەموو ھىزىكىيەوہ باوكەمى دوورخستەوہ لەشىشە ئاسنەكە دايگرتەم خوېن بەلاشەمدا دەھاتە خوارى زياتر لەھەشتا شەلاق – قامچى – لېدابووم (زېنا)، كەرىش بەو شېومىيە پېناكرېت.. ئايا زېنام كەردبوو؟!

- نەخىر.

ھەرچەند ھەموو شتىك نامادەبوو بۆ ئەو جۆرە كارانە بەتايبەت لەئافەرتىكى بېئىلتىزامى وەك ھاوسىكەمانەوہ.

دايكم ناردىمى بۆ لای پورم بۆ چارەسەرى بىرینەكانەم، چونكە ئەو پەرسىيار بوو، رادەى شەش مانگ مامەوہ، دوايى گەپمەوہ مالى باوكەم دانىشتنى بەزۆرى لەمالەوہدا

بەسەردا سەپاندىم، دايكەم خالەم، باوكەمیان ھەنایە سەر ئەم رايەى كە وازم لىيىنى و
بەنئىرى بۇ ئىش كەردن مەن جگە لەترسى باوكەم ھىچى تەرم نەنەزانى، بەسەرگەردانى
لەمال چوومە دەرەو.

بەپارمدا لەم باروگوزەرەندا رزگارم بىت. لىرەو نەھامەتى مەن دەستى پىكەرد، ئوتىل
(A): ئوتىلىكى جولەكەكانە لەقودسى داگىركراو ھەولمدا بچەم ژوورەو پاسەوانى
ئوتىلەكە نەھەشت.

بەھەر شىوہەك بوو دواى ھەولدانىكى زۆر گەشتە (پەرسگە) ئوتىلەكە، دواى
ئىشىكەم كەد كە بىكەم.. ھەر ئىشىكە بىت. دواى ناسنامەيان لىكەردم، پىم نەبوو، وەم:
تەمەنم پازدە (۱۵) سائە.

وتیان: كارمان بۇ تۆ نىيە، چونكە ياسا رىئادەت.
بەدەم گەريانەو لەشەى خۆمەم روت كەردەو ناسەواری لىدانەكانى باوكەم نىشاندان،
وتم:

(تاكە چارمەك بۇ دەرەزىوون لەم گەشتەى مەن ئىشكەردە).
ئەفسەرى ناسايشى ئوتىلەكە ھاتو ھالەتەكەى بىنىمە سۆزىكى گورگانەى بۇ نواندىم
بەردمە ژوورەو ھىمەنى كەردەو.

وتى: دوو دل مەبە، بەھەر نەرخىك بوو نىشىكت بۇ ئەدۇزىنەو.

ئەمە يەكەم سۆز بوو لەزىانەدا بەرامبەرم بىنۆئىرەت، دواى ئەم ھەموو تالىو
نەھامەتییەى كە دىبووم ئەویش لەكىو، لەجولەكەمەكەو، سەپەرە (خ) بەكەركىراو
لەگىرپانەو بەسەرھاتو بەدبەختىەكانى ژيانى بەردەوامەو دەل:

درو ئەكەم ئەگەر بلىم سەربازە جولەكەكەم خۆش نەنەوېستو ھەستەم بەسۆزى
نەكەرد، دەستەم كەرد بەپاككەردنەو قاپو قاچاغى ئوتىلەكە دواتر لەشیرىنى
دروستكەردنا ئىشەم كەرد،

زىرەك بوومو زوو ھىرى ئىشەكان نەبووم، دواتر گرام بەكارگوزارى ئوتىلەكەو ھەندى
زانىارى دەرەزى خۆشەردنەو ميان پىدام كاتىك (سەپەرشتىارى وەزارەت)ى كار بەھاتايە
بۇ ئوتىلەكە، چونكە تەمەنم ياساى نەبوو بۇ كاركەرد لەم شۆپەندا مانگانە (۱۵۰) لىرەى
ئىسرائىلىم وەرئەگەرت، كە ئەمە بۇ ئەم كاتە زۆر بوو، باوكەم زۆر دلخۆش بوو كاتىك

پارە زۆر خۇشەويست بوو لای، ھەموو مانگىك پارەكەمى ئەبىرد بەشىمان بووم لەۋى
كە ھەۋالى ئىشكردنەكەمەم دابوۋى، چونكە ھىچى نەئەدا بەخۇم. بوومە سەرچاۋى پارە
بۆى و نىشانەى رەزامەندىش ئەۋەبوو كە ھەموو مانگىك پارەكەمى بىدەمى و ئىتر
بەلایەۋە گرنگ نەبوو لەكوۋە دى.

سەرەتەى قۇناغىكى نوئ (گەيشتن بە راحل)

راحل: كچە تاقانەى ئەفسەرىكى مومخابەرەت بوو لەگەل باوكيا بۆ بەرژەۋەندى (شاپا)
كاربان دەكرد، زۆر جوان بوو تەمەنى (۲۰) سال بوو، رەۋان قەسەى ئەكرد، بەرەجەلەك
غىراقى بوو.

بەھۋى ئىشەكەمەۋە لەئوتىلەكەدا (يەكترمان ناسى، پەيۋەندىمان بەھىز بوو، نەزىك
بوونەۋە، گالتەكردن، خۇشەويستى)،

بەئى پىشەكەكانى كارى سىكىسى (زىنا) تا شەۋىك لەمائىندا خۇمەم بىنەۋە كە نەزىك
لەئوتىلەكە بوو.. باوكىم ناسى و زۆر بەگەرمى بەخىرەتتى كىردم، پارمەتىم لىۋەرگرت،
چوومە ژوورەكەى (راحل).

لەچەند ساتىكى كەمدا لەكەشىكدا خۇمەم دىيەۋە كە بەخەيالىدا ناھات.
ژوورنىكى بچوكى رازاۋە بەجۆرەھا وئەنى پىاۋو ئافەرتى ئەكتەرو گۇرانى بىزو
جىخەۋەتتىكى جوان و بۇنىكى خۇش، ئەمە جولەكەيد،،
لەسەر جىگەكەى دانىشتەم و دەستى ھىنا بەسەر شانماۋ بەنەرمىيەكەۋە وتى: خۇشت
دەۋىم؟

ھىچ نەبوو لەۋى رىم لىبگىرئىت بلىم: نا خۇشەم دەۋى.. ئەو زەۋىشەم خۇشەمەى كە
گوزمى پىا ئەكەى. ئەمە يەكەم جار بوو لەگەل كچىكدا تاك بىمەۋە.

باوكم گۆى نەدا بەدىار نەبوونەم، بۆ؟

لەبەر ئەۋەى ھىشتا خۇشەويستى پارەى ماۋە

لىنى پىرسىم: بۆ ناگەپتەمەۋە؟

وتم: پىۋىستى كارەكەم واپە.

باوكم وتى: باشە.

پەيۋەندىم لەگەڭ (راخل)دا گەرم بوو وام لىھات بىنەمو تامى ژيان نەزانم (خەوتن، خواردن، خواردنەو) لەموش ترسناکتر (سىکس) ھەرجى گەنجىكى سەرگەرم بىھوئ لەگەڭ (راخل)دا بەھمىنى و زۆرى دەست ئەکەوت.

دواى ئەو پەيۋەندىيە (سۆزى و گيانى و بەرژەمىندى) پەى کردم بەجوولەكەو ھەلئەقىم بەھەلۆستىكدا قەت بەخەيالىدا نەنەھات.

ئا لەو ژوورى تام و چىزى گەنجانەدا (راخل) وتى: خۆشەويستەم پەرسىارىكت لىبەكم بەمەرجى بەراشكاوى وەلامم بەدەيتەو.

وتم: فەرموو

وتى: ئايا جولەگەت خۆشەدەوت؟!

وتم: ئا.. ئا لەپىناوى تۆدا ھەمزو ژيانم خۆش ئەوئ، ھەموويانم خۆشەدەوت.

وتى: لەپىناوى مندا نا، ئەمەوئ بزانم بەبى من خۆشت دەوئ يان.. نا؟

وتم: بەراشكاوى - سراحى - نا.

وتى: بۆ؟

وتم: لەبەر ئەوئ زەويان بەردوين.

راخل شەيتانانە لىپەرسىم: كى ئەلئ ئەوئ زەوى ئۆمىيە.. ئەوئ زەوى جوولەكەم بەدەرتزايى ھەزاران سال.

وتم: نا ھى ەمرەبە، - گەتوگۆكەمان گەرم بوو -،

وتى: بەلگەت چىيە؟ بۆم بەسەلئە!

شەزام و بىدەنگ بووم.

بەدەرتزايى ژيانم ھىچم بۆ باس نەكرابوو تا شارمزايم

وتى: بەلگەم پىيە لەگەڭ باوكەدا دابنىشە، بۆت بەسەلئەنئ كە ئەم سەر زەويانە ھى جوولەكەن.

بۆ ئەوئ پەيۋەندىيە (ھەرام و ناھەرىيە) كەم بەردەوام بىت و نەپچرەم نامادىمى خۆم نیشاندا، كاتى بۆ ديارى كردم، دانىشتن لەگەڭ باوكەدا شتىكى نوئ بوو بەلامەو ە ترسو شەزان، شتى كتوپرى پىو دياربوو، دواى پىشەكەيەكى سادە بەوشەيەكى بروسك ئاسا رايچەكەكەندم وتى:

سەرم سوڧما لەپرسىارمكەى، من بۆ شتىكى تر خۆم ئامادەكردبوو، پرسىارىكى ترى
لەكردم.

تەم قوت داپەو و هەناسەم هاتەو ەك بەنارەحمەتییەكەو
وتم: بۆ كى؟! ئۆو كىن؟

بەدەربەستانە وتى: موخابەراتى ئیسرائیلین (موساد)،
تەكانم دا.. دڵم لەتاوانا سەماى ئەكرد، دەمارەكانم گرزببون، وىستم خۆم كۆيكەمەو
بەدەنگى بەرز: نا.. نا.. نەخیر.

بەلام لیوم نەبزواند، پەتى بەدەنگیەكەمى پچراند.. بەدەرەئانی هەندىك وینە
لەزیر ئەو كورسیەى كە لەسەرى دانیشتبوو فرپى داپە سەر مێزمەكەى بەردەم
هەندىكان كەوتنە خوار، سەرم كردن زیاتر لە (۱۰) وینەى من و راحل بوون بەشیوەى
بێناپروانە گیرابوون لەكاتى خۆیدان وامنەزانى خۆشترین كاتى ژيانە، ئەم جارەش وتى:
چى ئەبى گەر ئەم وینانە بگەنە باوكت؟
وتم: نا.. جارێكى تر ئەو دڕندەى.. تكات لەدەكەم شتى وا نەكەى.

- زۆر شلەژام - چیت ئەوئ لیم؟

لەسەرخۆ وتى: پەموئەندى، بەباوگى (راحل)م وت: باشە.. باشە.. باشە
دەموچاوى گراپەو و زەردەخەنەپەكەى زەردیش سەر لیوكانى راحل كەوت، لیم نزیك
بۆو، راحل خۆى باوگى دەستیان كرد بەلدانەو، وتیان:
ئەم گەرە ئاسانە، كەس پێنازانیت، شتى گرانیش نادەن بەسەرە، لەگەڵ راحل و
ئەوانى تریشدا بەخۆشى ژيان ئەبەیتە سەر، پارەى زۆرو ژيانىكى خۆش بەسەر ئەبەیت.
راحل دەستى گرتەو و بەرەو شوێنى جاران.. بەم شیومە رێگەى رووخانە گرتەبەر..
رێگایەك كە گەراپەوئ تیا نییە و كۆتایشى نیە!!

چۆن بەكەرى گراو دروست دەكریت؟

دواى دوو رۆژ لەوى بۆم گێراپەو و لەكاتىكى بېرارەسەرداودا لەگەڵ (باوگى راحل)
چووم بۆ شوێنى دیارىكراو لەسەپارەكەدا سواربووین بەرەو بېناپەكەى پۆلیس لە
(قودس) رۆشتین لەنەوئى دووئەدا چوینە ژورێكى فراوان كە لەناوەراستى مێزىكى
شیوەزانەپەى جەند كورسییەك بە دەوریدا دانرابوون لەلای راستیدا تۆپىكى نەخشەى
جیهان دانرابوو دیوارى ژوورەكە بەجەند نەخشەپەكەى شارە فەلەستینیەكان كە

(شۈپنەۋارى جۈلەكە) يان تىايە رازىنرابۇۋە، ۋەك شارمگانى (قودس، حمىفا، يافا، عەگا، ئەسرود، ئوم رشاش)، ئەم ۋىئانە نامۇبۈۋون بەلامەۋە بەتايىبەتى شۈپنەكەش، خەيالىم فېرى ۋاگام لەخۇم نەبۈۋ سەيرى ۋىنەكانەم ئەكرد، باۋكى راحل ۋتى: دانىشە

دانىشتەم.. ئىستا سەيرى ۋىنەكانەم ئەكرد چاۋم بەھۆلەكەدا ئەگىرا، بەھاتنەزۋورەۋى ھەندىك كەس پەتى خەيالىم بىچراۋ شەزەم ۋ لىيان ئەترسام.

لىي نزيك بوومەۋە چىرانەم بەگۈيىدا ۋتم: ئەمانە كىن؟
من چىنەكەم لەگەلىاندا؟ بەزمردەخەنەيەكەۋە پىي ۋتم: پاش كەمىكى تر ئەزانى،
پىكەۋە دانىشتىن ۋ بەشۈمەيەكى كۆمەل ۋ تىكەل ۋ تيان: بەخىربىيت.

يەكە يەكەى ئەندامەكانيان پىئاسانەم:

د. دىقئىت: پىسۇر لەبۋارى مېزۋودا، ھەرجىت پىۋىست بوو لەمىزۋوى جۈلەكەۋە
خاۋەندارىتى لەزمۋى فەلەستىن ۋ زەۋى (ئەرزوليعاد) دا پىت ئەل ۋ فىرت ئەكات.

كاپتن موشى: پىسۇر لەھۈنەرى بەرگىرى كىرد لەخۇ (دفاع عن النفس) زانىارى
تەۋاۋت لەۋ بارمىيەۋە دەماتى.

كاپتن نىسحاق: فىرى ھەندى چەكى پىۋىست دەكات.

من ھەزم فېرى بوۋا! تەنھا تۈزى زەردەخەنەم كىرد، تەنھا ناۋى ئەۋ چەند كەسەم
لەخەيالىۋ نازانەم ئەۋانى تر بۇچى ھاتۋون،

دۋاى ئەۋە دانىشتەكە كۆتايى ھات، باۋكى راحل ۋتى: لەئىستاۋە قۇناغىكى تازە
دەستپىدەكەيت، بەۋازەينان لەنوتىلەكە.

ۋتم: ئەي پارە.. ئەي باۋكەم؟!

بەپىكەننىيەكەۋە: دۋودل مەبە، بەزىادەۋە ھەرجىت بوئ بۇت دەكەين، ئىستا تۈ
لەگەل ئىمەى ھەفتەيەك مۆلەت پىشكەش دەكەم، دۋاى دەگەرپىتەۋە بۇ
دەستبەكاربۈۋون، چى ئەللى؟!

ۋتم: سوپاست دەكەم.

بەگالئەيەكەۋە لىيپرسىم: مۆلەتەكەم لەگەل كى بەسەر ئەبەيت؟

ۋتم: نازانەم خەرىك بوو شەرم ئەيگىرتەم.

بەللى باۋكى راحل لەۋىدا ۋتى: (راحل) م نامادەكردۋە مۆلەتتىكى خۇش لەقەرەغ دەريا

گەشتەكەمان دەستپىكرد (مەلەكردن، سەما، خواردن، خواردنەو) ئەو ھەفتەيە بەيەك رۆژ تىپەرى، رۆژانىكى ئەياد ناچن.. دواى ھەفتەكە گەرامەو مالى بىيانوى زۆرى كارو سەرقالىم بۇ باوكم ھىنايەوو ھەندى پارەم داپە.

ھەرگىز ئەمنى نەپرسى بوو لەكوئ بويەت؟ تەنيا پارەى ئەويست.

ئەسر پەيمانەكەى پىشو پەيۋەندىم بەباوكى راحلەو ەكرد، كاتىكى بۇ دانام، رۆژى دواى بەيەك گەيشتن سوارى سەيارمەك بووين و بەرەو (تەلمەبەي) رۆشتين، چوینە شوپنىكەو ەكە پىشتەر نەمدىبوو (سەربازگە) يەكى گەورە! جادەى پان، شوپنى نىشتەو ەكە فرۆكە، بىناى دورودرپىز، فرۆكەى سەربازى، بەچاوكىپانم بەو شوپنانەدا ھەستەم بەدرپىزى رىگا نەكرد، چەند پرسىارپىك لەمىشكەدا گرپان نەخوارد: من بۇ لىرەم.. بۇ.. ئەم شوپنە كوئىە؟! بەبالەخانەكەدا سەركەوتىنە سەرەو، دانىشتين نانمان خوارد،

د. دىففىت كە راسپىردرا بوو بىسەلپىنى كە زەوى فەلەستىنى زەوى جولەكەيە دەستپىكرد:

زەويەكانمان خوا بەلپىنى پىداوين كە زەوى ئىمەن.. (ئەرزى مەئەن) ئىمە نامادەين بەناشتى لەگەلتاننا بژين و ناتان كوژين وەك موسولمانەكانى لەگەل ئىمەيان كەرد. ئەم جۆرە رستانەى بەسەرما خوئندەو بۇ ئەو ەك (قەناعەتم) پىبكات، وشەكانى وەك ئەو ەك لەگەل شىرى داپكە خواردىپىتەم لەمىشكەدا جىگىر بوون! من لەرزۆك و لاوازو دۇراو بووم ھەستەم ئەكەرد دىلى ئەوم ھىچ وشەيەكم لى و ن نابوو بەدەميا ھات تۆزىك پىدەنگ بوو، دواى ئەو ەك دەستى كەرد بەگەرەن لەجانتاكەيا ھەندىك شتى دەرھىنا وەك:

(نەخشەو كىتەب و بروسكەى كۆن و نامەى كۆن) دەپخوئندەو و مەيدەگىپانە سەر زمانى عەرمبى كە بەناسانى لىپتىنەدەگەيشتم، ھەندى كىتەبى دەرھىنا دەربارەى شارستانىەتى جولەكە لەسەردەمى (كەنەانى) يەكاندا چەند سەرم سوپما كاتىك:

۱/ ھەندى نەخشەى فەلەستىنى دەرھىنا كە مۆرى توركى پىۋەبوو.

۲/ وپنەى مەلىك فاروق سەلام لەھرتزل دەكا.. بەلگەنامەيەكى پىشكەش ئەكا تىايدا ھاتوو ەكە (مەلىك فاروق شاھىدى ئەدا كە فەلەستىنى مولى جولەكەيە لەدېرەمانەو، عەرمبەكان ھىچ مولىكەيتىيەكەيان تىدا نىيە؟!)

۳/ وئەنى مەلىك (عبداللەى يەكەم)ى پىشاندام كە بەدەستى راستى سەلام لەپىاوپكى ئاپنى جولىكە دىكاتو بەدەستى چەپىشى بەلگەنامەيەكى پىئەدات كە ھەردوكيان دەستيان پىئومەيتى و زەردەخەنە دىكەن، ئەم بەلگەنامەيە بەزمانى (عەرمبى و عىبرى و ئىنگلىزى) نووسرابوو مۆرى ئەویشى پىئومبوو.

۴/ نەخشەيەكى ئەلمانى پىشاندام كە ئەيسەلىنئ فەلەستىن زەوى جولىكەيە و ھەندى لەو نەخشانە لەزەمانى (ھتلەر) دا سوتاون و ئەماون.

ئەمانە ھەمويان واپان لىكردم نەترسم، ئەوانە سەرانى عەرمبىن شاپەتى بۆ ئەوان ئەدەن مەن چىم؟ ۱۹۹

د. دىففىت ھەر قەسى بۆ ئەكردم: لىرەدا باسى چەوسانەوى جولىكەى كەرد لە (ئەوروپا) وە بۆ (روسیا) و (ولاتانى عەرمب، بەچىرى باسى ئەو مەرگەساتانەى كەرد كە بەسەر جولىكەدا ھاتوون، بەتايبەت لەسەردەمى دەستەلانداری (ھىتلەر)دا.

مەن بۆ ماوەى چەند سەعاتىك دانىشتەم و گویم بۆ ئەو وانانە گەرت دواتر بۆ ماوەى چەند رۆژىك بەردەوام لەسەر ئەو وانانە و خولى لەو جۆرەم ئەبىنى و لەنىوان ھەر خولىكدا رابواردن و ئارەزووبازى و تىكەلى ژنە جولىكەى بەدوادانەھات ئەمە باوى جووومگان بوو!

لەقولاىى و كانگای دڵەو فەناعەتم كەردبوو كە زەوى فەلەستىنى ھى جولىكەيە و مافى خۇيانە و ئىمە شەپیان پىئەگىرپىن.

بەئى: مەن چونكە دۇراپووم (رۇحەم پىش عەقلم) لەگەلەكەم جىابوبۇو، دواى ئەو جووومە خولىكى تەروە كە مەشقەردن بوو لەچەك و راھىنان لەسەر كاراتى، ئەمەش بۆ ئەو بوو كە تواناى جەنگىمان بەھىزبىت كە پىئوستن بۆ ھەموو بەكرىگىراوىك كە بەھۇيانەو پارىزگارى لەخوى پىبكات بەپەلەى يەكەم، دوومەيش بۆ ئەو بوو كە ئەو ئەركانەى ئەكەونە ئەستوى بەجوانى راپان پەرىنەت.

ئاھەنگىكى رىزلىنەنەيان بۆ گىرپام و نىكەى (۲۰) كەسايەتى ئامادەبوون، لەنىوانەندا (ئەفسەرو سەرباز)ى ئافەرتى تىابوو.

دواى وتەنەوى وانەكان دەستمان ئەكەردە خواردن و خواردنەو و سوردان كاسىتى عەرمبى خرابوئە سەرا

يەككە لەنافرمە سەربازەكان دابەزى و دەستى كرده سوڤدان باوكى راحل ئامازەى
پېدام، كە ئەتوانى لەگەڻ ئەودا بېت و چەند ساتيەك لەگەڻى بىنەمەوه.

داوى ئەوه (۵۰۰) پېنج سەد لىرەى ئىسرائىلى پېدام (۱۵۰) سەدپەنجا لىرەم لىدا
بەباوكەم و ئەوى ترم لەخواردن و خوراندنەودا خەرج كرد.

خولتيكى تر دەستى پيكرە زۆر قورس بوو: مەشقردنى زۆر بوو.. بەرنامەپەكى نان
خوراندنەيان بۆ دانام، بەلام پابەند نەبووم پېيەوه.

مەشقردن لەسەر (جۆدۆكاراى) و (بەرگريكرەن لەخۆت) خوليام بوو لەگەڻ
بەكارهينانى جۆرەها چەك كە لەخولتيكى چروپى شەش مانگىدا تەواوكرا.

داوى خولەكە ئاھەنگ وەك جارەن گيپرە ژمارەپەكى زۆر (ئەفسەرە فرۆكەوان و
سەربازى ژن - مەجەم) ئامادەيون.

مۆلەتى كارمەكانى پېشوووم وەرگرتەوهو لەگەڻ پېشكەشكرەنى (۵۰۰) لىرەى ئىسرائىلى و
بەدەلەپەكى سەربازى و مەدەلپەپەكى سەربازى كە لەسەرى نوسرابوو (۸۸) ھەشتاو ھەشت،
بەدەلەكەم لەبەرگەرد كاتيك چووومە ناو ئەفسەرەكانەوه سلاوى سەربازيان لىئەكردم و
منيش وەلامە ئەدانەوه.

شرىتيكى سەربازى بەشەنى چەمدا شۆر بۆوه چەند وپنەپەكەم بە بەدەلەكەوه گرت.
باوكى راحل وتى: ئىستا ھالەت باشەو دەتوانيت ھەر كارىكت پېسپېرن ئەنجامى بەدى.

ئەمە بۆتان ئەگيەرەمەو لەسالى ۱۹۷۲ دا بوو.

كاتيك لەگەڻ تيمە گەرۆكەكاندا ئەگەرەم (دەورپەت) داوام لىكرابوو ھەرچى
بەبەسودى ئەزانەم بىگەپەنەم.. لەسەرەتاو زۆر داواى ھەوالگەپەنديان لىناكردم.. بەلام
ورە وەرە ئەوه بووه كارى رەسمى مەن لەفەلەستىندا.

پەكەمجار ئەم كارانەم ئەكرد ھەستەم بەدەلەنگى ئەكرد، نارەھەت و نااسودە دەبووم و
قورس بوو بەلامەوه.. بەلام وەرە وەرە لەگەڻاندا پراھاتەم و كەسايەتى خۆم تيا ئەبىنى..
تا واى لىئەت تام و جيئىزىشەم لىئەبەرد.

پەكەم كارم: ھەستام بەوینەگرتنى چەند لاويەك كە بەشداريان لەراپەرينىكدا ئەكرد
لەگەڻ (مخابەرەت)دا بەئىن دەريەم ئەكرد، بەپىنى جۆرى ھەوالەكە پارەم وەرئەگرت،
(مقاوولەتەم بۆ مخابەرەت) ئەكرد.

بهم شیویه پیوهیان نوسام، هه‌والگه‌یاندن بووه خوليام. (ع) گهنجیکی فه‌له‌ستینی بوو زۆر رقم لییبوو به‌مندالی پارمکانی نه‌بردم دل‌په‌ق بوو له‌گه‌لما، جارێکیان (ع) له‌پلانیکی باشدا له‌گه‌ل جه‌ند گهنجیکی گه‌رکه‌که‌ماندا بوو هه‌موو شیانم دمناسی و بیئنه‌وه‌ی پیم بزانی گویم لیگرتن و لییان تیگه‌یشتم که (دیهانه‌ویت "سه‌یاره" یه‌ك بته‌قیینه‌وه‌و سه‌یاره‌که‌شیان دیاری کرد که کێ وهریشه‌گرێ، له‌کوێ و له‌گه‌ل سوتاندنی بیناکه‌شا) کارمکانیان دابه‌ش کردو کاتیان بۆ دانا.

نه‌خشه‌که‌یان تونلتۆل بوو، زۆر نازابون و باوه‌ریان به‌خۆیان هه‌بوو زۆر به‌په‌رۆشیش بوون بۆ نه‌نجامدانی نه‌و کاره‌و نه‌و خزمه‌ته‌ به‌و‌لاته‌که‌یان.. قیژه‌وانه‌ هه‌واله‌که‌م گه‌یانده‌و پیم وترا: سوتاندنی بیناکه‌ گرنگ نییه، رینه‌دمین بیکه‌ن گرنگ نه‌وه‌یه سه‌یاره‌ی ته‌قینه‌وه‌که‌ پێوسته‌ چاودێریان بکه‌ین، دووربینیکیان پێدام که سه‌یر بکه‌م بیئنه‌وه‌ی که خۆم دیاربم، بۆ نه‌وه‌ی به‌به‌لگه‌وه‌ له‌سه‌ر نیشه‌که‌یان ده‌ستگیر بکړین، روژی دواتر هه‌ستام به‌نه‌نجامدانی کاره‌که‌م و سه‌یری شوینه‌که‌م ده‌کرد، دوا‌ی ماوه‌یه‌ك سه‌یاره‌یه‌ك هات زۆر به‌خێرای خالی کرا (بزمار، مس، ساجمه، ماده‌ی میوێکی سپی، وابه‌ری گه‌وره‌و بچوک، جه‌ند کاتزمیڕیکی گه‌وره)، زوو هه‌واله‌که‌م گه‌یانده‌و قه‌ناعه‌تم هه‌بوو که نیچیره‌که‌ پێومبووه‌! زۆر هه‌ولم ده‌دا به‌ده‌می کاره‌که‌مه‌وه‌ بچمو وامنه‌زانی بۆ خۆمی نه‌که‌م، کاتی‌ك هه‌واله‌که‌م گه‌یانده‌ به‌ (کاپتن نه‌لیاس)، وتی: که‌سه‌ره‌کان که‌موکوپیان تیا‌یه‌!

وتم: چۆن؟

وتی: زه‌ره‌فت بینی خوی رمشی تیا‌بیت؟

وتم: نه‌خێر!

وتی: ده‌ برۆرمه‌وه‌ چاودێریان بکه‌.. که‌مرسه‌کان ماویانه‌.. نه‌یه‌ین.

گه‌رامه‌وه‌ هه‌مان شوین و گویم بۆ گرتن.. باسی نه‌وه‌یان کرد که که‌مرسه‌کان ماویانه‌..

فلانه‌ روژ نه‌گات.. جارێکی تر نه‌م قسانه‌م گه‌یانده‌وه‌ (کاپتن نه‌لیاس).

وتی: چاودێریان بکه‌.. مراقه‌به‌!

له‌روژی دیاریکراودا که‌مرسه‌کان گه‌یشتن، هه‌ر زوو هه‌واله‌که‌م گه‌یانده‌وه‌، کتوپر

له‌شکری نیسرائیلی گه‌مارۆی شوینه‌که‌یان دا، هه‌موویان ده‌ستگیر کران.

كە (ع) يەككە بوو لەوان، ھەمويان دانيان نا بەچالاكەمەيانداو نيازى خۇيان ئاشكرا كرد لەژىر ئەشكەنجەدا. لەپىنج سائەو تا پازدە سائەكۆم دران.

دواى ئەو چالاكە گرنگەم ئاھەنگىكى تريان بۆ گىرام جووگان، بەدەلى سەربازيان لەبەرکردم و شىرتىكى تريان كرده شەم و ھەندىكى تىرش پارمیان دامى كە ھەموویم لەناھەنگو ئارمزووبازیدا خەرج كرد، ئەمە گۆتايى سائى ۱۹۷۲ بوو.

ئەو دى لەرەدا دەبىت باسى بكەم (پانتۆل) پىكيان پىدام كە گىرفانىكى شارووى تىابوو بۆ پارە ھەلگرتن بۆ ئەو دى باوكەم پىنەزانىت، چونكە باوكەم ھەموو جۆرە گىرفانىكى ئەپشكىم و ھەرجىم پىبوايە ئەپىرد.

من زۆر بىغىرەت بووم لەبەردەم ئەودا بۆ خۆشەم ئەژيانىشا ھەروابووم، دواى ئەو كارە لەسەر بەكارھىنانى (دەزگای پەيوەندىكردن و ناردن و مەركەبى نەپىنى و جفرەى نەپىنى رايان ھىنام).

سەرەتاي قوناغىكى ترسناك تر

دەمانەوئەتەتەكەپنە پالەوان، لەگەڵ د. دىفەيت دا خولىكى تازەم بەم شىوئە دەستىپىكرد، د. دىفەيت ئەو وانانەى پىنەوتمەو كە دەربارى پەيوەندى كردن بوون. خولىكى چۆرە پر بوو لەسەر جۆرەھا دەزگا لەبىناى (زەرد) لە (قودس) دەستىپىكرد، وپنەى ژمارمەكى زۆر ئەفسەرى (سورى - ئوردنى - مىسرى) بەھاوئەلى ھاوتە (ئىسرائىل) پەگانىانەم لەوئە بىنى كە وتیان: ئەمانە ھاوئەتەن رووخاوان و بەپارە كەپويان، لەشونە گرنگەكانى (نىشتمانى عەرب) دا كارنەكەن.

وئەى چەند سەركەردمەكى عەرمبىش بەھەمان شىوئە بىنى كە چەند ئەفسەرىكى جوولەكە لەژىر ناوى جىاجىادا خۇيان گەيانەدبوون، وپنەيان لەگەلدا گرتبوون نىازە خراپەكانى خۇيانىان لىگەيانەدبوون.

د. دىفەيت نامۆزگارى كردم لەكاتى (راھىنان) دا نەخۆمەو بۆ ئەو دى بىروھۆشەم ئامادەبىت،

وتى: حەشیشەى بۆنى و مادەى سەرخۆشكەر بەكارمەھىنە، (ماراغۇنا) قەيناكا - بەپىكەنەنەو - كارى سىكسىش كەمكەرەو.

لەسەر ئەم دەزگا و مادانەش راھىنانەم كرد:

یەكەم (دەستگایەكى كاتژمێر كە نینەرو وەرگریوو)، شەرمیەكى بەپیتی ئەبجەدى
عەرمی لەسەربوو بەرامبەر ھەر ژمارىەك شەرمیەك ھەبوو حاسیبەییەكى لەسەر بوو
(ئەمبێنىكى) وەرگرو نینەرىشى لەسەربوو.

دووەم: (مەركەبى نەئىنى) كە دوو شوشە بوو یەكێكیان نیشانەییەكى زەردى لەسەر بوو
كە بۆ نوسین بەكارنەھات، شوشەكەى تر مەركەبێكى سەوز بوو كە دوایى نوسینەكەت
بێنەشۆردەو، رەنگى زەردێكى روبە پرتهقالى نەینواند.

سێیەم: (راھێنان لەسەر دوو جۆر مادەى بێھۆشكەر)، یەكەمیان: مادەییەكى بێھۆشكەر
بوو ئەكرایە ناو خواردنەو، ئەوێ ئەپخواردەو بێھۆش نەبوو، بەلام ناگای لەخۆى
نەبوو نەرەزووى سێكسى ھەبوو چاویشى ئەكرانەو ئەگەڵ ئەووشدا (وروزێنەرى سێكسى
- منشط الجەنس): ھەر كەس ئەپخواردەو نەینەتوانى (كۆنترۆلى) خۆى بكات، وەكو
نازەلى لێنەھات و ھەلپەى ئەكرد بۆ كاری (سێكسى) دواتر باس لەم مادە روخینەرە
ئەكەم. بەلێ نازیزم (خ)ى خیانەتكار چیرۆكى (٢٥) ساڵ لەخیانەت و ناپاكى خۆى و
كاركردن لەگەڵ دەرگا جولەكەكانى ئەگێرپتەو: رۆژێكیان باوكم لەگەڵم دانیشتبوو
بەھێمنى دەستىكرد بەقسەكردن: ئیشێكم ھەبە و اش دەرچوو، داواى لێكردم لەگەڵ
(مامما) بچم بۆ (ئوردن) ئەو چێشتخانەییەك ئەكاتەوە منیش لەگەڵیا كار بكەم..
نەمەزانى چۆن وەلامى باوكم بدەمەو ھەتا بیرم دەرکەدەو.. پەرسەم پێكردن، وتیان:
زۆر باشە ئێمە كاری ناوھامان ئەوێت لەتۆ كە بچیت بۆ (ئوردن) لەوێ نیش بكەیت.
زۆر پێخۆشچال بووم، ئەگەر داواكارى مخابەرەت و كاری باوكم نەگونجایە نەبوو
گرفتێكى گەورە چیم بكرایە.

خۆم پێچایەو.. ناوێشانى چێشتخانەكەم لە (عمان) پایتەختى (ئوردن) وەرگرت دام
بە (مخابەرەت) و ئەوانیش ناگاداریان كردم كە (وا)ى لەوێ نەبینم و رێنمایم دەكات،
لەپێگەى ئەوێ كار دەدرێتە دەستەم، (وا)ى بەكرێگراوێكى (ئیسراىلى) بوو لە (عمان)
پەيوەندى پێوەكردم، ناوێشانى شوڤەییەكى دامى لەگەڵ كلیلەكەیدا، چووم بۆ شوڤەكە
تێگەیاندم ئیشى من چییە؟

- چاودێرى كردنى (سەفارت - بالۆیزخانە)ى (سوریا - عێراق - تونس - مەلبەندى
بزووتنەوێ فەتح لەئەرش و میسان) پشت مەلبەندى (ھەبەشەى رۆشنیری و سەفارتى

(الامين العام) لى (ئەرشو مىسانى) لەگەل مەلەندى (ھەيئەتى رۇشنىرى) كە ژمارىيەكى زۆر لەئەفسەرانى ئوردنى ھاتوجۇيان دەگەرد، ئەچونە ئەو مەلەندەو ناھەنگو كۆپى زۆرى تيا ئەگپرا.. سى سەپارى (مارسى دس و BMW) يان لەلابو، لەئىسرائىل ھىرى (ساپەقى) يان كەربوومو مۇلەتى (شۇفىر) یشيان بەتەزوىر كراوى بەئامادى لەلای (وا)پەو بەدەست گەپشت.

كارى من لەچىشتەخانەكەى مامدا تا سەعات يەكى پاشنىوەرۇ بوو، چونكە تايبەت بوو بەقوتايانەو، مام رازى بوو كە ئىشكى تىرش بىكەم بەدەمىيەو، چونكە تەواوى ئەو پارمىيە كە وەرم نەگرت لای مام ئەچوو گىرفانى باوكەمەو.

لەگەل (وا)ى نىشم بۇ رىكخرا لەپەكەى لە (ئارايشتاگاندا سالون)دا كە ناوى ئارايشتاگى (۹۸) بوو لەوئ بەكارگوزار دانراوم كارى سەردەكى كەرنىشم (سىخورى) بوو، مانگى (۷۰) دىنارى ئوردونيان دەدامە ئەم (سالۆنە) مخابەراتى ئىسرائىلى دايانابوو دواى چەند رۇژىك (وا)ى ھات (چەند دەزگاپەكى پەپومندى كەردن و كامىراو مادەى سەركەرو وروژىنەرى سىكسو چەند شتىكى تر كە لەئىسرائىل مەشق و رەھىنانەمان لەسەر كەربوو لەگەل خۇيا ھىناى، سەرمەتى ئىش بەدانىشتىكى دوورو درىژ دەستى پىكەرد كە (پلانى داھاتو)ى تيا باسكراو ئىشەكانىش دابەشكران.

سەرمەتا كارى من چاودېرى كەردنى (بالۆيزخانە)كان بوو كامىراى بچوك لەپىشى سەپارەكە دانرابوو لەدوورى (۲۰) مەترەو پامان ئەگرتن و ماوہ ماوہ ئەمان گۆپىن، بۇ ئەوہى گومان بۇ ۋەستانى سەپارەكان دروست نەپىت. ھەرچى زانىيارىمان دەست ئەكەوت يەكە يەكە خىرا ئەمان گەپاندن، وئەكانىشى (ئەفسەرى مخابرات) خۇى وەرىنەگرتن.. كارى سىخورى لەسەر (سەفارت)ەكان بەسەركەوتووى ئەنجامدراو درايە دەست كۆمەللىكى تر.. ئىمەيان خستە سەر كارىكى تر، كە (روخاندن - اسقاط) بوو!!

بەلئ كارى من روخاندنى ئەو كەسانە بوون كە (ئىسرائىل) پىۋىستى بەوہ بوو كە لەرووى (ئەخلاق)پەوہ بىان روخىنئ و بەنۆكەرو بەكرئ گىراوپان بىكات. ئەفسەرى مخابەرات كە لىپرسراوى ئىمە بوو ھەندئ وئەنى (ئافەرتو ئەفسەرى ئوردنى) پىداين وتى:

دەپىت ئەمانە بېروخىنئ و كەساپەتيان لەكەدار بىكەن، خاۋىنى سالۆنەكە ژنىك بوو كە ناوى (B)بوو، چەند رۇژىكى تر ئافەرتىك ئەگاتە ئىرە كە ناوى (R)ە كارمان لەگەل

ئەكەت.. تا بۆلى جان و سەرنج راکىش بو.. ئەوان ھەردوو (جوو) بوون دەستمان بەكارکردو وئىنەكانمان لەبەردەمدا ھەئاسى، ھەر گەس بەاتايە ناو ئارايشتگاگە لەگەڵ وئىنەكانى بەردەمدا بەراوردمان ئەکرد.. بۆئەوى بەخۆى بزانىت.

ئارايشتگاگە پياوانەبوو لەچىنى بەرز ھاتووچۆيان ئەکرد شوئىنىكى (كەشخە - راقى) بوو، شوئىنەكە تەنھا بۆ روخاندن نامادەكرابوو!

* زورىكى تياوو كە كامپىراى فېدېۆ تىدا دانرابوو لەدەروە كارى پىدەكرا لەھەر چوار گۆشەكانى زوورەكەشدا چوار كامپىراى بچوك دانرابوو لەگەڵ چەند (كەشافە) يەكى فېدېۆ لەبنمجى زوورەكەدا.. ھەر گەس بەاتايە لەوانەى كە ئەمان وىست لەناو شەربەتەكدا (وروژنەرى سىكىسى) مان دەدايە.

دواى ئەو كە (وروژنەرمەكە) كارى ئەکرد ئەمانكرە زوورەكەو كە پىبوو لەوئىنى (رووت) و پاشان (R) ى جۆلەكەشمان بەرووتى ئەكرە لاى ئەو (وروژنەرمە) ئەومندە بەھىز بوو يەكسەر پەلامارى ئافەتەكەى ئەداو ئىمەش وئىنەمان ئەگرت و دوايى وئىنەكانم پيشان ئەدا.. ناچار ئەبوو نيشمان لەگەڵ بكات.

* دواى ئەم كارە داوامان لىكرا دەزگای قەسەومرگرتن (التنصب) بىخەينە ناو (سەفارىخانە) كانەو.. بەتايبەت سەفارىتى (عېراق)، چونكە بىنكەى رىكخراو ھەلەستىنىيەكانى زۆر تىداوو لەوئى مەشقىيان دەکرد.. زىاد لەوش عىراق خاومنى دەزگايەكى سەربازى گەنگ بوو ئەو كاتە كە ئەوىسترا زانىارى زۆر لەسەر كۆبكرتەو.. ھەروەھا مەلەبەندى رۆشنىرىيەكەش سەركەرمى ئەو كارانە بوون، لەپەر مامم چىشتخانەكەى داخست، گەراپەو ھەلەستىن، ئەمە سالى ١٩٧٨ بوو!

- پەيوەندىم بەئەفسەرمەكەى (موساد) موە كەردەموو مۆلەتى دام و تى: لەكاتىكى تردا بەيەك ئەگەينەو لەسەر شتى تر رىكەكەوين، كارەكانى تىرش كۆمەلەكەت ئەيبەن بەرپۆ.

لەوئۆ ناكام لەوان ئەما.. گەرامەو ھەلەستىن.. لەھەمان شوئىنى جارانا بەيەك گەبىشتىنەو، راپۆرتىكى درېژم لەسەر ئىشەكانم داپە وەك جارانا زۆر پىكەنى.

پەرسىم: بۆ پىنەكەنى؟

وتى: تۆ ئەتوانىت ھەرچى گەلەوئىرانى بكەيت!

وتى: (لىبانون مسكل) كە جولىنەرو وروژنەرى زۆر تىدايە توانىم بەزۆرى لە (ئوردن) بىلەى بىكەنەو، وەجا ئەو كاتە بىبىنە جى لىيىت.

وتى: ئەى بۇ نايكەيت؟

وتى: ئىيىستا كاتى نەھاتوو، ئەو جۆرە كارانە بۇ كاتى ناشتى ئەبن، كاتىك ئەبى كە دەرگەى ناشتى بەروى ولاتاندا روبىدات (جوو) زۆر لەشەر ئەترسن پىويستمان بەناشتىيە..

ها ئىيىستا خۆت نامادەكە بۇ شوپىنىكى تر.

- بۇ كۆى؟

- بۇ سەودىە.

ئەو ناوہ زۆر ترساندى، پىشى وىتى: كە ئەو كارە پىكەوہ رىكەخەين.

بەرئىگادا بۇ سەودىە

لەپىشا دەبو فىزەى كار رىكەخىت ناوپكىان پىدام لە (عمان) كە ھاولانىيەكى سەودى بوو بەناوى (ق)وہ.. دەمىك بوو كارى بۇ (موساد)ى ئىسرائىلى دىكرى، چومە لى.. كارى بۇ دىارى كرىم، ئەم ئىشەم لەتافى لاوئىدىا ئەكرىو باشم لىنەزانى.

وتى: ئەبى ئەم گەشتەت لەگەل من رىكەخەيت!

چومە لى باوكەم و پىم وى كە كارىك ھەيە لە (سەودىە) ئەمەوئىت بىچم.. رىگەى دامو چومە (عمان)، لەوئىشەوہ چومە (رىاض) لەگەل (B) ژىندا رۆشتم كە جوولەكەيەكى زۆر جوانبوو بەزمانى عەرەبىش بەچاكى قەسى ئەكرىو بەرەگەز (فەرەنس)ى بوو بەھاوئى (واى) و (ژەكەى R) داوامان لىكرا بىچىنە ناو (مەكتەبى بىزوتنەوہى رىزگارى خوازى فەلەستىنى)پەوو (دەزگەى قەسە وەرگرتن = التەنەب) تىا بىچىنەن، چەندەشمان بۇ كرا لەروخانى رەوشتى لەنىوانىاندا ئەنجامى بىمىن و لەنىوان (دەلۇماسى)يە عەرەبەكاندا بەتاپەمتى ناودارەكان، دەزگەى تاپەمتى و مەركەبى (نەنىمىان) بۇ ھاتە (شوقە)كەو كە لە يەكە لەگەرەكەكانى (رىاض) دا بەكرىمان كرىتوو، بالەخانەيەكى تا ئارەزوو كەيت قەشەنگ بوو.. دوو سەيارەشمان لەبەردەستدا بوو.. دەستمان كرىدە كارو جوئە، چوینە ناو (مەكتەبى - نوسىنگەى رىزگارى خوازى فەلەستىن)ى كارىكى گران نەبوو، چونكە ھەمىشە (پىشانگاو كۆر)پان ھەبوو، ئىمەش وەكو فەلەستىنى بانگەيشت دىكرابن،

بەھاورپىيەتى ژنەكانمان ھاتوچۆى (نوسىنگە) كەيانمان كىرد بەھۆى (وړوژپنەرى سىكسى) يەو ە توانيمان يەكك له (دېلۆماسى) يەكانى نوسىنگە ەلەستىنەكە بخەينە داوۋە بېروخىنن، ئەو يەكك بوو لەنزىكەكانى من.

دواى ئەو ە توانيمان دىزگاي (قەسە وەرگرتن) بەھۆى ئەو (نزىكەمەو) لەناو (سويچى كارمبا)ى ژوورى (ھەتسۆپنەرى كاروبارى سەفىر) بچىنن.

- ئەو دىزگايە زۆر بچوك بوو لەقەبارەى (مىش) يىكدا بوو پىيان دەوت (ژبابە) ئەم دىزگايە زۆر ەستيارە لەدوورى (٦٥) مەترەو قەسە وەرئەگرىت و ئەپىرئىت بۆ دوورى (٤٠) چل كىلۆمەتر لەوئىش دىزگايەكى وەرگىرمان دانابوو لەدوورى (٢٠) كەم لەدوورى مائەكەى خۆماندا، بەراستى ئەنجامەكەى سەرسۆپھىنەر بوو!!

بەھۆى ئەم دىزگايەو ە توانيمان ەمرچى دانىشتنى گرىنگى (نوسىنگەى رىكخراوى رىزگارى خوازى ەلەستىن) بەراستى ەيە وەرگرىن.

لەوانە (رفاندى چەك و تەقەمەنى و نەخشەكانيان و دانىشتنە گرىنگەكانيان و لەپىگەى (نوردنە)و ەو لەپىگەى (كارگە)كانى ەو بۆ ناو (ەلەستىن) چەند كارى تر لەپىگەى (يەمەن) و (لوبنان)و ە كە زۆرجار ئەم جۆرە كارانە لەپىگەى سەركردە ەلەستىنىيەكانەو ئەنجام دەردا.. ەروەك ئاشكرابوونى (سىياسەتى سەربازى بزوتنەو مەكو ئامانجەكانى و كارە داھاتوومكانى و گواستەو ەى كارى سەربازى بۆ لوبنان، لەداھاتودا كە (ئەبوزەعەيم) راسپىردا بوو بەم كارانە لەگەل ئاشكرا كردنى نەخشەى داھاتويان كە نىازيان ەبوو چەند (كۆگايەكى تەقەمەنى) لە (سەمىداو بەپروت)، لەژىر زەويدا ەرومھا لە (عين الحلوة)، دروستبەن، كە بتوانرئىت بەپىي نەخشەكانى خۆيان سەيارمەكانىشيانى تيا چەشار بىرئىت بۆمبابارانى ەمەيشەمى كارى لىنەكات.

يەك بەيەك ەموالەكانمان ئەگەياندەو ە (تەلئەبىب) دواى ئەو ە دىزگايەكى پەيوەندى كرىنىشمان دا ە ئەو نزىكەمان كە توانىبومان بېروخىنن ەم بەھەمان شۆ ە توانيمان دېلۆماتىكى (نوردنىش)، لە (رىاض) بېروخىنن.

* لەسالى ١٩٨٠ لەپىگەى نوسىنگەى بزوتنەو مەكو ە (جەواز سەفەرئىك) ى تەزويريان بۆ كىردم چومە لوبنان لەوئىش لەپىگەى وشكانى ەو بەپاسىك (٥٠) نەفەرى بەرەگەز جىاواز لەچەند ولاتىكەو ە ھاتبوون چوینە (سوريا) لەسەربازگەيەكدا دانراين، سى

(كردنە دەۋە ھەئبەستىن و چۈنەيتى بەكار ھېتەن) يان.

لەو سەرباز گەيەۋە گواستراينەۋە بۇ سەرباز گەيەكى كە لە (سەيدا) بەفەرمانىيىكى رەسمى مەشقىمان لەسەر جۇرەھا چەك كىردو و ناھەنگىيىكى بەخىرەھاتنىيان بۇ گىرپاين كە (ئەبو جىھاد) يىشى تىبابوو.. دواى بەخىرەھاتنى و مەشقىكرەن دابەشكرائىن مىيان كىردە سەرۋىكى گەشتەكان واتە (دەۋرىيات)، چۈنكە لىھاتوو بووم لە (سايمەقىدا)، ئەۋەش واى كىرد كە بەئازادى بەناو سەرباز گەكاندا بىجۈۋلىم، پىش ئەۋەى سەفەرى (لۇبىنان) بىكەم بەدە رۇژىك چاۋم بە (ئانى) ئەفسەر كەۋت و تىيگەياندەم كە نىشم لە (لۇبىنان) جىيە، ناۋنىشانى (نوسىنگەيەكى گەشت و گوزار) دامى و ئەۋەى پىۋىست بىت لەۋى دەستەم ئەكەۋىت و ئەۋ سەعاتەى كە ھەمبۈۋ گۆرى بەسەعاتىيىكى تازە بىچۈكتىش كە لەپىگەى ئەۋ سەعاتەۋە بەردەۋام پەيۋەننىمان ھەمبۈۋ، چەند شىيىكى تىرى پىدام ۋەك (۸۵) ھەشتاۋ پىنچ جۇر كىلىلى دەرگا. دەرگاىەك بۇ ناردەن و كامىرايەكى تايبەتى بۇ ۋىنەگرتنى بەلگەنامە (ۋەسائىقە) كان و عەيىنەكىكىش كە بەتىشكى (ژىر سور = تحت الحمراء) كارى ئەكرد بۇ بىيىنى شەۋ.

رۇژانە راپۇرتەم دىنارد دەربارەى سەرباز گەكان و دەرگاكان و ھۇكانى گواستەنەۋە چەك و تەقەمەنى و شىۋەى گواستەنەۋەى، تا جارىكىيان ئاگادار كىرام لەگواستەنەۋەى (چەك و تەقەمەنى) كە لەپىگەى دەرپاۋە گواسترايەۋە، داۋام لىكرا كە چاۋپىزى رىگاگە بىكەم و جەنەرال (ئانى) لىئاگادار بىكەم، ھەستام بەۋ كارەۋ ھەۋالەكانەم نارد.. پىش (نىۋ سەعات) ھەۋالەم پىترا، كە ئەۋ ناۋە بەجى بەيلىم، بۇردومانى كارۋانەكەيان كىرد بەفەرۋە.. بەلام ھىجىيان پىۋەنەبۈۋ.. كە ھەۋالەكەم گەياندەۋە (ئانى) زۇر تورە بوو نارەھەت بوو، شوپىنى ھەندى گەنجىنەى چەك و تەقەمەنىم زانى، بەلام بۇردومانىيان كىردبوون.. زەمەرى لىنەكەۋتەۋا چۈنكە بىيىلى چەك و تەقەمەنىيەكان تۆكەم بوون لەژىر زەۋىشدا بوون.

* دواى ئەۋ كارانە ھەستام پىيان، داۋام لىكرا كە كارى روۋخانى رەۋشى ئەنجام بەدەم ئەناۋ شۇر شىگىرەكاندا.. ئەۋ كارەشم كىردوۋ ماۋەى سى سال دەستكەۋتى زۇرم ھەمبۈۋ، ئەنجامى چاكى گەياند كە ھەندى كەسى (لۇبىنانى ۋە قەلەستىنى) م لەرۋوى ئەخلاقيەۋە روخاند.

★ داوام لی‌کرا هم‌وال ناردن له‌هه‌ندی سهربازگه‌دا دابنیم نه‌مه کارپکی گرانبوو.. چونکه (سهربازگه‌کان - معسکرات) ژماره‌یه‌کی زۆر سهربازو نه‌فسه‌ری تیدا‌بوو.. هاتو‌چۆیان گهرم بو.. به‌لام (نانی) ناوی هه‌ندی (نه‌فسه‌ری) پیدام که پیشتر کاری رو‌خاندنیان له‌سهر کرابوو له‌پ‌یکه‌ی نه‌وانه‌وه توانیم بگه‌مه هه‌ندی سهربازگه له (صورو سه‌یدا - عین‌الحوه) شوینی کۆبونه‌وه‌م‌کان دم‌زگا هه‌وال‌ناردنیان تیا بجینم.. له‌به‌رگرانی کاره‌که هه‌ندی جار په‌نام نه‌برده به‌ر (ده‌رمانی‌کی خه‌وینهر) که بۆ ماوه‌ی نیو سه‌عات توش‌بووه‌که‌ی نه‌خه‌واند. توانیم بچمه هه‌ندی زوور، نه‌و چاویلکه‌یه‌ی که باسم کرد توانیم به‌کاری به‌ینم که نه‌مخسته سه‌رجاوی راستم به‌هۆی کامیرا‌که‌شه‌وه وینه‌ی نه‌و به‌لگه‌نامه‌نه‌و پ‌سولانه‌شم نه‌گرد ته‌نانه‌ت کلیلی ده‌رگا‌کانیش دوا‌ی نه‌و کارانه‌ش راسپ‌یرد‌رام که ره‌واج به (ماده‌ی بی‌هۆش) که‌رم‌کانیش له‌چه‌شنی (تلیاک) بده‌م له (لوبناندا) به‌تا‌یه‌تی له‌نیو جه‌نگاو‌مرم‌کاندا.. نه‌م کاره‌م زۆر سه‌رکه‌وتو نه‌بو!

نه‌و سهربازگانه‌ی منیان تیا‌بووم کاتیک (پارتی زانه‌کان) بیانویستایه په‌لاماریک نه‌نجامی بدن شه‌و ناهه‌نگیان بۆ نه‌گیران و خوا‌حاه‌یزمیان لینه‌کردن پیش نه‌وه‌ی کارمه‌کیان نه‌نجام بدن هه‌والم نه‌گه‌یاندا که نه‌بووه هۆی شه‌هیدبوونیان یان سه‌رنه‌گرتنی کارمه‌کیان، یه‌که به‌یه‌که هه‌موو نه‌نجامه‌کانم نه‌زانی؟! کاتیک نیسرائیل باشوری لوبنانی داگیرکرد من له‌وی‌بووم، له‌گه‌ل رو‌وداو‌مه‌کاندا نه‌زیام، زۆر جار ده‌که‌وته‌مه دوا‌ی مه‌رکه‌وه‌و رزگارم ده‌بوو، تا سالی ۱۹۸۲ دوا‌ی سی سال داوام لی‌کرا که که (لوبنان به‌جی به‌ینم، له‌پ‌یکه‌ی نه‌وردنه‌وه بگه‌رپ‌مه‌وه فه‌له‌ستینی داگیرکرا).

جی‌گیربون له‌فه‌له‌ستین

دوا‌ی نه‌وه‌ی نه‌م رۆلهم پ‌یراسپ‌یدرا بوو له‌لوبناندا گه‌رامه‌وه نه‌وردن و ماوه‌یه‌کیش مامه‌وه ناهه‌نگیک گه‌ورمیان بۆ گیراین له‌گه‌ل (خوراندنه‌وه‌و سه‌ماکردن و رابواردن) کارتیکیان پیدام که به‌هۆیه‌وه نه‌م‌توانی بچمه هه‌موو (مه‌لهاو سه‌ماگه‌و یانه‌گانی خواردنه‌وه‌وه).

★ له‌نو‌تیلیکی شاری قودسدا ده‌ستم به‌کارکردن کرد تا سالی ۱۹۸۸ په‌له‌به‌ندی کارمه‌کانم له‌فه‌له‌ستیندا له‌سالی ۱۹۸۲هه‌و به‌م جوړه‌ بوو که بۆتان نه‌گیرمه‌وه:

يەكەم ئەسالى ۱۹۸۲ بۇ سالى ۱۹۸۸ سەرمەي راپەرپنەكان بوو لەم ماوەيەدا كارەكانمان سوکبوون بریتی بوون لە (وێران کردن - روخاندنی خوڕەوشت - کۆکردنەوه زانیاری و چەندەها کاری تر).

مخابەرەت داوايان لیکردم کەسى نزیکی خۆم تێوینەگلینم نەك منیش ناشکرا بېم.. ئەوان نەیان ئەویست من لەدمستبەدم.

لەم ماوەیە ئیشکردنەدا زۆریك لەتۆرە فەلەستینیەكانمان ناشکراکردو کۆمەلانیك بەکرێگراومان دروست کردو هەندیکیشیان فیتری جۆرەها چەککران. من سەرۆکاوەتی و سەرۆک کاری و رێنمونی هەندیک لەو بەکرێگراوانەم ئەکرد لە (خودسو بەیت لەحم و رامەللاو خلیل) لەو ماوەیەدا کاری زۆرم نەبوو! تەنها کاریکم ئەوه بوو خراوە خولیکی چروپری بەکارهێنانی چەکەوه بۇ ماوەی سێ مانگ کە لەسەربازگەیهکدا بوو لە (تەلەبیب) بەرووی (یافا)دا لەسەر قەراغی دەریا، لەو خولەدا کە بۆم باسکردن فیتری بەکارهێنانی جۆرەها چەککرام، لەگەڵ جۆرەها تەقەمەنی و نارنجۆک و نیشانە شکاندن بەدمەستی راست و چەپ و نیشانە و مستاو و جولاو، نیشانەكان بریتی بوون لەوێنەى مرۆڤ کە نیشانەى (سوور) لەسەر شوێنى کوشندە دانرابوو! دەبوايە بپیکرایە کە بریتی بوون لە (دڵ و قورپگو سەر) ئەم خولەشم بەسەرگەوتووی تەواوکرد.

دووەم قۆناغ ئەسالى ۱۹۸۸ موه دەستیپێکرد بۇ سالى ۱۹۹۰ کە کاتی راپەرپنەكان بوو. راپەرپن بە (بەرد) دەستی پێکرد.. نەمان ئەمرای چۆن وەلامی ئەو مەندالانە بەدینەوه! هەموو رۆژیک یەکیکمان لێنەکوشتن، بەلام بەردیاران زیاتر ئەبوو! بەوهشەوه نەمەستان بۆمبى (مۆلۆتۆف) پشيان بەکار ئەهێنا.. کە هەندیک جار ئەبووه هۆی سوتاندنی سەیارەو برینداربوونی پیاوه بەکرێگراوەکانیشمان.. دەبیست ئەو گالته جاپییه کۆتایی بیست رێنەدەمین مەندال یاری بەداهاتووی (ئیسرائیل) بکەن.. ئەمە ئەو پەڕی گالته جاپییه بەو قسانە (س)ی ئەفسەر هاتە قەسە لەگەڵماندا کە بریتی بوین لەکۆمەڵی سەرۆک و لێپرسراوی بەکرێگراوان.. لەم دانیشتنەماندا کارمان بۇ دیاری کرا.. دەستمان پێکرد.. بە (سەیارەو جلی پۆلیسی) یەوه، مەندالە راپەرپووەکانمان ئەفەندو لێمان ئەگرتن و جاری وا هەبوو بۇ ماوەیەکی زۆر دورودرێژ راومان ئەمان و شوێنیان ئەکەوتین بەکۆلانەکاندا تا ئەمانگرتن.. ئەم کارەشمان لەو شوێنانەدا ئەکرد کە نەیان ئەناسین کاری دزی و شکاندن دەرگای دوکانی راپەرپووەکانمان ئەکرد لەگەڵ سوتاندنی سەیارەى

عەرمبەكان بەمادىيەكى سوتىنەرى خىرا لەگەل سەربازمەكاندا بەشدارىمان ئەكردو گوللەمان ئەتمەقاند كە ھەندىكەمان بىرىندارو گوژراو ئەكردن^(۱).

ئەو دزى و كاولكارىيەى ئەمانكرد لەنىوان خۆماندا بەشمان ئەكرد، ھەروەھا بەناوى لایەنە ھەلەستىنەكانەو (دروشم) - شەارمان بەدىوارمەكانەو دزى لایەنەكانى تر ئەنووسى و (پروپاگەندە - دىعايە) يەكى زۆرمان بەو ناوئەو ئەنوسىن و ھەندىك جار بەناوى ئەوانەو بەسى خۆپىشاندانى و ھەمىمان بۆلۆنەكردەو.. ئەمە سروشتى كارمەكان بوو لەماوى دوو سالد.. دواى ئەو دۆخىكى ترى و مرگرت ئەویش بەسەر گەرمكردنى خەلكى بەخۇيان و لایەنەكانەو ئەك بەئىسرائىلەو.

قۇناغى سىيەم: ئەسالى ۱۹۹۰-۱۹۹۲

ئەم قۇناغە دەتوانرىت ناو بنرىت قۇناغى روخاندن: مخابەرات گەيشتبوونە ئەو رايەى كە روخاندنى گەل و وئرانكردنى بەسە بۆ زالبوون بەسەرياو كۆتايى ھىنان بەراپەرىنەكەيان. دەستمان بەئەنجامدانى نەخشەو پىلانەكان كرد: ئەویش (شوردنەوى مېشك)ى بەكرىگىراو بوو بەجۆرەك بېتە پياوئىكى بەبىروبوو پرو چارمنوسى خۆى بەستىتەو بە (ئىسرائىلەو) و گيان فېداو خۆبەخت كار بىت بۆ (ئىسرائىل)، ئەمەش بۆ عەرمبىكى موسولمان گرانە، ئەمە كارىكى گران و درېزخايەنە لەگەل ھەمو كەسكىشدا ناكرىت، مخابەرات ئەيتوانى بەكرىگىراوى بكاتە راھاتن، ئالودەبون (ئىدىمان) وەك راھاتن لەسەر مادە بېھۆشكەرمەكان كە ناتوانرىت وازى لېبھىنرىت، وە لەگەل ئارموزوبازىدا تېكەل بكرىت، كە ئەمەش لەدل و دەروونى بەكرىگىراودا دەچەسپى و ناتوانرىت وازى لېبھىنرىت.

ئىستا من بەئىو ئەئىم: مخابەرات زۆر بەناسانى ئەتوانرىت بەكرىگىراو دروست بكات، واپىلېكات دواى دەرجونى داگىر كەرىش ئەو (خيانەت) وەك خويىن لەدەمارمەكانىدا بچوئىت؟.

قۇناغى چوارەم: سالى ۱۹۹۲-۱۹۹۳

(۱) ئەمە كارى دەستەلاتدارمەكانە.. بۆ ئەوان نىيە دروشمى مافى مرؤف پىادە بكمەن، بەلام بۆ زۆرلىكراو دىبىت ھەمو بەندەكانى مافى (مەندال و ژن مرؤف) پىادە بكات.. پاشان شەر بەچەك و تەقەممەنى بۆ

لەم قۆناغەدا جموجۆل و گۆرۆ تینی بزوتنەوێ (حەماس) ی ئیسلامی لەزیادیووندا بوو، ئەم قۆناغە قۆناغی چڕکردنەوێ چالاکیەکان بوو لەسەردەمی (حەماس) دەربارەى چالاکیەکان و چاودێری و بەدواداچوونمان ئەکردو کارمان لەسەر روخانی ئەندامانی (حەماس) ئەکرد، چونکە چوێ ناوێوێ ئەم جۆرانە لەبەر دینداریان گرانە بێوێست بوین بگەرێن بەدوای هۆی تردا، ئەوێش چڕکردنەوێ چالاکیەکانمان بوو لەسەر ناوێوێ خێزانەکانیان بەتایبەتی (ئەندامانی خێزانی سەرکردەکانیان لەگۆرۆ کچ و ژن و براو خوشک و نامۆزاو پورزاو خالۆزا)، بەهەر نرخ و شیۆمێک بووێ لییان رابکێشین و لەرووی ئەخلاق و دینەوێ بیانپروخێنین.. هەتا منداڵە تازە پێگەیشتووەکانیشیان کە تازە فێری دیندارى و پەرۆردەى ئاپنی ئەکران کە هەر چۆن لەگەڵ لایەنەکانی تردا ئەم کارەمان ئەنجامداو ئەنجامیشی هەبوو.

لەسەرێکی تریشەوێ بەربەرەکانی (حەماس) مان ئەکرد بەداخستنی (مزگەوت) و (گرتنی ئەوانەى خەریکی فێرکردن و وانە و تێشەوێ بوون) داواکراوێو لە (بەکرێگراو) کانمان لەمزگەوتەکانا ئاشووبوو بشیوی بنیینهوێ بۆ ئەوێ داخستنیان ئاسان بێت و حکومەت بتوانێت بەو بیانووانەوێ دایان بخت.

ئەم کارانەمان سەرکەوتوو نەبوو لەبەر ئەوێ بەشیۆمێکی تر دەستمان بەکارکردن کرد، بەم رێگایانەى بۆتان باسدەکەم:

یەکەم: ئەو منداڵانەمان ئەگرت کە نوێژ ئەکەن لێبێچینەوێمان دەربارەى نوێژکردن و قورئان خوێندن لەگەڵ ئەکردن تا لەمالەوێ بترسن و رێیان لەهاتوچۆی مزگەوت لێبگرن. دووهم: گرتنی ئیمامی مزگەوتەکان و تاوان دانەپالێیان و حکوم دانێان بۆ ماوێ درێژخایەن بۆ ترساندنێ نوێژخوێنان و منداڵەکانیان بۆ ئەوێ هاتوچۆی مزگەوت ئەکەن. فەرماندراوێو بە (کرێگراو) دکان هەستێ بەکاری (نێربازی) لەناو مزگەوتەکاندا، پەردەى لەسەر هەئمالدرێت تا مزگەوتەکان پیرۆزیان لەدەست بەن و لەبەرچاوی دایک و باوکی منداڵانی هاتوچۆکەرانى بکەوێت.

ئەم قۇناغە ئىش كىردىن بوو دۇى (كەتیبەكانى عزمت الدین قەسام) (بالى سەربازى بزوئەنەۋى ھەماس) ئەم كارمىشان لەباشورى فەلەستىن چىر كىردىۋە لەناۋجەكانى (قودس - بىت لەم - رامەللۇ) بەم جۆرە:

يەكەم: سوارى سەپارەى عەرب ئەبەيىن و بەتەۋاۋى چەك و تەقەمەنى و دەزگای پەيۋەندى كىرنەۋە، وە بەدەزىزى شەۋورۇز ھاتۇچۇمان ئەكرد چاۋدېرى ئەو ھىلانەمان ئەكرد كە تەقەپان لىئەكرا، ئەگەر سەپارەى جۈلەكەمان بەدپايە (خۇى بەتەنھا) دۋاى ئەكەۋتەن تا بەسەلامەتى ئەمانگەپاندەۋە شوپىنى خۇى.. جارجارمىش كەۋتە (مەفرەزەكانى جەيش) و پارىزگارپەمان ئەكردن بەكارھىنانى سەپارەى عەربى بۇ ئەۋە بوو كە چۈپنە ناۋ شارە عەربىيەكانەۋە ئاسان بوو ھاتۇچۇ بىكەين.

دوۋەم: بەكارھىنانى شوپنە مردوۋەكان: ئەو شوپنەنى كە (مخابەرەت رىكخستنى كەتیبەكانى) تيا ئاشكرا بىكات رىكخستنى نوپەمان تيا دروست دەكرد، كارى دەستۈشاندىمان پىنەنجام ئەدان بۇ ئەۋەى كەتیبەكانى تر وابزانن لەۋانن و دروست بوۋنەتەۋە.

لەكاتى دەستۈشاندىنا ئەمانگرتن و رەۋانەى زىندانەكانەمان ئەكردن بۇ ئەۋەى لەۋىش بىكەن و سودىگەپەنن و بەھۇپانەۋە چۈنە ناۋ كەتیبەكانەۋە ئاسان بىت، بەلام ئەم جۆرە كارانەمان زوۋ ئاشكرا ئەبەۋن لەلەپەن كەتیبەكانى (عزمت الدین قەسام) وە بەھۇى ئەو رىگا جۆرەبەجۆرانەى كە ئەۋان ئەمانگرتەبەر.

تەۋەرىكى ترى ئىشمان كاركردن بوو لەسەر روخاندنى ئەو كەسانەى كە جىگەى مەمانەۋ بىرواى (ھەماس) بوۋن و لەرابردوۋا زۇر چالاك بوۋن، ئەگەر لەگەل پەككىكاندا سەركەۋتەنمان بەدەست بەپنايە بەكارمان ئەھىنا بۇ لىدانى كەتیبەكان لەناۋەۋە، چۈنكە ئەو جۆرە كەسانە جىگەى بىروان و كارى چۈۋنە ناۋەۋە لەپىگەى ئەۋانەۋە زۇر ئاسان بوو.

ئازىزان ئەۋەى ئىستا بۇتان دەگىرپەۋە قەسەۋ رەۋاۋى خىانەتكارپكى فەلەستىنىيە كە بىستەۋ پىنج سال لەگەل (دەزگا مۇساد) ئىسرائىلدا ئىشى كىردوۋە دۋاى لەلەپەن (دەزگای مەجدى) سەر بەبزوئەۋەى ھەماسى ئىسلامىيەۋە ئاشكراكرادەۋ پەشىمانى دەربىرپەۋە.

سېنىم: بەشدارى كارە سەربازىيەكانى ئىسرائىلىيەمان ئەگەردە لەكەتلى ھېرشىرىدە بۇ سەربازىيەكانى ئەندامانى (ھەماس) بۇ نەمۇنە: بۇ خۇم بەشدارىم لەھىرشىرىدە سەربازىيەكانى ئەندامانى (ئىسرائىلىيە) بىلەن بىرلىككەن (گۇناھ..) شاردىۋە لە (بېرىم بالا) لە (پامەللە) كەردە لەكەتلى ھېرشەكەدا سەربازىيە ئىسرائىلىيە كۇزۇران، بەلام باسايان ئەگەردە. قۇناغى شەشەم دۇا قۇناغى خىيانتە ئەسلى ۱۹۹۵ - ۱۹۹۶ تا كەتتە

لەم ماۋىيەدا مەشقۇ ۋەھىنەنەنكى زۇرمان كەردە لەنۇسەينگەي مەخەبەراتدا لەسەربازىيەكانى (پەيۋەندى كەردە بەسەركە دەستەكانەۋە) كە بۇ (ئىسرائىلىيە) ئىشيان ئەگەردە، بەتەبەتلى لەناۋەچەي (۱) چۈنكە پەيۋەندى كەردە بەم دەستانەۋە زۇر دۇۋار بۇۋەن لەزىر دەستەلەتلى ئىسرائىلىيە دا نەبۇۋەن بۇ نېمە زۇر ئاسان بۇۋەن رېكەۋتەنەكانى (ئۇسلىق) ئەۋەي تەبەۋە كە گەيلى ئەۋەكەسانە بېرىزىر كە كەريان بۇ ئىسرائىلىيە كەردەۋە. بۇ دەستەلەتلى ھەلەستەينى بەھىچ جۇرەك نەبۇۋە ئەۋەكەسانە بېرىت پە بەدۇادىچۇۋەن لىكۇلەنەۋەيەن لەگەل بىكەت.

(غەرىفەت) خۇي ئەمەي مۇركەدبۇۋە كە ئەۋەن (پەيۋەندى) ئىسرائىلىيە ھەلەكەتتە تەنەنەت كەتتىشيان قەدەغە (مەنۇع) بۇۋە لەزىر ھەربىي ئاۋىكەدا بۇۋەيە. ئىشەنكى تەبەت لەتۇركىيە

لەسلى ۱۹۹۲ مەن (ۋەي) بانگەريەن بۇ يەكەن لەسەربازىيەكانە خۇلەكەي مەشقەردىن زۇر پەشكەۋتۇيان پەكەردەن كە تەبەت بۇ بە (ھەزى تەبەت - قەۋە الغەسە) لەۋ خۇلەدا لەسەربازىيە (دەمانچە) يەكەن ھېرگەريەن كە (۲۲) گۇلەي ئەتەقەندە كە گۇلەكانى لەگۇلەي دەمانچەي (۹) مەم گەۋەرتبۇۋەن، دۇۋ جۇرەن، جۇرەكەي بەدەستى راست جۇرەكەي تەريان بەدەستى چەپ كە گەريەكەي بۇ كەردەۋە تۇندە ئەگەردە لەمەچەك كە زۇر بەھەز بۇۋە بۇ ئەۋەي لەكەتلى تەقەندە رات نەتەكەنەت.. ئەم دەمانچەيە بە (تەكەۋە) تەقە ئەگەردە. دۇۋ ئەم خۇلەش گۇستەينەۋە بۇ (تۇركىيە) ۋە ئاۋەشيان پەيدەن كە پەيۋەندى بىكەين بە (كەسەكەۋە) كە كەريان بۇ ئاسان ئەكەۋە تەيەن ئەگەيەنەت كە ئىشەن چەيە پەي، پەيۋەكەيەندەن كە ئىشەكەمان بېرىتە لە (تەۋەكەندى) يەكەك لەسەركەدە (خۇرناۋەيەكانە) كە پەيۋەندى دۇستانەي لەگەل غەرىمەدا ھەيە خەلەي (بەريتانىيە)، ئەم ئىشە (۱۰) دە رۇزى خەيەندە، شۇنەكەيەن زەنۋە بەنەخەشەيەكە داپەزراۋ كەبەريە (خۇرناۋەيەكانە) لەناۋە سەيەركەيدا تەۋەكەندە بەسەركەۋەيە

كارمەكەمان ئەنجامدا، ھەمان رۆژ گەيشتىنەۋە ئىسرائىل و ئاھەنگىكى گەورەشيان بۇ گىرپاين.

ئە پاداشتى ئەم ھەموو كارەدا ئىسرائىل چىيان پىكردىم

پاداشتىيان چۈن دامەۋە؟

دوای ئەۋى لىمۆكە گوشراۋ ھېرى دراپە تەنەكەى خۇلى بەندىنخانەۋە لەسەرەتەى سالى ۱۹۹۶ دا، (موساد) پېيان راگەياندەم كە ئەمیانەۋىت بىگرنو بىمخەنە (بەندىنخانە)ۋە تا لەنزىكەۋە ئاگادارى ئەندامەكانى (جەماسى ئىسلامى)بىم. خورەۋىشتى ئەۋان ۋەربىگرم و پەيۋەندىيان پېۋە بىكەم ۋەكو ئەندامىك، ئەمەش دوای ئەۋ (چۈر ھېرشە تۆلەسەندەنەى كە بەشۈن شەھىدكەرنى ئەندازىار.. يەحيا عەياش)دا ھاتبۈۋ بە (موساد)م راگەياندە: ھىچ پېۋىست ناكات مەن ئەم ئىشە بىكەم، ئاشكرايۈنم زۆرە بەتايبەت مەن (دىندار) نىم و ناستۈنم ۋەكو ئەۋان بىكەم ۋە ئەزىانەدا نوپۇزم نەكردۈۋە؟

بەلەم ئاراميان كەردمەۋەۋە وتىيان: چەند كەسكى تىرىش كە (لەدەرەۋە ئەمەناسىن) لەگەلتە ئەنئىرىنە بەندىنخانەۋە پىكەۋەش كارىكەن بۇ خۇشت ئاسانترە.

ھەۋلى زۆرم دا كە ئەم كارە بۇ مەنئەت، بەلەم بىئاكام بوۋ مەن چاك ئەمزانى كە مەن ناتۈنم ۋەك ئەندامەكانى (جەماس) بىم شەكەنى تر بەزۋى فېرېۋوم، بەلەم مەن كۈرى خېزانىك نەبۈوم بىتۈنم ۋەك ئەندامانى (جەماس) پەرۋەدە بىم! لەۋ كاتانەدا ھەستىكى نامۆ سەرسۈرپەنەر سەرسامى كەردم ۋەروى تىكەردم چەندەھا خەيال بەمىشكەدا ھات دوای ئەۋ ھەموو خەمەتە بە (جۈلەكە) سەرنەنجام بۇ بەندىنخانە!!؟

ئەمە پاداشتى ئەم ھەموو خەمەتە بوۋ كە پىشكەشم كەردن، ئەمە (خەلەتە) ئەمە (سەرنەنجامى ناپاكى - خىانەتە)

زۆر لەجەماس ئەترسام، ئەۋى دەرپارەى ئەۋان كەردىۋوم بەسبۈۋ بۇ ئەۋ ترسەم.. ھەستەم بەنارەھەتى ۋە دلتەنگى ۋە بىتاقەتتەيەكى زۆرۈ بېۋىنە ئەكەرد.. ئاخ ۋە ھەسرەت ۋە پەشىمانى بەخەيالەدا گۈزەرىيان ئەكەرد.

ۋەك لىمۆ ئاۋەكەيان گوشىم.. لاۋىتەم بۇيان سەرف كەرد.. ھېرپىيان دامە بەر دەستى (جەماس) لەكۈپش لەبەندىنخانە!!!

لەسەر داۋى ئەۋان ۋە بۇ زانىارى بەھىز چۈۋەم بەندىنخانە.. دوای چەند رۇژىك ۲۷. ھەستەم ئەكەرد چاۋەكان بەدوامەۋەن ۋە ئاگان لىمە.. ۋا دلى خۇم ئەدایەۋە كە ماۋى

بەندىبۈنەكەم كەمەو لە (سى مانگ) تېنەپەرپەت و ئەگەرى ئاشكرا بوونم كەمە! دەستەم
كرد بە (شەو نوپۇز قورئان خوپىندىن و رۇزۇگرتن) دووركەوتەمەو لەھەر ھەئسوكەوتىك
جېي گومانى نەوان بېت، ھەوئەم ئەدا ھەموو شتىك فېترېم، دواى (مانگ و نيوپك) خرامە
ژېر پىرسىارو لىكۆلىنەو (دەستگای ئاسايشى ھەماسە) ۋە كە بە (مەجد)
بەكورتكراۋى دەناسرېت.

تەنھا دواى (۴۰) رۇز ئاشكرا بووم، دانم بەھەموو شتىكدا ناو چىرۇكى چارەكە
سەدىيەك لەسىخوپى و خىانەتم گېراپەو.. زۇر زۇر پەشىمانىم دەربېرى لەو ھەموو
سالەى كە خزمەتم بە (جوولەكە) ى داگىر كەر كردوۋەو خىانەتم بە (گەل - نىشتان -
ئاين) م كردوۋە.

ھەموو خۇشىيەكان ھەموو رابواردنەكان ھەموو گەشتەكان ۋەك خەيالى واپوون و
تېپەرپىن و تەنھا پەشىمانى بوو ھاۋرېم.. بەلام چارم نەبوو، چونكە ئازادى و ويستى
خۇم لەدەست دابوو.

بەپىزان واپزانم ھەموو تېگەشتن سەرنەنجامى خىانەت جى بوو؟

سەرنەنجامى پارەپەرسىتى و ئارەزو بازى جى بوو؟

سەرنەنجامى پەروەردى نادروستى باوك و خىزان جى بوو؟

ئاكامى بېگانەپەرسىتى جى بوو؟

ئاكامى ھاۋرېنى خراب و كەسىتى روخاۋ جى بوو؟

نەنجام، ئەى خاك، ئەى گەل، ئەى ئاين، ئەى وىژدان، پەشىمانىم لىقبولۇ بفرموون.

(خ) ى خىانەتكارو ناپاك بەخاك و نەتەۋەو ئاين چۇن ئاشكرا بوو؟

دەربارەى ئاشكرا كىردنى (خ) ى ناپاك، بەپىرسى ئاسايشى ھەماس، كە دەزگاپەكە

بەناۋى (منظمة الجهاد والدعوة) بە (مجد) دەناسرېت دەگېرپەتەو دەلى:

لەزنجىرەى گرتن و راپېچكىردنى گەنجان بەرەو زىندانەكان لەلايەن (ئىسرائىل) ەو (خ)
يەكېك بوو لەۋانەى كە لەگەل لىشاۋىك لەنەندامانى (ھەماس) دا گەپشە (زىندانخانەى
مەجد)، لەم كاتى بەلىشاۋ گرتەدا ۋاتە ناردنى چەند كەسېك بەمەبەستى كار كىردن بۇ
بەرژەۋەندى ئىسرائىل لەناۋ زىندانەكاندا، دەبېت زىندانىيان زۇر بەئاگاۋ و رىا بن پىرسىار
لەۋانە بىكرېن كە تازە دەخىرېنە زىندانەۋە، ھەر لەگەل گەپشەنى (خ) دەستكرا
بەپىرسىارو لىكۆلىنەو:

- ناۋى جىيە؟

- كى ئەناسىت؟

- كەسە نىزىكەكانى كىن؟

- ناسىياو خرمى كىن؟

بەلئى بەم شىۋىيە پىرسىيىرى ئاراستە ئەكرى ئەتوانىت ئەسەر زارى خۇي ۋەلامى
لىۋىرىگىرىت، دىۋىيە لەدەرەۋى زىندان ۋەلام بەتايەتەۋە لە (كۈنترۇلى) دەرەۋى
كەربىۋ تەنەنەت نەپنەھىشت كەس سەردانى زىندانىش بىكات.

كەۋاتە ئەبىت لەزارى گومان لىكراۋەكەۋە ۋەلام ۋىرىگىرىت.. نەمانتوانى زانىيىرى
تەۋاۋ لە (خ) ۋىرىگىرىن تەنەنە ۋەۋە نەبىت لە:

(لەخىزانىكى روۋخاۋە، يەككە لەخەمەكانى بەۋى پەيۋەندى بەكەتەبەكانى شەھىد
عزت الدىن قىسام) ۋەۋە گىراۋە، دىبىت تەنەنە لەخۇي نىزىك بىيەنەۋە، يەككە لەرۇلە زىرەك ۋە
لىتەۋەۋەكانى دىزگاي ئاسايىشى خەماس) راسپىردا كە لە (خ) نىزىك بىيەنەۋە، بەجۇرىك
كە نىزىكەكە نىشانەنى تىرپان نەبىت.

رۇز دۋى رۇز زانىيىرىيەكانى دىدەيە دىستان:

- ئەۋ بەكرىگىراۋە لەدەرەۋە نوپۇزى نەكرەۋە!

- بۇ ماۋە دۋى سالى زىنى ھەبۋەۋە تەلەقى داۋە، ئىستا زىنى نىيە؟

- تەمەنى ۴۰ سالى.

- رۇشتۇتە (ئوردىن - لوبنان - سەۋدىيە - تۈركىيە)!

- پەيۋەندى نەبۋە بەرىكەستەكانى (خەماس) ۋەۋە!

- ئىستا چۈن ئەسەر (خەماس) زىندانى كراۋە؟! لەزىندانىشدا لەزىر ئالاي

(خەماس) دا زىندانى دىكرىت نەك لەزىر ئالاي لايەنىكى تر.

- لەدەرەۋە نوپۇزى نەكرەۋە، ئىستا نوپۇز دىكات!

ئەم زانىيىرىيە سەرتايىيەنە بۇ ئىمە بەس نەبۋەن بەمەرىجىك ماۋە بەندىكرەنى ئەم
بەكرىگىراۋە كەم بوو.. دىبىت زوۋ بىجۋىيىن ۋە پەبەندى ئەۋ زانىيىرىيە كەمانە بىن،
پلانىكىمان دەرشت كە بەپارمەتى خوا پلانىكەمان سەرى گىرت بەم جۇرە:

قۇناغى يەكەم: دەرۋەرو دراۋىيى ئەم بەكرىگىراۋەمان پىشكىنى بۇمان دىكرەۋە كە

۲۷۲ پەيۋەندى بەكەسانىكەۋە ھەيە كە لاي ئىمە جىگە گومانەۋە ئالۇزىن، گەراپىن بەدۋى

كەسىڭدا لە ھاۋرېڭانى كەمتر زېرەك و لېھاتوو بېت.. گەنجىكى تەمەن بېست سالىمان دۆزىيەۋە، كەسىكى خۇمان كە زۆر لېھاتوو بوو بۇ (جەماس) و كەسىش نەپنەناسى لىنى نىزىك كەۋتەۋە قسە قسەى راڭىشا تا بۇمان دەرگەۋت: ئەم گەنجە بېست سالىمان كەسىكى رووخاۋەو خورەۋىشتى نىيە بارى خىزانىش نالەبارەو خاۋەنى كەسىتتىيەكى لاۋازە، بەم جۆرە روخانى لەبەردەم ئاسايشدا ئاسانە.

ئەم كەسەى ئىمە وا دىرىخات بۇ ئەم گەنجە كە ھەردوكيان ھاۋشېۋەن لەبارى خورەۋىشتىيەۋە ھەرومكو ئەوان ئەمىش كە كارىڭ و ناۋى كەسىكى بېندراۋە كە پەيۋەندى پېۋە بكات، بەلام لەترسى (جەماس) ناۋىرېت پەيۋەندى پېۋە بكات باشە، خىرا كورە گەنجە كە ۋتى: ھىچ مەكە ناۋى ئەو كەسە بىدەرە من، من پەيۋەندى پېۋە ئەمكەم و پارمەتتە دىدەم.

ئەۋىش ناۋى لاۋىكى پېشكەۋتەى خۇمانى پېدا كە لەزىندانەكەدا نەناسراۋەو.. ھەردوكيان كۆبۈنەۋە بەجۇرېڭ كە ھەرىپەكەيان لە (تۆرېڭى) جىۋاۋازدا كار دىكەن. ئەم گەنجە (۲۰) سال زۆر نەزانانە باسى تۆرەكەى خۇيانى بۇ تۆرە بەمانا تازەكە كردو ئەندامەكانى ھەلدا كە پەكېڭيان (خ) ى خىيانەتكار بوو.

ئەم دوو تۆرە لەسەر ئەۋە رېڭكەۋتن كارى ناشىرېن و بەدەرەۋىشتى لەگەرماۋى زېندانەكەدا ئەنجام بىدەن، (خ) ېش بەمەى زانى و لىكى بۇى جولۇ بەپادى جاران ئارموزوۋبازى لەلا زېندوبۇۋە.

لەكاتى نىزىك بوۋنەۋەى كارە ناشىرېنەكە، ئەو لاۋەى ئىمە راسپېدرا كە گرقتېڭ لەگەل پەكېڭى تى ئەندامەكانا ئەنجام بىدات، گرقتەكە رويداۋ ھەردوۋ برانە بەردەم زېندانەكانى ترو لەبەرژەۋەندى لاۋمەى خۇمان كېشەكە پەكلاپى كرايەۋەو ئەۋى تى - ئەندامەكەى خۇمان - لەپىزى ئەۋاندا تاۋانباركراۋ سزا درا، بەم كارە پەيۋەندى ئىۋانىيان توندوتۇلتر بوو.

بەم شېۋمىيە ھايلى گەنجە بېست سالىمان خىيانەتكارمە زىاتەر پېڭەمىشت و زانىارى زىاتىرى دىركاند دىربارى (خ) و تۆرەكەى خۇيان، لەم كاتەشدا كەسەكەى خۇمان زىاتەر لە (خ) نىزىك ئەمبۇۋە لەگەل كورە گەنجەكەى تردا رېڭكەۋتن، كە نامەپەك فرېبىدەنە ناۋ (ئىدارە) ى بەرپۇمبەرېتى زېندانەكەو ئاڭادارىيان بىكەن كە ئەم كورە گەنجە (۲۰) سالەپە لەزېر لىكۆلېنەۋەى (جەماس) داپە.

(خ) بەمەى زانى و نەپەشت، دەستى دەگەرد بەقسەگەردن، (حەماس و ھەرمەشەگەردن) ھەر كاتىك يەككەك نەپەشت ئەبۇو ھەم گەنجە ئەو (ئىدارە)ى زىندانەكەى ئاگادار ئەگەردەو نەپەشت.

ئىستا چار جىيە بۇ ئەم گەرتەمان ھاتە رېگە؟! پېويستە پلانىكى تىرى بۇ دابىرېرېت بۇ رەزگارېوون ئەم كارەى (خ) گەنجەكە ھەرچى پېو و لەماو (۱۴) رۇژ لىدەرھىتار. پاشان ئەم پلانە دابىرېر.. ھەموو زىندانەكانى كۆكرانەو، ئەم گەنجە لەبەرەم ھەمووياندا راوەستىنرا وتمان:

ئەم گەنجە لەدەرەو پەندىخانە پەيوەندى بە (ئىسرائىل)دە ھەبوو، بەلام دواتر نەپويستەو ئىشيان لەگەل بىكات گەرتوويانەو سزايان داو.. ئىستا لەزىنداندا ھىچ چالاكى بۇ ئەوان - ئىسرائىل - نىيە، ئەم وتانە وەك ئاويكى ساردى لەبىيانىكەدە بەى (خ) خىانەتكار گەشاپەو ھاتەو سەر خوى و دىنباو لەو كە ھىچ گەرتىك نىيە.

بەم شىومىيە ئەم گەنجەى ئىمە لەزىندانەكەدا بەناسانى ئەجولەو داوېكىيان دانا بۇ (خ) كە نەتوانىت لىي دەرىجىت.. بەنەسپايەكەو ئەندامەكەى ئىمە چووە بن گوڭى (خ) و چىرپاندى بەگوڭىدا كە (نامەيەك لەزىر سەرىنە)كەيدا دادەنىت و دەرىبارەى لىكۆلىنەو ھەكانى كە لەلەپەن (حەماس)دە لەگەلە كراو و ئەو زانىارپىانەى كە دانى پىانەو، لەنامەكەدا ھاتبوو: (مەن ناوى تۆم نەدركاندووە مەترسە، بەلام مەن لەزىر چاودېرىدام.. نامەوئ كەس لىم نەپەشتەو پەيوەندىم پىو بىكات).

(خ) ھاتە ئەم لاو، ئەملاو لایەكى كەردو نامەكەى لەزىر سەرىنەكە دەرىنەو خويەندىپەو، زەردەخەنەپەكى كەردو نامەكەى سوتاند.

دۆسىيەى (خ) پىگەشت و ئىتر كات نەماو دەبىت راستى بىركىنىت، كە قەسمان لەگەل كەرد ناخلافگىر بوو.. راجلەكى.. لەسەرەقاو نەچووە زىر بار. باسى نامەكەو ھەندىك شتى تەمان كەرد كە ھەموو نەخشەى ئىمە بوو.. خوى ئەگەرت و خوى نەنەپا بەدەستەو.. ئەو پىاويكى جەرىبەزو بەتوانا و مەشق پىكراو بوو، بەردەوام نكولى لەو ئەكەرد كە پەيوەندى ھەبوو، زۆر وریا و زىرانە لەو بارمەو خوى لادەدا.

بەلام لەزىر قشارى جەستەپىدا وردە وردە نەرم بوو! ئەو نەرم بوونەى بەھەند گىرا.. ئەو نەفەرەى كە خۇمان دامانابو و پەكەم چار ھىتەمانە روو ئىتر بۆى دەركەوت

ھەر لەبەكەم ھەنگاۋدە بەشئومبەكى زىرمەكانە مامەئە لەگەئ كارەكاندا كراۋە..
بەتەواۋى رووخاۋ دانى بەۋەدا نا كە (پىاۋى ئىسرائىلەو كارى ھەۋالگىرى كردوۋە
لەماۋى (۴) سەعاتى يەكەمدا زۆر شتى دركاند، بەلام ئەم كاتەدا گەفتىكەمان بۆ دروست
بوو ئەۋىش ئەۋە بوو: كە تەنھا چوار كاتژمىر ماۋە بۆ سەرژمىرى بەمیانان.. نەبادا
خۆى بگەيەنئە كارگىرى زىندانەكە پىمان راگەياند كە دەبىت: لەكاتى سەرژمىرىدا
لەگەلمان بەمىنئەۋە.. ئەگىنا (دوسىەكەى - ھاپىل) دەنئىرئە دەرمەۋە بۆ لای (ھەماس)
نئىر خۆى دەمزانى ئەۋە واتاى چىيە.. زۆر لە (ھەماس) دەترساۋ خواى گەۋرە ترس و
بىمىكى زۆرى خەستبوۋە دئىيەۋە، رازى بوو بەۋەى كە پىمان راگەياند.

بەم شئومبە بۆ ماۋە (يەكەمانگ)ى رەبەق لىكۆلئىنەۋەمان لەگەئدا كرد لەسەرەتەۋە
ھەندىك زانىارى ھەئەو چەۋاشەكارى وتبوو، بەلام لەگەئ رۆشتنى كاتدا نەيتوانى چىتر
بەرگىرى بىكات و بەتەۋاۋى داۋوخاۋ بەدوورودرىزى باسى پەيۋەندى خۆى و ئىسرائىلى
كرد بەم شئومبەى كە خۆى گىراپەۋە رۆزى بەربوۋنى (خ) لەبەندىخانە لەبەردەم
(مجاھىدانى ھەماس)دا راۋەستىنرا، دانى نا بەبەكرىگىراۋى خۆيدا لەپىناۋ بەرژمەندى
ئىسرائىل پەشىمانى نواندو داۋاۋ لىيوردنى كرد.. بەلام پاش چى؟!

خوپنەرى بەرئىز ھاۋرپى خۆشەۋىستم ئەمە تەنھا چىرۆكىك نەبوو لەسەر كارى
سىخورى (موساد) ئەمە راستىكە دەربارى ئەۋ ھەموو تاۋان و پلانى گلاۋانەى جوۋلەكە
بەرامبەر ئىسلام و موسولمانان لەبەرى دەگرىت و تا ئىستاۋ داھاتوش لەسەريان بەردەوام
دەبىت، ئەمە وانەيەك بوو بۆ وریابون و تىگەيشتن لەسروشتى كارى دەزگا
(سىخورپەكان) و (ئەۋانەى جۈلەكە بەتایبەتى) بۆ زىاتر بەئاگاۋون و پاراستنى
رەزەمەكانمان روخاندنى ئەندامان و ژن و كچ و منداڭ و خەزم و ناسىاۋ بۆ دروستكردنى
درزىك و ھاتنە ناۋەۋە، تەننەت جگەرگۆشەكان و بازەكانى ھىركردنى قورئانىشىيان
لەبىرنەكردوۋە بەم ھىۋايەى كە سودبەخش بوۋىيىت بۆ ھەموۋتان و ئاگادارى
كاروكرەۋەتەن بن.. وانەيەك بىت بۆ داھاتومان.. بۆ داھاتومان.

دايك

دايك: ئەو مەرۇفە ماندوو شەكەتو دۆلەر ئەندىشەو ھەسرەتەيە كە سات بە ساتو ھەناسە بەھەناسە خۇي دەرەنجىنىۋ خۇي دەسوتىنىت، مۇم ئاسا بۇ گەشەو پىگەياندىنى رۆلەكەي بەخۇشىيەو، لەساتە خۇشەكانى تەمەنى منو تۆي خويئەردا ئەو دۆل چاۋو بىرو ھۇشى دەگەشىتەو بەتەرەي دۆلتو جۆلەي لاشەت لەھەوزى سىيا ئەو شاگەشكەو خۇشچال دەيىت.

تا دىيە بوون، پاش ھەلمزىنى يەكەم ھەناسە سەر زەوى ئەو لەجاران زىاترى ناو سىكى، سىكى بۆت ئەسوتىت.. كام پاروۋى خۇشە كام خواردىنى چىژدارە لەدەمى خۇي دەگىرتەو دەپخاتە ناو زارى تۆۋە.. لەجياتى يەك بانگىردى داپە جەندىن جار دەلىت: گيان.. بەقوربانت بىم.. واھاتم بەلاتەو.. گيان!!

دايك: ئەو مەرۇفە خۇنەۋىستەيە كە لەگىزىكى بەيانەو بەيانىكى نوپىر دىنىتە بوون لەناھى قولايى دىيەو ناھىكى گەشتەر دەداتە ژىن ئەزانى كىيە بەيى دوو دۆلى.. تۆيىت.. مەنم.. ئەو مەرۇفانەن كە تەنھا لەدايك بوونو خۇيان بەدايكىان دەناسىنن لەو ساتانەي دايك چاۋەرپى دەستى رۆلەكەيەتى.. روو ۋەرنەگىرپىن.. ئامان لەروياندا..

خوۋى گەۋرە بەدەستەلاتو بەمەزمىي ھەرمەنمان پىدەمكات كە چاكەو چاكەخوازو بەمۇفا بىن بۇ باۋەنمان (وقضى ريك ألا تعبدوا إلا إياه وبالوالدين إحساناً).

پاشان پىشەۋاي مەرۇفەيتىش (محمەد) (درودى خوۋى لەسەر بىت)، لەۋەلامى پىرسىيارىكدا كە ئاراستەيان كىرد، خۇشەۋىستى دايك ۋاۋو رۆلەي بۇيان ھەرمەي: ئەۋمى لەلەي خوۋى گەۋرە زۆر خۇشەۋىستە، نوپىزىمگان لەكاتى خۇياندا، چاكەو خۇشەۋىستى دايك ۋاۋو، پاشان جەنگىن لەپىناۋى رىگەي خواۋ بەرنامەكەيدا.

بەلەم سەد داخو ئەفسوسو مەخابن نازانم منو ھاۋەلەنم چۆن دىلمان دىت پەرەگوئى
 دلى پر ھىوات بزاكىنن.. نا.. دىنباھ.. نا.. تۆ ھەموو ئەو شتە جوانانەى كە پىنوس
 لاۋازە لەناستت.. زمان بىگۆيە لەۋەسفت.. بەلەم نازانم چۆن كاك (ئە) توانى رازى بىت
 دايكى بكا تە قوربانى ھەزمەكانى ھاۋسەرەكەى.. يان دايك بکەنە لاشەى بىگيان.. يان
 دايكى بکەنە رسواى رۆژگارو روۋەشى زەمانە.. دايە گيان من دىنباھ ھەموو كەسكى
 خاۋەن پەيامىكى پاكى ئاسمانى ناتوانىت ئەو كارساتە بەسەر تۆ بەيىت، ئەو كەسەى
 ئەمەى كرد تۆ بلىتى مەرۋەو خاۋەن وىزدان بوبىت.. رەنگە بىروا نەكەن كە خۇى
 دەدوئىتو دەلىت:

دايكم زۆر خوشدەۋىست، براكانم ژنيان ھىناۋو برا بچوك بووم لەسەر مال مامەۋە
 ھەندىك سەرۋەتو سامانى باۋكى كۆچكردووم لەلەى دايكم بوو بەدلو گيان ھەولئ دەدا
 ھاۋسەرىكى ناۋازەم بۆ ھەلبرىرت.. بەلەم بەگۆيىم نەكرد بۆ ھەر يەككىيان بىانويەكم
 دەدۆزىيەۋەو رەتم دىكرەنەۋە:

- ئەمە خاۋەن بىروانامە نىيە، ئەمەيان بالەى زۆر بەرزە!

- ئەم كچە زۆر قەلەۋە بۆ من نايىت.

- ئەمەيان زۆر دەۋلەمەندە.

- ئەمەيان زۆر قەسە پەقو نالەبارە.

- ئەۋە خەمە ھەر نامەۋىت.

- ئەۋە تەمەنى لەخۆم زياتر قەسەى لىمەكەن.

لەم تەمەنەمدا برادەرىكم وتى: كچىكى رىكۆپىك دراۋسىمانە بۆ نايەمىت بىيىنى، شتى
 وام نەدىۋە.

وتەم: جا چۆن دەتوانم بىيىنم؟!

وتى: لەپىگەى چوئەن بۆ مالى خۇمان قەسەى لەگەل ئەكەين.. تۆشى پىدەناسىنم يان
 لەپىگەى خىزانەكەمەۋە بانگى ئەكەم قەسەى لەگەل بکە، زۆر بەكۆپرانە دواى يەكەم
 بىنن دىلم گرتىو حسابم بۆ كەس نەكرد گواستەمەۋە بوۋە ھاۋسەرى ژيانم، ئەمە يەكەم
 سەرىپچى دايكم بوو، پاش لەدايك بوۋنى مىندالى يەكەممان كىشەكان بەرمو ئالۋىزى

دەرۋېشت، ئەومىندەى من ئاگادار بووم دايكەم زۆر ئافرىتىكى ھېندى و لەسەر خۇو دىندار بوو، لەكاروبارى ناو مالى و نىش و كارى نەخۇشەيەكانى ئافرىتدا كارامە بوو.. لەگەن ئەومىندا ھەرچى بەدىلى بووگەكەى بوايە و ئاواتى ئەو بوايە بۆى ئەھىنايە دى.. ئەو ساتانەى نامۇزگارى خېزانمى ئەكرد ئاگاداربووم خېزانم بەسادىمى و بېھەستى گوڭى بۆ دىگەرت و بەساردى بەلىلى بۆ دىگەرد.

رۇزگارمەكان تېپەپەرىن و دايكەم ھەر بەخۇشى و ئەوېشى بەناخۇشى نازانم تەلىسىمى ئافرىت بەھىز بوو پان نەبەگامى و بوودەلى خۇم بوو.. دايكەم زۆر لەلا سوک بوو.. دايكەم وردە وردە دەچووە گۇشەى بېرچوونەومەو.. مىندالى دوومەمان ھاتەبوون، دايكەم وەك كچى خۇى ھەئسوكەوتى لەگەن ئەكرد بەتايبەتى كە شارمەزى تەواوى لەمىندالبوندا . مامانى . ھەبوو، بەلام خېزانم زۆر بەخوڭن ساردىيەو دەجولايەو تەمنا يەكجار سوپاس و دەستخۇشى ئارپاستە ناكرد.. ناو بەناو غىرەتى دايك و كوپىم بۆى دەجولاي.. ئەو ئەركەى ئەو دىمىكشا بېۋېنە بوو، زۆر جار دايكەم دىمىوت:

(رۇلە گيان لەپىناوى تۇدا ھەرچى بلىت دىكەم با خېزانىشت خراب بىت، بەلام رۇلە گيان دىنبايە ئەمە ئىستا بۆ من ئاوايە لەدوارۇژدا بۆ تۇش خرابىتر دىمىت.. رۇلە ئەمە خېر ناداتەو.. جوان بېرىكەرمەو).

ھەندىك بابەت و پەرتوگەم لەسەر ئافرىت خۇندىبۆو.. چەند فەلىمىكەم لەسەر خىانەت و ناپاكى پياو و ئىم دىبوو.. لەھەندىكەيان رازى بووم لەھەندىكەيان دوو دىبووم، رۇزگارمەكان تا دىھاتن روو لەلىلى و خىانەت دىبۆو.. ئەومى خېزانمى زۆر نىگەرەن و بېزار دىگەرد بوونى دايكەم بوو لەو مالىدا زۆر ھەولى دوور خىستەنەومى دەدا .. زۆر جار رووبەرۋى دىمىوت: بۆ ناچىتە لاي كوپەكانى تەرت؟

دايكىشم دىمىوت: مالى مالى خۇمە، گەر بەخۇت و مىردەگەتدا رائەبىنى بېرۇن، باشە بېرۇن، خېزانم زۆر ھەولى دوورخىستەنەومى دەدا.. زۆر پىلان و ھەولى نابەجىتى دەدا.. ئەمەندە سېپىا بووم نەمتوانى بلىم: (وەك دايكەم مالى مالى پياو و گەر پىت خۇشە فەرموو دانىشە گەر پىت ناخۇشە دەرگا والاىە).. ھەندىك جار بىر لەو دوو مىندالە

دەكردەو ھەندىك جاز بىرەم لەراىردووى خۆم و داھاتوش دەكردەو.. بەلام قەت بەبىرمدا ناھات (تەلاق) ھاتىيىتە ھەرھەنگى كىردارمەو.

ئەم ئافىرتە وردە وردە كارى لىكرەم.. لەزۇر ھەلسوكەوت و شىۋازى ئاخاوتن دووركەوتەو، ئەوانەى بەلەى مەو نامۇ بوون وردە وردە بونە ھۆگرم.. دايكەم بەم كارانەم زۇر دلگران و بىتاقەت دەبوو.

رۇژىكىيان لەسەر ھەموو ماندىبوونم لەكارو كاسىبى ھاتمەو خىزانەم زۇر ئاپىزەى لەدايكەم كىردەو.. زۇر خۇى توپە كىرد، چومە ژورمەكى دايكەم زۇر بەرمەقى دەمەم بەدەنگى بەرزو وشەى كال و سارد كىردەو: دايە ئەزانى ئەم مائەت ئاخۇش كىردەو، تاكەى بىر لەمەن و خىزانەم ئاكەپتەو، عەمرى مەپە پىرىكت گەر مابىت بۇ خۇت بۇ دانانىشى بەدەردى خۇتەو گەر نان خراپە بەردەمەت بىخۇ گەر نەشبو شوكرى خوا بكە. دايكەم زۇر بەھىمەنى سەپىرىكى كىردەم بەدوو چاوى گەشەو وتى: رۇلە گىيان گەر چووت بۇ بازار سى چوار كىلۇ شىرى وشكەم بۇ بىنەو، ئىتەر لەومىزاتەر مەن ھىچ ئەركىكى تىرم لەسەر تۇ ئەماو.. پىاومتى خۇتت دۇراندەو.. رۇلە گىيان ئافىرت ئەومىندە ناھىنى بەھەشت لەزىر پىنى مەندايە.. بەلام خىزانەت ئاگرى لەزىر پىندايە.

بەم قەسەپەى دايكەم بەشىك لەغىرەتى پىاومتى مەندالىم جول، بەلام ھىچ نەبوو، چەند شەۋىك بەبى پىرسى دايكەم لەمال دەچوینە دەر مەندالمان پىش خۇمان دەدا، دەرگاكانمان بەوالاىى بەجىدەھىشت.. كام خواردنەى خۇش بوو لەسەپىرانگاۋ دوكانە كەشخە - راقى يەكاندا نۇشمان ئەكرد.. جوان لەپادەمە رۇژىكىيان نەفەرەك زىادەم بانگ كىرد خىزانەم بەسەرسورمانەو وتى: ئەو نەفەرە كەبابە زىادەمەت بۇچىيە؟ زۇر بەپراستى وتەم: بۇ مائەو، بۇ دايكەم!

وتى: جى بۇ دايكت.. گوناج نىيە دايكت ئەو كەبابە جوانە خەسار كات پان خۇمان دەپخۇن پان لەگەلمان نايەت بەپىدا.. تىگەمىشتى؟

لەپىيارەكەم پاشگەزبوومەو.. خۇنەمرى سوما گەش ئەوئى تۇم بۇ ھىلاك كىردەو ئالىرەدا خۇى نواند.. ئىۋارىمەك ئانمان لەمال خوارد.. خىزانەم وەك رۇزو ساتەكانى تىر

نەبوو.. زۆر بەخۇشى لەگەڵ داىكم جولاپەو، قەسەى خۇشى بۇ كرد، داىكم بەلاپەو
جېگەى سەرسامى و تېرامان بوو دواچار وتى:

نامۇژن ئەمشەو ئىمە دەچىن بۇ گەپان مەندالەكان نابەين! تۇ لەلايان بەينەرەمو
ئاگات لىيان بىت.. بەلامەو سەپر بوو تا ئەو ساتە هېچ بەرنامەپەكى چۈنە دەرەموەمان
نەبو.. چۈنە زوورەمەكى خۇم لىم پەرسى: ئافەرت چۈنە دەرەموەى جى؟

وتى: قەسە مەكە.. جوان گۆپم بۇ شەكە بزانى جى ئەلئىم؟ وەك ئازەلئىكى (پارى
سېرك) لەبەردەميا نەرتىيەكم بۇ كردا

ئەمشەو دەرپۇنە دەر مەندالەكان بەجىدەمەلئىن لەنىوئەشەودا دېنەوە كارىكى
سەرگەوتوانە ئەنجام دەدم تەنھا كارىك بەتۇ ئەسپىرم ئەوش پشەگىرى كەرنە.

زۆرباشە دواى نان خواردن مەندالەكان نوستن.. خوا خافىزەمان لەداىكم كرد.. گۆپم
لەشلەپى ئەو جامە ناوە بوو كە داىكم بۇ پارىزگارى سەفەرمان بەدواماندا لەدەرگای
دەرەو پشەتى.. بەخۇشپەو دەرگەوتىنەوە كىل و پتەپستى دەرگاكانمان پېبوو،
نىوئەشەوئىكى دەرەك لەگەپان و سەپران و سەفای خۇمان بووپنەمو بەرەو مال گەپانەو
زۆر بەهەمنى و بېخشە خۇمانكرد بەمالدا.. وتم: ئافەرت جى دەمەپت؟

وتى: بىدەنگ بە! لەداىكت سەرگەردان ترا!

بەهەمنى دەرگای زوورەمەكى كەردەو، خۇى گەپاندا (چىشەخانە) و مەن وەك ھەستىكى
نامۇ پىم بلى شەك ھات بەھەزەمدا — لەشۈننى خۇم چەقەپوم چوومە زوورى
مەندالەكان..

دوو مەندالەكەم لەقۇلاى خەوئىكى زۆر خۇشدا بوون.. داىكم جوان خۇى داپۇشپو
بەبەتانەكەى، لەخەوئىكى قۇلدا بوو.. تارماپى خىزانەكەم ھاتە بەرچا، بەلام
بەرسكەپەكم بەدەستى راستىوە دى، لىى وردبومەو (چەقۇپەكى گەورەى تىش) بوو،
پىاومتى لەكۆپىت! غەرت ئازەلئى دېندە بىخوات.. لەسوچىكى زوورەمەكا توند دەستىم
گەرت.. زالم.. ئەو نىازى چىتە؟ ئەمە جىيە بەدەستەو؟

خىزانەم چاومەكانى (نەبەق) بوو بوون زەھەى ئەھات: داىكت لەناو ئەبەم بېروانە چۈن
لەتارىكى ئەم شەومداو لەقۇلاى ئەو خەو خۇشەدا بۇ ھەتا ھەتاپى لەكۆلتى دەمەو.

بەھەموو ھېزىم خېزانەكەم راگېشاھە ژوورېكى تر، زۆر قەسەم لەگەل کرد،

- باشە ئافەرت بۇ ھەر جارېك ئەجىتە مالى خزمانت دەبىتە دېندە.

- تۆ دمتەوېت دايكەم بكوژىت و منىش سەمىرت كەم؟

وتى: بەئى.. ھاوگارىم بکە.. زەرەر ناکەمىت!!

وتم: ئەى گوناھى بەشان و شەوگەمى كى؟

وتى: بەشان و شەوگەمى خۆم.. تۆ حەقت نەبىت گيانە!

وتم: حەمىفە تۆ لەئافەرت بوى.. بۇ ئەومندە دژى ئافەرمى؟

وتى: ئەووە كېشەى خۆمە وازم لېبېنە.

وتم: دئىبابە تۆش رۆزگارېك دېتە پېش دەبىتە خەسوو، ئافەرت تكات لېدەكەم كارى

وا مەكە.. خېرت دەگا.. چىت ئەوئ بۆت ئەكەم.. كچى ئافەرت حەياما ئەجىت؟

وتى: تۆ ھەقت نەبىت.. ئەمە كارى خۆمە. گىلەپىاوا!

وتم: كچى ئافەرت خۇ تۆ تەواوېت.. دئىيام نەخۆشى نەفسىت لەگەل نىيە بۇ وات

لېھات؟

وتى: كاتى قەسەگردن نەما لاچۆ لەبەرچاوم با لەپېش دايكتەووە تۆش لەناون نەبەم،

خۆت لایە دەى.

لەدلى خۆمدا وتم: پېشىنان راستيان وتووە سى شت ئامانىيان نىيە (ئاو.. ئاگر..

ئافەرت).

ئەمە لەلای من وابوو، بەلام دئىبابە ھەموى لاوازی و ناسكى خۆم بوو.. تا ئەم ساتەش

بۇ تەمنا جارېك چاوم لېسورنەكردېووە.. لىي تۆرە نەبۇبووم.. زۆر رېزىم دەگرت، بەلام

دئىياشەم ھەموو ئافەرمىك ئاوەھا دئېرقو و ئالەبار نىيە. بەرېزەكەم لەگەل تەواوېوونى

خەپالەتەكانەم گەبىشتە سەر دايكەم.. كە خېزانى دئېرقەم دى وا لەزېر چەقوى تىزى

بېرەحمى بازوو بەھىزى خېزانەمدا خوينى لاشەى لەتارىكى ئەو شەوو ژوورەدا فووارە

دەكات.. خواپە گيان ئەمە خەووە.. خەپالە.. ئەتوت خەنجەر لەفەردە كا ئەمىات، دايكەم

لەو خەووە قوئەدا بەچەقوى ئەو زالمە گيانى لەدەستدا، بەبېنەھەمى ئەم ئافەرتە زالمە

ھەزى كرىبىت چاوى بەچاوى بکەوېت.. ھەر بەبەتانیەكەووە كارى خوى کرد.. ناخ..

ناخ خۆزگە لەنافرمت نەبوومايە.. خۆزگە ژيان بەبى ئافرمت دىگوزمرا.. بەئى بەرپزانم ئەمە دىمەنىك بوو تەنھا پىنوسى لاواز دىتوانىت هەندىك لەو كارساتەم لەياد بەرپتەو.. منى بىويژدان، منى دەستەمۆى حەزو ئارەزووى ژنەكەم بەهەمنى سەيرى ئەو دىمەنە جەرگەرەم ئەكرد.. ئەوێ خىزانم كردى هىچ دەرەقى ناكرد.. هىلاك بوو.. چوم دەستيم گرت.

وتم: بەسە.. خوا رسوات كات.. ئەو ناخەقەت بۆ كرد.. دايكەم شايانى ئەو ئەو بوو؟ جەقۇكەى بەجلە تازەكانى سەرى و هاتە لاو..
وتى: ها.. ئاقل و ژىر.. بەپىكنەنەو.. ئەو من بووم يا تۆ.. كى هەيە دەستى بەچىتە دايكى خۆى، تۆيەكى ئازەل و بىويژدان نەبىت؟
چاوم زەق بوو.. هەناسەم توندبوو.. سەرسام و حەيران.. خوا بىگرتىت من بووم يا تۆ.. ئەزانى جى ئەللىت؟!

وتى: ئەوێ ناوێت.. كەر بياو هەستە بابچىن بىشارىنەو.. گىلە..
وتم: حەقى خۆتە.. بەراستى گىل و كەر پياوم.. جا لەكوێ بەم نىووشەو.. ئەى بەجى و مىگوىزىن..

وتى: خەمت نەبىت.. هەر ئىستا نا ئىستا سەيارمىەكى خزمە دىت و دىبەينە قەراغ شار فرى دىمىن.

وتم: بۆجى دايكەم شايەنى فرىدانە كچى باش.. كەم چاكەى لەگەل كرىت؟
بەزمردەخەنەبەكەو.. وتى: ئەو رۆى با نەخشە بۆ داهاو بكىشىن گيانە..
منى دەرپەر لەغەم و پەژارە.. ئەوى ئاسوودە.. مالىكى لەخوێن هەلگشاو خىرا مندانەكانم گواستەو بۆ ژورپكى تر جىگەم بۆ چاككردن ئەویش زۆر بەخوێن ساردىيەو چاوى لەتەرەكە برىبوو خوێن لەلاشەى دەهات.. چاوى بەرايى ناها، بەتانىكە لەسەر سەرى لايدات؟!

لەم ساتەدا لەدەرگا درا.. دلم وەخت بوو لەلیدان بكەوێت.. خىزانم خىرا دەرگای ئەو ژوورمى كلىدا.. گلۆبى ناو ژوورەكەى تری هەلگردد.. گلۆبى سەر دەرگاى هەلگردد.. لەدلى خۆیدا بەسايەقى مەوعید پىدراوى دەزانى بەرەو دەرگای مەدخەلەكە هەنگاوى

نا.. بەدئەخۇشسىيەۋە بەخۇبادان رۇشت.. خەرىكى بوو مېشكەم ئەتەقى.. ھەستىكى زۆر نامۇى خۇش گوزەرى دەگرد بەمېشكەدا.

دەرگای بەكلىل كىردەۋە.. شىشى دەرگای كىردەۋە.. گوپم لەھاۋارىكى زۆر بەرز بوو.. فېزۇش بەدۋايدا.. خېرا خۇم گەپاندە دەرگاكە لەدئى خۇمداۋ لەو ساتە كەمەدا وتم: رەنگە پۇلىس.. پان..

لەگەل بېنىنى خېزانەم كە دەستەكانى بەردەگاكەۋە وشك بوبو وام زانى كارمبا گرتوۋىتەتى لەگەل نەزىك بوۋنەۋەم مەنىش سەرسام بومو لەجىگەى خۇم وشك بووم. ئەزانە بۇجى؟

بەلئ ھاۋارازو نىازم، چۈنكە دايەم بوو دەۋو چاۋو ناۋچەۋانە نورانىەكەى لەبەر روناكى گۆپەكاندا دەپرىسكانەۋە كە نېمەى لەم سەرسامىيەدا دى.. بېدەنگىۋ ئەبلاقە بونى شەقەند.. وتى:

- ئەۋە جىيە؟ چى رويداۋە؟ لېم ھاتە پېش دەستى خستە سەرشانەم: كۆرى شېرىنەم چى رويداۋە.. مەندالەكان سەلامەتن.. خۇتان سەلامەتن؟! خېزانەم تەنھا ھەناسەى توند لەسىنەيدا پەنگى دەخواردەۋە.. چاۋەكانى بۇ دوور دەپانروانى.. ھەر چۆنەك بوو ھېزم دايە بەر خۇم.

وتم: سوپاس بۇ خوا.. دايە گيان تۇ سەلامەتت ئەمە خەۋ نىيە.. تۇ زىندوۋىت خېرا دەستە پىرەلۆكەكانىم گرتو كېشم كىرد بەدۋاى خۇمدا بۇ ژوورەۋە بەبەردەم خېزانى خىانەتكارمدا كە ھەر سەپرى دەگردىن.

رەنگە لەناخى خۇيدا وتبېتى: ئەۋەى كۈشتەم كۆرپەيەكەم بووبېت!

بەلام نەخېر.. كە چوینە راپاۋەكەۋە خېرا ھاۋارم لەخېزانەم كىرد.. كۋا.. ۋەرە كۋا كىلى دەرگاكە.. بەتەرسىكەۋە ھاتە پېش كىلى دەرگاكەى لەژىر سوچىكى فەرشەكەدا دەرھانىۋ دايە دەستەم.. بەخېرايىۋ بەشېرزىيەۋە دەرگام كىردەۋە پەلامارى سۈپچى كارمبام دا.. ھەرچى گۆپ لەو ژوورەدا بوو ھەلەم كىردن دايەم ھەر بەسەرسامىيەۋە دەپروانىە ھەلەسۈكەۋى شىتانەم.. خېزانەكەم كە شانى دابوۋ بەدەرگای ئەۋ ژوورەۋە

هەر کړوکاس بوو وهک شیت تییډمړوانینو به (خه‌و) یا (خه‌یاڼ) ی دهمزانی.. له‌مېر به‌هه‌ردوو دهستم به‌تانیه‌که‌م له‌سهر لاشه‌ی شه‌لالی خوین لادا.

به‌بینینی تهرمه‌که.. خیزانم زیرکه‌یه‌کی کردو هات به‌لادا.. بورایه‌وه.. ناحه‌قی نه‌بوو منیش سهرم سوږماو چه‌په‌سامو واقم وږما..

هه‌ردوو دهستم گرت به‌سهرمه‌وه .. هاوارم کرد.. ئه‌مه جیهه؟! دایکم زوړ نه‌م رووداوه‌ی به‌لاوه سهر بوو، سهرمتا وا تیگه‌یشت که که‌سیکی بیگانه نه‌م کاره‌ی نه‌نجام دابیت.. هه‌ناسه‌یه‌کی چه‌سهرمتاوی هه‌لکیشا.

له‌خیزانم ږوانی دایکم به‌و سهره‌ی من تیگه‌یشت که کار له‌کار ترازاو، کج دایکی خوی کوشتووه!

دایکم په‌لاماری نه‌و تهرمه که‌سای دا که خیزانم بینگیانی کردبو وتی: ږوله گیان ئه‌مه خه‌وه یاراستی.. باشه بۆ نه‌و (هه‌تله‌تان) کرد نه‌نجامی چی؟ له‌مېر چی؟ هه‌موو رووداوه‌که‌م بۆ دایکم گیرایه‌وه.. دایکم گوپی به‌سنگی خه‌سومدا گرت.. به‌لام نه‌و زالمه‌ی کچی کوشتبوی و چه‌ند ساتیک بوو رۆحی په‌پوله ناسای له‌و ناوهدا کوچی کردبو.

له‌دهنگه‌ دهنکی ئیمه منداله‌کانمان به‌خه‌مېر هاتن له‌زوورمه‌کی نه‌ولا، نه‌مه‌یشت رووداوه‌که‌م ببینن.. له‌و بۆساردو له‌و دیمه‌نه دلته‌زینه‌دا دمرچوین و چوینه زوری چی‌شته‌خانه.. دایک و کج مانه‌وه.. دایک و کوږو کوږمزا ده‌ستمان کرده گیرانه‌وه‌ی رووداوه‌که:

دایه گیان به‌قورباننتم به.. خیرا نه‌ملاو لایم ماچ کرد.. له‌چاوه کزه‌کانیم به‌گه‌شی رووانی.. دایه گیان تۆ راسته دایکمی؟!

دایکم به‌که‌م قسه‌ی به‌هه‌ناسه‌یه‌کی قوله‌وه وت: کی ئه‌م تاوانه‌ی نه‌نجامداوه؟

خیرا وتم: که‌چه‌که‌ی.. بوکی به‌ږنرت!

دایکم: خوا بیگریت جا خراپه‌ی چی بو بۆ وایکردووه؟!

له‌م هسانه‌دا بوین خیزانم هاته لمان به‌لوژه لوژ وه‌لامی دایه‌وه: بۆ نه‌وه‌ی تۆ له‌ناوبهرم.. تۆ به‌خه‌مه گۆږه‌وه.. تۆم له‌مېرچاو ون ببیتا به‌لام دایکی خۆم له‌ناوبرد.. نه‌ی خواپه گیان چۆن خۆم کرده رووږمشی نه‌م دنیاو نه‌و دنیاو خه‌لکیش، ته‌کانیکم

دايە بەر خۇم، چوومە نىزىكتەر لەدايىكم: دايە گيان دە بۆم وەگىرە خۇ ئىمە كە رۆشتىن مالىمان بەسەر تۇدا بەجىيەشت! ئەي بۇ لەمال نەبوويت؟ ئەيچۇن خەسوم گەيشتە ئىرە؟

ئەي تۇ چووى بۇ كۆي؟ دايە گيان خىرا وەلامم بىدەرەو.. مندا ئەكەنمان لەدىمەن و وتەي ناحالى سەرنىجان دەدا.. بەيى ئاكام سەپىريان دەكردىن..

دايىكم ھەناسەيەكى قولى خەمبارى ھەلگىشاو وتى: نىزىكى سەعاتىك نەبو ئىو رۆشتىن، لەدەرگاگە درا.. لەراستىدا بەئىو تىگەيشتەم.. بەلام كە دەرگام كىردەو خەسوت (رئ) خان بوو، بەپەلە ھاتىبو بەشويىن مندا، وايزانى ئىيوش لەمالن،

بەرەحمەت بىت وتى: باجى (س)ى دراوسىمان بەمندا ئەومىيە خىرت ئەگا بەم شەو دەستىيان بەكەس ناگات، وەرە ھاوكارىمان بەكە منىش لەبەر مندا ئەكان وتم: نايەم لەگەلتا، چونكە مندا ئەكان بەتەنىيان و دايك و باوكيان لەمال نىن.

وتى: مەن لەلايان ئەمىنەمەو تا تۇ دىيەتەو.. منىش خىرا پىيويستىيەكانم نامادە كىردو رۆشتەم پاش تەواو بوونى كارەكەم و دىنىابوون لەناسودەيى (دايك و كۆرپەكە)ى ھاتوومەتەو، بەلام خۆزگە مەم بەشكايەو نەھاتمايەتەو ئەم رووداوەم بەچاوم نەدىايە.. دەك خوا بتانگىرت، رويكرە خىزانەكەم وتى: كچى خۇم دايكت زۆر خۇش ئەويست، بەلام بۇ مەن دوژمنبووى، دايكت لەلا بەرپىز بوو كۆرەكەشم رىزى لىدەگىرت.. بەلام تۆي بىيۇرژدان ئەو ناپاكىيەت كىرد ژيان و دىنيا ئەومىندە ناھىيە.. خۆت كىردە بەند بۇ ھەموو ئەو كەسانەى دەرەقەنە دەجولتەنەو.. رۆلە گيان (چالت) بۇ مەن ھەلگەند، بەلام (دايكت خستە چال).

دايىكم لەنىزىك مەن ھەستا، چوو بەلەچكە بلورىيەكەى سەرى ھەرمىسكى چاوى خىزانى تاوانبارمى سېرى وتى: گەردىنت ئازا بىت چەندەت ئازار داوم.. وا رۆژ ئەبىيەتەو خۆت نامادە كە بۇ سزاي ئەم دىنياو داوى دەرچونت لەم دىنياش خۆت نامادەكە بۇ لىبەرسىنەو دادگاي خاوى گەورە.. رازى نايەم كەس لەم مالىدە پىشتىگىرت بەكات و بوارى مانەووت بەدات. تۇ زۆر ناپاكى.. رۆژىك دىت ئەو خىيانەتە لەگەل مىردو مندا و منىشدا دوبارە بەكەيتەو، خىيانەتكار.. كۆرەم بەچاوى خۆت ناپاكىت بىنى.. بويەتە پىاوا؟ بويەتە پىاوا؟

بەپۆزمەكەم چىرۆك و روداوى كوردموارى لەم بارمىهوه رویداوهو دەماو دەم رۆشتون
 وەك (باوك و بوك و دوو كۆرپەكەى گە لەناش دیتەوه)، و هەردوو كۆرپەكەى بەدەستى
 خۆى و بەنەشارمەزایی و لەئەنجامى پەلەكردن و كورت بینیدا ئەنجام دەدات، بەلام هەر
 كەسێك كۆپرانەو دوور لەپەيامى خواو بەئەقلى كەسانى ترو بێئەزمون كار بكەن
 سەرئەنجام پەشیمانى و حەسرەت و سەرسامى بەخەى ئەگرێت.

لەكۆتاییدا داواكارم لەو خوشك و برا بەپۆزانەى ئەئەزمونی خێزاندارىيان زۆر
 بەورىاییهوه ئاگادارى خۆيان ببن.. ئەگەر نەچونەتە كۆشكى خێزاندارىیهوه بەوردى
 بزانە كى ئەكەیتە هاوبەشى ژيانەت و پەروەردەكای كۆرپەكانت تا لەداهاتووى تەمەنى
 كورتیدا تەنیاو پەشیمان نەبیت و ئەم دوعایەش بەدل و گیان بكەرە وێردى سەر زمانەت.

ربنا هب لنا من أزواجنا وذرياتنا قرة أعين واجعلنا للمتقين إماماً (٧٤ الفرقان)

سەرکەوتوو و شادبن

گەرانه‌وه‌ی سەحەرى ھونەرمنەند

ن: یاسەر فرحان

و: عبدالقادر علی

ھونەرمنەندى بەناوبانگ (سەحەر ھەمدى) پەگىگە لەو ھونەرمنەندانەى كە لەم ماومىيەى دوايدا بەرگى ئاينى پۆشى-خاتو سەحەر ھەمدى-خۆى باس لە رۆژگارو كارو خەمى دەكات :

زۆرم دەبىست كە فلانەى ھونەرمنەند وازى ھىناومو بەرگى شەرى پۆشيوە، من كە خۆشم ئەو بەرگەم نە دەپۆشى پىمخۆش بوو كە خەلكى بېپۆشن..شەوان و رۆزم بە كارى ھونەرييەو بەسەر دەبرد..ئەوانەى دەورو بەرم ھەزىيان ناگرد لەو جۆرە باسانە بدویم!

زۆرم دەبىست لەگۆفار و رۆژنامەكان بېرىك كەس كەخۆيان ئىفلاسيان كوردبوو ھىرشيان دەگردنە سەر..بەلام ئەمانە ھەر خۆراگر بوون.قال تعالى"ولا يخافون لومة لائم".ئەو كۆمەلە خوشكەى پيش من بەرگى شەرىيان پۆشيوو كاتى خۆيان بە وەلام دانەووى ئەوانەو ھەمىك ناگرد:-

بىرم ئەگردەو(ئەگەر ئەمانە دەستيان بە بەرنامەو باوھرىكى زۆر راست و پتەوئەو ھەمىت چۆن بەرگەى ئەم قەسەساردانە دەگردن).

بۆيە ھەر بەگەورە سەيرم دەگردن و بەرىز بوون لەلام

پاش ماومىيەك دايكى (سەحەر) نەخۆش گەوت و لەسەر جىگامايەو: ئەمىش دايكى بەجى نەھىشت تا ئەو ھەو بوو دايكى وەفاتی گرد.. بەشداری گردنى رپورسمى بەخاك سپاردنى تەرمى دايكى (زەنگى وريا بوونەو) بوو ، ئەى (سەحەر) بزائە تۆى ئادەمىزاد

مەبەست لە بوونت چىيە؟ خۆت مەكەرە بۆكەشوشەو خەلكى كاتى بىننىشى خۇيانىت
پېيەسەربەرن! تا كەى خۆت ئەكەيتە مەعرەز بۇ پياوانى سېلە...!

بىر كەرەو تۆبەندەى خوايت! مەرۆفى ... بەرپەز و حورمەتى...

پاش ئەم سەرنجانە دىمەنى ژيانى پېنشوى بەخىرايى وەك شىرىتىكى سىنەما
بەبەردەميا تېدەپەرئى شىرىتى چى؟! سەرتاپا گوناھ... سەرىپىچى... دوور لەخوا ژيانە.
هەموو لەمىشكىدا ئەزەنگانەو پاشان خۆى لەبىر كەردو چووو سەر ژيانى ھونەرمەندانى
پېش خۆى، كوا ناويان؟ كوا جەھورىيان؟ كوا سەرومت و سامانىيان؟ لەم خۆشى ژيانە چيان
برە گۆرەكەيانەو؟ ناپا لە دە گەز كفن و دووگەز زەمىن چىيان پېپرا؟ بېگومان ئەگەر
بتوانن لەگەئەم بدوین پېم دەلێن: "" ئامان ئاگات لەخۆت بىت لېرە جگە لەباوەر و
كەردەوى چاك هېچت فرىاناکەوېت"

كاتىك كە گۆرستانى چىدەھىشت بەم بىروبوچونەو ھەنگاوى بەرەو مال دەنا..

يەكێك لەو كەسانەى كە لەپەرسەى داىكىدا بەشدارى گەرم و گۆرپان ھەبوو خاتو (ھالە
الصافى) بوو، كە خۆى ماومىيەكە گەراوتەو ١٢٠٠ نىستا بەگەرمى بانگى خوشكانى ھاوڕەگەزى
دەكات بۇ راستە شەقامى رێگای خواناسين.

نەمىش نەيىنى دلى خۆى بۇ باسكرد، چەندە دوودل و بىتافەتە بەو ژيانەى نىستای
پەرسىارى لێكرد: كە رێگەچارەى بۇ دابنیت. ئەویش داوەتى كرد بۇ شوپنێك كە كۆمەلێك
خوشك تىايا قورنەن دەخوینن و فەرمودى پێغەمبەر (درودى خواى لەسەر بىت)
رافەدەكەن و لەنايىن شارمزا دەبن.

سەحەر لەكاتى ديارىكراودا لەو جىگەيە نامادەبوو، سەرنجى دا وا كۆمەلێكى زۆر لەو
خوشكە ھونەرمەندانە خەرىكى قورنەن خویندنن، شەرمى دەكرد لەوى چۆن تا نىستا
لەم كۆپى زىكرو يادى خوايە بېبەش بوو؟! ئارامى گرتو لەنزىكەيانەو دانىشت و
دەستى كرد بەگفتوگۆو پەيڤىن لەگەلێان، ھەرچى دروستكراو ھەلبەستراو (شايعەى
كۆمەلێك بوو دژ بەئەمان خستىەرەو.

ئەوانیش بەهێواشی و بەهێمنی و بەووردی وەلامیان دایەو و پەگە بەپەگە بۆیان
روونکردووە، ئەم وەلامانەى ئەوان بۆ ئەم هیجی نەهێشتەو، ئەو نەبێت کە ئەمیش
رێگەى راستى ژيان بدۆزیتەو.

بیش کۆتایی هاتنى دانیشتنەکە خۆى بەقەناعەتەو پەیمانى دانى کە بەندەپەکی
گوێراپەئى خوا بێت و فەرمانەکانى سەرشانى جێبەجێ بکات تا بەوپەڕى پاکی و راستى
قۇناعى داهاووى تەمەنى بپرێت. بۆ سەلماندى راستى هەلۆستى خۆى هەرلەوئ
پەيوەندى کرد بەئوتیلی (هەنان فەلسەتینى) لەشارى (ئەسکەندەریە) یە و پێى راگەیاندى
کە ئەو ئاھەنگەى کە بەنیازن سەرى سالى زاپینى بیگێرپ ئەم تازە بەشداری تیا ناکات.
ئەوانى بەجێهێشت.. بەگریان خواحافیزی لەخوشکەکانى کرد.

لەرێگا بەخیرایی رۆی تا زوو بگاتە ماڵ.. دەستنۆز بگریت و بجیتە ژوورمەکەى خۆى
لەسەر بەرماڵ تێر بگرى.. ئەسرینى پەشیمانى بپرێت.

ئەو رۆژەى کە نیازبوو لەئاھەنگى ئوتیلەکە بەشداری بکات لەماڵ ھاتە دەر بەلام
بەبەرگى بالابۆشى و قورئانیکی بچوک بۆ ئامادەبونى وانەى (پەرورمەدى ئیسلامى)
لەمرگەوتەکەى (شیخ مەحمود خلیل الحصرى).

بەمەش وازى نەهینا خیرا خۆى ئامادە کرد بۆ سەفەرى (عەمرە) بۆ (کەعبە)ى
پیرۆز روگەى مۆسڵمانان و بۆ زیارەتى (شارى مەدینە و پیغەمبەر) درودى خواى
لەسەرییت.. تا لەوئ تێر لەناوى زمزم بخواتەو.. لەو شوێنە پیرۆزدا سەرى
بەندایەتى و پاکترین لاشەو بەرزترین ناوچەى بۆ خوا بخاتە سەر زەوى و بەندایەتى
خۆى دەرپرێت. خواى گەورە تەوہەى ئەو و ئیمەش قبول بفەرمویت.. ھیدایەتى
سەرچەم ئەو خوشک و برا بەرپزائەش بدات کە حەز لەتەوہەو گەرانەوئى پەکجاری
دەکەن بەلام مەخابن تا ئیستا نەگەشتوون پیمان چونکە (جوانى و دەنگیان) بۆتە
دوژمنى ئەم دونیايان.

★ کتێبى : اسرار وراء حجاب الفنانات

خەسرەتى باوكە شەھىدېك لە كۆرەودا

كاتىك لاپەرە ژىنگاوپىيەكانى كاروبارو فەرمانەكانى (پارتى بەعسى عەربى ئىشتراكى عەلانى) ھەندەمىنەو ھەمەموو روىكەو ھەمەمىن چەندىن كارەساتى جەرگ بېرو ناخۇش و دلتەزىن دېتە بەرجاومان لەعىراقدا بەگشتى و كوردستانى باشورىش بەتايبەتى.. ئەم حىزبە لەسرەتەي دروست بونىو ھەمىت بزانىن كە دامەزىنەرەكەى كەسىكى دور لەپەيامى ئىسلام بوو.

توانى چەندىن كارى ژىرەبەژىرى بۆ دوژمنى عەرب بكات و بەلئىھاتوى خۆى خۆى بخاتە سەر كورسى (بەچكەو رۆلەكانى) بەرەلەى ولاتى (سورىا و عىراق) كرد.. چەندىن كەس ھاتنە ناوى حىزبەكەپەو.. گەشەپان كرد.. زۆرىون..

سەر كەردى كۆمارى عىراقىيان لەناوبەرد (دەستەلاتى عىراقىيان) گرتە دەست چەند كەسىكىيان بونە سەرۆكى عىراق تافىكرانەو سەر كەوتو نەبون تا گەپشتە سەر (ئەحمەد حسن بكر) و پاشان (دېلە دىكتاتور - صدام حسين)

زۆر بېشەرمانە چەندەھا ناوى گەورەو بىرەھەدارى لەخۆ دەنا، پەرۆژەى خىرى و حكومى بەناوى خۆپەو دادەمەزراند.. تا سالى ۱۹۸۰ ولات ھىچ ھەنگاوپكى خىراو پىشكەوتوى لەبوارە جىاجىياكانى ژياندا بەخۆو نەپىنى.. چارەنوسى جەنگىكى خوپناوى ھاتە ناراو.. لەژىر دروشمى (وحدة - حرية - اشتراكية) دا كارىيان دەكرد.. بۆ عىراق و عەرب.. بەناو دۆستەكانى كە پەيمانى نەپنى ھەبوو لەگەلنا ئەمەپان بەھەلزانى.. زانىشىيان عىراق دەپىت نەپىتە ولاتىكى بەھىز، كرىيانە ماپەى ترس بۆ ولاتانى دراوسى.. لەولاشەو مافى كورد ناوبەناو زىندو دەكرابەو ھەمەمىن باسى لىو ھەمەمىن بەپىنى وىست و تواناى خوپان كارىيان بۆ دەكرد، كورد ئە ھەمەمىن ئەواندا مەيان بو ھىچى تر،

بەيانى ۱۱/ نازار/ ۱۹۷۰ ھەنگاۋىكى زىندو تازە بو بۇ كورد، بەلام دىمىزىيەكى زەھراۋى
 بو بەدىستىيەنەۋە لەچارمىنوس و مىژوو داھاتوى كوردىيان دا.. زۇر بېشەرمانە..
 (شۆپش دۇى دەستەلاتى بەغس) زىيادى دىمىزد كلىپەى دەسەند كپ دىمىزىيەۋە.. پاش
 چەند سالىك ھەلەدەگىر سايەۋە.. لەژىر چەندىن ناۋى جىياچىدا..
 دەستەلاتدارانى بەغس بەم كارانە نىگەرەن دىمىن.. سالى ۱۹۸۰ شەپ دۇى ئىيران
 دروستىبو لەسەر چى بو بۇجى؟!

ناكام تەنھا كۈشتىن و بېرىن و كاولكارى ولات بوو.. دىمىزىيەندى خەللى بو لەھەم
 ناۋچە سنورىيەكاندا.. لاشەى چەندىن كۈپى گەنج لەو كەزۋ كىۋان.. لەقەرەغ ناۋو چەمدا
 بونە خۇراكى ماسى و دېندەكان.. زۇر لاشەش تائىستاش لەزەمى (ئەلھام رىژدا)
 ماۋتەۋە.. ھەزارمە كەس بونە گۆپى بەكۆمەل.. ھەزارمە كەس بونە وېردى سەرزارى
 مىدىياكانى جىھان.. بۈگەنى رىژمى دىكتاتور لەسايەكانى ئەنتەرنىت رەۋاجى پەيدا
 كرد.. لاپەرەكانى رۇژنامە و گۇفەرەكان بەشان و بال و بەكارى سەروكى عىراقدا ھەئىيان
 دىمدا.. كەپوخوا.. رىبازى كار لەگۇرەندا بوو. نەۋت و سامانى تىرى عىراق دىمىزىيە چەك و
 تەقەمەنى و مىللەتلىش سەركەردان و خىر لەخۇ نەدىۋو.. ئەو ولاتانەى يارمەتى
 عىراقىيان دىمدا لەشەپى (ئىران - عىراق) دا لەپاش نەمانى (مىشېل ئەفەلق) تاي تەرازوى
 ناۋچەى ناۋمىراست لەبناغەۋە گۇپا.. عىراق كۇتايى بەجەنگ ھانى لە ۱۹۸۸/۸/۸ دا
 بەھەمە پاسايەك رازى بوو، دېندەنە كەۋتە گىيانى كوردەكان.. پاش ماۋمىيەك پەلامارى
 ولاتىكى دراۋسى تىرى دا كە (كۆيت) بو سالى ۱۹۸۹/۸/۲ ئەم كارمىش بەرنامەيەكى تىرى
 نوى بوو زۇر شتى لەبانگراۋندا ھەبو.. ھەمۇو ولاتانى غەربى و ئەۋروپى و رۇژناۋىي
 لىھاتە ھاۋار.. چەندىن داۋاكارىيان دايە سەروكى عىراق.. چەند و توۋىزىكىيان لەگەندا
 سازكرد سەرزارىكى.. بەلام لەژىر پەردەى سىياسەتەۋە زۇر شت ھەبو كە داھاتوو دىيارى
 دىمىزد.

بەبېرىيىكى چاۋمىرواننەكراۋ ناۋاتى چەند كەسەك ھاتەدى.. فرمىسكى شادى
 بەچاۋمىگانىندا ھاتەخوار.. تاسەى غەربىي و دورى و چاۋمىروانىيان شكا.. ئەۋىش
 گەرەنەۋى (ئەسرىمەكان) جەنگى (۱۰) سالە بو لەزىندەكانى عىراق و ئىراندا

گەپرانەو ۋە ناو خاۋو خېزانىيان.. بو بەشاي و زەماۋەند لەو مالا ئەدا كە دەبۇنەو ۋە خاۋمنى باوك.. مېرد، ئەوانىش چەند ناخۆشى كارساتى دلتەزىن و نازارو ئەشكەنجەى ئەسپرىيان دەگىراپەو، وردە وردە بېپارىكى تر ھاتە ئاراو كە ھەپشەمەكى توندى لەدانىشتوانى عىراق دىكرود و لاتى بۇ چەند سال پېش ۱۹۹۰ دەبۇردە دواو، ئەوېش (ئابلۇقەى ئابورى) بو لەسەر گەلى عىراق.. ئەك (صدام حسين).

خەلكى كەوتنە ھەلپەو پەلاماردانى كەرسەى خۇراك و عەماركردنى ھېدەيدى نرخی پارەى عىراقى دابەزى دابەزى.. تا گەل رساو دامابىت..

(حكومەتى عىراقى و دەستەلاتدارانى) وەك گورگى برسى ھەر رۇژو قاجىكيان دىشكىنرا، بەلام بېشەرمانە لەشاشەى تەلەفزىۋنەو بىعار ئاسا دەوان كېپەى راپەرىن لەخواروى عىراق تاۋى سەند سەربازە كوردەكان بەچاۋى خۇيان روخانى عىراقىيان دەدى لەو ناۋچانەدا دەھاتنەو بۆمانىيان دەگىراپەو.. ژمارەى سەربازە ھەلاتوكان و (ھېزى فەوجە كوردەكان) بەچەكەو بونەورمىكى بەھېز بۇ دروست بونى راپەرىن لەكوردستاندا، حكومەتى عىراقى زۆر بېشەرمانە پاشگەزبۇۋە لەبەلئىن و قسەكانى سوپاى لەكوپتدا گىراپەو.

لوتى شكا.. لەجەنگى (گەردەلولى بىاباندا) دۇراۋ چەك و تەقەمەنى نەپتوانى كار بىكات.. لەبەرمەبەيانى ۵/ئازارى ۱۹۹۱ دا لەشارۋچەكەى رانىەو راپەرىن سەرى ھەلداۋ تاۋى سەند.. لە ۷ ى ئازاردا رۇژى رزگاربونى سلىمانى ھەلئات.. بەچكە دىكتاتورەكان ئەزىنۇيان كەوتە لەرزە چارمنوسيان كۇتاپى ھات خەلكى داغ لەدل پەلامارى ھەموانىيان دا.. كەسىيان تواناى رزگاربون و راكردنىيان نەبوو.. خەلكى بەشادى و خۆشىەو تېدەكۇشان.. چەكى چەكدارەكانى سەردەمى رۇژىم گولەكانى دەنا بەخۇيانەو چەند بنوسىن.. بدوئىن كەمە.. لە (۹) ى ئازاردا شارەكانى (شەقلاۋو كۆپەو دەربەندىخان) رزگاركران.. رقى توپەى خەلكى شارى قەلاۋ منارمىشى گرتەو لە (۱۱) ى ئازاردا ئەوېش راپەرىنى سازكرد و ئازادى و سەرمەخۆى لەداپك بوو.. لە (۱۴) ى مانگدا شارى بەفرو ولاتى كوردایەتى (دەۋك نامىدى) یش راپەرىن، لە (۲۰) ئازاردا گەپشتنە تروپكەى راپەرىن بەرزگاركرنى كەركوك (تاجى راپەرىن) ئەو شارە كوردىيەى كە (دوكەل و غازى

ژەھراوى بۇ دانىشتوانەكەى بو، نەوتو بەرھەمەكانى بۇ بىگانە (حكومتى عىراقى تەنھا ناومرەستى بەدەستەو مایەو، بەلام.. (دەسلەتلى حكومتى عىراقى) كەوتە مەترسىيەو.. سەرکردە كوردەمگان گەپانەو كوردستان (پقو قىنە) رابردوو دورخرايەو.. زۆر لەپەدا بەرنامەى مانەو (صدام) لەتياچون و لابردنەو گۆرا بۇ مانەو لەسەر كورسى دەستەلات.. پەلامارى ھەمو لاىەكى ولاتى دايەو.. لەھەمان كاتدا سەرۆكى عىراقى چەندىن تاوانى گەورە گەورەى لىدىرگەوت تا گەپانەو بۇ كوردستان.. چەند لاوێكى بەتوانا بونە سوتەمەنى ئەو خەباتە خوێناويە.

ھىزى پېشمەرگەو خەلگى كەركوك بەردەوام بون ھىچ گوپيان بەھەرپەشەى رژىم نەدەدا.. زۆر ئازايانە (جەزنى نەتەومىي نەورۆز) يان كرد، بەلام مەخابن ئەم ناھەنگە ئازادىيە درىژمى نەبو.. بەرنامەى باش پيادە نەكرا ھەر كەس بۇ خۆى ھەولى دەدا ھەلپەى دەكرد.. ئاگرى بۇ مالى خۆى دەھىنايەو..

حكومت ھىزى بۇ ھەمو پارىزگاكان ھىنايەو نەزىكەى (٦) مليون كەس ئاوارەى سنورەگان بون لەترسى سەربەرىن و ئەتك كردنى ناموسيان ھەر دەرۆشتن.. لە (١٩٩١/٤/١) كۆرەو دەستپېيەكرد.. بەرەو چارەنوسى ناديار.. كە چەندىن ساتى زۆر ناخۆش بوون لەبەرسىتى و ساردو سەرماو ھىلاكى و رەزالەت و ئاومىيدى و روخان و كەوتن و ھەستانەو ئاى كە رۆزگارێكى ناخۆش بوون، لىرەدا ھەلۆستەمەك دەكەم و دېمە سەر تاوانىكى گەورەى حكومتى عىراقى كە دەرھەق بەھەمو كوردێك كردى و ئەم بنەمالەمەش دېنەمە قەسەو تا لەزارى خۆيانەو بەشێك لەنارەھەتيا بۆھىنە بەردەستەگان كە رژىمى دور لەمرۆفایەتى بەعسى عەلمانى كەردویمەتى..

كاك (عارف عبدالله جۆخماخ)ى خاومنى دادە (جوانە)ى تەمەن (٢٠) ساڵ دەلێت: ئەو شەوھى شار چۆلى كرد بۇ بەيانىش خەلگ ھەر كۆچيان بەرەو جىگەى ناديار دەكرد، منىش ئەندامانى خێزانەكەم ئاگادار كەردەو كە بەرەو ئاوجە سنورىەگان بېرۆين، پەكێك لىرەو دوان لەپىگا ملەماننا كەوتىنە سەر رۆگەى شاربازىر ئاى لەو رۆژو ساتە ناخۆشانە ياخوا بېروانەمەتەو.. رۆشتىن كچە گەورەكەم دايكى و براپەكى لەمال مایەو

بەمەبەستى گەپنەمەمان بەدواپاندا.. بەلام كە گەپشتىنە سەرى ئەزمەر گەپنەمەمە جى!
 ھەر خەلك بوو بەمەن دەرۋى ھەر سەپارە بو سەرى نابو بەمەگەوۈ دەرۋىشتن، كەس
 ئاۋرې بۇ دواخۇى ناداپەوۈ.. قىشكىمى ژن و ژال زىكەمى مىندال.. ھارە ھارې سەپارەى
 گەورە ئەم ھەمۇ خەلكە خۇيان پىۋە ھەئاسى بو، ژن دەرگىا دوان ماتو سەرسام، چوار
 پىاو گىژو كاس.. مال ھەر دەرۋى بۇ كۆي؟ نەنجام؟ كەس ھىچى نازانى.

دەنگى ئەم كۆمەلە چەكدارەى ناو بازارى شارم لەگۈندا دەرنگاپەوۈ:

تانك و تۆپ و تەپارە

دەرمانناكات لەم شارە

بەلام بەداخەمە لەپىش ئىمەوۈ راپان دەكرد، خەلكى (كەركوك، قەرەھەنجىر،
 چەمچەمال و ناۋچەكانى تر) بەنازەل و پاتالەوۈ ھەر دەرۋىشتن، ئەوۈى سەپارەى ھەبو
 باش بو، ئەوۈى نەپىو ۋەك ئىمەبو،

ۋىستەم بگەرپەمەوۈ بۇ ناو شارو دەستى كچەكەم و ئەوانەى ماون لەژن و كورپو بەرو
 دراۋسى بگرم و بەرمو شوۋنى نادىار بېۋىن.. چەند مەترىك ھاتم، بەلام بوارى گەپنەمەوۈ
 ئەستەم بو، چونكە دو (ھەلى كۆپتەر)ى رۇيم بەناسمانەوۈ دەگەرپان و چاۋدېرىان دەكرد
 دو كورپى گەنج پەكى (R.B.G) پەكيان پىۋە نان دوركەۋتەنەوۈ زۆر لەخەلكەكە
 دەستخۇشيان لىكردن، بەلام بەخىراى گەپنەمەوۈ گەوۈ... تەقەكردن لەو خەلكە ھەرچى
 ھەبو پەرشو بلاۋبونەوۈ.. مەكىنەپەكى تراكتۇر بەركەوت، چەند سەر مەپىكىشى كوزان
 مەنىش زۆر دوركەۋتەنەوۈ.. روداۋىكى زۆر ناخۇش و دلتەزىن بو.

پاش نىو سەعات گەپنەمەوۈ ئەو ناۋە خۇپنىكى زۆر پۇا بوو وتيان: چەند سەپارەپەك
 ھەندى لەبىرىندارەكانيان بىردوۋە.. زۆر شت لەو ناۋە بلاۋبوۋىۋە.

خەلكى ھەنگاۋى بەسەردا دەنان.. ئەمۇ خەلكە ھىوادار بو خۇى بەسەللى راكات شتى
 بۇچى بو؟! ئاى لەمۇ ساتە ناخۇشانە!! بىرناچنەوۈ.. نەخىر.. ھەرگىز ئەمۇ دېمەنە
 قىيامەتىم لەماد ناچىتەوۈ.. ھەر كەسەمۇ بۇ خۇى راپدەكرد.. ھەر كەسەمۇ خەمى خۇى
 بو پەكلىك وتى: سوپاى عىراق گەپشتە ناو شار.. تا ئەتۋانن خىرا بېۋىن واھاتن.

زۆربهى كات نهو كچه (نهفقال)⁽¹⁾ كراوانهم دمهكوتوه ياد كه پياوه دموئه مهنديگان كړيويانن له به عسيه هاشيهگانو خرمهنگوزارى خوځيانيان پيدمكردن. دموت: تۆ بلځى نهو كچه منيش ئيستا له مالى چ سمر باز يا دموئه مهنديكى تردا كار بكات، غه مو به زاردى نيمه تنهها پيست و ئيسقانى هيشتبتهوه. سمر بازىكى كورد له سوپاي عيراقدا له جهنگى كهنداودا وتى: له گهل چمند برادرميكداد چوپنه نا ولاى كوځتهوه، چومه ماله دموئه مهنديك سهرم كرد چمند نافرمتيك خرمهنگارى دمهكن.. سمرنجم دان په كيكيانم ناسى هاته لامهوه ناوى هي نام.. ناپوم هانى.. باو دشمنان كرد به يه كدا دامانه هارځى گريان، پياوه كوځتي يه كه سهرسام بو وتى: نهوه چپيه؟

وتم: نهوه خوشكمه.. چى نهكات لاي تۆ؟

وتى: من له چمند سمر بازىكى عيراقيم كړيوتوه پيش ۲ سال له مه ويهر نهوانهى جوانو گهنجن خرمهتم دمهكن.. داوام ليكرد دواى چمند وتووځيځ كه پيم بيه خشيتهوه.. نهو پيش زور به زمينى پيماندا هاتهوه بويه قسه كهى قبول كردو بهرمو شارى سليمانى گهر پينهوه⁽²⁾.

لهو سالو ساتانهدا تنهها راديوى (گهل كوردستان) همبو ناو و ناو نيشانى تهواوم دانئ.. پاش چمند جار بانگهواز ناو ميديوم.. گهرام.. شار به شار، شاروچكه به شاروچكه "ئيران - رانيه، كه لار.." همندي گوندى تازه ناو مدان كراوهم تهير كرد.. چمند سمر باز گميه كى عهسكريم به سهر كردهوه.. هيچ سهر و سؤراغى نه بو، ناو نيشانى همندي گورپان دامى كه كاتى ناوارمبونكه له قهراغ جادهمكان گيانيان سپارديو خه لكى خير خواش كړدبويانن به ژر خاكه وه.. به لام كه سمرنجم دمدان هيچ نه قلم ناپري نهوه گوري كچى من بن.. به هه مو گهرانه وميه كم بؤ مالهوه دسپرى بهر باخه له كه م له سرينى چاومدا دهخوسا.. چاومروانيم زور كرد، ههر كه له دمركا دمدا دلم دادمخورپا ئيستا نا

(1) شاولى بىناو نهفقال: له ۱۳۸۸/۴/۱۴ دستى پيكر د بؤ ناوچمكاني قهر داغ و له ناو بريدنى نهو سهر كړد بيه ميه (ى.ن.ك) لهو ناوچانهدا، به تالان بريدنى نافرهتو مندال و كوشتنى بهرولامكان و خاځور كړدى دتهاتهكانى.

ساتىكى تر دېمەنى كچەكەم دېتەو بەرجاۋ، بەلام بەداخەوہ.. ئەو دەرناچو..
بەكۆلانەكاندا گوزەرم دىكرد لەجىگەكانى جارانددا دىھاتە بەرجاۋم.. زەردىخەنەى بۇ
ئەكردم.. لىي نزيك دىبومەوہ شتىكى تر دەرەچوۋ.. زۆر خەفەتم بۇ ئەخوارد.. زۆر
خەيالاتى خراپەم بۇ دروست ئەبو، رۇزىك لەبازار ئافرىتىك وىستابو شتى دىكرى بالى..
بەركى.. قزى.. ھەمو لەش و لارى خۇى بو تىر تىر سەيرم كرد.. دىلەم پاراۋ بو.. ئۇخەى
(جوانە) ئەومتۇى باوكى باوكەكەم لىيچومە پىشەوہ.. ئەو سەركەرمى شت كرىن بو..
خەرىك بو شاگەشكە دىبوم دىستىكەم دا بەشانىاۋ بانگم كرد (جوانە گىيان كە ناۋرى
دايەوہ.. ھەمو ناۋاتو خۇشەيكەنەم بونە سەرايىك و تياچون.. ئافرىتىكى تر بو.. ناچار
وتم ببورە كچى خۇم وامزى كچەكەى خۇمى!.. بوراۋى خالە گىيان.

بېروا بىكەن دىنگىشى ھەمان دىنگ بو كە لەزارى كچەكەم دىھاتە دەر.

بىراكانىشى لەھەر شوپنىك باسى ئافرىتىكىيان بىكردايە دىچون و بەدىستى بەتال
دىگەرپانەوہ.. ھەر مالىك لەئىرانەوہ يا لەسنورى كۆرەوہوہ بەاتنايەتەوہ بىناسىنايە يا
نەناسىنايە دىچومە سەردانىيان ھەوالى كچەكەم لىيەپرسىن.. وپنەكەيەنەم پىشان
دىدان.. ئاكام نەماندىوہ! درۋى چىت بۇ بىكەين.. بەلى راستيان ئەكرد.. زۆر سەربازەم
لەپىگەى سەربازگەكان بەگىر ئەھانى: ئايا ئافرىتىكى لەم حالەو لەو رەنگەتان نەدىوہ؟
وہلام: نەخىر ئىمە كەس ناسىن.

يانزە مانگى رەبەق تىبەپرى، خىزم و كەس و كار ھەوالىيان دىپرسى، بەلام ھىچ
سەرسۇراغىكى نەبو. رۇزىكىيان بانگى نوپزى (ەسەر) بو خۇم كرد بەمەزگەوتى (ملا
عبدالله) لە (مەجىد بەگ) دا: خوايە گىيان كۆمەكىم بىكەى لەم تەنگەزەو نازەھەتە
رەزگارەم بىكەيت بۇ خاترى ئەم بانگو سەلايەت.. زۆر جارو ئەم جارەش نزاۋ پارانەوكانەم
بەچاۋى پىر ئەسرىنى قەتەسماۋەوہ بو، ئەم چاۋەروانى و دىلەپراۋكى و گەپران و ھەناسە
سارەبىيە ھەر بەدەم خۇشە.. كزە لەجەركەمەوہ ئەھات.

چومە سەر جىگەى دىستىنوپز شتن.. نزاى پىش دىستىنوپزەم خوپند: (اللهم اغفر لي
ذنبى ووسع لي داري وبارك لي في رزقي).

دەستەم كىردە دەستىنىڭ شىن.. پىياۋىكى بەھەببەت لەولامەۋە بەجەند بەلۈعەيەك دەست نۆپۇزى ئەشت ئاگاداربوم سەعاتەكەى دەستى دانا لەسەر يەككە ئەتەختەى دانىشتەكان، بەبىنىنى (سەعاتەكە) دىنم داخۇرپا سەرسامو ئەبلىق مام.. بەلۈعە ئاۋەكەم بۇ نەگىرايەۋە بەلامارى پىياۋەكەم دا: ومىرە زالىم.. ئەم سەعاتەت لەكۆى بو؟

كابرا ۋەك لەبىنىكى بەرز بەرىتەۋە بەسەرسامىيەكەۋە سەپىرى دەكرىم، تۆزىك ھاتمەۋە ھۇشخۇم.. چاۋەكانم پىر بون لەنەسەرىن بەدەنگى نەرمو شەرمەۋە وتم: كاكە گىان.. دەستەم بگىرە زۆر چاۋمپوانى خاۋمنى ئەم سەعاتەم.. لەكۆپۈۋە ئەم كانزىمىرەت دەستەكەۋتۈۋە.. كوا خاۋمەكەى؟ زۆر جىگەى بەزمى بوم، پىياۋەكە وتى: بۇ ۋا عەۋدالى.. جىت لىقەۋماۋە؟!

بەقۇرگى پىر گىرانەۋە.. دەستەكانم ئەلەرزىن وتم: خاۋمنى ئەم سەعاتە كىيە؟ تۆيت يا كەسانى تر.. زۆر لەسەرخۇ، خۇى پىناساندىم لەناكامدا وتى: برا جۋانەكەم ئەم سەعاتە ھى من نىيەۋ جىرۋەكەى دورە.. ھىچ پىۋىست ناكات تۆ بزانىت. وتم: چۇن نەزانم.. خاۋمنى ئەم سەعاتە گەر تۆ نەبىت لەنەسلا ئەۋە ھى كچى مەن.. كچى من خاۋمىيەتى.. توخوا راستەم پىيلى.

تېر سەپىرى چاۋى پىر ئەسرىنى كىردم.. لىم نىزىك بۆۈم دەستى خستە سەرشانم ھىزى قاچەكانم نەما لەعەرزەكەدا دانىشتەم ئەۋىش لەگەلم نىزم بۆۈە وتى: زۆر ھەز ئەكەى بەسەرهاتو ھىكايمەكەى بزانىت؟ بەروخسارنا دىارە تۆ كەسكىكى زۆر گىرنگى بەخاۋمنى ئەم (سەعاتە دەستى) يە دەدەپت!

ۋتم: ئەگەر خاۋمەكەى ئاھرىتىك بىت ئەۋە كچەم.. توخوا چى ئەزانى لەبارمىيەۋە راستەم پىيلى.. پىيىرۋشتۈى؟! دۆزىۋەتەۋە؟! چى ئەكا لاي تۆ خىرا پىم بلى.. بەرچاۋم تارىك بوو. لەساردى ئاۋەكە ھۇشخۇم ھاتمەۋە لەھمىۋانى مىزگەۋتەكەدا، چەند پىياۋىكى تر بەسەرسەرمەۋىون، تومەس بورابومەۋە لەۋ ناۋە دورىان خستىۋمەۋە.

(س): كاتى ئاۋارە بونەكە ئىمەش ۋەك ئەۋ خەلكە رىگەى نادىارمان گىرەبەر.. چەند سەپارمىەك بوين لەۋ كاتەدا بو كە دوو (ھەل كۆپتەر) قەسفىان لەخەلك ئەكرىد، لە (دۆلەماين) پىشت دەباشانەۋە رۆزى ¼ كاتىك گەپىشتىنە سەر جىگەى روداۋەكە

(تراكتۇرىك) ۋ چەند كەسىك بەرگەۋتەن، چەندىن بىرۈمىندال ۋ ۋن ۋ خەلگى تر ھاۋارو زىكەيان بو، ئەيان ۋت رەنگە (كىمىۋى) تىيىت، بەلام باش بو تەنھا قەسەف بو.. سەرنجى بىرىندارەكانمان دا سەپىرمان كىرد ھەلمان گىرتى ۋ خىستمانە سەپارمەگەى خۇمانەۋە.. خاۋمى ئەم سەعاتەش كىچىكى جۋانى قىيافەرىكەۋو بىرىندار بو بو ھاۋارى لەئىمە كىرد: كاكەگىيان توخوا.. خىرتان ئەگات لەپراھى خۋادا قىيام كەۋن.. بەتەنھام.. مەنىش لەگەل خۇتان بەرن، زۆرمان بەزمى پىا ئەھاتەۋە.. ھەلمانگىرت ۋ خىستمانە سەپارمەگەى خۇمانەۋە. زۆر دوعاى خىرى بۇ كىردىن.. زۆر سوپاسى كىردىن.. زۆر ئاقل ۋ رىيا دىار بو. ناۋ سەپارمەگە بو بوۋە خۋىن.. گەيشتىنە سەرى ئەزمىر ئەۋەكانى خۇمان گىيانىيان سىپاردو شەھىدبون، بەلام كچەكەى تر باش بو تا لەپىچەكانى ئەزمىر ھاتىنە خۋار، ھەر قەسەى بۇ ئەكىردىن، يەككە لەقەسەكانى ۋتى: تۈزىك ناۋم بىدەنى زۆرم تىنۋە.. ناچارم رۇزۋەكەم بشكىنم^(۱).. تۈزى ناۋ، بەلام بەداخەۋە نەمانوۋىرا ناۋى بىدەنى، چۈنكە بىرىندار بو، لەئاستى گۈندى (سىتەك) لەقەسەكەردن كەۋت تەنھا ھەناسەى دەدا.. بەئىشارەت ھەر داۋاى ناۋى ئەكىرد.. بەلام نەمانتۋانى بۈستىن ۋ ناۋى بۇ بىنن.

ئەم سەعاتەى دامى، پىم ۋت لەجىياتى پارە دادە گىيان؟

سەرى راۋەشاندى.. تىگەيشتم بۇ ناۋىشەنە دىلى.. لىم ۋەرگىرت ۋ لەبىر جاۋى لەدەستەم كىرد.. زەردەخەنەپەكى بۇ كىردم.. گەيشتىنە ئاستى خانۋەۋە روخاۋەكانى (زەردەمى) گىيانى سىپارد.. خۋاى گەۋرە پەلى شەھىدى بەنسەب كىردىن، دىمەنەكەيان ھەزاندى، تاساندى ۋ تائىستاش لەۋىر كارىگەرىيەكەى دەرەجۋوم، ھاتىن.. ھاتىن چەندەھا سەپارە لەپىشمانەۋە بو لەدۋامانەۋەش بەھەمان شىۋە تا گەيشتىنە پىردەكەى (قەلاچۇن) ھەستمان بەئاسۋەدىي كىرد بەباشمان زانى لەنزىك جادەكە بىيان كەين بەۋىر خۇلەۋە.. بەئى لاماندا چاللىكى گەۋرەمان دۈزىيەۋە ھەر نۇ تەرمەكەمان راكىشان ۋ ھەندىك گلى بەفرمىسكى باران تەپمان كىردن بەسەردا.. لەئاۋى چەمەكە سەپارمەكەمان شت.. لەپاش گەپرانەۋەمان بۇ شار دۋاى ناۋارەبۈنەكە ئىمە چۈپىن تەرمەكانى خۇمان

^(۱) نىزىكى (۱۶)ى مانگى رەمەزان بو.

دەرھىنانەھە ئەوئەش لەوئە ماوتەھە.. ئەم كاتزەمېرەش بۆدۇزىنەھەى خاھەنى لەدەستەم
كردوھە پاراستوشە.. بەبەرەھەمى پەرسىيارم لەخەلەك ئەگەرد لەگۇرە كۆبۇنەھەو
پەرسەكاندا باسەم دەگەرد.. بەلام كەس خاھەنى نەبەو!

بەناھەيكى پەرسەمەھە وتە: ئەى مەن دىنا گەرام.. دام بەرادىۋ.. بەشارەندا گەرام
كەس نەبەو گەپشەمە ئىران.. قەلەزى.. رانىە، توشى چەنەن كەس بوم.. ئەى تۆ لەم
شارەدا نەبەو.. ھەر نەت بېستە؟

(س): مەن لەم شارەدا بوم، بەلام ماشااللە شار بەھەرە مەنەش بەخەلەكى ئەم شارەم
نازانى دەمەت رەنگە خەلەكى شارۋەكەكانى دەورى سەيمانى بېت.

نەمتوانى زەتەر لەگەلەى بەدوئەم.. سەعاتەكەم لىۋەرگەرتو كاتەكەم بۆ دانا كە ئەزەمەت
بەكەشەتە بېت لەگەلمانا بۆ دەرھىنانەھەى تەرمەكەو ناسودەبۇنى رۆحى ئەمەش، نوئەز
(عەس)م كەردو بەكۆمەلەى غەم لەلەكەو ناسودەبۇنى لەلەكەى تەرمە وەدە بەرمە
مال بومەھە.. لەگەل چومە ژورەى ھاوارەيكى عەجەبەم كەرد خۆشەم نەمتوانى دەنگەم كەپ
بەكەمەھە.. سەعاتەكەم پەشان مالەو مەندالەو براكانى دا سەرسام بون بەو دىمەنە.. بەكەك
لەبراكانى وتە: بابە گەيان (جوانە)ى خۆشكەمان شوكر ماھەو ئەتوانەتە بېتەھە ناومان.

قورگەم پە بو لەگەريان جۆگەلەى ئەسەرىن تەقەنەھە.. نە بابە گەيان (جوانە) لەرۋەى
ئاوارەبۇنەكەھە بەساروخى ھەل كۆپتەرمەكانى بەعەسى خۆنەنەز شەھەد بوو، مال بوو
گەريان ھەرا.. بەرو دراوسە مائەيان ئاۋەكە داۋزان بەسەرمەندا ھەوالە دەماوم دەم رۆشت..
ئەو شەھە مائەمان بەكەيكى تەرى ناگەرت، سەپارەى خەزمانو بەرو دراوسە ئامادەكران بۆ
رۆزى دواۋى بەرمەو گەكۆكەى كەوتەنە پە.

كەك (س) لەدورەھە جەگەكەى پەشانەم.. نەزەكە بۆنەھە ۋەنەو پەۋەكە لەبەر
(ساتەركە)^(۱) دا سەرقەلەى كەرى كەشەكەلە بون.. بەبەنەنەى ئەمە سەرسام بون،
خاھە قەمت بونەمان كەردن.. پەۋەكە وتە ئەھە خەپەر ئەم قەرمەبالقەىھە؟

(۱) ساتەر: بەعەسى قەشى بۆ تەقەكرەن لەسەنورە سوپەى ئىران ئەم ناۋەنى كەردىو بەجەكەى تەۋەى گەورە سەپارەى

جەكە ھەگەر، بۆ دىارەبۇنەيان بەشەۋەلە كەلى بەدەوردا ھەلەنەھەو لەمەش تەۋەبۇنى شەپەش ھەر ماۋنەتەھە..

بەنھايىكى تاساۋمۇ ۋەتەن: كىچىكمان لەكەتلى كۆپەتمەكەدا شەھىدىيۇمۇ لىرەدا
شاردراۋمەتەۋە، خوا مائى كاك (س) ئاۋمەدان كات جىگەكەي پىۋتوپىن ۋە نىمەش ھاتوپىن
بىيەنەۋە.

كابرا ۋەتەن: لەخەۋدا چەند جارىك روناكىم دىۋە لەم ئاۋچەمەدا، بەلام ھەستەم ناكەرد
تەرمى كىچى شەھىد كراۋبىت.

ھەمۇ كۆپۈنەۋە كاك (س) ھاتە پىش لەبەر چاۋى ئەۋ ھەمۇ خىزم ۋە برادىرو
ناسىۋانە ھەمۇ روداۋەكەي كىرپاۋە ۋە تا ئەم ساتەش خۇي پىنەگىرا.. گىرا.. نىمەشى
گىراند بەدەسرى بەرباخەلەكەي چاۋمەكانى سىرى ۋەتەن: سۈپاس بۇ خوا دۋاى ئەم (۱۱)
مانگە ئاسودەيى گەيشتەۋە دلى ھەمۇ لايەكتەن لەدو دلى ۋە دىلەپاۋكى ۋە چاۋمەروانى
رەزگارتان بو، انشاۋە جىگەي بەھەشت دەپىت ۋە پەلى شەھىدى دەپىت خۋاى گەۋرەش
پاداشتى دايك ۋە باۋك ۋە خىزم كەسانى بەداتەۋە.. داۋاى (دوۋخاكە نازى) كەرد.

دەستمان كەردە ھەلدەنەۋە لاپەردى گەلەكەۋ لەبىرى خۇمدا ۋەتەن بەبىنىنى جىلۋەرگەۋ
ئىسقانەكانى دلىا دەپم.. تەرمەكەي دەرگەۋت.. ژن ۋە ژال داپانە ھارەي گىران ئەۋمى زۇر
سەرنجى راكىشاين، دىمەنى لاشە تىك نەچۈنى (جۋانە) بو رومەتەكانى ئال.. تەرمەكەي
نەرمو شل ھىچ تىكەنەچۈ بو بەتەنىيەكى بەسەرمەۋە بو.. ئەمە چ كەسىكە دۋاى ئەم (۱۱)
مانگە ۋەك خۇي ماۋمەتەۋە دەستەم بىرد لەگەل بىراپەكىدا ھەلمان گىرت ۋە ھانىمانە ئەم
لاۋە.. ھىندەي تىر سەرسام بۈيىن كە داماننا خەلگەكە ئەۋمەندەي تىر سەرسام بۈيىن..
سەبىرى خۇم كەرد جىلەكانەم ھەمۇ بۈيۈنە خۋىن لەجىگەي زام ۋە بىرەنەكانىيەۋە
(خۋىنەكى جۋانى گەش) رۇايە سەرم زەۋى.. خىستمانە ناۋ بەتەنىيەكەۋە خىستمانە ناۋى
سەپارمەكەۋە تا دۈرگەۋتەنەۋە چاۋم بىرپەۋە كۆپەكەي.

سەپارمەكان گەيشتەنە ئەۋ جىگەپەي كاك (س) لەگەل خىزمەكانى خۇيدا ھەلىيان
گىرتبۇۋە بەبىرىندارى ۋەتەن: بۈستەن.. نىمە لەم جىگەپە ئەم كەچەمان ھەلگىرتۈتەۋەۋە
سەبەكانە ۋە چۈن خىستمانەتە سەپارمەكەۋە پاش ئەم (۱۱) مانگەۋ ئەم ھەمۇ گەرمەۋ

سەرمایە وەك يەكەم خولەكە^(۱) .. خوايە گيان ناھو نزولەى ئەم كچەو ھەمو شەھىدىكى ئەم كوردستان كاربەدەستانى زالىمى بەعس رساۋ سەرگەردان و جەرگ سوتاۋ بىكەيت.. گەپايەو شەر.. لەشار چاۋەرۋانمان بون ئەو خەزم و كەس و كارانەمان، ھەر بەو جەل و بەرگ و خويىنە گەشەو، بەو زمانە بەرۋزۋومو بەو لاشە نەرم و شەو لەگۆرستانى (شىخ محمد ھندى) بەخاكان سىپارد.. رۇزانى ھەينى داپكى و پىنج براۋ چەند خەزمەتلىك سەردانى گۆرەكەى ئەكەن.. منىش لەدۋاى ھەمو نوپۇزماكان دوعاى خيىرى بۇ دەكەم و خۆم بەغەدر لىكرو دەزانم دوعاى رساۋبون لە (ئەندامان و نەزىكەكانى صەدام) دەكەم.

بەرپۇزەكەم.. پىغەمبەر (درودى خۋاى لەسەر بىت) ئەفەرمۇت: دوعاى سى كەس رەت بونەوئى نىيە لەلەى خۋاى گەورە خيىرا گىر دەبىت: ۱/ غەدر لىكراۋ ۲/ كەسىكى رۇزۋوان لەكاتى شكانى رۇزۋەكەيدا ۲/ كەسىكى مۇساۋر پان حاكىمىكى عادل.

نەزى كاك (عارف) و (س) گىرابوو، صەدام دو كۆرۈ كۆرەزاكەى كۆزۋان و بەچاۋى خۋى تەرمەكانى بىنى، بەرساۋى و شەرمەزارى لەكۆرسى حوكم داپانگرت و گرتيان^(۲).. لەنازو نىيەمتى مال و مندال و سامان بىبەش كرا، مېزۈش نەفرەتى لىدەكات.. ھىوادارەن ھىچ كەسىك بىر لە (ناپاكى و ستەمكارى) نەكاتەو ئەسەرنەكانمان بگۆرپەن بۇ ھاندانى پىشكەوتن و خەزمەتى نەتەومو ئاين و مەرفاۋىيەتيمان لەكوردستانى پاش ھەلباردندا و كۆتاپى بەستەم و گەندەلى بىت.

^(۱) حاجى رەھىمى عەلەروسى بىسەرى دەلەت: تالەپىزە بۇ باۋكى گىرپەمە كە رۇزىك جەتەمەكيان ئەكۆزى لەناۋچەى ئىران لەنزىك گوندى (قۇرخ)، ئەمانىش گۆرۈ بۇ ھەلەكەمەن دەكەنە سەر گۆرۈ نافرەتلىك كە ھىچ تىكەنچەو لەشۋولارى زۆر سەرسام دەين، ئىتەر لەبەرپاكى و بىگەردى ئەو نافرەتە ئەمانىش تەرمەكەى خۇيان و نافرەتەكە دادمېۋشەن و كە پەرسىياردەكەن خەلگى ئەو ناۋە دەلەين: سۈپاى رۇس ۋن و زالى ئەو ناۋەى لەۋىدا شەھىدكردون و بىگوناھن.

^(۲) * لە بەرۋارى ۲۰۰۲/۲/۹ ھىرشى (ھاۋپەيمانان) بۆسەر عىراق دەستى پىكرد.

* لە بەرۋارى ۲۰۰۲/۴/۹ پەيكەرى صەدام لەمەيدانى فەردموس رۇخىنرا.

* لە بەرۋارى ۲۰۰۲/۱۲/۱۲ لەجالىكدا صەدام دەستگىركرا و بەرەوزىندان برا.

۶ * ۳ * لە بەرۋارى ۲۰۰۶/۱۲/۲۸ لەمەكەم رۇزى جەزنى قورىان لەسەيدارە درا.

خەسرەت و پەشىمانى

خۆشەويستى سەرتاسەرى لەدوايە !

باوك: ئەو بونەومرە زىندووومبە كە لەگەڭ دايكمانداو بەقەدمرى خواى گەورە ئىمەيان
هانىومەتە بوون، ئەمەش دواى چەندىن تالى و سوپىرى و خۆشى و ناخۆشى ژيان.
دايك ھەولئى لەگەڭ داوپىن كە باوكى چاكان بۇ ھەئىزىرئەت، باوكىشمان پىش
ھاتنەبونمان خۇيان خستۇتە بىرگىرنەومو ئەندىشەو تا ھاوسەريان دايكى دلسۆزو
پەرومردەكارى چاك بىت بۇ رۆلەكانيان.. چونكە ئەو مندا ئەمەردەستى دايكدە گەشە
دەكات و دەبىتە ئەندامى كۆمەلگا.. دەشبىتە گەورەترىن سەرمایەى دىن و دىنيا بۇيان.
لەسەرەتەى تەمەنى ھاوسەرىدا زۆر گەنج بىر لەمە دەكاتەومو غەمى دەخوات، زۆر
گەنجىش بەسادەى بىرى لىدەكاتەو، بەلام تا مەلەوان بىت لەزىانداو مامۇستەى باشت
ھەبىت دەتوانىت شەپۆلەكانى بەپشو درىزى بىرگىرنەومو قوڭ بىرپەت ناومىد نابىت.
ئاسۆى روون و گەشت لىنرىك دەبىتەو.. لەدواساتەكانى ژيانىشتا كە ئاوپ لەتەمەنى
رابردەوت دەمەتەو ھەموو رۆژەكان و سائەكانى بەگەشى گوزمراومو شادمانىت پىيان،
بەئى دوو سۇما گەشەكەى خۇپنەرى دلىپ لەشادى و ئاوات ساتىك خۇت تارىك كە باھزرت
بىزىنگىتەومو لەگەلما وەرە بۇ سەفەرىك كە خەو ئەرخەوانىەكان بەدەم كازىو
سەرەتەى تەمەنەو دلوپە ئاورنگى تارىكى شەويان لىدەچۆرپتەو..
بەئى، دلىام ئىستا خۇت و ھەست و نەست نامادى ئەو گەشە، كە بەئاسودەى بۇ
باوك ھەولتەمىن.. بۇ؟

چونكە تۇش دەبىتە باوك پان دايك يان..

لەدەرگا درا باوك وەك لەخەو راپەرپەت لەپال زۇپا نەوتىەكەدا ھاوارى لە (ھىوا)ى
كوپرى كرد كە مندا لىكى ھەشت سالان بوو.
(ئادەى رۆلە بزائە ئەو دەرگاىە كىيە؟)

(هيو) زۆر بەورىيى وتى: بەئى بابە گيان وانەچە!
دەرگای ژوورمكەى داخستەمۇدو چوۋە دەرەدە، دەرگای دىرى دەرەدە پىاۋىكى
پىرى بەسالچوۋى بىنى.

وتى: فەرمۇو خالە چىت ئەۋى؟

پىاۋ: كاكە چكۆل ئەمە مائى كاك (نە)پە.

(هيو): بەئى بەدئىيەمۇدە.. سەرىكى بۇ جولاۋدە.. فەرمۇو چىت ئەۋى؟

پىاۋ: بەئى بەدئىيەمۇدە بەئى بەدئىيەمۇدە.. فەرمۇو چىت ئەۋى؟

(هيو): بەئى بەدئىيەمۇدە ئەۋى قەبىلە بەم سەرمایە چوبىت بۇ كارکردن.

پىاۋ: ئافەرىن.. بەقورىبان پىيىلى باپىرە لەدەرگای دەرەدە داۋى پارمەتى لەتۇ دىكاتو
دەئى: ھىچ شەك نابەم ئەمەشەمۇ لەسەرى بىنوم لەتە پارمەتىكم - فەرش يا بەتەنى - بەدائى
با لەسەر ئەرزى روتى نەنوم، خىرت دىگا.. دىبچۇ پىيىلى!

هيو: پىاۋكە بۇچى تۇ باۋكى باۋكى!

پىاۋ: بەئى بەقورىبان تۇ كورمەزىمى.. باۋكى لەم مائەى دىرى كىرەمۇدە.. رۇزىك كە
مىندال بوو مىن پەرمەردەم كىرەمۇدە، بەلام ئىستە ئەۋ دىرى كىرەمۇدە بەخىم
ناكات!

فەرمىسك لەچاۋە كىزەكانىا قەتىسم ماو..

هيو زىنگىش بەھەستە ناسكەكەى زۆر پەزىلەتلىك، گەپپەۋە ژوۋى، بەباۋكى
وت: بابە گيان پىاۋىكى پىر لەدەرگای دەرەدە داۋى پارمەتى لەتۇ دىكاتو، دەئىت باۋكى
باۋكىم..

باۋك زۆر بەخوۋىن ساردانەۋ زۆر بەھىمىنى سەرىكى كورمەكەى كىرەمۇدە وتى:

(نا.. راست ئەكا.. لەۋ گىرەنەم "پەك دىنارى ئاسنى" بۇ بەرەم بىدەرى)

هيو: ئاخىر بابە ئەۋ داۋى پارمەتى كىرەمۇدە.. وتى لەسەرى ئەنوم ھىچ شەك نابەم.

باۋك: بەبىزىيەكەۋە وتى: دە باشە رۇلە گيان بچو لەژوورەكەى ئەۋلا بەرمەكەى
ئىيە بەدايىك بەئى بىدەتى، پان دايىك بۇى بەرەت، خىراگە با ئەۋ كەۋلە كۆنە بىزارمان

هيو بائەبەدلى بەرمو ئەو ژوورە رۆشت بېنەمى بەدايىكى بلى.. پاش ماومىيەكى زۆر
ھەر نەگەرپايەو، باوك لەتمەنىشت زۇپاكە ھەستاو تا بزانی (هيو) بۇ نەگەرپايەو..
بەھىواشۇ بەبى چرپە چوو ژوورەو سەپەر نەكا وا (هيو) بەجەقۇيەك ئەو بەرمىيە
نەكات بەدوو كەرتەو.. نيو مىيى كەردوو لەپىندا..

باوك بەلەپەو جىگە پەرسىار ئەبىت، ئەلى: هيو ئەو خەرىكى چىت بۇ وا لەو بەرە
شەرە ئەكەيت..

هيو بەسەپرىكى پەر و اتاو بەھەناسەپەكى توندەو ساكارانە وتى: بابەگيان ئەپەكم
بەدوو كەرتەو.

باوك: جا بۇ ھەمىي نادەيتى پارچەكە تەرمەن بۇچىيە.. بىدەرى.

هيو: ناخە بابەگيان بۇ ئەوت دەرگەدوو بەم سەرمایە، نيو مىيى دەدەمى، رۇژىك كە
مەنىش گەرە بووم تۇ دەرئەكەم نيو مىيى تەرى دەدەم بەتۇ.

باوك مىشى كەسبوو.. خورپەپەك بەدلى گەوت، لەم وەلامە زۆر خەجائەت و
شەرمەزار بوو. زەنگى خۆشى و وپزەدانى لىيدا، بەدەست خۆى نەبوو باومىشى كەرد بە
(هيو) دا بەسەرسامىيە وتى:

بەسە.. كۆرەم بەسەم بېرۇ بەبەپەرت بلى با بىتە ژوورەو.. ئەمە مالى ئەومو مالى
كەسى تەرىيە.. دە بېرۇ خىرا دەستى بگەرە.

هيو وتى: بابە گيان بۇ ئەگەرت.. مەگەرى وەرە خۆت لەلەى ئەو بگەرى ئەو باپەرە
داماوم بەپەنەرە ژوورەو.. باشە بابەگيان.. گوناخە زۆرى سەرمایە. دوايش ھەقايەتى
خۆشمان بۇ ئەكات.

بەلى بەرپەزى خۆپەنەر دوو قۇلى چوو نە دەرەو باوكى (هيو) كە باوكى پەرو لاوازو
سەرمە بىرەلەى بەو نازەھەتى و زەلىلىيە بىنى بەھەموو ھىزى باومىشى بەشان و مىلى
باوكىا كەرد.

ھىواش زۆر شادمانانەو بەخىرايى باومىشى بەمىلى ھەردوگيانا كەردو ئاشتەبونەو، زۆر
بەخۆشچالەپەو چوو نە ژوورەو..

لەسایەهی خواوە

بسم الله الرحمن الرحيم

ان الله يرزق من يشاء بغير حساب

مامۆستا مەلا عبدالکەریمی مدریس "خوای گەورە مەقامی عالی کات" لە تەفسیری
نەم نایەتە قورئانیەدا دەفەرموێت^۱:

بەپراستی خودای تەعالا پۆزی ئەدات بەمەر کەسی خواستی لیبت، بەبێ چاوەڕێیی و
نومێدەواری ئەو کەسەو ناگاداری ئەو.

پزق و پۆزی بۆ تۆ ھەتیوی پرووت و قووت
کێیە بیدا غەیری حەبی لایەمووت؟

خۆی سەبەببازە لە بۆ بێ دەست و کەس
زەردەوالە دێل ئەکـا بۆ عەنکەبوت^۲

بێردەر بۆ پزقی پـاکێ خۆت، وەڵ

دەرمەچۆ شەو بۆ دزی پـا راو و پرووت

پزقی تۆ بۆ تۆیە بۆ کـەس ناخوڕت

بۆ بە ناھەق وا ئەپزێ ناوی پرووت

بەچکە کوردی (شیخ سمایلی) زیاندار

شیری سەرمەمکە دەموکە داری پرووت

ناوی (قۆجالی) بو ئەو پۆلە کەوا

شیری پـاکێ بزنی کۆل بۆی بوو بەقوت

^۱ تەفسیری نامی بەرگی دووەم ل ۵۴ - ۱۸۸۰ .

^۲ جالجالۆکە .

شان و قۇلت تـاھەيە ھەولئى بـىدە
تاقە حاتەم تۇش لەگەل ئەو بە بەجووت
بئى حسیبە رزقى ئەو بۆ گیانلـەبەر
بەحـرو بەرو ئاسمانەگسانى قووت
بەس ئەتۇش تـاھیزى ھەستانت ھەيە
ھەستە خۇت مەمرینە وەك پۆوى سکووت
حەولى تۇ فەرزە ئەگەر نا ھەرخودا
پازىقە بۆ پادشاو بۆ پیاوى پووت

(شىخ سmailى) و (قۇجالى) مەنبەست دوو پرووداوى سەيرو واقىيە
يەكەميان:

كۆمەلئىكى شىخ سmailى لەكاتى شەرو ھەرايەگدا پمو دەكەن و ئەو ناوہ بەجیدەھیلن و
دەرپۇن بەرپۆہ زنىك دوو مندالى دەبیت.

دوو منالەكەى پئى بەخىو ناكرىت، باوكيان پھى دادیت و لەپەستى و ناپەحەتى و بیزارى
خوى يەكئىكيان ئەخاتە كلۆرى دارپكەوہو بەجیدەھیلئیت.

بەلام دلى ھەر بۆى دەسوتئى نەبادا لە زمویدا گیانلەبەرئىك بىخوات ، دەرپۇن دەرپۇن پاش
ماومەك كە شەرو ھەراكە تەواو دەبیت دەگەرپنەوہ قەدەرى خوداى گەورە و مەا دەبیت
بەو رپكەيەدا تیدەپەرن.

كابراى باوكى منالەكە ناگرى جگەر ھەلیدەگرئ و دەكەوئتە دلیەوہ سەرئىك لە كلۆرە
دارە بدات.. ساخوايە مابیت....

نزىك دەبیتەوہ لە دارمگەو دەجیتە پيشەوہو سەيرى ناو كلۆرە دارمگە دەكات، سەرسام
دەبیت بەو دیمەنە... ئەمە چ موعجیزەيەكە...

دەبىنى منالئىكى ساوا لە كلۆرە دارمگەدايەو بەدەم شەنى شەمالەوہ پئیدەكەنئ و
جارجارش شیرى (دەمووكە) ى دارمگە دەكەوئتە زارپەوہو دەبىخوات... كابراى باوكى
لەم پرووداوە خۇشە زۆر سوپاسى خواى گەورە دەكات كە منالەكەى ئەم ماومەيە دپندەو
گیانلەبەر نەيانخواردوہ ، پان كەس نەپردوہ بەزىندووى ماومتەوہو زپاوە...

دووهمیان: ئە قەراغ چەمی (باوە جانی) لافاوێکی گەورە هەڵدەستی و چەند مال بەره
وێران دەکات و گەرمسەیی خەلکی ناو دەیات، لەناو ئەو کارساتەدا بێشکەیهک
بەمنداڵیکەوه بەر لافاوی ناو دەکەوێت،

ناو بێشکەکه دائەمالێ و ئەیات، تاماوەیهکی زۆر دواویی بەلقی دار بیهەکهوه
نەگیرسێتهوه، سەرئێج بەهە خاوەن باومپو دڵپەر لە نوری خودا.. خودا چ کارێک بۆ ئەم
کۆرپەیه ئەکات ..

بزنێکی کۆڵ فێردەبێ هەموو پۆژی ئەچیتە لای بێشکەکهو خۆی شۆڕ دەکاتەوه بەسەرپاو
منداڵەکه تیرتیرگوانی بزنەکه دەمژیت تیر دەخوات، مانی خاوەن بزنەکه لە شوانەکه
ئەکەونه گومان و دەلێن: تۆ بزنەکهی ئێمە دەدۆشی .. ئێمە تەنها ئەو بزنەمان هەیه ..
تۆش تەماع لەو دەکهی..

کابرای شوانەش ناچیتە ژێر ئەو باسە ناگای لەهیچ نیه، پۆژیکیان کابرای خاوەن بزن
دەکەوێتە پەنجۆری باسەکهو دوورو نزیک شوێن بزنەکه دەکەوێت تادەگاتە قەراغ
چەمەکه، دەبێت بزنەکه لە مێگەل و شوانە جیادەبێتەوه.. وەك ئەوهی یەکیك بەری
خۆی بداتو ئییبخوێ.. بەرمو چەمەکه دەپوات.. کاکێ شوانیش بێخەبەرە.
کاتێک سەرئێج لە بزنە کۆڵەکه دەمات دەچیتە ناو بێشەلەکهو ماوەیهک دەمێنێتهوه ....
هەردیار نابێت..

کابرا بەدوایدا دەپوات ئەو پڕوداوه سەیرە دەبێت و منالەکه گوانی پەر شیرێ بزنەکه
دەمژیت..

کە تەواو تیر بوو بزنەکه دەپواتەوه ناو مێگەلەکهو ئەمیش کاکێ شوان بانگ دەکات و
دەپکاتە شاھید، منداڵەکه هەڵدەگرێت و دەیاتەوه مالهە .. منالەکه گەورە دەبێت و
دەبێتە پیاو ژنی بۆ دەهێنێ و دەبێتە خاوەن منداڵ و ئەوه.

ئەوهی کابرا گۆشتی بزنی کۆڵ لە خۆیان حەرام دەکەن واتە گۆشتی ئەو جوړە بزنە
ناخۆن ماشاء الله ...

باوکی وەستا پەوهی دێوانە وتی: سالی ۱۹۵۷ کە لافاوێکی سەیمانی پڕویدا من لەناو
شاربووم.. زەرەرو زیانیکی زۆر لە خەلک کەوت.. ئەو کاتە مال و خانوو خیابانەکان
سادەو ساکاربوون و بەرگەیی تەوژم و لافاوی ناگرت.

ھەممى بېرەم جوولەكان و لەوتۆمۈە بېرەم جەمى تانجەرۇ رۇشت و رايماالى من لەدەشتى
قەراغ شارو نزيك (تانجەرۇ) باخى (وېنچەو سېپەرەم) كەردبوو.

چوار پۇز دواى پرووداومكە چووم بۇ سەرگشتوكالەكەم و ھەممى بوبون بەزۇر لافاومۈە
بەلام ئەومى سەرنجى منى زۇر پاكىشا، لانكەيەك بوو بەحسابى خۇم ووتەم: پەنگە ھىچى
تىادا نەبىت بەلام كە چومە پېشەوۈە سەرنجەم دا منداكىكى تىدا بوو سەرمەتا وامزانى
مردوۈە بەلام زياتر سەرنجەم دا وھەستەم پاكەرت ھەناسەى دەداو زىندو بو .. نەمردبوو..
لەگەل چەند پياويكى ئەو ناوە كە بۇ شت دەگەرەن ھىنامەوۈە پەكەك بوە خاومنى..
ماشاء الله .

مەرگى لە ناكاو

رۆژنىكىيان لە خزمەت مەلا ئىسماعىلى تەمەكە ئىدا بىووم لە مالى خۇمان.. دواى باسو و خواسى زۆر لەسەر روداوى تازە بەسەرھاتى راپردوو لەدىر زەمانەو لە كۆمەلگەى كوردىماندا .. زۆر خۇشحالىبوو بەبەرگى يەكەم دوومى رپوداوە واقىعىيەكان و بەرپزىيان چەند رپوداوىكىيان بۆ باس كردم.. ھەندىكىيانم بە جوان زانى بۆ ئەم بەرگە سەرمتا بەرپزىيان ھەرموويان:

لە گوندى (عيسا قاوە) كە لە نزيك سۆلەى ئىرانە، سەر شىوى سەقز لىووى دورنىيە، كۆستانىكى عەجايبە، چەند مالىك كورەكانيان چوبونە خزمەتى سەربازى و بوبونە (پاسدار) قەدەرى خواى گەورە وھا بوو تەمنا كورپى پياويكى گوندىكە ھاتەو.. ئەوانى تر بوونە سوتەمەنى شەرى (ئىران - عىراق).

باوكى سەرباز بەدىدارى كورەكەى شادبوو زۆر خۇشحال بوو، بۆ بەيانى برپارى مەولو نامىداو لەناو گاگەلەكەيدا (نۆبەنىكى بوغە)ى ديارىكرد بۆسەر برپىن و بەخشىنەووى بابەتى مەولووى..چەند پياويك نۆبەنەكميان ھىناو لە ھەوشەى مالى سەربازدا قناچ و دەستيان بەستەو دواى چەند پەلە قازىيەك بەھىزدايان بە زەويىدا.. پياوكان زۆر ماندوو بوون كاكى سەربازىش تا ئەو كاتە لەسەر بانىزەكەو سەپرى ئەو دىمەنەى ئەكرد، ھىزىكى شاراوە پالى پىوونا بۆ ھاوكارى كردنى باوكى خەلكى ماندو قەسابەكە. دايكى ھاوارى كرد: رۆلە گيان بەشدارى مەكە.. با ئەوان ماندوو بن تۆ دابىشە..كورەكە وتى: دايە گيان با لەم خىرمدا بەشدار بىم .. تۆزىك يارمەتيان ئەدەم..دايك دلى خەبەرى دابوو بۆ قەدەرىك بەلام كورەكەى بىناگا لە قەدەرى ئىلاھى، بەچەند ھەنگاويك گەشتە ناو ھەوشەكە بۆ يارمەتيدانىيان باوكى زۆر خۇشحالىبوو بە ھاوكارى كورەكەى، كاكى قەساب بە قەمەكەى خۆى لەكەللەى نۆبەنەكە نزيك كردەو، كە نۆبەن قەمەى بىنى كەوتە پەلەپاقرمو خۆراپسكاندن.

كاكى سەرباز بەمەبەستى گرتنى پاشوى نۆبەن نزيك بۆۈە بەلام بەج عەقلى تۆ دمتوانى
 نۆبەننىكى ياخى و بوغە بگريت.. خۆى ئەيزانى پاشوى بەستراۋمتەۋە بەلام قەدەر چى
 ھىنا رەت بوۋنەۋەى نىيە لە چاۋتروكانىكىدا پاشوى نۆبەنەكە كراپەۋەۋە جوۋتەپەكى زۆر
 بەھىزى لەكاكى سەربازدا.. كاكى سەرباز بەجوۋتەپەى نۆبەن ھاۋىشتى سەرى دلى
 گرتۋتاساۋ كەۋت بە پىشتا.. ئەۋ شوپنەدا بەردىكى گەۋرە ھەبۋو پىشتى سەرى درا
 بەبەردەكەشدا.. جوۋتەى نۆبەن و زەبىرى سەرى كاكى سەربازى بىگيان كىرد.. باۋكى
 كۆرەۋ قەساب پەيان ھەستاۋ قەمەيان ھىنا بەملى نۆبەندا.. خوپن فىچقەى كىرد.. پاش
 دەرچوۋنى گيانى نۆبەن گەپىشتە سەركۆرەكەيان تا ئەۋ كاتە ۋاپان دەزانى بوۋراۋمتەۋەۋە
 لە ھۆش خۆى چوۋە بەلام بارودۇخەكە شىۋەپەكى تىرى بوۋ، گىران و ھاۋارى باۋكى
 كۆرەۋ داپكى لەگەل سەداى نزمى (انا لله وانا اليه راجعون) ى خەلگى ئەۋ ناۋمدا ناۋىزان
 بوۋن، گۆشتى مەۋلوى كاكى سەرباز كراپە نان و چىشتى پىرسەى سەربازەكە ئەمەپىش
 ۋەك باقى گەنجانى دىكەيان كۆچى دۋاپى كىرد، بەلام ئەدوۋ شوپنى جىاۋازدا...

نزاى رېش سىيەكى نابىنا

ومرز و مرزى بەھارە، زموى و مرؤفۇ گيانلەبەرمان تامەزرؤى باران بون، بەلام ئاسمان شىن و چەننېن پەلە ھەورى گەورە گەورە گوزەريان ئەكردو لە ئاستى شارو ناوچەكەمان دەرەپنەو ناپونە يەك دلۆپ باران.

زۆر لە مرؤفەكان نزاو پارانەوميان بو.. ھەنئىكىان لەو مرؤفانە زۆر لە دەرگى پەرورەدگار دەلالانەو بەلام باران كەم يان ھەر ھىچ نەبارى ئەو تەرى بەھارە .. نەرخەوان سورە.. ومرز ساردو كاتى شەستەو رەھىلەو خورەمى بارانە بەلام خاكو خەلك بەبى باران رۆزگارەكان دەگوزەرنن.

بەلارپىيەكى ملەو ئاسۆو ياللىكا دەرؤىشتەم خشبە خشبە بەرگۆنەم كەوت پاش سەمىنەو لە دەورو بەرى خۇم وورد بومەو سەرنجەم دا لەئەگەى پشت خۇمەو كىسەللىكى گەورە دىتە خوارى بۆ سەر ئەو جۆگەلەيەى من لە تەنىشتەو دەرؤىشتەم ، سەرنجى تەواى كىسەلەكەم دا سەرنجى زۆرى جۆگەلە ئاومكەشم دا.. رېرەوى ھەردوو كيانەم وەرگرتو لە ھەزرى خۇما وتم: ئەم گيانلەبەرە دەبىت بەم ھەنگاوە بچوكو لەسەر خۇيانەى چەننېن مەترە زەوى بېرەو و بېرى كەردۆتەو كەلەو نەزىكانە جۆگەلە ئاويك ھەمە خۆر ھەتاو تىنوى كەردو وادەمەو خۆر نەشەنە بەمەبەستى ئاو خوارەنەو ھاتومە نەزىكى جۆگەلەكە. كە منى بىنى سەبەستەيەكى كەردو لە رۆشەنەكەى وەستايەو سەيرەم كەرد سەيرى كەردم.. دىنيام ئەو نازانىت كە ئەم جۆگەلە ئاوە وشكى كەردو ئەومەنلە كەويك دەنوكى لىتەركات ئاوى تيانەماو.. ئەى ئەبىت ئەم داماوە چۆن ئاوى دەستكەووت؟

ئايا خواى گەورە بەزمى دىتەو بەم گزۇگياو گيانلەبەرەنەدا!! خوايە گيان ئىمە خراپىن بەلام بە خراپەى خۇمان لە گەلەندا مەكەو بارانى رەحمەتى خۇتمان بۆ ببارنە.. جۆگەلەو كەزۇ كىوكان ئاودىر بەكى زۆر سەرنجى كىسەلەكەم دا .. لە دلى خۇمدا وتم: (خوایە گيان ئەم داماوە زۆرى تىنوو زۆر بە رېگادا ھاتوو.. دىتە سەر ئەم جۆگەلە

ئاۋە.. دۇنيام كە ئاۋى دەست ناكەۋىت، خۇي بالا دەست بارانى پەخمەتەن بۇ بېرىتىۋى
 گىيانلەبەرەن ۋەرزى خۇيان لىنەشىۋى.. كىسەلەكە ھەرسەنجى دەدامو لە شوۋىنى خۇي
 ۋەستابوو، ئاۋ دامامو بۇ ئاۋ دېت ئاۋىش نىيە.. بۇچى خاكت بېرەۋە گوناھى خەلگىش
 تۇي گرتۇتەۋە.. دە خۇايە گىيان بىكەيت بە خاترى پېغەمبەر(دروودى خۇاي لىبىت)ۋ
 يارۋاپاۋەرانى بىكەيت بە خاترى نزاۋ پاراۋەۋى پىياۋ چاكان.. بىكەيت بە خاترى ئەم
 گىيانلەبەرەۋ گزۋ گىاي ھەردە لە ھەۋرى پېر بارانى خىرو خۇشى خۇت بەھارمان
 نەۋزاكىت ۋە كەۋو كىۋەكانمان بە بارانى پەخمەتى خۇت بۇ بىكەيتە سەۋزەلانى..
 مېشۋەردو بۇۋىن ۋە مېرگەكانمان ۋەك نەكەن ..

دۋاي ھەناسەبەكى قوۋل كىسەلەكەم بەجىيەشت بۇ چەند رۇۋىك دۋاي ئەم دېمەنە
 بەرپىز كاك ئومىد بىنى كە گابرايەكى زۇر خۇشەۋىست ۋە دېندار بو لە جەستەيدا
 پايمەكى نەمابوو كەم ئەندام بو، ناپەخمەتى باران نەبارىنى باسكرد. بەرپىزىان ۋە تيان:
 "انشاء الله دىبارىت" كاكە ئومىد لە قاپى خودا ئاۋومىد ناپىن بەلام چۇن ئەزانىت باران
 دىبارىت.. لە قەسەكانتا ديارە كە شتىك دىزانىت ۋە مەن ئاللى!

بەرپىزىان ۋە: دۇنيام خۇي گەۋرە دۋاي ئەم ماۋە زۇرە كە باران نەبارىۋە بارانمان بۇ
 دىبارىتى.

ئاخىر خوا بىتەخىشەت بە چىدا ئەزانى ۋەدە باران بارىن نىزىك بۇتەۋە!!.. دۋاي تۇۋىك
 پامام ۋە:

دۋىنى ئىۋارە بەرەۋە مەزگەۋت ئەپۇشەم، مام رۇستەم^۲ بىنى لەبەردەرگاگە كورمەزاكانى
 لەسەر كورسىيەك داپان نابو،

كە نىزىك بومەۋە سەرنەجەم دا دىگىراۋ دىپاراپەۋە.. مەنىش خۇم پېنەگىرا لىنى نىزىك
 بومەۋە ۋە: مامە رۇستەم سلاۋى خوات لىبىت.. تەندروسىت چۇنە؟

^۳ مام رۇستەم كەسكى بەتمەنى نورانىيە، تا تواناي ھەببو سەردانى مەزگەۋتى دىگەرد
 كەمەتەۋاي پېر بوۋ تواناي چاۋەكانى نەماۋ نابىنا بوۋ، ھىزى بازو لاقەكانى نەما، ئىستا دەستى
 دىگەرن بۇ زورەۋە، بەلام دەم بەيادى خۇاۋ ۋە بىقەيلە قەرامۇش نەبۋە. لە مالمەۋە پېزى جوانى
 لىدەگەرن نەگەرجى، لە مەزگەۋت داپراۋە بەۋى تەمەنكەمەۋە بەلام زۇر خۇشەۋىستە لامان.

ئەۋىش وتى: بەقۇربانەكەت بىم زۆر باشم، سوپاس بۇ خۇاى گەۋرە.

بەلام چاۋە نابىناكانى ئەسرىنيان دەرپشت، پىم وت: مامە پۇستەم ئەۋە خىر وا خۇت نارەحەت كىردوۋمو دىگىرىت، بە دىنگىكى نىزم سەرم بىردە پەنا گۇئى و دۇنيا بووم لەۋەى دىنگىم دىبىستى وتىم: ئەگەر لەمالەۋە نارەحەتتىان كىردوۋىت وىرە من لە خىزمەتتەم، ئەگەر ناساغى و گۇت پىنادەن ھەر لە خىزمەتتەم.. ئەگەر شتى تىرىشە بابىزانم چۈنكە گىربانەكەت زۆر ناناسايپە،

- بەرىزيان وتى: كاكە گيان تۇ كىت؟

- وتىم: مامە پۇستەم من ئومىدىم .. ئومىد.

- كام ئومىد؟

- ئومىدى مىزگەوت.. ئەۋ بىاۋەى قاجىكەم بە ئەلغام قىتاۋە،

- ئانا.. ئەزانم .. كاكە ئومىد گيان گۇنگىرە جۋان ئاگات لەلەى من بىت و بزانە بۇچى

ئەگىرىم.. بەخۇا بۇ خىزمەتتىرىم ناكىرىم .. پىزى باشم لىدەگىر بە كۆرۈ بۈك و

كۆرۈزاۋە. لە ھىچەم كەم نىيە زۆرباشم سوپاس بۇ خۇاى گەۋرە.

بەلام بۇ يەك شت ئەگىرىم و دىسەلەتم نىيە تەنھا گىيان و پارانەۋە كۆرۈزانەۋە نەبىت لە

قابى رەحەمتى خۇاى گەۋرە،

كاكە ئومىد بە ئومىدىم خۇاى گەۋرە لەم پۇزە پىرۈزەمدا لەم نىزىك بانگو قامەتى نوۋىزى

شۋانەدا لەم بەندە نابىنا رىش سىبىيە كەم تۈنلەيە بە چاۋى پىر لە ئەسرىنەۋە دوعام لى

قېۋل بىكات، ئەۋە ماۋەى چىل شەۋە لەم وىرەى بەھارەدا باران نەبارىۋە.. ھىۋادارم كە

خۇاى گەۋرە بەزى بە من و ئىۋە گىانلەبەرە كەزۈ كىۋدا بىتەۋە بارانى پىر خىرو

مىھرى خۇى ببارىنى..

بە ساقەت بىم ھىچ نارەحەت نىم تەنھا بۇ باران نەبىت خۇايە گيان لە بەندەى قېۋل بىكە

ئەم نىزايە.. بارانمان بۇ ببارىنى و بە گۇيرەى تاۋان و نالەبارى خۇمانمان لە گەل نەكەيت.

كە زانىم گىربانەكەى بۇ بارانەۋە خۇاى گەۋرەش خاۋەنىيەتى دوعا خۇاىم لىخۇاست و

پۇشتم.. لەۋاى بانگو پىش قامەت دوعاى بە كۆلم كىرد بۇ بارانى پىر خىرو نازو

نىعمەت، چۈنكە ئازىزان لەۋ ماۋەى بانگ قامەتەدا ھىچ پەردىيەك لە نىۋان بەندەۋ

خۇاى گەۋرەمدا نامىنى و دوعا گىرا دىبىت..

نويۇزى شىۋان بە ئەنجام گەشتو خۋاى گەورە لىمانى وەرگىتت.. گەپامەۋە، مام رۇستەم
لە جىگەكەى خۋى نەمابو بىردىۋانە زوورمەۋە.

ھىۋايەكى گەش لە ناخو دەرۋونما ھەبو.. كە دۇنيا بووم خۋاى گەورە نزاى پىش سىپان
رەتتاكاتەۋە.. بەئىشەۋە ۋادەى چەند رۇزۇكەۋ مانگ مانگى مەۋلۇدە.. وەرزى بەھارە..
بەلام چۇن يادى مەۋلۇدۇك چۇن بارانىكى وەرزى بەھار .. بە سى رۇزۇ چۈر رۇز
جارىك بارانىكى سەر تاسەرى شارو كەزۇ كىۋەكانى ئاۋدېر كىرىن..

زۇر سوپاس خۋايە گىيان، ئەگەر دلى ئىمە خەۋتېت دلى پىرە ئاقىيەت خىرەكانەم
بىدارە، ئەگەر چاۋە گەشەكانى ئىمە بىناگاۋ بى ھەست بىت دلى پىرە خىرەخۋازەكان
ھەست و نەستى پىرە نابىناگان بىدارە..

لەم ساتۋىكاتو وەرزو رۇزگارەدا بارانى رەھمەت بەردەۋامە.. زۇر سوپاس بۇتۇ خۋاى
گەورە، مەۋفەكان سەرسەختن بەلام گىيانلەبەرۋ كەزۇ كىۋەكان بە زمانى حالى خۋيان
داۋاى دوعاى خىر بۇ ھەموان دىكەن.

خۋاى بالا دەست زۇر سوپاس كە ئەم نىعمەتە جوانەت پىيەخشىن.

لەن شىكرەم لىزىدەنكەم ولەن كىرەم ان عذابى لىدەد.

۴. شەو غەربى

ئەو تەمەنەى خۋاى گەورە پېيىبەخشیووين كەم يا زۆر ... پازى پان ناپازى بېن
كامەران پان دلتەنگ بېن ژيان لە نازارو مەينەتيدا زۆرىكى بەختەومر كىردووه زۆرىكىش
ناپازى و دتېرلەغم..

دىارىكراوه لەلاپەن خۋاى گەورەو جى لە چارە نوست نوسرابىت ناتوانيت لىي زىادو
كەم بىكەيت..

لە كۆمەلگەى كوردەواريماندا زۆر پرووداو بەسەرھات بەر گويمان كەوتون بە
خۇشحالىيەو ھەندىكىان دەكەينە ميوانى لاپەرە بىگەردەكانى ئەم بەشى سىيەمە بەو
ھىوايەى كەلك و سودى باشى لىومرېگرن و بىيىتە ھۆى پازى كىردنتان لەم بونەومردا...
پۇژگارەكانى تەمەن چەند زۆر بن گرنگ ئەومىيە توانىيىتت كاريكى بە كەلك و بەسودت
تىابە ئەنجام گەياند بى ... زۆر كەس كەم تەمەنن بەلام بە نەمرى لە لاپەرەكانى مېزوو
رەبوونى مەرفايمەتيدا ياد دەكرىنەو.. كەسانىك بوون ژيان تەمەنىكى فراوان و پۇژانى
بەسەر بىردووه بەلام نەيتوانىو مەرفايمەتى... خۋاى گەورە ... مېزوو لە خۇيان پازى
بىكەن

بەپىزەكەم پازىبە بەو تواناو تەمەن و ئەزمونەى ھەتە دەتوانيت لە ئەزموندا زىاد
بىكەيت بە (بىستەن و بىنين و خويىندەو...)

ئەو ھەى مەبەستەم بۇ رەنگرەو ھەى ئەم چەند پەيىقەم كاك (صديق) بۆمان باس دەكات و
دەبىژىت: لە دوا سالىەكانى شەستەكاندا لە گوندەكەماندا پياويك ھەبوو بە ناوى (مام
ئەحمەد) شۋانى گوندەكەمان بوو، خاۋىنى مالا و مىندال بوو و مرزى بەھار بوو...
ئىۋارمەكىان مەرو مالاى گوندەكە ھاتنەو بەلام مام ئەحمەد ديار نەبوو، سىروشتى
گوندەكەمان و ابوو كە چەمىكى پى ناو لە دوورى گوندەكەمان ھەبوو... كە سالانە بە
بارانى و مرزى بەھار زىادى دەكرد، ئەو گوندانەى دەخستە مەترسىيەو كە لە قەراغ

چەم ئاۋبۇون بەگشتى مائە زۆر نىزىكەكان بەتايىبەتى چونكە ئاستى ئاۋى چەمەكە زىيادى دەكردو لافاۋ دروست دەبوو.

ئەو ئىۋارمىيە مام ئەحمەد (يەكە يەكە دوو دوو وسى سى) مەركەنى كرىبوۋە ئەم بەرى چەمەكە تائەم كارەى ئەنجامداۋو چەمەكە بە تەۋاۋى زۆر بوۋو لافاۋ بە تىن و بە گورپوبو..

مەرو مالاتەكەى گوند تاكە تاكە دەھاتنەۋە لە بانگى خەوتنان بەدواۋە خىزانى مام ئەحمەد لە دەرگای مائى ئىمەىدا.. بانگى لە باۋكەم كەرد.. ھەۋالەكەۋا لە زارى ترازى كە (باۋكى منداۋەكانى نەگەپاۋمەتەۋە) ئەم ھەۋالە دايكەم باۋكەمى زۆر نىگەرەن كەرد.. خىرا باۋكەم خۆى پىچايەۋمو بەرەۋ ھەيۋانەكە رۆيشت.. ھەرنەۋ كاتە چوۋوبونە مائى چەند كەسپكى گوندەكەمان.. بارانى ئەو رۆژە زۆر زۆر بوو.. بەلام خۆشەختانە لەكاتى بلاۋوبونەۋە گەرەندا خۆشى كرىبوۋە، ھەۋال بەناۋ گوندەكەدا بلاۋوۋو (مام ئەحمەد نەگەپاۋمەتەۋە چىبەكەين.. چىنەكەين.. با دەستبەكارىين) كورپ گەل و پىاۋانى مەلەۋان و كەسانى بە ئەزمون چىرا بىنن و بابروين بۆ سەرچەم و بزەنن چ باسە ... ھەيىت و نەيىت مام ئەحمەد ئاۋ بردویمتى .. ئايا دەيىت ئەم ھەۋالە راست بىت؟؟

شەۋگار درىژەى كىشا ھەر خەلگى ئاۋايى ھاۋار ھاۋارىان بو بۆ مام ئەحمەد زۆر گەرپاۋون لەو جىگەيەى مام ئەحمەد مەركەنى لىلەۋمپراندىۋو تا درىژى يەك كىلۇ مەترو نىزىك بونەۋەى بە چەند گوندىكى تر بە چەمەكەدا رۆيشتبون و ھاۋارىان كرىبوۋو گەرپاۋون.. ھىچ سۆراغىكىيان نەكرد، بەدەستى بەتال گەرەنەۋە، بۆ بەيەنى پىاۋان شەكەت و ماندو ھىلاك.. ناننىكىيان بە پەلە خواردو چلو بەرگەكانيان گۆرى.. باۋكەم لە سەرماناۋ لە ھىلاكى و برسپىتىدا پەش داگەرپاۋو.. دايكەم پرسى:

پىاۋەكە ئەيىت مام ئەحمەد چى بەسەر ھاتبى؟

باۋكەم كەمىك بىدەنگ بوو قومىكى لە پىيالە چاكەى بەردەمىداۋ سەپىرىكى ھەمومانى كەرد.. وتى: (رەنگە ئاۋ بىرەيىتى و خەنكا بىت) دايكەم لە پىر پراچلەكى و وتى: ئەيەرۇ .. خۇمال و منداۋى ووردن، مەنىش بە زىرنگى خۇم ھەلەدايە قەسە وتم: بابە گيان ئەى بۆ تەرمەكەيتان نەھىناۋمەتەۋە.. باۋكەم وتى: خۋاىگەرە خۆى دەزانىت لەچ كەنارىكەدا لايداۋە يان لە بنى چ گۆمىكىدايە.. ھەلەدەمەين ئەمەرۇ بەبوۋون و نەبون بىدۆزىنەۋە..

برا گەورمكەم وتى: بابە گيان ئەبى لە تاو گورگو دېندە نەجويىتە سەر دارو درەخت؟! دايكەم وتى: پۆلە دارو درەختى چى و دېندەى چى.

باوكەم وتى .. نا بېرواناكەم..دەستى كرد بە لەبەر كردنى ئەو جەلو بەرگانەى كە دايكەم بۆى ھىناپوھ پېشەوھ.. مەنىش چومە پېشەوھ بۆنم بە جەلو بەگەكانىەوھ دەكرد... بۆنى صابون و ئەسپونى لىدەھات .. ئاى كەبۆنەكەى خۆش بوو!

باوكەم لە دوا سەرنجىا وتى: ئەگەر لەسەر دارو درەخت بواپە بە بىنىنى ئىمە ھاوار ھاوارى ئىمە لە درەختكە دەھاتە خوارەوھ..بەلام خوا دەزانىت چى بەسەر ھاتووه ئەو پۆزە ھەركەسىك مەلەوان بوو.. ھەركەسىك ئازا بوو پۆلى بەرجاوى بىنى، چەند گوندىكى ئەو نەزىكانە ئاگادار كرا بە پووداوەكە، ھىچ سەرو سۆراغىكى نەبوو ھىدى ھىدى لە نەزىكە سەرىكى دەرەنگا لافا و نىشتەوھو خەلكەكەش زۆر بە پەروشەوھ ھەر دەگەرەن مائەكان خواردنىيان بۆ كەسەكانى خۆيان بىردو بە ھەوالى دلتەنگەوھ گەرەنەوھكە مام ئەحمەد كەس نازانىت چى بەسەر ھاتووه.. مەندالە بچوكەكانىشى ھەر دەگەريان.. داواى باوكيان دەكرد: بابە گيان تۆ لە كوئى؟! شەوھكەى دايكەم و خوشكەكانەم لەگەل چەند ئافەرمەتىكى تەرجوینە مالى مام ئەحمەد ژنى ھاوسەرى وەك بارانى بەھار فرمىسك بە چاوەكانىدا دەھاتەخوارى. مەندالەكانىشى ماتو مەلۇل و كەز دانىشتوبن مەنىش چووم لەگەل مەندالەكانى دانىشتەم لە پەرسىارىك ھات بە مەشكەداو وتە: داپە داپە دەبىت مام ئەحمەد ورج نەبىزانىبىت؟! ھەمويان دەستيان كەردە زەردەخەنەو دايكەم وتى: پۆلە ورجى چى و شتى چى!!

وتە: ئەى بۆ نەنكەم لە ھىكايەتەكانىا دەبوت (ورچىك كچىكى بىردووه و پاش چەند مانگىك دۆزىوپانەتەوھو ھىناوپانەتەوھو ورجەكەشيان لەو ناوھ دوور خستۆتەوھ..)

وەك نەمچە قەناعەتىك فرمىسكەكانى ئەو ئافەرمەتى كەم كەردەوھ.. بەلام زۆر جىگەى مەمانە نەبوو.

ھەفتەىەك بەسەر ئەم پووداوەدا گوزەرى كەرد.. ناچار بەرپوچەسى كوردەوارى و ئاينى پەرسەمەكان بۆ دانائو خەلكى بە چاوى مەھرو سۆزەوھ دەیانپروانىە مالى و مەندالى مام ئەحمەد.. ئەگەر مام ئەحمەد زىندو بواپە ئەوھندەى پزقو پۆزى بۆ نەنەبەردنە مائەوھ ھىندەى كە خەلكى پارمەتى دابوون .. بەلام مام ئەحمەد جىگەى لە مالى و ئاويدا دياربو ئەوھ ناخۆشترىن روداوى گونەكەمان بوو.. لىرە دەووستىن و بە چەم و روبارمەكاندا

دەرۋىنە خوارمۇ، كەچەندىن گۈندۈ ئاۋايى لە نەزىك ئەۋ رۇبارە بون نەزىكى عەسر بو لە دوورترىن دېي ئەۋ چەم ئاۋايىمى ئىمە ھەۋائىك ھات مۇدەپەكى زۇر خۇشى بە ئاۋايدا بىلاۋ كەردەۋ.. ئەۋە نەزىكى چىل شەۋە گۈندەكەمان ماتە .. دىيان پەر غەم.. بەم ھەۋائە ھەمۇ خەلك گەشاھەۋ..

دەزانن ھەۋائەكە چى بوۋ پىاۋىك بە سۈارى ئەسپىكەۋە ھات بۇ مەزگەۋت پاش سلاۋ كەردن وتى: ئاپا راستە ئىۋە پىاۋىكتان ئاۋ بىردۈيەتى.. مامۇستاي مەزگەۋتەكە وتى: بەللى ئاۋى مام ئەخمەدە تەمەنىشى زۇرە داماۋە چىل شەۋە كەس نازانىت چى بەسەر ھاتەۋ.. ئىمە لە پەرسەى بۈيىنەتەۋە بۇچى پەرسىار دىكەيت پىاۋەكە وتى: با نۆپۇز بىكەپن و لە مالى يەككىكتان دادەنىشىن و ھەۋائەكەۋ رۇدەۋەكەتان بۇ دىگىرپەۋە كە مام ئەخمەد زىندەۋەۋا لە مالى ئىمەپە لە گۈندى (م) ئەۋەى ئەۋ باسى كەرد بە دېزى ۲۰كەم ئاۋ راي پىچاۋو.. بەلام چۇن نەمردىۋو ئەۋە خۋاي گەۋرە خۇى دەزانىت..

ھەۋائىان گەمىاندە مالى مام ئەخمەد، ئاۋايى ۋەك گۈللى ژاكاۋ گەشاھەۋە .. ۋام ھەستەكەد يەكەم رۇزى جەزئەۋ خەلكى بەكامەرانىۋ زەردەخەنەۋ خۇشىيەۋە ھەۋائەكەمىان دىكەمىاندە يەكەزى كەسى ۋاھەبۋو ھەۋائەكەشى بىستىۋو.. ھەر بۇيان دىگىرپەۋە ئەۋ خەلكە شادى لە رۇخسارى دىبارى ئەۋ سۈارە لە دۋاي نۆپۇزى بەمىانىيەۋە بە پىكەۋتېۋ تا گەشىتە گۈندەكەى ئىمە چەند كۈپىكى گەنج خىرا ئەسپەكەمىان لىگرت.

چۈنە سەر ھەۋزى مەزگەۋت و دەستىنۆپۇزىان گرت. نۆپۇزى عەسرىان بە جەمەت كەرد مامۇستاي ئاۋايى وتى: مادەم ئەم ھەۋائە راستە ھەمۇتان سۈجەدى شۈكر بەرن كە خۋاي گەۋرە ئەم كەسەى بەخەشىۋە بە مالىۋ مەندالۋ گۈندەكەمان.

ئەۋ كەسانەى لە كەزۋ كىۋ كاركەردن بون بە بىستىنى ئەم ھەۋائە گەشىتەۋە ئاۋ دى .. لە مەزگەۋت خەپونەۋە نىيازىان بوۋ بچەنە مالى پەش سېى گۈندەكەمان.

بەلام مامۇستا وتى ھەر لەم جىگە پىرۇزەدا ھەۋائەكەۋ رۇدەۋەكەمان بۇ باس بىكە.

پىاۋەكە وتى: زىاتەر لە مانىگىكە مەن و پىاۋىكى گۈندەكەمان لاي نىۋەرۇ بو چۈيىنە سەر ئەۋ چەمەى بەلای زەۋى و زارەكەماندا دەرۋىشتە خۋارلى بەمەبەستى دەست نۆپۇز ھەلگرتن پىاۋەكەى ھارپىم ھاۋارى كەرد وتى: ۋەرە ئىرە سەپىرى ئەۋ لاشەپە بىكە بەسەر ئەۋ دارەۋەپە كاتىك چۈيىنە پىشەۋە سەرنجەماندا ئەمە تەرمى پىاۋىكە بەھەر ھالىك ۳۲۶ بۈھىنامانە ۋەشكانى و ئاگرىكەمان بۇ كەردەۋە، ئەمەش دۋاي ئەۋە بوۋ كە گۈنەمان گرت

بە دڵیدا بە ئاستەمەوه لیدەدا..چەند جارێک دەستمان نابە سەر سنگیا..هیچ ئاویکی وەهای تیا نەبو. جوان جوان گەرممان کردەوه.. لە قەراغی ئاگرەکە قۆرپە چاکەمان دانابو چاکە دەمی کێشا یەک دوو پیاڵە چامان کرد بە دەمیەوه.. هەندێکی قوتداو برێکیشی بە دەمیدا هاتە خوارێ. گوێمان گرتەوه بە دڵیدا بە ئاسانی هەستمان بە لێدانی دلی دەکرد.. خێرا لە ولاغێکمان ناو بردمانەوه بۆ ناودی..

ئەو شەوه تا بەیانی بەسەرە ئاگاداریمان دەکرد (شێرو شۆربا)مان دەکرد بە دەمیەوه.. دواى چەند سەعاتێک لە پۆزی دواى چاوى هەلەیناو بە تەواوی گەوتە خواردن و خواردنەوه، یەکەم قەسە وتی: سوپاس بۆ خوا کە نەمردم.. نەری کاکە گیان من لە کوێم ؟؟؟

ئێمە لە ناو خۆماندا وتمان با تۆزێک سەرخۆ بکەوێتەوه، لە جێگەیهکی زۆر گەرم و نەرم و خوشدايت.

چاومکانی لە یەک نایەوهو خەوی لێکەوت .. هەمو ئەو کەسانەى لە ئاواپیەکەدا بوون ئەهاتنە سەردانی و سوپاس گوزاریان ئەکرد کە نەمردوو.

دواى چەند پۆزێک گەوتە گەران و پۆیشتن لە ناو مالهەکەدا.. سوپاس بۆ خاوی گەوره توانیمان وەك پێویست هاوکاری بکەین، ریش سپی گوندەکەمان زۆر حمزی ئەکرد بزانی کێیەو چ کارمیه.. بەلام لە پرووی هەلناهاات باسی بکات تا پۆزێکیان لێمان پرسى: نەری کاکە گیان ناوت چیه؟ خەلکی کویت؟ چکارمیت؟..

ئەویش چاومکانی پێبوو لە ئەسرین و قەتیس مان بە قۆلی جۆغەکەى چاومکانی سێو کەمێک مات بوو.. نیتەر وەلامی نەبوو.. ئێمەش وتمان شەئلا ئەو پرسیارەمان لێنەکردایە..

دواى چەند پۆزێک وایلیهات دەیتوانی بێتە دەرەوه لە مالهەوه بە قاجی خۆی لە پلیکانەو پەیزەى بانیزمەمان بێتە خوارێو بە ناو دێدا پیاسە بکات، چونکە تینی ناوی چەمەکە قاج و دەستی زۆر ماندو کردبو لەسەر و پوخساریدا زۆر لە کەسیکی کارامەو دلسۆز دەچوو .. پۆزێکی نیوەپۆ لە گەل خۆمدا لە سەر زەوی و زارەکەبۆین بۆم باس کرد: کە چەند پۆزێکی زۆر لەمەوبەر تۆمان لە ناو ئەو چەمەدا دەرھێنایهوه.. ئەویش باش کەمێک پامان لە ئاومکە وتی: زۆر پاستە ناو و ئاگر ئامانیان نیه، من ئیستا لە چ گوندیکم..

بۆم باس كرد .. دواى چەند خولە كۆك وتى لە گوندى (...) بۆ گوندى ئىوھ چەند دوورە.. چەند دوورە!!؟

وتەم ئەوھى پاستى بىت زۆر دوورە ئەگەر بەھيانى بېرۆن زۆر بە زوى نىكى عەسر دىگەيتە جى ئەوھى بە سوارى ولاغى باش ئەگىنا بە پى زۆرى دەوت.

ئەو پۆزە ناوى خۆى و گوندەكەيان و كارو كاسبى و مالى و منداالى پىوتەم .. منىش بۆ ئىوارى عەرزى پىش سېم كرد، حال و ئەحوالىم لىپرسى پىش سى وتى: كاكە گيان تۆ مالى و منداالت ھەبە ئىستا چاومروانتەن با بگەپىن بىان دۆزىنەو تۆش بگەپىتەوھ بۆ ناو مالى و حال و كەس و كارى خۆت.

زۆر ھەزى ئەكرد بەلام لە روخسارىدا پرسىيارىك دىخۆپىندراپەوھ كە ئەوھى مەندو بونى ئىمەى مەبەست بو.

بەلام بۆ ئەو كارە خىرىيە خۆم نامادەكردو گەيشتە خزمەت بەپىرتان.

ھەمو فرمىسك لە چاومكانياندا قەتەسەم مابوو لە پىر چەند كەسكىمان داھانە ھارەى گريانى خۆشى، ئەو شەوھ لە مالى پىش سى گوندماپەوھ.. بىپار درا كە چەند پىاوپىك بىچن بۆ بىنىنى و بە شىوھەكى جوان بىھىننەوھ زۆر سوپاسى دانىشتوان و ئەو خەلكە بكمەن كە ئەرك و مەندوبونيان كىشاوھ.

بەھيانى زوو باوكەم كەبراى غەپرەو دوو كۆپى پىش سى گوندەكەمان و چەند كەسكى تر كەوتنە پى بۆ ھىنانەوھى مام ئەھمەد.

لە گوندەكە دەرچون چەند مەترىكيان بىر بو گەيشتە سەر كانى و ناوپكى خۆش كە لە خوار ناواپىيەكەمانەوھ ھەبوو، خىزانەكەى مام ئەھمەد بەپەلە بەپاكرەن و ھەلە داوان گەيشتە لاھان زۆر داكۆكى كرد كە بىروات لە گەلەيان.. بەلام بە بىانوى چەند كارو پىساپەك پازى بوو نەپۆى لە گەلەيان پىش ئەم ھەوالە بە نىازبوون چلەى ماتەمىنى بۆ بكمەن بەلام خواى گەورە بارودۆخەكەى بە شىوھەكى ترسانەن.

سوارمەكان پۆششتەن و خىزانەكەى مام ئەھمەد نەگەپراپەوھ ناو دى ھەرسەپىرى كردن دل ئارام نەبوو دلى لە مشتىابو.. دودل و پارابوو.. تالە چاوى ون بون.. دەستى كەردە گريان

باوكەم گىراپەوھ: ئەو پۆزە دواى بانگى شىوان گەيشتە ناواپى (م)

سەگەلى گوندەكە لىمان وەرپەن بەلام جوينە ناو گوندو لە مالى پىش سى دابەزىن.. بە

۳۲۸ پەلە خۆمان كرد بە مالى پىش سى.. ئاى لە خۆشىيە.. ئاى لەو شادىيە.. مام

ئەحمەد دەستىك جلى پاك و خاوپنى لەبەردابوو پاك و خاوپن پېش تاشراو بە بېنىنمان گەشايەو بەوشمان بەپەكتەردا گردو ھۆن ھۆن فرمىسك بە چاوانماندا ھاتە خوارى.

سوپاس بۇ خوا مام ئەحمەد تۇ زىندووت.. ئەم ماوئە خۆت لىكرىن بە ئەستىرمەكى سىومىل پاش پشوپەكى كەم نانخورا و كەوتىنە باس و خواسى پەكتىرى..

ھەوالى ساغو سەلامەتى گوندەكەمانىيان بۇ باسكردبوو. مام ئەحمەد دواى ھەمو شتىك ھەوالى مال و مندالى پەرسى.. سوپاس بۇخودا تەنھا غەمیان تۆپە.

پەكتىك لە پياوانى گوندەكەمان وتى: مام ئەحمەد پەرسەكەشت تەواو بو واھاتىنە سەر چەلى ماتەمىنى.. ھەمو دەستيان كەردە ھاڧاى پىكەنن.

نەمان زانى ئەو شەوگەرە چۆن بوە نىوہ شەو ھەستمان بە ماندووتى پىگا ناكەرد.. بېرپار درا بەمیانى زوو بگەپنەوہ ناو گوندەكەمان و مام ئەحمەد ئىزە بە زىانى بدات زۆر زۆر سوپاسى خەلكى گوندەكەمان كەرد.. زۆر لە خۆبەنەوہ خۆشەوېستىمەكى پتەو لە نىوانماندا دوست بوو..

لە گوندەكەكى خۆمانەوہ چەند كەسك بە پىرمانەوہ ھاتبون ئىمەش لەگەل چەند پياوئىكى ئەو گوندەدا بەرپەكتەوتىن ھاتىن.. ھاتىن تا گەشتىنە پەك مام ئەحمەد ھەر قەسى خۆشى بۇ ئەكرىن و ئىمەش لە ھاڧاى پىكەننمان دەدا.. ناو بە ناو مام ئەحمەد مات نەبوو.. دەمانپەرسى چىتە مام ئەحمەد بىرى لە چى ئەكەپتەوہ؟ ئەوېش دەپوت: لەو ساتانەى كە كەوتە ناو ناوى لافاومكەوہ تا ئەم ساتەى لەگەل ئىوہم.. كە ناوگە داپپىچام ئىتر ھىوام بە زىان نەما چەنكە ناوگە زۆر بو.. دىياش بەرەو شەوگەر دەپۇشت زۆر پارامەوہ.. زۆر لالامەوہ.. بەلام ناو بوارى ھىچى نەدام.. تا لە مالى خانە خۆپەكەم خۆم بېنىمەوہ گەشتىنە سەر كانى و ناوئىكى پەكجار خۆش و دلگىر، مام ئەحمەد تاتوانى ئەملاولای ھەمو ئەوخەلگانەى ماچكەرد كە لە دىكەى خۆمانەوہ ھاتبۇنە پىشوازى..

دېمەنەكە زۆر خۆشبوو.. زۆر دلگىر و سەرسام و ھىمنىبوو. ئىمەش و ئەوانىش چاھەكى عەسرانمان خواردەوہ.. شوانىكى گوندىكى نىزىكان دەولەتى ئەلەومراند بانگىكان لىكەرد كە بىت ئەم دېمەنە بېنى و چاھەكىشمان لەگەل بخواتەوہ..

دواى بانگو ھاوار بەلئىمەكى كەرد دەولەتەكەى لە پىش ئىمەوہ بە گردو پالتىكەويون راپىدا..

بەردىكى گەورە لەژىر قاچى مەردىكىدا ترازو ھاتەخوارى.. درا بە بەردىكى تردا بەجووت تلۇرىونەو، خىرا زانىمان پرووى ئەو دوو بەردە گەورمىيە بەرمولاي كانى و ئىمەدېن ھەرىكەو بەلەيەكدا ھەلھاتىن بەلام (سبحان الله) مام ئەحمەد ھەپەسابو.. تواناي سەپىركردن نەبىت تواناي ھىچى نەمابو.. ھەرچەندە ھاوارمان لىكرد نەبىست لە ئاكامدا بەردىك داي بە پىشتەملىاو بەردەمكى تردا بە كەلەكەى چەپىدا تافىراى كەوتىن گيانى سپارد، ھەرچەندە ھاوارمان كردو ھەلمانگرتو دامان نا.. سودى نەبوو.. مام ئەحمەد وفاتى كرد..

ئەو كەسەى يەكەم جار لە ئاومكە دەربازى كردبو بۇ جارىكى تر گوپى گرتەو بە دلىاو پاش كەمىك سەرى راوھشانندو ووتى: انا لله وانا اليه راجعون.. مام ئەحمەد وفاتى كرد..

بەئى بە گريان و نارەھەتكو دلتەنگىيەو تەرمەكەيمان ھىنايەو ناودى و ھەوالەكە بەشىومەكى تر لە خەلك گەپەنرايەو..

خەلكى بەتەمابوون بىكەن بە شايى و ھەلپەركى.. خەلكى بەتەمابون جارىكى تر مام ئەحمەد بىتەو بە شوانيان. ئاي لە قەدەمى خواى گەورە ئەو تەمەنەى پىيەخىشەو تەبىيەتە جىگەى دەرس و عىرەت بۇ ئەو كەسانەى كە بە خۇشى پۇژگارو تەمەنى درىز لە خۇيان باپى نەبن.. ئەوچەند پۇژگارەى مابوو بەسەرى بردو پاش تەواو بونى ئەجەل بەو بەردانە ھات.

لېرەدا روداوىكى شاعىرى كورد (مامۇستا زېمىن) پىش باس دەكەن دەللىت: كاتىك كە بەرپەبەرى ناحىيەى (پەردى) بوم، كۆمەللىك ماسى گر بۇيان گىپامەو لەكاتى ماسى گرتەدا لاشەپەكەيان بەسەر ئاومەكەو بىنى كە چوپىن بە دەنگىو دەرمان ھىناو ھىنامانە قەراغ پرووبارەكە ھىشتا مابووناي ناو سكىمان ھەمو دەركرد. دامان ناو پىيمان وت: تۆ بچۆ لەبەر ئەو كەندەلەندا كە سىبەرە پشوو بەدە تا كاتىك ئىوارە گەپانەو لە كەل خۇماناندا دەتەپىنەو بۇ شار، بۇ ئىوارە كە گەپانەو بىنىمان كەندەلەكە رووخاوە بەسەرىداو گيانى دەرجوو.

خېرىكى كەم بۇ منىكى ھەزار

ھەندىك جاز مەرفەكان كە بۇ خەۋىر گەۋرە كاردەكەن و دەجەنگەن و پاش ماۋىيەك
چەند كارىكى تر پروبەرويان دەبىتەزە.. لە دلى خۇياندا پەنگە بلەن ئەمە بچوكتەين
پاداشتى خەۋىيە!.

بۇيە دۋاي دەرتەنجام ھەمەم كات ھەۋلەدەتات بۇ كارى باش و خۇش كار بۇ دەۋرەبەر
دەكات لە دوو سەرمەۋە ھازانچ دەبەخىشەت.

ئەو كەسەي دەبە خىشەت ھەست بە ئاسودەيى دەكات و پەنگە لە داھاتۋىيەكى نەزىكدا
بەتەۋە رەنگەي.

ئەو كەسەي وەردەگەرت زۇر دىخۇش دەبىت و كارىكى زۇر جۋانى پەيە ئەنجام
دەگەمەنەت.

كوردەۋارەش لە فەلسەفەيەكى جۋاندا وتۋانە: "چاكە بىكەو بىدە بە دەم ئاۋمەۋە"
بۇ سەلماننى ئەم خېرو بېرە وەرن لە گەلم با لە بارودۇخى راپەردودا لەگەل كاك (H)
ھەنگاۋ بىنەين مائەمان لە گەپەكى (س) بوو لە شارى سەلەمانى،

گەرانىيەكى زۇر زۇر پۈي كەردبەۋ ئەم شەرە پوخسارەكانى ژاگانەدبو، مەنەش خەۋەن مەل و
مەندال ھېچەم شەك نەبەرد تەنھاۋ تەنھا يەك (ئەرمەنەي سەتتايە)يى كە بە ھەيزو بازو
ماسولەكى لاۋازم پائەم پەۋە دەنا.

پۇژانە لە ناۋ شارى قەرمەلەقى و بېدەرمەتەنەيدا بىژۋى مەل و مەندالەم پەيدا دەكەرد... پۇژەك
پارەي زۇر پۇژەك پارەي كەم پۇژەك بۇ نانە سكى پۇژەك بۇ كارىكى تر.

پەيم خۇشە بزانن كە سى كەچ و دوو كۈرۈ خۇم و خەزانەم دەمانكەردە جەۋەت سەم خەزانى
سەرو پەچكە ھەر بە ھەزمەكارى سەريان كەردبوم بە پەتەۋە مەل و سەرومەت و سامەمان
كەم بو.. بەلام قەناعەت و خۇش گوزمەنى تاكە سەرمەيەي خېرو خۇشەيمان بوو.

خانۇبەكى بىچۇكمان گرتىپو بە كرى، بەمبىرى ۲۵۰ دېنارى سۈيىسى لە پياۋىكى بە قەناعت و خاۋىن بىرۋاى كامىل و پتەو. بەماناى كىرەمەو ھەمەو وشە جۈانەكانى پياۋىتى لىدەمۋشاپەو.

دوۋ مانگ لە سەر يەك نەمتۋانى تەنھا نىۋەى كىرپەكەپەكەشى بۇ دەستەبەرۋ نامادە بىكەم، ئاى ھەزارى ئاخ نەدارىبارى گرانى و ناپەجەتى لە ناۋ شاردە كەمەستىم چەندىن كەمەسى خۋاردنى لەبەرنامەى نىمەى كەم دەرتاندا سىرپىيەو، سەرمتا بىرنىچ و پۇن و شەكرو چاۋ مېۋىش بەدۋاپاندا.

كار گەپشە نەو پادىيەى كە پۇز تا بانگى ئىۋارە بە حالە ھال و ھەزار پەزالەت پارەى دوۋ كىلۇ ئاردو دەسكى تەرە پىازم بۇ پەيدا دەكرا.

دەمىردەو مائەو زۇر بە قەناعت و قەسى خۇشەو بە غەلابىنە شىرەكى خۇمان دەمانكردە كۈلپەرى بىچۇك بىچۇك بە تەرەپپازمە دەمانخوارد.

سۈشتى ناۋشار ۋاپىيەت خەلگى بۇ گەرم كىرەنەو خۇيان كەمەستەى ئاسنى گەورەو خشتى ھىتەريان بەكار دەپنا.. كارى كىرە سەر (مەۋىلە)كانى گەپەك و ناۋ شار، كارمبا تا سەمەتلىك دەپوۋ چەند كاتىمىرلىك خۇى لىدەكردىنە (ھەنگۈپنى شەمەتلىنكە)..

كارمبا زۇر كەمبۈيەو.. بۇيە نەدارى ھەزارى پۈۋى پىكردە تەلەفزىۋنەكە، پاش كۆبۈنەۋىيەكى داخراۋى خىزانى قەناعتمان لەلا دروست بو كە بىدەپنە خۇراك و زىيانى دىيائى پىدەستەبەر بىكەين.

بەلى بەيانى بىردە بازاپ ھەندىك خۇراكى كىردو بىرپەك لىدەپە كرى ھەۋلە دا زۇر شەرمەزارى خاۋىن مال نەبم..

ئىۋارە كە سەرنەج دەدا شتىك لە مائەكەدا جىگەى چۆلە.. كىسپە لە دالەۋە دەمات.. (بەلام جىدەكەپەت لە دەست نەبۈنى.. لە دەست ھەزارى و لاتى و زەبۈنى) نەو شەۋە ھەرىكە لە لايەكەۋە نۈستىن پاش ماۋىيەك ھەستەم كىرد زۇر شتى مائەكەم زىادەن.. خۇمان و مىندال پىۋىستىمان بە كارى جۈانكارى ھەپە.. بۇيە لە (سەلاجەۋ ھەرش و گەلىك كەمەستەى گرانبەھا)مان گەپاندە بازاپ، زورمەكانمان زۇر گەورەۋ ھىراۋان بون..

لە جىگەى نەۋان بىزۋى زىيان دەستەبەردەپوۋ.. چار بە چار تاكە تروسكاپىيەكى گەش لە ناخى دەدام بە خۇم دەۋت: تۇ بلىى دىيا ھەروا گرانى بىت.. تۇ بلىى زىيان ئاسانكارىمان

۳۳۲ بۇ دروست نەكات.. ئاى كە خۇش بو چارچارە خەۋم بە پابىردوۋە دەپىنى و چار

جارمىش ماتو كەساس دەبوم بۇ ئەم ژيانەو بۇ ئەم تەمەنە جوانەى كەوا بەزەلىلى
گوزمر دەكات. سوتەمەنى پىشتى پارەى دەشكاند سەر باقى ئەوەى كە زۆر ناپەحەت
دەستدەكەوت.

جارجارە دەھات بە مېشكەدا كە قەرز بىكەم. باشە لە كىيى بىكەم.. ئەوا دەستەم كەوت
بەجى بېدەمەو پۇز پۇزى نەفسى نەفسىيە، لە لايەكى تىرەشەو مەن كەسەم نىيە لە
دەرمەوى ولات (خارج) تا ھاوكارىم بىكات پۇزگارەكان زۆر بە ناپەحەتى گوزمىيان دەكرد،
خەمەكان دەپۇشتەن خەمى نوئ دەھاتە جىگەيان نالەبارى بارى سىياسىش ھەرلە شلۇقى
بو، مىللەت بە گرانى و نەبونی پازى بوو لەو لاشەو شەپى ناوخۇو براكوۋى وەك سالانى
رەبەردوو زىندوكرەپەو، بەلام لە ھالبى گوندەو دى بەدىو گۇرەبو بۇ شار بەشار
ناوچەى ھراوان بە ھراوان..

چەندىن گەنج بە وەرەقەى (جاشايەتى وپاشايەتى) نەجاتيان بويو بەلام (ياكورسى يا
نەمان) كەرنىيە سوتەمەنى ئەو جەنگە خۇ كۆيە.. ئاى پۇزگار زۆر ناپەحەت دەپۇيت..
ئەمانە بونەتە شتىكى ئاساپى زۆر بە ئاسانى خومان پىوەگرت..

زىستان بە خۇى و سەرماو سۆلەو خۇى پىچايەو بە مانكى نازارو نىسان پىشوازيەمان لە
وەرزی بەھارو خۇشى و گەرماى ھاوین كەرد..

خوای گەورە ئەم بەندانەى خۇى باش دەناسىت.. نە بەرگەى سەرماى زىستان و نە
بەرگەى گەرماى ھاوین ناگرن.. دەپىت لە وەرزی ھاویندا سەرماى زىستانمان
بىرەچىتەو؟!

وەرزی گەرما كاتى پىگەمىشتى ميوەكان لە دەرگاى مىللەتى ھەزاريان دا زۆر بە گەرمى.
ئەوەى ماپەى نىگەرەنى خىزانەكەم بوو، نەبونی سەلاجەو پانكەو موبەرىدە بوو،
پەنامان بۇ كەرەسە كۆنەكانى كوردەوارى بەرد، بازاريان لە بازاردا گەرم بوو (باومشېن،
مەرگانە، تەرمۇزە....) ئىتەر شەوگارەكانى بەر ئاگردان و مقەلى خەلوزو زۇپاى دار
پۇشتەن شەووشەوگارى سەربان ھاتنە پىشەو.. قوپەسەر ئەو مائەى سەربان و
خەوشەيان نەبوو؟!

خوئەنەرى بەرپۇز پەنگە زمانى گىرپانەوەى ژيانى ھەزارىم سادەو ساكارو تارادەمەك لاواز
بىت. بەلام ناخ و زمان زۆر ماندەو زۆر نەبەگامە لە گىرپانەوەى وەصفى ئەو پۇزگارە
تالانەدا مەگەر لە ھزرو ھەستى مەروفى بە قەناعەتدا بىئىتەو، ھەوئىش دەدەم لە

ناخى كۆمەلگەيەكى دامام سەرگەردانت خالى بىكەم كە پۇزگارىك بوو گالتەى بە زۆر شت ئەھات كە ئەمپۇ بۆتە ئەمرى واقع، سروشتى مائەكەى ئىمە وەھا ھەلگەوتبو مائمان سەرسوچى كۆلەنەكە بوو مالى كەم بەدمورمانەو ھەبوو، شەوانى گەرما لە سەربان ئەگەر بارەش بېھىشتايە دمنوستين، يان دەرگاۋ پەنجەرى مائمان والادەكردو لە ژوورەكاندا ھەرىكە لە لايەكەو ھە تاو بىكارمىايى گەرماو برسيتى خەو دىبەو مىوانى لاشەو دىماغمان، خەو ھەكانىشمان پېرپون لە ھىلاكىو دىردەسەرى و نارەحەتى، بەلام وشەى ئىنسان لە نىسانەو ھاتوہ.. شتەكانى زۆر زوو بىردەچىتەوہ.

بەپانى مەلا بانگدان وەك پۇزەكانى تر ەرمەبانەكەم دىردەكرد لە خەم و خەفەتى مال دىردەچوم پووم لە خەم و خەفەتى ناو بازارو دىردەسەرى دىكرد، ئەو خەلگەش لە من باشت نەبون تەنھا ئامانجەم لە ئابورىدا پەيدا كىردنى ئاردو كەمىك پىخورى ساكاربوو.

ئەم وىرەى بەھارو ھايىنە خەلگەى خەلگەى دەدا بۇ چۈنە گەشت و سەيران لەو كەزو كىو قەراغ چەم و روبرانەئەو پۇزە شارتارادىيەك چۆلى پىو ەيار بوو، ئەو پۇزە تەنھا يەك دىنارى ئاسنەم دەستكەوت كەوتىنە وتووئز: باشە بەچىت بەم؟ كاك دىنار تۇ چىدەكەيت؟ باشە واتۆم دايە يەك نانى بازارى ئەى چى بۇ مائەو دىبەيتەوہ، ئەگەر يەكەك بە كامىرايەكى فېدېئۇ ئەم دىمەنەى تۆمار بىكرايە پەنگە ببوايە ھەوئىنى چەنلەن فلىمى درىژ ئەگەر نوسەرىك ئاگادارى ئەم خەم ھەلپشتە بىت دەپكاتە چەنلەن وشەو دىبەيتە پۇمانىك تا كۆتايى مۇفەكان.

لە ئاكامدا پىاۋىكى ھەزارى نەدارى پەش سېى بەرامبەرم وىستاۋ داۋاى خىرى كىرد، چاۋىكى سۆزم بە خۇمدا گىراۋ مال و مىندالم وەك شىرىتىكى فېدېئۇ بە خىرايى بروسكەيان بە مىشكەم دا، باشە ئەم دىنارە ھەرىئۇ ئەم پىاۋەكەم دەستە باشە.. خوايە گيان وامن بەخشىم بە خەزىنەى تۇ، تۇش خاۋىنى پەخمەتى زۆرى و لە خىرو شادى بىبەشمان نەكەيت كابرەى پىرى بەسالچوى پەش چەرمو بە خۇشخالىيەو پەرەكەى وىرگرت و ھەنلەك نزاى كىرد، لە دوا وتەيدا وتى: ئەمە چەند پۇژىكە بىرسىم سوپاس بۇ خوا سفتاحم كىرد.

لە ناخەو ھەستەم بەناسودىمى دىكرد، بەلام ئەى چى بۇ ئەم شەوگارى كەسى ژەمى پۇزگارى بۆتە يەك ژەم و ژەمەگەش پەنگە ئەم شەو نەبىت، وەك لە خەۋىكى خۇش ۳۳ ۴ پاپەرم بە دىنگى بانگى ەسر بەھۇش خۇم ھاتەوہ.. بەرەو مىزگەوت پائەم نا،

عەرمبەنەكەم بە عەمۇدېكەو بەستەو.. چۆمە ژوورۇ... پاش تەواو بون، پوم لە بازار
 كەردەو سەر ئەنجام ئەم پۇژە بە دەستی بەتال بەرمو مال گەپامەو. ئەو شەو خۆم
 مال و منداڵم بېشۆ ماينەو، زۆر راستە (القناعه كنز لايوفنا) كچە بچكۆلەكەم وتى:
 بابە گيان ئەزانى دوینى شەو زۆر خۆش بوو وتم: بۇ بابە گيان شەوگار ھەر شەوگارەبە
 ھېمىنى وتى: دوینى شەو بۆنى كولىرى سەر عەلادینەكە ئەم ژوورەى پەركەربو، بەلام
 ئەم شەو بۆنى ھېچ ناكەم.. ئەمشەو برسیمەو دوینى شەو تېرېوم.. بابە گيان بۇ نانت
 بۇ نەھینانینەو؟

نەمزى جى وەلامى ئەم گىزۆلە دلپەر خەم و خەفەتى برسیتیە بەمەو، ناچار وتم:
 كیزە جوانەكەم ئەم شەو بنو پشت بە خۆى گەورە ئیوارەى داھاتو بە تیری دىنویت،
 منداڵ زۆر ھەست ناسكە وتى: بابە گيان تۆش وەك من برسیتە؟
 بەناچارى وتم: پۆلە گيان من ھەمو ئەم پۇژگارە برسیم بوو.. ئەمەش شەوگارمەبە..
 قسەى زۆر لە نیوانماندا پرویدا.. كاتیکم زانى دىنگى ئەما! ھەستم پەگرت و سەیرم كەرد
 چاوە ماندومەكانى نوقمى خەوێكى خۆش بووبون.

منیش لە دوا ناھما وتم: خوا ئەو بەگرت نان و ناوی لیگرتوینەتەو.. ئەگەر ناھەقىمان
 لێدەكەت خۆى گەورە لێى قبۆل نەكەت..

نازانم چۆن منیش لە تاو برسیتی و بیکارەبایى و بیناوى سارد چۆن خەوم لیکەوت بەلام
 دیار بو شەكەتى پۇژگارو خەفەتى دنیا كاسى كەردم و خەفەبوم.

نیوہ شەو درىنگ بوو لەتەپەتەپى سەربان بەخەبەر ھاتم، تا دەھات دىنگى تەپەى
 قەچیان نزیكتر دەبوو، لە پەر پەچلەكیم و شاھەتمانیکم ھینا، كە زانیم راستەو خەو نیە
 لە دللى خۆما وتم: ھەبیت و نەبیت بەم ناوہختە ئەمە تەپەى پێى دزە.. خۆایە خیر..
 جا بۇ نەپەن.. چیمان ھەبە ببەن؟! ئەوہى دۆزبانەوہ خەلاتیان بێت، كاتیکم زانى سى
 كەسى دەم و چاوە ھەلبەستراو جوان دەماغیان كەربو دووانیان كلاًشینكۆفیان پێبوو
 پەكێكى تریان دەمانچە.

لێمان پەپەپەن و داواى پارەو ئالتون و كەرسەى گرانبەھایان لێكەردین.. ھەمومانیان
 خستە سوچىكى دیوارى ژورەكەو.. مال و منداڵ و یستیان ھاوار بكەن و بزىكەن.. بەلام
 مەیلیان لێپەكێشین و ورتەیان بپەن.

قەدىمىكى باش گەپران ھىچيان دەست نەكەوت، منىش لە ناخەو ھەپرۇكى (قصة اللص والفقير) م بىر كەوتەو كە دزەكە لە نىو ھەودا ھەلى كوتايە سەر مالىك و مالىكە زۆر ھەزاربون ھەرچەندە گەپرا لە مالىكەدا ھىچى دەست نەكەوت خاوەن مال وتى: بېورە شو كوت من بە پۇژى پوناك ھىچ لەم مالى ھەپرۇكى نىستە كەسىكى نامۆى وەك تۆ بەم پەلە پەلەو بەم ھەو تارىكە چۆن شتت دەست دەكەوت دزەكەش بە پوو زەردى بۆى ھەتھات.

ئەمانىش زۆر گەپران ھىچيان دەست نەكەوت سەركردەكەيان پوو تىكردم كەتتە كۆن كوا پارە.. كوا ئالتون.. كوا كەرسەى گرانبەھا.. لە كۆت قايم كەردوون، منىش لە وەلامدا وتم: براگيان لىتان ھەلەبەو بۆ مالى من ھاتوون ئىمە زۆر ھەزارىن پوو لەو مالانە بكە كە تەنەكە خۆلەكەيان پەرە لە پاشەپۇكى ئىوارمەيان.. قەسەكانم تەواو نەكرد كچە بچكۆلەكەم بە كزۆلەبەو وتى: بابە گيان ئەمانە خوارىنى خۆشيان بۆ ھىناوین.. پوو كەردە كابراى ھەو كوت دوبرە وتى: خالە گيان من زۆرم برسەيە.. ئىوارەش نانمان نەخواردەو.. ھىچمان نىيە بۆ نازارمان ئەدەن ئىمە ھەزارىن.. گوناھىن.. بەلى كچەكەم پاكىشاو بىدەنگەم كەرد، لەو لاشەو داپكى مەندالەكان بە وەلامى چەند قەسەكە كەوتە قەسەكەردن، كاكە گيان خىرتان ئەگات گەپران لىلانە.. خۆمان لە ھەزارى و كەمەستىدا دەنالىتىن ئىووش سەر باقى ئەم ھەمو گرانىيە پەخەتان گرتووين، پەككىيان نىيازى ھەقى ھەمو بەلام سەركردەكەيان وتى وازى لىبىنە.. ديارە ئىمە بە ھەلە ھاتوین. كەسەكەى تریان وتى: باشە وەك پارەو شتەيان نىيە كەرسەى خوارىن چيان ھەپە ھەندىك بەرىن..

منىش وتم: كاكە گيان خاوەنى ھەربانەپەكى سىتايەم.. بە ھەزار كۆپەرومى چەند دىنارىك پەيدا نەكەم بۆ ئەو مەندالە.. كرىچىم كەم دەستم.. ئەم ئىوارمەش بەبى شىو سەرمان ناوتمەو.. ھەپە ئەگەر بلىم چەند پۇژىكە ناگر لە مالمان نەكراوتمەو.. ھەپە.. بۆ قەسە ناكەن.. وىزدانتان ھەبىت بۆ وەكو گورگى برسى تىمان بەربون..

كچە بچكۆلەكەم لەگەل خوشكەكەى ترى دىگرا، پوناكى لايتىكەيان تىگرتىن.. پاش كەمىك ئەووى دەمانچەكەى بەدەستەو بو بانگى پەككىيانى كەرد: وەرە پىشەو كۆرە.. لە مالىكەى تر چىت دەست كەوت بىدەبەو دوو مەندالە ھەپەش دواى تۆزىك مەنچە ۳۳۶ مەنچەو خاوەن ناچار دەستى كەرد بەبەر باخەتياو ھەندىك پارەى داپە دەست

كەچەكانەم..منیش لە دەستی كەچەكانەم گرتو دامەووە دەست خۆیان و وتم: پارەى ئێووەمان ناوێت با بەپاروى حەرام گۆش نەبەن كەچى بەكێكان وتى: بىگرە.. پارەى مامى خۆتە. ناچار زەردەخەنەپەكم كردو پازى بون.

ئێياندا پۆشتن.. لەدوا سەرنجیان لە دوا ھەنگاویاندا سەركردەكەیان وتى: كاكە بەچى زەردەخەنەت كرد گالتەت بەچى ھات؟

لە ئاكامدا وتم: كەسێك پۆحى زیندو بێت و بەزمى بە منداڵى ئاوەادا بێتەووە ھەیفە دزى بكات ھەیفە كارى خراب بكات.

شەو كوتەكە وتى: پیاو خۆى مانەو دىكات بەلام ھەیفە بۆ ئێو نەبێت گەردنتان ئازا بێت.. ئەگەر پیاویم بەسە.

لە دەرگای دەرەووە پۆشتن ھاتمە لای منداڵەكان و پارەكەمان ژماردەنھا ٥٠٠ دینارى سويسرى بو.. خواپە نەپچرى بۆ ئێمە زۆر بوو..

(كە خودا دای ناڵیت كۆرى كێى).. ھەمو گەشاينەووە، بڕپارى خواردنێكى خۆشمان دەرکرد..وتم: خواپە زۆر سوپاس گەر تۆ پزق بنێريت بە چەتەو دزیشدا بێت ھەر دەینێريت.

سود وەرگیراوە لە دەفتەرەنامەى بەرێز مامۆستا مستەفا حەسەن مېرەسورە

دەرياو ئيمان و ھەنگاو

بەرپىزان ئىمە مسافىرىن^۵ .. سەفەرىكى دوورو درىژ .. پىگەى تۆلان .. پىگاپەك
كەمىمان بېرپە زۆرى ماوە، پىگاپەك لە جىھانى نەبوونەو دەستى پىكرد ئەو كاتەى كە
ئىمە ھىچ نەبوين.

ئىمە پىبوارى پىگەى عىشقىن بەردە بەھەشت كەوتوپنەتەپى .. بەردەوامىش پىگە
دەپىرەن تا بەردەم بارەگەى پەروەردگار.

ئەمە مېھرىجانى خوداىيە ھاتوم بەم چەند پەيشە بەخشى ئىمەو خوڭنەرانى، خواپە
گىيان ئيمان خوشبە .. خوا گىيان لەو دونيا نەپەمىتەو بەرووماندا .. خواپە گىيان عاشقى
دەپارتىن.

بەرپىزان دەپىت لە گوناھ كەردن دووربەكەوپنەو .. چونكە گوناھ كەردن دەپىتە
بىزاركەردنى رۆح ھاتوپن مەئجەمىكەمان دەپىت كە رۆحمان تىمار بكات، بەئىن دەمەين بە
ئاوى ئيمان خۆمان بشۆين و نەگەپىنەو بۆ گوناھو جىھانى گوناھ.

بەرپىزان لىردە دەمويست سى خال باس بەكەمكە ئامۇزگارى خۆم بەكەم پىش ئىو ..

۱. پەپوھندى ئيمان.

۲. لىكچونى ئيمان "تەشبە"

۳. ھەنگاو نان و چوئە پىشەو.

- ئيمان شتىكە نەپىنراو .. بۆ ئەوەى بىناسىن دەپىت لىكچونى بۆ بەكەين .. نەوئەى
بۆ بەپىنەو .. زاناپان چەند شتىكىيان باس كەردو.

پەپوھندى ئيمان چىيە؟

پەپوھندى عىلمى چىيە؟ جىاوازى بەدى دەكرىت لەم نىوانەدا:

پەپوھندى عىلمى چىيە: ئەو پەپوھندىيە كە لە نىوان مامۇستاو قوتابىدا ھەيە.

⁵ سود وەرگىراو لە وتارىكى مامۇستا تەحسىن ھەغەرىب .

لە نىۋان دوكاندارو فرۇشىداردا ھەبە، لە نىۋان دكتورو نەخۇشدا ھەبە.

باش تەواو بونى ئىتر يەكتر ناناسنەو، پەيۋەندىيەكى وشكە، دىتوانم بلىتم پەيۋەندىيەكى بەرژەۋەندىيە (مصلحە) بەلام پەيۋەندى ئىمانداران كە يەكتر بەبەكەوۋە دىبەستىتەو، ئىتر برانەوۋى نىيە.

لەسەر بناغەى خۇشەۋىستى يەكترمان خۇشەۋىت، ئەو پەيۋەندىيە تەنھا برۋادار ھەستى پىدەكەن، بە جاۋى دل يەكترىان خۇش دەۋىت.

- ئەۋەى گرىنگە بۇ ئىمانداران دىبىت بزانىن چى دىكات.. چ كارىك دىكات.. بۇكى دىكات.. لەبەرچى دىكات.. بە كام مەبەستە نىيەت ئەنجامى دىكات.. لە كۇتايدا چ چىزىكى لىۋەردىگرىت.. چ ئاكامىكى دىبىت..

خۋاناسىك دەلىت: ئەگەر ھەزار جار قورئانت لەبەر بىت ئەبىت بزانىت بۇ لەبەرت كىدو، دىبىت وات لىبكات نەفست كافىرەبىت.. نەفس زۇر گرىنگە ھاورپىيان. بۇ نەمۈنە: كاتىك نوپۇز دىكەت دىبىت بزانىت بۇ كى سۈجەدە دىبەت.. دىبى بزانىت چى دەخەپتە سەر زەۋى!

دىبىت ئەۋە بىخەپتە سەر زەۋى كەلە نەفسدا ھەبە، "رۇح دل و گىان"، سۈجەدە بەرىت. ئەو كاتە مەۋفى ئىماندار.. برۋادار بە پەيامى ئاسمانى ھەست بە جۋانىيەكانى ئىمان و بەھا بەرزمكانى دىكات.

بارىزگارى لە وتەو رەفتارو كىدارو ئەمانەت و ئىرادەو ھەق دىكات، دىتوانم بلىتم ھەساب بۇ ھەستى بەرامبەر دىكات، ھەساب بۇ مىرۋەلەپەكىش دىكات و ھەقى ناخوات. كەسى برۋادار (ئىماندار) ۋەك دىرپا.. دىرپا!! دىتوانىت سەرنج بىدەت بزانە ۋاپەو ھەستى پىدەكەت.

- دىرپا سىفەتلىكى ھەبە كە مردو ئاگرىتە خۇى، ئەو ماسىانەى كە زىندون لە ناۋ ئاۋادا دەجۋلىن سەما دىكەن دىخۇن بەلام كاتىك دىمەن دىرپا ئاپانگىرەتە خۇى فرپىيان دىداتە دىرپا.. ھەروەك چۇن لەناۋ دىرپا ئىماندا كەسىك دىمىنىتەۋە كە زىندوبىت.

- دىرپا دىبىتە رۇخى ئەو شتانەى دىچنە ناۋى دىرپا، سەرنج بىدە ئەو كەشتى و بەلەمانەى لە وشكانىدا ئاجۋلىن بەلام كەدەچنە دىرپا دىپانجۋلىنى، كە سىك مردوۋ بىت كە دىتە ناۋ ئىمانەۋە رۇح دىچىت بە بەرپانداۋ دىبىن بە كەسىكىت.. مەۋفىكى

نەمۇنە: كەسكىك دزە درۆزىنە.. داۋىن خاۋىن نىيە.. خەلگى لىي دىتەرسىن بەلام كە چۈە بازىنە ئىمانەۋە ئەۋ كىرەۋانە ھەمۇى دىگۇرېت.

يان گالئە بە باۋكى دىكات لە دايكى دىمات براۋ خوشك گىريان خواردۈە بە دىسىيەۋە.. كە بەتەۋاى ھاتە بازىنەى باۋمىرەۋە دىيىتە مەۋفەتكى جوانۋ نەمۇنەيى. لە رابىرونى ئىسلامدا چەندىن كەسمان دىۋە لە كۆمەلگەى كوردىشماندا چەندىن كەس ژىاۋن بەلام ئەۋانەى ئىمان كارى تىكرىدون، چەند سالىشە مردون، ئەۋمەكانيان بە زىندۋى يادىيان دىمەنەۋە نەمرن.

- ماسى ناۋ دىريا ناخەۋىت.. مەۋفى ئىماندار ناخەۋىت.. (ئەۋ خەۋتەنى كە جەستەۋ لاشەى پىشۋ ئىسراحت دىكات. بەلام رۇخى لەلەى خودايە.

بەبەردىۋامىۋ ھەردەم ناگاي لەۋ كەسانەيە كە پىۋىستىيان بەۋە، ئەۋ ھاۋكارىيان دىكات. نەداران.. كەم تۋانان.. لانەۋازن.. خۋىندكارن.. ئەم بەرۋىشانە بە ھىزو باۋمەكەى بۇيان دىگۇشەيت. چىژ لەۋ ھاۋكارىيە ۋەردىگىرېت.

- سىفەتتىكى تىر دىريا قەت پىس نابىت، پىسىيەكان بە ئاۋ دىشۇرېنەۋە بەلام خۋى پىس نابىت، ئەۋ كەسانەى گۇناھبارن دىنە ناۋ دىرياي ئىمانەۋە پاك دىبەنەۋە ھەرجى گۇناھيان ھەيە دىشۇرېتەۋەۋ پاك دىيىتەۋە.

دىريا بەخشندەيە دىبەخشەيت بەۋ شتانەى لە دىۋوربەرى ھەن.. پاشانىش دىبەخشەيت بەۋ شتانەى كە لە دىۋىيەۋە ھەن، سەرنج بىدە باران دىنېرېت بۇ ئەۋ شۋىنە دىۋانەى كە پىۋىستىن.. خۋى دىستى پىيان ناگات.

ئايا سەرنجەت داۋە مەۋفى ئىماندار خىرى ھەيە بۇ ئەۋ كەسانەى كە دىۋرن لىۋەى.. نەك تەنھا ئەۋانەى كە لىۋەى نىزىكن.

كاتىك ئەۋ كەسە ئىماندار نىيە خىراپە خىريان ھەر زۆر كەمە بۇ چۋاردىۋىيان ئازارى دايكۋ باۋكۋ ھاۋسىكانيان كەسانىتە دىمەن.. بەلام كە بۈنە بىرۋادار زۆر دىگۇرېنۋ ھاۋكارى يەكتە دىمەن ھەۋ دىمەن سۋدۋ قازانچۋ خىريان بۇ دىۋرتىن كەسۋ شۋىن بىرۋات.

- ماسى لەناۋ ئاۋدا دىريا نابىن؟

جۋان ۋەرد بەرمەۋە لەۋ ماسيانەى لە ناۋ ئاۋدا دىرۇن ئاۋ نابىن.. كاتىك شتىك دىخەيتە ناۋ ئاۋمەكەۋە ھەمۋىيان ھەلەمتى بۇ دىبەن، ئايا كەى چىژى ناۋ دىمەن؟ كەى ناۋ دىبىن؟

ئەو كاتەى كەلە ئاو دېنە دەرەو ھەو خەرىكە دەیان خەنكىنى ئەو ساتە دەزانىت ئاو چىيە ئاو بۇ ئەو چەندە گەنگە ئەو كاتە مەۋقەى باۋەردار دەزانىت باۋەر (ئىمان) بۇ ئەو چەند گەنگە كاتىك ھەست دەكات لەم كۆمەلگەپە ئىمان نىيە داپراۋەو چۆتە دەرەو (خارج) ئەو براۋ خوشكانەى خارج كە دلىان زىندە دەزانن ئىمان چىيە!!!

نامە دەنئىرەو ھەو باسى گوزەرانى خۇيان دەكەن.. لە قەسەكانىندا ديارە داۋاى دوعاى خېردەكەن.. ئەو كاتە بىر دەكەنەو ئەو كاتە دەزانن چىيان لە دەستداۋە.. ئەو كاتە دەزانن دلىان چىيە (زەمان بەردەى دلە) ۋەك خواناسىك دەفەمەۋىت: گەر بەردە بىجۋىت دەزانىت زەمان چىيە.

بەرپەزان ئەمە بۇ ھەمە كەس نىيە بۇ ئەۋانەپە كە رۇحيان زىندە. مەبەستەتى خۋاى گەرە لە گوناھەكانى خۇش بىت، زۆرىكى باۋەردارىش ئەو ئىنگەپەيان بىنى.. ئەو نەبو خەونىيان پېۋە دەبىنى ئىستا ھاتونەتەو دەرپەزە بە ئىپانىكى ئىمانىانە دەمن. - بەرپەزان ئەمەۋىت تەنھا يەك ھەنگاۋ بىنىن و زۆر بەجەدى بىت تەنھا ھەنگاۋ بىنىن بە نەفسمانداۋ ھىچى تر.

شىخى گەرەى سەمەرقەند كە شىخىكى ناۋداربە لە نامۇزگارى و موحازەرمەكانىا قەرمبائىيەكى زۆرى پېۋە بو، پۇژىك دەپەۋىت بىتە ئاو خەلگەكەو ەتارىيان بۇ بدات سىفەتى مەزگەۋتەكە ۋاھابو دوو دەركاى ھەبۋە پەككىيان لە داۋاۋە ئەۋى تەريان لەلەى مەجرابەكەو، جەنابى شىخ كە دېتە ژوۋرى ھەنگاۋىك دەنىت و كەسىكى تەرىش لە دەركاگەى تەرەو دېتە ژوۋرى ئەم قەرمبائىيە دەبىنىت و دەلىت:

رەھمەتى خواتان لىبىت ھەركەسەو لە ئاستى خۇپەو ھەنگاۋى بچىتە پېش. كاتىك شىخ گۈپى لەم قەسەپە دەبىت دەگەرپەتەو ناچىتە دوانگەكەو خەلگەكە بانگى دەكەن: يا شىخ بۇ ئەۋى، ۋەرە ەتارمەكان پېشكەش بە..

جەنابى شىخ دەلىت: ەتارو نامۇزگارى ئەمەزۇ ئەو ەتەپە بو كە ئەو پىاۋە قەرمۋى ۋاتە ھەركەسىكتان لە ئاستى خۇپەو يەك ھەنگاۋ بچىتە پېشەو لە ھەمە بۋارمەكانى چاكەو خېرخوازىدا بەسىەتى.

شاعىرىك لە بەردەم خواناسىكدا دەفەرمەۋىت: بۇ ئەۋى مەۋقەى ئىماندار بگاتە لای خوا دو ھەنگاۋ بىنىت پەككىيان بە نەفسى خۇپداۋ ئەۋى تەريان بەردە لای خدا بچىت.

خواناسەكە دەلەت ئەو كەسە زۆرى وت، تەنھا يەك ھەنگاۋ بىئۇ بەس.. ھەنگاۋىك و
بىرپارىك پەشىمان بونەۋەى تىدا نەبىت و نەگەرپتەۋە سەر خراپەكارى. ھەنگاۋىك
ئىرادى ئىمانى گەشەى تيا بكات و بەرھەمبەدات.

لە كۆتايدا ھىوام واھە ھەنگاۋ بىئىن بۇ پىشكەۋەت.. بىرپارىك بىمىن كە لە پىشەۋاكەمان
بەچىن.

ھەنگاۋىك بىت بۇ خۇ چاگردن و دىۋارىك بىت بۇ نەگەرپتەۋە بۇ لاي گوناھەكان. لە
دەرياي ئىماندا خۇمان زىندو بەكەنەۋە بىيئە رۇحى پاك و نەگەرپتەۋە بۇ لاي گوناھ.
دۇنيا بە ھەركاتىك ئەو ھەنگاۋە نا ھەست بە چىز ئەكەمەت، دۇنيابە كە ئەو بىرپارەت
داۋاكارت تياكرد ھەست بە چىزى ئىمان دەكەمەت.

ھىۋادارم پىز لە خۇت بگىرت خۋاى گەۋرەش پىزدارت دەكات..
لە كۆتايى پەمىشەكاندا دەمىتەۋە:

۱. ھەستت بە پەمىۋەندى ئىمانى كرد.
  ۲. چىزت لە تشىبەى دەرياي ئىمان وەرگرت.
  ۳. بىرپار دەمەت ھەنگاۋ بەرەو چۈنە پىشەۋە بىيەت.
- كەۋاتە: دۇنيابە ئەندامىكى بە كەلگى قوتابخانەكەى محمد (صلی اللہ علیہ وسلم)
دەمىت انشاء اللہ السلام عليكم ورحمة اللہ وبركاته.

درېڭە نەخشە كەينى بۇ گاور كەندى مىسلىمانان لە جىياندا

ئەدىمانە بەكى (شەك كەندى يانق)⁶

دىمانە / ئەمىن ابراهيم

و / باوكى محمد

پ / بەرپە شەك كەندى يانق ئەو رېڭخراۋە خېرخاۋە رۇزئاۋايانە جىيە لە جىيانى
ئىسلامى بە كەشتى ئەفرىقا بە تايىبەتى؟

- لە راستىدا ئەوانە رېڭخراۋە كەندىسىن و لە ژېر بەردە رېڭخراۋە مەۋجىيەكاندا كار
ئەكەن، بەلام ناۋەرۋىكى كارمەكەيان بە گاور كەندى مىسلىمانان و دورخستەمەيانە لە
دېنەكەيان بە جەندەھا رېڭەو شىۋازى جىياۋز.

پ / ژمارە ئەو رېڭخراۋە جەندەن كە كۆرى كەن ... ئەي جىيانى بەرپەيان دەبات و
چاۋدېريان دەكات؟

- سەر ژمىرى كەندى و ژماردەيان ئاسان نىيە، بەلام ئەتەتەم بلىم كە ژمارەيان لە
جەندەھا ھەزار تېپەر ئەكات، ئەنھا لە سۇداندا ۵۰۰ رېڭخراۋە كەندىسى ھەن كار
بۇ كەينى ئەكەن.

پ / رېڭخراۋە كەندىسەكان چۆن ھەلەستەن بە كارى بە گاور كەندى مىسلىمانان؟

- رېڭخراۋە كەندىسەكان، يان راست بلىن نەسرانىيەكان، لە خۇمەو كۆپرانە ھەلەسان
بەو كارە، بەلكو بەپىي نەخشەمەكى بۇ داپېزراۋ ورد كارئەكەن، لىكۆلنەمەۋى ئەو

⁶ كۆڭۈرلىك جەمەت ۱۶۲۹

ولائە يان ئەو شۇيىنە ئەكەن كە ئەپانەوئى كارى تيا بىكەن، بەپىيى ئەو نەخشانەى كە ئەو ئاپىنانەى كە تىيەمتى و شوپن كەوتەى ھەر ئاپنىك، پەيوەست بونى خەلگەكەى بە ئاپىنەكەپانەو، پىويستى ئەو خەلگە بە خزمەتگوزارىيەكان وەك پارەو خواردن و تەندروستى خویندن و خزمەتگوزارىيەكانى تروە ھۆكارەكانى بە گاور كردنىش زۆرن، بە پىيى ئاپنى ئەو كەسەى كە ئەپانەوئى بىكەن بە گاورو ئەندازەى وابەستە بونى بە ئاپىنەكەپەو ئەگۆرپت، ئەو كەسە چەندە پىويستى بە پارەو مال و يارمەتى و چارەسەرگردنى بارى گوزمران و تەندروستى ھەپە، بۇ نمونە: بى دىنەكان ھىچ گىرتىكىيان نىە لەوەى كە بىن بە گاور ئەگەر پىويستىيەكانيان بۇ نەمجام بىدەن، بەلام مسوئلمانەكان ئەو پىكخراو كەنەسىيەكان لە دوو پرومەو كارئەكەن، يان كردنيان بە گاور ريان دورخستەنەوھيان لە ئاپىنەكەپان ئەگەر نەبوون بە گاور، وھۆكارەكانى بە گاورگردنى مسوئلمانان پەلە پەلو قۇئاغ قۇئاغ نەرۆن لە گەئىدا ھەئىنەنەن و ئىغراى ئەكەن بە زۆرشت.

پ / ئىوہ چۆن كەسىكى مسوئلمانان لە ئاپىنەكەى دور دەخستەوہ؟

- ئەگەر پابەند بوابە بە دىنەوہ ئەوہ لە رېگەى ئىغراگردن و ھەواو ئارمەزوھكانەوہ (شەوات) ئەچىنە زورمەو، وەك پىدانى شوھرەت و ئاوبانگ و دەستەبەرگردنى خویندن يان پەلوپايە يان ئافرەت، پەككە لە شارمەزاكانمان بەردەوام ھاوړپىيەتى دەكات، ھەمو پىويستىيەكى بۇ جىبەجى دەكات و بەردەوام لە گەئىدا دەبىت بۇ شىگردنەوہو چارەسەرگردنى گشت گىرتەكانى تا واى لىنەت دەبىتە كۆيلەى دەستى ئىمەو لە ھەمو كارىكىدا دەگەرپتەوہ بۇ لامان، ئىتر وردە وردە لە گەئىدا خەرىك دەبىن تاكو زۆر بە ئاسانى يان دەبىتە گاور دپتە ئاوا ئاپىنەكەوہ، يان لە ئاپىنەكەى خۆى دور ئەكەوپتەوہ باوھرى پىيى نامىنى.

پ : ئەى ئەگەر لە ھەندى وائىدا سەرنەوھەتەنايە لە مەبەستەكانى خوتانداو فەشەلتان بىنايە چىتان ئەكرد؟

- ئەگەر ئەوہ سەرى نەگرتايەو سەركەوتو نەبوپتەنايە، ئەوہ چەندە ھۆكارى ترمان ئەگرتەبەر وەك زەخت كردنە سەر ئەو ھۆكومەتەناى كە بە تەوھىيەتى كەنىسە نەنەپۇشتن بەوہ كە لەرېگەى چەند وائىكى پۇژئاواپىيەوہ ئەو ھۆكومەتە ئاگادار ۳ ۴ ۶ ئەكرەپەوہ، وە تەھدىلەيمان ئەكرد بە بىرنى ئەو يارمەتى و خزمەتگوزارىيەى

كەنەماندا بە گەلەكانيان.. ئەو خزمەتگوزارىنەى كە نەيان ئەتوانى وازيان لىيىنن و زۆر پىويستيان پىيىبو يان پىگەى ترمان ئەگرتەبەر ئەويش دانانى جۆرىك لە گەمارۆى ئابورى لە سەريان يان دروستكردن و نانەوى ئازاوى تايەفەگەرى و ئايىنى لە ناوياندا.

پ/ دەربارەى سەرچاوى ئەو پارانەى كە كەنيسە دەستى دەكويت و ئەيبەخشىت چى ھەيە؟

- لە رۆژئاوا بەيى ئەو ياسايەى كە ھەيە پىژەى 5% ھەمو ئەوانەى كە لەوى كار ئەكەن ئەپرات بۆ كەنيسە پىكخراوە كەنيسەپيەكان، ئەمە جگە لەوى كە زۆربەى ئەو دامەزراوە رۆژئاواپيانەى ئەفرىقا و ئاسيا كەنەسەين بە پەلى يەكەم، بە ماناي ئەوى كە پارەكانيان بۆ بەرژمەندى كەنيسە و چالاكەكانى كەنيسە ئەپرات و كەنيسەش لەلەى خۆپەو بە چالاكى و كارەكانى خۆى بەكارىيىنى، بە نمونە: كەنيسەى مىسىرى زياتر لە 10 ھەزار قوتابى لە خواروى سۇدان لە خۆى گرتووە پارمەتيان ئەدات، تا لە داھاتوود: بىنە قەشە يان شارەزا لە ئايىنى نەسرانيدا (مەسيحى).

پ / زانراوە كە زۆرىك پەلو پاىەى كەنەسى بەرزت ھەبوو، ھەستت بەچ جۆرە ژيانىك كەردو لە ناويانداو چۆن ژياويت؟

- پىكخراوە رۆژئاواپيەكان بىلپىرسىنەو پارمیان بۆ ئەپشتن و ھەمو پىويستىەكيان بۆ دابىن ئەكەردن لە دوا مۆدىلى سەيارە و خانوى چاك و ھەرچى پىويستىەكى ژيان بوو لەبەر دەستمانا بوو، سەفەر كەردنمان بە سەرانسەرى دنيا نازادبوو پارمەكى دەدرا، لە خوشى و ژيانىكى بى وىنەدا بووين، بەلام لەگەل ئەوانەشدا بەردەوام ھەستەم بە بىزارى و دڵپراوكىي ئەكەرد، ھەستەم ئەكەرد كە ئەم كارانەى من ئەيكەم لەگەل سەروشت و فيرەتى مندا ناگونجىن، قەت ھەستەم بە ھىمنى و ئارامى دەروونى نەئەكەرد.

پ / چۆن ئەم ژيانە خوش و رابواردنەت وازلىيىناو بەرمو ئىسلام ھاتى؟ چۆن قەناعەتت بە ئىسلام كەرد؟

- سوپاس بۆ خوا پىگەى راستەم دۆزىھەو ھەمو خوشى و شتەكانەم بەجىيەشت بۆ كەنيسە، بە راستى ھەستەم كەرد تازە لە دايك بوم، دواى ئەوى لە سالى 2002 بومە

موسولمانو ئىسلام قىلگىرى ئىتەر تەواو دەروم كەوتە نارامى و خوشىەو لە بەراوردگىرى ئاپنەكانەو لە كاتىگدا كە دىراسەى ماجستىر ئەخوئىد بەم دەرنەنجانمانە ھاتمە دەروە:

● قورئان ناوى نوسەرى ھەئەگىرتە وەك لە ئىنجەلەكاندا ھەرىكە بە ناوئىكەومىيە.

● قورئان فەرموودەى خواى گەورمىيە، باس لە ژيانى پىغەمبەران دەكات ھەر لە گەورەمانەو ئادەمەو تاكو محمد صلى الله عليه وسلم.

● سىرەو ژيانى پىغەمبەر دووپاتى دەكاتەو كە ئىسلام يەكەم ئاين و دواترىن ئاينىشە.

* ھەمو پىغەمبەران بانگەشەى توحىدو يەكتاپەرستىان كردو، ئەمەش تەنھا لە ئىسلامدا بەو شىوئەى روون كراوتەو.

* ھەمو پىغەمبەرىك گىرەگى تايبەتى ھەبوو بۆ گەلىكى تايبەت نىراو، بەلام پىغەمبەرى ئىسلام بۆ ھەمو مەرفاىيەتە بە گشتى رەوانەكراو.

* كىتەبە پىشەوكانى تر ناتوانىن جىاوازى بكەين لە نىوان (گوفتارى خواو گوفتارى پىغەمبەركەو گوفتارى نوسەركە)، ھەرجى نەو ئەمانخوئىندەو: يوحنا وتى، بەترەس وتى.. ھەروەھا بەلام لە ئىسلامدا فەرموودەى خوا پوونە كە قورئانى پىرۆز، وە قسەى پىغەمبەرىش ئاشكرايەو زانراو، ژيانىش ھەموى نوسراوتەو وون نەبوو، زانايانى ئىسلامىش قسەكانىيان پوونە (ھىچ كام لە فەرمودەى خواو پىغەمبەرو قسەى زانايان تىكەل بە يەكترى نابن) ئەمانە بەلگەن لە سەر پاراستنى خوا بۆ ئەم دىنە.

● ئىسلام دادپەروەرى و يەكسانى تىايە بۆ ھەمو موسولمانەكان بەبى جىاوازى، بەلام لە مەسىحەتە يەكسانى نىيە، مەن زۆر شت ھەبوو جىگەى شەرمە بوو بەھۆى رەنگى پىستەم، چونكە مەن شەرمە بە خۆم ئەھاتەو لەبەر رەش پىستەم لە بەرامبەر سەپى پىستەكانا، سەرمەپاى ئەھەى كە مەرفا لە مەسىحەتە چەند جۆرو پەلەيەكن، رەشەكان بۆ خۇيان نوئىز ئەكەن، سەپى پىستەكان بۆ خۇيان، لە كەنىسەكانى ئەمەرىكا رەش پىستەكان ناتوانن لە كەنىسەى سەپى پىستەكاندا نوئىزبەكن، مەزىرى

دەرمووی ئەمریکا (کولن پاول) ناتوانی بەجێتە کەنێسەیهکی سپی پێستەکان و قسەیان بۆ بکات، بەلام لە ئیسلامدا ئەم جیاکاریە نیە، هەر کەس زوتر گەشتە مرگەوت ئەو پەرز پێشەووی بەرنەگەوت، مەرفەهەکان لای خوا پەگسانن، زۆر ناساییە ئەگەر ئیمامەکە سپی پێست بێت یان ڕەش پێست بێت و هیچ گرفتێک نیە، بەپەرزترین کەس لای خوا ئەوێە تەقواو خوا ناسی زیاتر بێت بێگۆیدانە زمان و ڕەگەزو ولات.

پ/چۆن کەنێسە هەوایی ئیسلامەتی تۆیان پێگەیشیت؟

- زۆر بێزار بون توشی هەلچونێکی زۆر بون، بەهەموو شیوەیهک هەولیاندا کە بەشیمانم کەنەو لە ئیسلام، سەرمتا بە هەلئان و ئیغراکردن، هەموو شتیکیان خستە پشتم تاكو پاشگەز ببمەو پەیمانێ زۆر شتێان پێدام، کۆمەڵێک شاندى زۆر لە ناو دەرمووی سۆدان هاتن بۆلام و پالەپەستۆیهکی ئیجگار زۆریان کردە سەرم، بەلام گەزانیان بێسوودەو من بە تەواوی لە ئیسلام تێگەیشتم، نێر کەوتنە هەرەشە لێکردنم بە کوشتن، تەنانەت هەرەشەکە لە قسەو گوشتار تێپەڕاندو وێستیان بە کردەو جێبەجێی بکەن، تا ئیستەش جەند جارێک هەوڵی کوشتنێان داوم، ئیستا من ناوێرم گەشت بکەم بۆ ولاتە ڕۆژئاواییەکان لە ترسی ئەوێ نەوێک بمکوژن، هۆزەم بەردەوام بەرگری لێنەکەن، لەو کاتەو هاتوومەتەو ناو ئیسلام هەست ئەکەم کەلە ژێر چاودێری و پارێزگاری پەروەردگاردام، دانیای تەواوم بۆ دروستبەو کە مردن و ژيان بە دەست خواپە، لەبەر ئەو لە مردن ناترسم، ئەوێ لە پێناو بەرگری لە ئیسلامەکەیدا بکوژێ ئەو شەهیدە، پاداشتیکی گەورەو نەپراوێ لای خۆی گەورە هەیە، بەلام گاورو جولەکە زۆر سورن لەسەر ژيان و ژيانێان زۆر خۆش دەوێت، بەلام مەرفەو موسوڵمان ناینەکەو لە ژيانێ خۆی خۆشتر ئەوێت و هەرچیهکی بەسەر بێت لە پێناویدا پازێە.

پ: دواي ئەو کە موسوڵمان بویت چ نەخشەیهکت بۆ داهاووکێشتا؟

- هەندێ کتێبم نوسی لەوانە (بۆچی موسوڵمان بوم؟) وە کتێبیکیش لەسەر نەرم و نیانی سەماحاتی ئیسلام، دانەپەکی تەرش لەسەر (شتە داھێنراوەکانی مەسیحیەتی نوێ)، وە ژيانێ خۆم تەرخانکرد بۆ بانگ کردنی ناموسوڵمانەکان بۆ ئیسلام، وەبەشداری کردنی کردمویم بە بەرھەم لە بنیادنان و نوێکردنەوێ

سۆزانداندا لە پێگەى پێكخراوى (پەكگرتنى ئىسلامى بۆ گەشە پێدان و ناوەدانكردنەوى سۆدان) كە خۆم سەرپەشتى ئەكەم.

پ / كتيبي ابوجي مسولمان بوما گرنگترين رووداوه كانى چين؟

- بەراودێكم كردووە لە نێوان ئىسلام و ئاینەكانى تردا، دژایەتى نێوان ئەو ئاینانەى تەرم ڕوون كردۆتەووە و دەرەم خستووە لە بەرامبەر جیگیربونی ئىسلام، بەراستى ئەوێ كە زۆر سەرنجى ڕاگێشام و پێى سەرسام بوون بەرنامەى میراتە لە ئىسلامدا كە بەج شێوێكى ڕێك و دروست دانراوە، لە ئاینى جولەكەدا پاسای میرات ھەبە، بەلام ناپێك و پێكە ناتەواوى زۆر تیاپە و دادپەرورمانە نێ، وە لە مەسیحیتدا پاسای میرات ھەر نێ، بەلام ئىسلام بە شێوێكى زۆر وورد و ڕێك و پێك چارەسەرى كردووە، تەنانت ھۆزى (الدینكا) كە مەن ئەگەر پێمەو بەوى مەسیحین، چەندەھا سأل كێشەى بەشكرنى میرات ھەبوو لە نێوانیاندا، بەلام بە ھۆى جۆرەجێكرنى پاسای میرات لە ئىسلامدا بوو ھۆى چارەسەركرنى كێشەكانیان ناكۆكى نێوانیان كۆتایی ھات.

پ / ژمارەى ئەوانە كە دواى مسولمان بونت شوینت كەوتون چەندن؟

- بە ھەزڵ و پێزى خۆى گەورە تاكو ئیستە ژمارەى ئەوانەى كە لە سەر دەستم مسولمان بوون گەشتۆتە ۱۵۰ ھەزار كەس، ھەروەھا ۲۵۰۰ لە گەورە قەشەو رێبەرانى نەسرانى، كە ھەمویان لە خوارووى سۆدان و لە شاخەكانى نۆبە و ناوچەى ئەنجنسان.

پ / چۆن قەناعەتت بەو ژمارە زۆرە كردووە كە بێنە ناو ئىسلامەو؟

- زۆر ئاسانە كەوا بكەیت كە نامسولمانەكان قەناعەت بە ئىسلام بێنن، چونكە ھىچ شتێكى وایان پێنێ، دواى ئەو بەم ڕوون كردنەتەووە كە ئىسلام ئاینێكە ھىچ گومانێكى تیانێ، ئاینێكە خوا تايبەتییەكى پێداووە ھەر ئەو دینە لای خواپەو قەبوڵەو وەردەگیرێت (ان الدين عند الله الاسلام). ھال عمران ۱۹ ﴿وہ دواندن و خیتابى بۆ ھەمو مەروفاپەتییە بەگشتى، ئاینێكە كە چارەسەرى ھەمو گرقتەكانى ژيان ئەكات، ھەروەھا ھەلساوم بە نوسینی چەندەھا نامە بۆ ئەو كەسانەى باوەڕپان بە مەسیح ھەبەو ئەم شتانەم بۆ نوسیون .. خوا تەنیاپەو ھىچ

ھاوئەتتىكى نىيە، ۋە خوا سى بەش نىيە بەلگە تەنھايە. عيسا عليه السلام مەزھەبىگە ۋە پەقەت مەزھەبىگە، خوا ئارزۇيەتتىكى بۇ گەلەكەي، نە خوايە ۋە نە كۆرى خواشە . . . عيسا پەقەت مەزھەبى خوايە بۇ ئەمەلى ئىسرائىل بە تەنھا، ۋە پەقەت مەزھەبىگە نىيە بۇ گەشتى مەزھەبىتى ۋە ئاپنى ئەمەلى تەنھا بۇ ئەمەلى ئىسرائىل بوۋە، ۋە كۆرى خوا نىيە ھاتتەبىتە خوارى بۇ ئەمەلى ھەلۋاسى ۋە بىيەتە قوربانى لە پىناۋ تاۋانەكانى مەزھەبى ۋە گەپبەتە ۋە بۇ لاي خواۋ لە لاي راستى باۋگە ۋە دانىشتى!! بەلگە بەندە ۋە پەقەت مەزھەبى خوايە.

پ / ئەي باشە ھەۋالە بارودۇخى ئاھەمەلىيەتلىك مەسئۇلمانان بىزارىيان نە كەردىتە ۋە ۋاي لى نە كەردى كە نە يەتە ناۋ ئىسلامە ۋە؟

- بە راستى ۋاقىم ۋە ما كە مەسئۇلمان بوم بىنى مە مەسئۇلمانانى ئىسلام لە ناۋ خۇياندا جەبەجەيى ناكەن، بە راستى خەۋى گەۋرە دوۋ سەرجاۋى راستە ۋە دىۋستى بۇ ئىپادى مەدەنى ۋە سىياسى دانائە كە ئەۋەتتى قورئان ۋە سۈننەت، بەلەم بە داخە ۋە مەسئۇلمانەكان لە ئىپادى خۇياندا جەبەجەيى ناكەن ۋە ھەمەنەپەۋى پىناكەن ۋە ھەمەتەكانىش لە ۋەتە ئىسلامىيەكاندا پەبەندە نىن بە ياسا ئىسلام، ئەبەر ئەۋە لاۋازى مەسئۇلمانان لە ئەنجامى دوركەۋتەنەۋەپان لە ئاپتەكەمەنەۋە دىۋستەۋە، ۋە ئەگەر بگەپنەۋە بۇ دىنەكەمەن ئەۋا بە ھىزە دىنەۋە ۋە سەركەۋتەۋە دىن.

پ / ھەز ئەكەن باسى ھەندى ئەۋ چالاكىيەمان بۇ بەكەيت كە بەشدارىت تەكەردەۋە دى ئىسلام؟

- لە سالى ۱۹۸۱ كۆنگرەمەكى نەتتى لە بىكەلى ئىكۆلەنەۋە ستراتىجى لە ۋەلەيەتتى تەكەسەس گىرا، مەن يەكەك بوم لە ئەندامە كاراكەنى ئەۋ كۆنگرەمە، دىۋشەكە بىرەتتى بوۋ لە: "چۈن بەرەنگارى شەۋىلى ئىسلامى بىيەنەۋە؟" ئەۋىدا ۋەلەتە ئىسلامىيەكانەمەن جەكەردەۋە بۇلەنمان كەردە بۇ ئەۋ ۋەلەتەنى كە زىاتە كارىگەرى ئىسلامىيان تەيەۋ پەشكەۋتەرتەن ۋەك (مەسرو عىراق ۋە پاكىستان)، ۋە ۋەلەتەنىكەش كە زىاتە خۇشەۋەستى ئىسلامەتەيان ھەبەتە ۋەك (ئىران ۋە ئەفغانىستان ۋە تاجىكىستان ۋە شىشان ۋە سودان ۋە تەشادە تۈركىيا).. كۆنگرەكە ھەروەلەتە بە تەنھا خەستە ئىزە دىۋسەۋ ئىكۆلەنەۋە تەبەتەۋە، ئىكۆلەنەۋەكەش بۇ مەۋە ۋەلەمەنەۋە پەرسىيەكى گەنگ بوۋ ئەۋەش: چۈن بىيەنە ناۋ ئەۋ ۋەلەتەنەۋە كار

بەكەن بۇ بە گاۋر كەرنەن؟ ۋە ئەگەر لەو مەبەستەمان سەركەۋتو نەبۇن ۋە توشى نەسكۆ ھاتىن، ئەۋا كەنىسە ھەئەسەيت بە نانەۋەى ئازاۋەى ناۋخۇبى، ئەمەش بە كەرنەى كەنىسە بە پارمەتى ۋەلاتانى پۇژناۋا پىنى ھەئساۋ سەركەۋتو بون لەو خالەداۋ تۋانىان كە فەتتە ۋە ئازاۋەى ناۋخۇبى لە ئەففانستاندا دروست بەكەن ۋە پارمەتى ھەمو كۆمەلە شەركەركەنەن ئەدا تاكو دزائەتى پەكەرى بەكەن.. ھەروەھا لە ئىراندا ھەولەندا بۇ ئەۋەى كە سۈننە ۋە شەيخ بەكەن بە گزەگاۋ پەك نەگەن، ۋە ئەۋ تەمۋەمىزۋ ناكۆكى ۋە تەمەفەگەرىيەى كە لە ئىران ۋە ۋەلاتانى كەندادا ھەمە ئەنجامى ھەول ۋە تەمەلەى ئەۋ پەكخراۋە كەنەسىانەمە، ۋە كاتىك ھاتتە سۇدان بىنەن كە ئىسلام ئاپنى بەرچاۋ ۋە بىلاۋە لە خوارۋى سۇدان، سەپەريان كەرد كە سۇدان دراۋىنى كۆمەلە ۋەلاتى ئىسلامىيە ۋە كارىگەرىيان ھەمە لەسەر خەئگەكە، ھەرمەنرەۋى ئەۋ كاتەى ئىنگىلىز ھەئسا بە دانانى ياساپەك بە ناۋى "ناۋچە كەفالت كراۋەكان" كە بە پىنى ئەۋ ياساپە ھەدەمغە بوۋ خەئگى سەروو بچەتە بەشى خواروو، ۋە خەئگى خواروۋش بېروا بۇ ناۋچەكانى تر، ئەمەش بۇ ئەۋەى بىتۋان كە مەسەچەت بە تەۋاۋى لە خوارودا بىلاۋ بەكەنەۋە ئىسلاميان تىا پەشەكەش بەكەن، ئەم ياساپە كارى پەئەگرا تا سەردەمى سەربەخۇى ۱۹۵۶، ۋە ئەۋەى ۋەستەن كەرنەن، ئىستاش كەنىسە ھەمو ھەولەكى ئەمەۋەت كە لە دەسلەئە ئىسلامى بىدات لە سۇداندا، چۈنكە باۋەرى ۋاپە كە بەرامبەر شەپۇلى تەنسىرى ۋەستەۋە.

ب / ئەۋ نەخشەى كەنىسە چى بوۋ بۇ ئەۋ ۋەلاتانەى كە خەبەنە ئېر پۇلىنى پەشەكەۋتوتىرى ۋەلاتەكان لەو كۆتەرەمەدا كە لە سالى ۱۹۸۱ بەستراۋو؟

- لەۋ ۋەلاتانەى عىراق ۋە مىسرو پاكستان، پۇژناۋا بە ئىعارى كەنىسە خەستە ئېر ۋەربەنەۋە تاكو بىتۋانەت ھۆكەمەن بەسەردا بىكات، ئەۋەش لە پەكەى دروستكەرنى گەرت ۋە كەشەى ناۋخۇبى لە لاپەك ۋە خەلقانى ناكۆكى ۋە شەرو بى مەمانەمەى لەگەل دراۋىكانەدا لەلەپەكى تەروە، مەبەستەكەش ۋەستان ۋە پەككەۋتەنى پەشەكەۋتو ۋە كەشەسەنەنى زانستى ۋە تەكەلۋجى ئەۋ ۋەلاتانە بو ئەۋەش لەبەر (خەمەتى ھەۋارەى زاپۇنى)، ۋە بەتەبەت لە عىراقەۋە، سەرانى داگىرەمى كۆنى عىراق بەرىتانىا ھاتن بۇ لای سەدام ۋە پەنى ئەۋ نەخشە كۆنەنەى كە ھى سەردەمى

داگیرکردنیان لایان مابۆو، توانیان سەدام قەناعەت پێبکەن کە کویت بەشیکە لە عێراق و پارێزگایەکی عێراقی بوو لە کۆندا هەلیان نا تا لە سەر داگیرکردنی کویت سور بێت، ئەمریکاش دەوریکى زۆر گرنگى هەبوو لە هەلئانی سەدامدا بۆ داگیرکردنی کویت، نیتى دواى ئەوەى سەدام دەستى گلا لە داگیرکردنی کویت و بەوشیوەیەى کرد کە ئەمریکا وێستى، ئەمریکاش پێگەى بۆ خوێش بوو تا دەست بکاتە جێبەجێکردنی چەندەها سیناریۆ کە ئێستە لەبەر چاومانەووە هەندیکیان دەبینین.

پ/چ دەوریکت پێشپێراوە کە پێى هەلسیت، وە ئەو لایەنانە چى بوون کە کارت لەگەڵ ئەکردن؟

- راسپێرى کۆنگرەکە ئەوویو کە پێویستە عێلمانیەکان بەکار بێنین بۆ کەم بونەووە بەرەبەست کردن لە ئیسلامیەکان لە جیهانی ئیسلامدا، ئەویش لە پێگەى پالێشتىکردن و یارمەتیدانى کۆمەڵە عێلمانیەکان، وە پالەپەستۆ کردنە سەر یەکیک لە وولاتە ئیسلامیەکان کە سەرانی بزوتنەووە ئیسلامیەکان لە گرتوخانەکاندا توند بکات، تەنانەت کار بکاتە ئەومش کە سەرانیان لە ناویەرن و تەسفیەیان بکەن .. جا لەم بواردا دەورى من کورت کرابۆووە ئەوەى لە واسیتە یم لە نیوان کەنیسەى رۆژئاواو رۆژھەڵاتدا تاكو بتوانین یارمەتى عێلمانیەکان بدەین دژى ئیسلام، هەستام بە گەیانینی برى ملیۆنیك و ۸۰۰ ھەزار دولار لە کەنیسەى ھۆلەندیەو لە شارى ئەمستردام بۆ کەنیسەى میسر تاكو بەسەر سەرانی عێلمانى میسردا ببەخشین بۆ ئەوەى کە ئیسلامیەکان بگرن و ئەگەر پێویستیشى کرد تەسفیەى لاشەمیان بکەن، بە تایبەت بەرامبەر کۆمەڵى برايانى مسولمان (الاخوان المسلمون) ئەم پارمەش لە نیوان سائەكانى (۱۹۹۶ - ۱۹۹۸) تەسلیم کردوو، ئینجا یەك لە دواى یەك راپۆرتەكانمان پێنەگەیشت، وە ئەو کۆمەڵانەش کە ئەم کارانەیان ئەنجام ئەدا هیچ کامیان بەوى تریان نە ئەزانى.

پ/کى بوون ئەو کەس و لایەنانەى کە لەو کۆنگرەيەدا بەشداربوون؟

- نوێنەرى کەنیسەى ولاتە عەرەبیەکان و ئیسلامیەکان، ولاتە رۆژئاواییەکان، ئەومەرى کارى کۆنگرەکەش بریتى بوو ئەوەى کە چۆن کەنیسە بتوانیت زالبیت بەسەر ولاتە عەرەبى و ئیسلامیەکانداو کاریان تیا بکات،یان لەژێر پەردەى

پالەپەستۆگردنه سهر حكومهتەكان وهك باسكرد.

پ / ئايا وا نايينيت كه ئهم قسانه‌ي تو ئه‌يكه‌يت پر مه‌ترسي بن بو‌ت و ژيان‌ت ب‌خه‌نه مه‌ترسي مردنه‌وه؟

بهائى هست به وه نه كه م و نه زانم، به لام وېستم كه چهند نه نيمه كى كه نيسه كه له دوتويى لاپهړه شاراوه كانى خوياندايه دژى نيسلام ناشكرايان بكه، به تايبته دواى نه ودى كه بومه مسوئمان هيچ له مردن ناترسم به تايبته نه گمر بهرگرى بېت له م ناپنه بېرژه.

پ/ کام ولاتی عمره بیو ئیسلام ریڅخراوو بانگه وازه به گاور کردنه کانی تیدایه؟

زۆربەى وولاتە ەرمبى و نىسلامىەكان شەپۇنى بەھىزى بە گاور كردن گرتويمىتەو، بۇ ھەر وولاتىك بەرنامەى تايبەمتيان ھەمە، پۇۋناوا ئەتوانىت چەندىك كەنىسەى بويت لەو وولاتانەدا دروستى بكات، ئەوېش لە پىچى چەندەھا شىۋازو ھۆكارى حيا حياو.

پ/ له چوار چټوې ټوې كه ناو ټبرپټ به اټرهابي نيوډهولټي دياره كها
نه خشه به ك هه به بو ليداني كاره خيرخوازيه ئيسلاميه كان ... سيناريوي ټم نه خشه به
چون ټبينټ؟

پهرسه‌ندن و زیادبونی کاره خیرخوازیه ئیسلامیه‌کان گهنیسه‌ی بیزارو بیتاقمت کردبوو، له‌بهر ئه‌وه هه‌ڵساو به ئه‌نجامدانی چهند به‌رنامه‌یه‌ک بۆ نه‌مانی کاری خیرخوازی ئیسلامی له‌وانه:

● ناراسته کردنی ولاته نیسلامیه کان و ناگادار کردنه وهیان به نه هیشتن و بن برکردنی کاره خیبرخوازیه نیسلامیه کان.

● كارگردن بهه مو شيوميهك بۇ راوستان و پهكخستنى رېځخراوه خيځخوازه
 نيسلاميهكان. تاكو گۆرپانهكه چۆل ببيت بۇ رېځخراوه كمنهسيهكان و بتوانن به
 ئارمزوى خويان ههرچى ئهپانهوېت بيكن.

● پەرىزادىنىڭ گەشەپىكىرىنى پىكىرلاپ رۇزناۋايىيەكان كەلە زېر پەرىزادى پىكىرلاپ
مىرۇپىيەكاندا كار ئەكەن، تاكو ھەلسەن بە كارى سىخۇرۇپ ۋە ھەۋالىنىرى ۋە كۆكۈرەنەۋەى
زانبارى لەسەر ئەۋولاتانەى كە كارىان تيا ئەكەن.

● ۋە ئەگەر كەنىسە سەرنەكەۋەت لەۋەدا ھەرسى ھىنا، ئەۋە ھەندى لە شوپىن كەۋتەۋە
ھەلقە لەگۈپكىنى خۇى بە كار دېنى لە دروستكردنى ۋە ھەلگىرساندىنى فېتەۋە
ناۋاۋەى ئەھلى ناۋخۇيى، تاكو ناسايش ۋە ھىمنى تىك بېتەۋەى ھۇى دەست
تېۋەردانى ۋولاتە رۇزناۋايىيەكان.

پ/چ پەيامىكە ھەيە كە پىت خۇش پىت بېگەيەنەت بە مىسۇلمانان؟

- بۇ خوشك ۋە برا مىسۇلمانەكانم ئەلەيم: خۇى گەۋرە نەمەت ۋە بەختەۋەرى پىشتەۋە
بەسەرتاندا بەم نىسلا مە دور مەكەۋەنەۋە لىۋ كەمۇگۈپ تيامەكەن، چۈنكە بە
پاستى رۇزناۋاى مەسىحى ھەمۇ مەبەستىكى لە ناۋەردن ۋە پۈكەنەۋەى نىسلا مە،
ئەم نىسلا مەش گەۋرەتەرىن دەسمايە ۋە سەۋەرى نىمەيە، ئەگەر نىسلا مەتان لە
زىانى خۇتاندا جىيەجىكەرد ئەۋە بە ھىز ئەمەن ۋە رۇزناۋا لىتان ئەترەست، تەنھا
ئەۋەى كە لەسەرتانە ئەۋەيە كە گىرەنى بىلەن بە زانست ۋە زانىارى تا بىتۈەن
بەنەمايەكى پتەۋە بەھىز دروست بىكەن ۋە بىتۈەن بە شىۋەيەكى ماددى ۋە مەنەۋى
بەرمەنگارى ئەۋ ھەمۇ ھىرشە بىنەۋە كە پۈۋ بەرۋەى خۇتان ۋە ئاپنەكەتان
ئەبىتەۋە، ۋە بە بىرۋەى مە ئەگەر مىسۇلمانەكان ۱۰% لە ئاپنەكەپان جىيەجى
بىكەن، ئەۋە زال ئەمەن بەسەر رۇزناۋادا ۋە زۆرەي گىرەكەنەمەن ئەبىر، دەى چۈن
ئەبىت ئەگەر ھەمۇ نىسلا مە جىيەجى بىكەن!

سەرباقى چاكەكارى

ھەندى پياۋمىتى ئەم دونىيائى فانيەدا دەبىتتە ناپىياۋى، پىياۋ ناچار ئەبىتتە نەپىكات،
رۇزنىڭ لەگەل كەلگەن كەلگەن سايەق بەرپىگەيەكدا رۇشتىن و سەييارمەكەمان جىگەي چەند
كەسىكتىر دەپۋە، بەلام لەرپىگە ھەركەسىك دەستى پادەگرت، ئەم سايەقە ۋەلامى
نەدانە ۋەمۇ گىفەي نەكرد بەلاپاندا، خۇم پىنەگىرا.. وتم:

خۇ جىگەمان زۆرە بۇ ئەم نەمەرانە ھەلئەگىرت.. ھىچ نەبىت قازانچىكى مادى ئەكەي
نەمەسەرباقى خىرەكەي، پان ھەر ئەتۋانى بەخىر سەريان بەخەيت،
سەپرىكى كىردم وتى: خىر.. ئەم خىرو پىرەم لەخوا ئەۋىت..

ۋتم: كاكە گىيان تۇ ھەنگاۋى بۇ بىنى ئەۋسا داۋاي خىرو چاكە لەپەرومردگار بىكە.
ۋتى ۋادىارە تۇ شارمزانىت بەخەلگى ئەم سەر رىڭاۋ بانانە.. ئەمانە شاپىستەي خىرو
پىياۋمىتى نىن لەگەلئاننا بىكەم.. درىژى نەدەمىنى بەم پوداۋە پازى كىردم كەلەسەرى
نەپۋەموتى:

كاكە، ئەم رۇزانەدا بىرادەرىڭمان لۇرىيەكى گەۋرەي پىدەبىتتە دەرۋات بۇ ھىنانى چەۋولم
لەۋ غەسالانەي نىزىك دەرپەند،

لەپىڭا دو كۆپى گەنج دەستى لىپادەگىرن، نەمىش لەدلى خۇيدا دەلى: خۇم ھەر ئەپۋم
بۇ سوار نەبەم.. سۋارىيان ئەكاۋ لەپىڭا دۋاي نىو سەعاتىيەككىيان ھاۋارىيان لىپەلئەستى
دەلى: بۇ خاتىرى خوا پاپىگىرە، ئەم ھاۋرپىيەم مرد.. توخوا سەييارمە پاپىگىرە كاكە گىيان.
سايەقەكەش لۇرىيەكەي پادەگىرئ و بەپەيزەي قەراغى گەلەبەكەدا سەرنەكەۋى كەتەماشا
ئەكات لەناۋ لۇرىيەكەدا كۆپەكەي رەفىقى تاساۋەبىرادەركەشى بەپىلاۋەكانى مارىكى
گەۋرەي كۈشتۈۋە.. ئەمە چى يە؟! لەكۆپۈۋە ئەم مارە بۇتان ھات.. خىرا خۇي ئەخاتە ناۋ
گەلەبەكەۋە،

كۆپەكەي ھاۋرپى دەلىت: ھەردوگمان پاكشاپوین، ئەم ھاۋرپىيەم چاۋى چۈۋە خەم مەنىش
سەپرى ئاسمانم نەكرد.. لەئاسمانەۋە ھەلۋىيەك مارىكى بەقاجەۋە بوو.. ئەم مارەي

ئەیبینی ئەنەستى ئیمە ئەقاجەکانى بەربۆووە کەوتە ناو گەلابەکەووە.. ئەگەل کەوتنە خوارووە پێوئەدانى بەهاوێرکەمەووە یەك بوو. منیش خێرا راپەریم و بەپێلاوێکانەم کوشتەم.. سایەق لۆریەکە وتى تائەو کاتەش هەلۆکە بەئاسمانەووە دەسوراپەووە.

خێرا کۆرەکەمان لە لۆرییەکە داگرت و فریاکەوتنى سەرمتايمان بۆ کرد، بەلام بەداخەوێکۆرە گەنجهکە وەفاتی کرد ئەو برادەرە سایەق لۆرییە درایە دادگا.. ئەمە دواى گرتن و ناپەرچەتە، بەلام ئەو کۆرەى ترو مارەکەو جینگە برینى کۆرە مردووە توانیان فەناەت بەمالى مردووەکە بکەن و سایەق لۆرى ئازاد کرا..

سەیرکە.. کاکى خاوەن لۆرى ھەزى لەخێر کرد، کۆرە گەنجهکان ھەزىان لەکاسبى کرد، مارەکەش لەو ئاسمانەووە نەبوووە نسیبى ئەو ھەلۆیەبەنسیبى ئەو کۆرە گەنجه بو ھەرچى لەلای خواووە بێت خۆشە. ﴿إنا لله وانا اليه راجعون﴾ .. ﴿كل من عليها فان﴾

پشتیوان بەخوای بالا دەست

ئەو مەرۇفانەى دوینى گوزەریان کرد لەسەر ئەم ئەستیرە گەشەى زەویە ئەمە
دوعای خیریان ئاراستە دەکەین کاتیک ئیمەش ئەمەرمۇمان بەجیھەشت ئیوەى سبەینى
دۆسیەى ئاگادارى کارو کردەوامان بنو لە دوعاو نزاى خیر لە یادمان مەکەن.. چونکە
ئەوانەى دوینى بۆ نزاو پارانەوہى باوانیان ھاتنەبونو بەھەول و ماندوبونى خۆیان
ژیانیان گوزرانەو بونە ھۆکارى کۆلنەدانو کارى جوانو ڕەنگین لە دینو دنیاو.

بەئى نوێژەکانیان.. دوعاو پارانەوہى دواى نوێژەکان.. کارى جوانو شایستە.. یارمەتى
ھەزاران بە سەرۆتو سامانەکەیان.. ھاوکارى و بەدەمەوہ چۆنى ھەمو مەرۇفیک.....

ئەگەر بیر لە خۆت بکەیتەوہ لە مەبەستى داھاتوم تێدەگەیت، ئایا ھىچ کاتیک توشى
نارەھەتى بێنومىدى نەبوى لە کاروبارى ڕۆژانەى تەمەنى کورتى ژياندا.. بەدلىاىیەوہ
توشبوى بەلام ئایا وازت ھێناو کۆلتاوە؟ یان بەردەوام بوى بۆ گەشتن بەو ھیواىەى
کە ئەو کارمەتا ھەولت بۆداو.

نەمە: روت لە ھەرمانگەبەک کردووە، کارمەت بۆ نەکراوە، بێھىوا بوى بەلام لەبەر
ئەوہى ئەو ڕۆژمیان یان ڕۆژانى ڕابردو کارى چاکەت نەنجامداوە لەو لاوە کەسێک یان
ناسیایێکى نزیک دواى چاکو چۆنى ھاوکارى کردویتو کارمەت سەرکەوتو بوو.

یان زۆر کات لە نەمرى قوتابخانە نا ئومىدو دڵ ڕەقبوى بەلام مانگى داھاتو یان مامۇستا
پرسیارمەکانى خۆش بووہ یان ھۆکارى سەمى کردو کۆششى ناسان بووہ.. یان ھیواىەکى
گەش بووتە ھۆکارى سەرکەوتنو پلەبەکى زۆر باش لە مانگى ڕابردو ئەگەر خراپتربوى
بەکارو کردەوى خۆتا بچۆرموہ.. ئەزانى تەنگەژەکە لە کوپادایە بۆیە سەرکەوتنەبوى،
لە سالانى ڕابردودا مەرۇفەکان زۆر ھاوکارى یەکتریان ئەکرد... زۆر بەدەم یەگەوہ بون
لەکارو کردەوى ڕۆژگارد.. خواى گەورەش قەناعەتى پێبەخشیون خواى بالا دەست
بەلادان لە بەلاو نارەھەتى دنیا بە دورى کردون..

مەلا شىخ سەئىدى تەۋەككەلى دەفەرموۋىت:

لەشارى بانەۋە بەرمە گۈندى تەۋەككەلى دىگەن پەسەۋە، كەرىكەم پېيۇ پېنج تەنەكە ئاردىم
 لېئابو.. دىئا ھەۋرە ھەلاۋ بارانساۋى بو ۋەرزى زىستان بو زەۋى وشكى تىا نەمايو،
 لەبەرگانى ئالەشكىنە نىزىك گۈندى نىزىمۇ كەرمەكەم لەۋ قورۇ چىلاۋمدا كەۋتو
 ھەرچەندىم كەرد نەمتوانى پىزگارى بىكەم ۋەرزى بېتەۋە، ئاچار بارمەكەم لېكەردەۋم لەۋ
 لاۋە دامنا، گۈندىزىمەكەم ھەستەنەۋە ھاتمە نەم لاۋە تۈزىك سەپىرى دىئا كەرد تا
 كەسەك پەيدا بېت ۋە ھاۋكارىم بىكات بۇ باركەرنەۋمى بەلام ئىۋارە درىنگان بوو..
 گۈرىس ۋە كەرسەكەنم لە گۈندىزىمەكەم كەردەۋە ئاردەكەنم جوان داپۇشى تا بەپانى بېمەۋە
 بۇۋى ۋە بىئەنەۋە لەگەل كەسەكەنمدا چۈنكە لە تۈنەمانەبو بارىان بىكەمەۋە، زۆرە
 ئانومەدى كەرمەكەم پېش خۇمداۋ چەند ھەنگاۋى دوركەۋتەۋە بەرمە مالى بىرۋەۋە..
 زۆرىشەم مابو بۇ مەۋە لە دىئا ھەر داۋاۋى دۈعاۋى يارمەتى يەزدانىم نەكەرد، بۇ ھاۋكارى
 رۈپىشەم چەند ھەنگاۋىكى تىرو كاتىكەم زانى پەكەك بانگى كەردم: شىخ سەئىد.. شىخ
 سەئىد ئەۋە بۇ كۈي نەچى؟ ۋەرزە باپارمەتتە بىدەم، كاتىك ئاۋىر داپەۋە پىۋىكى نەناس
 بوو. بەلامەۋە سەپىر بو ئەۋ مەن دىئاسىۋ مەن ئەۋ نانسەم بىپارى ھاۋكارى كەرنىدىم
 زۆرەخۇشى ۋە مەتۈنەۋى ئەۋەۋە گەپەۋە بەھەردۈكەن بارە ئاردەكەنمان باركەردو زۆر
 بەخىرايى گۈرىس ۋە قەياسە تۈندەردو چۈۋە ئەۋ دىۋ گۈندىزىمەكەۋە تى:
 شىخ سەئىد قەياسەكە بىكىشەۋ تۈندى بىكە، قەياسەكەم تۈند كەرد سەرم ھەلپى پىۋا
 دىار نەما.. ھەرچەند گەپەم بۇ جى پىكانى دىار نەبو... بار باركەپەۋە.. خۋاۋ گەۋرە
 ئەۋ زاتەۋى ئاردو ھاۋكارى كەردم ۋە خۇشەۋە بەرمە مالى گەپەۋە لەۋ كارو
 تەنگەزەۋە پىزگارم بوو، دىئاۋىم كە خۋاۋ گەۋرە ئەۋ زاتەۋى ئارد بۇ ھاۋكارىم لەۋ كاتو
 ساتو ئىۋارە درىنگەدا.. سوپاس بۇ خوا... (خارق العادة) .

هیمەت بەرزى بۆ منى ئافەرەت

پاداشتی ئەبى چى بى؟!!

لەگەڵ دەست بەرز کردنەووم بۆ دوعای خێر، نەسرین بە گۆناما دێتە خوارى بۆ ئەو خوشکە بەرپۆزەو خوشکانى ھاوشیوەى ئەو حەزم کرد لە نزیکەو نائەتاتان بکەم بەو تەنگ و چەلەمەو گىرو گىرفتانەى کە پۆزانە دێتە پێگەى ئەو خوشک و داپکە بەرپۆزانەى کە بەهۆى بالاپۆشیانەو.

کە بەهۆى خۆداپۆشین و خۆپاراستن لە سەپى کەسانى گورگ و پۆی ناساوە توشیان دەبێت، ئەمانە خۆیان بۆ خۆى گەورەو پەيامەگەى ئىسلام و مەروفايەتى پەکلايى کردۆتەو.. بەلام بەچکەو شاگردەکانى ئىبلىس نەفرەت لێکراو لە بۆسەو زانگەکاندان بۆ بریندارکردن و شیواندنى کەسايەتى بەرزو پیرۆزى جوانیان کە لە بەرزترین بەهەى مەروفايەتیدا خۆیان دەبێنەو.

ئەو ماوەى چەند سائیکە ھاوسەرى (R) ى مێردم و بېومە خاوەنى دوو کۆرى جوانکيلە کەم کەم و نەختە نەختە نوێژەکانم ئەنجامدەدا، ئەگەر دڵم بە ھەزارى پان کەسێکى لانەواز بىسوتايە بە گۆپەرى توانا ھاوکارم ئەکرد،

لە مالى باوانم کەمێک لە پەيامى پیرۆزى مەروفايەتى نائەتاتان کرابوم بەلام وەلامى چەندین و چەندانى ترم لێبێونە تەنگ و چەلەمەو گىرو گۆپەر..

ئەو بىر لێنەکردبوو لە سەرھەتايى ژيانى ھاوسەرمەو قەسەمان لێنەکردبوو باسى دیندارى بوو.. ھاوسەرمەم دەبێست:

نان و چیشتى گەرم و ئامادە لە کاتى ژمەکاندا، بەخێرھاتنى ميان و جوان بەرپۆزەکان، خاوەنى مال و جل و بەرگ، خزمەتى ھاوسەرو منداڵەکان، چوونە دەرەو بۆ گەشت و گەران، ئەو عەلاگەى کە دەبێتەو بە جوانى بخەیتە بەردەستیان، پەرگرتنى دلى داپک و باوک و ھاوسىکان و....

بەلەم لەناو ھەموياندا پابەند نەبون بەمياساى شەرع غياىى ھەبوو، خۆى دياربوو گە ھاوسەرم لە بنەمالەو گەسايمەتى دېندارى تۆكەمەو خواپەرستدا گەشەى نەکردبوو. بىلاى بەرزو كارى باشو بېروانامە لە گىرفان قايم كراو زۆربەى ھىواو ئاواتى ئەوو منو كچانى تىرىشبوو،

لە مانگى پەمەزان لەگەل خەسو خەزورم مانگى پىرۆزمان پىروز پادەگرتو بەو گەنالە لاوازمى تەلەفەزىۋنى كەركوك ھەندىك شت فەردەبوينو وامان دەزانى ئىسلامو ئىسلامەتى ئەومندەمەو تەواو، لە ھاوړۆو ناسىاوانەو ھەندىك نەيىنى ئاين ئاشنابوين بەلەم كەم كەم ئەزمون بوين ھاوسەرم تامى تامى خوارنەكانى پىدەكردم..

لەگەل تەواو بونە مانگى پەمەزاندا (سەرپۆشو تەسبىج و بەرمال و....) خوا حافىزىان دەكرد.. ئەگەر يەكەك باسى لە شەشەلەن بگرداپە خەسوم دەيوت: (پەمەزانمان بە رۆپەكى جوانەو ەگرت، نۆرەى شەشەلانمانە)..

ئەمانە درىزەى ھەبوو ھىچ گىرفتەكمان نەبوو تەنھاو تەنھا بەسادەى ئاينمان گرتبو.. وەرزى ھاوين بوو بەكارىك رۆيشتمە دەردەو لەسەر شەقامى (برايم پاشا) بەردەو خەستەخانەى شىركە ھەنگاوم دەنا جل و بەرگەكانم زۆر سەرنج پاكىش بوون.

تازە مۆدىلى تەنورەى كورت و فەتھەى دواو داھاتبۆو، منىش لىم كەردبو.. بەلەى دوو پياودا رابوردم.. ھەستم كەرد كە زۆر سەرنج دەدەن.. ئەو فەتھەى دواو زۆرىك لە پانەكانى دەردەخست.. ئەمە كورتەكەى سەربارىيت..

ھەنگاومكانم خىراتر كەردو دوو پياوگەش بەدوامدا ھاتن.. ئەومندە لىم نەزىك بوبونەو خەرىك بوو دەستيان دەگەشتە سەر پشتم.. بەو ھەبوو خىرا خۆم كەرد بە دەركاى خەستەخانەكەدا، ھەستم پاكەرت كە رەزگارم بوو، دواى كارو كەردەمكانم ھەستم بە بىزارى كەرد بەلەم ئاساىى بو لەلام.. بۆ نانى نىومرۆ ھاوسەرمەكەم گەراپەو ھەو لە بازار وەك ھەندىك رۆژ نانى خواردبوو.

منداڵەكانم فەرى نىومرۆ خەو كەردبوو، نانيان خواردو بەخۆمەو ھەو چوینە دەريای خەومەو نازەم چەند بوو خەوم لىكەوتبوو لە ھاوارو ئالەى و گىرانى خۆم بەخەبەر ھاتم..

خەسوم لە ژوورەكەى ئەولا ھاتەلام.. منى بىنى بەو ھالە ئالەبارەو ھەمو گىيانم

پرسى: ئەو جىيە كچم.. ئەو بۇ وات لىھاتوۋە!! جىيوۋە!!

ھىزم دايە بەر خۇم وىم: خەۋىكى زۇر ناخۇش بىنى..

خەسوم بە سەرسامىيەۋە وتى: خەۋى جى.. بۇ خەۋا ۋا لە ئىنسان ئەكات.. يا الله .. يا الله

..

تۆزىك سەرخۇم ھاتمەۋە لىۋانئ ئاۋم خواردەۋە.. تەنگە نەفەسى ۋە ھەناسە سۈرۈپكەم كەم بۇۋە بە لارۇ لارۇ چۈمە بەر ئاۋىنە درېژمەكى زوۋرى مىۋان و سەپرىكى دەمەم چاۋ قۇل ۋ قاچەكانم كىرد.. بىروام نەكرد.. جوان دەستەم ھىنا بە ھەمۇ لاشەما تەۋاۋە ئەمە خەۋىبو.. ياخۇا كەس خەۋى ۋا ناخۇش نەبىنى.

تېر خەۋ نەبۈبۈم ھەزم ئەكرد بىنومەۋە بەلەم نەموپرا، ھەستەم نەكرد پاكىشاۋم بە ھەمان شىۋە لە دىمەنى يەكەمى خەۋەكەم پاجىلەكىم ۋ بەناگا ھاتمەۋە.. ئىتەر نەموپرا چاۋم لەيەك بىنەمەۋە. ئاى!! كە ناخۇش بو .. چۈمە دەرمەۋە لەۋ زورمدا، لە ھەيۋانەۋ ھەۋشەكە تۆزىك سەپرى دىمەنى ئەۋناۋەم كىرد.

ۋەك زەنگىك لىبەھىت.. بە ناگا ھاتمەۋە.. چۈمە كىرماۋەكەۋ دەستىۋىزىك گىرتو ئەۋە يەكەم نوپىز بوۋ لە دۋاى مانگى پەمەزانەۋە كە ئەنجاممدا.. ۋا راھاتبوم كە لە نوپىز دىمەۋە يەكسەر لە چەكەكەم لەسەرم دەكردەۋە قىزم خاۋ دەكردەۋە نەبادا دەقى لەچەكەكى گىرتى.. بەلەم ئەم جارە بە پىچەۋانەۋە ھىچ ھەزم ناكىرد لەچەكەكەم لەسەر بىكەمەۋە.. بەۋ بەرگە نوپىزىيەۋە سەعات پىنجى لاي عەسر مىۋانىكەمان ھات.. كە لە ئاين و باۋەردا قال بۈبۈۋ، خۇى بە ئىماندارىكى زۇر باش دەزانى.. بە پاستى واشبوۋ..

لە ھالەتى نامۇيى خۇم دۋوام لە نوكەۋە خەۋەكەم بۇ گىراپەۋە ..

ئەۋىش وتى: بۇم باس بىكەرمەۋە..

بە شەرمىكەۋە ۋەك يەكەم جار دەستەم كىردەۋە بە گىراپەۋە.. ھەرجىم دىبو باسەكرد: لە خەۋنەكەمدا بە پىگادا گوزەرم دەكرد ھەستەم كىرد قاچ و قۇل ۋ پانەكانم تەپىون.. دەم و چاۋ شان و مەم ئەكزىنەۋە.. ھەستەم بە بۇنى ناخۇش دەكرد، لە پىر سەرنەج لە دەست و قۇل دا سەپىر ئەكەم ھەمۇى بوۋ بە دىۋپە ئاۋ بىلقە ئاۋى زەردى ناشرىنى پىر لە كىم و جەراعت و خۇپىن و پىسى.

دەم داخۇرپا.. بەلەم كە سەپىر كىرد پان و قاچەكانىش بە ھەمان شىۋە بۈنەتە يەك پارچە گۆشتى داپزىۋى بۈگەنى پىس.. دىۋپ دىۋپ ئاۋ بە پان و ئەزىۋكانمدا دىتە

خوارىۋ ئەو پېسىۋ جەراعتە دەچىتە ناۋ پىلاۋەكانەۋ لەگەل خۇلى شەقامەكە بە جىدەمىنى.. لە سەر شۆستەى قەراغ شەقامەكە جىگە پىم بە جىدەماۋ وورده وورده ھەستە بە كرم داپزىن و داخوران دىكرە، لە خەۋنەكەما زۇر دلتەنگ بوم ھەستە بەۋە ناكرد واقى نەبىت، بەلكو زۇر لە واقىۋ راستى بوو، زۇر ئەترسام زۇر دلتەنگ بوم.. زۇر لە خۇم بىزارو شەرمەزار بوم. ھاتە دلتەۋە سەردانى دىكتۇرىك بىكەم .. بەلام پاش كەمىك پەشىمان بومەۋە، بەلام ئايا دىبو بەۋ ھالەۋە ھەنگاۋ بىنىم.. دىبو لەم داخوران و كىيەم جەراعتەۋ پىسىيەدا زىيانى سادىمى پۇژانە بەسەر بىبەم يان دىبو بە دۋاى چارەسەرىكدا بىگەرپىم، لەۋ خەۋە ترسناك و خەمبارو ناخۇشەدا لە دورمە ھەستە بە كانىۋ ناۋىك و سىبەرى خۇش كىردو ھاتە دلتەۋە بىچمە سەرىۋ تۇزىك خۇم دابىشۇم و پاكز بىمەۋە..

بەلام چەند ھەنگاۋم ئەناۋ بەرمە پروۋى دىپۇشتم ئەۋ دورتر دىبۇۋە، ناچار بە زەلىلىۋ بە ئىش و ئازارو ماندو بون و لاشەى پىسەۋە لە جىگەى خۇم وشك بوم و نەمتوانى جولە بىكەم .. زۇر نىگەرەن بوم، زۇر ماندو شەكەت بوم.. بەلام چارەسەرم نەبوۋ لە دورمە ئافرىتىكى پىك و پىكى دىندارى ھاۋسىمانەم دىبىنى لەسەر ئەۋ كانىۋ ئاۋە بەلام مەن مەنىكى داپزاۋ نەخۇش ھىزى پاكەنە نەبوۋ.. زۇر گىرام .. زۇر ئارەحەت بوم .. زۇر شەۋام.. زۇر زۇرى تر ھەستە بە ئىش و ئازارى جەستەۋ لاشەم ئەكرد.. زۇر پەشىمان بومەۋە لەۋ ھالەتەى پۇژانەمەم.. بىپارم دا كە بۇ چارەسەر بىگەرپىم بۇ دەرمان و دەرمانخانەى پاكىزەى بىگەرپىم..

بەۋ ئىش و ئازارو كىيەم جەراعتەۋ ئاۋو زىل زىلەۋە كە لەلاشەم دىچۇرا بە خەبەر ھاتم.. ھەمە گىانەم دەلەرزى ھەمە ھەستەۋ نەستىكەم تاسابون.. لە نىۋان ترسو بىمدا گوزەرم دىكرە.. تا نىۋ سەعات دۋاى بە ئاگا بونەۋەش ھەستە بە بىزارىۋ كاسى دىكرەمەۋە.

كەزەنەم خەۋ بو راستى نەبو زۇر كامەرەن بوم.. زۇر خۇشحال بوم بىپارم دا كە ھەۋلىدەم لەۋ (سەپرەردىنى نامە-ھەرمەنە) خۇم بىپارمەم ھەۋلىدەم بىگەمە ئەۋ ئافرىتەۋ خەلگەنەى كە لەسەر كانىۋ ئاۋە خۇشەكە بون..

ئىتر بىپارمدا بىپارمەك كە گەرەنەۋە پەشىمان بونەۋەى تىا نەبىتەۋ بىپارمەك گەر تەنھا

ئەمە بۇ ئەو كاتەو بۇ دواى ئەو تاسانە ئاساىى بوو بەلام لە واقعو كارى جېيدا ئاىا
كۆلئان و پوخان ئاكامى دەبىت؟

پان خۇراگرى و ھەستانەو دەبىت؟

ئەمەى باسكرد نەقەلەم نەھەست و زمان و چا و ناتوانىت يەك چركەى ئەو ھەمو
ناخۇشيانە چارەسەر بكات.. ئاى كە نارەھەت و ناخۇشبو.. دئىيام ناتوانن بۇ ساتىكى
ناخۇشى، خۇشى دروستبەكن.. بېپارىك كە توشى ئەو خەوە ناخۇشەو ئەو ئاكامە
نارەھەتە نەبەو.. بېپارىك كە گەرانەو تىا نەبىت و دواى ھەمو نارەھەتى
وناخۇشەك خۇشى بەدوادا بىت.

خزمە نەزىكەكەم وتى: بزانە چ گوناھىكت ئەنجامداو پان بە نىازى چ تاوانىكىت، خواى
گەورە ئاگادارى كرديوپتەو..

ئەو زۆرى پىخۇش بوو كە كەسانى من ئاسا بۇ لاى پەيامى خوداىى و خزمەتى
مرۇفایەتى ھەنگاو خىرا بنىن.. بەلام داوام كرد كە ھاوكارىم بكات و بە دل و گىان ئاگى
لیم بىت و دەستەم لىبەرنەدات تادەگەمە تواناپەك لەسەر پاكانى خۇم پاكى بپارىزم و
لەومرزى بەھارو گول و گولزارى ژياندا شكۇفەو نۆبەردى ميوە جوانەكانى سەرمەتای ژيانى
گەش بەگەشى نۇش بەكەم و ئاورنگو شەوئەكانى سەرمەردى دلە ژاكاوگەم لە مانگە
شەوى پوناكدا بىرسكە دروست بكات و بۇ گزنگى بەيان پىبەكنى و لە خۇرمەتاوى
چىشتەنگاو دا بون بە ھەللى ئاسمانى بىگەردى شىن بەرز بىتەو لەگەل ھەورە سېو
پاكەكاندا بۇ زەوى وشك و رەق ھەلگەراوكان بىتە بارانى جوان و زەوى وشك و بىرون
بژىنىتەو.. ئەم ژيانەومىە ماندىبون و كارو كرەموەو خۇراگرى زۆرى پىوېست بوو..
زۆرى دەوېست.

خوا پاداشتى بداتەو لە سەرمەتاو و ردە و ردە ئاشناى كردم بە ژيانى پىشەواى
مرۇفایەتى و ھەمو تال و سوپىرىيەكانى شارى مەككەو سەركەوتن و كۆلنەدانى يارانى،
لەگەل تەواوبونى ھەمو وانەپەكدا دەپەرموو: دەبىت بپارىبەدى سەركەوتو بىت و
نەپروختى ئەوسا بەرى رەنج دەبىتە گەنج..

جارى وھا ھەبوو من دەچومە سەردانى بەندى باوكى منالەكان و خەسومەو.. لەوى
وانەپەكى تری بۇ دانام كە چۆنىەتى خویندىنى قورئانى پىرۇزى و راست و دروستى..

لەڭگەل كامىل بونى ئەمەس ۋە خۇشەدا دەروازىيەكى زۆر جوان كە نەينى بوو دىگرايەمە..
 شامزادىمۇ ئىۋارمىيەكىيان باۋكى مىندالەكان ھاتەمە .. زۆر بە خۇشى ۋە شادىيەمە بەرمە
 روى چومۇ ئەمەس ەلاگانەى بە دەستىيەمە بو بە خۇشچاللىيەمە لىم ۋە مرگرت ۋە لەڭگەل
 دانيشتىنى ئاۋى فەينىم بۇ ھىنا.. پاشان قەسى خۇش ۋە وتو ۋىز دوست بوو.. كەيف
 خۇش بوو.. بەلام لە پەر نەۋچەۋانى دابىيەكداۋ سەرمەتا بەكەمى تورمىيى خۇى دەرخت
 پاشان كەزانى خەرىكە عىنادى لەڭگەل دىگەم بە تەۋاۋى تورمىبوو..

- ئەمەس لەچكە چىيە بەسەرتەمە؟ ئەى كۈا ماگىسيە قۇل كورتەكەت؟!

- (R) گىيان توخۇا ۋازم لىيىنە ۋە باساتەكانى تەمەنم بە خۇا لە خۇ پازىكردنەمە
 بەسەرىم..

بە گائە جارپىيەكەمە پىكەنى ۋە وتى: زۆر جوانە.. خۇت كىردە پاپراخ ۋە پاش ئەمە
 تەمەنەكەمەى ژىانت بويىتە پىرىژن.. جارى تەمەنەت سەرمەتايە.. بۇخۇت ۋەمە
 لىدەكەيت!!

دۋاى تۈزۈك بىدەنگى ۋەمە: ئەۋەى تۇ دىتەۋىت بە زىادەمە بۇت ئەنجام دەم بەلام خىرت
 دىگا دىرگى دىندارىم لىمەگەر.. دىنگىم گۇرا .. خەرىك بو بگىم .. ۋازم لىيىنە.
 وتى: باشە بۇ زوۋ گۇرايى نىمە مەرجى زەۋاجمان ۋەمە نەبوو.

- (R) گىيان ئەۋەى مەن دىزانم تۇ گائەت پىدەت .. مەن تازە ھەست دىگەم چۈن بىزىم..
 پاش كەمىك بىدەنگى

- وتى: با ئارمىزى خۇت بىت.. بەلام دىنىام ئەمە گىرو كەفە تاسەر نابىت.

ئەمە رېڭكەى خۇشكرد بۇ پەرومەدى مىنالىگانم بە (ئايەت ۋە كىرەمەى پىغەمبەر صلى
 الله عليه وسلم) رۇزانە دەستىم كىردە لەمەركىنى بەرگى بالاپۇشى ۋە خۇشامزادە كىردىن بە
 ئاين.. ۋام ئەزانى ھەرگىز لەم شارو سەر زەۋىدە نەزىاۋم .. رۇزانە شتى تازەم بەرگوى
 دىگەۋت ..

مامۇستاكەم كە خەمەكەمان بوو بە گەرم ۋە گۇرى مەن خۇشچال بوو، ھەندىك كىتپى بۇ
 دىارى كىردىم بۇ خۇشەنەمە كە زۆر سودەندىبو.

رۇزىك دراۋىيەكەمان وتى: گەر ئەتەۋىت شامزادىت زىاتىر بىت گوى لە رادىۋى بگەرە ۋە
 بەرنامەنى تىنۋىتى عىشقى ئىلاھىت دىشكىنى ۋە شامزادە دىكات بە بىرى ئىسلامەتى..

ئەمۇ سالانە ھەمۇ شتىك گران بوو (بېل) ھەرومھا.. كارمبا كەم بو پادىۋكەم بۇ ئەم كارە
خېرىيە بەكارھىنا.. لە بازارو ھەندى خەرجى زىادەم گرتەمۇو ئەم بۇشايبانەم
پېكرەمۇو، خەسوم بە كىردەمۇى من قەئس بو.. بەلام خەزورم زۆر خوشحال دىمۇو.
خۇشەويستى خەزورم تا دىمھات زىادى دىكردو بەربەرەكانى خەسوم بە پىچەوانەمۇو ..
خەسوم كارى تازەمى لە (R) ى مىردم كىرد..

كەوتە سزادانى دىمۇنىو پابواردن بە بەرگىو كىردارو وتەكانم .. خۇى ھىچ خواپەرستى
ناكىرد.. ھەرچەندە دىمۇيىست قەسى خېرى بۇ بىكەم تۈرە دىمۇو.

وردە وردە چۈنە دىمۇمۇو بازارو مالى خىزماڭ لەگەل ئەمۇدا كەوتە پەراۋىزەمۇو كە
دىمۇپىرسى بۇ لەگەلت نەپەم.

دىمۇت: بەمالا پۇشى من تۇ ناپەم.. بېچۆرەمۇو دۇخى جاران چىت ھەز لىيە بۇت ئەنجام
دىمۇم.

بە ھىمەت بەرزىيەمۇو دىمۇت: خۇشى خوا لە خۇپازى كىردن لە گەشتو سەپرانەكان بە
تامىرە.

نىۋە شەۋىكىيان زۆرى بۇ ھىنامو ناچار گىرى دلى خۇم بۇ كىردەمۇو ھەرچى پويىدابو لە
خەۋمكەمۇو تا ئەم چىركە ساتە بۇم باسكىرد.

كە تەۋاۋ بوم قاقايەكى لىداۋ وتى: شەۋى ھەزار خەۋى ومھا بېيىنم قەت كارم لىئاكاتو
زۆر ئاسايە.

ۋىم: راست دىمكى بۇ دلو توانى تۇ ئاسايە بەلام بۇ من جىاۋازە.. ئەمە لە لاپەك و
لەلاپەكى تىرمۇو من بۇ ئەبىت خۇم بىكەمە مەمىرمۇ بۇ خەلگىو بۇ تۇش ماكسىيەكى
كالمۇو بوو ئەمى بۇ پىچەوانەمى نەكەمەمۇو..

من ئەمۇ نازانم دىمۇمۇو پۈلەتتى جۈانم دىمۇت. تۈرۈمۇو پىشتى تىكىردم خۇى كىرد بە
خەۋتۇو.

نەزىك نۆپۇزى بەيانى بوو دىمۇتۇنۇمۇ ھەلگىرتو دۈپكات نۆپۇم كىردو زۆر پارامەمۇو دۋى
ئەمۇ نۆپۇزى بەيانىم ئەنجامدا.

سەلامم داپەمۇو ئەمۇ نزاۋ وپىردانەمى فېرگىراپوم خۇيىندىم.. ھەستىم كىرد دىمۇتتىك ھاتە
سەرشانم سەرم ھەلپى (R)بوو.. بە نەرمى وتى: شەۋىكى تىر جىگەمى تۇ لەم ژوورمدا
نىيە ھۆلەكەمۇ ھىچى تىر .. كەۋى وت زۆر ئاسايى بو بەلامەمۇو

وتم: من په پامم خوځېدوېت.. دواى نهویش تۆ .. حمز ناکم له م نارحمته دا به جیت بهیلم .. نهو زۆر به لایه وه زۆر ساکارو ساده بو.

بۆ به یانی نافرته کهى خزم هات.. کاتیکم زانى خه سوم که له قاتى خوارم وه بو هاته سرمه وه بۆ لامان و ناوچه وانى دابو به یه کداو هزار قسه ی ناشرینی کرد.. له ناکامدا خرمه که مان وتی:

نمه تۆ به لا خوی سمرت سپیه و چند ساله دینداری دمکهیت و ناواش دمدوېت..

بۆ خوت ناقیبهت شهر دمکهیت.. بۆ خمرمانی خوت دمسوتینی..

توپرتر بو خه سوم وتی: خوا نه زانى چیتان له ژیر سرمه دایه.. نه گینا هر له دیر زهمانه وه نیمه نویزو پړووی خومان کردووه و مگو نیومش نه بوین، نه زانم به ته مای چین.. فورتان به سهر.. به خوا خوا پرسواتان دمکات..

پاش چند قسه یه ک سودی نه بوو.. به قادرمه کاند ا پړیشته خوارم وه. نیمه ش وانیه خومان خویند مانگی رهمه زان هاته پیش و زۆر به جوانی خوم بۆ سازدا.. به لام سزایه ک که درام له لایه ن باوکی منداله کانه وه.. (دهییت له م ژوورمدا گلۆپ هه لته کهیت نیمه خه ومان لیدم زپیت)

سروشتی شاری سلیمانی زستانی سارد بوو نهو سالانه.. له کاتی پارشیودا کارمباش دمېړاو به تاریکی پارشیوم نه انجام دېدا.. له ژوریکى ترو بهو ساردو سرمه یه.

سهرمتا وا گوزمرا.. به تمنها له بمردهم چرای دیوارکوډا به تانیه کم له خومه وه دهیچا و پرووه قیبله دمستم دکرده خویندنی قورنانی پیرۆزو تا ته و او بونی نهو جوزنه.. نه مه کاری من بوو به لام له ناخه وه زۆر ناسوده بوم.

باوکی منداله کان به یانیان و نیومروان دمېو خواردنی خوځی بۆ ناماد مېکه م، نه مه ش تمنها وه ک سزایه کی دهرونی من و هیچی تر.. به لام من باکم نه بو.

سزایه کی تر خوی دمرخست بۆ نه وه ی وه ک پیویست به پړۆو نه بېم و پارشیو نه که م و نه توانم قورنان بخوینم نهومش زیادکردنی کاری ژن و میردایه تیمان بوو.

به لام بۆ نه م کارم ناماد مکاری ته و او م نه انجام دېداو له گهل بانگی به یانیدا دمستم دکرده به کاری خودا پهرستی خوم نه گهرچی ناوه کهش سارد بوايه دهمتوانی کاری خومی پېیکه م.. شه وانی قه در هاته پیش و بۆ زیندو راگرتنی نهو شه وه جوانانه به تمنها له

نويۇزۇ خوا پەرسى تۈانىم كارى باش بىكەم ئەگەرچى رۇزگارەكەى ماندو بونى خۇم دەخەساندەو بەۋى كە مىردەكەم لە مال نەبو خىرا مندا ئەم دەگۇرى بۇ قوتابخانەو خۇشم ئەو رۇزانەى دىۋامى رەسمىم ھەبۋايە دەچومە سەر كارەكەم تۈانىم لە ماۋى ئەو رەمەزانەدا كارىگەرى لەسەر خوشكانى ھاۋكارم لە كارەكەمدا دروست بىكەم بومە جىگەى مەمانەۋە چەندىن دىۋاۋ پارانەۋە بابەتى فېقەىم بۇ باس دىكرىن سەبارەت بە ژيانو ژىارىان لە ئاينى ئىسلامداۋ مامەئەى چاك لەگەل مانگى پىرۋزى رەمەزاندا.

بەپىزان سزا دىرونىيەكان زىادىيان كىردو سزى جەستەپىش بوۋە سەربار (لېدان، قىز پاكىشان، شەق...) كار گەپشە تەلاق.. چەكى پىۋاى بېنىرادىۋ پوخاۋ پاكىردو لە واقع ھىچ لە بار نەبوۋ رۇزىكىان خەسومو خەزورم (R) و مندا ئەكانم بەپەكەۋە دانىشانىدە وتم:

ئەگەر ئىۋە رېگەى دىندارى لە من دىكرىن ئەۋە نامادەم بە تەلاق و مىرگىرتن ئەگەر مانەۋەم بە سزا بېت ئەۋە خۇتان چاۋمىروانى ئاكامەكەى بىكەن.

تا ئەۋ كاتە خەزورم ئاگادارى ھىچ نەبوۋ.. لە نوگەۋە بەبى شەرمو پەردە ھەمۋىم بۇ باسكىرد،

خەسوم وتى: (R) ھەقەىتى.. دىستى خۇش بى ئەى ژنى بۇ خۇشى خۇى نەھىناۋە. خەزورم گۇرەكەى پىر لە نور بېتو لەدىنگىم رۇحىانەتى پاكى رانەچلەكى ھەستايە سەربىۋ وتى: دىۋاى خىر بۇ ئەۋ دايك و باۋكەى ئەمەيان ھىناۋەتەبۈن.. سەر شۇرى بۇ دايك و باۋكى تۇ (R) گىيان..

چۇن تۇ ئەۋ كارانەت ئەنجامداۋە.. خۇتۇ مۇسلمانى و لە ۋلاتى كافراندا نازىت.. زۇر قەسەى تۈندىۋ تىزىدا بەسەرۋ پۇتەلاكى خەسومو (R) دا.. ھەردۇكىان سەربىان داخستىۋو.

ھاتە پىشەۋەۋ ناۋچەۋانى ماچكىردىۋ مىنىش تۈند دىستىم گۈشىۋ ماچم كىرد.. بەسەر شۇرى خەسوم رۇپشە خوارەۋە (R) چۈپەلاى كارەكەپەۋە.

ناخۇشەكان كەم كەمە رەۋىنەۋە.. ھەمۋ كات دىۋاى خىرم بۇ مىردەكەمۋ كەسانى دىلرەق دىكرىد.. لە ماۋى ئەۋ رەمەزانەدا زۇر جۈمە پىشەۋە.. زۇر شارمىزىم پەيداكىرد چەند سۈرمەتلىكى كۈرتەم بە مندا ئەكانم لەبەركىرد.. ھەركاتلىك سۈرمەكەپان لەبەردەكىرد دىمپىرسى ئارمۇزى چىتانە لە خواردىن بۇتان نامادە دىكەم.

ماومىيەك باۋكى مىندالەكانىم بېكار بون و لە كارى يەكەمجار نەماو شەرىكەگەى جىبابۇۋە. بەلام قەدىرى خوا وەھابو پىياۋىكى تر بوۋە شەرىكى سى يەكى و زۆرى خۇش دەۋىست ھەموكات بۇ نوپۇزە جەماعەتەكان پېش خۇى دەدا.. چونكە مەرجى يەكەمىيان لە شەرىكى نەفەوتاندىنى نوپۇزەكان بو.

پاش ماومىيەك ھاۋسەرم گۇراۋ كەم كەمە پەرسى شەرىى لىدەكردم و سوپاسى خوام كرد كە دوعا و نزاكانىم گىرابون.. خۋاى گەۋرەش بە دلى ئەو مىنداللىكى جۋانكىلەى پېتەخشىن، مەۋسىمى ھەج ھاتە پېش و بە قەد قولى دەرپاۋ زەرىپاكان ھەزم لە زىارەتى كەعبە و مەدىنە بو بەلام توانام نەبو پۇزانە لە وپنەى (كەعبە و مەدىنە) ورد دەبومەۋە.. خزمىكان تەشرىفى برد بۇ ھەج.. دوعا و سەلام بۇ پېتەمبەر (صلى الله عليه وسلم) نارد بەو ھىۋايەى پەيۋەندى پۇجى ھەبىت.. كەردمە ۋاجىب بەسەر خۇمەۋە ھەمو پۇزى زىاتر لە (۱۰۰) سەلاۋاتم لە گىيانى پاكى پېشەۋاىى مەۋفائەتى دەدا.. ئەۋانەى حاجيان دىيان وت دەموت و دەموتەۋە.

نۆمىنەى حاجيان لەگەل دەستە خوشكانى دەۋام و بەرو دراۋسىدا بە زىندى پامان گرت و يەكترىمان بۇ پارشيو بە ئاگا دەھىنا.

لە كۇتا پۇزى نۆمىنەى حاجياندا (R)ى مېردم پۇزى عارفەى گرت و بەو كارەى زۇر زۇر دلخۇش بووم، لەم كاتەدا وتەى پىياۋ چاكىكم بىر كەۋتەۋە كە لە بارەى ھاۋپۇتە دەپوت: ھاۋپۇئ ھەيە ۋەك (ھەۋا) ھەموكات پىۋىستە، ھاۋپۇئ ھەيە ۋەك (ئەۋ) چەند جارېك پىۋىستە لە پۇزۇكدا، ھاۋپۇئ ھەيە ۋەك (دەرمەن) ھەندى جار پىۋىستە لە تەمەندا ھاۋپۇئى ۋەھاش ھەيە ۋەك (دەرد) ۋايە ھەتا لىى دوربىت كەمە.

جەۋزى قوربان زۇرم ھەۋلدا قوربانى بىكەم بەلام تواناى ماددى زۇرم نەبو بۇيە بە دەغىلەى مىندالەكان و پاشەكەۋتى خۇم و بېرىك يارمەتى خەزورم توانىمان بە زىندى ئەم يادەش رابگىرىن و (R)م نارد بۇ مەيەكەۋ دۋاى مانە بونىكى زۇرو ھەستەردن بە خېرو چاكە، بەرانىكى گەۋرەى جۋانى ھىناۋ كەردمانە قوربانى.. ئاى لەو ساتە پۇجىە جۋانانە زۇر خۇشحال بوم بە ھەمو كارېكى دىندارى و خۇم لە خراپەى نەفس و ئارەزوو دەپاراست..

حاجيان ھاتەۋە.. ۋەك ئىستا نەبوۋ بە تەنھا (۴) سەعات بگەنەۋە شارى سلىمانى لە

پېڭەي ئىرانەۋە دۋاي مانگو نىۋېك گەرانەۋە.. نوپنەرانى كورد بۇ ئەۋ جېگە پىرۋزە..
ياخۇا بە خىر بېنەۋە.

پاش چەند رۇژېك خۆمۇ مىندالەكانم نامادەگرد بېچىنە خزمەت ئەۋ خزمە نىزىكەمان كە
سەفەرى ھەجى كرىبوو.. لە خۇ نامادەگردندا بوين.. بەرپىزىيان لە دەرگايندا.. كۈرە
گەۋرەكەم چو دەرگاي لىكرەدەۋە..

دەمۇ چاۋېكى نورانى رويەكى گەش ھاتە سەرەۋە تىر تىر يەكترمان ماچكردو دوعاۋ
سەلامى مىردەكەي و حاجيانى ھاۋرپىيانى پىگەياندم ..
دىيارى دايەدەستى مىندالەكانم.. سەرم سورما.. بۇجى تۇ ھاتوى ئىمە بەتەما بوين بېينە
خزمەتت..

ئەۋېش لە درېزەي قسەكانىدا وتى: بە قوربان تۇ جىتكرىبوو ئەم ماۋى رابردوۋە!!
بەسەر سورمانەۋە وتم: بۇ چى بوۋە؟

بەرپىزىيان وتى: ئەۋمىندە مىن ئاگاداربوم ئەۋمىندە مىن خەرىكى جېبەجى كىردنى فەرزو
سونمەكانى ھەج بوم تۇ يان لە پىشمەۋە بوى يان لە تەنىشتەۋە يان لە دوامەۋە بوى..
دلىيام تۇ بويت.

بە پىكەنىنىكەۋە لە دلىدا بە خۇشحالەۋە وتم: بزانە كى بوۋە شىۋەي لە مىن چوۋە
ئەگىنا مىن ھەرلە شارابوم ھەجى چى بە قورىانت بىم..

ئەۋ ھەر سور بو لەسەر قسەكەي و دىپوت: ھەرتۇ بويت روحيانەتت ھەجى كىردوۋە.. لە
كۇتايدا خوا ھافىزەي كىردو رۇيشت مىنىش زياتر خۇشەۋىستى پەيامو رۇحيانەتى پاكام
بۇ دەرگەۋت خۆم دلىيا كىردەۋە كە خۋاي گەۋرە ھەمو ئەركو مەندوبونو ئىرادە بە
ھىزى و بەنداپەتپەكانى لىۋمرگىرتوم ئىستاش دوعاي خىر بۇ ھەمو ئەۋ خوشك و
دايكەنە دىكەم كە چوار دەۋرەكەيان لەگەلىانا خراپىن.. بەلام كۇلتەدەن ئىمان و دىندارى
چىزۇ بەھاۋ پاداشتى تايپەتى ھەيە.. خەم خۇرى بۇ ئەۋ خوشك و دايكانەي خۇيان
دەكەنە پىشانگاۋ بە پىشكەۋتنى لاشەيى ئەزانن بەلام دلىيام لە ناخو رۇشنىبرىدا
پوۋخاۋن، ئەمە مشتى بوۋ لە خەروارى تالى ژيانى ئىمانىم و كىۋى بوۋ لە سەرگەۋتنى
بىسنور.. سەرگەۋتنىش ھەر لەخاۋامپە.

لە ئامۇز گارىيەكانى كاك ئەحمەد شىخ

بىاوپىكى شەرىت فرۇش لەشارى سلیمانیدا دەچىتە خزمەتى كاك ئەحمەد شىخ و
عەرزى ئەكات:

(قوربان شەرىتە مىۋز دروست ئەكەم و ئەيفرۇشم زۆر پاكە... زۆرچاكە زۆر خەست و
بى غەشە.. ناۋى بە ئەندازەى پىۋىست تىدەكەم.. بەلام بازارم كەمە لە چاۋ دراوسى
دوكانىكەم كە ئەم بە پىچەوانەى مەۋىيە: ناۋى زۆرى تىدەكات.. پاك و خاۋىنى
ناپارېزى... دەست بە دەستىۋىز نىيە... بەلام بازارى لە من گەرمترە.. سەرفىياتى
زۆرتەرە.. قازانچى زۆرىش ئەكات...)

كاك ئەحمەد ئەفەرمۇ: جا نىيازت چىيە؟
كابراى كاسب دەلت: قوربان هاتوم منىش وەك ئەۋى لىبەكەم.. تا بازارم گەرم بىيەت،
جەنابى شىخ ئەفەرمۇ:

ئەكەى واى لىبەكەى كەم و نەخت بىزى چاكترە لەۋە. كابرا رازى نابىت چەند جارېك
ئەچىتە لاى دواچار كاك ئەحمەد ئەفەرمۇ: ئاكامى باش نابىت.. كەبى خۇتە..
چىنەكەى بىكە.. بەلام پەشىمان ئەبىتەۋە.. لە كاتىكى تردا سەردانم بگە. كابرا دەروات و
لەم خراپتر دەست دەكاتە كاركردن.. ناۋى زۆر.. پۇخلى لە دروستكرندا.. بازارى زۆر..
سەرفىياتى چاك پاش مانگىك دەچىتەۋە خزمەت كاك ئەحمەدى شىخ و بە دلىكى
خۇشەۋە دادەنىشى و پەرسىارى لىدەكات:

بازارپت.. گارت.. سەرفىيات.. لە ۋەلامدا كابرا دەلتىت:
زۆر باشە.. بازارم گەرمە.. پارەى باشم دەستەكەۋىت.. لە كابرا باشترە بازارو دوكانم..
كاك ئەحمەدى شىخ ئەفەرمۇ: ئەى پارەكەى چۆنە.. لەچىدا خەرجى ئەكەى كابرا
دەلتىت:

وە ئلّاهی پارەمی باشم دەست ئەکەوێ، بەلام نازانم لە چیدا خەرجی ئەکەم.. بەرەگەمتی نییە.. زۆرە بەلام جێگە ناگرێت بە پێچەوانەی جارانەووە.. جاران پارەمی کەم بەلام بەرەگەمتی زۆر.. پارەمی کەم بەلام لەشساغ و سەلامەت بەمال و منداڵ و لاشەی خۆما.. پارەمی کەم.. بەلام قەناعەت و مورتاحی...

کاک ئەحمەدی شیخ ئەفەرموویت: ئەووە ناکامی پارەمی حەرامە.. کاری چاکە بەرەگەمتی تێدەکەوێت..

کاری پاک و خاوێن و دڵسۆزی گەر پارەو بەرامبەری کەم بو بەلام خوای گەورە لەو لاوە لە زۆر ناپەرەحەتی و دەردو بەلا بە دوورت ئەکات.. ئەگەر توشیشت بو ئەووە دەبیته کەفارەتی گوناھەکان.

کابرا بپاریدا بگەرێتەووە سەر کارو ڕەوشی جاران .. چونکە کاری خێر پڕ بەرەگەتە .

خەمى چۆلەكەو نىگای ئىمە ....

پىگای دوورو درىزى شارمگان^۷ بە سەيارەى خوش ڤەو چەنلەن گاژىرى پىادەى بووئە خولەكى كەم.. بەلام ياسايەك لە نىوان شوڤىرو سەرنشەنەكاندا ھەيە لەو پىگايەدا پىادە ئەكرىت ئەویش لادانە لەنىوان ئەو پىگايەدا دابەزىنى خەلكەكەيە بۆ بشوودان و ھەوانەو خواردنى نان و چاڤى و تازە كردنەوئە دىسنوڤزو ئەگەر كاتى نوڤزبوو لە يەككەك لە ژوورمگانى ئەو چىشتخانەيەدا كە تەرخانكراوہ بۆ نوڤزو نوڤزەكەيان دەخوڤن.

ئەمە لەنىوان شارمگانى گەشت و سەفەر بەباشى بەرچاودەكەوئەت. ئىمەش لە سەيارەكەدا گۆچ بووین ھىندە دانىشتىن لە لادانى سەيارەكە بۆ يەككەك لەو چىشتخانانە دلخۆش بووین..

پاش كەمەك ھەمومان دابەزىن و ھەرگەسەك بەلايەكدا ڤۆيشتىن پاش پىنج خولەكەك لەناو ھۆلى چىشتخانەكەدا ھەمو بەرەو ڤووى يەكتر لە سەر كورسى مېز گردبووینەوہ كاكى شاگرد داواكارى ھەمومانى بەدەنگى بەرز گەيانە كاكى سەر چىشتخانەكەو پاش كەمەك خزمەت بابەتە داواكراوہكە لە خواردن بە گەرم و گورپى و ناوى ساردەوہ گەشتە بەردەستمان..

پاش سوپاس گوزارى خواى گەورە لەسەر نازو نىعمەتەكان چوینە بەر ئاوپنەو سەر دەستشۆرەكە بە سابونە بۆنخۆشەكەى سەر دەستشۆرەكە چەورى دەستمان ڤامالى، بەرەو مېزىكى تر ڤۆيشتىن بۆ چاڤى خواردنەوہ، پاش خواردنەوہى چاڤى گەيشتىنە لای كاكى پارەومەرگ، سەرمان قەبلانەو يەكى چىلكەيەكەمان بەدەستەوہ گرت بۆ ددان پاكرەنەوہى لە چاومروانى كاكى سايەق و چەند سەرنشەندا بووین.

⁷ لە مسافرخانە (مطعم) نزيك ميانە ئەميش نزيكە لە زەنجانەوہ لە ئيران .

دېمەننىكى زۆر سەھىر سەرنىچى ھەممەنى بۇلاي خۇي پاكىشا چۆلەكەيەكى زۆر جوان لەسەر گۈلۈپى سەر پەنجەرى چىشتانەكە بوو لە جىكە جىكى و بالە تەپى سەرمان سورما.. بىچوكانى دەستيان كىرد بە ملە قووتى و لە ھىلانەكەياندا خۇيان چۆلە كىردەو، چۆلەكەكە ھەلپ ھەلپى دەستپىكىرد لە ئىمە نىزىك بۆۈ .. زۆر بەلامانەو سەھىر بوو لە ئىمە دوور كەوتەو بەرەو سوچىكى دىوارەكە پۇشت كە سەرنىماندا بەدوورى چەند مەترىك مەرىك سەرى دەرھىناو بە نىازە بەرەو ھىلانە چۆلەكەكە بىكىت،چۆلەكەكە زۆر ھەلۈى دا تا يارمەتى بىدىن بەلام ئىمە ھەزەن بەسەپىرىدىن ئەو جەنگە دەگىرد ئاي كامىيان سەردەكەون ؟!

پاش چەند خولەكەكە ئىمە ھىچ يارمەتى چۆلەكەكەمان ئەدا مەركەش تەنھا مەترىكى مابوو بۇ ھىلانەكەو خواردىن بىچو چۆلەكەكە،چۆلەكەكە فېرى و لە ئىمە نانومىد بو دووركەوتەو، لە خەيالى خۇماندا وتمان رەنگە چۆلەكەيەكى تر بېنىت لەگەل خۇي بۇ ھاوكارى بەلام وانمىبوو پاش چەند چىركەيەك زۆر بە خىرايى گەپەمە مەركە تەنھا دوو بىستى مابوو دەمى كىرەبۆۈ بۇ بىچوكان، خاۋەن مەسەرمانەكە وتى.. ئەو كەس غىرەتى نىيە ئەو مەركە بىكۆزى پەلامارى دارىكى دىرىزى ئەستورى دىرىزى دا، بەلام ئىمە نەمان ھىشت پازىمان كىرد بە ھاوكارى نەكىرەننىيان .

مەركە بىناگا بوو لە ھەلۈى چۆلەكەكە..چۆلەكەكە بە دىنوكە بىچوكانە دىركە زەردىيەكى گەورە پىپىو لەگەل دىمەكەنەو مەركە بۇ قەپالگىرتن لە بىچوكانەو قوتەننىيان چۆلەكەكە زۆر بە خىرايى دىركە زەردەكە خىستە ناو زارى مەركەو مەركەش دەمى داخستە ھەستى بە نازارى دىركە زەردەكە كىرد زۆر بە خىرايى كەوتە خوارەو..

ئىمەش بەو دارە گەورە بەرەپىنە لاشى مەركە تاساۋەكەو بىگىيانمەنكىرد.

چۆلەكەكەش لە نەركەتەكى گەورە بە قودەتى پەردەگەر ھىزى مەشك و بىرى، خۇي و بىچوكانى لە دۆزەننى گەورە پىزگەركىرد.. زۆر بە ئاسودەمى چۆۈ سەھ ھىلانەكە بىچوكانى بە سەركەوتنى دىكىيان شادمان بوون و لە زىر بالى دىكىيانەو تەماشايان دىكىردىن.

بەللى نازىزان ئەمە جەنگىكى دەستەو پەخە بوو لە نىۋان زالىم و بىتواندا .. ئەمە

۳۷۶ مەلەننىيەكە بۇ مانەو (الصراع من أجل البقاء) چۆلەكەكە لە ئىمە نانومىد بوو

بەلام بە پشت ئەستورى عەقلى و توانايەكى زۆر كەم توانى سەرگەوڤت بەسەر دوژمنىكى
سەر سەختدا.. كە چەندىن هيلانەى ترى خواردبوو ئەم جارەش بۆى سەرنەچوو
بەمەرگى خۆى گەپشت و نيمە گرەمانە پەندىكى زۆر باش بۆ ژيانى خۆمان.

هيوادارم ئىووش بېكەنە پەندىكى زۆر باش كە ئىتر بەهيوای كەس نەبىن بۆ
هاوکاريمان و پزگاركرىمان لە دوژمن تەنها پەنج و ماندوو بونى خۆمان نەبىت ، هيج
فريامان ناكەوڤت بابىر بکەينەوه، شاعىرك دمفەرموڤت:

لەدنيدا پشت بەهيج كەس مەبەستە

ئەوهى مايەى ژيانە هيزى دەستە

كەدەستت بوو هەمو كەس دۆست و كەستە

قەسە و باسيان وەكو ماستاوى خەستە.

دەبا ئيمەش دەست بەدەينە دەست پشت بەكەسى تر نەبەستىن تەنها خواى گەوره
نەبىت

دوو دايكى دلرەق

بە رەحمەت بېت نەنكەم ھەمو جارىك كە زۇرمان بۇ دەھىنا چىرۇك و حكايمەتان بۇ
باس بكا چىرۇكى بۇ دەگىراپنەو، لە دوايدا دەمانگوت چىرۇكىكى تىرىش، ئەوېش دللى
ناشكاندىن و دەھاتە سەر باسى ئەز ئافرەتەى كە مىردەكەى نەمايو، تەنھا سى كورى
بچوكى لە مىردەكەى بۇ بەجىمايو لە گوندىكى ئەو شاربازىرە، كورە گەورەكەى
بەتەمەن ۱۲ سال بو شوانى مىگەل ئاوايى بو، كورە ئاونجىەكەى تەمەن ۱۰ سال بو شوانى
بەرغەل و كارزۇلە بو كورە چكۆلەكەى زۇر ئالودەى دايكى بو، ئا و بەناو لەگەل مىندالانى
ئاوايى و شوانى قەل و مرىشك بو، تەمەن ھەشت سالانە بو.

پۇزگارلىك تىپەپرى و دايك كەلگەلەى شوكرەن كەوتە سەرى و لە ئاوايەكەدا بياويك ھاتە
داوى، بەلام خەمىك لە دللىدا بو، ئەوېش مىندالەكانى بون، بەلام نەبونى و ئارەحمەتى
پۇزگار و ئارمىزووى خۇشى زۇرجار لەم دوودلى و پارايىە دەپچىراند .. بەدزى
مىندالەكانىەو شوى كردو پۇزگار وەك ئىستا نەبو شايى و زەماوندى بۇ بىكرى.. دواى
دەرچوونى مەپو ماللى ئاوايى و دووركەوتنەوەى بەرغەلەش، كورە بچوكەكەى لەگەل
مىنالان چو دەرى .. پۇزگار زۇر بەزوى تىپەپرى، ژنە چووە مالى مىردى تازەو
مىندالەكانى لە بىر چۆو.. بۇ ئىوارە كورەكانى ھاتنەوە سەپرى مالىان كرد دايكيان لەمان
نىە، بانگى دايكيان كرد وەلام نەبو چوئە ژوورى.. بانگى دايكيان كرد: دايە.. دايكە
گيان.. دايكە تۇ لەكوپى.. بۇ وەلام ئادەتەوە خۆت مەشاوە ئەوە ئىمە ھاتوینەوە..
ومرە باوھىمان بىكە و نانى گەرم بخەرە بەردەستمان.. كورە بچوكەكەى ووتى: من لە
نىومپروو ھىچەم نەخواردووە.. دايكە لەمان نىە.. زۇر گەپرام لەمان نىيە ۱ ژنى
دراوسىكەيان كاسەپەك خواردنى بۇ ھىنان و چراكەى بۇ داگىرساندن و نانى بۇ ئامادە
كردن.. كورە گەورە ۱۲ سالەكەى وتى: دادە ھەمىن گيان ئەوە دايكەمان لەكوپىە .. بۇ كوئ
چووە.. خۇ بەيانى نەپووت بۇ كوئ ئەچەم؟! قورگى پىپو و لەگىران، كورەكەى تى وتى:

رەنگە لەسەردان بېت! زنى دراوسىيان وتى: نانەكەتان بخۆن بۆتان باس دىكەم.. كۆرە
 بچوكەكەكى وتى: چىمان بۆ باس دىكەم.. خۆ دايكەمان وەك باوكەمان نەمردووە .. ژنە
 بەدلى خەمەووە نانەكەكى دەرخواردان و پاشان وتیان: دىتوخوا پىمان بلى دادە ھەمىن
 وتى: لەم دىيەدا دايكتان شوى كرىدۆتەووە بە (فلان) كەس، توخوا پىتان ناخۆش نەبى
 ئەم قىسمەى كرىد مىندالان دىستيان كرىدە گریان و زارى.. ھاوار ھاوار زۆر گریان زۆر
 بىتاقەت بون، بەلام خۆگريانيان نەگەيشتە ئەو پەرى دى.. ئەوشەووە كەس نەبو چريان
 بۆ داگرىسىنى ... جىگەى نەرم و نۆليان بۆ راخاتبە دەم گریان و شىن و واومىلاوە
 ھەرىكەو لە لايەكەووە خەويان لىكەوت لە نيوە شەودا دايك دواى ماندوبونى زۆر لەلاى
 مېردەكە .. بىرى مىندالەكانى كەوتەووە مېردەكەى كرىد خەو و بە خىرايى بەرمو مائەكەى
 خۆى گەراپەووە .. كە سەپرى كرىد ھەر مىندالەو لە لايەكەووە كەوتەووە. جىگەى بۆ
 ھەرسىكيان داخست و ھەرسىكيانى بىردە سەر جىگەى خۆى و دايپۆشىن و ماچىكى لە
 بچوكەكەيان كرىدو گەراپەووە...

بەم شېوئە .. چەند شەوئەك بەردەوام بوو.. ناچار مېردەكەى دەرپەردو بەرپوى زەردەووە
 ھاتەو لە مىندالەكانى و لەو كارە پەشىمان بۆووە..

لەگەل تەواو بونى چىرۆكەكەدا دلەمان پەردەبو لە گریان و فرمىسك دەزابە چاوەكانمانەووە
 بۆ ئەو دىمەنە ناخۆشەى مىندالەكان كە دايكيان بە جىيەيشتبون .. ئەمە تىپەپرى و
 پۆزگارمەكان ھەنگاويان نا.. ئافەرتىكى نزيكەمان مېردەكەى بە نەخۆشى كىتوپر گيانى
 سپارد.. دو كچى جوانكىلەى لە پاش بەجىما.. خىزانەكەى زۆر بىتاقەت بوو.. سكى
 ھەبوو پاش چەند مانگى كچىكى تىرىشى بوو، خەزم و ناسىاو بەرو دراوسى و خىرخوازان
 زۆر يارمەتيان دەدان، ئافەرتە پوى سەپى بىت لەسەريان دانىشت بچوكەكەيان تەمەنى
 گەيشتە شەش سالان و ھەمويان بالايان بەرز بۆووە ھەر جارىك كەسىكى خىر خواز
 خىرى بىكرەپە بەشىكەم بۆ ئەو مىندالە جوانكىلانە دەبرد، ھەمو جارىك دوعاى خىريان
 بۆ خىرخوازمەكە دەگرد، ئافەرتەكە ھەمو جارىك كە دىكەوتە قەسە كرىد دىپوت: من
 جىيان لىكەم ئەگەر پەكىكيان كۆر بواپە كارىكەم پىنەكرد بەلام من جى بلىم !!

پىاويكى ھاوسىيان مالى ئاوا بىت زۆر ھاوكارى دەگرد و ئامۇزگارى دايكيان و مىندالەكانى
 دەگرد، لە دەزگا خىرخوازيەكان ناوى نوسىن بەلام بەختى خويان ھىچيان بۆ

دەرنەچو. لەماوەی پابردوودا بەرگوێم کەوت کە بەنیازە شو بکاتەو. ئەم درۆیە یو بە راست.. سەربەهەوئ شوی کرد، مندالی سەرو پێچکەى بەجێهێشتن و روپشت.

بیاوێکی دراوسێیان بە سەیارمکەى مندالەکانى دەبرد بۆ قوتابخانە و دواى تەواو بون دەهاتنەو مالهکەى خۆیان و هەواری خالی، بەلام ئەم پیاو خێرخوازه بە سەیارمکەى ئەم سێ کچە جوانکیلەیهى دەبردەو مالى پوری و بەم شیومیە دەگوزمران..

مندالێکی ناوی دەرچو لە دەزگای خێرخوازی بە موچهی مانگانە، کچە گەورەکەشى لە قۆناغی ناوەندیدا بەم هەمو خەم خەفەتەو سەرقاتی تاقیکرنەوێ سەری سال بو.. کچە ناوەنجیەکەشى بە چاوی پر ئەسرینەو چاومروانی پۆزگارێکی رونه.. بەلام لەلای کێ.. لە کوێو؟

بەپێزان نایا دەبێت چارنوسی ئەم سێ کچە جوانکیلەیه بەچی بگات، نایا ئەم نافرته بیرى ناکەوتەو کە هەمو جارێک مامۆستای ناینى پێی دەفەرمو: کچە باشەکەم ئەم سێ مندالە پێیگەمەنە .. بە چاکى و پێک و پێکی.. خەلکی هاوکاریت دەکات و لە بەهەشتی بەریندا لە شانی پیغەمبەرى مەزنەو دەبێت، چونکە پیغەمبەر درودی خواى لەسەربیت فەرمویەتی: (من و نافرمتى خاوەن مندالی بیباوک شان بە شانم لەگەڵ دەکات بۆ چوێ بە هەشت) .. بەلام خۆ خرابی نەکردوو شوی کردۆتەو.. لەلایەکی تەرەو دەبوايە سەرمتا پێگە چارمەک بۆ مندال و چارنوسیان دیاری بکات.

لە کۆتايدا خواى گەورە پەکی کەس ناخات نایا ئەم نافرتمەش بە ناکامی چیرۆکی یەکەم دەکات یان نا؟ ئەو ئەو زیندو منى خاوەن خەمی بیکۆتا مردوو چاومروانی ناکامین. خواى گەورە پاداشتی هەمو ئەو کەسانە بداتەو کە یارمەتی بیباوکەن دەمن .. خواى گەورە پاداشتی هەمو ئەو دایکە دلسۆزانەش بداتەو کە تەمەنى جوانیان بە خشیوتمە کۆرپەى ئەمەرفۆ نەوێ دوا پۆز کە بە پەروەردمێهکی دروست گۆشیان دەکەن .. سەرکەوتو بن انشاء الله .

دوعاى ستەم لىكراو

چەندە لە تاوانەکانى ڕابردوى بەعس بدوێن کەمەو هیچمان نەدرکەندوو
ئاسودمى بۆ ئەمڕۆ تیا بێت، بەعس ئەو پارتە بو بۆ بوژانەوى شتىک هات و شتىکى
ترى پێنەنجامدرا.

بەعس کۆمەڵى کارى نامرۆفانەى کرد، پێویستە وانەو پەندى لێومر بگىرین و بە خۆمان و
خزم و هاوڕێ و شارو شالیارو دەسەلاتەکانى ئەمڕۆ بلیین کارو فەرمانەکانى ئەو دوبارە
نەکەنەوه گۆرانى بە بالای یاساو کردەوهکانیان نەئێن.. راستە بەعس کارى خراپى کرد
ئایا چ وانەپەکمان لێومر گرت؟

ئایا نازادى دابو بە تاکەکانى کۆمەلگە؟ ئایا نرخى مرۆفى وەك مرۆف دەگرت و ئاسودمى
هەبو؟

ئایا هەرچى لە حزب و لەژێر دەستیا نەبوایە وەك مرۆف و کەسى خزمەتکارى کۆمەلگە
سەیرى دەکرد زەربى سفرى پەربەها دەکرا؟ ئایا کردەوى ئەو ڕەنگى نەداوتەوه لە
ئێمەدا.. ئایا کردارەکانى بەعس بە کوردی پیادە ناکەین؟

بەعس زۆرى کرد تا هاتە سەر تەختەى حوکمپرانى و بەنارەزوى خۆى حوکمى کرد لە
چاک و خراپ بەلام چونکە حزبەکەى خراپەى زۆر بو ئێستا لە ڕەسواى قەمەسى دادگای
بەردەمى مرۆف و ڕۆژگارى میژوو بە زەلیلى ڕاگیراوه.. ئاھو نزولەى خەلکى بێدەسەلات
ئێستا ئەوانى بێدەسەلات نەکردوو؟ ئەى ھۆزەکەم هاوڕێ و هاوسى و سەرکردەکانم..

ھەولتەن دا هاتن.. جوان پەروەردەمان کەن.. ستەمان لێمەکەن بە ھەمو شێمەیک تا
نەبەن تەواوکەرى کارى پیاو خراپان.. جوان بمانزێنن با لە قەمەسى میژودا بە کزۆلى
نەبێنرێنەوه.. ئەمە یاسای ژيانە.

ھەولێدە.. سەردەکەوى.. تاوان مەکە.. سەرکەوتو شاد دەبیت.. گەر وانەبوى ھەرس
چاومرپتە..

لە ئاۋمېرۇكى تاونىكى بېجۇكى بەئس دورت ناخەمەۋە سالى ۱۹۹۱ بوو ھەمو خەللى بە مال و مندال و شېرو شىتالىئانەۋە لە سنورى (ئىران توركىيا) توند بون.
لەو لاشەۋە چەند گەنجىك لە ولاتى (سعودىيە و كۇيت) دوو راپرسىان لىۋمىرگىرا.. كە دىلى جەنگ بون.

۱. ئايا دەچنە ولاتى خۇتان عىراق؟

۲. ئايا لىرە دەمىننەۋە درىژە بە زيان دەمەن يان دەچنە ھەندىران و ئەمىرىكا؟
ھەندىك بېر پار يەكەمىيان ھەلېزارد، ھەندىكش بېر پارو راپرسى دوۋەم. بەلام كەس ئاكامى نازانى.

كاك (فەيسەل كورپى مام رەھمانى نارىجە) بېر پارى گەرانەۋەيدا بۇ خاكى عىراق و شادبۇنەۋە بە خاكى كوردستان و كەس و كارمەكى.

فەيسەل بىئانگا لە خاكى كوردستان و راپەرىن ئاۋارمىون، لە پىگەي بەغدادەۋە گەراپەۋە شارى سلىمانى، بەلام شارى جى و ولاتى جى؟

لەگەل داغل بون بە شار چۆلەۋانى و سەربازمەكان پىشۋازيان لىكرد، سەربازمەكانى رۇژىم كەبە ترس و لەرزەۋە بە ناو شاردادەگەرپان و ھاتو چۆيان دەكرد، ھەۋالى ئاۋارمىونى خەللى شارىيان بە فەيسەل راگەياند.

كارى رۇژانەي سەربازمەكان شكاندن و بېرىنى ئەو دوكان و شوپنە گىشتيانە بوو كە سەرجاۋەي خواردەمەنى و كەرمەستەي جوان جوان بون.. خەللىكى ناو شار گەر لە دلەۋە بە كەردەۋە تورە بېۋايە ئەۋا خراپايان بەسەر دەھات..

فەيسەل ھاتەۋە مالى خۇيان مال چۆل و ھۆل.. گەرەك چۆلەۋانى.. نايزانى جى بىكات بە پىاسە و گەرپان چۈە مالى خزمەكانى ئەۋانەش چۆلەۋانى و دەرگايسان كلىل دابو و رۇشتىبون دوا نىۋمپۇيەكى چۈە مالى پورى لە يەكەك لە مالەكانى (شىخ محى الدين) تەنھا پورى و مىردى پورەكەي كە زۇر بەتمەمەن و پىر بون لە مال بەجىما بون.. پورى بە گەرپانەۋەي فەيسەل زۇر خۇشحال بوو ماۋەي چەند رۇژى لەۋى ماپەۋە،

بەلام بېر پارىدا كە بىجىت بەدۋى مالى باۋكياۋ لە ناۋچەي ھەۋرامان بىياندۇزىتەۋە.. رۇژگارمەكان تىپەرىن و مالى باۋكى فەيسەل گەرپانەۋە.. بەلام فەيسەلئان لە گەل نەبوو..

ھىچ ناگايەكىيان لە فەيسەل نەبوو، رۇژىك حاجى رەھمان سەردانى مالى خوشكەكەي

رەھمانى باۋكى سەرسام بوو چۆن ھەيسەل گەپراۋتەۋەو ئەم نەمبېينىۋە؟! پۇرى زۆر بە جوانى بارودۇخەكەى بۇ باسكرد... كە ھەيسەل نىيازى دىرژەدان بە ژيانى لە ناو كەسو كاردە زۆر پېخۇشتەر بوۋە ۋەك لە ژيانى ھەنمەران ۋە غەربى ۋە غوربەت. كېچ كەۋتە كەۋلى مام پەھمان ۋە ھەرچەندە دەپپىرسى سەرو سۆراغى ھەيسەل نەبوو، بىرپارى دا بېجىت بۇ (لىۋا ھەسەل) ۋە شەكەنى بەلكو ئەمە خوايە، ھەيسەل گەپراپىتەۋە ەسكەرى.

پۇژنىكى دىپارىكرد... بەجل ۋە بەرگى كوردىيەۋە بەرمو كەركوك پۇشت لەۋى پەوانەى شارى بەغدادىيان كىرد... بۇ پەكەك لە سەربازگەكان (مەسكەرات). لەۋى نامر لىۋا ۋە چەند ەسكەرىكى پەلەدار پېشۋازيان لىكرد. پېيان راگەپاند كە ھەيسەل ھىزارى كىردوۋەو نەگەپراۋتەۋە خىزمەتى سەربازى.. ھەر لەۋىا بۇى دەرگەۋت كە ھەيسەل بە دەستى سەربازەكان كوزراۋە.. بۇيە رەھمانى جەرگسوتەۋ بىرپارى گەپراۋەۋى دا.. بەلام نامر لىۋا ۋەتى: ئادەى دوو ەسكەر بەۋ جىبەۋازە بگەپەننە شوپنىك لەۋى بىكوژن.

ئەم ھەمانە بۇ ئەۋان ئاسان بوو جىبەجى كىردى ئاسان بوو، بەلام بۇ مام پەھمانى جەرگسوتەۋى غەربى لائەۋاز زۆر ناپەھەت بوو.. چاۋمپروانى مەرك زۆر گرەنە.. دوو سەرباز بە جىبىكى ۋاز لە بەپانى سەعات ھەشتەۋە بەپىكەۋت بەرمو بىبابانى چۆل ۋە كاكى بە كاكى نىزىك ەسەرى گەپشتن..

مام پەھمانىيان دابەزەند... سەربازەكان ۋەتەن: لە راھى خاۋا ناكوزىن.. بۇ خۆت لىرەۋە بىرۇ.. راستە نەپانكوشتم.. بەلام نىكى ناۋچەى ھەۋرامان لەم بىبابانە چۆل ۋە ھۆل ۋە بىناۋ ۋەبىنان ئاكام ۋە سەرنەنجەم چى دەپىت؟! ئەۋان گەپراۋەۋە بە گائە جاپىيەۋە ۋەتەن: مە السلام ..

لە دلى خۇما زۆر بەزىم بە خۇما ھاتەۋە.. زۆر دىگران بوم بۇيە ۋەتەن: خوايە گيان .. مەن بەندەى تۆم تۇ خۋاى بە پەھم ۋە تەۋانى.. مەن زولمە لىكراۋەو تۇش خاۋەنى ھەمە شىكى.. لەم چۆلەۋانىيەدا.. لەم ناپەھەتى ۋە بىتۋانىيەدا بگەپتە ھىرام.. ھەنگاۋم نا.. ھەنگاۋم نا.. زۆر مەندو بووم.. نامزانى بەرمو كۆى بىرۇم بۇ كۆپۋە پىكە بگرمە بەر.. تەنھا بەپىرەۋى جىبەكەدا گەپراۋەۋە..

بارەشى ناو بىابان و گەرمائو ناپەجەتى ئەم وەرزى ھاوينە.. ھەمو شتەگانىان لول دەگرد.. ئە پەر كۆيەك لە لەم دروست دەبوو پاش كەمەك تەخت دەبوو.. باكەى زۆر گەرم و ناپەت بوو.

ھەر پۆيشتەم ھەر پۆيشتەم تاريەك داھات.. گريام .. گريام .. زۆر گريام.. پارامەو بە تەمبوم دەستتۆيۇم گرت..

مشكى يەكەى سەرم داگرت و بۆلۆم كەردەموو داخست و بە مەزنىدى عەقلى خۆم روم لە (قەبىلە) كەرد چەند پەكەت نوپۇزىكەم خويۇند.. ئاى كە تامى ئەو نوپۇزانە شيرىن بوو.. ئاى خەم و پەزارەشم چەند زۆر بوو.. بىرسىتى و تىنويۇتى بونە ميوانەم.. ترسو خەم ھاوپىم بون..

ئەو بىرپارەى سەربازە دل پەقەكان دابويان كوشتنىكى ھىمانەى مەن بوو.. مەردن ھەنگاو ھەنگاو بەرەو روم دەھات و مەنىش لىتى نەزىك دەبوو.. بەلام ھەرچەندەم توانى زىكرو فيكرو تەسبىحاتەم كەرد.. دوعا دواى دوعا.. ھەرچىمەزنى دەمخويۇند..

باشە ئەبى كەسەك ئەم چۆلەوانىيە فرىام بىكەوئەت؟!

لە دورەو تروسكايى و پوناكىم بەدى كەرد.. ئەو چىيە!!

تا دەھات نەزىك دەبوو چەند مەترىكەم مابو بىگەمى بۆم دەركەوت (تراكتۇرى جوتە) عەنتەرىكى تازە كوپىكى گەنج دياربو بە جامانەكەى دەماخىكى كەردبو، جوان سەرو گويلاكى خۆى پىچابوو..

دەستەم لىپراگرت.. لىپپارامەو بەم زمانە كوردىيەى خۆم كە لە راھى خودا لە ئاومدانىم نەزىك بىكەتەو..

ھەرچۆنىك بوو پازى بوو بەسەر ئامازەى بۆكەردم كە لە دوا خۆپەو سوارى تراكتۇرەكە بىم.. ئەى سوپاس بۆ تۆ خوايە..

ئەو ماوە دورو درىژە پۆيشتىن پۆيشتىن ئاوبەناو دوعام دەگردو جار جار پىرسىارم لىدەگرد .. بەلام ئەو سەپىرىكى دەگردم ھىچ قەسەى ناكەرد..

ئەو فەرە فەرەى مەكىنەكە لەلام دەنگىكى زۆر خۆش بوو.. ئاۋزىك بوو كە جارپىكى تر ھىواو ئاۋاتى بۆ دروستكەرد بەرامبەر بە ژيان و گەپانەو.. يەك وشە چىيە ئەم

ساپەقە نەپىرگانە (وھلا كەلىمە) ماۋى چەند سەعاتىك بە خىرايى تراكتۇر پۇشتىن..
لە دورمۇ ئاۋەدانىم بەدىكرد.. زۇر زۇر بوون..

مەكىنەكە ۋەستا منىش دابەزىمۇ زۇر سوپاسم كىرد.. پىشتم كىردە مەكىنەكە ۋە پوۋمۇ
ئاۋەدانى مەننا.. ھەمۇ چەند چىركەپكەكى نەخاينە ئاۋرۇم دابەۋە باۋەپكەن .. باۋەپ
بەكەن.. ئەگەر باۋەپش ناكەن كەپى خۇتەنە ئەۋ مەكىنە زىلە .. ئەۋ دەنگە زىلە دىيار
نەماۋ بىز بوو..

كىشام بەسەرى خۇماۋ ھاۋارم كىرد.. خاۋە گىيان زۇر سوپاس ئەۋ ۋەزئەت پىيەخشىم..
زۇر سوپاس خاۋە.. بۇم دەرگەۋت ئەۋ كارەى كابراى تراكتۇر لەگەل مەن كىردى تەنھا
فرىشتەى فرىاد رەسبوو.. خاۋى گەۋرە بۇ پىزگارى مەن ناردىۋى (خەۋارىق بو ھىچىت)
پاش چەند سەعاتىك لە نىۋە شەۋ گەپشتمە ئاۋەدانىۋ لە مائىكى عەرب لامداۋ حالۋ
مەسەلەكەم بۇ گىرانەۋە..

كابراى عەرب زۇر نىگەرەن بوو بۇ بەيانى گەياندىمە ناۋ شارى بەغدادۋ سوارى
سەپارەى سىلمانى كىردمۇ بەرمۇ شار گەپمەۋە.. لە ناۋ ھەمۇ گەلىكدا مەۋۋى خراب
ھەپە.. با ھەمۇيان ۋەك پەك سەپىر نەگەپن.

ئىتر بۇم دەرگەۋت خاۋى گەۋرە چۇن فرىاد سەتم لىكراۋ دەگەۋىت ئەگەر مەۋۋەكان بە
پاكىۋ بە جوانى داۋا لە خاۋى خۇيان بەكەن.. بۇم دەرگەۋت خاۋى بەخشىنە جارىكى تر
ژيانى بە مەنى جەگەرسۇتاۋ بەخشىيەۋە.

لەگەل تەۋاۋ بونى ھەمۇ سەربوردەكەدا بەلاچكى مشكىكەى سەرى چاۋە پىر
فرمىسكەكانى دەسپىۋ دەپوت: خاۋى گەۋرە ھەقى ئەۋ ھەمۇ سەتم لىكراۋانە بىستىنى.
ئەمەۋ سەدام جەركى سۇتاۋ.. سەركەردان لە بەرزەترىن پەلى خۇش گوزمەرانىەۋە بۇ
نەزمەن ژيانى بەندىۋ پىسۋاۋى.. بۇ بەردەم ناخەپىيەكانى خۇى كاردەكات..

بەلام بەداخەۋە مام رەھمان نەماۋە ۋەفاتى كىردۋە.. پىۋىستە سەمكاران بە كارەكانى
خۇياندا بچەنەۋە.. چاۋى رەھمۇ سۇزىان لە ژىر دەستەكانىان بىت لە ھەر جىگەپەك
ھەن..

زۇر سوپاس بۇ بىراى بەرپىزم كاك (غىدان قادرا).

مەركەزەكەي چوارتا چى بەسەر ھات!

حەقى قەدىمى ئىلاھىم نىيە، ئەگەر خوا شتېكى لە چارمنوس نوسى دەيىت
بېتەدى، چەند خولەككىتەر درىنگەر لە مال بەھامايەدەر وەك ئىستام لىناھات، يان ئەگەر
پۇزى دواتر بوايە شىۋازمەكەم دىگۇرا، ئەمە خەيال و بۇچونى ھەرزىمكارى ئەمە سالانەم
بوو.

بەلام ئىستا تىدەمگەم كە ھەمە ئەگەرەكان بە دەستى خىۋى گەورمە، لە مال بومايە، لە
ھەردو كەزۇكىو بومايە يان لە بەرمەكانى جەنگ يان پىشمەرگەي دىرىن دەبوايە ئەم
پوداۋى ئىستام ھەر بەسەر بەھاتايە زۇر سوپاسى خىۋى گەورەش دىگەم كە وەك ئەمە
خەلگەي تىرم بەسەرەھات، كە كەس لاشەپانى نەدۇزىيەۋە يان بە گۈپنى پارچەپان
كۆكرەيەۋە..

بۇ ئەمە يادىمورىيە تالە بۇ سى سال دىگەرپەمەۋە دواۋە چاۋەكانم لىكەنەيم ھەزرى خۇم لە
شەھقان دىمەدەمگەم، بۇ ئەمە سال يادە ناخۇشە دەدۇيم، ھەز ئەكەن ھاۋپىم بىن؟! لەم قەمزا
گەورەمەدا تەنھا يەك بىنكەي پۇلىس ھەبىو، گىرتىن و گواستەۋە لەم قەمزاى چوارتايدە
دىگوزەرا ھەمە فەرمانگە ھۆكۈمىيەكان لىرە كارمەكانىيان رادەپەراندو سەرچاۋە
گەرپەنەۋى دىمچونەكان و دەھاتنەۋە ئىرە ئىرەش بىنكەي يەكەمى بوخەلگىكى زۇر لەم
قەمزاىە دىزىيان چەندەھا گوندو ناۋچەو ناخىيە دەھاتنەۋە سەربە چوارتا بون،
پۇزىدەبۇۋە لە ھەمە ناۋايىيەكانەۋە بىگرە لە شارى سلىمانىشەۋە فەرمانبىرو ھىزى خاۋەن
بازو كارو پىشە بەرەو چوارتا دەھاتن گىرنگى تايىمەتى پىدراپو لە دىر زەمانەۋە، ئەمە كاتە
خوئىندىكارى سىيەمى ناۋەندى بوم، چەند سالىك بو لە قوتابخانە دەمخوئىندو ھىۋايەكى
گەورەم بۇ خۇم دىيارىكردىبوو، بەلام نايە ئەمە ھىۋاۋ ناۋاتانەم لەدۋاى ئەمە كارمەساتە
پوخان و تياچون و نەمان يا بون بە ئىرادەيەكى زۇر پتەۋتر بۇ زىانى ئىستام ئەگەلم بىن
بۇ ئەمە گەشتە كورتەي تەمەنم.

دنیا زۆر خۆش دەوێست خۆشەویستی خاگەگەم لە خۆشەویستی ژاگای گەنجانە لەلا بەبەهاتر بو، هەر بەو عیشقەو بەرەو دەرۆزەدی خۆپێندگا دەرۆیشتەم، گەش و هەوا بەنیسبەت ئەم شارۆچکەییەو بەهاریکی ناسک و جوان بوو، هەرچەند ئەم سالیادەم لێدەر دەرۆیت باریکی ناناسایی دەرۆنیم لەلا دروست دەیت، بەلام ئیرادەیی بەهیز، هیزدارم دەگات. بەرۆاری (١٩٧٧/٤/٦) بوو ناخ.. ناخ لەو چرکە ساتانەیی ناخ؟!

گاتزیمیر (٧،٢٥) دقایقەیی سەرلە بەیانێی بوو لە دەرگای مالهەگەمان هاتمە دەرۆ کتیبەکانم بە دەستەو بەو بەرەو ناومەندی چوارتا بە چاوی پەر ئومید و هەناسەیی بەهاریەو هەنگام دەنا.. ئەو زەمەیی لە دوری چەند مەتریکەو بەر گویم کەوت تاساندەیی و هیزمە زۆر بەهیزتر بوو لە توانای منیکی لاوی خۆپێ گەرم.

بەرچاوم تاریک بونازاریکی زۆر لە تاسییەو بەردم لە هۆش خۆم چۆم..

خەلکی دەلێن لە ماوەی یەك چرکەدا دوو بینای کۆنکرتیتی حکومی خاوەربون ئایا ئەمە چۆن پویدا لەو بەیانەدا لەو سەرمتای کارو فرمانەدا چی پویدا خەلکی شارۆچکەیی چوارتا لە دوکەلێکی پەشی زۆر بەو لاو سەرمتا هیجیان نەبینی، پاشان وردە چەو گەرستەیی بیناکان لە ئاسمانەو دەهاتنەو سەر زەوی ئای لەو هەوالە ناخۆشە درا بە گویتی خەلکید.. هەر خەلک بوو خۆی دشاردەو هەنێکیش بەرەو سەرچاوەی تەقینەو مەکان پریان دەرکرد.. لە هەمو دێهاتەکانی ئەم شارۆچکەییەو دەرگە بەیسترا پاشان دوکەلەکەشی دەرکەوت.

پاش چارمە سەعاتیک دنیا روناك بۆو دوکەلەکە تۆزێك هیواش بۆو ئاسمانی چوارتا بوو هەواریکی پەش لە دوکەل..

ئای کە ناخۆش بوو.. یاخو ئەو پۆزە وەك پۆیشت نەگەرپتەو، شارو شارۆچکەگەمان روداوی وەها بە خۆیەو نەبینیتەو ئەمە چۆن پویدا؟ قوربانیەکانی چەند کەس بون؟ پەندو ئامۆزگاری بۆ ئێمە چییو؟ ئەی کێ بەم کاری تەقینەو مە هەستا؟

ئایا بەرپێرتان چۆن دەرۆپێ و جیتان بەسەرھات؟

ئایا خەلکی چۆن باسی ئەم رووداوە ناخۆشە دەرگەن؟

ئایا ئیستا ئەم جێگەیی چۆلە یان حکومەتی عیراقي بینای کردەو؟ ئایا قەرەبو درایە زیان لیکەوتوان؟

ئەم پىرسىارانەو چەندانى تر لە بەرپىزىيان دەگەين كە لە سەرماتاوە بۆمان دواوە ئەو كەسە نازىزمىش جەنابى كاك (كەمال جلال مستەفا) يە كە تەنھا كەس بوە لە چوارتا دا كەم ئەندام بوبە ھۆى لە دەستدانى قاجى راستىيەو ئەو بەيانىيە كەوتەمە پىنگا تازە خەلكى وردە وردە بەرمو فرمان دەپۆشتن، چەند پىياوئىكم لىوہ نزىك بوو كە دەنگى تەقىنەو كە ھات ئەوان خۆيان دابە زەویداو من فرىا نەكەوتەم.. كاتىك ھۆش خۆم ھاتمەو چەند پۆزىك بەسەر پوداوەكە رابردوو لە خەستەخانەى جامىيەكە لەسەر قەرموئەيەك خۆم بىنيەو بەوك و براو مامو خالو كەسوكارم لە دەورم بون.. بە چاوى فرمىسكاو پىيەو بۆيان دەروانىم، زۆر نىگەرەن بوم چاومكانم لىك نايەو و لە خەوئىكى قولدا پۆجوم بزمەو ئالەى تەقىنەو كە لە مېشكە دەنگى دەدايەو.. تا ئەو كاتەش نەمزانى چىبو چى نەبو، پاش نىومرۆ بە ئاگا ھاتمەو.. لە بەيانى زىاتر خزمو كەسوكارم لە دەوربون.. بەسەلامەتى من ھەنلىكەيان سەرسام بون، بەرپۆزەكەم تا ئەو كاتەش ئازارم زۆر بو بەلام نامزانى چىم بەسەرھاتوو، دەمپرسى بۆ داخدارن؟؟ بۆ وا فرمىسك دەبارىنن خۆ من زۆر باشم چى رویداو!!؟

لاى نىوارمكەى دكتورمەكان ھاتن بۆ تەداوى و تىماركردنم.. دانەيەكەيان زۆر دلخۆشى دامەو زۆر بە جوانى باسى قەزاو قەدەمى نىلاھى و كارىگەرى دەوروبەرى بۆ كردم.. پاشان كەوتە تىماركردنى لاشەم، ھەستىكى نامۆ لە ناخدا سەرى ھەلدا.. ئەم دكتورە بۆ ھىندە بە دەورى قاجادىت، خۆم پىنەگىراو لە پى تاوم دايە بەرخۆم سەيرم كرد.. ئاى لەو دىمەنە.. ئاى لەو ناپەھەتییەى بەسەر مندا ھات.. ئاى گەنجىتەيم فەوتا.. ھىواو ئاواتەكانى رابردوم بونە سەرابىك و پوكانەو.. كوا.. لە كوئىيە.. چى بەسەر ھاتو ران و قاج.. ئەى ھاوار.. بۆ وام لىھات باوك و براو دكتورمەكان زۆر بە ناپەھەت ھىورىان كردمەو، تىيان گەياندم: دەبىت خۆ راگرىت لەبەر خوادا.. سوپاس بۆ خوا بەس نىيە زىندووت.. سوپاس بۆ خوا بەس نىيە ھەردو قاجت نىيە، سوپاس بۆ خوا بەس نىيە وەك كەسانى تر لاشەتەيان تەسلىم بە خاك نەكردو!! زۆر گىيام.. زۆر ناپەھەت بوم.. زۆر زۆر بىھىوا بوم لە ژيان.. ئاى چىم بەسەرھات!! تازە ناتوانم وەك جاران بەناو زەوى و كەژو كىو و بەراومەكاندا بە ئارەزووى خۆم گوزەر بكەم! تازە ناتوانم لە ھاوپىكانم دابىرام!! ئەوان يارىيە جۆراو جۆرمەكان ئەكەن و بەقاجەكانيان رادەكەن، بەلام من تەنھا خەمو خەفەت و ھەسەت.. خوايە گيان شوكرم بەبەشت.

ئاي بەرپىزان لەو ساتانە چەند ناخۆش بون!!

شەوى تۆزىك ھۆش خۆم ھاتمەو.. بەناچارى سەبورى خۆمدا.. داوام لە باوكم كردگە درېژمى پوداوەكەم بۆ وەگىرپىت، ئەگەر چى نازارىشم زۆر بونەوېش دلى نەشكاندم وتى: لەگەل زەمى تەقىنەوگەدا پارچە بلۆكىك لە قاچى داوېت و بردوېمى پان پارچە ئاسن و شتى تر بوپىت،

مەركەزمەكى پىشت مالى خۆمان تەقىومتەو.. زۆرەى خەلگەكى دەلېن: ۲۰ صندوق تەقىمەنى (T.N.T) ھاتبو بۆ مەركەزمەكو لەوېو بۆ پىگاوبانەكان دائىرى ئىشفال بەكارى بەئىنېت، بەلام ئەو پۆزە كە پىكەوتى شەمە تەقىومتەو و مەركەزمەكو فەرمانگەپەكى نرىك خۆى خاپور كردو و.

باشە بابە گيان كى ئەم تەقىنەووى ئەنجامداو؟

پۆلە گيان كەس ناپىزانى بەلام بۆچونەكان زۆرن گواپە دەلېن: پەنگە ئەم مودە خۆى گەرمى بەركەوتو و تەقىومتەو،

ھەندىكىش ئەلېن: پەنگە ھەرسەكە بەمەترسى نەزائىبى قەنگە جگەرى تىفرىداو و تەقىومتەو.

ھەندىكىش ئەلېن: پىش تەقىنەوگە دەنگى تەنھا يەك فېشەك ھاتو و.

ھەندىكىش ئەلېن: پەنگە تەوقىت كراپىت ، بەلام لە كاتى ئىدامەدا تەقىومتەو.

پۆلە گيان سوپاس بۆ خوا كە ئاوا دەرچوېت ئەوانەى لە ناو سەنەكە و لەناو فەرمانگەكو دەرەوى فەرمانگەكەدا بون ھەمويان كەس نەپتوانىو پارچەشيان بدۆزىتەو.. پارچە پارچە ھەپرون بە ھەپرون بون.

لە قەسەكانى باوكم سەرم قورس بو، بەرچاوم تارىك بوو، بە فېنكى ئاوى دەستى دكتۆرمەكان ھۆش خۆم ھاتمەو.. شەوگار چەند سەعاتىكى لىرپىشتبو، بە بېناگای پابردبوو. باوكم بە خەفەت و پەزارەو وتى: بەلېن بېت ئىتر ھىچت لەو كارساتە بۆ نەگىرپەو. شەوگار بەدەم ئازارو ناپەختىەو چەركەكانيان دەبونە سەعات و سەعاتەكانى دەبونە سالى. لە مەلا بانگاندا تۆزىك چاوم گەرم كرد.. ئەو ھەپ و دەرزانە كارپان تىكردم و چومە دەريای بېخودى و بېھوشىيەو.

ئاي نىعمەتى لەش ساغى چەند خۆشى نىمامى مەزگەوتى چوارتا ھاتە سەرداتم كە

۳۹۲ دۆستىكى نرىك باوك و مام بو ئەمەش كاتى (مواجه) بو بەرپىزان مەوعىزەى

خۇشيان خويىندىمۇ لەوانە كە زۆر كارى تىكرىم (نېمەتەن مەبۇن فېمە كىر مەن الناس الصحة والفراغ) ئەمەلى مەرفەكان بېناكان و ھەستى پېناكەن دوو نېمەتى گەورەن كە (لەش ساغى و كاتى بە تالېيە) بە راستى جوانى فەرمۇو پېفەمبەرى بەھەزاران درودو سەلام بۇ گىيانى پاكى. بەئى: بەئى تا ئەم ساتانەش گەنجىكى سەرمەست و خويىن گەرم بوم ھەستەم بە نېمەتى لەش ساغى نەكردىبو. قەسە و بېرو بۇ چوئەم زۆر جىاواز لە جاران گۇرا..

لەدەلى ئەوان مامۇستا نەجم اللەن كە ئەو كاتە (مەطبۇق) بو لە قوتابخانەى سەرمەتايى جوارتاو خەزى نەزىكم بو وتى: كاكە كەمال گىيان بە تەما بوم بېچەم بۇ قوتابخانە لە پاش تەقەنەمگە بە چەند خولەكى ھاتەمە دەرەو و بەرەو مەركەزەكە رامكرد بەلام سەرنەجەدا تۇ كەوتىبۇى ھالەت زۆر خراب بوو پەلامارم دايتت و وېستەم ھاوكارىت كەم بەلام بەپەلە و ھەلەداوان باوكت پەيدا بو... خېرا رامكرد سەپارمەكى جېيەم بۇ ھېنايت و خەستەمانىتە ناوى و بەرەو شار ھېنامانى، خوا ھەلەئەگىرى دىكتۇرەكان خېرا ھاوكارىيان كىردىن بارودۇخى جوارتا كەوتە ناناسايەمە ھەرجى خەلگى لەو ناو ھەبو وەك پەروانەى دەورى شەمە پەلەھەزەمىيان بوو نايانزانى بۇ كويى رايكەن خەلگى تەرىش بە ئەركى سەرشانىيان ھەستان و بە (گويىنى پارچەى لاشەكانىيان) كۆدەمكردەو.. بېروا بىكە دەلەن دەرگەى مەركەزەكە كە زىاتەر لە سى مەتر پانى و بەرزى بوو ھەلەداو ھەلە زىك خەمانى كە پىتى دەلەن (پاتاران)، ئەم قەسە و باسانە سەريان كاس دەكردەم.. خۇزگە ئەومەندەمەن قەسە ناكردا پىاويكى تەرتى: ھەرمەسى سەبەنەكە بەبەتەنى و پېخەفەو لولى كىردەو و لە خوار جوارتاو بە دورى كىلۇمەترىك دۇزىپانەتەو، نەكەو نالەو گورۇ تىنى لەومەندەبو باس بىكرىت..

زۆرم لە خۇم كىرد بۇ پەرسىيارىك: باشە ئەى ئەو پۇلىسانەى كە لە مەركەزەكەمەبون، ئەى ئەو سەنەنەى كە بە تەمەبەن بەربىن.. ئايا چارەنوسىيان ونىو؟

باوكم وتى: پۇزى پىشتەر دوو كورۇ باوكتىكىان خەستە سەنەو كە خەلگى (مامە خەلان) بون چوئەكە شەپەيان كىردىبو بە ھىوابون لېيىچىنەومەيان لەگەلدا بىكرىت، بەلام كەس پارچەشى نەدۇزىنەو سى پىاوى (باسنى)ى تىبابو و كارو بارىيان تەواو بوبو كە پۇزى پىنچ شەمەمە بەربىن بەلام مەنەر لەوئە نەبو بۇيان ئىمزا بىكات خەستىانە پۇزى شەمەمە

ئەو كاتەبەردەمىن ئەمانىش كەس يەك پارچەى لىنەدۆزىنەۋەنەى نىسب لەكوپۇە ھاتى و لەكوئى ژاپت و لە كوئى وفاتت كىرد و بەجى تىاجوپت!!

ماۋمىيەكى زۆر لە خەستەخانە مامەۋە.. ھەمو كەسك سەردانى دىكىردم .. ھەمويان دىخۇشيان ئەدامەۋە، ھەرىكەۋ قەمىيەكى تازەى پىپو لەسەر رۇداۋە دىل تەزىنەكە كاك عوسمان كە ئىستا برىن پىچەۋ وتى: لىپرسراۋى ئەمەن پىياۋىكى عەرمى باش بو ناۋى (عەبد) بو بەيەنى ھەستا بو خۇى بگۇرپى كاتىكىزانى بوبە دوورى ۱۰۰ مەتر لەسەر جادەكە بە پىۋە خۇى بىنى بۆۋە ھىچى لىنەھاتىو بەلام ھاۋەلە ئەمەنەكانى زۆر خىراپ بون ھەمويان تىاجون و مردن كارە چاكەكانى و رەۋشتى جوانى لە مردن رىزگارى كىردو خىراپى ھاۋەلەكانى تىاجون بو.

لەدوا رۇزى خەستەخانەدا زۆر سوپاسى دىكتۇر موزەمىدو پاسەۋانەكان و كارگوزارەكانم كىرد بەردو چوارتا گەراپنەۋە.. بەھەمو نىزىكبونەۋمىيەك چىركە ساتەكانى كارمىساتەكەم ياد ئەكەۋتەۋە.. جار جارمىش سەرنىجى خۇم ئەدا تازە ناپمەۋە بە گەنجەكەى جاران بەلام سەبۇرى و غىرەتم بۇ خۇم دروست دىكىردو بەس نىيە ۋەك ئەو ھەمو كەسە مىنىش تىانەچوم!!

ئەى چەكى تەقەمەنى نەفرەت لىپى بۇ چىيان ھىنايت و چىت بەسەرمەن ھىنا، چەند رۇزىك لە مال مامەۋە.. دەستە دەستە ژن و مىندال و خەلگى سەردانىان دىكىردم، بە دىداريان شاد دىبوم بە رۇشىتىيان غەمبار دىبوم، دوو دار شەقىيان بۇ ھىنام، بە دىمەنىك زۆر ناپەھەت بوم، برا بىچۈكەكەم جوتى پىلاۋى بۇ ھىنامە پىشەۋە تالە پىتى بىكەم و بەردو جىگەى رۇداۋەكە تۇزىك بىجولتىم.. داپكەم دەستى كىردە گىران كەمال گىان دەك كوپر بومايەۋ تۇم ئاۋا نەدىيە.. تاكى چەپم لەپى كىردو بە سەرى دارشەقەكەم تاكە پىلاۋەكەى قاجى راستم دورخستەۋەۋ لەو كاتەۋە مائىناۋىم لە تاكى راستى پىلاۋەكىرد..

ھىدى ھىدى ئەو ماۋمىيەى بە چەند چىركەپەك جاران دىمىپى بە دوو قاجەكانم، ئىستا بە ناپەھەتى و بە زەلىلى بە چەند خولەكى و دۋى مانىدوبونىكى زۆر دىمتۋانى بىپىم.. لەدۋى ئەو ھەمو رۇزەش ھەستەم بە لەش داپىزراۋى و شەكەتى و كاسى و مانىدوبون دىكىرد.

ھەنگاۋ ھەنگاۋ لە جىگەى كارمىساتەكە نىزىك دىبومەۋە.. سات بە سات لىدانى دىل و دىلە

لە نىزىك شۇنىڭنى پۈتۈرۈشكە دائىرىسى تىز سەھىپىسى ئەمەس. پېشى چەند پۇتۇك نىزە
چى بو ئىستى چى بەسەر ھاتتە، دىنى ئاۋا يەتتە ئاۋاش كۆتۈپى دېتتە. دىنى پەر لە خۇشپىيە
بەلەم يەك ناخۇشى ھەممى دەشۈتتە.

كەك عوسمان لە تەنىشتمە دائىرىسى تىز: ئەمەس پۇتۇ ۸ پۇلىس ۲ كەركۈزەر ، ۷ ئەمەس، ۵
سەن ۲ ھەۋلەتتى تىچۈن ئىتەر لەم سەتتەم بېرىم دا لە زىندان كۆشش بىكەم
يەكەمەندەمى نەمە جىگە بىزەمى خەلگى. ئەمەس سەلە بارى دىمىنىم زۇر خىراپ بوو.
بەلەم دەسەلەت جىيە.

ھۆكۈمەتتى ئەمەس كەتەي عىراق ھەۋكەرى كىرەم .. بە بەخىشىنى سەپەرپەك بۇ كەمەندەمى
بە نىرخىكى زۇر كەم پەلەكەنى خۇشنىم بەسەر كەتتە بىرە بە نەنى خۇم گەشتمە پۇتۇ
يەكەم لە ھەمەنكەي چۈرتە بە ھەمەنكەي دىمەزەم .. زۇر لە ھەمەنكەي خەلگى
شارو شۇنىڭنى تىرەم .. پاش ماۋىيەك كۆشكى خىزەنمى پېكەمەن.

ھىۋاۋ ئاۋاتى گەۋرەم بۇ خۇم دىرۈستكە، پىۋا چاكان و پاستۇپەنم كىرە سەرمەشكى
خۇم ئىستى دىۋا ئەمەس ھەمەس سەلەنە دىۋا ئەمەس ھەمەس شەپو شۇپەي (ئىران و عىراق)
گەپەمەتتەمە شۇرۇچكەكەي خۇم لەگەل ھەۋسەرۈ مەندەلە خۇشەۋىستەكانماۋ لەگەل
خىزمە كەس و كەرو ھەۋپەنما زىۋانى سەمەس ساكار بەسەردەمەن .. بەلەم بە بىنىنى ئەمەس
جىگەيە ئەمەس چىرە سەتەنەم ھەر بىر دىمەۋىتتەمە ئەگەر چى ھۆكۈمەتتى عىراقى پاش
ماۋىيەكى كەم بىنەۋ كۆشكى تىز تىز دىرۈستكە ھەمەۋى زىۋانەكەي داپەۋە بەلەم
ھەلەپەك بو كە .. كى كى .. كەس نەمەزەنى ئاكامەكەي زىۋانەكەي لە ۲۴ ھەۋبەنى گىۋانى
چەندىن لاپەنى مەدى .. ھەۋادەم ئىۋەش بۇ زىۋان دىلخۇش بىنە كۆلنەدەمىن بەرەمەن
ھەمەس نەۋارەمى كەۋەتتى چۆك دىنەدەم خۇرەگەرۈ مەندە نەۋاس و ھىمەت بەرەزىن تە
بەمەزى ياد بىرەنەۋە سۇپاس بۇ ھەۋسۇزەتەن.

بەشدار بە لەم پەرۋەردەدا

ئەلۋەتتە بەئىننى بەلفۇر لە سالى ۱۹۱۷ دەرچو، ھەمۇ ولاتانى ئەوروپى پېشوازيان لىكرد... كە دەۋلەتلىكى گەورە پەكگرتو بۇ جۈلەكە (يەھۇدى) دابمەزىنن لەسەر خاكى عەربو دروستكردىن چىلىك بۇ جىھانى نىسلامى.. ھەمۇ جۈلەكەكان ئاۋات و ئامانجيان ھاتنەدى ئەو پەرۋە بوۋنەمە خەۋنى چەند سالى جۈلەكە بو لە ھەمۇ جىھاندا بە پەرتەۋازەى و داپر داپرى نەمىننەتەۋە ئىتەر ھەر جىگمەكە مەبەست نىيە) بەلام ئەوروپا بۇ دورخستەنەۋە ترسنۆكى و ئازاۋە گىپرې جۈمگان زۆر خۇشحال بوو بەو جىگە و پىگمە.

بەرپارمەكە ۋا ھاتە بون كە بەھەمۇ لايەك پىتاك كۆيكرىتەۋە.. ھاۋكارى دەستگىرۋى بەھەمۇ شىۋمەك بۇ يەكخستەنەۋە كەسايەتى جۈلەكە لەم جىگەيدە.. چەنننن نەۋنە ۋا بامەتى بەپىزو چەسپاۋيان دروستكردو كارىان بۇ كرد كە بۇ خەتلى جىھان بىسەلى كە ئەم فەلەستىنە مۆلك و خاكى چەند سالى جۈلەكەمە ۋا عەربو نىسلام غەدىران لىكردون و شاربەدەرو ئاۋارمىان كردون... قەسە زۆر كراۋە لەسەر جۈلەكە ۋا پىگە ۋا شوۋن و پىرۋتۈكۈلەكانىان.. يەكەك لەو پىرۋاگەندەنە پارمەتەنەى كارى بۇ كرا ۋەشە (پىپسى) بو.

سەرمتا ۋەشە (PEPSI) لە جىيەۋە ھاتە، كە كارگەى جۈلەكەمەك بوە.

بىبەخشە	اندەغ	P پەى
ھەمۇ	كل	E ئىفرى
بچوكتىن عوملەى برىتانى	پنس	P پنس
بۆرگارىۋونى	لكى تنقۇ	S تو سەيف
جۈلەكە (نىسرائىل)	اسرائىل	I اسرائىل

بە كورتى:

- پارە بېخشە ئەگەر (پنسىكىش) بوو بۇ پرگاربونى جولەكە لەو خەلكەپەيان

گەپاند كە دەبىت ھەمو ھاوكارى جولەكەو بەنامەكەى بكەن..

لێردا بابەتێك دێنە خزمەتتان كە دەشیت نێمەى مسولمان .. كورد .. لارەمل.. وانەى

لێومرېگرېن بۇ ھەمو ساتەكانى ژيانى رۆزانەو سالانەمان تا بىر لە داھاتوى نەتەوہى

خۆمان .. ژيانى ناناسودەپى خۆمان بكەپنەوہ..

وہك خۆى رۆداومكە باس دەكەم دواى خۆى بېپار بىدە كە چىبەكەيت؟! لە بەرىتانىاوہ

كاغەزێكانى دامى كە بىگەپەنە دەستى پەكێك لە مليارلەرەكانى ئەمەرىكا لە كىشومەرى

ئەمەرىكا بۇ وەرگرتنى پارەو پولى زۆر بۇ دامەزراندنى (حكومەتى جولەكە) ئىسرائىل لە

فەلەستىندا...

ئەو نامەپەى من دەمگەپاند، سەدان نامەى تەرى لەبەر نوسرابۆوہ بۇ ھەمو

دەولەمەندەكانى جىهان...

رۆژى ديارېكراو نامەكەم وەرگرت، ئەدرەسى دەولەمەندەكەش بەھەمان شۆوہ.پاش چەند

رۆژێك گەيشتمە دەرگای مالى دەولەمەندەكە، ھەوائىم پەرسى لە مال نەبوو ناوئىشانى

نوسىنگەكەيان دامى .. لەگەل كۆمپانىاو دامو دەرگا كەپدا..بېپارمدا بچمە نوسىنگەكەى

..دواى ماندو بونىكى زۆرو ئارەفكەرنەوہو شەكەتى و برسیتى زۆر گەيشتمە

نوسىنگەكەى،لە دەرگای نوسىنگەكەى چومە ژوورئ دواى رۆژباش و ھەوائ پەرسىن

پشوپەكم دا.. دەستى برد جگەرەپەكى بۇ راکرتەم.. لێم وەرگرت.. دەستم برد بۇ

شقارتەكە داىبگرسیتەم..

دەنگە شقارتەپەكم دەرھىناو وىستم ناگرى بىدەم... بەلام دەستى گرتەم و شقارتەكەى

لەسەر مێزەكە پێدانامەوہ.. بە جگەرەكەى خۆى جگەرەكەى بۇ من داگرساندەپاش

ھەندئ گفتوگۆ .. لە دلى خۆمدا: وتم ئەى ھەرمەس بە مائىم بۆلاى پەكێكى باشيان

ناردوم.. بەخوا رەزىلە.. لەوہ ئەچى كەس سودى لێومرەنگرېتەباش واپە ھىچ قسە

نەكەم و بە رېنگەى خۆما بگەپمەوہ .. ئەمە بۇ دەنگە شقارتەپەك ئاوا بىت ئەى بۇ

پارەو پارمەتى جولەكە .. ئەوہ ھەر ھىچ .. پاش كەمىك پەرسى:كاكە بۆچى ھاتوى؟تۆزئ

شېرەبوم پاشان وتم: ھىچ .. بۇ ھىچ .. تەنھا لە ئەوروپاوە ھاتومەتە سەردانى تۆا ئىتر

بەلەم لە دلى خۆمدا وتمەو: خو من تەنھا راسپاردەم.. تۆ بلىيى بمكوژىت.. وەللا نامەكەى دەمدە دەست.. پاش تۆزىك تىروانىن وتم: بەرپىرتان لەم شارە ئەژىن و ئەم نامەيەش بۆ ئىو ھاتوو..

نامەكەم داھە دەست.. لەگەل چاوگىپرانى بەدپىرى نوسراومكەدا.. من لە خۆم بىزار دەبوم بەلەم ھىوايەكى گەورەم ھەبو ئەم نا ئەو.. لەگەل تەواوبونى نامەكە.. نامەكەى قەدكردو دەستى كرد بە چەكەمەجەى مەزموكەيدا، لەدلى خۆمدا وتم: خو ت نامادەكە بۆ دوو فەيشەكى دەمانچەو تەواو..

بەلەم وانەبو.. نەخىر.. چەند وەرمەقەيەكى دەرھىنا كە چەكى بانق بو.. خستىە بەر دەستىم وتى: بە پىنوسەكەت چەندەتان پىوېستە بنوسە.. بەچەند كارتان مەيسەر دەبىت بنوسە زۆر سەرسام بوم!! ئەمە جىيە؟ ئىستا چۆنەو تۆزىك لەمەو پىش چۆنبو؟! لە خەيالى خۆمدا وتم: رەنگە پىم رابوئى.. گالە جارى بىت بەلەيەو ئەوئەندەى لە تواناو بىرەدا بوو نوسىم نەيكەى (٤٠٠) دۆلارم نوسى.. لىي وەرگرتەم سەپرى كرد، لە خەيالى خۆمدا وتم: ئىستا قاقايەك لىدەدات و بەشەقەك دەمكاتە دەرەو. بەلەم ئەم بۆ چۆنەش ھەلەبوو..

قەلەمەكەى لە دەست وەرگرتەم كردى بە دوو ئەوئەندە واتە ٨٠٠٠ ھەشت ھەزار دۆلار. زۆر سەرسام بوم.. پاش كەمەك وتى: بچۆ لە بانك وەرىبگرمو سلاوم بگەيەنە بە ھەمو ھاوئى و ھاوکارانت.. چەكەكەم ھەلگرتەو سوپاسم كرد.. ھاتمە دەرەو لەگەل ھات و بەرپى كردم ... لە دوا قسەيدا وتى: ھەرچەكەتەن پىوېست بو لە خزمەتاندام.. بەلەم ئەوئەى لە دلى مندا بو بەگرتە ھەروتم..

كەى بەرپىز دوو شت زۆر سەرسامى كردم!!

وتى: بفرەمو.. جىبون؟

وتم: بۆ نەتەيشتەو جگەرەيە بەم شقارتەيە دابگىر سىنم، ئەمە يەك، دوو دەم بۆ ئەوئەندە پارەى زىادت بۆ نوسىم؟!

لە وەلەمدا قسەيەكى زۆر جوانى كرد وتى: ئەو شقارتەيە ھىچ جىگەو سودى نەبوو، كە بە جگەرەكەى من داتگىرساند ھەركارەكە سەرى نەگرت جىبەجى نەبو؟!

وتم: با جىبەجى بوو. وتم: ئەى ئەم ھەمو پارەيە؟!

وتى: ئەمە بۇ كارىكى گەورە پىرۇزمەكى گرنگە بە چەندە بەشدارىم ئىستا ھەر بە كەمى ئەزانمە جىگەمەكى دەگرىتە و لە داھاتودا سودى دەپىت، بەلام ئەو دىنكە شقارتەمە ھىچ جىگەمەكى ناگرتە و سودى نابوو..بۆيە بۇ پىرۇزمە كارى لەو جۆرە سەرم پىۋە نىيە..خو ھافىزەم لىكردە گەرامەو..ئىمە لە پىرۇگارى ئەمىرماندا چەندىن كار ئەنجام دەمدىن سودى نىيە و ھىچ بەلاشمانەوە گرنگ نىيە..

لەو لاشەوە چەندىن پىرۇزمە كارى: جوان و مەروۇ دۇستانە و كورد پەرەردانە و نىسلا م خوازانە و خىرخوازانە ھەيە.. ھاوگارى ناكەين و دەستى يارمەتى بۇ دىرژ ناكەين.. يان بە ھىچ ھەنگاۋى بەرمە و پىرۇ ناچىن و لە پاساۋى خۇ گىل كىرنەوە لە خۇمانى دور ئەخەينەوە تا ئەكەۋىتە گۆشە پىزىلى و نەقامى و لارەملىيەوە بەرمە و لاتانى خاۋەن ئەزمەن و كارو كاسى دەپۇين و ھاۋارى ھاۋكارىمان بۇيان بەرز ئەبىتەوە..

دەنار پىدەرمەوە بىر بىكەرمە بزانە و ھەيە.. يان نا.. دەستگىرۋى چەند قوتابىت كىردەوە بەلانى (مادى و مەنەۋى) بۇ تەۋاۋىردى خۇننىن، يارمەتى چەند بىباۋى و بىۋەزىت داۋە كە ھەست بە كەم پارمى نەكات، ئايا يارمەتى چەند خاۋەن قەلەمتداۋە بۇ ھاتنە بونى پىرۇزمە جوانى گەش كە خىزمەت بەنەتەوە بىكات.. ئاياۋ چەندىن ئايا تىر.. بىر تەنە چەندىن پارمە پولىت بە خۇپاۋى پۇششەۋە لە كارو كىردەوە خۇراگى بىناكامدا.. لە كۇتايدا چىرۋىك و ئاكامى كەسىكى توركىيان بىردەخەمەوە كە لە كۇتابى سالىكانى نەۋەدا لە شارەكەى خۇياندا كە زۇر پىۋىستىيان بە مزگەۋىت بو مزگەۋىتىكى دروستكىدەلگەكە لىيا پىرسى بەچى ئەمە مزگەۋىتە دروستكىدە؟

لە ۋەلامدا وتى: ھەزم لە ھەرىشتى كىرە بى كەمىكىم لىكەپمە ئەۋەكەى تىرى (پارەكەى) خىستەمەتە دەغىلەكە و نام ناۋە گىرمان خواردم.. يان ھەر لىم نەخواردەوە پارمەكەم لادادە.. پاش چەند سالىك پارمەكەم زۇر بو بە ھاۋگارى چەند كەسىكى تىر كىردەم بەم پىرۇزمە خىرىيە.. لە كۇتايدا دەبا ھەمومان سود لە كەرسەمەك و ھىرگىرىن و زىادەرمەۋى تىيانەكەين بە پىۋى پىۋىست كاربەكەين و ئاكامى جوانمان ھەبىت..خوۋى گەۋەش لەم بارمەوە دەفەرمەۋىت: (كلوا واشربوا ولا تسرفوا ان الله لا يحب المرفين)

مالەكەت بە لۇكسى پوناكە.. يان بە چىرايەك يان بە گۇلۋىتى شەخىن بەلام كە كارمە ھاتەوە مەجۇ (۱۰ - ۱۵) گۇلۋى دابگىسىنى .. و رىيا بە .. كارى جوان ئاكامى جوان دەپىت،

لە ئاكامى بەخشىندا ئەوين ھاتەبون!

ئايىا بەخشىن دەردو بەلا دور ئەخاتەو؟ ئايىا دەستت تىنەجى لە باشترىن شتى خۆت خىرى بۇ خۆت بكمىت؟

كاك عبدول ماياوايى كە تەمەنىكى لە فەرمانگەى ئاگركوژپنەوى سلىمانى و چوارتاو پىنجوین و بازىان بەسەر بردوو بەرپزىان لە ئىوارە پىاسەپەكدا بە تامەزرۇپىەو ئەم روداوە واقىيە پەند نامىزەى بۇ باسکردم.

لەم چەند پوژى رابردودا بە مەبەستى و مرگرتنى زەوى مىرى بە ناوى فەرمانگەمانەو چوینە لای ئەندازيارەكە و ژمارەمان لە (5) كەسك دادەبوين كە كارمان لەلای جەنابى ئەندازيار ديارىكردى سنورو جىگەى زەوپىەكان بوو.

سەرما وتى: بانانىك بخۆين و ئىنجا برۆين، لەم كاتەدا ھەرىەكەو داواى شىش يان دوامان كرد لە جگەر... گوشت... بۆمان ھات.

پەكك لە ھاوپىكانمان داواى دو ئەومىندەى لە ئىمە زياترى كرد... تا نانەكەمان بۆنامادەبو.

وتى: تا ئەتوانن بخۆن ھىچ درىقى لە نەفسى خۆتان مەكەن خواى گەورە ناردوپەتى و برپوپەتىەو بۆمان.

ھەلەداپەو وتم: بەگوپەرى تواناو تەمەن و گىرفان درىقى ناكەين ھەرشتيكىش نسيبي ئىمە بىت ھەردەبىت.

لە نانخواردن بوپنەو.. كاكى ئەندازيار زۆر ھەولیدا كە پارمەكى ئىمەش بدات بەلام نەمانھىشت ئەویش نەپھىشت پارەى بۇ بدەين.

ئەو پىگەمەى بۆى دەچوین تۆزك دور بو لە دەرەوى شار بوو، لە ناو سەپارمەكەدا كە تىپەردەبو بەناو شەقامى قەرمبالغ و تاساويدا .. كاكى خاومەن قەسەى پەكەم جار وتى:

بخۆين و نەخۆين خواى گەورە برپوپەتىەو ئەو نسيبمانەو پەزىلى ناوى پاش ماومەك كەوتە گىرانەوى حالى خۆى و وتى:

ماومىيەكى زۆر بوو دىكتۇرور دىكتۇرور ئەكرد.. ئەم بەرپىزانە بە ئارمىزى خۇيان گەدى
مىيان كىرەبوو جىگەى تاقىكرىنەوەى دەرمانى كىمىيائى و بە چاك نەبونم سەريان
سوردەما.

دواجار پووم لە بەغداد كىرد.. دواى پىشكىننى و دانانى چارەسەر و دەرچونى شىكارى
بىزىشكەكان بۇيان دەرگەوت توشى (شېرپەنجەى كۆلۆن) بوم.

بە بىستنى ئەم ھەوالە ورمو تواناو ھىزم نەما.. بېروا بۇھرمون نامتوانى قاج بەرز
بىكەمەو بە سواربونى سەيارمەكەم.. زۆر نارەھەت بوم .. ھەرچىم دەخوارد دەبوو
ھەژدىھاو دەچو سىكەمەو.. بەرپىزان ئەوەى ئازارى نەچەشتىبى نازانى ئازار چەند
ناخۆشە.. ئەوەى ھەوالى ناخۆشى بە ھەمو شىومىيەك نەبىستىبى نازانى چەند ناخۆشە!!
بەرەو شار گەپامەو.. سات بە سات چىركە بە چىركە ھەستەم بە دابەزىنى كىشىم دەكردو
زۆر نارەھەت بووم.. ئەوەى بۇ من نوسرابو بىخۆم تەنھا چەند دىنكە ھەپىك و بابەتى
شەلمەنى بەبى چەورى و بابەتى تر، ئەمە سەرەوت و سامانەكەمە، ئەمە مال و
مىندالەكەمە .. ھەموى ناتوان تەنھا يەك چىركە سات ناخۆشى و نەخۆشىم لىدور
بىخەنەو .. ئەمە ھىزى لاوازى مەو ھىزى بە ھىزم لەگەل بەھرمەكى پارتواپەو.. بەلئ
رۆپىشت و نەما.

ئەو پارە مۆلەى ھەمىو ئەو خواردنە خۆشانەى دروستدەكران ھەموى بونە قائمەى
(خراپە نەپخۆى)! (يوم لا ينفىع مال و لا بنون الا من اتى الله بقلب سليم) چاو بە ئەشك و
دلىپ غەم و دەستەو ئەژنۆ.. زەردو زەمىضو كەفتەكار بە ئازارەو ئەتلامەو.
خەزم و كەسو كارو ناسىاوان دەستە دەستە دەھاتنە سەردانم، بەلام ھىچيان نەپانتوانى
يەك زەپە لە ئازارەكانم كەم بىكەنەو.

بەو ئازارو ناخۆشەو سوار سەيارمەكەم بوم و خۆم گەپاندە مەپانى ھەيوانەكەو دوو
سەر بەرانى قەلەوى باشم كرى و لەگەل قەسايىكدا ھاتىنەو..

لە ھەوشەى مائەو ھەماندا ھەردوكيانم كىردە خىرى مەولوى پېغەمبەر (صلى الله عليه
وسلم) بە نىيازى كەمبونەوەى ئازارو نارەھەتى، لەو پۇژگارەشدا خواردنى گۆشت تاسق
بوو نەبو دىگەمەن بو. دانەپەكەيان بۇ بەرو دراوسى و ئەوى تىران بۇ ئەو مائە ھەزارانەى
كە لىمەو دوربون ھەمو بۆنى گۆشت مەستى كىردن.. ھەمو مەپون لە خواردنى گۆشتى
۲. ۴ تازەى بىرزاو.. تەنھا مىنىكى نەخۆشى سەرەتا ناوى نەبىت .. لەو لاو بەكرىو قاپى

(كاستەن)يان بۇ ھېنامو بە ھېزو بېز خواردم، ھەندىك سەرنجەم لە ھەلپەو پاكەيانداو ناھىكەم ھەلگىشا جومە ژورمەكى خۆم بەدەم ئىش و ئازارەو خۆمدا بەزمەيدا .. لەو پەسولەى دىكتۇرانە وردبومەو سەرنجەم دەدان كە (شېرپەنجەى منيان دەسەلمانەد).

چەند پۇزىكى تر ئەم ژورە خالىە لە تۆى ناسك ناگراوى .. چەند پۇزىكىتر ئەم مائە تەنھا يادى قەسە ھەلەسوكەوتى تۆ دەكەنەو سائىكى تر ئەم پۇزگارە كەس تۆى بىر نەماو.چاومپروانى زۆر ناخۆشە .. لەومش ناخۆشتر چاومپروانى مەرگ. لە دورەو سەرنجەم لە وپنەى لاوتىيم دەداو شىعەرمەكى (ھەردى)م بىر دەكەوتەو كە دەلئ:

بە سەرسامى لەسەر لوتكەى بلىندى گەنجى و مستاوم

شرىتى عومرى پابردووم وەكو خەو دپتە بەرچاوم

دەم بە زىكرو دل بە فىكرەو لە خەوئى قول پۇجوم .. ئەتوت چەند سائىكە خەو لە چاومكانەم تۆراو. ئەو ماومىيەكى زۆرە بە دلئ خۆم تىر خەو نەبوم.

لە مەستى خەو خەوالوبونەم سەمەرمەكى سەير بوو. بەھەر حال قولبومەو لە خەودا .. لە مال و منال داپرام و ئەوانىش بىئاگا لە من..

نازانەم چەند بو خەوم لىكەوتبوا! نازانەم بپروا ئەكەن يان نا؟! نازانەم ئەمە يەكەم جاربو ئەو كەسە .. ئەو دىمەنە .. ئەو خۆشىيە بىينەم..

لە چۆلەوانىەكدا بە تەنھا دانىشتبوم يەكئىك سىبەرمەكى ھات بەسەرماو لە داوۋە ھەستەم بە خشپەى قاچەكانى كرد. بە بى ھىواى و ناپەھەتەكەو سەرنجەم ھەلپىرى.. پىاوپىكى سەرتاپا سبى نورانى جوانو بە ھەببەت بانگى كردم .. بە ئازارەو و تەم: بەلئ قورىان جى ئەفەرموى. دەستى خستە سەر شانەم بە دەستەكەى ترى دوو دەنك خورماى دامى فەرموى: بىخۆ.. لىم وەرگەرو بىخۆ.

منىش بە گومان و ترسەو و تەم: قورىان سەرمەتا بابزانەم جەنابتان كىن؟ پاشان من لە خواردنى شلەمەنى زياتر ھىچىترم بۇ باش نىيە.. قورگەم پىر بولە گرىان و تەم: من سەرمەتەنەم.. ئەمە خراپە بۇ من.

فەرموى: من خۆشەو پستەكەى تۆم كە چەند ھەزارىكت لەبەر خاترى خواو من تىركردو خۆشى كەوتە مالىانەو .. من چارەسازى تۆم.. ئەمە بخۆ خوات لەگەل.

لە دەستى پىرۇزىم وەرگرتو خواردم .. ھەردوو دەنكە خورماكەم خوارد، لە دلدا و تەم: ئۆخەى ئەمە پىفەمبەرەكەمە ناگای لىمە. كاتىك سەرم ھەلپىرى جەمالى جوانيان

دىيارنەماو رۇيشتن.. پاش ماومىيەك لەخەو بەخمبەرھاتم .. ھەستەم گەرد بارى لەشم سوك بوو، (الحمدلله)م گەرد.. زۆر لەش ساغ دىياربوم بەكەسم نەوت خىرا جومە سەر دەستشۆرمەكەو دەستئۆزەم گەرتو لە سوپاس گوزارىدا چەند پىكەتلىك ئۆزەم خويىند، تامى ئەو ئۆزەنە زۆر خۇش بوو ھەستەم بە بىرسىتى گەرد .. ھاوارم لە مال و منداڭ گەرد: گىلاس .. ھەتاو.. منالان وەرن ئىشم پىتەنە.. وەرن.. خىرا ھەمويان ھاتنە بەردەممەو وتيان ھەرمو: بەقوربانتان بىم ھەرنىستا بچەن كىلۆيەك خورماي بىناوكم بۇ بىكەرنو بۇم بىكەنە خورماو رۇن.

دايىكى منالەكان وتى: بىياومكە بۇ تۆ خراپە.. خۇ تىك نەچوى.. تۆ نەخۇشى!

وتەم: ئەزانەم .. بەلام شىقام بە خورما ھاتو خىرا بىرۇن.

بە گومانەو ھەمىريان ئەگەرد.. بەدوو دلىو رۇيشتن.

پاش ماومىيەك تاومىيەك خورماو رۇنيان خستە بەردەممە.. ئاى كە خۇش بو سەرمتا كەوچكىكم لىخواردو تا ئەوان سەرنىجيان ئەدام من تاو ھەم خورماو رۇنەكەم تەواو گەرد.

خىزانەكەم وتى: ئەزانى ئەمرى بۇيە بى دلى خۇت ناكەپت..

بە بىكەنەنەو ھەم: دلىبابە چاك بومەتەو.. دلىبابە شىقام بۇ ھات..

جاران نابو لە شلەمەنى زىاتەر بخۆم بەلام ئىستا دەتوانم بەك مەرىشك بەك رانى بەرخ بە تەنھا بخۆم..

زۆر بە خۇشەو ھەمەكەم بۇ گىرپانەو.. ھەمو مال و منداڭ پەلامارىيان دامو دەستو رومەتو لاشەيان گەردەمە جىگەي ماچو خۇشى چۆن كەوتە مالى ھەزارانەو خۇشى وەھا زىاتەرىش كەوتە مالى ئىمەو.

لەو رۇزەو ھەمەتە بەرنامە بەيانيان بە ناشتا كەوچكىك بىنىشتە تال و پاشان ھەنگوین و رەشكەو خورما بەدواپەكدا دەخۆم..

ئۆزەكان بە جەمەت ئەنجام دەدەم لە ھەر جىگەيەك بىم .. دوعاى خىر بۇ ئەو كەسانەش ئەكەم كە گەرتارى نەخۇشىن.. بابە مال و سەرەتەكەيان نەخۇشى و ناپەھەتى لە خۇيان دور بىخەنەو .. تا دەتوانن بىخەش تال لەش لاساغ و ھىمەت بەرزىن.. ئەوتە كە ئەمبىنن، ستايش بۇ پەرومەردگارى پىرۇز.

تەمەنى كورت... مىواندارىيەكى كورت

مانكى پېنج بوو ۈك ئارموزمەندانى شارمەكان رومان كرده سەيرانكاى دوكان..
لەبەر قەرمبالغى و زۆرى سەپارە نەگەشتىنە سەر سەيرانكاى دوكان و لە قەشقۇلى
لاماندا دەستمان كرده يارى و شەپە ئاو و تۆپ تۆپىن..

پاش خواردنى زەمى يەكەم روم لە مال و منداڵەكەم كردو يارمەتيم لىومرگرت كە
ئوتومبىلەكەم بشۆم.. ئەوانىش بە ئارموز خۇيان جەوى خۇيان ۈمرگرن و ئاگادارى
خۇشيان بن چومە قەراغ ئاۈمكەى قەشكۇلى و دەستەم كرده سەپارە شتن.. نىۈى
سەپارەكەم شۆرد.. كاتىكەم زانى زۆر لەسەرو ئىمەۈەو لەۈبەر ئاۈمكەۈە ھاۋار ھاۋار پەيدا
بو ھەرخەلك بو پاي ئەكردو ھاۋارى لە خەلكى قەراغ ئاۈمكە نەكرد..

منىش سەرم ھەلپى بزەنم ئەم دەنگە دەنگو ھاۋار ھاۋارە جىيە..
كەسەرنجەمدا مندالىكى سى سالانە لە ئاۈمراستى ئاۈمكەدا سەرو بن ئەكاو ئاو بەرمو خوار
ئەيەينى..

لەمنەۈە دور بوو بەلام خۆم پېنەگىرا.. خۆم خەستە ئاو ئاۈمكەۈە بەمەلە كردن بەرمو
پروى ئاراستەى منداڵە پۇشتەم.. خۋاى گەۈرە يارمەتى دامو گرتەۈە.. لەۈبەر ئاۈمكەۈە
بۈبە چەپلە لىدان و دەستخۇشى.. ھىنامەۈە لى سەپارەكەى خۆم و خەلك بەسەرما
دەبارىن.. فرياكەۈتنى سەرمقايم بۇ ئەنجامداۈ دەستەم نابە سنگيا.. ھەندىك ئاو ھاۋە
دەرى و منداڵەكە چاۋى كردهۈە.. خىرا خەستە ئاو سەپارەكەم و بەخۇشىيەۈە بىردەۈە
بۇلاى دايكى و باۈكى كەلەۈ بەرمو ۈك بالدار باليان لىپەيدا بۈبۈ.زۆر خۇشچالېوم كە
تۈانىم ئەو منداڵە لە خنكان پزگار بىكەم و بە پىشتىۈانى خۋاى وىستى خۋاى گەۈرە ئەو
تەمەنە كورته بىكەمەۈە مىۋانى دايەۈ بابەى..

لەسەر بىردەكەى دوكان پەپىمەۈە سەرمو خوار بىردەۈەۈە ئەو بەر ئاۈمكەۈ گەياندەۈە
دەستى دايەۈ بابەى.

دايەۈ بابەى ئايانزانى بەچ شىۈمبەك و بەچ زمانى سوپاسم بىكەن و بەلام قەدەرى خۋاى
گەۈرە ۈمھا بو.. كە ئەم شەرمەۈە بە من بېرى.. ئەو منداڵە تاقانەيمەيان پزگارى بوو.

ويستەم بېگە پەنەمە.. بەلەم دايك و باوكى مندالەكە زۆر پېداگىريان كىردو دېو ئاسايى تېم
ئالان كە نابى بېرۇم تانانى نيوپۇيان لەگەلدا نەخۇم..

ناو بەناو خەلكى لەو پەنەمە گوزەريان ئەكردو سەپىرى منيان ئەكرد كە ئەو مندالەم پزگار
كردىبو لە مردن و ژيانى گەشاپەنە، داپەو بابەي تەنە ئەو مندالەمەن ھەبو، نانيان
نامادەكردو بەدەم قەسەي خۇش و باسى رابەردومە كەوتنە گەتوگۇ كىردن و نانيان بۇ
مندالە تاقانەكەيان دانا.. بەلەم مندالەكە زۆر بەشپەنەكەي ئاناساي سەپىرى مەن و دايك و
باوكى ئەكرد.

چا خوراپەنەمە زۆر سوپاسم كىردن بۇ ئەو مېواندارپەنە ئەوانىش زۆر سوپاسى منيان
كرد بۇ ئەو خەمەت و ھاوگارىپە كىردەن ئەمە زىاد لە كاژپىكى خاياند .
سوار سەپارەكەم بومەنەمە لەبەر ئەو سەپارەكەي تە تازە ھاتبو وىستا بو پېشى
گەرتبوم ناچار كەزانىم پاشەم بەتالە ھىواش ھىواش بەگەم داناو چومە دواو.. بەلەم لەبەر
ھاوار بەرز بۆو.. ھۆپ... ھۆپ.. ئېتدا بوستە..

سەرم لېشپا خېرا تە چومە دواو وىستام.. لەبەر وتيان: دابەزە دابەزە كە دابەزىم ئاي
خوای گەورە چ بېنىم.. ئاي لەو كارساتە .. ئاي لەو پوزمەدپە.. ئاي لەو خەفەتە
گەورە..

ئەزانى چى رويدا.. ئەو مندالەي دو سەعات لەمە و پېشى لە مردن و خەنگان پزگار كىرد
بەتاپەي سەپارەكەم گيانى سېارد.. لەكاتى بەگەناندا مەن نەزانى بو لە دوا
سەپارەكەمەنەمە..

بو بەگەريان و شىن و شەپۇر.. خەلكى سەرسام بون.. كەسەك مندالەكەي لە مردن پزگار
كردو پاش ماومەكەي كەم كوشتى..

دايك و باوكى مندالەكە وتيان: ھەرچى خوا بېكات ئەبى بېى.. ئېمە نەمان ويست ناو
بېكوژى سەپارە كوشتى..

بەخەفەت و نارەختەپەنەمە بەرەو شار گەپاپنەمە.. مالى باوكى مندالەكە ناوا بى
بەخەشەنەمە لەو كېشەپەدا بەلەم بېروا بىكەن لەو ساتەو تە ئەم كاتەش توشى چەندىن
نەخۇشى دەرونى بوم.. نازانەم چۆن لە ناست ئەو مالا سەر ھەلپەم ئەمە ئاكامى پارمەنى
بو.. ئەمە ئاكامى شۇفېرى بو.. ئەمە ئاكامى سەپارە بو.. ئەمە ئاكامى قەدەرى ئىلاھى

جگەرە كېشان .. گيان كېشان

۵/۲۱ ھەمو سالىك يادى ئەناوبردن و ھاندان بۇ وازھىنان لە جگەرە كېشان دېتە ناراو و باس و خواسى گەرم و گۆر و بەرنامە تىرو تەسەلى بۇ ساز دىكرىت و لە كەنال و گۇھار و رۇزنامەكانە و بەرنامە شەخى خرابى و دىرد و نازار و مەنەتەكەنى دىنالىن و ھاوار و پارو گلەپى دىكەن.. بۆتە جىگەرى نىگەرەنى چەندىن كەس لە گۆمەلگە جۆر بە جۆرەكاندا بە گشتى و لە كۆمەلگە كوردەوارى بە تاپبەتە بەلام كە سەرنج دەدەيت لە كارو كىرەمەنى دوژمنەكانى مەرفاھەتە، ئەمەز ھەرزەنترىن و باشتىن و بە قازانجى زۆر دەست دەكەوتت..

لە ھەمو ئەمەرىكا و ئەوروپا و لاتانى دىيادا گرانتىن شتە بەلام لە ولاتانى رۇزھەلاتى ناومراست و جىھانى ئىسلامىدا ھەرزەنترىن شتە و بەناسانى دەست ھەمو كەسەك دەكەوتت، لە بەرگە و جوانى و پىچانە وەيدا.. بالايە.. بىيۇنەيە رۇزانەش پىكلام و بانگەشە بە جوانترىن شىو بە دىكرىت، لە قەراغ رەو بارەكان لە ناو رەو ئەسپەكانى (مالىبۇر و كاوبویدا .....) لە جىگەكانى بازىرگانى. بەلام ھەمۇ كەرمەنى كوشتن و لە ناوبردى مەرفەكانە بە شىو مەكى ھىمە و لەسەر خۇ پاش چەند سالىك دەيتە ھاوکارو دروستبۇنى چەندىن نەخۇشى كە گىرۇدەن پىوھى.

سەرما ئەم تۆو گىا نەمەلتە لە ئەمەرىكا دۇزاراوتەو.. پاشان چووە ئەوروپا كارى بۇ كرا، جەندىرەكانى عوسمانى لە خواردىن چالاك بون بەلام بە شىوھى (نېرگەلە و سەبىل و دارجگەرە) تۆو كەھى ھاتە كوردستان و بلاوبۇو.. كارگە و كار ئاسانى بۇكارو سالانە لە دېھاتەكانى كوردستانە و بە تاپبەتە (سلىمانى) پلەيەكى باشى بە دەست ھىنا لە ھەمو جۆرەكانى بە تاپبەتە توتن (سامسۇن) بەلام سوپاس بۇ خوا و ئىستا لە شارى سلىمانى و دېھاتەكانى لەبەر بەرزبۇنەوھى بۇيۇ زىان گرنگى نەماو و كارى بۇناكرىت.. ئەمانە ھەمۇ لەلەك..

لە ماوەى سێ سەد ساڵ لەمەو پېش كەتیبك دانرا لەلایەن خواناسى كوردەووەكە (مەحمەد عبد الرسول البرزنجى) بو بە ناوى (مخرج المنباك .. فى تحریم التنباك) بە ھەمو شىوھىك ھەرامى كرد، بەلام گەنجان و بەچكە شىخ و مەلاكەكان دانیان بەم ھەرامیەدانەناو بە (مكروھیان) باسەمكرد.

بەلام ھەر شتێك بېیتە ھۆى مردن و نەخۆش خستو و مرۆف و كەسەكان لە شەریعتدا ھەرامەو دەجیتە بابى (قەتڵەو) لە ناوشارو بازارە جیھانیەكاندا ئیشى بۆ دەكړئ و كراوہ.. جۆرەھا شىوھو ناوازمى لە پاكەت و جگەرەدا ھەمە زۆر ھەرزان.. ئەى دەمبەرسم قورسى و بارستایى كارتۆنى جگەرە بەو نرخە ھەرزانە ناتوانن نامبىرى پېشكەوتوى باش بنبێرن؟!

بەلام نەخێر بھەمەو لاوان بەنج كردن چاكەو باشەمە.

- زاناكان لەو بېروایەدان و تاقیان كردۆتەووە كە بېرى ئەو پېژمبى نىكووتینەى لە ناو تەمنا یەك جگەرەداپە بە سرنج بگىرئ و بكریتە چاوى (سەگ)ووە پاش چەند خولەكێك دەتۆپن.

- كاك حەسین وتى: ئەسپێكمان ھەبوو توشى نەخۆشى ھات و گىانى دەداو ناتۆپى.. زۆر بەزمەم بیاھاتەووە كۆرە گەورەكەم چو دكتۆرى بەمبەتەرى ھىناپەسەر، پاش ھەسكردن وتى: ھىچ دەرمانێك نىيە بۆ چاكبوئەو.

وتم: ناخەر ئەزانم بەلام بەلامەووە گوناھە بەم شىوھىە بىمبیتەووە و رۆحى دەرناچیت..

وتى: ئىستە دەرزیەكى بۆ ئەكەم گىانى دەرئەچیت.

دەرزیەكەى بۆ كردو پاش ماومەك گىانى دەرچوو، منیش ئەو دەرزیەم زۆر بەلاو سەھر بو وتم: دكتۆر گىان پێكھاتەى ئەو دەرزیە چى بو وازو ئەو گىاندارەى تۆپاند؟

دكتۆر وتى: ئەو قەدو دەمارەى لە گەلای توتنا ھەمە ئیوہ دەمبىنن و دەمبچىنن بەكار دەمبىنریت بۆ ئەو دەرمانە، واتە ئەو دەرزیە لە توتن دروست دەكړیت و مرۆفیش ناوا دەكوژیت بەلام پونكراوئەووە تا زۆر بە ھىمنى لەناوایان ببات.

ئەم قەسو باسە بوو بە خولیاى مېشكەم پۆژكیان لەسەر زەرعات بوین لەلای خالەم ئەم باسەم باسكرد..

كابرایەكى كرىكار وتى: زۆر راستە ئەو خلتەى دارجگەرەمە بەكەپتە دەمى

۸ . ۴ ھەرگىانلەبەمبىكى خاومن ژەرەو دەكوژیت.. بە تاپەتەى مار. لەنان و چا خواردن

پشوى عەسرا بۆين خالەم رەشمارىكى گەورەى گرت.. وتى: با ئەو گەردارە تاقى بگەينەو وەو
بزانين وايە؟

يەكەك لە كرىكارەكان چو دارجگەرەى پياوئىكى ھىنا كە لە سەرو ئىمەو وە خەرىكى پاراو
كردن بوو، دارجگەرەكان بە چىلگەيەكى بارىك پاگەردەو وە ھەمو خەلگەكان كردە
دەمى مارەكەو .. پاش ماوئەك سەرنجماندا مارەكە كەوتە خۆبادان و ھەئەز ھەئەز،
ھەموى (۱۰) خولەكى نەبرد مارەكە تۆپى..

جا بزانە براى بەرپۆزەم خوشكى جگەرەكىش خۆت بە دورىگەرە لە زيان و ناپەخەتەكانى
جگەرە.

- نەگىرەنەو ژنىك و پياوئىك دەبىتە دەمەبۆلەيان كە خەلگى تىدەگەن ئەمە
كورتەكەيتى:

ژنەكە دەبوت: ئەو پارمەيەى رۆژانە مێردەكەم دەيدات بە جگەرە، منيش بە ھىندەى ئەو
بەرە پارمەى لىوئەردەگرم، لە ماوئەى ئەم سائەدا بوو بە (۱،۷۵۰) دىنارى سويسرى بۆ نمونە،
ئەو ھەمو رۆژى ئەو پارمەيەى بە جگەرە سوتاندو ھىچ سودى نەبوو وە منيش كۆم
كردۆتەو ئىستا باوكى مندا ئەكانەم دەئى: بىدە بە پىوئىستى مائەكە.

منيش ئامادەم بىسوئىنەم يان ئەو مەتا ئەوئىش واز لە سوتاندنى پارمەيەى دەھىننى يان ((لە
جگەرە كىشان)) بەئى پياوئەكە غىرەت گرتى و ئىرادەى خۆى بەھىزكرد و وازى لە جگەرە
كىشان ھىنا.

جگەرە كىشان ئارمەزوى خوارەن كەم دەكاتەو، بۆرى سى و ھەناو وەدە دادەپۆزىنى و
مەرفەھەكان وشك و رەق و قەلخەن و بۆن خەلگە جگەرەو دان زەردو بۆگەن و گىرفان لاواز
دەكات ھاوئى و ھاوکارانى توشى ناپەخەتەى و دەردەسەرى دەكات..

نمونەيەكى زىندەى تر: لەگەل براپەكەم لە پەك مائدا دەزايەن ئىستا ھەردوگەمان جياين..
خاوەن مائ و منداڵ لە تەمەنى شەشى سەرەتاي و قۇناغى ناوئەندى بەتەواوى فىرى
جگەرەكىشان بوو، بەئام منيش لەو كارە دور كەوتەو وە ھەر لە خۆمەو وە ھەزم بە
جگەرەكىشان ناكرد.. لە ناخەو وە مەرفەھەكان بە كىشانى جگەرە ھەست بە فىزو گەورەيى
دەكەن.. بەئام ناكامى خراپ دەبىت.

ئەو رۆژانەيەى لە قۇناغى ناوئەندى و دواناوەندىدا وەرمان دەگرت لە مائەو.. ئەو بە
جگەرەو مەن بە كىتەب خەرجمان ئەكرد.. ئەمە سەر باقى ترسو لەرزى مائەو وە باوكەم.

تەمەنى تا ئىستا ھىناۋە، مەن خاۋىنى كىتىپخانەۋە پىنوس.. ئەۋىش خاۋىنى قورگۈ سىگى خىتاۋىۋ دان زەردى، بەيىنى ۋەھا ھەپە لە كۆكەى ئەۋ بە ئاگادىيىن.

كە دەچىتە مائەكە بۇنى جگەرەۋ دۈكەلۋ تەپلەكى فېلتەراۋى پېشۋازىت دەكات ئەگەر بېرۋاش ئاگەپتەۋ ۋەرە ژورەكەى مەن .. بۇنى خۇش ۋە رەفەى پېر كىتىپى جۇراۋ جۇرۇ زانىيارى بە كەلگى بېمەنەت لە پېشۋازىتايە.. كە ھەمۋىان خۇراكى مېشكەن..

خۋان نەخۋاستە ھەر ھالەتتىكى خراب بېتە پېش دەتۋانىت بە پارەى كىتىبەكان لەۋ قەپىرانى ئابورىيە پىزگارت بېت بەلام ئەۋ كۋا مايەۋ تەندىروستى؟

زۇر لە براۋ خوشكى ئازىز سەربوردەى خۇيان دەگىرپنەۋە كە ھەمۋ ھۆكارەكەى بۇ بىرادەرى خراب دەگىرپنەۋە لە تەمەنى ھەرزەكارىدا كە تۈشۈن. بەلام خۇيان نامادەمى خرابيان ھەپە.. بۇپە ھاۋەلى ھاۋرپى خراب دەكەن.

- باۋكەۋ مام لە تەمەنى مەندالىنەۋە جگەرەكىش بوۋ، ئەۋ سالىنەى مەۋفەكان لە كوردستانى عىراقدا كۆپۈنى خۇراكى ۋەردەگىر بۇ نەگبەتى جۇرەھا پاكەتۋ جگەرەشى لەگەل بوۋ كە ھۆكار بو بۇ بەردەۋامى كەسەكان.

پاش شەپى ئىران عىراقۋ گرانى ئەۋ پاكەتۋ جگەرەنەۋ نەمانى بۇ ماۋەى چەند سالىك ئەمانە ھاتە خەمپالىان كەۋاز لە جگەرە بەيىن.. سوپاس بۇ خوا ئىرادەى بە ھىزكەردن لە سالى ۱۹۸۴ ۋە تا ئەم كاتەش جگەرەمپان نەكىشاۋەۋ چەندەھا تالۋ سوپىرى پۇزگارپىشان چەشتۈۋە بەلام چۆكىان بە جگەرە داداۋەۋ كەم كەمىش ئارەزوۋى دەكەن بەلام بەلئىكىيان داۋە كە گەرەنەۋەى تىانەبېتۋ تەندىروستيان زۇر باشىشە سوپاس بۇ خواۋ مەزدەش بېت لە ھەمۋ كەسانى جگەرەكىش.

- زەمەنىك دۈكاندار بۈم لە ھەمۋ جۇرە پېۋىستى مەۋفۇ گەرەمكە لەلا بوۋ لە ناۋپاندا جگەرە. پاش ماۋمىەك لە پىرسىارۋ ۋەلام ، ۋەلام (جەرام) دەبۈۋ.

ناچار ۋازم لە فرۇشتىنى ھىناۋ بۇ ماۋمىەك .. كىپارەكانم كە ھەندىكىيان جگەرەكىش بوۋن پىيان خۇش بوۋ ھەندىكىيان پىيان ناخۇش بوۋ .. پۇزۇك پەكىكىيان ۋتى: ئەگەر بە ئاسانى دەستەكەۋىت خەلگىش ھىندە بە ئاسانى ئايكىش..بىراۋا بىكەن لە زۇر شتى ترداۋ بابەتى تردا ئەۋ قازانچەم دەستەكەۋت كە لە جگەرەى جاران دەمكەرد.. بەلام بە فرۇشتىنى دىئارامۋ ئاسودە نەبۈم..

دوچار دوكانەكەم لابر دو كۆتايەم بە دوكاندارى ھىنا.. بەلام خۇاى گەورە بە شىۋىمىيەكى
تر پزقت دمدا براى فرۇشيار.. گەر تۆ ئىرادەت بە ھىزىيەت.

مامۇستا شىخ رەمۋى تىمارى وتى: ئەو سالىكى كە لە ناو ھەمو براياندا راگەپەنرا كە
جگەرە بە كىرپىن و فرۇشتىنى بە ھەمو شىۋىمىيەك ھەرامە.. لە گوندەكەى خۇمان لە
تىمارى قەرمداغ بىرپارماندا ئىتر توتن نەكەمىن و وازى لىبەپىننن.. ئەو سالى ھانى ھەمو
خەلگەم دا كە توتن نەكەن و زەمىيەكانيان بىكەن بە تەماتە..

خۇاى گەورە بەرەكەتى خستە كارەكەمان و كاتىك تەماتەى ناۋجەى ئىمە پىگەپى بۆ
خواروۋى عىراق دەرۋى ھەمو پىلا كۆپەكى چوار قات و شەش قاتى سالىنى تر نرخی
دەكرد.. ئىتر لەو سالىۋە ئىمە مائىناۋىمان لە توتن كىردن كىردو زەمىيە جوانەكانمان بە
دەم زىكرو فىكرەم دىكەپنە كشتوكالى ھەلەل و زولال و قازانچى دىنى و دىناپىشمان لىۋى
دەستەكەۋىت.

براى بەرپىزەم ھىوادارم كەمىك ئىرادەم قەناعەتتە لەلادروست بوبى چۈنكە ھەر تەكە
بارانەم بەكەمگىرەن و دىبەنە جۇگەلە ئاۋ دىبەنە پوبارز دىبەنە ئاۋى بەنداۋەكان و كارمباۋ
پوناكى لى دروستەكەرىت بۆ مرۇفەكان.. ئەو ئىرادەكەمەت بىۋىزەنەۋەم زىادى بىكەم
بىتوانە كار لە خەلگىش بىكەپت بۆ وازەپنەن لە جگەرەم بابەتە خراپەكانى كە مرۇفە
توشى لاۋازى و نەخۇشى دەكات.

رۇزىك پىگام كەۋتە دىپەكى بىچۈكى جەند مالى لە خوار چوارتاۋە نىزىك قەلاچۇلانى
كۆن ئەو گوندەش (سامان) بوو. ئەۋەمى زۆر سەرنجى راكىشام جگەرە خۇرىان نەبوو..
تەپلەكى جگەرەشىيان نەبوو ھەر مىۋانىكى جگەرەكىشىش بىچۈپە داپان نەنەكرد..
پىشۋازىيان لىنەنەكرد .

خۇ خەلەتەندەنە .. كە دەرمانى خەم و خەفەت و ئاسودەپى بىت.

چۈن ھەۋل بىدەپن خۇمان لە جگەرەكىشان پزگار بىكەپن؟!

۱. ھەۋلەدان بۆ ئارموزو مەنىەك.

۲. خۇ خەرىك كىردن بە كارىكەۋە (گەپان ، مۇسىقا ، يارى)

۳. سەرنەجەدان و سەردانى دىمەنى ناۋازە.

۴. خەرىك كىردنى دەستەكانت بە كارىكەۋە (گولەبەرۋە خوارەن، موباپىل ،

تەسبىج، خۇپىنەنەۋە.....).

۵. دوركەوتنەۋە لە كەسانى جگەرمكىش..
۶. بىرگىرنەۋە لە ئاكامى خرابى ئەو كارە خرابە بۇ داھاتو.
۷. لەدۋاى سەركەۋتن ھەست بە شانازى و بەختەۋىرى دىگەين.
۸. بىزارنەبون لە ھەلچونە دىرونيەگان، گەيشىنبە بە ئاكامە چاكەكە.
۹. كەم كەم ھىۋاش و ناو بە ناو دەستت پىكردوۋە بە ھەمان شېۋە كۆتايى پىبھىنە،
جگەرمكىش ھىندە بەھىز نىيە خۆت بۇ رانەگىرئ لە ئاستىاۋ ئىرادەت لاۋاز
بىت.. ئىرادەت بەھىز بگە.
۱۰. پەلە نەمگىردن و نەپوخان و وردە بەرنەدان لە ئاكامى كارە جوانەكەت.
- إنشاء الله سەركەۋتو دىمىن لە دوركەوتنەۋە و لە زىيان و خرابەكارى جگەرمكىشان.

مەقامىكى جوان و شايستە

لە كۆمەلگەى كوردەوارىمان لاپەنى ئىمانى و ئىسلامەتى بە زۆرىيەى كارەكەمانەوہ
دىارەو لە دلتا نىمەت بۇ خوايەو لەمبەر خاترى خۆشەويستى خواى بالادەست كارى جوان
ئەنجامدەنرەت لە ژيانى كوردەوارىدا مەرفەكەن زۆر حەز بە بەخىوكردى ئاژەل و
باتال و گيانلەبەرى جوان و كىوى دىمكەن.

ئەم كارەش ئىستا لە ژيان و كۆتايى سەددى پىشكەوتن و ئىنتەرنەت دا خۆى بىنيومتەوہ
لەو كارەش بەخىوكردى (كەو، سەگ، كەنارى، ماسى، بەرخ، مەيمەن، كۆتر، مەيشكى
كوردو جۆرى جياواز و دىمكەن ئاژەلەى رەسەن .....)

هەمو ئەمانە بەھاو نەرخى جياوازيان ھەيە لەلەى كەسەكان بۇ مەبەستى جياواز
بەخىويان دىمكەن خەزەمتيان دىمكەن.. ئىتر ئايا وەك پىويست خەزەمتەكرەن پان نا..
ئەوہ خاوەنەكانيان دىزانن لاپەكىترەوہ ئايا وەك پىويست رادەكرەن و كارىان پىدەكرەت
ئەمەشيان جودايە. كەسانىك لە مائەكانيان جىگەو شۆپنى تاپەمتيان بۇ ديارىكرەن..
بەيى گۆندەنە ھەمو ئارەزوومكانى ئەو گيانلەبەرە، كەو، ئايا رازىت بە ژيانى لارەملى و
دىلى ئا و قەفەس؟! كە رۆزانىك بووہ بە ئازادى لە دىمەنە جوانەكاندا دىتقاسپاند ئاوت
دەخواردەوہ بە دلى خۆت گيات دەخوارد گيانلەبەرى بچوك ژەمە خواردەكانت بو..
بە دلتايەوہ ھەمومان دىزانىن ئەو ژيانە شايستە نىە بەو گيانلەبەرە رۆج سوو و
نازدارە.

ئايا ژيانى ماسى ھەموى بىرتىيە لەو ئا و شوشە چەند سانتىمەترىيەدا و بىروات و بچوئەت و
مەلە بكات؟

بە دلتايى و وەلامى بىگومانەوہ ھەزى دىمكەن بەسەربەستى لە جىگەو رېگەى بىسنوردا
بژىايە.

ئايا بەرپەزەت وەك پىويست ژيانى خۆت مەسۇگەر كەردوہ تا ژيانى ئەو مەسۇگەر بىكەيت
دەمورە بابزانىن پلەو مەقامى كى بە ھۆى گيانلەبەرەنەوہ بەرز دىبىتەوہ ئايا كىش
پلەو مەقامى نەوى دىبىت.. ئالندەكە .. گيانلەبەرەكە شەكوای ھالى خۆى لە مەرفەكە

دەمەك ئازىرگەم دادە (پىرۇز) لە دانىشتىكى سەركانى بۇ ژيانى گۈندەكەى خۇيان باسكرد وتى:

ئەو چەند پۇزۇنكە، دادە خەلاو كۆچى دوايى كىردوومو چۆتە جىگەو پىگەى خۇى، دۈپنى شەو خەوۈكى زۆر سەپىرەم پىومبىنى..

ھەر ئافرىتەو بە شىومبەك لەسەر بەردەمكى سەركانى گۈپيان بۇ قىسەو گىرەنەو خەومەكەى دادە پىرۇز شىكرد بوو، بە گيان پۇخ ئامادەپيان دەنۈند..

ئەرى پۇلە گيان ئەومىندى مەن بىنىم زۆر سەپىرەم بو.. دادە خەلاو لە جىگەو مەقامىكى زۆر جوانو شاپستەدا دانىشتىبوو تا بلىتى پەنگو روخسارى بە ھەبەت بو، لە مەقامىدا ھاتە خوارو لە مەن نىزىك بۆۈم.. مەنىش لە خەونەكەمدا ھەستەم دەكردو دەمزانى كە (دادە خەلاو) لە دىنيا دەرجوۈم.

بەلام بىروام ناكرد لەو شۈپنە خۇشەدەپىت پاش چاك و چۆنىو ئەحوالىپىرسىن وتەم: دادە خەلاو گيان دەزەت چۆنە.. لە دىنيا زۆر مەندوبووت، ئاپا ئەمىرۇ دىلشادى؟

بەپىزىيان وتى: ھەر زۆر بەختىارو دىلشاد ئەمەى مەن بىرەم لىناكردەم پۈيدا ئەمەى ھەمو خەمى مەن بوو زۆر سادەو ساكارىبون.. چۈنكە پەلەى دىندارىم خىراپ نەبو..

لە خەومەكەمدا وتى: ئەو نوپۇزو تاعەتەكەمانەو ئەو ھەمو نىعمەتە جوانانەى لای ئىمەيە تۈانىوتە لەو جىگەپەت نىزىك بىكەتەو؟

وتى: خەپەرسىتى بە ئامادەبونى پۇخ و لاشەو جىزى تاپىتەى ھەپەو خەومەكەى ھەستى پىدەمەكەت خەپەرسىتى پۈالەتو عادەتى بەروبوومى دەك ئەستىرەم دەپايە، ھەمو بە غىلى بە يەكترەبەن و ھىچىشيان بە ھىچيان ناكەن.

پەلەى خەپەرسىتى جىاوازە دادە پىرۇز گيان، ئەو تىشىكى خۇرە لە دىنای پابىردى مەنى دادەو ئىستا خەزورى نىيە، ھەرچى گيانلەبەرو گزۇگىاو خاك و ئاۋ ھەپە ھەرىكەيان بە شىۈمى جىاواز سۈدەمەند دەپىن لىۋەى.. دەپنە مایەى ئەو خۇش گۈزەرانىيە مەنىش يەكەك بوم لەو كەسانەى بەبەردەوامى كارى چاكەو باشە ئەمەمەمدا.

بەلام ھىچيان بە ئەندازەى پارمەتى گيانلەبەرىك مەقامى شىكۈدارى بلىش نەكردەمەو.. ئەۋىش ئەگەر خەزەكەى بۇتى باسكەم ئەمە بوو:

پۇزۇنكە دواى چىشتەنگاۋ بو دواى ھەندىك كارو بارى ئاۋمال دەستەم كىردە كۆكردەمەى

(سېرېز) كەشكە دانانىيان ئەسەر نانە شانە كەو ئامادەى كەم بۇ بەر تىشكى خۇر تا بېيىتە كەشكىكى رەقۇ ناھاب.

ئەو ھەپوانەى مىنى لىدانىشتوم لە دورى چەند ھەنگاۋىكەو كەۋىكەمان ھەبو لە قەفەسدا بو ناو بەناو دەنگى لىۋەدەھات و چىنگە كېكىلى لە قەفەسەكە دەگرد. ناو بەناو سەپرىكى پەكترمان دەگرد، بە سەپىر كەردن و سەرنجەكانى و بە زمانى حال داۋاى خۇراكى دەگرد، مىنىش ھات بە خەيالدا كەشكىكەم بۇ ھەلدايە بەردەمى.. لە قەفەزەكەو مىلى درىز كەردو كۆۋ كەشكەكەى بە چەند دەنوكىك خواردو لە چىنگە كېكى كەوت. بەلارە مىلەو لە قەفەسەكەشدا كوشمەلەى كەرد پاش تەواو بونى كەشكەكە پۇيشتەم بەلەى كارو فرمانى خۇمەو.. لە پۇزى كېشەنەو پىۋانەى سەرمەتەى كارمەنمان.. ئەو دېمەنەپان پىشاندام و پۇچيانەتى ئەو كەو دەو ئەو نىعمەتە جوانە، داۋاى ئەم مەقامەپان بۇ كەردم ..ھىچيان نەبۇنە ماپەى نارەھەتتەم ئەو بوو ھۇى شانازى من و نىتر گەيشتەم خۇش گوزمەرانىەكەو.. كە ئاۋاتم دەخواست زىاتەر پارمەتتەم بەدائە .

بەلئ بەرپەزان خىرو چاكە چەند بە كەمى بزانىت لەلەى خۋاى گەورە بە نرغ و بەھەى جياۋاز سەپىر دەكرىت، زۇركارىش ھەپە گەورمە، بەزۇرى دەزانىت بەلام نىيەتى تيا جياۋازە سەپىر دەكرىت، لە مىزۋوى ژيانى پىۋا چاكاندا بەزمى ھاتنەو بە گيانلەبەراندە زۇر باسكراۋە ھەمۋى دەبىت من و تۋى رېبۋارى سەر ئەم ئەستىرە گەرۋكە بە گەرۋكى و سادىمى ۋەرنەگىرەن.

دەبىت لە كارى جەدىدەپان.. ۋانەزانىن كەس نەماۋە پىۋىستى بە لاپەنى مادى ئەبىت.. خۇ ئەگەر ۋاھاتە بون .. ئەو دىنبايە خەلگانىك ھەن پىۋىستىيان بە خىرو چاكەى نىمە ھەپە بەلام خىرو چاكەپە لە پۇجەماندەكانىيان بە كارىبەننى ئەم پۇزگارو دىنيا گەرىپەو ۋەلاۋىكەردون و من و تۇش ھەمومان لە تۋانا ۋەزىمان زەمكاتى قەسە بىدەپان ئەو كەسانە لە لاپەنى رۋحىيەو پاپەدارىكەپان ۋا مەزانە خەلگى ھەمو تىرو تۇخە بىرۋابكە گەر ھەموشىيان نەپان زۇرپان لاۋازو نەبەكامن لە زۇر لاپەنى ئەدەبى ۋە خەلقى ۋە كۆمەلەپەتى ۋە ۋاۋىزى بۇ پەكتە.. بىرۋا بىكە ھەرچى زۇر ماندە بوو بۇ ماددە دىنباى مادى دىنبايە زۇر لاۋاز دەبىت لە پەلەى باۋەر و دىندارىدا.. دەپىرەبەدە لە كامىيان بىت دەپىرەبەدە بۇ ژيان و ئاپان بە گەرمى بۇ باۋەر و ژيانى نەپراۋەى داۋىي كارىكەپەت .

لە دۋاساتدا ئەو ھەرمودەپەت دەپىنەمەو ياد پىكەتتەو لە دۋو دېمەن و

پیشەوایی مروفاپەتی محمد (صلی اللہ علیہ وسلم) دەفەرموێت: ئاھرمێتیک خرایە دۆزەخەوێ چونکە پشیلەپەکی بەند کرد نەبەشت بەجێتە دەرەوێ و خواردن بۆ خۆی پەیدا بکات لە ئاکامدا پشیلەکە بە برسیتی گیانی سبارد، پیاویک خرایە بەهەشتەوێ بەوێ لە ناو بیرێکدا ئاوی خواردەوێ کاتیک ھاتەوێسەرێ لە دورەوێ چاوی لێبوو (سەگێک) لە تاو تینویمەتی ھائی پەڕێشانەو لوت لە خۆلەوێ دەدات، ئەم پیاوێش دابەزییە ناو بیرەکەوێ پێلاوێکە پێکرد لە ناو بە ددانەکانی گرتی و بە چنگە کرێ ھاتەدەرێ و چەند جارێ ئەمە ی کرد تا گیانلەبەرەکە لە خنکاندن و تینویمەتی پزگارکرد.

لە دوا قسەدا دەلێین ئەگەر ھەز دەکەیت خەڵک و خوات لێپازی بیت نێر لە ھەرچ شوێن و جێگایەکی کاردايت (ئەھلی یا حکومی) با وەک تیشکی خۆر بەسود بیت... با خوشی و چاکە و چاکە خوازی کاری تۆ بیت.. بانییەت لەسەر و ھەمویانەوێ خوا لە خۆ رازیکردن بیت، دلێابە ھەزت لە کاری خێرودەبیت و ھەست بە ئاسودەیی رۆحت ئەکەیت ... کامەرانبین.. خۆی گەورە یارو یاموری ھەمولایەک بیت انشاء اللہ .

چوار مالى ھەزار چۆن دەولەمەندبون؟

دو شەو تىپەرى بو بەسەر يادى مەولودى پيشەواى مرؤفايەتى دا لە پەككە لە شوپنە گشتىيەكان بە نامادەى چەندىن براى بەرپۆزو بە ئەدمب و روگەش و خوین گەرم، دلپەر لە نورى ئەو يادە، لە خزمەت مامۇستاي نازىزو بەرپۆزو خوشەويست (كاك بيشەرەو).. چەندىن بابەت و لايمەنى خەبرى (نيفاق) بەخشىنى بۆ باسکردىن، ئەوى زۆر منى بۆ لاى خۆى و تامو چىزى لايمەنە رۆحىيەكە راکيشا ئەم چەمکە بوو کە : چۆن خىر بکەين؟ بەکى خىرو زەگات و بەرات بىدەين؟ نىمەت و ھەست و نەستمان لە کاردا بىت؟ ئاکامى ئەو خىرو خىراتە چۆن دەبينىتەو؟ ئايا لە دواى پەيفەکانمدا ئارمەزوو دىمکەيت چۆن بىت؟

خۆ زۆر ئاسانە چەند ھەنگاويك بۆ دواوە بنىين و لە خۆ ئامادەکردندا بين بۆ بازدانىكى بە گورو برپىنى چەند مەترىك بۆ گەيشتنى بە لىقايەكى خوشگوزمرانى ئەو لە سەدەى بىستە و پەكدا گوزەر دىمکەين، ئايا سەدەى بىستە کردە تۆوئىكى سەوز بوو لەم سەدە نوپىيەدا بتوانىت بىدرويتەو مالى و حال و دەر و دراوسى و گەدەتى لىتيرکەيت.

رۆژنىك پياوئىكى دانىشتوى پەككە لە دەرەوى ئەم شارە ھاتە لام و داوايکرد چەمكى زەگات و مالى بەخشىن بزانىت ئارمەزوى خىرى ھەبو بۆچەندىن کەس.. بەلام پاش چەند قەسەپەك حەزمکرد ئەم قەسەپەى بۆ بکەم:

+ ئايا لە ناوچەى ئىومدا چەند کەس نەدارە؟؟؟

+ شوگر ھەمويان باشن و ھەندىكىشيان مام ناومەند و چەند گەسىكى كەمیان زۆر حالىيان خراپە.

+ باشە براکەم بپۆرمەو جوان جوان سەرنج بدە بزائە چەندەمیان زۆر موستەحەقى زەمکاتن؟!

پاش ماومى چەند رۇژىك ھاتەومو وتى: دۇنيام مامۇستا گيان چوارمال.. ئەم چوارمالەى لەلاى خۇم ناونوسم كردون زۆر شايستەى خىرو زمكاتن ھىچ شك نابەن.. زۆر لاوازن دۇنيام لە لاوازىدا لەسەرويل نەپۇن.

زۆر باشە ئەو زمكاتەى ھەتە بەشى كەسى ترى لىمەدە.. ھەموى دابەش بىكە بەسەر ئەو چوار مالە زۆر ھەزارمدا..

بابەت كۆن بوو لەلاى من ئەو پۇژگارەنەو ئەو پەمەزانەو ئەو سائە گوزمريان كرد.. پاش سائىكى تر لە ناومرەستى مانگى پەمەزاندا بو، ئەم پياوۋە خاومن دارايىيە ھاتەوۋە لام.. ئەملاولەى ماچكردم.. نەمناسىيەوۋە بەلام خۇى پىنسانەمەوۋە دواى رېزو سوپاس و دوعاى خىرى وتى: مامۇستەى گەنج كورپى دلېر لە نور بە راستى فىرى خىرو چەمكى زمكاتت كردم..

- ئەوۋى پار كردم، پىنموني جەنابتان بو بابۇت باسبەم ئەمسائىش نىەتى ناوا كارىكى ترم ھەيە..

پار ئەو پىگەيەى تۇ بۇت باسكردم بە كارم ھىنا، چوار مالە ھەزارمكە يەكى ۱۲۰۰۰۰ دىنارى سويسرى^۸ يان بەركەوت .. كەواى وت يەكسەر وتم: ماشاء الله ئەومندەت زمكات ھەبوو؟!

بەئى مامۇستا گيان، بەلام ئەوۋى جىگەى دەستخۇشىيە بۇ بەرپىزتان ئەمەيە، ئەم سالى نامەيەكم بۇ ئەو چوار مالە نوسى و داوام لىكردن كە حال و ئەحوالى خۇتانم بۇ بنوسن و تا پارمەتى ئەمسائتان بەدم..

ماليان ناومدان بىت دەتوانم بلەم چەند لاپەرميەك ھەر دوعاى خىرو چاكە خوازى بوو پاشان ھەرچوار يان بەيى ناگادارى يەكتر نوسىبويان (ئەو پارمەيەى پارى تۇ، ئەو زمكاتەى پارى تۇ، ھىندە دەولەمەندى كردين، ھىندە پۇشتەو پەرداخى كردين، ئەمسال لە مالەكەمان زمكات دەردەمكەين، تا لەبەرمكەتى زمكات بىبەش نەبىن..) وتم: ماشاء الله چەند جوان بەرھەمىداوۋە.. ماشاء الله لەو زمكات و نىيەتە.

ئەمە چەمکی زمکاتە، نەک ئەوەی (٢٠) دینار بۆ ٢٠ کەس یان دەکەس دادەنێت، دو ژەم
برسی دەبێتەو. ئەم سالّ باشەو سالی داها تو خراب دەبێتەو پێشەوای مەروفاپەتی
دەفەر مەوێت: کابرایەک ها تە لام و داوای خیری لێکردم منیش کە سەرنجەدا زۆر بە گورو
بەمتین دیاریوو، و تە: ئەتوانیت بچیت لەو کەژو کێو داریبەری بیهێنەو ناو شارو
بەفرۆشە بە پارمەکی پێداوێستی خۆت نامادەبکەیت؟

بە ئیرادەمەکی بەرزەو و تە: نامادەم زۆر حەزیش دەکەم بەلام کەرەسە ی داریبەری و
گواستەویم نییە؟

پێشەوای مەروفاپەتی صلی الله علیه وسلم: هەر خیرا تەورو گوریسی بۆ بۆ نامادەکردو
فەرموی: ئەمە کەرەسە ی کارکردن فەرمو بپۆ بەلای کارتەو..

پاشا مەومەیک پێشەمبەر صلی الله علیه وسلم: پیاوێکە ی بینێو فەرموی: حال و کارو
ژیان چۆنەو چۆن دەگوزەرێت؟

پیاو هەزارمەگە و تە: نیست زۆر باشەو لە پاشەکەوتی خۆم و مال و منداڵم خیریش
دەکەم.

وتەمەکی گەل سینی هەیه دەلێت: ئەگەر هەزارت تێرکرد بە ژەمێک خواردنی ماسی، لە
جیاتی ئەوەی ژەمێک ماسی بدەیت و پاشا مەومەیک تر برسی بۆو قولاپیکی ماسی
گرتنی بدەری و فیزی ماسی گرتنی بکە با خۆی کاری خۆی بکات.

بەکورتی: مەترسە لە مال کەمبۆنەو.. خوا داوێتی و خوا ی گەورەش پەر بەرەکەتی
نەکات.

نېيەتى پاك لە چاوەروانى باراندا..

زۆرجار زۆر سال لە سەرمتای وەرزی باران بارینەوه یا لە کۆتاییەوه باران بارین دواوەکەوێت.

دانیشتوانی ناوچەکانی کوردستان و کوردمواری مەترسییان لێدەنیشت..چەندەها پرسیار لە زاریان دەترازی، چەندین بێرو بۆچونی سەیر بە مێشکیاندا پادەبوری، جارجارەش پەنا دەبەنەبەر قەسە و باسی دور لە سونەتی خوایی و پێغەمبەر و سروشتی ژيان پەکیك دەلی:

- ئەمساڵ باران نەبارێت لە بێرساندا دەرین.
  - جا بۆ ببارێت مەرۆ مێگەل و خەلەو خەرمانەکەم.. چیم هەیه؟
  - جا بۆ نەبارێت سروشت و دیمەنی کوردستان پازاوه دەبێت.
  - ئەی بۆ پازاوه بێت تا خەلکی کاری دوور لە پاسایی خوای تیا پیاده بکەن.
  - خوايه گیان بارانی رەحمت بکەیتە دیاری زەوی.. لەبەر خۆمان نا، لەبەر گزۆ گیاو دارو درەخت.. مارو میروو.. زیندەوهران و بێزمانان.. خوايه گیان داکەیتە لێزەمی باران بۆ فەقیر و هەزاران و لانیەوازان..
  - با منداڵان رۆحیانەت پاکەکان داوا لە خوا بکەن تا بارانی رەحمتی ببارێ.
  - بچن بۆ هەورامان با ئەوانە داوای باران بکەن.
  - با نوێژە بارانە بکەین.. مامۆستا رابەرمانە پێشمان بکەوه.
  - ئەبەرۆ ئێمەش نوێژە بارانە بکەین.. جا کە بانوی مأل چی لەسەرە..
- لە کۆتایی ئەم چەند دێرۆ سەرنج و بۆ جۆنانەوه دەلێم:
- نایا بۆچی ئەم کارو گفتارانەش ئەنجام دەدەین بەلام باران نابارێت؟
- گەر دەرمانێت شارمزا بیت لە حیکمەتی باران نەبارین لە وەرزو کات و ساتی خۆیدا و مەرە جاوودل و هەست و هۆشت لە گەلما بەرێکەو یا شۆر بێتەوه بۆ رابردوو تا گوزەریك بۆ لای کۆچکردو مەلا (مستەفای کەناروی) بکەین.

جى ھىناۋەتە سەر ئەرەزى ۋاقىق بېرپەز كاك قادىرى مەلا مستەھەي كەناروئ دەئىت:
سال درەنگى كەرد خەلگى لە چاۋمېروانى باراندا دەزىيان ھەئسان و دانىشتىيان ھەمو كۆپو
كۆيۈنەۋمىيەكەيان تەنھا باس بوو لە نە بارىنى باران و خەمىكى زۆر دايگرتىبون. زۆر
نارەھەت زىيان و پۇژگارمەكانىيان دەگوزمەند.

زۆر داۋاكارى بارانىيان كەرد.. دوعاۋا پارانەۋمىيان زۆر دەكەرد لە كات و ناكات و ساتەكانى
ناسكىدا.. بەئام ھەور بەرى ئاسمانى ناگرت كەس ئومىدى ئەۋمى ناكەرد باران بىبارى..
ھەۋلەكان بەردەۋام بون بەئام ئاكام نەبارى..
خەلگەكە بە كەردارو گەفتار سەلماندىيان كە ھەمو بىي رەھمەت و يارمەتى خوا نازىن و
نايىت..

پۇژىك خەلگى گوند زۆرىيان بۇ باۋكەم ھانى كە دەيىت (نويۇزە بارانە) بىكەين تا بارانى
پەرخىرو بەرەكەت و جۋانىمان بۇ بىبارى، مامۇستا لە ۋەئامدا ۋتى:
داۋاكەر لە پەرومەردگار دەكەن كە خىرو بەرەكەت و باران بىبارى بەئام جىيىتان بۇ
ئامادەكەردە؟! تەنھا قەسەۋ ھىچى تر ئەي كۋا كەردەۋە ئادابى داۋاكەردى باران بارىن!
خەلگەكە زۆر لە عىشق و دىدارى باراندا چاۋمېروانىيان كەرد بو ماندو شەكەت و تىيان:
مامۇستا جىيەكەين.. جىمان دەسەلاتە.. ئىمە نەزان و تۇ پابەر.. فرىامان بىكەۋە.. تا پەزگار
بىن لەم دەردەسەرىيە..

مامۇستا ۋتى: ئايا ھەرچىكەم ۋت گۈپرايەئىم دەكەن؟
پەش سېي گوند ۋتى: جا مامۇستا گىيان ھەرچىكەت ھەرمو بىي گۈپرايەئىمان كەردى و
كەم تەرخەمىمان نەۋانەۋە.
مامۇستا: ئەم جارە زۆر جىياۋاترە لە جارەكانى تر.

ھەمويان و تىيان: ئامادەين ھەرچى دەئىت.. تەنھا تۇ خىرو خۇشى ئىمەت ئەۋى.
مەلا مستەھە دۋاى تۇژىك تىپرامان ۋتى: دەمەۋى ئەمەشەۋ ھەرچى تەكالىفى شەرىعى
لەسەرە لە پىياۋان لە مزگەۋت كۆيىتەۋەۋ دۋانەكەۋىت.
بەئە دۋاى نويۇزى خەۋتەن ھەرچى داربەدەستى گوندە لە مزگەۋت چاۋمېروانى ۋتەۋ
فەرمانى مامۇستا بون..

مامۇستا يەك چاۋى بەناۋدا گىپران.. ھەمويان ئادەمبۈۋن.. دۋاى سوپاس و ستاپىشى

برايانى نازىزم كۆبونەومو ئامادىبونى ھەموتان لەم جىگەو شوپنە پىرۆزەدا بۇ كارىكى گىرنگە گەر بەدەمىيەو ھەچىن و خەمى نەخۆين مەترسى گەورەى لىدەكەوئىتەو.. ئەوئىش ووشكە سالىيە بۇ درىژە نەكېشانى ئەو پووداومو تورمەنبونى خەو گەورە و سەر كەوتنەمان لەم تاقىكرەنەومىيەدا دەبىت گۆپرايەلى داواكارىيەكانەم بىن، دەبىت بەئىن بىدەن كە بەگەرمىيەو ھاوکارىم دەكەن و خاوخلىچكى ناكەن..

ھەمو بەئىنياندا بە كەردەو بەجۆش و خرۆشەو بە مالو گيان ئامادەن.. دئىاش بون ناپان زانى داواكارىيەكان چىيە، بەلام لەكارو كەردەوى مامۇستا دئىابون بۆيە بەئىنياندا مامۇستا مستەفا وتى: ھەمو پىاوان دەبىت بەئىن بىدەن كەم تەرخەمى لە نوپزە ھەرمەكاندا نەكەن لە ھەر جىگەيەك كاتى بانگ ھات نوپزەكان ئەنجام بىدەن ھەمو رازىن؟! دانىشتەن بەپەرۆشەو وتىان: رازىن..

پۆزى پىنج شەمە ھەموتان بەپۆزوبىن كە پۆزى سوننەتە ئىوارەكەى دوعاى زۆر بىكەن. ھەمو ئامادەن بەئى بەسەر چاۋ.

براياى چۈنكە ھەمو بەيەكەو دەژىن بىگومان ھەقمان كەوتۆتە لاي يەكت، لەم جىگەيە ناچىنە دەر تاگەردنى يەكت نازا نەكەين، گەر شتى مالىيە دەبىت تاسبەينى ئەم كاتانە درابىتەو، دئان لەناستى يەكت پاك بوبىتەو... رازىن؟! بەئى ھەمو رازىن..

وەك پۆزى جەژن ئەملاولاي يەكتريان ماچكردو بەدئىكى سافەو گەردنى يەكياى نازادكرد.. مامۇستا چەندىن وتەى جوان و ھىنانەو بەلگەى شەرى بۇ باسكردن..

براياى دەبىت خوشكان و خىزانەكانتان بەھەمان شىو ھەموتان ئامادەن ئاپا رازىن.. بەئى بەسەرچاۋ ئىمەش ھەمو خوشك و براين و پارىزگارى نەركى سەرنامانە.

بۇ ئىوارەى داھاتو دواى نوپزى خەوتەن خوشكان و دايكان لە مزگەوت ئامادەن.. مامۇستا چەندىن بابەت و بەلگەى شەرى و پۆلى ئافەرتى لەتەك پىاودا بۇ باسكردن (مەلئەك بە يەك بال ئافەرتى).

ھەمو گەردنى يەكتريان نازاكرد بەلام مامۇستا وتى: ئەبىت گەردنى پىاۋو مىردو براكانتان نازاكەن.. نابىت كەستان ھەقتان لاي كەستان مابىت..

بەپەزەكەم.. مەرفى سالانى رابەردو پاك و بىگەردو ھەستى ئاپنى لەكارو كەردەمىياندا پەنگىدەبۆو.. بونى مامۇستايەك لەگەندەكە نىشانەى ئەو پەرى پىشكەوتەن بوو.

بۇ بەيەنى مىندالان بۈكە بەبارنىيان سازدا لە مەراسىمىكىدا ھەرچيان زانى بەدنيا
بېگەردمكەى خۇيان و داواكارى پازو نيازى خەلگى وتيان و نوواندىيان.

ھەپاران و مەپاران ياخو داكاتە باران

بۇ فەقىرو ھەزاران

بۈكە بە بىسارائى سەعاتى جارانى

ئاوى بن دىغلانى ھەپاران و مەپاران

ياخو داكاتە باران بۇ فەقىرو ھەزاران

چالى گەنەم پې بېي گۈلى گەنەم خېرىبېي

ھەپاران و مەپاران ياخو داكاتە باران

بۇ ئىمەو بۇ ھەزاران

مىندالان لە گۈيزو خورماو دانەوئەو نوقلۇ پارە پېر گېرفانىيان بو، ھەموشيان لە ئاو
ھەلگىشان، پىياوان و ژنانى گوند ئىوارە مانگى رەمەزان ئاسا بە دەمى پېر دوعاى خېرەو
پۇژويان شكاند گەس بېقرمانى نەکرد.

بۇ نىومرۇى دواى ھەينى و دوعاو پارانەووى زۇرو بە ئامادەبونى ھەمويان چۈنەو مال و
نانى نىومرۇيان خوارد.. باران ھەر نەبارى ھەر نەبارى.

مامۇستا بۇ جارىكىتر خەلگى ھەمو كۆكرەو پېي پگەيانىدن.. كى لە توانايدا ھەپە
نازەلئىكباتە خېر بەينى و لە گەلما نا بىت.. كى لە توانايدا نىيە با خۇى ئامادە بىئەمە
خېرىكە بۇ ھەموانە..(ئەزىران مېوگەر سالانە بېپىرى بۇ سالى داھاتوى زياتر تىرى
دەدات.. خېر تا زياترى لېبگەين زياتر زىاد دىمكات و دىبىتە لابرەنى بەلاو ناپرەھەتى).

مەلا مستەفا لە ئاوايى دىمرچو بۇ نۆيزە بارانەو سىرپىنى ھەپوانەكەى، خەلگى كە
مەلايان بەم شېومىيە بىنى ھەرگەسەو لە ئاستى خۇيەو ئامادە بو ھەندىكىيان بە دەستى
بەتال و ھەندىكىيان بە سەرىك (بىزن و مەرو نۆبەن جوانەگا...) بەرمو پىشتى ئاوايى
كەناروى رۇيشتن.. ئاى لەو دېمەنە نىمانىەو ئاى لەو دىرونە پاگزەو بۇ خواو مەرو
ژيانە.. بىنىتتىكى پاكەو نۆيزە بارانەيان ئەنجامداو پاش دوعاو پارانەووى تاپبەت..
مامۇستا قۇلى ھەلمايى و نىەتى لىھانى و ھەپوانى خۇى كىردە خېرىباران بارىن
ھەرگەسەو لە ئاستى خۇيەو خېرى خۇى كىرد، ھەمو نازەلەكانيان كەولگەرد. گۆشتەكەى

پارچە پارچە كرا.. ھەورى رەش بەرى ئاسمانى ئەو ئاۋچەپەي گىرت. لە خۇشياندا خەلگى ھەمو خۇشى لە پوخسارىيان دەبارى باران وردە وردە داپكرد.. مامۇستا وتى: رەحمەتى خواتان لىبىت كەس بۇ بىن دارو پاسار نەپوات.. باھەمو لە باراندا بخوسىين.

كەس دەست ھەئەنگىرئ خۇاى گەورە دوعاۋ نزاۋ خىرمەكەي لىقبولگىردىن.. گۆشتى ھەپوانەكە پارچە پارچە كرا خۇيىن ۋ ئاۋى باران تىكەل بۈۋ پەلى گەرما نزم بۆۋە.. خەلگەكە بەتەۋاى ھىلاك بون، ھەر مائەۋ بەزىادەۋە بەشە گۆشتى خىرى خۇى بەرگەوت. ئەۋەدى زىاد بو داپانە كورپكى گەنجى بە توانا.. سوارى وولاغىكيان كوردورەۋانەى گوندىكى دراوسىيان كرد، بە مەبەستى بەشدارى بون ئەو خىرو خۇشپىيەدا. ھەمو بەخۇشىۋ شادى لە كۆكردنەۋەۋە پاككردنەۋەى ئەو ئاۋەدەبەشدارىبون، ئەو كەسە بەرپىزى گۆشتەكەي برد بۇ دىكەي ھاوسىيان گەراپەۋە.. مامۇستا پەرسى: خىر بوۋوۋ زوو گەراپەتەۋە؟

كورە لاۋ: مامۇستا گيان لە نىۋەى رېگا پياۋىكى ئەو گوندەم توشبو ئەۋانپىش نىمە ئاسا ھەستاۋن بە خىرو خۇشى بۇ (بارانى رەحمەت) بەشى ئىمەيان ئاردوۋە، ئىمەش بەشى خۇمان ئاردوۋە، لە رېگا گۆرپەمانەۋە ھاتمەۋە.

مامۇستا بە بىستنى ئەم وتانە ھرمىسكى خۇشىۋ دىلۋى باران بەرپىشى پىرۋزىا جۆگەلەپان بەست پاشان وتى: سوپىند بىت ناپەتەۋە ئاۋ دى برۋ بىدە بە خەلگى گوندىكى تر تا نەپكەپتە خىر نەپەپتەۋە ئەو ئىۋارمىە مال نەبو بۇن ۋ ھالاۋى گۆشتى كولاۋو برزاۋ لە مالىانەۋە تىكەل بە باران نەبوبيت.

خۇپنەرى ئازىز.. گەر وىستمان خۇاى گەورە دەرگى سۆزۈ رەھىمان لىبكاتەۋە دەپىت نىمەتەكان يەكبن، لاشەۋ ناخ خاۋىن بىن داۋاۋ سۆز بىتە نەرزى ۋاق ئەۋ كاتە خۇاى بالا دەست دەرگى خۇپمان بۇ دەكاتەۋە.. پىغەمبەرى گەۋرەھىمان (درودى خۇاى لەسەر بىت) دەفەرموئىت: (انما الأعمال بالنيات وانما لكل امرء ما نوى...) يان (من لا يرحم الناس لا يرحم الله). منىش لە چاۋمپۋانى بارانى پىر خۇشىدام بۇ ئەم زەۋىپە وشكەۋ گزۋگىۋاۋ زىندەموران خۋاپە گيان لە خۇشپىيەكانى ئەرزو ئاسمان بىپەشمان نەكەپت امين... امين. الحمد لله رب العالمين.

خيزانىكى بەخشندە

لەم ھەناسەى بەختەومرپىيەدا ئەم خىزانە خىرخوازە باسدەكەم بۇ بەرپىزتان كە چۆن خۆى راھىتاوہ لەسەر بەخشىن.. كە چۆن خىزانەكەى ھىرى بەخشىن كىردوہ، كە چۆن منداڵە ناسك و نازدارەكانى بە پارەى ھەلەل و بە شىومى جوان ئاداب داداومىيە چەمكە پىر واتا جوانەكانى بەخشىن .. ھىوادارم جاويان لىبەكەين و ئىمەش كارى جدى بۇ بگەين.

ئەوہ چەند پۇژىكە لەم لاو لا بانگەشە دەكرىت بۇ خىرو خىرخوازى ئەو من و تۆ پەنگە بە خەيالماندا نەھاتىيەت ھەستو وىژدانى نەجولانلىبين بەلام ناخو ھەستو بىرى ئەم خىزانەى ھەژاند.. ئاى بەخشندەى.. ئاى خۆشە كەسيك دلخۆش بگەى كە چاومپىي خىرە و سوپاس گوزارە.

براپەك لەگەل ھاوسەرمكەى دوو منداالى بچوكى نازداريان پىيو ھاتن بەرەو سىندوقى بەخشىن من سەرنجەم دەدان.. من لە ھەندىك كەس ورد دەبومەوہ سەرنجيان پادەكىشام، ئەمەش پەكەك بو لەو دىمەنانە..

پىاومكە چوہ سەرسىندوقى خىرو چى لە تواناو گىرفانىدا ھەبو بەخشى، ھاوسەرمكەى لەلەپەكى ترەوہ چوہ لاى سىندوقى ئافرىتان شتى زۆر جوانو دەگەمنى خۆى بەخشى، ئەو كەسەى كە لەسەر سىندوقەكە بوو سەرسام بو وتى: دادە گيان پەكجار خۆت مەخەرە نارەھەتەوہ، ئەى چى بۇ خۆت؟ خۆ پەنگە ئەو كەسەى سىندوقەكەى بۇ دانراوہ تەنھا مەبەستى جولاندىنى لایەنى بەخشىنى من و تۆ بوبىت ئافرىتە خوا پەرسىتەكە وتى: من بە ئىوہى نادەم من بە خواپەكى دەدەم كە دەيناسم و دەپپەرسىتم من بە خواى بەخشندەى دەپەخشم.

لەو لاوہ دوو منداڵە نازدارەكەيان ھاتنە سەرمىزى نەزىك سىندوقەكەوہ پەكى عەلاگەپەكى پەشيان پىيو زۆر لەسەر خۆو بە جوانى كىرەيانەوہ پەكى دەغىلەپەكى بچوكى خۇيان پى بوو ئەو پەشيان كىردەوہو ھەلىان رشتە سەرمىزەكە.. ئاخىر بەرپىزان

مىندال دىغىلەي زۆر لاخۇشەويستە بە دل و گيان لە دەمى خۆي دەگرىتەو دەو دەپخاتە ناو ئەو سىندوقە بچوگەو.

پاش ژمارەکردنى، ژمارەمان پەگى ٤٠٠ دىنارى سويسرى بوو ئەو دەمى سەرنجى منى زۆر پاكىشا ئەو دوو مىندالە جوان و نازدارو ھەست ناسكە بون كە دواي دوركەوتنەو لە مېزەكە ھىچ ناوړىكيان بۆ پارەكەو دىغىلەكەيان نەداپەو.

مىندال تاپەتمەندى پەموشت و پەموشى و مەھابە كەشتىكى خۆش بویت گەر دايتى و پەويشت ناوړىكى بۆ دەماتەو.. دلى لەلای ئەو كەرسەو شتەپە كەداو پەتەي بە تۆ بەلام ئەم دو مىندالەي ھىندە جوان پەروەردەكرابون كە زۆر سادە و ساكاربون.

پارەكەيان بەخشى و بېريان لە لەدەستچونيان نەكردەو.

ئىمە ئەمە پەخىر دىكەين دەبەخشىن بەلام بە بىگار بە نارەھەت بە ناخۆشى دەزانين.. لەو لاشەو بەرەپەكى زۆرت دەستدەكەوتە لە پەگەي كارتى موبایل و كەرسەي سەردەمى نوپەو خەرجى دىكەيت ھەر بەخۆشت نازانى و سادەو ساكارە بەلاتەو..

ئەزىمەت نەبىت ھىندەمەدەرە گەشت و سەپران و كەرسەي كات بە فەپۇدان نىو ئەو مىندە بىكەرە خىرو بەسەر پەكەو بەدە دەستى كەسەك كە چاوەپەي خىرو خىراتە..

لە كەرسەپەگەيش بېەخشەكە خۆت خۆشت دەوتە كەرسەپەك بەدەرە خەلگى كە لە خۆت زىادەنەبىت و جىگەي گرتەبىت واتە (تاقەمە قەنەفەو بۆفۇ و پەخەر) دەدەپتە كەسەك كە لەلای خۆت جىگەي گرتەو زىادە..

ھىوادارم لە بەھاو نەرخى بە خەشىن گەشتەبىن و بتوانين ھەنگاوى خىرى بۆ بنىين ناگامان لە كەسانى پەيش خۆمانەو بەت تەماشاي زىانى داھاتوش بىكەين سەنگەين بىن انشاء اللہ.

يېغەمبەر ﷺ لە خەوى بېخودى شاعىردا

مامۇستا مەلا مەحمود بېخود (۱۲۹۸ - ۱۳۷۵ك) دەئىت: شەوئىكان لە خوشەوېستى سەردارى مەرفايەتى دەستەم كرده دانان و نوسىنەوې قەصيدەك كە بۇ ئەوزاتە دەرياي مەحبەتى شەپۇل دەدات لە ناخەدا زۆرم وشەى جوان و پەر واتام بە دوایەكدا پېزكرد... بەلام ماندو بون و كەم كەرسەى و سەرىشە نەپەشت قەصيدەكە بېنەمە پايان ھەروا بە قامىش و مەرمەكەب و كاغەزمە خستەم زۆر سەرم و نوستەم... بۇ بەيانى جومە سەرم ھەوزى بۇ گرتنى دەست نوپز بەرەحمەت بېت مامۇستا عبداللە لەزور سەرمەو وەستاو ھەرموى (بېخود... پېم بلى ئەمشەو چیت كردد... چ كاریكت ئەنجامداو زۆر خیر بوبى...))

منیش سەرم ھەتاو سەرم بەرد ھېچەم شك نەبرد كەشایستەى وەلامەكەى بەرپەزىان بېت بۆیە لەوەلامیا ھەرمەم كردد: قوربان ھېچ كاریكەم نەكردووە... بۇ دەپرسى بەرپەزىان دووبارەى كرددووە: باش بېر بەكەرمەو بەزانە چ كاریكت كرددووە زۆر خیر بوە ئەو كاتە بېرم لە قەصيدەكە كرددووە و وتم: قوربان ئەم شەو قەصيدەكەم لە خوشەوېستى پەسولى نازدار دانا..

قەسەكەم تەواو نەكرد بەرپەزىان ھەرموویان: بەلام قەصيدەكەت تەواو نەكرد... وانىە...)) سەرم سوپەما.. ئەم چۆن ئەزانى ئەمە تەنھا نەئىنى نیوان خۆم خەوى كەورمىە...)) بەلى بەرپەست و دروستى وتم:

قوربان سەرم ژانى دەكرد... ھىلاك و شەكەت... نەمتوانى كۆتایى پېبەنەم... ھەرموویان: تەواو... ئەمە ناوەرۆكى خەومەكەى.. پاشان بەرپەزىان وتیان: ئەمشەو لەخەوما تۆ بېخود لەچۆنەوانىەكدا وەستاوبى وردە وردە ھەنگاوت دەنا بەرمە كەسەك ئەویش وردە وردە ھەنگاوى دەنا بەرمە تۆ كەنزىك بۆو بەنورى جەمالى و ھەمىنەت و ھەمىبەت زانیم ئەمە رەسول اللەىە زۆر لەمەكتر نەزىك بونەووە... ھەر ئەوئەندەى مابو دەست بەكەنە مىلى يەك

بەلام تۆ وىستاتىت و ئەوېش وىستا.. ھەنگاومكان كۆتاپيان ھاتو منىش خۆزگەم دەخواست بگەنە ئامىزى يەكتر بەلام ئەو لەنامىز گرتنە دروست نەبو.. خەبەرم بۆۋە.. ئاى بېخود خۆزگە قەصيدەگەت تەواو ئەكرد ئەوسا لەخەنەگەمدا لەنامىزى خۆشەويستى خۆشەويستىرەن كەسى سەرزەويدا ئەمبىنىتەۋە.. خەۋەكەى راي چلەكاندم بۆيە دواى نوپۇزى بەيانى دانىشتەم قەصيدەگەم تەواو كرد، ئىستا ئەو موناجات و قەصيدەمە زياتر لە (۶) لاپەرەى دىوانەكەى گرتۋتەۋە. لەكۆتايدا بەرپۇزى خويۇنەر بەھەمو لاپەكمان خۆشەويستى ئەو زاتە لەدلمان بىز نەكەپن ھەول و ماندو بون بكىشىن.. دىنبايە خواى گەورەو رەسولى نازدار خۇشحالە بەھەمو كارىكى جوانو بەھەياو بەئەدەب.. بابە ئەدەب كارى جوان ئەنجام بىدەپن و پەيمان تازە بگەپنەۋە لەسەر دېندارى و خواپەرستى إنشاء الله.

چاکە بکەو بیدە بەدەم ئاوەو...

ئەو شەڕی نیوان ئێران عێراق کە بەی هێج ئامانجی هەلگیرساو بەی هێج نومیو ئامانجی دوای هەشت ساڵ مەینەتی کۆتایی هات تەنها ئانارامی و خەم و خەفەت و دلگرانی و گاولکاری هێنایە بونەو، مەرفەهەکان لەم سەری عێراق تا ئەو سەری وڵات شەژان و نەگبەتی بەشیان بوو، بەلام پەڕی گەشی مەرفەهەتی لە سایە (باوە) دەو زۆری جەر پشکی شیری دەدایە مەرفەهەکان کە هەموو کات لە وێزانی زیندودا دور لە پەڕەز پەرسی و شکاندنێ سنوری سیاسی کاری خۆی دەکردنەگەری جەنگ نا ئارامی هەلگیرسان دێهاتەکانی سنوری گاول بون و عێراق هەموو دێهاتە سنورییەکانی داگرت بۆ ناوشارو کۆمەلگە زۆرمەلیکان..

زۆر لە دێهاتی تر کە جێگە مەترسی نەبوون مانەو، لەو گوندانەش کە ئەم پەڕەو واقعییە تیا پەڕەو گوندی (سیرەمێرگ) ی بناری ئەزەری بە دیوی چوارتادا بوو، کە کاک (حمە پەشە) بۆمان دەدۆی دەتێت:

خەزمەتکەرمان لەو گوندە چەند مەلێدا دەژیا ناوی (کاکە حمە) بوو.

ئێوارە زستانێکی تەم و توش روی لە ناوچەکەمان کرد بوو، مەڕو مەلەتەکەم تاقەت کردو شوگەر هاتە پێش نزیک بانگی خەوتنان بۆو لە دوری دیکەمانەو تارمایی پیاویک دەرکەوت لەناو بەفرەکەدا کەبەرەو من دەهات.. پاش چەند خولەکی هاتە بەردەستم و بەعەرەبی قەسە کرد لە کورتە قەسەکانیدا وا دیار بوو کە سەربازەو بە نیازە بگەرێتەو (رەبایەکە) کە لەسەر شاخی ئەزەری بوو، ئەم داماو لە مۆلەتی سەربازی هاتبۆو (ئیشاکە) لە خوار دیکەو دایبەزانلێبو.

ورە وەرە بەفرەو باو گەردەلول دەستی پێکرد لە پاهێ خوادا هێنامە مەلەو ئەو شەو دالەم داو خواردنی باشمان دا یی.. لە سەرماو پەقونەو پزگاری بوو بۆبەیانێ دنیا

شەبەقی دابو.. نان و چایی خواردو دواى سوپاسى زۆرو بێبايان وىستى سەرکەوتىت بۆ سەر ئەزمى لە پوکارى نسیو بەلام حەزم کرد بیاوێتیهکەم کامل بێت...

ولاغیكى بەرزەم هیناو سوارم کرد .. کۆرە گەورەکەم بۆ شارمزاى پێگە لە گەتیا بەرێ کەوت، ئەم کارە زۆر سادەو ساکار بو بە نىسبەت ئێمەى گوندنشینەو، بەلام لە تەرازوى نیلاھیدا سەنگى زۆربو شەپ درێژى گیشا ... ھەمو ئەم بەرو بەرى چەمى قەلاجۆلان لە دورترین گوندەو تا سەرى ئەزمى بە (کۆمەلگا نەشینەو) خاپور کران و خەلکەکەى ھاتنە کۆمەلگەى بازبان و نەسرو باریکەو شانەدمرى و ھەلەبجەى تازمو کانى شەپتانو... زۆر لە خەلگى خوێدوشتیان گۆرا ھەندیکیشیان لەسەر زەمەنى خۆیان مانەو کاکە ھەمە ھەندى ولاغ و مەرو مالأتى خۆى و خەلگى تر دەبات بۆ قەسابخانەکانى شارى موسل و دەفرۆشیت بە سى ھەزار دینارى سوپىسرى و پارمە دەخاتە باخەلى و قایمى ئەکات و جوان ئەپشارپتەو بەدلى خۆشەو ئەگەرپتەو لە زالگەى (کەرکوک - ھەولێر) دايدەگرن و پاش پشکین و لیوردبونەو پارمەى ئەدۆزنەو، بەجل و بەرگى کوردپەو زۆر رقیان لێى ھەلەستى و لە بیانو دەرپێن، پارمەى لێدەستین و چینیکی باشى دەکوێن ئەلێن: ئەو پارمە بۆ (مخەرب) ئەبەى لەو بەر سورى ھەتاوہ راپانگرتەو کەلەبچەیان کردە دەستەو لە پشەو ھەرکەسیکیان لە ئەندامانى سەپتەرمە بەلاما ئەرۆشت شەقیكى تێھەلەدام، ئەم داماوہ زۆر بێتاقەت نارەحەت ئەبێ... مالەکەى رۆشت.. ھاگا سەرىشى رۆشت، بەتەپاوتل خۆ نزیك ئەکاتەو لە زورى ھەرمەسەکان چەند قەسەک ئەکات کە ھەموى پارانەو ئەبێ بەلام گوێى لێناگرن و بێسود ئەبێت. نالەم کاتەدا کوردێكى ئاوا بەو پارمەو بەردەست جەندرمەکانى بەعس بکەوت، ئاشکرایە بە ناسانى وازى لێناھێنن.

ناچار زۆر ئەپارپتەو ھاوارى خواى گەورە ئەکات، دلى غەریبى، غوربەت ئەیگرئ تەنھا خواى گەورە ناگادارە بەم نارەحەتیەىکە لە سەربازەکان دێتە دەرەو بەرمو لای ئەجێت لەبەردەمیا دا ئەنیشى و ئەلێ: کاکە تینوت نییە؟ گەرمات نییە؟

ئەمیش بە لاوازی ئەلێ: جا دەسەلاتم چییە!

سەربازەکە ئەلێ: مژدەپەکت بەمى ھەر ئیستا خۆت ئامادەیکە!

وامزانى بۆ بەربون و گەرانەومە.. بەلام وتی:

خۆت نامادەمبکە بۆ سەجەن و ھەینە کەرکوک، کەواى وت بەتەواوى ھیوا بپراو بوم کە ئیتەر شارو مائ و مندال و خزمان نابینمەووە سەربازمەکە چووە ژورووە.

منیش لەو سورە ھەتاووە لەو گەرمایەدا سەرم بۆ ئاسمان ھەلپری و تا توانیم لە پەرورەدگار پارامەووە ... لالامەووە کەبێت بە ھانامەووە.. بەلام لە رەحمەتی خوا ناویمێد نەبوم، دوام کرد دوام پارانەووە بە دل چەند سەعات گوزەری کرد وامدەزانی پۆزگارن..

سەیارمەکی (جیب قیادەى وان) بەلامدا پۆشت و چەند سەیارمەکی بەدواوە بوو، من تەماشام نەکردو و نەوانیش تەماشایان نەکردم..

لە پێ جیب قیادەمە بەگێکی دانائو پاشەو پاش گەراپە دواوە لە ناستی من ئەفسەرێکی پلەدارى بالە بەرزى قیافەریک دابەزى بە پۆستائى سورو نەوت شجاعەووە چەند ئەستێرمەك لەسەر شان.. کە ئەم دیمەنەم بینی لە دلى خۆمدا وتم: ھەمە تەواو مەرگ بوو مێوانت .. ئەمە بارت ئەکات بۆ ھەینە کەرکوک..

حیمایەکانى بەو ناویدا بلأوبونەووە بەرەو لای من ھات، ھەر ھەنگاوى لێدانى دڵم زیادى دمکرد دارمەکی دەستی خستە ژێر چەناگەم و سەری بەرز کردمەووە چەند چەرکەمەك تێپەوانیم.. پشٹی تێکردم و پۆشتە ناو ژورى زالگەکەووە بەدارمەکی دەستی ھەمو سەربازمەکانى داپاچى داواى کلێلى کەلەبچەکەى کرد..بە دەستی خۆى کەلەبچەکەى کردووە، وتی:

ئەم پیاوتمان بۆ لەم گەرمایەدا پراگرتووە.. چ تاوانیکی کردووە.

وتیان: گەورەم ئەو پاری (مخربى) پێیەو گرتومانە.

وتی: شتى وانیه گوا پارمەکی پارمەکیان دایە دەستى و پارمەکی دایەو دەستم

تا ئەو کاتە ھەر بە گالتەم ئەزانى دەستى گرتەم و لەبەر تەنکیەکە دەستو دەم و چاوم شت و ئاوى ساردى دامى و لەگەل خۆى سوارى کردم

لە دلى خۆما بە خۆم ئەوت یان بۆ ھەینە کەرکوک.. یان بۆ گەرانەووە..

لە پێگە کابرای ئەفسەر وتی: نامناسى؟؟

وتم: راستت ئەوى نەبەخوا. وتی: باش بیربکەرەووە.. باش بیربکەرەووە چ خیریکت

کردووە! ھەرچەندە بیرم کردووە ئەو چاکەپەى زیاتر لە ١٠سالەم بیرنەکەوتەووە..

چوزانم.. ھەزار خراپەو چاکەم ھەبو.. بەلام لەرەحمى خوا ناویمێدەبوم..ئەمە ئەو

سەربازە دامامبوگەكانى خۇي پېش زياتر لە دە سال ئەم چاكەيەم لەگەل كرىبو، لەمردن و رەق بونەوہ پزگارم كرىبونەويش پلەدار بو بەلام من نامناسى، لەم ماوى شەرى ئىران، عىراقەدا پلەوپايەى بەرزبويۇوہ مەداليای نازايەتى-(نسوط الشجاعه) وەرگرتبو.. كەس دەستى نەنەھينايە پڭەى ، خۇشى كەوتە دئەوہ، دواى تۆزىك پۇشتن وتى: بۇ كوئ ئەجى؟ لەكوئ بوى؟ وتم: ئەمەوئ بگەرپمەوہ بۇ سلىمانى، لەموسل بوم. وتى:ھىچ قسەى تيا مەكە.. ئەمشەو ميوانى من ئەبى و بەيانى خۇم تا دەرگای مائەوہ بەم جىيە ئەتگەيەنم، بەخۇشخالىيەوہ وتم: مالتان ناومدان بىت زۇر سوپاس بۇ خواو زۇر سوپاس بۇ بەرپزت لەمردن پزگارت كردم زۇر ھەولەدا.. پازى نەبوم.. ناچار گەياندىمە ((نەقلىياتى كەركوك)) و سواری سەيارەى سلىمانى بوو.. حىمايەكانى خۇي لەگەل سەيارەكەمدا نارد تالەشارى كەركوك دەرچوم..ئەمە وانەو پەندو نامۆزگارىەكى گەورمە كەكاكە حەمە كرىبوى تەنھا لەپراھى خوادا.. پاش ئەو زەمەنە چاكەو پاداشتەكەى ھاتەوہ پڭەى..^۹ كوردەوارىش وتويانە((چاكە بكەو بىدە بەدم ناومەوہ...))

كاكە حەمە ئەلئ: ئىستا لە گوندەكەى خۇمان لەدواى پاپەرپنەوہ دەزىم.. ئەو دىمەنە جوانە بەبەرچاوما دېت و دەروات..لەھەمو شوپن و جىگەيەك لەناو ھەمو گەل و نەتەوہيەكدا كەسى چاك و كەسى خراب ھەيە..

ئەتوانى بېريار بەدى لەكاميان بىت.. ئاكامىش لەم چىرۆكەو بابەتەى ترى ژيان فىرت دمكات.. ژيان زۇر شتىرى لەلايەو لەداهاتودا فىرمان ئەكات.. سەرکەوت و بن..

^۹ سود وەرگىراوہ لە كتيبي ژيانەوہ / نوسىنى ئەندازيار عوسمان، بەرگى پىنجەم كەلەويش لە

بەرپزھاجى حبيب پىنجوينى وەرگرتوہ ..ئەويش لە كاك حەمە رېشەى ساپەقى بېستوہ .

مالى ھەلال ۋ نىھەتى باش

كاك ەھتا برادەرىكى دېرىنمەۋ يەكترمان خۇش گەرەكە.. رۇژىكىيان بابەتى پارەى ھەلال ۋ ھەرام ۋ ماندوۋ بوون ۋ شەۋ نخوونى ۋ كارى گەرما بە رۇژى ھاۋىن ھاتە ئاراوھ..

ھەر يەككەك لە ئىمە رووداۋىكى گىراپەۋە نەۋىش وتى: باۋكەم (شىخ ئەھمەد) زۇر دەمىك بوو دەمانزانى پارەى دانراۋى ھەيە ۋ نەمانزانى لە كۆيدا ھەشارى داۋە، لە لاى كەسمان باسى ناكرد.. كە زۇرمان بۇ دەھىتا دىيوت: بەۋ پارمىە نىھەتى كارى خىرم ھەيە. باۋكەم پارەۋ پولى زۇر بە ناپەھەت پەيدا دەكرد، بە ئارەقى ناۋچەۋانى خۇى دەۋيا..، ئەۋ سالەى شەرى عىراق – ئىران درېژەى ھەبوۋ، سوپاى ئىران بە تۇپى دوور ھاۋىژ شارى سلىمانى بۇردومان دەكرد، ئىمەش ۋەك ھەمو خەلگى سلىمانى ۋ (شەھىدانى نازادى ۋ خانوۋە ھورمگان) ھەردەمان پىرگىرېۋو لە گل ۋ لەبەر پەنجەرەۋ دەرگادا ھەئمان چنى بوو ساخۋايە ئەمە پارچەمەك تۇپ بەرمان نەگەۋىت، لەم تۇپ بارانەدا زۇرىك لە دانىشتۋانى ئەم گەرەكانە (شەھىدو برىندارو كەم ئەندام) بوون، ئەۋەى من قەت بىرم ناپىتەۋە پىاۋىك ناۋى حاجى سالىچ بوو لە چۈارتاۋە (كچەكەى ۋ كورمەكەى) ناردېۋو بۇ شار سا خۋايە ئەمان لە بۇردوۋمانى چۈارتاۋ دەۋرو بەرى سەلامەت بن، بەلام بى ئاگا لە قەدەرى نىلاھى، لەكاتى تۇپ باراندا ئەم كچ ۋ كورە خۇيان دەكەن بە كۈنە تەيارمەكدا لەۋ بەر مزگەۋتى ھەنجىرەكەۋەۋ تۇپىك دەدات بە بەردەم كۈنەتەيارەكەدا براكەى لە پىشەۋە برىندارېۋو كچەكەش سەئەن شەھىد بوو.. ئەمە زۇر ھەژاندىمى ئاخىرى بە نىسبى بوو ئەۋ مەرگەى كە لە دەستى راى دەكرد، ئەمە لەلايەك.. ۋەرە بزانن شىخ چى لە پارمەكەى كىرد.. پاش چەند مانگىك تۇپ باران نەمانىنجا ھەر مال بوو مەكىنەى دەگرت بۇ فرېدانى ئەۋ گل ۋ خۇلەى بەر پەنجەرەۋ دەرگاكانى..

ئىمەش رۇژىكىيان لەگەل دايكەم و خوشكەكەمدا دەستان كىردە خاۋىن كىردنەۋەى ناو
مالەكەمان.. باۋكەم لە مال نەبوو..

ھەرچى پەرۋو پالو گوۋىنى و كەرسەى خراپ ھەبوو لەبەر دەرگا داماننامال خاۋىن
بۆۋە.. كاتىك (مەكىنەى خۇلى بەلەدئ) ھات خىستانە ناو مەكىنەكەۋە لاي نىومرۋ بوو
باۋكەم ھاتەۋە ناو مالى بىنى بە خاۋىنى دەست خۇشى لىكرىدىن.. وىستى نان بخوات..
سەرنجى دا لە توۋنى ھەمامەكەو سەرسام بوو، ھاۋارى كىرد: دايكى ەمەتا! دايكى ەمەتا!..
ئەۋە كۈا پەرۋو پالى ناو ئەۋ توۋنى ھەمامە.. دايكەم وتى: ۋەللا ئەمەرۋ مالمان پاك
كىردەۋە ھەم شە پىسەكانمان فرېدا.. باۋكەم ھاۋارى كىرد: ئەى ھاۋار.. مال كاول بووم
ھەرچى پارەم ھەبوو لەۋ توۋنى ھەمامەدا ھەشارم دابوو.. چۆن فرېتان دا..!! داتان بە
كۆۋ لە كۆۋ فرېتان دا.. دايكەم وتى دامانە مەكىنەى خۇلەكە.. خىرا باۋكەم خۇى
كۆكىردەۋە ۋەك رەشەبا دەرپەرى بۇ دەرەۋە.. لە پىگا خواۋ راستان بەۋ مەكىنەى خۇلى
بەلەدئە گەشتىبوو پىرسارى لىكرىدبوون: كاكە گيان ئەۋ خۇلەى ئەم بەيانىيەتان لە
كۆۋ رشتوۋە.. ئەۋانىش دەشتى قىرگەيان پىۋ وتبوو، باۋكەم خىرا خۇى گەيانلىبوۋە (خۇلە
ەمەلەكەى قىرگە) زۆر گەپابوو.. باش بوو ئەۋ ئاگرەى پىۋمىيان نابوو بۇ سوۋتانى
كاغىزو شت نەگەشتىبوۋە توۋرەكە پارەكەى باۋكەم.. زۆر بەزەھەمت گۆننىيەكانى
دۆزىبوۋە، لە ناۋ ھەمۋاندا ئەۋ گۆننىيەى ناسى بوۋەۋە كە پارەكەى تىادا
شاردبوۋە.. بەللى پاش نوۋىزى ەسر لەۋ لاۋە بە دلى خۇش و بە پارەكەۋە گەپاپەۋە..
لە ئاكامدا وتان: ئىمە يەك خىزانىن بۇ دەبىت پارت نەئىنى بىت، پىكەنى و وتى: باشە
لەمەۋلا با ھەمۋان بىزانن.. ئەۋ پارەم بە ئارمقى ناۋچەۋانم پەيدا كىردوۋە نىتى
ھەجەم ھەيە (انشاءالله) ئىمەش وتان: مالو پارەى ھەللا بۇ كارى ھەللا.

پېغەمبەر ﷺ لە خەوى حاجى محمدى ھەورامیدا

بەرپەزەن ھەمو کات مەرۆفەكان ئەبەیت ئاڤمێد نەبەن لەدەروازەى پەرحەمت و بەرھەمتى خودای ھەردو جیھانیان.. ناپەرحەمتى و ئانارامى و ئاناسودەبى و ئانومێدى تەنگت پێھەلنەچن ھەردەم خۆت بەقوتابى (قورئان و پېغەمبەر) بزانە.. دلتیابە.. چاک چاک بزانە سەرکەوتو ئەبیت و چۆك بەبەرەمبەرھەمت دادەدەیت.. کارى تێدەکەیت و بەدەستى لەمرزۆكى کەرت تێناکات.. دلتیابە خەوى گەورە بەجوانى بەپاکى ڕووى تێبکە سەرکەوتەین کەس دەبیت لەسەر زەویدا.. ئەمەڕۆش ئەبیت بەیانى.. دۆبەیانى.. بەئارامبە مانگێکىتر سەرکەوتن بۆکەسى خۆرەوشت جوان و بەحەیا و بەئەدەب و خۆراگرانە لەم زەمان و زەمینە فراوانە، چاک چاک بزانە.. گەر سەرکەوتو نەبوى بگەرپەرمو بەکارمەکانتا دەزانیت لە کوێدا کەم و کورتى ھەبە.. باومر بکە چاک دەبیتەو.. سەرکەوتو دەبیت و دەبیتە چارەخانى شەومزەنگى نا ئومێدى و بێھىوايان حاجى مەجیدى خالى مەلا عوسمان سالى ۲۰۰۴ سەردانىکى ئاوايى (کەسەنەزانى) سەر شیوى سەقزی کوردستانى خۆرەھەلاتى - ئێران - کردبوو.

چەند جارى سەردانى کردبوو بەلام ئەمجارمیان بەھىوايەكى خۆشەو گەراپەو.. ھەزم کرد ئەو ڕوداو خۆشە کە کردبە ديارى گەشتەکەى منیش بیکەمە خۆشترین مژدە بۆ مەرۆفە پەيامدارمەکان...

بەرپەزەن دواى ھەسەنەو چۆبۆنە سەر ھەوزو ئاوى مەزگەوتەکەو ئەو ئاو خۆشییەى بێنیبوى سەرنجى ڕاکێشاو لە مەلا عوسمانى خوشکەزای پەرسى بو... ئەویش کورتەى ڕوداوئەکەى بۆ بەیان کرد بوو کە بۆتان بەیان ئەکەم إنشاء اللہ.

خالە گیان ئەم ھەوز ئاوەى تۆ لەسەرى دانیشتوى بەرھەمى خێر و خۆشى و بەرھەمتى ئەو خەو بو کە حاجى محەممەدى دانیشتوى گوندەکەمان بەرپەسولى نازدارپەمە (ﷺ) بێنى بو ئەم زاتە خواناسە زۆر مۆتەقییە زۆر خواپەرست و نورانیە بەتەمەن نزیك

بۆتەوۈلە ۹۰ سائىك.. زۆر راستگۇۋ خۇشەۋىستە لە ناو ھەموانا.. ماۋىيەك بو نوپۇز
جەمەتتى جومەمان ۋەك پىۋىست نەنەكرد لەبەر كەم ناۋى و وشكە سائى كە خۇى
گىراپەۋە بۇ خەۋت سائىك لەمەۋبەر واتە ۱۹۹۷ وشكە سائى عەجايەب بو پىغەمبەر
چوبوۋە خەۋى ئەم حاجى مەمەدەۋە كە بە رەگەز ھەۋرامىيە ۋېرسى بوى بۇجى
جومەۋە جەمەتتەن ساردو سېرە حاجى مەمەد؟! ۋەك جازان نەماون؟ ئەۋىش عەرزى
رەسولى ئەكرەمى كرد بو كە:

قوربان گيان ناۋمان نەماۋە لە ناو دىدا.. ناۋو ناۋمدانى زۆر گرنگە بۇ گونەمەمان و بۇ
خاۋپەرستى.. پىغەمبەر (ﷺ) پىيى ھەرموۋىو:

حاجى مەمەد لە دوۋرى دىكەتەنەۋە نىزىكە سەد مەترىك دىبىت دار بەلەۋكى ھەيە
بە دورى دو ھەنگاۋ لەۋ لائەۋ دارەۋە مەترو نىۋىك بەيى زىادۋكەم ھەلگەنن ئەگەنە
تاشە بەردى ئەۋ بەردە لابەرن و نىۋ مەترىكى تر زەۋى ھەلگەنن دىگەنە ناۋ ناۋىكى زۆر
باش بەشى مزگەۋت و ناۋايى دىكات..

بەيىنى بەرۋىيەكى خۇشەۋە ئەمە دىگەيەننى بە كۆرەكەى و كە ئەۋىش عەرزى مەلا
عوسمانى بىكات.. بەلام كۆرەكەى دىنگ ناكات و لە ناكامەكەى ئەترسى كەۋا نەبىت...

بۇ رۇزى دۋاى دوبارە ھەمان خەۋ دىبىننەۋە...

بۇ بەيىنى يەخەى كۆرەكەى ئەگرى پىيى ئەلئ:

بۇ راسپاردەكت نەگەيەندىم .. پىلاۋەكانى سەرپى ئەكىشى و ئەگاتە لاي مەلا عوسمان..
خەۋەكەى بۇ ئەگىرپىتەۋە.. مەلا عوسمان ئەلئ:

جاكوا ئەم خەۋەت راستبۋايە.. حاجى مەمەد لەم وشكە سائىيەدا ناۋمدانى بىكەۋتايەتە
ناۋ دىۋە..

بۇ ئەۋ رۇزە نىزىكەى (۱۰) ھەزار تەمەن ئەبىت ئەيەننى و كرىكارو پاچ و بىل ئەبەن و لە
رېگا خەۋەكەى دوبارە ئەكاتەۋە.. خەلگەكە بە تامەزۋىيەۋە بۇ پىرۋى كارەكەۋ ناكامى
كارەكە دىروان.

ئەۋ ناۋنىشانەى ھەبو نىزىكونەۋە ماۋى دو سەعاتىك بەھاۋكارى چالەكەيان ھەلگەند
گەپشەنە بەردىكى مەيلەۋ زەردى كاھى .. تاشە بەردەكەيان چۋار دەۋرە دايەۋەۋ
دەريان ھىنا، لە دۋاى ئەۋە نىۋ مەترىك چالئان ھەلگەند...

لەگەڵ هەلکەندنی هەر پارچە گلێ خورپە و دڵ تەپە بە خەلکی ئەگەشت و خوشی و کامەرانی لە دلی حاجی محەمەدا گەشەى ئەکرد... لە ناکاو بە دەم هاوارێکی گەورەو حاجی محەمەد وتی: **اللهم صل على محمد وعلى آل محمد** ﷺ ناو زیادى کرد... زیادى کرد... سەرکەوت بە پەلە کرێکارەکان هاتنە دەر لە چالەکە حاجی محەمەد بە لاچکی فەقیانەکەى ناویکی لیلاوى گرت و دەستی کردە خواردنەوى خوشی و هەرا کەوتە ناو دیکەو... پاش ماومێهەک لە بۆریدا ناومان پراکیشا بۆ ناو ناوایی و کردمانە دوو بەش بۆ (مزگەوت و بۆ ناوایی) لەو ناپەرحەتى و وشکە سائی و بیبارانیەدا بپروا بکەن دار مازوارو دار گوێزى ئەو کەزو کیوانە وشک بون... سالتەکەى زۆر نەهات بوو...

بەلام سوپاس بۆ خوای گەورە ناو ئاومدانی خستە دڵ و دەرونى خەلکەو و هەندئ کەسى هەرزە لە مزگەوت دوربون بەلام بەم خەمو بەم موعجیزە یە ئیستا لە خوای گەورە بە زیاد بیئت بونەتە ئەهلى جومعه و جەماعەت و مزگەوت و گوندەکەمان ژیاپەو... ژیاپەو... سوپاس بۆ هەمو لایەک...

خوێنەرى دڵپەر لە نوری ئیلاهی .. بەپاکی لە پەيام نزیك بەرمو و چونکە خوای گەورە کارى گرانت لەسەر ئاسان ئەکات، مەرفەهەکان بە ئەنوارى رەسول شاد ئەبن و کامەرانی دڵەکانیان پۆشن ئەکاتەو... دە سەرنج بدە... خوای گەورە... پیغەمبەرى گەورەمان چۆن ناگادارە بەرموش و کارو بارى جوانمان.. وەك پۆزى روناك راستیەکان ئاشکرايون.. دمتۆش مەترسەو خەمت نەبێ بە پاکی رو لە پەيامی پیغەمبەران بکە تا ئاسودە بژی و کامەران بیت بۆ بەهەشتى نەبێراوە إنشاء الله.

ھەۋلىكى ژاكاو دژ بە كۆرپەلە

كورىكى لاو^{۱۰}، كەم ئەزموون لە ژيان،خاۋەن بېرونامەى سادە، دواى چەند دانىشتنىكى سادە سۆزدارانە، لەگەڭ كچىكى ھاۋكارى بوونە ھاۋسەرى يەكترى و چوونە كۆشكى خىزاندارىيەۋە لەگەڭ تىپەر بوونى رۇزگارمگان وردە وردە ئەزموونى ژيانىان ومردمگرت و بوونە خاۋمنى كۆرپەيەكى جوانكىلە.. ئەم منداڭە رۇژىك لاى داپكى كچە.. بەھەر حالى بوو پېيان گەياندو توانى ئەم لەسەر قاچەكانى خۇى بوومستىنئىت، كاتى وا ھەبوو لە لاى مائە دراوسىكانيان بەجىيان دەھىشت تا دەگەرپانەۋە. بەم شىۋمىيە دىروونيان نا ئارام دەبوو، بەردەوام دلىان لاى ئەم (كۆرە) پان بوو.

پاش ماۋمىيەك داپكەۋ باۋكە بېرىار دەمدەن كە (مەنەى منالىبوون بىكەن و نەھىلن ئەندامانى خىزانەكەيان زىاد بىكات، ھۆكەش بەخىۋ نەگەردن و پەرومردە نەگەردن بوو ۋەك پىۋىست).. تەمەنى منال بوۋە پىنج سالانە داپك و باۋك لە ناۋ مالى خۇياندا بوونمەتە خاۋمنى سەيارەۋ تەلەفۇن و كەرسەى ناۋ مالى پۇشتەۋ پەرداخ.

رۇژىكان ھاۋسەرى بە مېردەكەى دەپىژى: ھەست دىخەم سىم ھەيە.. چى بىكەن باشە؟
بەيەگەۋە خۇيان دەگەيەننە عەيادى پىزىشكى ئافرىتان، پىزىشكىش ۋەك عادەتى كارمەكى و دلىابوون لە بارو دۆخەكە شىكار (فەھى) بۇ دىنووسىت لە ژوورى تەنىشت دىكتۇر نەنجامى دەدات و سىكەكەى دەسەلىنئىت .

كە ھەيەۋ نىكولى ئى ناكىرىت، ئافرىتەكە بەم ھەۋالە زۇر دل تەنگ دەپىت و پاشان ھەۋالەكەش بە مېردەكەى دەدات.

¹⁰ (بە دىستىكارىيەۋە لە كىتەبى دىن و ژىن ومەگىراۋە) .

مىردەكەي ھەز بە بوونى منداڭ ناكات و ھاوسەرەكەشى ھەروھە، بېرىار دەمدەن بېچنەو، پاشان بېچنە لای دىكتۇرەكەيان، دىكتۇرىكى شارمەزاترو داۋاي لى بىكەن بە ھەر شىۋەك بوو، لەم سىكە رىزگاربان بىكات، پاش چەند رۇزىك دەچنە لای پىزىشكى ئافرىتان و داۋاكارىيەكانى پى رادەگەيەنن كە بە دەرمان يان شتى تر منداڭەكەيان لەباربەرئىت، بەلام ئەو رازى نابىت كە ئەو ئىشە بىكات و دەرمانىك بىدات بە ژنە بەو ھۆيەو سىكەكەي لەبار بېچىت.. بەلام ئەومىندە بە ژنەكە دەلىت: تۆ دىتوانىت بە ھەلگىرتنى شتى قوورس يان بازىدان لە شوپىنى بەرزەو يان سەرمەوقولات سىكەكە لەباربەرئىت.

ژنەو پىاۋەي غەمبار وا دىزان كىۋى پىرەمەگروون لەسەر شانىانە، دېنەو مائەو كۆرە تاقانەكەيان لە مائە دراۋسىيەكەيان دادەننن و دەچن بۇ بىنارى شاخىك و چۆلە وانىيەك بۇ ئەۋەي تا چى زوۋە ژنەكە بەسەر شاخەكەدا سەركەۋىت و ھىلاك بېيت و لە ھەندى شوپىنى بەرزەو بازىدات بە مەبەستى لە ناو چوونى كۆرپەلەي ناو سىكى، ئەمەي باسما كىرد بە كىردەو زۆر گران و نارەھەت بوو، بەلام ھىچ بىرىان لە ئاكامەكەي نەكىردەو.. بىرىان لە تاۋان و پىشھاتە خراپەكان نەدىكىردەو..

ئەزمون لە ژيان ئەم وانە پىر عىرەتەي پى نەبەخشىبوون، ھەۋلىان دەدا فېرىبىن، بەلام بە كۆپرانە.. بەلى پاش چەند سەعاتىك ھاوسەرو مىردى چەۋاشە، مەندوۋ دەبن و ئازار دىكىش. ئافرىت ھەست بە ژانەسك دىكات و سۈارى سەپارە دەبن و دېنەو بۇ مائەو، بەلام ژيان وانەيەكى عىرەتاۋى پى بەخشىن كە ھەرگىز لە بىرى ئىمەو ئەۋانىش نەچىتەو.. كاتىك نىزىك بوۋنەو لە مائەو..

قەربالىقىيەكى زۆر لەدەۋرو بەرى مائىان دەبىنن، بە ھەمو ھەنگاۋىك چەندىن خەيالات شەپۆلەكانى ھەزرى ژاكاۋيان دەپرىئە ئەۋەي بىرىان بۇى ناچىت مەركى تاقانەي كۆرە ناۋازەكەيانە، كۆرپ تاقانەيان لەسەربانى مالى دراۋسىيەكەيانەو بەرىۋتەوۋە مىشكى سەرى پىرژاۋەو لە جىدا ۋەقاتى كىردوۋە، ژنەو پىاۋە ئەم ھەۋالە دەبىستەن قەلئەمى ئەزىنۇيان دەشكىۋ زەنگى بىرو ھۆشى نەخۇشيان ھۆش دېتەو.. خاۋىە گىيان چىمان بە خۇمان كىرد.. ئەي ھاۋار بە مائەمان، كارمەكە دەسپىرى بە باۋك و دايكى و دەلىت: ھەر ئىستە دېنەو.. باۋكى كۆرەكە دەلىت: خەمى كىفن و قەبرىت نەبىت پەيدام كىردوۋە.. سەركەردان مەپۇ..!!

كۆرەش دەلىت: بابەگيان لەلایەكى ترمو قورمان بۆ گىراوتەووە ئیووە خەریكى بن و ھەر ئیستا دینەووە. دەجینەووە لای دکتۆرەكەو داواى لیدەكەن كە بەھەرشیومیەك بێت نەھیلێ ژنەكەى منالەكەى سكى لەبار بچیت، چونكە ھەر ئەمپۆكۆرە تاقانەكەیان مردوو، ئەگەر ئەم منالەش لە سكى دایكیدا بمریت بێ منداڵ دەمیننەووە، ناچار ھەزار دوعاو پارانەووە دەكەن بۆ لەناو نەچوونی سەكەكەى .

تا خواى گەورە رەحمیان پێ بكات و وەكو ئەو تاقە كۆرەى لیۆمرگرتوونەتەووە، لەجىاتى ئەو ئەم كۆرپەلەى ناوسكى دایكەكەیان بۆ بمینیت و سەلامەت بێت .

لەكۆتاییدا خوێنەرى بەرپۆز ھەركیز ناپرەحەت و بێتاقەت نەبیت كاتێك خیزانەكەتان سكى دەبیت و ناتوانن بەخێوى بكەن، چونكە منداڵى تریشتان ھەمى، بەلكو سوپاس گوزارى پەروەردگار بكەن، چونكە ئەگەر پێى ناشكۆربن ئەو دەوور نییە وەكو ئەم بەسەرھاتەى باسماں كرد خواى گەورە منداڵەكەى تریشت لیۆمربگریتەووە پاشان بە خۆت بزانیت كە چ ھەلەپەكەى گەورەت كردوو.

دووپاتى دەكەمەووە قەت نەكەن كەفرى نەعمەت بكەن نامان.. سەد نامان.

براپەكەى بەرپۆز وتى: زۆر نارەحەت بووم كە منداڵێكمان ھاتە بوون كە ئێمە ھەزماں نادەكرد دروست ببیت.. ھاوسەرمكەم ھاندا كە بچیتە لای (نافرمتى) كە بۆ سەك لە ناوێردن بە ناوبانگ بوو.. ئەویش رازى بوو، پارەم پێداو رۆشت.. نیومپۆ ھاتەووە بۆنى خواردنى خۆش دەھات، چوووە ژوورەووە پرسیم: نافرمت چیت كرد..؟

ھاوسەرمكەم وتى: وەللاھى كە ویستم بچم بۆ لای نافرمتەكە زۆر ئاسایى بوو بەلامەووە ئەو كارە ئەنجام بەدەم، بەلام كە سەپرم كرد چەند منداڵێك یاریان دەكردو پێدەكەنین و دل خۆشیان دەنواند، منیش لە دلى خۆمدا وتم: ئەگەر ئەم كۆرپەلەپەى سەك بێتە دى وەك ئەم منداڵانە دل خۆش دەبیت.. یارى دەكات و لە ژياندا و ھاوکارمان دەبیت.. لە پاش وەفاتیشمان دوعاى خیرمان بۆ دەكات.. بۆیە گەرامەووە ئەو پارمەشەم دا بە مریشكێك و بۆ ئەم نیومپۆیە دەمخۆین، رزق و رۆزى لای خواى گەورمە.. تا سەربەدات رۆزیش دەدات.. (ولا تفتلوا اولادكم خشية املاق نحن نرزكم وایاکم ان قتلهم كان خطا

كیبرا) الاسراء / ۳۱

ئەو منداڵە ھاتە بوون.. ئیستا لە قۆناغى سەرمقاپى دەخوینیت و زۆر لە منداڵەكانى ترمان زێرترو سەركەوتوو ترو خۆشەویستە لەلای خەلكى..

بۆیە دەتوانم: لە شارێکی میسر زۆر هەولێرا کە منداڵ دروست نەبێت نزیکی دەسائ ئەم
پروژەییە بەمردەوام بوو، بەلام سەرکەوتوو نەبوو.. پاشان ژنان دەستیان کردەوه بە منداڵ
بوون بپروا بکەن ژنانی ئەو شارە هەرچی منداڵیان دەبوو لە دووانە کەمتریان نەدەبوو..
خوای گەورە هەقی ئەو هەموو سائەتی کردەوه.. لەبەرئەوه نەخشەی ئیلاهی زۆر جوانە
دەستکاری مەکەن.

دواى (۲۸) سال دابران

دواى (۲۸) سال غەربىي و دوور لە يەكتر زيان مالى دنياو خوشييهكانى نەبوونەتە بەرەبەست، ئەو سالەى ئاوارى كوردستان بووین لەگەل خیزان و هاوړئو هاوسەنگەراندە لەگەل سەركردەى شۆرشى ئەیلول لاندەواز بووین و ھەریەكەو كەوتینە ناوچەو شارێك.. ئەمەى بۆتان دەرگەرمەو لە كوردستانى باشوور.. لە ناوچەى بادینان لە كۆمەلگەى (دیانا) بە باشى و بە واقعی دیتەبەر سۆماى چاومكانتان..

پیاویكى بازارگانى سەرمایەدارى كوردى سوریا، بە ھۆى كارمەكەمەو لەگەل ھاوسەرمەكەیدا لە شارى تارانى پایتەختى ئێران سەركەرمى كارو بازارگانى خۆى بوو، سەرمایەكە بەكجار زۆرى ھەبوو، لە ھیچ كەم و كورتیان نەبوو، خاومنى ھاوسەرمەكەى نازدارو دلناسك بوو..

رۆژانە كە دەرگەرمەو مال وای ھەست دەرگەرمەو بەرەو یەكێ لە باخەكانى بەھەشت ھەنگاو دەرگەرمەو ھاوسەرمەكەشى بە ھاتنەوێ مىردەكەى ھەستى بەخۆشى دەرگەرمەو وا دەرگەرمەو ھەستى كە خۆشەوێستەرى كەسى سەرمە زەوى ھاتۆتەوێستەرمەكەى گوزەرى كرد.. ئەم دوو خۆشەوێست و ھاوسەرمە بۆیان دەرگەرمەو كە مەندالیان ناییت..

بۆ ئەم كارمەش رێگەو شوێنى پزىشكیان گرتەبەر.. بۆ ھىوا بوون.. پاشان ھۆكارى ئاپى نەمەش سوودى نەبوو.. مەندالیان نەبوو.. نەبوو.. تارادەپەك بۆ تاقەت بوون.

پیاوى بازارگان ھاوړئەمەكى لە نەخۆشخانەى مەندالبون ھەبوو لە شارى تاران، بۆیە داواى لێ كرد پارمەتى بدات بە ھەر نەرخێك بێت كۆرپەمەكەى بۆ پەیدا بكات.. بە مەرج لە رێگەى ھەلەلەو لە دایك بووبیت.

ئەم كارە بۆ پزىشكى ئەوێ زۆر گران بوو، چونكە لە دایك بوونى كۆرپەلەكە زۆر بە خێراى مەدالیا (ھەرس) ئێكى پتەو دەرگەرمەو مى و ھەمو ئەدرەسێكى ئەو ساواپەى لەسەر

داپارى كراۋە، تا ئەو كەسە ۋەفات دەكات كارى پىندەكرىت و لە ناۋ ناچىت، ھەر لەبەر ئەم ھۆيە بوو كەس نەبوو كۆرپەى خۆى بىەخشىت..

ئاپا دەبىت كابىراى كوردى سورىاي خاۋەن بازىرگانى زۆر لەم كارمىدا سەرگەوتوو بىت؟
رۇژىكىيان ئاۋرەتلىكى كوردى كوردستانى عىراق، كە ژنى پىشمەرگەيەكى بادىنانى دەبىت، بە پىشەى رۇژگارى لەگەل ھاۋسەرى ژيانى كۈلەمەرگى و غەرىبى بەسەر دەبەن.. ئەو رۇژە ژنەى بادىنانى ژان دەيگىرى.. بە قەرزو قۇلە ھاۋسەرەكەى دەگەيەنئە نەخۇشخانە، پاش چەند كاتزمىرېك خۋاى گەۋرە بەسكى دوو مىندالىان پىدەبەخشى، دكتورى نەخۇشخانە كە دىيانباتە ژوورى (دۆسىيەى كەسايەتى) ھەمو كارىكيان بۇ ئەنجام دەتات، پاش ھۇش خۇ ھاتنەۋە پزىشكەكە زۆر ساختە چىيانە لە خىزانى بادىنانىيەكە دەگەيەنئى ھاۋسەرەكەت خۋاى گەۋرە كورپىكى جوانكىلەى پى بەخشيۋە.. مىنالە ساۋاكەى تىريان ھەشار دەتات و تەلەفۇن بۇ كابىراى سورىاي دەكات، كە خىرا بگاتە نەخۇشخانە.. بەلئى پاش چەند ساتىك مىنالەكان بە نەينى لەيەكتر جىيا دەكرىنەۋە.. مىندال لە لاى ئەم خىزانە گەۋرە دەبىت و گەشە دەكات، مىنالەكەى تىرىش لاى دايك و باۋكى ئەسلى گەۋرە دەبىت و گەشە دەكات..

ئەم نەينىيە تەنھا خۋاى بەخشندەۋ كاكى دكتور دايك و باۋكى سورىايى دەيزانن..
ئەم خىزانەى كوردى بادىنان لە ھەمو بىرو بۇ چوونىياندا ھەر يەك كورپە ھىچى تر..
رۇژگارەكان گوزمىيان كردوو ناخۇشىيەكان رەۋىنەۋە، مالى بازىرگانى سورىايى شارى تارانى بە جىيەشت و گەپايەۋە ۋلاتى خۇى، خاۋمنى چەندەما دوكان و بازارو تەلارو بابەتى پارە راكىش بوو، كورپە تاقانەكەشى بۇ ھەمو جىگەو رىگەيەك ھاۋرپى بوو، زۆرى خۇش دەۋىست و سۆزى دايك و باۋكىيان پى بەخشيۋو.. پاش چەند ساتىك و لە سالى (۲۰۰۲)دا كورپەى نازدار نازى دەشيوپت و باۋكى بازىرگانى ۋەفات دەكات، لە كوردستانى عىراقىش راپەرېن دروست دەبىت و ئاۋارەۋ پەرتەۋازەكانى ۋلاتانى دراۋسى دەگەپنەۋە سەر لانەۋ جىگەى خۇيان و لە كۆمەلگەى (دىانە) دەگىرىنەۋە.

پاش ۋەفاتى باۋكى، ئەم خىزم و برايانەى پياۋى بازىرگانى سورى (ماميان) تەماع بەرى چاۋى دەكرىت و بۇ بەرنەكەتنى يەك قىرۋوش بۇ ئەو كورپە، مالى بابى راستىيەكەى لەلا دەدركىنن.. ئاى تەماحى دنياىى.. بۇ دەبىت مەۋفەكان ھىندە دىلت بن.. بۇ؟

كۆرە زۆر ناپەھەت دەپت.. زۆر غەمبارو پەشيو.. بە گریان و ھاوار ھاوار دەچیتە لای دایكى.. كە پىر بوومو بەرمو كۆچى دوايى خۆى نامادە كردوو، ئەمەيش ناچار راست و دروستى لەلا دەركىنى و ھەمو راستىيەكانى بۇ دەگىرتەتەو، نەيتى ژىرپەپە دیتە سەر بەرە، كۆرە زۆر گەمى لە دايك و كەس و كارى دەكات، ھەك شىتى لىدیت.. ئەى ئاكام چى دەپت..!!؟

كۆرە دەپت: مادام ئىو ھەم ناپاكي و خيانەتەتان كردوو نا چارم بەجىتان بەيلىم.. بەلام رىگەپەكم بۇ دابىنى، تا بگەمەو دايك و باوك و براى راستى خۆم و بياندۆزمەو.. مامى كۆرە شارمزا لە ھەمو بوارىكدا نەخشەى توركىيائى دىماتى، پاشان عىراق و كوردستان، پاشان ناوچەى حاجى ھۆمەران، بۇ پىرسىارو راو دۆزىنەو كەس و كارى.

پارمكى باش وەردەگىر، نەفرەت لە ھەمويان.. بەرمو كوردستان.. خۆت بگرو ھاتم.. قەدەرى ئىلاھى وھا دەگونجىت كۆرە دیتە خاكى عىراق و لە ناوچەى حاجى ھۆمەران، پىرسىار لە خەزم و كەس و كارى دەكات، ئەمەش دواى ماندووبوونىكى بى وپنە دەكاتە (زالگە)پەك و ناچار دەپت دابەزى بۇ پىرسىار.. نەشارمزا.. غەپ.

دوو كۆرە خاوەن پە لە زالگەكە، كە ھەم كۆرە چاودەكەن دەچنە لای و دەلین: مالى خراپ تۆ دوو رۆژت ماو ھە بۆ تەواو بوونى مۆلەتەكەت، پەلەت چى بوو لە گەپانەو.. ئەوى تریان دەپت: چاوكە.. چاوكە چۆن خۆشى گۆرپو ھە بۆ ئەوئى ئىمەش نەپناسىنەو، كۆرەش ھەك لە سەربان بەرى بەنەو دەپرسى: ئەرى كاكە گيان! غەپ نەپت لە كى دەپوین..

كۆرە نىگابانى زالگە دەپت: بۆ تۆ (د) گيان نیت؟

ئەویش بە سەرسامىيەو دەپت: نە بابە ئەمەن (B)م و خەلگى سورىام و ئىستا بەم نەخشە ھاتووم مالى خۆمان بدۆزمەو، ناويان فلان و فیسارە، پەكەك لە پۆلىسەكان دەپت: ئەوى تۆ ئىو دەپت بۆ دەگەپت باوك و دايكى ئەو برادەرى ئىمەپە كە ئىرە دەوام دەكات و ناوى (د)، تۆش زۆر لەو دەچیت و دەپت سىوێكن و كراونەتە دووگەرت.

كۆرە غەرىب دەپت: ئەو پۆلىسەى ئىو دەپت چۆتە ئىجازە كەنگى دیتەو.. پۆلىسەكانىش دەپت: ئەو برادەرمەن كە زۆر زۆر لە تۆ دەچیت، لە سەر جەھازى

لاسكىيەو بە مۆلەت گەپراوتەو، ئەمىرۇ پىنج شەممەيە ھىج، ھەيىش ھىج شەممە دېتەو، رۆزگارىش درەنگە تۆ نابىت بىرۆيت، لە زالگەكانى تر دەگىرۆيت، ھەويەو كارو بارت پىنىيە، ئەمشەو بىمىنەرمەو ھەيى لە خزمەتتاين، رۆزى شەممە ئەو كورمىش كە بە حسابى كۆن بىراتە دېتەو... ناچار مل دەدات و ھەمو بەسەرھات و ناپەرحەتى و خۆشى خۆى لە ماوەى ئەو دوو رۆژمدا بۆ باس دەكات.

رۆزى شەممە يەكلا بوونەو راسىيەكانە.. رۆزى شەممە رۆزى ناسىنەو، بەئى ئەو رۆژە ھات و براى عىراقى گەپرايەو براى سورى خۆى پىناسان.. بەئى ئەم دوو برايە زۆر سەرسام و دوو دل لە لايەك و خۆشى و شادى لە لايەكى تر.. دوو لاو.. دوو گەنج، ئەمان دووانەى لەيەكچوو بوون، دواى ئەم زەمەنە زۆرمە لە (۱۹۷۵-۲۰۰۲) يەكترىان ناسىيەو بۆ زياتر دلتيا بوون، ھەزيان كرد بچنەو مال.. گەپرايەو مالى خۇيان و ھەمو نەيىيەكانى خەستەخانەيان پىشانى يەكتر داو ئەم دايەك و باوك و دوو برايە بەيەكتر شادبوونەو دواى (۲۸) سال لە دابىران، تەماحى دنيا بوو بە ھۆى بەيەكتر شادبوونەو، ئاى لەو خۆشى و شادىيە..

ئەم رووداوە لە بەرپۆز (مامۇستا شىخ عەلى) وەرگىراو، ئەویش لە نەزىكەو لە كەنالە ناوخۆيەكانى بادىنان پەخش كراو ئەم دوو برايە بە بەلگەى وىراسى و دەورو بەر بەيەكتر شادبوونەو.

هەلۆيىستىكى دىلرانەى مەلا عەلى مەلەكەندى

بېيۇستە لەسەر ھەمو لايەكمان كىردەو چاكەى نەو بېاوە چاكانەى بېش خۇمان لەمىاد نەكەمەن كە دەربارەى مرۇف چاكەيان كىردووە پێگە و جىگەى راستيان پيشانى مرۇفەكان و چواردمورى خۇيانداو.

دەنيا بە پىزى رېيوان بگيرى ئايندە بە چاكە و بەرپزى تەكاپەو نەمەى بەردەست نىماندارى و ھىمەت و بەرزى و خاوەن ھەبەت و زىرمكى و دىسۆزى و بېاوەتى خوالىخۆشبو (مامۇستا حاجى مەلا عەلى مەلەكەندى) دەرەخات.

بۇ ئەو مەلەكەندى سەدى بىست و يەك بزەن مرۇفەكانى سەدى بىست چۇن ھىمەت بەرز بون، بۇ تاكە دۆلار (پەشت و وېزان و كەسايەتيان شەرفيان) نەفرۆشتو، نەم بېاوە بکەبە تەمەنى ژيانى خۆت و لەكارو كىردەوكانى ورد بەرەو و ئارەقى شەرمەزى ناوچەوانت بىسەر گەر ھەلەت كىردە لە رابردودا پاشان بېياربە بۇ داھاتو كاربەيت و بگۆرپىت... سەرەتا پىمخۆشە بزەنن (مەلا عەلى) كىيە؟ حاجى مەلا عەلى مەلەكەندى كۆپى حاجى (عەبدوللا مەمەد نەمىن ئاغا) يە، بەس پىشت ئەچنەو سەر (سويجان ئاغا)ى خاوەنى سەراوى سويجان ئاغا سالى ۱۸۵۸ز لە شارە رازاوەكەى سولەيمانى لە گەرەكى مەلەكەندى ھاتەتە دنياو، خۆپەندى لە حوجرە مەزگەتەكانى ناو شار لەلاى مامۇستايانى ئاينى بەسەربردووە فېرېووە تا شارى (سەنە) بۇ وەرگرتنى زانستى شەرىعى چووە ماندو نەبووە لەو بوارەدا كاتىك باوكى كۆچى دوايى ئەكا خىزانىكى زۆرى بەسەردا ئەكەو، ئەم زاتە خواناسە بە بەرھەمى زەوى زارو چەند دوكانىك كە وەرە دىبىت ئەم خىزانە دىبات بەرپووە بەھىزى بازو ئىرادەى بەھىز خۆى سەرقاتى كشتوكال و بازىرگەنى دىمەك، كەچاوى بە نەخۆپەندەوارى پۆلەكانى شارمەكەى دىمەكەو پۆلى مەردانەى ئىھەلەمەكەت و لە مەزگەوتى مەلەكەندى بەھىز مەجە و بەھىز بەرەمبەر وانە بەگەمچ و مەندالان دەلتەووە بۇ شارمەزەبەنى پىاوانى سەرسەكۆى مەزگەوت و مەجرەبى

مرگەوت ئەكەۋىتە نامۇزگارى ئەوانىش و پېشنوئېژيان بۇ دەكات بەخۇراپىي و چاۋى لە پاداشتى ئىلاھىيە.

ئەم خواناسە (مەلا ئەلى مەلگەندى): پىاۋىكى پەشت و خو بەرزو دى و دەرون خوش و باش و ھىمەن بوو، لە كۆرۈ ئەنجومەنا قەسەي نەستەق و شىرىن و كاريگەر بوو.

مەلا ئەلى عەسرى و بەخشندە بوو، ھەمىشە ھەزى بەچاكە و سەر بلىندى نەتەۋەكەي ئەكرەد، خاۋمنى سەرگوزشتەي جوان جوان بو، لەسەردەمى عوسمانىيەكاندا (ئىمام تابور) بوو ماۋىيەكەش قازى (ئاغجەلەر) بو، كاتىك دەور گۇراۋ سوپاى بىگانە بە دىن و نەتەۋەم و خاك پاى خستە ۋلاتەۋە (ئىنگلىزەكان) ۋازى لە مۇچە خۇرى ھىنا، بە عىلمى زاھىرو باطنى خۇى مۇچەي بەرىتەنى لەلا ھەرام بوو.

بۇ خۇ ژياندىن و دوركەۋتەۋە لەم خراپەكارانە كە رۇزانە لىي ئەمىن دوكانىكى لە دوكانەكانى خۇى لەبەردەركى سەرا دانا، كە خۇى خەرىك كەرد بەكارىكى زۆر جوان و شىاۋ ئەۋىش (مۆرەلگەنى) بو لەگەلشيا سكالانوسى (ئەرزوۋال) دى دەنوسى، خۇى خەرىك كەرد رۇزانە پىاۋ چاكان سەردانىان دەكرەد لەۋتە بەنرخەكانى سودمەند دەبون و زۆر مۇتەۋازىع بو.

بەدەر لە زمانى دايك زمانى (عەرەبى، فارسى، توركى) باش دەزانى و كارى پىدەكەردن، لەپادمان نەجىت ماۋىيەكەش بە پارىزەرى لەگەل (فەتاحەفەمنى شەيدايى و مەلا ئەلى مامە شىخە) دا ھاۋكار بوو.

مىجەرسۆن سىخورى بەرىتەنى و پاش شۇرشى شىخى ھەفەد كەبۋە (مۇھافىز) سىلەمانى زۆر سەرسام بوو بەدو كەس (تايەر بەگى جافو مەلا ئەلى) ئەم دوو زاتەي زۆر لەلا بەرپىز بون و بەزىرەك و چەسپاۋ ونەگۇر ناۋى بىردون.

ئەۋەى مەن زۆر مەبەستەمە بىرو باۋەرى پاك چۆن كار دەكات ئەمەيە:

¹¹ ئىمامى تابور ئەمە مامۇستا ئاپىيە بوو كەراپەرايەتى خەلگى دەكرەد بۇ شارەزابون لە ئاپنى پىرۋى ئىسلام لە ناۋ لەشكرو سوپادا، ۋاتە ئەمە كەسانەي كە دەچونە خەرمەتى سەربازىيەۋە شارەزادەگران لە ھەمە ئاپن لەماۋەي سەربازىدا.. ئەمە درىزەي ھەمە تا ھاتنى ھوگمى بەمەس لە سالى شەستەكاندا.. بەلام دواتر لايان بىرد تا كەس شارەزايى نەمى لە ئاپىندا.

(مىجەرسۇن) ھاكىمى سىياسى بو زۆر دۇرۇق و زۆردار بوو كاتىك بەناو بازارو شەقامەكاندا گوزمىرى دەكرد، ئەبوابە دانىشتوان لەبەرى ھەستانايە و پىئوارانىش پابومستانايە و مل كەچ سلاويان بۇ بگردايە، ئەمە ھەرمانيك بو دەريگردبو ئەم ھاكىمە رۇژىك بەبەر دوكانەكانى بەردەركى سەرادا دىتە خواری ھەمو دوكاندارمەكان لەبەرى ھەلدەستەن و لارمەلو بى ئىرادە سلاوى لىدەكەن.

كاتىك دەگاتە ئاستى دوكانەكەى (مەلا ەلى) ھسابى بۇ ناكات و لەبەرى ھەلئاسى (مىجەرسۇن) یش دىتە بەردەمى (مەلا ەلى) و دەلئىت:

ئەوە بۇچى ئەم خەلگە لەبەرم ھەلئاسون بەلام تۇ لەبەرم ھەلئاسى؟ خۇى تورە ئەكا، مەلا ەلئىش زۆر بەبى ئەھمەمەت سەپرىكى ئەكات و ئەلئ:

تۇ پىياوئىكى نامۇ و غەپەرە دىنى بە ئاين و بىروباومى من دروست و پەوانىيە لەبەر تۇ ھەلئەم چونكە خوى گەورە ھەرمويەتى: " ياأيها الذين آمنوا لاتتخذوا اليهود والنصارى اولياء لكم فمن يتخذهم فهو منهم". (مىجەرسۇن) تا ئەم ساتەش نەگەپشتبو بە كەسىك كە پروبەروى قەسى ھەق و بوئرانە بكات زۆرى پىناخۇش بو بەلام ھىچ قەسە ناكات و ئەپرات، ئەو رۇژە مەراقى دەبئىت بە سىياسەتە تىزو گلاوھەكى خۇى بىرىكى تازە بروسكە ئاسا بە مىشكىيا دىت..

بۇ رۇژى دوايى تورەكەپەك پى لە پارە ئەكات و بەسەربازىكدا بوئى ئەنئىرى، (مەلا ەلى) كىسە پارمەكە بەدەستى سەربازەكەو دەبىنى سەرنجى دەدات بەلام زۆر باش لە پلان و فېلى ئىنگىلىز ئىگەپشتەو گلى ناداتەو و بە تورمى دەلئىت: لە كوئو ھىناوتە بىبەرەو و بۇ ئەوئ پارەى غەپەرە دىن بە كەلگى من نايەت و پىويستەم بە پارە نىيە و دلم دەولەمەندەو قەناعەتم بە شان و بالى خۇم ھەپە.. ئەوەش بۇ من دەولەمەنئىيە.

بە ناچارى ئەگەپتەو و ناكامى سەردانەكەو پارەكەى بۇ باسدەكات دواى ماومەپەك چەند ئىنگىلىزىكى تر دىتە لای (مىجەرسۇن) ئەویش باسى (مەلا ەلى) يان بۇ ئەكات و ئەلئ: مەلەپەكى ھۇشيارو و شيارو و رىاو زىرەكە ئەنئىرىن بە شوئىن (مەلا ەلى) داو پىدەلئىن: نىوە بۇچى بە ھەرمەنپەروايى و ھوكمى ئىمە رازى نىن؟ ئىمە رپى (پاك و خاوپن) مان پىشاندان و رپويان و شەقامان بۇ زۆر كردون؟ مەلا ەلى لە وەلامدا دەلئىت:

پاك و خاوپنى لە دروشمى مۇسلمانەو مۇسلمان ھەمىشە جەلو بەرگ و لەشى خاوپنەو لەشەو و رۇژىكا پىنج جار دەستىنوئىز دەشوا، پاشان رپگاو بان تەخت كردن و دروستكردى

كردموى موسلمانەو ئاينى ئىسلام دەلى: ھەركەسى بەردى لەسەر ڤىڭا بېنى پېويستە لەسەرى لای بەردى نەوھكو يەككىكى لېكەوېت، ھەروھە دەستى يارمەت درېژ كردن و نازوقە زۆر كردن پېشەى ئىمەيە، نېوھ وازمان لېيىنن و سواری سەرمان نەبن ولاتى كوردستان ئەوھندە بەفەرپو بەرھەتە بەشى زۆرى جېھان بەخىو ئەكات.

ئىنگىلىزەكان ئەم وەلامەيان لەلا جوان ئەبىت و ئافەرىنى ئەكەن.

پاشان (مىجەرسۆن) دەلى: ئەگەر ئەم پارەمەت وەرئەگرت خۇم ئەمزانى چ بەلەپەكم بەسەر ئەھىنى... پاشان ھەمويان لەبەرى ھەلەستەن و بەرپەزەوھ خوا حافىزەى لىدەكەن داخى گرانم ئەم پياوھ زانايە لە تەمەنى ۹۰ سالىدا كۆچى دوايى كرد لەگردى جۇڭا لاشەكەى بە خاك ئەسپېرن لە ۱۹ / ۱۲ / ۱۹۴۸ دا كە ئەو زەوپیە ملكى خۆى بو بەخشى .. كە بگرېتە گۆرستانى گشتى " .

سود وەرگىراوھ لە رۆژنامەى ژېن ژ ۱۶۲۹ سالى ۱۹۶۱

¹² تېبىنى/ ئەم كات ئەم گۆرستانە ھەراغ ھەر بو بەلام ئىستا كەوتۇتە ناوچەرگەى شارەو، جېڭەى مردوو ناشتنى نەماوھ زۆربەى زۆرى گۆرستانەكە كراوھ بە بەشى وەزارەتى تەندروستى بۇ خەستەخانە.

چكوسى ژنيك كارەساتيگ دەقەومينيٲ١٣

ھەمو مالئيك نھيئى خۇي ھەيە ئەم پووداۋە چىرۆكئىكى راستەقىنمەيە^{١٣} و
 خاۋنەكانى لە پئگەي واقىعە بەئزىك چوۋەكانىيەۋە باسى لىۋە دىكەن: ئەمە
 ئەزمونئىكە ھەموۋان دىگەرئەۋە وپئويستە سودى لىببىنرئ بۇ ئەۋەي ئەو ئامانجانە
 بېرئ كە ھەمو خۇمانى لئ دوۋرە پەرئز بگرين، خانمى خاۋن چىرۆكەكە دەلئيت:
 پئش بەھاۋسەر بوۋنم نەمدەزانى خۇشەۋىستى چيە، كاتئك شوومكرد مېردەكەم
 يەكەم دواھەمىن خۇشەۋىستەم بوو كە بە بونى ئەو خۇشەۋىستىە بون و ژيانمى
 پېرگىرئبۆۋە ئەو ھەمو جىھانم بوو.. خۇشى و كامەرانى و ئازارم، خۇشم وىستە
 بەشىۋمەيەكى زۆر مەزن ئالودەي بوم ئەمەش بوە ھۆي چكوسىكرنم لئى و زۆر دىترسام
 ئافرىمئىكى تر لئىمى زەوت بكات، بەقەشەنگەترين پياۋ دىمبىنى و لەھەموشيان سەرنج
 راکئشتر بوو لەلام.. ھەمو پياۋانئش بەراۋد بكرئت لەگەل ئەۋدا ئەۋا ئەۋان لەچاۋ
 خۇشەۋىستەكەي مندا ھىچ نىن.. وام ھەستەكرد ھەمو ژنانى جىھان ھەزى پئدەكەن و
 چاۋمېروانى ھەلئىكن تاۋەكو لئىمى بفرئنن.. نەمدەزانى چىيەكەم باشە بۇ ئەۋەي لە
 مەلانىدىان لەگەلئەدا ھەربۆيە بەشىۋمەيەكى بئسنور چكوسىم لئىدەكرد تەنانەت لە
 بئزەرمكانى تەلەفرىونئش كاتئك بەپەرۋىشەۋە گوى بىستى پەخشى ھەۋالەكان دىبوو..
 تەنانەت ژنانى سەر شەقامەكانئش ھەستەم دىكرد كە سەپرى دىكەن بئزار دىبوم و
 بەدرئزاي ئەو ساتانە لەدمەروەي مال پئكەۋە بەسەرمان دىبىرد غەمگىنى بالئ بەسەرمدە
 دىكئشا: تەنانەت ژنە ھاۋكارمكانى وام لئىھاتبوو واپبۇ دەچووم كە پلان دىگىرئ و ئەو
 كارە بۇ ئەۋە دىكەن كە ژن دىكا لەپئناۋ رھاندن و روخاندنى پياۋئكدا لە ژن و
 مالەكەي.. دىمويست بەپئى تۋانا پارئزگارى لئىكەم، بەلام ئەو واپلئىھات بئزار دىبوو لئىم و
 بەرمبەرە ھەلەدەھات و لئىم دوۋر دىكەۋتەۋە.. ھەرگىز نەمتۋانى تئى بگەيەنم بەۋەي

¹³ چكوسى . (غىرە)

¹⁴ رۇژنامى رەبازى ئازادى.

ھەمو چكوسىيەكانم ئاكامى خۆشەويستىم و ترسە لىي ئەمەش ھەستىكى سروشتىيە بەلام
لەم ھەستەم تىنەگەشت بەردەوام بوو لە دوركەوتنەو لىم، دواى بەھاسەر بونمان بۇ
ماوى دوو سال مندا لىبونم دواكەوت ئەمەش ئەوندەى تر برىواى ئەووى پىھىنام كە
لەوانەيە مېردەكەم بىر لە ئافرىتىكى تر بكا تەو تاكو بىخوازىت و مندا لى لىي ھەبىت
لەو كاتانەش كە سوپىندى بۇ دەخواردم بەووى كە گوئ بەم شتانە نادات و مندا لىبونىش
شتىكە بەدەست خواوندى مەزنە و ھەرگىز ئەو بەپەلە نىيە بۇ رودانى ئەو كارە بەلام
ھەر باومېم پىنەدەكرد.

كىشە كىشىكى ترسناك

ھەر كەلە مال دەرئەچوو لە ناخدا قولېم دەداو دەسوتام بىرۆكە شەپتانىيەكانىش لە
مىشكەدا بەپەكدا دەھاتن و وامبەخەيالدا دەھات كە دەچىت بۇلاى ئافرىتىكى تر و
لەبەردەمىدا دادەنىشى و بەجوانىدا ھەلەمدات و ھەمان قەسى شىرىنى بۇ دەكات كەلەووم
بەر بۇ منى دەكرد ئەو بىرۆكە ئازار اوپانە واپانلىكردم چىتر ھەزى خواردنم نەمىنىت و
رۆزبەرۆز لاوازی دەكردم وام لىھاتبوو وەك سىبەرى ئافرىت دەردەكەوتەم نەك وەك
ئافرىت ئەمەش ئەوندەى تر ئالۆزى كردم چونكە وام لىھاتبو واپزانم كەئەو من
بەجوانى نابىنىت يان لەوانەيە لەگەل خۇيدا گالئە بەجەستەم بكات.. بەلام ئازار و
دوودلى و خەمناكىيەكەم دادەپۆشى و ھەر كەدەھاتەو مائەو پەرسىار و ەلام دەستى
پىدەكرد.. بۆكۆ چوئە؟ كى لەگەلدا بوو؟ بۇ دواكەوتەت؟ ھىچ ئافرىتىك بىنى وام
لىھاتبوو ھەزم نەدەكرد بەئەندامى شىاو دەربكەوئەت گوئەم بەجل و بەرگەكانى نەئەدا
بەبى ئوتو دامەدناو شوشە بۆنەكانىم دەشكاند بەبەھانەى ئەووى لەدەستەم كەوتۆتە
خوارەو و بەبى ئەووى ھەست بكات رىگەم پىنەئەدا كە بۆنى خۆى خۆش بكات بۇ
ئەووى بەشىومەك دەرنەكەوئەت كەسەرنجى ژنان بۇخۆى كىش بكات و لىمى بىزن.

روداوىكى نامۆيى

وەك عادەتى خۆم رۆزىك گىرفانەكانى گەپرام و لەگىرفانىدا كوتە و مەرقەپەكەم بىنى ناوى
كچىكى لەسەر نوسرابوو.. ھەرچى خوپن بوو لەجەستەمدا بەستى و بەخۆم و ت: ئەمە
ع ن ئەو ئافرىتەى ترە لەزىانى مېردەكەمدا.. نوستبوو چومە لاى و بەتورمىيەو لەخەوم

ھەستان.. پارچە ۋە مەرقەھەشم فېرىدا بەسەرۋ چاۋىدا وتى: ئەمە ئەۋ ئافرىتەيە گە من جىدەھىلىت لە پىناۋىدا؟ چاۋى كىردەۋە ئاۋەكەى سەر پارچە ۋە مەرقەھەى خۇپىندەۋەۋ دەستىكرد بە قاقاى پىكەنىن ۋە گەراپەۋە ئاۋ جىگەكەى.. لەگەل ئەۋ شۇگە ستەمياۋىدە بەۋ پەرى ساردىيەۋە مامەلە دەكات بە تۈرەيىيەۋە قىشكاندەم: ھەستە نىيە.. كەرامەتەم بىرىندار ئەكەيت ۋە پاشان دەگەپىتەۋە بۇ ئەۋەى خەۋەكەت تەۋاۋ بىكەيت ۋە ۋەكو ھىچ شىك نەبۇيىت بەتۈرەيىيەۋە لە ئاۋ پىخەفەكەى ھاتەدمەرى .

ۋتى: بىزار بووم لىت بىزاربووم لە چكوسىيە كۆپرەكەت.. تۆ بەبەردەۋام پالەم پىۋەدەنىيىت لىت دوربەكەۋەۋە.. ھەرگىز بە ئەقەل بىرناكەيتەۋە.. وتى: كىشەكە مەگۆرەۋە پىم بلى ئەم ئاۋە كىيە؟ بۇ تۆ چى دەگەپەنىيىت؟ بۇچى خىستۆتە گىرفانت؟ ۋتى: ئەمە ئاۋى كچى پەكەكە لە كرىكارمەكان لە كۆمپانىياكەمان ئەم كچە مىندالەۋ باۋكى دەپەۋىت بىخاتە قوتابخانەپەكى خىرخاۋازيەۋەۋە داۋاپلىكردەم بۇ ئەۋ مەبەستە ھاۋكارى بىكەم نىستا تىگەپىشتىت؟؟

باۋمىم بەقەسەكانى نەكرد ۋە بەردەۋام بە دۋاپەۋە بووم تاۋمكو پەيۋەندى بە باۋكى مىندالەكەۋە بىكەم ۋە پۇژىك قەسەى لەگەل كرىكارمەكە دەكرد ۋە ئويىش باسى كچەكەى خۇى بۇ دەكرد مىنىش لەتەنىشتىيەۋە ۋەستام ۋە گۆپىم لە قەسەكانىيان گرت.. پاشان زانىم كە من زۆر ھەلە بووم ۋە من ستەمەم لىكردەۋە.

دوور لە من

ۋاپلىھات لىم دووركەۋتەۋە، زۆرچار نەدەھاتە مائەۋە ۋە كاتىك پەيۋەندىم پىۋە دەكرد تەلەفونەكەى دادەخستەۋەۋە ھەلى لىكۆلىنەۋەى نەدەدامى، بەبەردەۋامىش بەھانەى ئەۋەى ھەبۋو كەسەرىقالەۋ كارى كۆمپانىياى زۆرە دوۋ دلى لە سىنگەدا زىادى كىرد ۋە بەمىشكەدا دەھات كە لەگەل ئافرىتىكى تىردا بىت ۋە سكاللى مىنى لەلا دەكات.. ھەستەم كىرد ئەگەر بەپەلە ھەنگاۋ نەنىم كار لەكار دەترازىت.. لەۋانەيە ژن بەنىيىت ۋە بمخاتە ئەمەرى ۋاقىيەۋە، ئەۋ كاتە چۆن بەرگەى ئەۋ پاستىيە دەگرم بەرگەى ئەۋە ناگرم كەس لە ژيانىدا ھەبىت ۋە ئاستۋانم داۋى جىابونەۋەى لىبىكەم چۈنكە من زۆرم خۇشەۋىت ۋە ئالودەى بووم ۋە ئاتۋانم تەنھا بە بىر كىرەنەۋىش بىر لە دوورى بىكەمەۋە ۋەسۋەسەى شەپتان لەسەرمدا زىادىكرد بەتايىبەتى كە گەشت ۋە كۆچەكانى زىادىكرد ۋە مافى ھاۋسەرىتى مىنى پىشت گۆى خستۋەۋە.. ئاپا ئەۋە پاستە تەنھا ئەۋ ئەركى كۆچ ۋە سەفەرى

كۆمپانىيە بىخىتە سەرشانى كەسكى تر لەو زياتر؟! منىش بەتەنيا لە مائەوە دادەنىشم و چامپروانى زەنگى تەلەفونم.. ئەو زەنگە بەرمبەرە بەرمو نەمان چوو.. وامدەزانى كە ئەو بوونى منى لەياد چوو.

پروپەرۇو بوونەو

چامپروان بووم تاومكو لە سەفەرمكەى ھاتەو پېش ئەووى بگاتە مال من بۆم چۆلكرد؟ ھاتو پەرسىارى ھۆكارى لىكردم منىش بە پروپەدا ھەلشاخام وچى لە سنگىدا ھەبوو ھەلپەشت وە ھەر لە بەھاوسەربونمانەو پەكمجارم بوو بەو شۆپەيە بېيىنم.. لە شۆپەيە خۆى چوو دەرەو بەو شۆپەيەى جاران نەھاتەو بەرچاوم، ئەو خۆشەويستە ھيەنە لە خۆبوردى جارام نەبوو وەكو ئازەللىكى ترسناك دەستىكرد بەنەراندن بەسەرمداو لەبەشى زۆرى قەسەكانى نەدەگەيشتەو ئەووى تىي گەيشتە ئەو بوو كە ئازارى زۆرى بەدەست چكوسى مەوە چەشتەو گەشتەو قۇناغلىك تەواناى بەردەوام بوونى تەيادا نەماو، بىزار بوو لە شۆپەيە مامەلەكەردنم لەگەلى و بىزاربوو لە چاودەرى و بەدواداچونى بەردەوام ھەروەكو ئەو تەوانىكى مەزنى كەربەيت و خراپەتە زىندانەو بەردەوام داواى لىدەكەيت بەرگەرى لە خۆى بگات.. بىزاربوو لە بوتم لە ژيانىدا، چونكە بوومەتە كۆت لەملىداو خەرىكە دەپخەنكىنم وە بەھۆى منىشەو ھەمو ئافەرتىكى لەبەر چا و كەوتوو و رەقى لە ھەموشيانە ئەویش چى لە سنگىدا ھەبوو ھەلپەشت و پاشان بىدەنگ بوو.. ھەستەم بە ناستى ئازارو بىرەنەكانى كردو دانىشم بەمەدا نا كە من ئافەرتىكى سەمكارم.. پەشيمان بووم لە ھەمو ھەلپەشتەكانم و رەقم لە خۆم ھەستا چونكە ئازارى مەزەنەين و خۆشەويستەين بونەو ھەمەدا لە ژيانمدا ئەویش بەھۆى چكوسىە كۆپەرمەم.. ھەوئەم دا داواى لىبوردن بگەم بەلام پېش ئەووى دەم بگەمەو تەلەقى دام و ھەستاچوو دەرەو. زۆر بە ئاسانى مێردەكەم وونكرد، ئەویش بەھۆى ناھۆشيارى و بى ئەقلى خۆمەو بوو..

پەند ،

۱. غىيابى ئىمانى لەلای كەچەكە .
۲. باش پەروەردە نەبوون لە مائەباواندا .
۳. نەبوونى دانىشتنى سۆزدارى لە نىوانياندا .
۴. لىنەبووردەھى ھاوسەر لە كاتى پەشيمانىدا .

تالانی

لەچەند مانگی رابردوودا¹⁵ پاش ئازادکردنی عێراق ، وەفدیکی بەغداو کۆمیتی هاتن بۆ بەغداو چاویان بە وتار خوێندنیکی بەغدا کەوتبوو کەناوی (شیخ ئیبراھیم ئەحسان)ە شیخی ناوبراو پروداویکی بۆ گێراپونەوه ، کە نمونەی دوعا قبوڵی ستم لیکراوه و تێبوی:

من خەلکی بەسەرم و لەو شارە لە مزگەوتێکدا وتارخوێن بوم ، لە یادی لە دایکبونی حەزەرتدا لە ئەو دەمەکاندا هۆنراوەیەکی (ولید الاعظمی)م خوێندەوه کە دەلێت (ئسلامنا نور لى پەتدی ئسلامنا نار لى پەتدی) و هەروەها ئێمە بەغەیری پێغەمبەر ئیقتیدا بەگەس ناکەین.. پاش تەواو بونی یادەکە راپۆرتیان لەسەر نووسیم و گرام لەلایەن رۆژنەوه.. پاش ئازارو چەرمەسەرپێکە زۆر پزگارم بوو پاشان سالی ١٩٩٤ گواستیانەوه بۆ بەغداد، لەبەگەم وتارمدا باسی زولم و ستمەم کرد، یەکی لە ئامادەیان کە لەسەر کورسیەکی گەم ئەندامەکان دانیشیبوو تالەوتارمەم بومەوه گریا.. پاش نوێژ کۆرەکەى نارد بۆلام و وتی: باوکم حەزەدەگات سەردانیکی مائمان بکەیت منیش هەرچەند وتم: سەرفائەم کاتم نیه سودی نەبوو.. ئیتر ناچار چوم بۆ مائمان و پاش گفتوگۆو بەخێرھاتن ، بەکۆرەکەى وت:

ئەو چادەرە لاوەرە لەسەر ئەو ئوتومبیل لەگەراچەکەدا.. کەلایان برد سۆپەرێکی سپی مۆدیل ١٩٨٢ بو کەرەمەمى کۆمیتی پێومبوو زۆر جوان و کەشخە بوو.. وتم: مەسەلەى ئەم سەیارەى چى؟ کابرای خاوەن مان وتی: من لەسالی ١٩٩٠ دا لیواپوم لەسوپای عێراقدا کاتیئێک کۆیتەمان داگیرکرد ، من پشکنینی بازگەکانم لەئەستۆ بوو لەنیوان عێراقو کۆمیتدا، رۆژێک ئەم ئوتومبیلەم بینی بەدەست لاویکەوه بوو چەند ئافەرتیکیشی تیاوو،

¹⁵ ئەم پروداوه لەڕەمەزانی سالی ٢٠٠٢ دکتۆر محمد عوچی لەبەرنامەکەى (صور و خواطر) دا باسی

کرد ، بڕوانە ، ژێنەوه/ ٢٤ ل ١٢٨ .

خەزم لىكردو بەپاسەوانەكانەم وت: شەرىپەو شۆفىرە بىرۆشەن ، ئەوانىش گىچەئەن
پىكردو بوو بەدەمە ھالەتتەن ۋەمەنىش چوم كۆرەكەم داپە بەرشەق و بۆكس و زۆرم لىدا
تالەسەر شۆستەكە بورايەو.. ۋەكان دابەزەن بەگريان و زىكەو مەنىش دەست رېژىكەم
كرد بەسەرياندا تابىرسەن ، ئىنجا سەيارەكەمان لىسەندەن ۋەئەمانەو، پىرېژنىكىان
دوعاى لىكردەم وتى: ياخا توشى ئىفلىجى بېيىت و لەدنىا و قىامەتدا لەخوت
نەخەسەتتەو..

خا ناگادارە پاش چەند رۆژىك توشى پىشت نىشە بوم دواتر قاچى چەپەم سىرېو، بەپەلە
بىردىنەم بۆلە باشىرەن پىزىشكى پىسپۇرى بەغدا، پاش پىشكىن بىرپارىياندا نەشتەرگەرى
بىرپەرى پىشتەم بۆكەن.. نەشتەرگەريان بۇ كىردەم سەركەوتنى نەھىناو توشى ئىفلىجى
بوم و لەوساۋە لەسەر كورسى كەم ئەندامىم ۋەئەزەم ناھى ئەو پىرېژنە گىرتومى تۆبەم
كردەو دەمەوئ ئوتومبىلەكەشيان بۇ بگەپىنەمەو ، نىتەر نازەم چۈن دەستەم بىيان
بگات و بىاندۇزەمەو.. جاكەتۇ وتارتدا زانىم شىۋازت بەسرايەو دىيارە خەلگى بەسراش
تەكەلۋەيان ھەپە لەگەل كۆپتەكەكاندا ، بەلگە لەبەرخوا سۇراخىكەم بۆكەپت و
سەيارەكەيان بۇ بگىرەمەو ۋەگەردەم نازاد بگەن..

شىخ ئىبراھىم دەلەت: مەنىش پىم وت: ئاخىر كى ئەۋرىت پەيۋەندى بگات بە
كۆپتەكەكانەو تەلەفۇنىان بۇ بگات ، دىيارە ھۆكۈمەت بەشتى وازانەت سزەي قورسى
لەسەر ئەدات.. نىتەر ھەمە ھەپىنەك كۆرەكەمى دىناردە لام و دىموت: باۋكەم دەلەت بە
قوربانە چى بۆكردىن؟ مەنىش دەموت: بە خا ھىچەم بۇ نەكرادە، ئەمە سالىكى خايند
تا سالى ۱۹۹۵ بۇكارىكى خۇم سەردانىكى بەسپەم كىردە كەۋىستەم بگەپىنەمەو بۇ بەغدا
چەند سەعاتىك لە نەقلىات چاۋمپىم كىرد سەيارەكەمى بەغدا دەست نەكەوت..
بىردەمىك كە مەنى ئاۋا بىنى وتى: ياشىخ ھالان كەسى گەپەكى خۇمان سەيارە پىيەو
دەچىت بۇ بەغدا بۇ لەگەل ئەو ناچى، مەنىش وتەم: زۆر باشەو نىتەر رۆيشتىن
بىردەمەكەمان دۆزىمەو لەگەل سواربوم ھەتا بەغدا، دىيارە رېگەپەكى دوۋرو دىرېزەو
كەۋىتەنە گىتوگۇ بىردەمەكە وتى : مامۇستا ھەرچەندە ئەم سەيارەپە زۆر باش نىەو
لاپەق بەجەنابتان نىە چىبەكەين خا بىان گىرەت سەيارەپەكى باشمان ھەبوو ئەو زالىمانە
لىيان سەندىن، مەنىش پىم وت: قەت نەشى سەيارەكەم سۆپەرىكى سىپى و مۇدىل ۱۹۸۲
۵۸ ۋەمارە كۆپت بىت، بىردەمەكە ھەر ئەبەق بوو وتى: ياشىخ دەلەت كەرامات ھەپە؟

وتىم: نا كەرامەتەم نىيە وەرە بىتەم بۇ لای سەيارەكەتان.. ئىتەر بىردەم بۇ مالى لىواكە لە بەغاۋ سەيارەكەى دايمەۋە .

وتى: بەلگە تەلەفۇن بىكەت بۇنەنكە لە كۆپتە تاگەردىم ئازاد بىكات كۆپەش وتى:
كى دەۋىرەت لە غىراقەۋە پەيۋەندى بىكات بەكۆپتەۋە..

لىواكە وتى: باشە پاسپۇرتت بۇ رىكەدەخەم لەسەر حسابى من بىچۇ بۇ غەممان و لەۋۋە تەلەفۇن بىكە.. پاش ماۋىيەك چو بۇ غەممان و ھەمو شىتەكەمان بۇ نامادەكردو چو بۇغەممان و تەلەفۇنى كىرد بۇ كۆپتە بەنەنكى وت: نەنە خواكردى واسەيارەكەمان دەست كەتۋتەۋە كەبىرە لىۋا توشى ئىفلىجى بۈە داۋاى گەردن ئازادى دەكەت، نەنكىشى نەۋەندەمىتەر دوعاى لىكردو وتى: گەردنى ئازاد نەبىتە و خوا لەۋە خىراپەتە لىبىكات.. كۆرەكە گەپەۋە بەغا وتمان : ھاجى بوو؟

وتى: بەخوا چى خەرىك بوم لەگەتەيا گەردنى ئازاد نەكرد، مەنىش پەيم وت: ئاخىر كۆرى باش چۇن ئىشى ۋادەكەت، نەبۋايە ھەندەك فەزلى غەفو كىردن و لىخۇشەبونت بۇ باسكردايە و ئىنجا داۋاى گەردن ئازادىت لىكردايە.. ناچار جارىكەتەر لەسەر حسابى لىواكە چۆۋە بۇ غەممان و ئىنجا بەجۆرىكەتەر قەسە لەگەل نەنكى كىرد تا رازى بوو گەردنى ئازادىكات..

خوا ئاگادارە پاش دوو ھەفتە كەبىرە لىۋا بەرەۋە چاكى رۇپىشتە لەسەر غەرمەنەكە ھەستەۋ ئىستە بەگۇچان دىت بۇ مزگەۋت بەپىي خۇي.

كۆمەك بۇ ناوچەى شارەزور

ئەگەر جى ئەم روداۋە لەم سەردەمەدا پويىدا بەلام ھەويىنى براپەتى و خۆشەويىستى سەدى پاپردو لەم سەدە نوپىدا بەرھەمىدا.. ھىوادارم سودمەند بېت بۇ ھەموتان، ئەو بارانە زۆرى پۇزى پېنجشەممە تا پۇزى شەممە پېكەوتى ۲۰۰۶/۲/۲ بەردەوام بوو، مائە سادە ساكارمەكانى ناوچەى قەراخ شارى سەلىمانى و شارمەكانى تىرى خستە مەترسىيەۋە بە پۇزى (۱۲۰) مەم وزىاترىش باران بارى بەندەۋى دوكان و دەرەندىخان بە پۇزى (۵،۵ - ۶) م ناستى ئاۋەكەى زىادى كىرد سوپاس بۇ خۋاى بەخشندە ئەم بارانبارىنە بەردەوام شارمەكانى ھەرىمى كوردستان و ئاۋەپراست و ھەندىك شارى خۋارۋى عىراقى گرتەۋە.

كەئالەكانى پاكەماندن راست و دروستى بارودۇخەكەيان تەمايش دىكرد وەك خۋى زۆر ناوچەو جىگا كەوتنە بەر مەترسى لافاۋەۋە.

لە ناوچە دوورو سەنورىيەكان و شارۋەچكاندا زىانى گىيانى تەمنا يەك پىاۋ بوو لە دىقەرى ھەۋلىر بەلام لەو ساتەۋە كە باران درىزى ھەبۋو زىانى مالى دروست بوو. خانۋى ھاۋلاتىيەك كەوتە بەر ھىرشى لافاۋ.. پۇزى سىشەممە (۲۰۰۶/۲/۸) باران بارىن دووبارە بومەۋە، ناوچەى (بازىان چەمچەمال سەپىسادىق شانەپەرى قەدەمەرى عەۋال قىياسان ..... ھتە) مائەكانىيان دا پووخا لافاۋ چۈۋە مائەكانىيانەۋە.

خەلگى لە ناۋ قورۋ لىتەۋ ھىرشى لافاۋدا كەوتنە جەنگىن و دوركەوتنەۋە لەو لافاۋە مائە ئافەرتى بەتەمەن بە ھۋى سەپارەۋە لە ناوچەى مەترسىدار دووركەوتنەۋە كەم تا زۆر ھىزى ئاسايش و بەرگىرى ھاۋكارىيان كىردن، ئەمەش بە زۆرى لە ناۋشارو قەراخ شار .. ئەۋەى جىيى باسەكەمە تۆماركىردنى مېژۋى نوئە بەرخودان و ھاۋكارىيە لە مېژۋى شارمەكاندا، بە ھانا ھاتنى ئەو مائە لىقەۋماۋانە بوو كە كۆمەكىان بۇ كرا.

چەند كەسنىڭ رۇزى (۲۰۰۶/۲/۱۰) ھاتىنە (دەنگى يەككەرتو - رادىيوى سىلىمانى) بە مەبەستى بانگەواز بۇ كەردىيان تا رادىيەكى كەم يارمەتى بىلەن، بانگەواز كرا ئەۋەى پېشىنى دەكرا تەنھا يەك دوو پىكاپ شتومەك بېت بۇ ئەم چەند كەسە، بەلام بەرپەزان نامارەكان و زىانەكان زۇر زىاتەر بوون، چەند جارىك بانگەوازەكە دوپات كرايەۋە ئاپۇراي خەلگى شارو دىگەرمى دانىشتوان لە رادىيەكى يەككەج زۇردابوو (تەلەفزيونى يەككەرتو) رېپۇرتاژى نامادەكرد لەۋ دىمەننە بەلام يارمەتى و كۆمەك زۇر زىاتەر بوو لەۋەى پېشىنى دەكرا چوار سايد لە ھەمو جۇرئىك سەيارە كۆيۈنەۋە بۇ گواستەۋە گەياندنى يارمەتى .. باران بەردەۋام بوو فرمىسك و دىۋى باران ئاۋىزان بوون ئاپۇراي ئەۋ خەلگەى شار لە زىادىبۇندا بون، زۇر بېۋىنە بوو ئەۋەى كارى بۇ كرا جياكەردنەۋەى بابەتەكان بوو.

۱. وەرگەرتنى پارەو دراۋى نۇۋ و دۆلارو تەمەن.

۲-ۋەرگەرتنى ئاردو خۇراك و بابەتى خواردەمەنى.

۳-ۋەرگەرتنى راخەرو بەتانى و جىلو بەرگى پېۋىستى مۇۋ لەقاپ و قاچاخ.

۴-ۋەرگەرتنى زۇپاۋا غەلادىن لەھەمو شىۋەيەك.

۵-ۋەرگەرتنى سوتەمەنى (نەۋت).

زۇر جىگەى سەرسامى بوو، بانگەۋازىكى سادە.. جۇش و خرۇشىكى زۇر گەرم! ئەۋەى دلى نەرم و رۇخى زىندو بوو ھەستى ھۇشيارو ھەناسەى بىدارو چاۋى گەش كامەران بوو، ھەستى جولۇ شەپۇلى دەداھاۋاكارى بەردەۋام بوو.. دەنگى يەككەرتو بۇى دەرکەۋت كەشار چەند تامەزۇرى يارمەتى و ھاۋكارىن، چەندە گۇڭگروو يارمەتىدەر زۇرە.

ھەرچى لەخەلگى ھەببو دەھاتە ئەۋناۋە ھىزى نەبو ئەۋ دىمەنە بەجىبەئىلى ھەر مۇۋ بوو بوگۇپەرى تۋانائى دەست و باۋەش و ئۆتۈمبىلى پېۋو لەكەرمەسى ھەمەجۇر بەزۇرى (نۇۋ و دانسقىۋە باش) بوون.

ئەم كۆمەكە لەرزىدا بەدلى خەلگى داراۋا بەتۋان، ئاى چ دىمەنىكى خۇش بوو تا رۇزى ھەپنى كاتزىمىر (۱۲) بەردەۋام بوو.

چەند دىمەنىكى سەرنجراكىش دېنمە خىزمەت بەرپەزان:

۱- مىندالىكى تەمەن (۴) سال بە دەستىكى دىغىلەكەى، بەدەستەكەى ترى سەيارەيەكى

- ئەمە چىيە بەدەستەمە؟

+ ئەمە دىغىلەكەمە بۇ مىندالانى شانەدمەرى، ئەمەش خۇشەويستىن لەعابەمە بۇ مىندالانى شانەدمەرى..لىيى ۋەرگىرا.

۲- مىنداللىك بە (۲۵۰) دىنارى چاپى نوئ بەشدارى كرد، پىرسىيان، كەم نىيە؟وتى: رۇزانە كەمە بۇ مىندالانى شارمەزور.

۳- بۆك ۋاۋايەك بەسەپارەى ئاخىر مۇدىل لەۋۋە تېپەپىن پىرۇزىيان بىت، ئەم قەرمبالىۋ گەرم ۋ گورى خەلگەمىان بىنى پىرسىيان: ئەمە چىيە؟

يەككە لەھاۋكارانى كۆمەك وتى: كۆكردنەمەى كۆمەك بۇ خەلگى لىقەوماۋى (سەپىسادق ۋ شانەدمەرى)ئەۋانىش سەپىرىكى يەكتىيان كردو جوانترىن يادگارىيان كەنەلقەى پەنجەمىان بو كرده دىارى.

۴- شۇفېرىك وتى: ھەرچى پارمەتى ھەيە بەبى بەرامبەر دىگەپەنمە ئەۋى ھەمە دەستكەۋتى ئەمەۋىش بۇ ئەم كۆمەكە تەرخان كردوۋە.

۵- ئافرمەتلىكى بەتەمەن وتى: ھەرچى لەمالەكەمەدا بوو لەم ئۆتۆمبىلە كرېيەم ناۋە بۇ لىقەوماۋانى شارمەزور.

۶- چەندىن مىندال ۋ گەنجى خويىن گەرم بەجل ۋ بەرگى خاۋىنەۋە بوۋنە باركارى شتومەكەكان بەشپەۋى خۇبەخش بەبى گۆپدانە باران بارىن، ئاى لەۋ دىمەنە جوان ۋ جوامپرانەپە!!

۷- چەندىن شۇفېرى خاۋەن ئۆتۆمبىلى گەۋرەۋە بچوك بەشپەۋى خۇبەخش نامادە بوۋن باربار بكەن،خۋاى گەۋرەش ناھومىدى نەكردن.

۸ - چەندىن پىۋاى بەتەمەن ۋ پىش سې بەشانى ماندوپان كۆمەكەيان ھىنا بو بەلاچكى جامانەكەمىان (ئارمق ۋ فرمىسك ۋ دۆۋى بارانىيان) لە رۇخسارىيان دەسپرى.

ئەمە كەم ۋىنە بوو، كۆمەكى خەلگى (ھەۋلىرو سلىمانى)م بىر كەۋتەۋە ، كە بۇ لىقەوماۋانى ھەلەبجەى شەھىدىيان بىرد سالى (۱۹۸۸).

كۆمەك ۋ پارمەتى گوند نشىنەكان ۋ شارەكانى كوردستانى ئىرانم بىرگەۋتەۋە كە بۇ ئاۋارە لىقەوماۋانى سلىمانى ۋ ھەۋلىر كرديان. كۆمەكەكەمىان زۆر بەيەك دەچوۋن..

سوپاس بۇ خۋاى گەۋرە خەلگى شارمەزو ھىندە كەرمستەۋ بابەتەيان بۇ كۆكرىپەۋە، كە پىۋىستان بە پارمەتى ھەلەۋى ھەلەمە.

ئەو شەو سەعات (۹ تا ۲) ى شەو گەرمسەكان لە شارۆچكەى سىدىسادق جىاكرانەو
لەلەپەن بەرپرسى پەكگرتووى ئىسلامى كوردستان (مامۇستا ئەركان) و ئەنجومەنى
گوندى شانەدمرى (كاك ئەكرەم) لىژنەپەكى زۆر بەتوانا دانراو دەست كرا بەدابەش
كردنى بەنەندامىەتى كاك (حارس عبدالقادر ، كاك ئەحمەد) بۆ تەرنەبوونى
كەلۈپەلەكان خىرخوازى خاوەن ھەلۈپست (حاجى توفىق محمد ھاپنەجى) مەخزەنىكى
گەورەى خۆى خستە خزمەتيان، خواى گەورە پاداشتيان بىداتەو.

خەلگى زۆر بەگەرمى و جۆش و خرۆشەو بەشداريان كرد بەگوپرى دوا نامارى پۆزى
ھەينى كاتزمير (۶) ى ئىوارە

- (۲۵) سەپارەى گەورەو بچوك.

- (۸۲) ملېۆن لەم پارە نوپە - (۵۵۲,۲۰۰) دىنار.

- (۱۱,۰۰۰) دۆلارى ئەمريكى و زۆر لەتمەن.

ھاوكارى و كۆمەك ھەر بەردەوام بوو ئەگەر جى پاكەپەنرا كە كۆمەك كۆكردنەو
پاگىراو، جىگەى پېزى سوپاسە (مەلەپەندى كۆمەللى ئىسلامى كوردستان) پش دەستيان
كردە كۆكردنەو كۆمەك و يارمەتى بۆ ناوچەى (شارەزوورو سىدىسادق) و پېژمەكى
بەرچاوپان نامادە كرد.

بابەتەكان گەپشتە دەست ئەو مالانەى سەرژمىرى گرابوون بۆ كۆمەك.

گەپشتىنە لاي پېرېژنىكى بېكەس و نەدار، كەخاومنى پەك ژوورو پەك عەلادېن و پەك
كومبارو پەك بەرمال بوو لافا و ھەموى پامالېبوو.

چاوى كامپرا گەپشتە لاي پېرېژن ھەر دەگىرا، لىژنەكە ووتيان : داپېرە گيان بۆ دەگىرى؟
لە جياتى كومبارېك ئەو دەو كومبار.. لە جياتى عەلادېن ئەو دەو زۆپاى چاك، لە
جياتى بەرمال ئەو دەو بەرمال، لە جياتى خۇراك ئەو دەو ئەومندە.. داپېرە ھەر
دەگىراو گىيانى كەمى نەدەكرد، لەو لەمدا وتى . بۆ مال و زۆپا كومبار ناگىرىم، بۆ
بەرمال و قور و لافا ناگىرىم، بۆ ئەو دەگىرىم، داكۆكى دەكەم كەسانىكى كەم ئەزموون
خوپرى و بەرەلا سوكاپەتيان بە پېغەمبەرمەكەم كىدو، ئەو ھۆكارى گىيانەكەمە ! بۆپە
خواى گەورە بەم كارساتە بەسەرى كىدو پەنەتەو، بۆ بېدەنگى جىھانى مۇسلمانان
دەگىرىم، گوناھە پېغەمبەرى ئىسلام "درودى خواى لەسەر" سوكاپەتى پى بىكرىت). لە

كۇتايدا زۆر سوپاسى و ماندوو نەبوون لە دەنگى يەكگرتوو - رادىئوى سەيمانى دەكەينبۇ
ئەو گارە ناوازمە دەستپەشخەرىيەى كەردىان .

زۆر سوپاسى ھەمو ئەو كەسە بەپەزەنە دەكەين كە ھاتن بەدەم بانگەوازەكەو.زۆر
سوپاسى ھەمو ئەو شۇفەرە خواناسانە دەكەين كەلە خۇبوردوانە كەرمستەو
كۆمەكەكانيان گەياند.

سوپاسى ھەمو خەلگى لىقەوماو، بۇ ھەمو خولگى ماندوو بوو بۇ خەم خۆر.
خوای گەورە نمونەيان زۆر بىكات، خوای گەورە پاداشتىان بداتەو.

ئەندىشەى نەوجەوانى

ئىيتا بەتەمەن (۳۲) سالئم تىپەپرانىدووه، يادگارە ناخۇشەكان سەراب ئاسا دېنەوہ
ھزرى پىر ئەندىشەم، زەنگى يادەمورىم شەپۇلى بەتىنى چيا ئاسا دروست دەكات..
چەند ساتىك خامۇش.. مەست و ھەيران.. لە ناخى تاساوما ئەزىنۇكانم لە نامىز دەگرم..
چاو لە دوور ترين جىگاي دانىشتەم دەپىرم،
بە ھىوام ئەو تەنگزە نالەبارە زوو كۇتايى بىت و بىكەومەوہ ھالەتى ئاسايى، ھەندىك جا
بە يادگارى زۇر خۇشى رۇزگارەكانى تەمەنم خۇم لەگەل تالاي گەردوونى بىچووك
سەرقال دەكەم، تا ئەمەى خودايە بۇ ساتىكىش بىت بە كامەرانى بىزىم.
زۇر جار بەو دىمەنە ھەلىم ئاسايە.. جەركى ھەلقىرچاوم دەكولىتەومو دەمباتەوہ بۇ ئەو
ئىوارە خۇرئاوايە.. كە لەگەل كاكەم بەسوارى (تراكتۇرەكە)مان لە گوندىكى دوورەوہ
بەرەو ەربەت دەگەپايەوہ.. ھەردووكمان شەكەتو ماندوو، ناخۇشترين يادگاريم تۆمار
كرد.. بە بىنىنى ئەو ھەمو رىگايە.. ئەو ھەمو داربەرپارو دەومن و گردو جىايانە، بە
چاو خشاننى بە ھەمو گونەدە بىچووكانەدا يادگارو بەسەرھاتە ناخۇشەكە وەك يەكەم
سات دىتەوہ يادەم.. لاوازی خۇم و بىكەسى و بىغىرەتى و ھاوكارى.. مەرۇف دۇست دەم
ھەزىنىت..

ئەمەى مەبەستەم بۇتانى باس بىكەم بەسەرھات و چىرۇكىكى تالى منە كە ئىوہى
خوپنەر لىي سوود مەند بن.. تا ئەوہى لە كۇتايىدا بىپار بىدن لە دانىشتوانى كام لەم
دوو گونە بىچن.. لە ئاكامدا بىپار بىدن ھاوكار بن يا دوورە پەرىز، ئەو سائە تەمەنم
دوانزە نەورۇزى تەواو كىردىوو، بەلام بە ھەيكەل بىچووك و لاوازو جەستە رەقەلە
بووم.. ئەمەش زياتر بۇ دوو ھۇكار دەگەپايەوہ.. يەككىيان وىراسى بوو كە دايك و باوكم
ھەردووكيان بىچووك بوون بە قىافەت، ھۇكارى دووہم جووتەو راکەپاكى خۇم لەم گرد بۇ
ئەو گرد.. لەم جىگە بۇ ئەو جىگە.. رۇزى شوانى.. رۇزى كشتوكالى.. رۇزى يارى ناو

کۆلانی شارۆچکە کەمان زۆرجار لە هێلاکیدا پارووە نەهەم کەم بۆ تەواو نەهەم کرا خەو
 دەبێر دەهەو، ساڵ (١٩٨٤) بوو زۆربەى دێهاتەکان داگیرابوونە کۆمەلگە زۆررە ملیکانی
 حکومەتى عێراقییەو زۆر لەو گوندانەى دوور لە مەترسى بوون بوونە قەرەبائى و
 جێگەو رێگەى (عەسکەرى فێران) سوپای عێراق لەو ناوچانەدا بێتاقەت و کۆرپو کاس بە
 حوکمی نەشارەزایی سەربازەکان کە دەتوانم بێنم هەموى خەلکی خوارووی عێراق بوون
 و لەو بارو دۆخە نالەبارەى شەپى دراوسێ بێزار بوون.

من و برا گەورە کەم ئەو ئێوارمى دەوای ماندوو بوونیکی زۆر لە جووتکردن بێپارماندا
 ناوچەى شاربازێر بەجێهێڵین و بەرەو عەرەبەت بگەڕێینەوێر کە ماومىەکی کەمبوو
 چوو بووینە ئەو شارۆچکەى.

هەورەکانى ئاسمان پەلە پەلە لە خۆرى دەمکەلى ئێوارەدا سوور هەلگەرا بوون، مێگەل و
 گەگەلى دێهاتەکان بە تێرو تەسەلى بەرەو ماڵ دەگەرانەو.

چۆلەکەو بانئەندەکانى ئاسمان خۆرنشینان بەجێ دەهێشت و دەگەرانەو لانیەکانیان، تا
 و تەرا شەمشەمە کوێرە بە پالە رەشە تەنکەکانیان ئاسمانى دوور لە خۆریان تەى دەکرد،
 من و کاکەم زۆر خوشحال بووین، ماومىەکی زۆر بوو نەگەرا بووینەو.

بەدلى خوش و زەموى گەنجانەو تاراكتۆرەکەى ئى دەخوێر منیش لەسەر تاراكتۆرەکە
 گۆرانى دەم کۆرە شوانەکانم دەوتەو.

لە گوندی سیتەك پێچمان کردەوێر بە رێگەى دوکانیاندا خێرایى تاراكتۆرەکەمان زۆر
 زیاد کرد بە مەبەستى زوو گەشتنەوێر، جادەى رەشمان ئاسمان بە خێرایى رەشمان
 دەبێر، یەك دوو پێچمان بێر.

لە چاو تروکانیکدا گەمالێكى گەورە بە مەبەستى پەڕینەوێر جادەکە هاتە سەر
 رێگەکەمان، کاکەم هۆرنى بۆ لێدا.. گەمالەکە سەرى لێشیوا لە جیاتى ئەوێر لە سایدی
 ئێمە دوور بکەوێتەو هاتە سایدی ئێمە.. کاکەم زۆر وریا بوو خۆى لى لادا، بەلام شەپزە
 بوو هاتەوێر بەر تاراكتۆرەکە، ئینجا کاکەم سەرى لێشیواو دەستى شکانەوێر تا لە گەمالەکە
 نەدات، ئێمە کەوتینە هەلەك هەلەك و لە چاو تروکانیکدا تاراكتۆرەکە وەرگەرا.. من
 لەسەر تاراكتۆرەکە پەڕیم.. کاکەم کەوتە ژێر تاراكتۆر.. گەمال بۆی دەرچوو.. وێستم
 هەنگاو بنێم بەرەو لای براکەم، بەلام هێزم نەبوو.. گەرمایى بەسەرمدا هاتە خوار

زۆر ناپەرحەت بووم.. بە شەلە شەل خۆم گەيانە لای براکەم.. براکەم لاشەى ھەموى بوو بوو بە زۆر تراکتۆرەکەو، لە دوو شوپىنى لاشەپەو خوپىن دەھات، ھەولمدا کە رزگارى بکەم، بەلام نەمتوانى.. لە تاوا وەك پەروانەى دەورى شەم ھەلبەزوو دابەزم بوو.. دەستم تێکەل دەبوو، لەم دىو تراکتۆرەکەو رام دەکرد بۆ ئەو دىو ھىچەم بۆ نەدەمکرا.. رام دەکردمەو ئەودىو.. کاکەم زۆر ناپەرحەت بوو، زۆر بەناپەرحەت ھەناسەى بۆ دەمەرا، ئای کە ناخۆش بوو.. رامکردە سەر جادەکە، سەپىرى ئەم سەرو ئەو سەرى جادەکەم کرد يەك سەپارە ديار نەبوو، لە دلى خۆمدا وتەم: سەپارەى عەسکەرىش بىت ھەر پارمەتيمان دەدات، بەلام ھىچ...

ناچار گەپامەو لای براکەم و وتەم: کاکەگيان جى بکەم تا رزگارت بکەم؟ زۆر گريام... ھاوار ھاوارم بوو.. ناگرم تىبەرىبوو بوو، خواپە گيان فريامان بکەويت.. خواپە گيان ھاوار..

کاکەم کە منى بەوشیومە بىنى وتى: بە قورىانتىم من باشم، خەمت نەبىت.. خيرا بچۆ بۆ ئەو دىپەى نزىکمان لەم چەمەو داگەپى دىگەيتە چەمىکى وشكى بىروون بچۆرە ئەو بەرمەوئەو گوندى (W)پە.. داوا لە خەلگەکەى بکە با بىن بە ھانامانەو... دنىا بە تەواوتى تارىک داھاتبوو، کپ و خامۆش بەو ناوونىشانەى کاکەم وتى بە دوو دلى و لە تاودا رام دەکرد.. ناو بەناو ئاوپم دەداپەو.. بۆ ئەموى بتوانم گيانى براکەم لە مردن رزگار بکەم.

بەلئى بەرپۆزان.. بەسەرھاتەکە زۆر ناخۆش و جەرگ بربوو، لە توانای مندا نەبوو.. بەدەم گريان و ھاوارو دوعاو پارانەو رام دەکرد..

رێگەکە زۆر دوور بوو، بە تايبەتى بۆ مندايتكى ماندووى نە شارمزا.. کەنزىک بوومەو لە دىپەکە زۆر خۆشەحال بووم.. رووناكى گوندەکە لە چاوەکلەدا دىگەشاپەو، کاتىکەم زانى سەگەلى ئاواپى بۆم ھاتن، ھاوارم کرد: ئەى ھاوار.. فريام کەون.. ئەى ھاوار، خەلگى دى ئەى ھاوار وەرن بە فريامەو، ئەم سەگانەم ئى دوور بڤەنەو..

لە مالىک چەند کەسىک ھاتنە دەروە منيان بەوشیو بزرگاوى و ناپەرحەتییە بىنى، بە تورپى پرسیان: ھا.. ھا.. کورە ئەو چىپە؟!

بە دەم گریان هەنسیك هەڵدانەومو بە هەناسە بڕکێ وێم: فریامان کەون براکەم لەسەر جادەکە وەرگەرپاوهو کەوتۆتە ژێر مەکیئەکەیهوه، ئێرە پێتووم.. غەریبین فریامان کەون.. تو خوا خێرتان دەگات.. گریام.. گریام..

پەکیك لە پیاوێکان وتی: کۆرە چکۆل خوا رۆژی کردۆتەوه ئێمە ئێش دەکەین و رادەکەین تا رۆژ ئاوابوو، هێلاک و ماندوو کێ دەگاتە سەر ئەو جادەیه..

پەلاماری دەست و قاچیانم دا.. بە قوربانتان بێ دامان گەیهوه فریامان بکەون تو خوا.. هەموویانم ماچ کرد، پەکیکیان وتی: تا ئێمە دەکەینە لای تەنھا هێلاکیانم بۆ دەمیئێتەوه، کە زانییم قەسەکردن لەگەڵ ئەم پانە پیاوانەدا بێ سوودە.. خەیاڵێکی خۆش هات بە بیرمداو لە خەیاڵی خۆمدا وێم: با بگەرێمەوه ئێستا سەپارە لەوێو گوزەریان کردوووە براکەمیان رزگار کردوو.

زۆر لە پیاوێکان توپە بووم و پەك دوو جۆنم پێدان و بە هەڵەداوان گەرپامەوه.. ئەمە یاسم کرد زیاد لە سەعاتێکی پێ چوو، زمانم بە مەلاشوومەوه نووسابوو.. دەم بووبوو بە پەلەسی وشک، بەلام گویم بە هیچ نەدەداو بە راگردن گەرپامەوه سەر جادەکە.. نای کە ناخۆش بوو.. هێلاکی، ماندوو بوون.. کاکەم بێنی وەك خۆی لەژێر تراکتۆرەکەدا دەپنلاند.. خۆینی لەبەر دەپۆی.. کە هاوارم کرد: کاکە گیان! کاکە گیان! وا هاتەوه،

کاکەم زۆر بە سەرسامی و تەمەزرۆییەوه وتی: بە قوربانت بێم هاتیتەوه دەخێراکەن!!

بەگریانەوه هاوارم کرد: کاکە گیان کەسیان لەگەڵم نەهاتن، ئەو نا پیاوانە نەهاتن.. دەستی کاکەم گرت و ئەویش تۆزێک هێزی دایە بەر خۆی کە رزگاری بێت، بەلام بێسوود بوو.. بەئێ بێ سوود بوو.. بەبێ هیوایی دەستەکانم بەرداو سەپریکی پەکترمان کرد، پرسیاریک و داواکارییهك لە رووخساریدا دەخوێنرایەوه، لە ئاکامدا وتی: برا جوانەکەم.. ئەگەر دەتوانی بە راگردن بچۆ بۆ ئەو دێیهی سەر و تر، کە هەنێک لەو دێیهی تر دوور تر، روونای مائەکانیان دیارە، بچۆ بزانە کەسیان نایەت لەگەڵتا..

ئەم جارم بەویستی خۆم نەبوو گەرپامەوه سەری بە هەموو هێزم ماچیکم لێ کردوو دەستەکانیم گوێشی و خوا حافیزیم لێ کرد.. کاکە گیان خەمت نەبێت ئێستا دەرۆم، ها کە هاتەوه.. نای کە هێلاک و شەکەت بووم، بۆ نەگەیتی ئێمەش پەك سەپارە بەلاماندا نەدەرپۆی، لە جادە قیرمەکه چوومە خوارمەو بەرەو گوندی (ئالە سیاو) رامکرد، چۆن ٧٤ راکردنی.. زۆر جار دەکەوتەم.. سنگم دەدرا بە دارو بەرددا، بەلام گویم پێ نەدەداو

هەڵدەستامەووە رامدەکرد... چۆن راکردنێ.. راکردنێ بۆ رزگار بوونی کەسیکی
خۆشەویست لە مردن..

بەهەمان شیوەی گوندەمەکی تر، سەگەلی ئاواپی بۆم هاتن.. خۆم کرد بە مائیکدا ماندوو،
هیلاک، برسی، تینوو، بە هەناسە برکێو بەمەر حالێ بوو حالیم کردن، ئەومندەمی بلێی
یەک و دوو زیاتر لە (۱۰) پیاو کۆبوونەووە بە گوریس و داری درێژو تیلاو پاچ و
خاکەنازەووە هاتن، هەر بە راکردن..

یەکیکیان وتی: بەم تاریکییە چۆن ئەم دژیەت دۆزیەووە؟ بەدەم گریانو هەناسە برکێووە
وتم: زۆر دەمیەکە وەرگەراوین.. چوووە گوندەمەکی تریش، بەلام نەهاتن بە دەمانەووە،
قەرزارمان بن..

کۆرپێکی گەنجیان وتی: ئەوان قەت هاوکاری کەس ناکەن.. زۆر خراپیان لێ دەرچوووە،
ئەوان سەرباقی خۆشەویستی بۆ دیکەیان کەلەکە تری لەسەر مامۆستاکیان دەکەن،
ئێستا مەحاله بێن بە دەنگ تۆووە..

بە حال گوێم لە قەسەکانیان بوو بە هیلاکی و دواي چەندین هەنگاو لە راکردن
گەیشتیە سەر جادەمە..

گەیشتیە سەر تراکتۆرەمەو هاوارم کرد: کاکە گیان! کاکە گیان! وا خەلکم هینا.. ئێستا
رزگارت دەکەین..

هەموو پیاوەکان کە دیمەنەکیان بینی بەو نەرەحمەتی و تاریکییە هەریەکەو لە لایەکەووە
بەلاماریاندا.. منیش رامکردە سەر سەری براکەم، بەلام برای چی..!! لاشەیهکی بێ
گیان.. لاشەیهکی پساو لە ژێر مەکیتهی قورسا.. پیاوەکان مەکیتهکیان راست کردەووە
لاشە بێگیانی کاکمیان دەرھینا.. زۆر گریام.. زۆر پارامەووە.. زۆر هەلباڕیم بەو شەووە
بەو ناوێختە نەمزانی چی بکەم.. زۆرم جوین بە دیکە تردا.. سەری کاکەم لە نامیز
گرت، بەلام خۆی گەورە چی کردبێ بە نسیب گەڕانەووەی نییە.. بەلام پیاو عەیبە
هیندەش بێقەرەت و سەرگەردان بیت..

بەرێزان هەرکاتێک بەو جادەیدا گوزەر بکەم ئەو یادگارییە تالە دیتەووە پادەم، کە منی
لاواز چ نەرەحمەتیەکم بەسەردا هات، هەموو جارێکیش لەو ناستەو لەو قەرەاغ جادەیدا
دادمبەزم و سورمتی (فاتحە) بۆ رووحیانەتی پاکی کاکم دەخوینم و زۆر سوپاسی ئاواپی
(تالە سیاو)یش دەکەم، کە چیان لە توانادابوو کۆمەکیان کردم و درێغیان نەکرد..

ئىستا چەند لە تواناتادا ھەيە بە ھەمو شىۋەيەك كۆمەكى ھاوكارى خەلكى دەوروو
بەرت بكة.. مەرج نىيە پارەو مالو دارايى دنيا، كە ھىندەي پىۋەي مانىوو دەبىت ھەمو
شىتەك بىت، دۇنيابە دلى خەلك خۆش بكة، خۋاي گەورەش دلت خۆش دەكات.
پىغەمبەرىش (ﷺ) دەفەرموۋى: (من لا يرحم الناس لا يرحمه الله).

چاۋەكان

چاۋ دەتوانىت ھەرقى وزى دلە لە سەرنجىكا كۆى بكا تەۋە.. لەوانىمە چاۋ بتوانىت
تالۋو مەينەتى رۇزگار لە سەرنج و تېروانىنىكا ھەلبىگىت لەوانەشە چاۋ بتوانىت ھەسە بكا،
بى ئەۋى دىنگە زىكان و زمان بىتە كۆ لە سەرنجىكا شتىك بلىت زمان بەچەند كازىرىك پان
چەند رۇزىك دىگىرپىتەۋە.. مرۇف لە ھەر شتى ورد بىپىتەۋە لە چاۋدا ھەموى كورت دىكاتەۋە..
ھەر بۆيە چاۋم خۇش دەۋى و لە چاۋىش دىترسم.

فەيلەسوف و شاعىرەكان بايەخىان نەداۋە بە ھىچ شتىكى مرۇف بە ئەندازى ئەۋ بايەخەى
بەچاۋيان داۋە.. چاۋەكان لە دەريايەكى خامۇشى شارۋى پىر لە فرمىسك و خۇشى مەلە دىكەن،
دەريايەك چار ھەيە دىمىبىن و چار ھەيە ناپىبىن بەلام لە پىشى چاۋەۋە و مستاۋە .

بەھىزىرەن چاۋ و كارىگەرتىرىن چاۋى بىتاۋانەكانە، چاۋى مىدال و سىم لىكراۋەكانە، چۈنكە
ئەۋانە ناتوان بەزمان ھىچ و تەيەك دەرىپ بە ئەندازى ئەۋى دەتوان بە چاۋەكانىان
دەرىپ چەند چاۋ خۇش ئەۋى و چەندىش لىپىدەترسم، چەندەم ھەز لە ئاخاۋتى بىدەنگە
ئەۋ ئاخاۋتەى لە نىۋان پىلۋەكانى چاۋەۋە دىردەچن.

خاۋەنى كارىگەرىيەكى بەھىزە بۇ سەردل، بەھىزىرە ئەۋى بە تۋانەترەن شاعىرو
بلىمەتتىرىن چاۋ و شەسازىدا ھەيەتى.

لە شىۋە رەنگىياندا جىياۋزىن، لەساتەكانى ھەلچون و خۇشى زمانچال چاۋ گەۋەرتىرە نىمەتى
خۋى بەخىشەنمە بەخىشەنمە بە مرۇفەكان تا چاگەۋ خراپەۋ نىمەتەكانى تىرى پىبىبىن..
گەۋاتە چاۋ ئەسرىن لە خۇشى و ناخۇشىدا دەرۋىنىت.

ناومرۆك

بەرگى بىكەم

- ۲ ..... پىشەكى
 ۵ ..... سەرەتا
 ۷ ..... گە نەجىك ئەبازنەى مردندا
 ۲۵ ..... نىمامى مالىك و مندا ئىك
 ۳۱ ..... بۇجى ئاسودە
 ۳۲ ..... دەرگای پەحمەتى خوا والاىە
 ۳۵ ..... بىبە خىش
 ۳۷ ..... داىە گىيان؟ دە پىيىلى
 ۴۳ ..... كوا وىژدان؟
 ۴۷ ..... ھەياو شەرم
 ۵۱ ..... لە سايەو سىبەرى باومېدا
 ۶۳ ..... يادگارى لاوتى
 ۶۹ ..... لە قولايى شەودا دلە تارىكەكان پۇش دەپنەو
 ۷۹ ..... شىنى گونەھبارىك
 ۸۳ ..... كۆرپەيەكى گەرميان
 ۸۷ ..... مژدەيەكى (نەبى يونس)
 ۹۱ ..... كۇچ
 ۹۹ ..... پەرومردى دروست
 ۱۰۱ ..... ياد
 ۱۰۵ ..... بەزمى و سۆز
 ۱۰۹ ..... چاومېوان بى
 ۱۱۳ ..... بەرھەمى رۇژو
 ۱۱۹ ..... تەلىسى ئافرىتىك

بەرگى دەھەم

- ۱۲۳ ..... دەستىكى نەرم فرىسكەكانى سېرىم
 ۱۲۹ ..... ئاكامى ھەرام و پاكى ھاسەرم
 ۱۴۳ ..... تەوېە كەردنى ئافرىتىكى مەسىھى .. موسولمانىيەونى
 ۱۵۱ ..... ھىواى ئازادى لە چاوى لاوكدا
 ۱۶۷ ..... بەندىغانە لەمالى باوكم خۇشتە
 ۱۷۳ ..... لە پەرسەى مەرگى عىشىكى "ھەنسك" دا
 ۱۸۳ ..... مېرولەيەكى راستگۇو شوانىكى دېرمق

۱۸۵.....	دوۋ دۆلەت ئەسەرى بۇ دۇنيانى ئەمەلۋارى مۇسولمانان
۲۰۹.....	نۇزۇنى بەيىنى
۲۱۱.....	ئەلۋىنى دايمى
۲۱۵.....	زۇلەي مىھرىبانى
۲۱۷.....	شەيدانى گۇزەللىم
۲۲۱.....	سۆزى شېئىرە بەھرىنەكان
۲۲۷.....	لاۋىكى زانكۇ گەپانمۇ بۇ جىھانى روھى پاك
۲۳۳.....	بەزىيە بەزىكى خىيانتكار
۲۳۹.....	دۆلەتلىك مەبە نازانى خېر ئەچىدايە
۲۴۱.....	غەزى ئاپاك
۲۴۵.....	۲۵ سال خىيانت
۲۷۷.....	دايمىك
۲۸۹.....	گەپانمۇ سەھەرى ھونەرەند
۲۹۳.....	ھەسرەتلىك باۋكە شەھىدلىك ئەكۈرەمۇدا
۳۰۷.....	ھەسرەت و پەشيمانى غۇشەۋىستى سەرتاسەرى ئەدۋايە

بەزىكى سىيىم

۳۱۳.....	ئەسايە خاۋە
۳۱۷.....	مەرگى ئەنكاۋ
۳۱۹.....	نۇزى رىش سېيەك
۳۲۳.....	چەل شەۋ غەزىيى
۳۳۱.....	خېرىكى كەم
۳۳۹.....	دەرياۋ ئېمان
۳۴۵.....	دۇرۇزى نەخشە كەنىسە
۳۵۷.....	سەرباقى چاكانى
۳۵۹.....	پشتىۋان بە خوا
۳۶۱.....	ھېمەت بەرزى
۳۷۳.....	ئەنئەنىۋىيەكانى كاك ئەھمەدى شىخ
۳۷۵.....	خەمى چۆلەكە و ئىگەي ئېمە
۳۷۹.....	دو دايمى دۆلەت
۳۸۳.....	دوھەي سەملىكراۋىك
۳۸۹.....	مەركەزىمكى چۈرتەچى بە سەرھات
۳۷۹.....	بەشدارىيە ئەم پىرۋىيەدا

- ٤٠١ ..... لەناکامی بەخشیندا ئەوین هاتە بون
 ٤٠٥ ..... ئەمەنی کورت .. میوانداری کورت
 ٤٠٧ ..... جگەرەکیشان .. گیان کیشان
 ٤١٢ ..... مەقامیکی جوان و شایستە
 ٤١٧ ..... چوار مانی هەژار چۆن دوو ئەمەند بون
 ٤٢١ ..... نیهتی پاک ئە چاومروانی باراندا
 ٤٢٧ ..... خیزانیکی بەخشندە
 ٤٢٩ ..... پیفەمبەر "درووی خوای ئەسەر" ئە خەوی پیفەودی شاعیردا
 ٤٣١ ..... چاکە بکەو بیلە بەدەم ناومووە
 ٤٣٥ ..... مالی حەلان و نیهتی باش
 ٤٣٧ ..... پیفەمبەر "درووی خوای ئەسەر" ئە خەوی حاجی مەمەدی هەورامیدا
 ٤٤١ ..... هەواییکی ژاکو دژ بە کۆرپە ئە
 ٤٤٥ ..... دواي بیست و هەشت ساڵ دا بران
 ٤٤٩ ..... هەلۆستیکی دلیرانەي مەلا هەلی مەلکەندی
 ٤٥٢ ..... چکۆسی ژێنیک کارساتیک دمهومینیت
 ٤٥٧ ..... تالانی
 ٤٦١ ..... کۆمەك بو ناوچهی شارمزر
 ٤٦٧ ..... ئەندێشەي ئەوجەوانی
 ٤٧٢ ..... چاومکان
 ٤٧٥ ..... ناومرۆك